AAP–06

ИЗДАНИЕ 2021 г.

РЕЧНИК

НА

ТЕРМИНИТЕ И ДЕФИНИЦИИТЕ, ИЗПОЛЗВАНИ В НАТО

(НА АНГЛИЙСКИ И БЪЛГАРСКИ ЕЗИК)

НАЦИОНАЛЕН ПРЕДГОВОР

1. Тази съюзна публикация на НАТО AAP-06 „Речник на термините и дефинициите, използвани в НАТО" е превод на български език на английската версия на AAP-06 NATO Glossary of Terms and Definitions (2021) и е идентична с нея.

2. Преводът на български език е преработен с активното участие на членовете на Експертната техническа комисия по терминология към Експертния технико-икономически съвет по военна стандартизация към Министерство на отбраната (впоследствие преименувана на Постоянна работна група по терминология (ПРГТ) към Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия), след извършване на ускорен преглед на публикацията. Идеята на този ускорен преглед беше речникът максимално бързо да се предостави за ползване на всички заинтересовани структури от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия.

3. AAP-06 периодично се актуализира от Борда по терминология към Офиса на НАТО по стандартизация и всяка година има ново издание.
Постоянната работна група по терминология ще продължи да работи по усъвършенстване на българския превод и периодично ще го актуализира в съответствие с новите издания на публикацията.

ОРГАНИЗАЦИЯ НА СЕВЕРНОАТЛАНТИЧЕСКИЯ ДОГОВОР
ОФИС НА НАТО ПО СТАНДАРТИЗАЦИЯ (NSO)

1. AAP-06(2021) е публикуван от Офиса на НАТО по стандартизация и влиза в сила в страните-членки на НАТО веднага след приемането му.

2. Всички термини са последвани от дата (ден, месец, година), на която са били одобрени и включени в AAP-06 като нови или променени термини.

Заб.: Всички преведени термини са последвани от дата (ден, месец, година), на която са били утвърдени от ПРГТ като одобрена българска военна терминология.

3. Терминологията в този речник на НАТО е разработвана и одобрявана от различни отговорни структури през цялата година. В резултат на това обхватът на одобрената терминология на НАТО се променя постоянно. Тъй като този речник се публикува само веднъж годишно, на потребителя се препоръчва да се консултира с база-данни NATOTerm за най-актуалната за момента терминология.

ОРГАНИЗАЦИЯ НА СЕВЕРНОАТЛАНТИЧЕСКИЯ ДОГОВОР
ОФИС НА НАТО ПО СТАНДАРТИЗАЦИЯ (NSO)

ПИСМО НА НАТО ЗА ОБНАРОДВАНЕ

15 декември 2021 г.

1. AAP-06(2021) Речник на термините и дефинициите, използвани в НАТО е съюзна публикация на НАТО. Споразумението, с което страните се ангажират да използват тази публикация, е отразено в **STANAG 3680**.

2. AAP-06(2021) влиза в сила веднага след приемането й. Речникът заменя публикацията AAP-06(2020), която следва да бъде унищожена съгласно националните процедури за унищожаване на документи.

3. Офиса по стандартизация на НАТО признава значението на политиката на НАТО/Съвет за евроатлантическо партньорство относно жените, мира и сигурността. Офиса по стандартизация на НАТО предприема действия за прилагане на тези политики, водещи принципи към терминологията, съгласувани от висшите комитети на НАТО и съдържаща се в "NATOTerm", официалната база данни на НАТО за терминология. Докато конкретните редакции не бъдат съгласувани от тези комисии, AAP-06 (2021) все още може да съдържа терминология, която изглежда е пристрастна към пола.

4. Потребителите могат да размножават публикувана от НАТО терминология, без изричното съгласие на НАТО, при условие че НАТО е посочена като източник. Терминология, взаимствана от НАТО от външни източници и включена в база-данни NATOTerm, може да бъде обект на авторски права.
Потребителите, които искат да размножават тази терминология за цели извън НАТО, трябва да поискат разрешение от притежателя на интелектуалната собственост. НАТО е титулярът на авторските права на наименованията "NATOTerm" и "TermOTAN ".

Генерал-майор, **Dimitrios SIGOULAKIS**

СПИСЪК НА ПРОМЕНИТЕ

№	Промяна № и дата	Дата на въвеждане	Подпис

ПОДРОБЕН СПИСЪК НА ПРОМЕНИТЕ

1. НОВИ ТЕРМИНИ

2019-0295 automated / automatisé

2019-0294 autonomous / autonome

2019-0168 brownout / « brownout »

2014-0268 cyberspace operation / opération cybernétique

1999-0081 enemy / ennemi

2019-0360 environmental management board – EMB / bureau de gestion environnementale

1976-0154 espionage / espionnage

1997-0084 imagery intelligence – IMINT / renseignement par imagerie

2013-0066 information environment – IE / environnement informationnel

2010-1031 integration[3] / intégration

2019-0347 intelligence architecture / architecture du renseignement

2019-0353 intelligence requirement / besoin en renseignement

2007-0238 joint intelligence preparation of the operating environment – JIPOE / préparation renseignement de l'environnement des opérations – PREO

2019-0167 low-level flight / vol à basse altitude

2018-0089 mission assurance / assurance de la mission

1976-0037 movement / mouvement

2017-0037 narrative / mise en récit

2015-0095 protection of civilians – PoC / protection des civils

2018-0141 redeployment / redéploiement

2019-0192 safe and secure environment – SASE / environnement sûr et sécurisé

2018-0142 strategic deployment / déploiement stratégique

2018-0144 strategic redeployment / redéploiement stratégique

2011-1103 strike force / force de choc

2011-1446 support plan – SUPPLAN / plan supplétif

2011-1131 variability / variabilité

2. ОТПАДНАЛИ ТЕРМИНИ

2017-0132 psycohological theme / thème psychologique

3. ПРОМЕНЕНИ ТЕРМИНИ

2002-0024 active air and missile defence / défense aérienne et antimissile active

1999-0083 adversary / adversaire

2013-0024 air defence – AD / défense aérienne - DA

2017-0084 air support operations centre – ASOC / centre d'opérations d'appui aérien

1977-0022 analysis² / analyse²

1972-0003 area of influence / zone d'influence

2017-0020 base surge / nuage de base

1991-0010 basic intelligence / renseignement de base

1990-0044 blast wave / onde de souffle

2008-0134 block / bloquer

2008-0136 breach / brècher

2003-0057 collateral damage / dommages collatéraux

2016-0496 collation / regroupement

1988-0018 collection management – CM / gestion de la recherche

2010-1126 communications intelligence – COMINT / renseignement issu des communications

1974-0052 contour flight / vol en suivi de terrain

1988-0013 counter-intelligence – CI / contre-ingérence

2018-0134 deployment² / déploiement²

1992-0015 electronic warfare support measures – ESM / mesures de soutien de guerre électronique – MSE

2008-0154 escort / escorter

2008-0156 exfiltrate / exfiltrer

2008-0157 exploit / exploiter

2007-0358 fire support coordination – FSC / coordination de l'appui-feu

2018-0053 flight information region – FIR / région d'information de vol

2018-0054 flight information service – FIS / service d'information de vol

2008-0040 general support reinforcing – GSR / action d'ensemble et renforcement

2018-0087 ground support equipment – GSE / matériel de servitude au sol

2008-0161 infiltrate / infiltrer

2011-1610 information activities – IA / activités d'information

1991-0012 integration² / synthèse

1991-0043 interpretation / interprétation

2016-0566 median incapacitating dose / dose incapacitante médiane

2001-0004 medical pre-deployment preparation / mise en condition sanitaire prédéploiement

1974-0010 military load classification – MLC / classification militaire

2012-0155 missile defence – MD / défense antimissile

1976-0049 mission statement / énoncé de mission

2009-0047 NATO air policing – NATO AP / police du ciel de l'OTAN

2019-0040 operation order – OPORD / ordre d'opération

1993-0007 operational readiness / état de préparation opérationnelle

2002-0025 passive air and missile defence – PAMD / défense aérienne et antimissile passive

1998-0032 pyrotechnic composition / composition pyrotechnique

2014-0283 radiation dose rate contour line / courbe de niveau du débit de dose de rayonnement

2007-0299 reachback / liaison arrière

1990-0051 reconnaissance / reconnaissance² - RECO

2008-0171 recover / récupérer²

1999-0040 refugee / réfugié

2017-0203 rocket / roquette

1975-0057 runway visual range – RVR / portée visuelle de piste

2008-0017 situation report – SITREP / compte rendu de situation

2008-0017 situation report – SITREP / compte rendu de situation

2008-0664 special reconnaissance – SR / reconnaissance spéciale

2019-0129 standing operating procedure – SOP / instructions permanentes

2009-0154 state of readiness – SOR / état de préparation

2019-0292 structured message / message structuré

2019-0358 surveillance / surveillance1

2007-0190 unexploded explosive ordnance – UXO / dispositifs explosifs non explosés

2007-0452 weapon engagement zone – WEZ / zone d'engagement d'arme

2018-0229 weapon system / système d'arme

2017-0042 Weapons free / Tir libre

2019-0169 whiteout / voile blanc

4. ПРЕПОТВЪРДЕНИ ТЕРМИНИ

2016-0191 release point[1] – RP / point de dislocation

2017-0103 time on target[1] – TOT / heure sur l'objectif

5. ПРЕМАХНАТИ ТЕРМИНИ ОТ AAP-06

2008-0068 operational readiness evaluation – ORE / évaluation de l'état de préparation opérationnelle

6. РЕДАКЦИОННИ ПРОМЕНИ

6.1 ЧАСТ II (АНГЛИЙСКИ)

AAP-06(2021)	ПРОМЯНА
airborne command post	Addition of the admitted abbreviation. / Ajout de l'abréviation tolérée.
alternate aerodrome	Addition of the source. / Ajout de la source.
antisubmarine warfare – ASW	Addition of the source. / Ajout de la source.
area of interest – AOI	Addition of the source. / Ajout de la source.
avioncis	Spelling. / Orthographe.
beach minefield	Addition of the source. / Ajout de la source.
budget	Addition of the source. / Ajout de la source.
call sign – C/S	Addition of the source. / Ajout de la source.
change of operational control	Addition of the source. / Ajout de la source.
close air support – CAS	Addition of the source. / Ajout de la source.
combat day of supply - CDOS	Addition of the source. / Ajout de la source.
combat support – CS	Update of the approval date. / Mise à jour de la date d'approbation.
communication centre - COMCEN	Addition of the abbreviation. / Ajout de l'abréviation.

dead space[2]	Incomplete definition. / Définition incomplète.
delivering ship	Update of the approval date. / Mise à jour de la date d'approbation.
deployment operating base	Addition of the abbreviation. / Ajout de l'abréviation.
division	Update of the definition. / Mise à jour de la définition.
ejection system	Spelling. / Orthographe.
electronic deception	Spelling. / Orthographe.
expeditionary operation	Update of the approval date. / Mise à jour de la date d'approbation.
explosive ordnance – EO	Missing text. / Texte manquant.
explosive ordnance disposal procedures	Removal of the synonym. / Suppression du synonyme.
extraction zone - EZ	Update of the approval date. / Mise à jour de la date d'approbation.
final approach	Update of the definition. / Mise à jour de la définition.
fragmentary order – FRAGO	Addition of the source. / Ajout de la source.
fusion	Update of the definition. / Mise à jour de la définition.
ground controlled interception - GCI	Missing text. / Texte manquant.
high pay-off target – HPT	Missing text. / Texte manquant. information
requirement – IR	Update of the approval date. / Mise à jour de la date d'approbation.
joint air power	Addition of the abbreviation. / Ajout de l'abréviation.

joint staff – J	Update of the approval date. / Mise à jour de la date d'approbation.
landing point	Spelling. / Orthographe.
measurement and signature intelligence – MASINT	Spelling. / Orthographe.
member state	Addition of the abbreviation. / Ajout de l'abréviation.
military geographic documentation	Spelling. / Orthographe.
minefield[2]	Update of the approval date. / Mise à jour de la date d'approbation.
mission[2]	Deletion of the exponent. / Suppression de l'exposant.
movement control	Update of the definition. / Mise à jour de la définition.
NATO military authority – NMA	Addition of the source. / Ajout de la source.
NATO military body – NMB	Addition of the source. / Ajout de la source.
NATO military public affairs	Removal of a source. / Suppression d'une source.
non-combatant evacuation operation – NEO	Addition of the source. / Ajout de la source.
nuclear damage	Spelling. / Orthographe.
operational stocks	Update of the approval date. / Mise à jour de la date d'approbation.
organizational strength	Addition of the abbreviation. / Ajout de l'abréviation.
propaganda	Addition of the source. / Ajout de la source.
radiation dose	Spelling. / Orthographe.

report line – RL	Addition of the source. / Ajout de la source.
safe area	Update of the approval date. / Mise à jour de la date d'approbation.
selective identification feature – SIF	Update of the approval date. / Mise à jour de la date d'approbation.
shipping cooperation point – SCP	Spelling. / Orthographe.
situational awareness – SA	Missing source. / Source manquante.
supplies	Spelling. / Orthographe.
target number	Update of the approval date. / Mise à jour de la date d'approbation.
technical material	Spelling. / Orthographe.
visual mine firing indicator – VMFI	Spelling. / Orthographe.
World Geographic Reference System - Georef	Repetition. / Répétition.

ПРЕДГОВОР

1. Настоящият речник е съставен в съответствие с инструкциите на Военния комитет и с одобрението на Съвета на НАТО.

2. Целта е да се стандартизира: (i) общата терминологията със специфично военно значение; (ii) специализираната терминология, която трябва да се използва в рамките на НАТО; както и (iii) термини, които не са дефинирани достатъчно точно в справочните речници (the Concise Oxford English Dictionary и le Petit Robert), съгласно Програмата на НАТО по терминология, и по този начин да се улесни взаимното разбиране и усъвършенстване на отбранителните способности на Алианса.

3. Дефинициите, дадени в него, отразяват текущата употреба на термините в НАТО и не определят, нито променят политиката и доктрината на Алианса.

4. Речникът се публикува в електронна форма на двата официални езика в НАТО - английски и френски. Електронната версия се осъвременява ежегодно и предоставя в Интернет или Extranet сайтове на Нато.

5. Съгласно STANAG 3680 и PO(2015)0193 *Директива на НАТО по терминология,* термините и дефинициите, съдържащи се в публикацията, са одобрени от всички страни - членки на НАТО.

6. Речникът се състои от четири основни части:

1-ва част. Организация и процедури.

2-ра част. Военни термини и дефиниции, приети в НАТО, на английски език. Съответните френски термини са дадени непосредствено след английския термин, например: **nominal weapon / arme de puissance nominale**.

3-та част. Военни термини и дефиниции, приети в НАТО, на френски език.
Съответните английски термини са дадени непосредствено след френския термин, например **arme de puissance nominale/nominal weapon**.

7. Предложенията за включване на нови термини и дефиниции или за променяне и отпадане на съществуващи термини и дефиниции трябва да бъдат оформени съгласно PO(2015)0193, *Директива на НАТО по терминология,* C-M (2007)0023 *Ръководство за разработване и публикуване на терминология на НАТО* и с терминологичната направляваща форма (TTF), която може да се изтегли от защитената интернет страница на NSO.

8. Всички предложения и запитвания, свързани с настоящия речник, да бъдат изпращани на следния адрес:

NATO Terminology Office
NATO Standardization Office (NSO)
NATO Headquarters
B - 1110 Brussels Belgium
Tel : +32 2 707-5530 or +32 2 707-5732
Fax: +32 2 707-5718
Email: terminology@nso.nato.int

ЧАСТ ПЪРВА

ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОЦЕДУРИ

Глава 1

РАЗРАБОТВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА AAP-06, РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ И ДЕФИНИЦИИТЕ, ИЗПОЛЗВАНИ В НАТО (на английски и френски език)

1. AAP-06 е разработен и се поддържа от Терминологичен борд към Военния комитет на НАТО като част от Програмата на НАТО по терминология, създадена през февруари 1954 г. от Постоянната работна група на НАТО като Програма за стандартизация на военната терминология на НАТО, която:

(а) възлага на Военната агенция по стандартизация (MAS), (предшественик на Офиса на НАТО по стандартизация (NSO), съгласуването на военната терминология на НАТО;

(б) определя първоначалните стъпки за разработване на терминологията;

(в) очертава основни правила и задачи (TOR).

2. TOR периодично се коригират и осъвременяват, за да се осигури участието на всички страни - членки на НАТО. През 1970 г. Бордът на ВВС – MAS - обнародва STANAG 3680 – Речник на военните термини и дефиниции, използвани в НАТО (на английски и френски език) (AAP-06) да подпомогне бордовете на видовете ВС, работните групи и панелите от експерти при обсъждане на терминологията в рамките на техните компетенции.

3. Предметът на STANAG 3680, посочен в неговото 5-то издание (Изменение 1), е „да регистрира приемането от държавите-членки на Съюзната административна публикация № 6 (AAP-06)". Според споразумението „участващите страни се договарят да използват AAP-06 и всички следващи промени в документа, които се публикуват периодично, като основен речник на НАТО за военните термини и техните дефиниции. През 2009 г. на защитената Интернет страница на NSO официално стартира „Система за управление на терминологията" (NTMS), използвана в НАТО, и с това утвърди ключовата роля на AAP-06 в сферата на военната терминология. През 2015 г. стартира база-данни NATOTerm, която заменя и служи за официална справочна база за терминологията, използвана в НАТО.

4. NATOTerm включва AAP-06 и други речници на НАТО. Въпреки това, понастоящем, електронни и хартиени копия на AAP-06 ще продължават да се издават.

5. Термините за включване в AAP-06 не се засекретяват, имайки предвид факта, че AAP-06 се предоставя за ползване от широката общественост чрез Интернет.

Глава 2

УКАЗАНИЯ ЗА ПОЛЗВАНЕ

Структура на речника. Този речник представя всички термини на английски език по азбучен ред (с превод на български) в Част2 и на френски език по азбучен ред в Част 3. Съкращенията и техните пълни форми са посочени в Част 4.

Еднозначно понятие. Всяко понятие е въведено поотделно като термин с обозначение, дефиниция и съпровождаща информация и е определено като еднозначно.

Организация на термините. Всеки термин в Част 2 съдържа първо предпочитания термин на английски език, следван от наклонена черта и еквивалентния термин на френски език на същия ред, следван на долните редове от синоними и абревиатури, дефиницията, забележки, примери, препратки към свързани термини и цифри, източника и датата, на която терминът е бил одобрен от НАТО, например:

preferred term - предпочитан термин
admitted synonym - признат (допуснат) синоним
deprecated synonym - неодобрен (неподходящ) синоним
obsolete synonym - синоним, излязъл от употреба
abbreviation - абревиатура
Definition - Дефиниция
Notes - Забележки
Examples - Примери
Related terms - Свързани термини
[source] [източник]
date - дата

Граматична форма. Граматична информация, т.е. част на речта, род и / или число може да се включат, за да се избегнат недоразумения.

Синонимия. Непредпочитани термини се включват също като отделни термини по азбучен ред, посочвайки само препратка към предпочитания термин.

Многозначност. Когато един термин има повече от едно значение, всяко значение се представя като отделен термин.

Абревиатури. Част 4 съдържа само абревиатурата и пълната й форма.

Речник

NATO Agreed Terminology / одобрена терминология на НАТО
Терминологията, одобрена от страните-членки на НАТО, на двата официални езика (английски и френски) чрез Програмата на НАТО по терминология.
[CS]
Одобрен от НАТО.

silence procedure / процедура на мълчаливо съгласие
Процедура, чрез която се постига съгласие освен ако не се получи възражение до определена дата.

Забележка: В НАТО само страните-членки могат да нарушат мълчанието.
[AAP-42]
Одобрен от НАТО.

terminology proposal / терминологично предложение
Официална заявка за промяна на съществена част от одобрена от НАТО терминология чрез добавяне, промяна или заличаване на термин.
[AAP-42]
Одобрен от НАТО.

A

abeam / par le travers Bearing approximately 090 or 270 degrees relative; at right angles to the longitudinal axis of a vehicle. 18/08/1998	**abeam/ перпендикулярно (траверз)** Направление (посока), приблизително перпендикулярно (приблизително равно на 090 или 270 градуса) на надлъжната ос на превозно средство или друг обект. 18/08/1998
abeam replenishment / ravitaillement a couple The transfer at sea of personnel and/or supplies by rigs between two or more ships proceeding side by side. 01/07/1980	**abeam replenishment / попълване на запасите борд до борд / „траверсен" метод** Прехвърляне на личен състав и/или товари между два и повече кораба, движещи се борд до борд. 01/07/1980
abort / avorter 1. To terminate a mission for any reason other than enemy action. It may occur at any point after the beginning of the mission and prior to its completion. 2. To discontinue aircraft take-off or missile launch. 01/05/1973	**abort / прекратяване** 1.Прекъсване на мисия поради причина, различна от действието на противника. Може да възникне по всяко време след започване на мисията и преди завършването ѝ. 2. Прекъсване излитането на самолет или изстрелване на ракета. 01/05/1973
abrasion / rayure In photography, a scratch or mark produced mechanically on an emulsion surface or film base. 01/01/1973	**abrasion / драскотина** Във фотографията, драскотина или белег, направен механично на емулсната повърхност или филма. 01/01/1973
absolute filter / filtre absolu A filter capable of cutting off 100 % by weight of solid particles greater than a stated micron size. 01/01/1980	**absolute filter / абсолютен филтър** Филтър, способен да редуцира 100% от теглото на частиците по-големи от заявения микронен размер. 01/01/1980
absolute height / hauteur absolue The height of an aircraft directly above the surface or terrain over which it is flying. 01/07/1994	**absolute height / истинска височина** Височината на самолета точно над повърхността или терена, над който лети. 01/07/1994
absorbed dose / dose absorbee The amount of energy imparted by nuclear (or ionizing) radiation to unit mass of absorbing material. The unit is the rad. 01/02/1973	**absorbed dose / абсорбирана (погълната) доза** Количеството енергия, предадена от атомна (йонизираща) радиация на единица маса от абсорбиращия материал. Мерната единица е „рад". 01/02/1973

acceleration error / erreur d'acceleration An error caused by the deflection of the vertical reference due to any change in acceleration of the aircraft. 01/02/1973	**acceleration error / грешка при ускорението** Грешка, настъпила в резултат на отклонение по вертикала, предизвикано от промяна в ускорението на ЛА. 01/02/1973
acceptable product / produit de substitution One which may be used in place of another for extended periods without technical advice. *Related terms: emergency substitute; standardized product*. 01/02/1973	**acceptable product / приемлив продукт** Продукт, който може да се използва вместо друг за удължен период от време без технически промени. *Свързан термин: emergency substitute; standardized product*. 01/02/1973
acceptance trial / essai a recette A trial carried out by nominated representatives of the eventual military users of the weapon or equipment to determine if the specified performance and characteristics have been met. *Related terms: consumer logistics; production logistics.* 04 /11/ 2005	**acceptance trial / приемни изпитания** Изпитания, извършвани от назначени представители на евентуалните военни потребители на оръжието или оборудването, за да определят дали определените експлоатационни качества и характеристики са достигнати. 01/02/1973
access procedures / procede permettant de se porter sur l'emplacement *Related term: ordnance disposal procedures*. 09/01/1996	**access procedures / процедури за достъп** *Свързан термин: explosive ordnance disposal.* 09/01/1996
accompaniment / accompagnement In naval cooperation and guidance for shipping, the coordinated passage through a specific area of increased risk by one or more merchant ships in company with military assets. Accompaniment takes place under a voluntary arrangement and does not imply direct protection by military assets. *Related terms: merchant ship; merchant shipping; naval cooperation and guidance for shipping.* 02/03/2007	**accompaniment/ съпровождане** Взаимодействие / сътрудничество между ВМС и организациите за търговско корабоплаване, при което един или повече търговски кораби преминават през зона с повишен риск, съпровождани от военни единици. Съпровождането се осъществява на базата на доброволно споразумение и не означава непременно пряка защита чрез военни средства. *Свързан термин: merchant ship; merchant shipping; naval cooperation and guidance for shipping.* 02/03/2007
accuracy of fire / justesse de tir The precision of fire expressed by the closeness of a grouping of shots at and around the center of the target. 01/10/1984	**accuracy of fire / прецизност (точност) на огъня** Прецизност на огъня, изразяваща се в групирането на изстрелите в и около центъра на целта. 01/10/1984

acknowledgement / apercu A message from the addressee informing the originator that his communication has been received and is understood. 01/01/1974	**acknowledgement / потвърждение (квитанция)** Съобщение от получателя, което информира автора, че съобщението му е прието и разбрано. (Предаване на съобщение по квитанционен способ. Приемащият връща квитанция за получаване на съобщението.) 01/01/1974
acknowledgment signal / signal d`accuse de reception A signal sent to indicate that a message has been received properly. 09/05/2000	**acknowledgment signal / сигнал за потвърждение** Върнат сигнал, потвърждаващ за точното приемане на дадено съобщение. 09/05/2000
aclinic line / equateur magnetique – ligne aclinique *Preferred term: magnetic equator*. 01/02/1973	**aclinic line / магнитен екватор** *Предпочитан термин: magnetic equator.* 01/02/1973
acoustic circuit / mise de feu acoustique A circuit which responds to the acoustic field of a target. *Related term: mine.* 02/05/1995	**acoustic circuit / акустична верига** Електрическа верига, която се задейства от акустичното поле на целта. *Свързан термин: mine.* 02/05/1995
acoustic intelligence / renseignement acoustique ACINT Intelligence derived from acoustic signals or emissions. 31/10/2013	**acoustic intelligence /акустично разузнаване** Разузнавателна информация, получена от звукови сигнали или излъчвания. 22/03/2016
acoustic mine / mine acoustique A mine with an acoustic circuit which responds to the acoustic field of a ship or sweep. *Related term: mine*. 01/08/1976	**acoustic mine / акустична мина** Мина с акустичен канал, която се задейства от акустичното поле на кораб или трал. *Свързан термин: mine.* 01/08/1976
acoustic minehunting / chasse aux mines acoustique The use of a sonar to detect mines or mine-like objects which may be on or protruding from the sea bed, or buried. 01/11/1975	**acoustic minehunting / поиск на мини с ХАС** Използването на хидроакустична станция (ХАС) за откриване на мини или обекти, подобни на мини, лежащи на, подаващи се от или заровени в грунта. 01/11/1975

acoustic warfare / guerre acoustique In an underwater environment, the use of acoustic energy to provoke, exploit, restrict or prevent hostile use of the acoustic spectrum and actions which retain friendly use of the implementation of any measures taken to restrict its use to friendly forces. *Related terms: acoustic warfare counter-countermeasures; acoustic warfare countermeasures; acoustic warfare support measures.* 13/2012/1999	**acoustic warfare / акустична война** Разкриване, ограничаване и предотвратяване на използването на акустическа енергия в подводната среда от страна на противника и действия, целящи да съхранят способностите на своите сили при използване на акустическа енергия от противника. *Свързан термин: acoustic warfare counter-countermeasures; acoustic warfare countermeasures; acoustic warfare support measures.* 13/2012/1999
acoustic warfare counter countermeasures /contre contre-mesures de guerre acoustique In an underwater environment, those actions taken to ensure effective friendly use of the acoustic spectrum by countering hostile acoustic warfare measures. Acoustic warfare counter-countermeasures involve acoustic warfare support measures and antiacoustic warfare countermeasures, and may not involve underwater acoustic emissions. *Related terms: acoustic warfare; acoustic warfare countermeasures; acoustic warfare support measures* 13/2012/1999	**acoustic warfare counter-countermeasures / контрапротиводействия при акустична война** В подводната среда, тези действия предприети за осигуряването на добронамерена ефективна съюзна употреба на акустичния спектър чрез противопоставяне на враждебни акустични военни средства. Контрапротиводействията при акустичната война включват помощни действия при акустична война и контрапротиводействия при антиакустична война, и може да не включват подводни акустични излъчвания. *Свързан термин: acoustic warfare; acoustic warfare countermeasures; acoustic warfare support measures.* 13/2012/1999
acoustic warfare countermeasures / contre-mesures de guerre acoustique In an underwater environment, actions taken to prevent or reduce the use of the acoustic spectrum by hostile forces. Acoustic warfare countermeasures involve intentional underwater acoustic emissions for deception and jamming. *Related terms: acoustic warfare; acoustic warfare counter-countermeasures; acoustic warfare support measures.* 13/2012/1999	**acoustic warfare countermeasures/ противодействия при акустична война** В подводната среда, действия предприети за предотвратяването или ограничаването на използването на акустичния спектър от противниковите сили. Противодействията при акустична война включват умишлени подводни акустични излъчвания за въвеждане на противника в заблуждение и заглушаване. *Свързан термин: acoustic warfare; acoustic warfare counter-countermeasures; acoustic warfare support measures.* 13/2012/1999

action information center / center d'information de combat *Preferred term: combat information center*. 01/03/1973	**action information centre / информационен център за бойните действия** *Предпочитан термин: combat information centre.* 01/03/1973
activate / activer In military administration, to make active by official order a previously established military organization so that it can function in its assigned capacity. 18/02/2015	**activate / активирам** Във военно-административната дейност, привеждане в действие на предварително създадена военна структура чрез официална заповед, така че да може да действа в рамките на възложените й правомощия. 22/03/2016
activation detector / detecteur de neutrons par activation A device used to determine neutron flux or density by virtue of the radioactivity induced in it as a result of neutron capture. 01/02/1973	**activation detector / детектор на задействане** Устройство, използвано за засичане на неутронен енергиен поток или плътност по стойностите на радиоактивността, предизвикана в него в резултат на неутронно прехващане. 01/02/1973
active / active In surveillance, an adjective applied to actions or equipment which emit energy capable of being detected. 01/11/1975	**active / активен** В наблюдението, прилагателно, с което се обозначават действия или оборудване, излъчващи енергия, която може да бъде засечена. 01/11/1975
active air and missile defence / defense aerienne et antimissile **active active AMD** (admitted) Active measures taken against attacking enemy forces to destroy or nullify any form of air or missile threat or to reduce the effectiveness of any such attack. [C-M(2019)0032 (INV)] 2019-12-20	
active electronic protective measures/ mesures de protection electronique active Detectable measures, such as altering transmitter parameters as necessary, to ensure effective friendly use of the electromagnetic spectrum. *Related terms: electronic protective measures; passive electronic protective measures.* 20/11/1996	**active electronic protective measures/ активни мерки за електронна защита** Активни (целенасочени) мероприятия / мерки за електронна защита, в т.ч. изменение (при необходимост) на техническите характеристики на предавателите (излъчвания сигнал), за осигуряване на ефективно използване на електромагнитния спектър от собствени и съюзнически войски. *Вж.също: electronic protective measures; passive electronic protective measures.* 20/11/1996

active homing guidance / guidage actif A system of homing guidance wherein both the source for illuminating the target, and the receiver for detecting the energy reflected from the target as the result of illuminating the target, are carried within the missile. *Related term: homing guidance*. 01/02/1973	**active homing guidance / активно самонасочване** Система за самонасочване, в която източникът за осветяване на целта и приемникът за засичане на отразената от целта енергия се намират в ракета. *Свързан термин: homing guidance.* 01/02/1973
active mine / mine à dispositif actif A mine actuated by the reflection from a target of a signal emitted by the mine. *Related term: passive mine.* 01/11/1994	**active mine / активна мина** Мина, която се задейства чрез отразяването на излъчения от нея към целта сигнал. *Свързан термин: passive mine*. 01/11/1994
active public information policy / attitude active e n matiere d'information publique A policy which dictates that attempts will be made to stimulate media/public interest about an issue or activity for the purpose of informing the public. Interest may be stimulated by press advisories, news releases, personal contacts, press conferences or other forms of public presentation. *Related term: passive public information policy*. 01/11/1990	**active public information policy / активна обществено-информационна политика** Политика, която изисква правенето на опити за стимулиране на медиите/обществения интерес относно въпрос или дейност за информирането на обществото. Интерес може да се стимулира посредством прес-съвещания, информационни емисии, лични контакти, пресконференции или други форми на публично представяне. *Свързан термин: passive public information policy.* 01/11/1990
actuate / declencher To operate a mine-firing mechanism by an influence or a series of influences in such a way that all the requirements of the mechanism for firing, or for registering a target count. are met. 01/2012/1976	**actuate/задействам** Работа с пусков механизъм посредством въздействие или серия от въздействия по такъв начин, че да се изпълнят условията на механизма за взривяване или за броене на целта. 01/2012/1976
actuator / servocommande A mechanism that furnishes the force required to displace a control surface or other control element. 01/01/1980	**actuator / активатор; задвижващ механизъм** Механизъм, който предава енергия, необходима за преместване на кормилна плоскост или друг управляващ елемент. 01/01/1980

add / plus loin In artillery and naval gun-fire support, a correction used by an observer/spotter to indicate that an increase in range along a spotting line is desired. 01/09/1974	**add / увеличение** В артилерията и военноморската огнева поддръжка, корекция използвана от наблюдател/коректор, за да покаже, че е желателно увеличение в обсега по продължение на линията "оръдие-цел". 01/09/1974
additional military layer / couche militaire additionnelle A unified range of digital geospatial data products designed to satisfy the totality of NATO non-navigational maritime defense requirements. 01/10/2003	**additional military layer / допълнителен военен слой** Общ обхват на продукти, осигуряващи геопространствени данни в цифров вид, предназначени изцяло да задоволят нуждите на НАТО от морска геопространствена информация за нуждите на отбраната, която не включва данни, използвани за морска навигация. 01/10/2003
ad hoc movement / mouvement A movement witch may occur at any time for which necessary or appropriate planning data s not yet available. This movement will be partially or fully planned as soon as the required information has been provided. *Related terms: fully planned movement; partially planned movement*. 01/11/1990	**ad hoc movement / извънредно придвижване** Придвижване, което може да започне по всяко време, и за което няма необходими или подходящи данни за планиране. Това придвижване ще се планира частично или изцяло веднага, щом бъде осигурена необходимата информация. *Свързан термин: fully planned movement; partially planned movement.* 01/11/1990
adjust fire / pret a regler - reglage In artillery and naval gun-fire support: 1. A method of control transmitted in the call for fire by the observer or spotter to indicate that he will control the adjustment. 2. An order or request to initiate an adjustment of fire. 01/09/1974	**adjust fire / коригирам огъня** В артилерията и военноморската огнева поддръжка: 1. Метод на контрол, при който чрез позивна за огън, наблюдателят или съгледвачът, обозначава, че той ще контролира прицелването. 2. Заповед или искане за започване коригиране на огъня. 01/09/1974
adjustment of fire / réglage observé de tir Process used in artillery and naval fire to obtain correct bearing, range and height of burst (if time fuzes are used) when engaging a target by observed fire. *Related term: spot.* 01/02/1973	**adjustment of fire / коригиране на огъня** Процес, използван в артилерията и военноморската артилерия за получаване на правилен ориентир/азимут, разстояние и височина на взрива (ако се използват взриватели със закъснение), когато се открива огън по целта. *Свързан термин: spot.* 01/02/1973

administrative control / controle administrative Direction or exercise of authority over subordinate or other organizations in respect to administrative maters such as personnel management supply, services and other matters not included in the operational missions of the subordinate or other organizations. *Related terms: command; control; full control; operational command; operational control*. 01/04/1971	**administrative control /административно управление** Ръководство или упражняване на правомощие над подчинените или други организации по отношение на административни въпроси, като осигуряване администрирането на личния състав , поддръжка и други дейности, които не са включени в оперативните задачи на подчинените или други организации. *Свързан термин: command; control; full control; operational command; operational control*. 17/06/2015
administrative escort / escorteur administratif A warship or merchant ship under naval control, carrying a convoy commodore and his staff, serving as a platform for simultaneous communication with an operational control authority and a coastal convoy. 01/10/1978	**administrative escort / флагман** Военен или търговски кораб под командването на ВМС, който превозва старши морски началник и неговия щаб и който се използва за платформа за едновременна комуникация с оперативните контролиращи власти и бреговата охрана. 01/10/1978
administrative loading / chargement administratif A loading system which gives primary consideration to achieving maximum utilization of troops and cargo space without regard to tactical considerations. Equipment and supplies must be unloaded and sorted before they can be used. *Related term: commercial loading.* 01/02/1973	**administrative loading / административно товарене** Логистичен орган, чиито задължения са осигуряването на максимално улеснение при товарене на войски и товари, на място без разглеждане на тактическите съображения. Оборудването и припасите трябва да се разтоварят и сортират преди да се използват. *Свързан термин: commercial loading.* 01/02/1973
administrative movement / mouvement administratif A movement in which troops and vehicles are arranged to expedite their movement and conserve time and energy when no enemy interference, except by air, is anticipated. 01/02/1973	**administrative movement / административно придвижване** Движение, в което войските и транспортните средства са организирани да изпълнят бързо придвижването си и да съхранят време и енергия, когато не се очаква противникова намеса освен от въздуха. 01/02/1973
administrative order / ordre administratif An order covering traffic, supplies, maintenance, evacuation, personnel and other administrative details. 13/2012/1999	**administrative order / административна заповед** Заповед, отнасяща се за движението, материалните средства, техническото обслужване, евакуирането, личния състав и други административни въпроси. 01/02/1973

administrative plan / plan administratif et logistique A plan, normally relating to and complementing the operation plan or order, which provides information and instructions covering the logistic and administrative support of the operation. 01/09/1981	**administrative plan / административен план** План, който обикновено касае и допълва оперативния план или заповед, осигуряващ информация и инструкции относно материално-техническото обезпечаване и административна поддръжка на операцията. 01/09/1981
advance force / force d'avant-garde A temporary organization within he amphibious task force which precedes the main body to the objective area. Its function is to participate in preparing the objective for the main assault by conducting such operations as reconnaissance, seizure of supporting positions, minesweeping, preliminary bombardment, underwater demolitions, and air support. 01/06/1981	**advance force / преден отряд** Временна организация, в състава на десантна тактическа група, изпълняваща задачи преди въвеждането на основните сили. Функцията й е да провежда операции като разузнаване, заемане и задържане на позиции, разминиране, артилерийска подготовка, подводно разрушаване и авиационна поддръжка. 01/06/1981
advance party / groupe avance A team that coordinates the arrival of a force at a destination sufficiently ahead of the main body. MCLSB, 2019.06.05	**advance party / рекогносцировъчна група** Група военнослужещи, която координира разполагането на пристигащите формирования, изпратени на достатъчно отдалечение пред главните сили. 23.06.2020
advance to contact / marcher a l'ennemi To gain or re-establish contact with an enemy within assigned boundaries. MCLSB, 2019.06.05	**advance to contact / сближаване/сближи се с противника** Придвижване с цел установяване или възстановяване на контакт с противника в заповяданите граници. 16.02.2021
advanced aerodrome/aerodrome avance *An aerodrome, usually having minimum facilities, in or near an objective area*. Related term: aerodrome. *20/11/1996*	**advanced aerodrome/ предно летище** Това е летище, имащо обикновено минимално оборудване в или близо до района за действие*. Свързан термин: aerodrome.*20/11/1996
advanced base / base avancee A base located in or near a theatre of operations whose primary mission is to support military operations. 01/03/1981	**advanced base / предна база** База, разположена в или близо до театъра на военните действия, чиято основна мисия е да поддържа военните операции. 01/03/1981

advanced fleet anchorage / mouillage avance de flotte A secure anchorage for a large number of naval vessels, mobile support units and auxiliaries located in or near a theatre of operations. *Related term: emergency anchorage.* 01/02/1973	**advanced fleet anchorage / предна котвена стоянка на флота** Обезопасена котвена стоянка за голям брой плавателни съдове, подвижни поддържащи части и спомагателни кораби, разположена в или близо до театъра на военните действия. *Свързан термин: emergency anchorage.* 01/02/1973
advanced guard / avant-garde The leading element of an advancing force. The primary mission is to insure the uninterrupted advance of the main body. It has the following functions: a. To find and exploit gaps in the enemy's defensive system. b. To prevent the main body of the advancing force running blindly into enemy opposition. c. To clear away minor opposition or, if major opposition is met, to cover the deployment of the main body. *Related term*: *main guard*. 01/02/1973	**advanced guard / преден отряд (авангард)** Водещият елемент на ударната групировка. Основната задача е да се осигури непрекъснатото настъпване на главните сили. Има следните функции: a. Да открива и използва всички пролуки във противниковата отбранителна система. b. Да предотвратява безпрепятственото натъкване на главните сили на настъпващата част върху противниковата отбрана. c. Да разгромява слабата отбрана или, ако има по-силна такава, да прикрива развръщането на основните сили. *Свързан термин: main guard.* 01/02/1973
adversary / adversaire A party whose intentions or interests are opposed to those of friendly parties and against which the legal use of armed force may be envisaged. 2020-05-13	
advisory area / region a service consultatif A designated area within a flight information region where air traffic advisory service is available. 01/02/1973	**advisory area / контролно-информационна зона** Определена зона в района на информация за полетите, където има достъп до авиационната контролно-информационна служба. 01/02/1973
advisory control / controle consultatif A mode of control under which the aircraft commander selects his own speed, altitude and heading, and has freedom of action to accomplish the assigned task. The aircraft control unit will inform the aircraft of the current tactical picture and provide adequate warnings of hazards affecting aircraft safety. 01/11/1975	**advisory control / консултативно управление** Форма на управление, посредством което командирът на самолета избира скорост, височина и посока на полета и има свобода на действие да изпълни поставената задача. Управлението за контрол на полетите информира самолета за настоящата тактическа ситуация и предоставя адекватно предупреждение за опасностите, влияещи върху безопасността на самолета. 01/11/1975

aerial picket / avion piquet-radar *Related term: air picket*. 01/08/1976	**aerial picket / ЛА за ранно предупреждение и управление** *Свързан термин: air picket.* 01/08/1976
aerial reconnaissance / reconnaissance aerienne *Related term: air reconnaissance*. 01/03/1981	**aerial reconnaissance / въздушно разузнаване** *Свързан термин: air reconnaissance.* 01/03/1981
aerodrome / aerodrome An area prepared for the accommodation (including any buildings, installations and equipment), landing and takeoff of aircraft. *Related terms: advanced aerodrome; air strip; air traffic; alternate aerodrome; diversion aerodrome; landing area; landing site; main aerodrome; redeployment aerodrome; touchdown zone. Synonym: airfield.* 01/10/2001	**aerodrome / летище** Местност, подготвена за подслоняване (включително и всички постройки, инсталации и оборудване), кацане и излитане на самолети. *Свързан термин: advanced aerodrome; air strip; air traffic;alternate aerodrome; diversion aerodrome; landing area; landing site; main aerodrome; redeployment aerodrome; touchdown zone. Синоним: airfield.* 01/10/2001
aerodrome damage repair / reparation des degats subis par un aerodrome ADR **airfield damage repair** (admitted) After damage, the range of activities required to establish, sustain and recover the operational capability of an aerodrome to conduct air operations, including reconnaissance and damage assessment, explosive ordnance disposal, repair of aircraft operating surfaces, and restoration of essential services and facilities. ATM-CNS AG, 2019.01.31	**aerodrome damage repair / отстраняване на повреди по летищата** **отстраняване на щети по летищата** (допуска се) След повреда, обхватът от дейности, необходими за установяване, поддържане и възстановяване на оперативната способност на летището за провеждане на въздушни операции, включително разузнаване и оценка на щетите, обезвреждане на взривни устройства, ремонт на експлоатационни повърхности на въздухоплавателни средства и възстановяване на основни услуги и съоръжения. 16.02.2021
aerodrome traffic / circulation d'aeodrome 1. All traffic on the manoeuvring area of an aerodrome 2. All aircraft flying in the vicinity of an aerodrome. *Related term: air traffic*. 01/10/2001	**aerodrome traffic / летищен трафик** 1. Цялото движение по летателното поле. 2. Всички летящи ЛА в района на летището *Свързан термин: air traffic.* 01/10/2001

aerodynamic missile / missile aerodynamique A missile which uses aerodynamic forces to maintain its flight path. *Related terms: ballistic missile; guided missile*. 01/11/1994	**aerodynamic missile / аеродинамична ракета** Ракета, която използва аеродинамични сили, за да поддържа посоката на полета си. *Свързан термин: ballistic missile; guided missile.* 01/11/1994
aeromedical evacuation /évacuation sanitaire aérienne **AEROMEDEVAC** The movement of patients to and between medical treatment facilities by air transportation. 02/03/2009	**aeromedical evacuation / авиомедицинска евакуация** Придвижването на пациенти до и между съоръжения за медицинско обслужване чрез транспортиране по въздуха. 01/02/1973
aeromedical evacuation control center / center de controle des evacuations sanitaires aeriennes The control facility established by the commander of an air transport division, air force, or air command. It operates in conjunction with the command movement control center and coordinates overall medical requirements with airlift capability. It also assigns medical missions to the appropriate aeromedical evacuation elements in the system and monitors patient movement activities. 01/02/1973	**aeromedical evacuation control centre / център за управление на авиомедицинската евакуация** Контролно учреждение, създадено от командира на въздушнотранспортна дивизия , въздушните сили или въздушното командване. Действа заедно с командния център за управление на движението и координира всички медицински нужди с извършващите се полети. Също така поставя медицински задачи на съответните подразделения на медицинската евакуация по въздуха в системата и наблюдава придвижването на пациентите. 01/02/1973
aeromedical evacuation coordinating officer / officier régulateur d'evacuations sanitaires aeriennes **AECO** An officer of an originating, in transit or destination medical treatment facility who is qualified in aviation medicine and/or aeromedical evacuation, and who coordinates aeromedical evacuation activities of the facility. MCMedSB, 2019.07.08	**aeromedical evacuation coordinating officer / офицер по координиране на авиомедицинската евакуация** Офицер от първоначално, транзитно или крайно медицинско съоръжение/заведение, който е квалифициран по авиационна медицина и/или авиомедицинска евакуация, и който координира дейностите по авиомедицинска евакуация на медицинското съоръжение/заведение. 16.02.2021

aeromedical evacuation operations officer / officier responsable des operations d'evacuations sanitaires aeriennes An officer of the airlift force or command who is responsible for activities relating to planning and directing aeromedical evacuation operations, maintaining liaison with medical airlift activities concerned, operating an aeromedical evacuation control center, and otherwise coordinating aircraft and patient movements. 10/06/2003	**aeromedical evacuation operations officer / оперативен офицер по авиомедицинска евакуация.** Офицер от военновъздушната транспортна част или военновъздушното командване, който отговаря за мероприятията по планирането и ръководенето на операциите по авиомедицинска евакуация, осигурявайки взаимодействието на дейностите по авиомедицинска евакуация, управлявайки центъра за управление на авиомедицинската евакуация, и от друга страна координирайки придвижването на ЛА и пациентите. 10/06/2003
aeromedical evacuation system / chaîne d'évacuations sanitaires aériennes AES A coordinated military capability which provides: a. control of patient movement by air transport; b. specialized medical attendants and equipment for in-flight medical care; c. facilities on, or in the vicinity of, air strips and air bases, for the limited medical care of in-transit patients entering, en route via, or leaving the system; and d. communication with destination and en route medical facilities concerning patient airlift movements. 28/10/2013	**aeromedical evacuation system / система за авиомедицинска евакуация AES** Координирана военна способност, която осигурява: a) контрол върху превозването на пациенти с въздушен транспорт; b) специализирани медицински служители и оборудване за оказване на медицинска помощ по време на полет; c) съоръжения, намиращи се на или в близост до летищни писти и военновъздушни бази за ограничена медицинска помощ на преминаващите транзит през тях пациенти; и d) връзка с крайното медицинско заведение и с медицинските пунктове по маршрута, касаеща транспортирането на пациентите по въздуха. 19/04/2016
aeronautical chart / carte aeronautique A chart specifically designed to meet air navigation requirements. *Related terms: aeronautical plotting chart; aeronautical topographic chart; map*. 01/11/1991	**aeronautical chart / аеронавигационна карта** Карта, специално разработена за задоволяване изискванията на въздушната навигация. *Свързан термин: aeronautical plotting chart; aeronautical topographic chart; map.* 01/11/1991
aeronautical information overprint / surimpression d'informations aeronautiques Additional information which is printed or stamped on a map or chart for the specific purpose of air navigation. 01/02/1973	**aeronautical information overprint / допълнително отпечатана информация върху аеронавигационна карта** Допълнителна информация, която е отпечатана върху карта за целите на въздушната навигация. 01/02/1973

aeronautlcal plotting chart / carte de trace de route aeronautique A chart designed for the graphical processes of navigation. *Related terms*: *aeronautical chart: aeronautical topographic chart; map*. 01/10/1984	**aeronautical plotting chart / въздушно-навигационна карта** Карта за графичните процеси на навигацията. *Свързан термин: aeronautical plotting chart; aeronautical topographic chart; map*. 01/10/1984
aeronautical product / produit aéronautique For the purposes of NATO airworthiness, any aircraft, unmanned aircraft system, aircraft engine or aircraft propeller. 05/08/2014	**aeronautical product / авиационно изделие** От гледна точка на летателната годност в НАТО, всяко въздухоплавателно средство, безпилотна летателна система, двигател или витло на въздухоплавателно средство. 29/02/2016
aeronautical topographic chart / carte topographique aeronautique A representation of features of the surface of the earth, designed primarily as an aid to visual or radar navigation, which shows selected terrain, cultural or hydrographic features and supplementary aeronautical information. *Related terms: aeronautical chart; aeronautical plotting chart; map*. 01/02/1973	**aeronautical topographic chart / аеро-навигационна топографска карта** Представяне на обектите от земната повърхност, създадено основно като помощно средство за визуалната или радарната навигация, което показва избрания терен, културни или хидрографски особености и допълнителна аеро-навигационна информация. *Свързан термин: aeronautical chart; aeronautical plotting chart; map.* 01/02/1973
aeropause / aeropause Region in which functional effects of the atmosphere on man and aircraft cease to exist. 01/02/1973	**aeropause / въздушна пауза** Област, където функционалните ефекти на атмосферата върху човека и самолета престават да действат. 01/02/1973
afloat support / soutien logistique a la mer A form of logistic support outside the confines of a harbor in which fuel, ammunition and supplies are provided for operating forces either underway or at anchor. 01/12/1974	**afloat support / логистично осигуряване на корабите на море** Форма на логистично осигуряване извън границите на пристанището, което осигурява гориво, бойни припаси и материални средства за действащи сили на ход или на котва. 01/12/1974
afterburning / postcombustion 1. The characteristic of some rocket motors to burn irregularly for some time after the main burning and thrust has ceased. 2. The process of fuel injection and combustion in the exhaust jet of a turbojet engine (aft or to the rear of the turbine). 01/02/1973	**afterburning / доизгаряне, форсаж** 1. Характеристика на някои ракетни двигатели да горят неправилно за известно време, след като основното горене и тяга са спрели. 2. Процесът на впръскване на гориво и горене в изходящите газове на на турбореактивния двигател (след или в края на турбината). 01/02/1973

after-flight inspection / verification apres le voi **post-flight inspection** (admitted) General examination after flight for obvious defects, correction of defects reported by aircraft crews, replenishment of consumable or expendable stores and securing aircraft*. Synonym: post flight inspection.* 01/02/1973	**after-flight inspection / следполетна подготовка** Основна проверка след полет/и за налични неизправности, отстраняване на неизправностите, докладвани от летателните екипажи, попълване на използваните запаси и обезопасяване на въздухоплавателното средство.*Синоним: post flight inspection.* 23.04.2019
agency / organisme de renseignement In intelligence usage, an organization or individual engaged in collecting and/or processing information. *Related terms: agent; intelligence cycle; source*. *Synonym:* collection agency. 01/09/2011	**agency/ орган (субект)** В разузнаването, организация или лице, ангажирано със събиране и/или обработване на информация. *Свързан термин: agent; intelligence cycle; source. Синоним: collection agency.* 01/09/2011
agent / agent In intelligence usage, one who is recruited, trained, controlled and employed to obtain and report information. *Related terms: agency*; *source.* 01/09/1981	**agent/агент** В разузнаването – лице, което е вербувано, обучено, ръководено и използвано за събиране и предоставяне на информация *Свързан термин: agency; source.* 01/09/1981
agreed point / repere convenu A predetermined point on the ground, identifiable from the air, and used when aircraft assist in fire adjustment. 01/02/1973	**agreed point / общ ориентир (за корекция на огъня от въздуха)** Предварително определена точка на земята, която се идентифицира от въздуха и се използва, когато самолетът съдейства за коригирането на огъня. 01/02/1973
agreement / accord A negotiated arrangement that is made between two or more parties and that is typically legally binding. 2018.02.16	**agreement / споразумение** Съгласие между две или повече страни, което обикновено е правно обвързващо. 17.01.2019

airborne /1.2.3. aeroporte; 4. de bord; 5. en vol Adjective used to describe the following: 1. Troops specially trained to carry out operations, either by paradrop or air landing, following an air movement. *Related terms: airborne force; airborne operation; operation; paradrop.* 2. Materiel specially designed for airborne troops. 3. Aeronautical equipment used to acomplish a particular mission. 4. Items forming an integral part of an aircraft. 5. The state of an aircraft from the instant it becames entirely sustained by air until it ceases to be so sustained. 01/10/2001	**airborne /1. 2. 3. въздушнопреносим; 4. бордови; 5. във въздуха** Прилагателно, използвано за описание на: 1. Специално обучени части за провеждане на операции чрез десантиране от въздуха или чрез десантиране на земята, след придвижване по въздуха. *Вж.също*: *airborne force; airborne operation; operation; paradrop.* 2. Материални средства специално създадени за въздушнодесантни части. 3. Авиационно оборудване използвано за изпълнението на определена мисия. 4. Изделия представляващи неделима част от летателния апарат. 5. Състояние на летателен апарат от момента, в който е изцяло поддържан от въздуха докато престане да бъде поддържан от него. 01/10/2001
airborne alert / alerte en vol A state of aircraft readiness wherein combat-equipped aircraft are airborne and ready for immediate action. *Related terms: alert1; fighter cover.* 01/09/2003	**airborne alert / дежурство във въздуха** Състояние на готовност на самолета, при което снаряжен за бой самолет се намира във въздуха и е готов за незабавно действие *Свързан термин: alert1, fighter cover.* 01/02/1973
airborne assault / assault aeroporte *Preferred term: assault phase part 2*. 01/02/1973	**airborne assault / въздушен десант** *Предпочитан термин: assault phase част 2.* 01/02/1973
airborne command post / poste de commandement volant A suitably equipped aircraft used by the commander for the conduct of his operations. 01/10/2003	**airborne command post / въздушен команден пункт** Подходящо оборудван летателен апарат, използван от командващия за провеждане на операции. 01/10/2003
airborne early warning and control / alerte lointaine et controle aerien par moyens aeroportes Air surveillance and control provided by airborne early warning aircraft which are equipped with search and height-finding radar and communications equipment for controlling weapon systems. *Related term: air picket.* 01/02/1973	**airborne early warning and control / въздушно ранно предупреждение и управление** Въздушно наблюдение и управление, осъществявани от самолети за ранно предупреждение, оборудвани с радари за откриване и определяне на параметрите на полета и комуникационно оборудване за управление на оръжейните системи. *Свързан термин*: *air picket.* 01/02/1973

airborne force / force aeroportee A force composed primarily of ground and air units organized, equipped and trained for airborne operations. *Related term: force(s).* 01/02/1973	**airborne force / въздушно-десантно формирование** Формирование, което се състои главно от наземни и въздушни подразделения, организирани, оборудвани и обучени за въздушно-десантни операции. *Свързан термин: force(s).* 01/02/1973
airborne force liaison officer / officier r de liaison des forces aeroportees An officer who is the representative of the airborne units and who works with the air force on aerodromes being used for airborne operations. 01/02/1973	**airborne force liaison officer / офицер за свръзка на въздушно-десантните войски с ВВС** Офицер, който е представител на въздушно-десантните подразделения и работи с ВВС по летищата, използвани за въздушно-десантни операции. 01/02/1973
airborne interception equipment / centrale d'interception A fire control system, including radar equipment, installed in interceptor aircraft used to effect air interception. 01/08/1973	**airborne interception equipment / бордово оборудване за прехват** Система за управление на огъня, включваща радарно оборудване, инсталирана на летателен апарат-прехващач, използвана за прехват във въздуха. 01/08/1973
airborne operation / operation aeroportee An operation involving the movement of combat forces and their logistic support into an objective area by air. *Related term: air transportable unit.* 01/02/1973	**airborne operation / операция за придвижване по въздуха** Операция, която включва придвижването по въздуха на бойните сили и средства и логистичната им поддръжка до определен район. *Свързан термин: air transportable unit.* 26.02.2019
airborne radio relay / relais radio en vol A technique employing aircraft fitted with radio relay stations for the purpose of increasing the range, flexibility or physical security of communications systems. 01/02/1973	**airborne radio relay / радиорелейни станции монтирани на летателен апарат** Похват за увеличаване на далечината, мобилността и физическата сигурност на комуникациите, при който се използва летателен апарат оборудван с радиорелейни станции. 01/02/1973
airburst / explosion aerienne An explosion of a bomb or projectile above the surface as distinguished from an explosion on contact with the surface or after penetration. *Related term: type of burst.* 01/02/1973	**airburst / въздушен взрив** Експлозия на бомба или снаряд над земната повърхност, различаваща се от експлозията при контакт със земята или след проникването в нея. *Свързан термин: type of burst.* 01/02/1973

air cargo / cargaison airienne Stores, equipment or vehicles, which do not form part of the aircraft, and are either Part or all of its payload. *Related term: cargo*. 01/03/1981	**air cargo / въздушен товар** Припаси, оборудване или превозни средства, които не са част от самолета, а от полезния му товар. *Свързан термин: cargo.* 01/03/1981
air cartographic photography / photographic aerienne cartographique - photogtaphie topographique aerienne The taking and processing of air photographs for mapping and charting purposes. *Synonym: air survey photography*. 01/02/1973	**air cartographic photography / въздушна картографска фотография** Създаване и обработка на въздушни снимки за нуждите на картографията и планирането. *Синоним: air survey photography.* 01/02/1973
air control / controle aerien *Related terms: air controller; air traffic control center; airway; area control center; control and reporting center; control area; control zone; controlled airspace; interceptor controller; tactical air controller; tactical aircontrol center; terminal control area*. 01/02/1973	**air control / въздушно управление** *Вж.също: air controller; air traffic control center; airway; area control centre; control and reporting centre; control centre; control zone; controlled airspace; interceptor controller; tactical air controller; tactical air control centre; terminal control area*. 01/02/1973
air controller / controleur aerien An individual especially trained for and assigned the duty of the control (by use of radio, radar, or other means) of such aircraft as may be allotted to him for operation within his area. *Related terms: air control; tactical air controller*. 01/02/1973	**air controller / диспечер за въздушно управление** Човек, специално обучен и назначен да управлява (посредством радио, радар или други средства)тези самолети, разпределени към него за операции в неговия район . *Свързан термин: air control; tatcical air control.* 01/02/1973
air corridor / corridor aerien A restricted air route of travel specified for use by friendly aircraft and established for the purpose of preventing friendly aircraft from being fired on by friendly forces. 01/02/1973	**air corridor / въздушен коридор** Ограничен въздушен маршрут за летене, определен за използване от съюзнически летателни апарати и установен с цел да предотврати обстрела на приятелски самолети от съюзническите въоръжени сили. 01/02/1973

aircraft arresting barrier / barriere d'arret d'aeronef - barriere d'arret de secours A device, not dependent on an aircraft arresting hook, used to stop an aircraft by absorbing its forward momentum in an emergency landing or aborted take-off. *Synonym: emergency barrier. Related term: aircraft arresting system.* 01/11/1994	**aircraft arresting barrier / аварийно спирачно устройство** Устройство, независимо от самолетната спирачна кука, което се използва за спиране на самолета чрез забавяне на движението напред при аварийно кацане или прекъснато излитане.. *Синоним: emergency barrier. Свързан термин: aircraft arresting system.* 01/11/1994
aircraft arresting cable / brin d'arret d'aeronef - cable d'arret d'aeronef That portion of an aircraft arresting system which spans the runway surface or flight deck landing area and is engaged by the aircraft arresting hook. *Synonym: aircraft arresting wire. Related term: aircraft arresting system.* 01/07/1994	**aircraft arresting cable / спирачен кабел** Тази част от самолетната спирачна система, която е опъната по повърхността на пистата или зоната за кацане на палубата и се захваща посредством самолетната спирачна кука. *Синоним: aircraft arresting wire. Свързан термин: aircraft arresting system.* 01/07/1994
aircraft arresting gear / dispositif d'arret d'aeronef A device used to engage hook equipped aircraft to absorb the forward momentum of a routine or emergency landing, or aborted take-off. *Related term: aircraft arresting system.* 01/01/1983	**aircraft arresting gear / спирачен механизъм** Устройство, използвано за захващане на спирачната кука на самолета за забавяне на движението напред при рутинно или аварийно кацане или прекъснато излитане. *Свързан термин: aircraft arresting system.* 01/01/1983
aircraft arresting hook / crosse d'aeronef - crosse d'appontage – crosse d'arret d'aeronef A device fitted to an aircraft to engage arresting gear. *Synonym: tail hook. Related term: aircraft arresting system.* 01/07/1994	**aircraft arresting hook / спирачна кука** Устройство монтирано на самолета за захващане на спирачния механизъм. *Синоним: tail hook. Свързан термин: aircraft arresting system.* 01/07/1994
aircraft arresting system / systeme d'arret d'aeronef A series of devices used to stop an aircraft by absorbing its momentum in a routine or emergency landing or aborted take-off. *Related terms: aircraft arresting barrier; aircraft arresting cable; aircraft arresting gear; aircraft arresting hook.* 01/11/1994	**aircraft arresting system / спирачна система** Серия от устройства, използвани за спирането на летателния апарат посредством забавяне на движението при рутинно или аварийно кацане или прекъснато излитане. *Свързан термин: aircraft arresting barrier; aircraft arresting cable; aircraft arresting gear; aircraft arresting hook*. 01/11/1994

aircraft arresting wire / brin d'arret d'aeronef - cable d'arret d'aeronef *Preferred term: aircraft arresting cable*. 01/01/1983	**aircraft arresting wire / спирачно въже** *Предпочитан термин: aircraft arresting cable.* 01/01/1983
aircraft arrestment / arret d'un aeronef Controlled stopping of an aircraft by external means. 01/08/1974	**aircraft arrestment / принудително спиране на самолет** Контролирано спиране на самолет посредством външни средства. 01/08/1974
aircraft captain / commandant de bord *Preferred term: aircraft commander*. 01/03/1979	**aircraft captain / командир на самолет** *Предпочитан термин: aircraft commander*. 01/03/1979
aircraft climb corridor / couloir de montee pour aeronefs Controlled airspace of defined vertical and horizontal dimensions extending from a controlled area that may include an aerodrome, in which an aircraft executes all or part of a climb under positive control. 04/10/2000	**aircraft climb corridor / коридор за набиране на височина на самолета** Контролирано въздушно пространство с определени вертикални и хоризонтални измерения, което се простира в контролирана зона. Може да включва летищен район, където летателното средство извършва цялостно или част от изкачване под активен контрол. 04/10/2000
aircraft commander / commandant d'aéronef **aircraft captain** (admitted) The aircrew member designated by a competent authority as being in command of an aircraft and responsible for its safe operation. Note: The aircraft commander may also be the mission commander. *Related term(s): mission commander.* 01 Oct 2001	**aircraft commander / командир на самолет** **aircraft captain** (допустим термин) Член на екипажа, определен от компетентни органи за командващ на самолета и отговарен за безопасностното му използване. Забележка:Командирът на самолет може също така да бъде командир на мисията. *Свързан термин: mission commander.* 01/10/2001
aircraft control unit / unite de controle tactique air A unit with facilities and personnel, including controllers, for conducting aircraft control and which exercises tactical control of aircraft or a unit(s). 01/11/1975	**aircraft controll unit / подразделение за въздушно управление** Подразделение с оборудване и личен състав, включително диспечери, за управляване на въздушното движение и което упражнява тактическо управление на ЛА или подразделение(я). 01/11/1975

aircraft cross-servicing / services mutuels pour aeronefs Services performed on an aircraft by an organization other than that to which the aircraft is assigned, according to an established operational aircraft cross-servicing requirement, and for which there may be a charge. Aircraft cross-servicing has been divided into two categories: a. Stage A cross-servicing: The servicing of an aircraft on an aerodrome/ship, which enables the aircraft to be flown to another aerodrome/ship. b. Stage B cross-servicing: The servicing of an aircraft on an aerodrome/ship, which enables the aircraft to be flown on an operational mission. *Related terms: aircraft transient servicing; operational aircraft cross-servicing requirement*. 01/11/1994	**aircraft cross-servicing / съвместно обслужване на ЛА** Обслужване на летателен апарат от организация/структура, към която той не е зачислен, според установените оперативни изисквания за съвместно обслужване на ЛА, и за което може да се наложи заплащане. Съвместното обслужването се разделя на две категории: а. Категория А: Обслужване на ЛА на летище/кораб, което позволява на ЛА да прелети до друго летище/кораб. б. Категория Б: Обслужване на ЛА на летище/кораб, което позволява на ЛА да изпълни оперативна мисия.*Свързан термин: aircraft transient servicing; operational aircraft cross-servicing requirement.* 26/02/2015
aircraft dispersal area / aire de dispersion An area on a military installation designed primarily for the dispersal of parked aircraft, whereby such aircraft will be less vulnerable in the event of enemy air raid. 01/02/1973	**aircraft dispersal area / участък за разсредоточаване на самолети** Участък на военен обект, предназначен основно за разсредоточаване на паркираните самолети, където те ще са по-неуязвими в случай на противникова въздушна атака. 01/02/1973
aircraft flat pallet / palette d'aeronef A stressed pallet capable of supporting and restraining a specifically rated load. It is specifically designed for tie-down in an aircraft. *Related term: palletized unit load.* 01/02/1973	**aircraft flat pallet / плосък самолетен палет** Платформа разпределяща теглото, която може да носи и поддържа специфичен номинален товар. Тя е специално пригодена за прикрепване в самолета. *Вж.също: palletized unuit load.* 01/02/1973
aircraft ground support equipment/materiel de servitude au sol Equipment needed to carry out servicing and maintenance of an aircraft and its associated mission systems. 25/09/1998	**aircraft ground support equipment/ средства за наземно обслужване на летателни апарати** Оборудване, необходимо за осъществяване на обслужването и поддържането на авиационната техника и свързаните с мисията системи. 25/09/1998

aircraft guide / guide d'aeronef *Preferred term: aircraft marshaller.* 01/02/1973	**aircraft guide / маршалер** *Предпочитан термин: aircraft marshaller.* 01/02/1973
aircraft handover / prise en compte successive d'un aeronef The process of transferring control of aircraft from one controlling authority to another. 01/02/1973	**aircraft handover / предаване на управлението на самолета** Процесът на предаване на контрола на самолета от един контролиращ орган на друг. 01/02/1973
aircraft inspection / verification d'aeronefs The process of systematically examining, checking and testing aircraft structural members, components and systems, to detect actual or potential unserviceable conditions. 01/02/1973	**aircraft inspection / подготовка на ЛА** Процесът на систематично преглеждане, проверяване и тестване на структурните части на самолета, компонентите и системите за откриване на налични или потенциални неизправности. 01/02/1973
aircraft loading table / tableau de fractionnement A data sheet used by the force unit commander containing information as to the load that actually goes into each aircraft. 01/02/1973	**aircraft loading table / график за товарене на самолети (товарителен план)** Лист с данни, използвани от командира на подразделението и съдържащи информация какъв товар има действително на всеки самолет. 01/02/1973
aircraft marshaller / signaleur A person trained to direct by visual or other means the movement of aircraft on the ground into and out of landing, parking or hovering points. *Synonym: aircraft guide.* 01/02/1973	**aircraft guide / маршалер** Човек, обучен да ръководи посредством визуални или други средства движението на самолетите на земята по време на и след кацане, паркиране и точките на зависване. *Синоним: aircraft guide*. 01/02/1973
aircraft marshalling area / aire d'attente - aire de manoeuvre des aeronefs An area in which aircraft may form up before take-off or assemble after landing. *Related term: manoeuvering area.* 01/02/1973	**aircraft marshalling area / летателна стоянка** Зона за разполагане на самолет или група самолети преди излитане и след кацане. *Свързан термин: manoeuvering area.* 01/02/1973
aircraft mission equipment / equipement particulier d'un aeronef Equipment that must be fitted to an aircraft to enable it to fulfil a particular mission or task. *Synonym: aircraft role equipment.* 01/02/1973	**aircraft mission equipment / авиационно оборудване за изпълняване на мисия** Оборудване, което трябва да се монтира на самоле-та, за да осигури изпълнението на определена мисия или задача*. Синоним: aircraft role equipment.* 01/02/1973

aircraft modification / modification d'un aeronef A change in the physical characteristics of aircraft, accomplished either by a change in production specifications or by alteration of items already produced. 01/02/1973	**aircraft modification / модификация на ЛА** Изменения във физичните характеристики на ЛА, постигнати чрез промяна в спецификациите на производството или чрез промяна на вече готовите продукти. 01/02/1973
aircraft picketing / saisie d'aeronef Securing aircraft when parked in the open to restrain movement due to the weather or condition of the parking area. *Synonym: aircraft tie-down*. 01/2012/1974	**aircraft picketing / привързване на ЛА** Подсигуряване на ЛА, когато е паркиран на открито, за предотвратяване на движението поради времето или условия в зоната за паркиране. *Синоним: aircraft tie-down.* 01/2012/1974
aircraft replenishing / ravitaillement d'un aeronef The refilling of aircraft with consumables such as fuel, oil, and compressed gasses to predetermined levels, pressures, quantities or weights. Rearming is excluded. 01/02/1973	**aircraft replenishing / попълване на материалните средства на самолета** Презареждането на самолета с консумативи като гориво, масло и газове под налягане до предварително определени нива, налягане, количество или тегло. Превъоръжаването е изключено. 01/02/1973
aircraft role equipment / equipement de soute *Preferred term: aircraft mission equipment.* 01/02/1973	**aircraft role equipment / специално авиационно оборудване** *Предпочитан термин: aircraft mission equipment.* 01/02/1973
aircraft scrambling / ordre de decollage immediat Directing the immediate take-off of aircraft from a ground alert condition of readiness. 01/02/1973	**aircraft scrambling / излитане на самолет по тревога** Ръководене на незабавното излитане на самолет в състояние на бойна готовност. 01/02/1973
aircraft servicing / entretien courant pour aéronefs Activities and procedures related to inspection, replenishment of expendables and consumables, cleaning, lubrication, marshalling, parking and securing of aircraft. *Related terms: aircraft cross-servicing; aircraft servicing connector; aircraft transient servicing; cross-servicing; servicing.* 02/03/2007	**aircraft servicing / обслужване на самолет** Дейности и процедури свързани с прегледа, презареждането на средства за еднократна употреба и консумативи, почистване, смазване, рулиране, паркиране и обезопасяване на самолета. *Свързан термин: aircraft cross-servicing; aircraft servicing connector; aircraft transient servicing; cross-servicing; servicing.* 02/03/2007

aircraft servicing connector / raccord de servitude pour aeronefs A device fitted to aircraft and/or ground equipment which enables replenishing and/or servicing to be carried out. 01/2012/1979	**aircraft servicing connector / зарядно устройство** Устройство, монтирано на самолета и/или на сухопътно оборудване, което позволява да се извърши презареждането и/или обслужването. 01/2012/1979
aircraft store / charge emportee par aeronef Any device Intended for internal or external carriage and mounted on aircraft suspension and release equipment, whether or not the item is intended to be separated in flight from the aircraft. Aircraft stores are classified in two categories as follows: a. Expendable store - An aircraft store normally separated from the aircraft in flight such as a missile, rocket, bomb, nuclear weapon, mine. torpedo, pyrotechnic device, sonobuoy, signal underwater sound device, or other similar items. b. Non-expendable store - An aircraft store which is not normally separated from the aircraft in flight such as a tank (fuel and spray), line-source disseminator, pod (refueling, thrust augmentation, gun, electronic-countermeasures, data link, etc.), multiple rack, target, cargo drop container,drone or other similar items. *Related term: payload.* 01/09/1981	**aircraft store / авиационни средства** Всяко средство, което е предвидено да се пренася като вътрешен или външен товар и прикрепено към устройство за прикачване и освобождаване, независимо дали предметът ще се отделя от самолета или не по време на полет . Тези товари се разделят на две категории както следва: a. Средства за еднократна употреба - средства, които обикновено се отделят от самолета по време на полет като ракетен снаряд, ракета, бомба, ядрено оръжие, мина, торпедо, пиротехническо устройство, хидроакустична шамандура, сигнален подводен звуков уред или подобни. b. Средства за многократна употреба - средства, които обикновено не се отделят от самолета по време на полет като резервоар (за гориво и разпръскване на отровни вещества), редови разпръсквател на биологически бойни средства, гондола (за презареждане, увеличаване на тягата, оръдие, радио-противодействие, линия за данни и т. н.), многопластов стилаж, мишена, контейнер с товар за изхвърляне, безпилотен летателен апарат и други подобни. *Свързан термин: payload.* 01/09/1981
aircraft tie-down / amarrage d'un aeronef *Preferred term: aircraft picketing.* 01/02/1973	**aircraft tie-down / привързване на ЛА** *Предпочитан термин: aircraft picketing.* 01/02/1973

aircraft transient servicing / assistance aux aeronefs de passage Services performed on an aircraft by an organization other than that to which the aircraft is assigned and for which there may be a financial charge. This activity is separate from the established aircraft cross-servicing program and requires that the transient aircrew supervise the correct application of ground crew procedures. *Related term: aircraft cross-servicing.* 01/07/1994	**aircraft transient servicing / извънредно обслужване на ЛА** Обслужване на ЛА от организация/структура, към която той не е зачислен и за което може да се наложи заплащане. Тази дейност е различна от установената програма за съвместно обслужване на ЛА и изисква екипажът на обслужвания ЛА да наблюдава правилното прилагане на процедурите на наземния състав.*Свързан термин: aircraft cross-servicing.* 26/02/2015
aircraft vectoring / guidage des appareils par transmission de cap The directional control of in-flight aircraft through transmission of azimuth headings. 01/02/1973	**aircraft vectoring / насочване от земята** Насочване на самолет в полет посредством подаване на азимутна посока. 01/02/1973
air cushion vehicle / aeroglisseur A vehicle capable of being operated so that its weight, including its payload, is wholly or significantly supported on a cushion of air generated continuously at higher than ambient pressure. *Related term: ground effect machine*. 09/01/1996	**air cushion vehicle / превозно средство на въздушна възглавница** Превозно средство, способно да работи така, че теглото му, вкл. полезният му товар, изцяло или значително да се поддържа на постоянно създавана въздушна възглавница при налягане по-високо от обкръжаващото. *Свързан термин: ground effect machine* 09/01/1996
air data computer / centrale airodynamique *Preferred term: central air data computer*. 01/03/1981	**air data computer / изчислител на въздушните сигнали** *Предпочитан термин: central air data computer.* 01/03/1985
air defence / defense aerienne AD All measures designed to nullify or reduce the effectiveness of hostile air action. [C-M(2019)0032 (INV)] 2019-12-20	
air defence action area / zone d'action de defense aerienne An area and the airspace above it within which friendly aircraft or surface-to-air weapons are normally given precedence in operations except under specified conditions. *Related term: air defense operations area*. 01/07/1993	**air defence action area / район на бойните действия на противовъздушната отбрана** Даден район и въздушното пространство над него, в който на своите самолети или на оръжията "земя-въздух" се дава предимство в операциите, освен в определени случаи. *Свързан термин: air defenice operation area.* 01/07/1993

air defense area / zone de defense aerienne A specifically defined airspace for which air defense must be planned and provided. 01/07/1993	**air defence area / район на ПВО** Специфично определено въздушно пространство, за което трябва да е планирана и осигурена противовъздушната отбрана. 01/07/1993
air defense command / commandement de la defense aerienne The authority and responsibility for the air defense of a designated area. 01/11/1975	**air defense command/ командване на ПВО** Командването и отговорността за ПВО на определена територия. 01/11/1975
air defence commander /commandant de la défense aérienne A duly appointed commander responsible for the air defence of a designated area. 22/01/2010	**air defence commander / командващ ПВО** Надлежно назначен командващ, отговарящ за въздушната отбрана на дадена територия. 01/11/1975
air defense control center / center de controle de defense aerienne - center des operations de defense aerienne The principal information, communications and operations center from which all aircraft, antiaircraft operations, air defense artillery, guided missiles and air warning functions of a specific area of air defense responsibility are supervised and coordinated. *Synonym: air defense operations center. Related term: combat information center.* 01/07/1993	**air defence control centre / контролен център на ПВО** Главният информационен, комуникационен и оперативен център, от който всички операции на авиацията, противовъздушните операции, зенитната артилерия, управляемите ракети и оповестяването на въздушна опасност на даден район, защитаван от противовъздушната отбрана се ръководят и координират. *Синоним*: *air defense operations center. Свързан термин: combat information center.* 01/07/1993
air defense early warning / alerte lointaine - alerte lointaine de defense aerienne *Preferred term: early warning*. 01/03/1981	**air defence early warning / ранно предупреждение на ПВО** *Предпочитан термин: early warning.* 01/03/1981
air defence ground environment / nfrastructure électronique de défense aérienne / ADGE The network of ground radar sites and command and control centres within a specific theatre of operations which are used for the tactical control of air defence operations. 22/01/2010	**air defence ground environment / наземни съоръжения на ПВО** Мрежата от наземни радарни площадки и командни и управленски центрове в зоната на театъра на военните действията, която се използва за тактически контрол на операциите на въздушната отбрана. 01/01/1983

air defense identification zone / zone d'identitication de defense aerienne Airspace of defined dimensions within which the ready identification. Location. And control of aircraft is required. *Related term: air defense operations area*. 01/02/1973	**air defence identification zone / зона на опознаване от летателен апарат** Въздушно пространство с определени граници, в които се изисква предварително идентифициране, местоположение и контрол на самолетите. *Свързан термин: air defence operations area.* 01/02/1973
air defence operations area / zone d'opérations de défense aérienne - zone de tir contrôlé A geographical area within which procedures are established to minimize interference between air defence operations and other types of operations. It may include one or more of the following: a. air defence action area; b. air defence area; c. air defence identification zone; d. firepower umbrella. *Related terms: air defence action area; air defence identification zone.* 04/10/2000	**air defence operations area / район на операциите на ПВО** Географска област, в която са въведени процедури за свеждане до минимум на вмешателството между операциите по ПВО и други видове операции. Тя може да включва една или повече от следните зони: a. Район на бойните действия на ПВО; b. Район на ПВО; c. Зона на опознаване от летателен апарат; d. Огнево прикритие от нападение от въздуха. *Свързан термин: air defence action area; air defence identification zone.* 04/10/2000
air defense region / region de defense aerienne A geographical subdivision of an air defense area. 01/2012/1974	**air defence region / зона на противовъздушната отбрана** Географско подразделение на района на ПВО. 01/2012/1974
air defense sector / secteur de defense aerienne A geographical subdivision of an air defense region. 01/02/1973	**air defence sector / сектор на противовъздушната отбрана** Географско подразделение на зоната на ПВО. 01/02/1973
air defense ship / batiment de defense aerienne The ship detailed to assume responsibility for air defense. 01/02/1973	**air defence ship / кораб на противовъздушната отбрана** Корабът, който е определен да поеме отговорността за ПВО. 01/02/1973
air draught / tirant d'air The vertical distance between the waterline and the highest point of a ship's structure. *Related term: draught.* 04/10/2000	**air draught / най-голяма надводна височина** Вертикалното разстояние между водолинията и най-високата точка на конструкцията на кораба. *Свързан термин: draught* 04/10/2000

airdrop / / largage1 Delivery of personnel or cargo from aircraft in flight. *Related terms: airdrop platform: air movement; free drop; high velocity drop; low velocity drop: platform drop*. 01/02/1973	**airdrop / десантиране от въздуха** Доставка на личен състав или товар от самолет в полет. *Свързан термин: airdrop platform; air movement; free drop; high velocity drop; low velocity drop; platform drop*. 01/02/1973
airdrop platform / plate-forme de largage A base on which vehicles, cargo or equipment are loaded for airdrop or low altitude extraction. *Related terms: airdrop; platform drop.* 01/02/1973	**airdrop platform / платформа за спускане от въздуха** Фундамент, на който се товарят превозни средства, товари или екипировка за десантиране от въздуха или спускане от ниска височина. *Свързан термин: airdrop; platform drop.* 01/02/1973
air evacuation / evacuation par air Evacuation by aircraft of personnel and cargo. 01/02/1973	**air evacuation / евакуация по въздуха** Евакуация на личен състав и товари по въздуха. 01/02/1973
airfield / terrain d'aviation *Preferred term: aerodrome*. 01/02/1973	**airfield / летище** *Предпочитан термин: aerodrome*. 01/02/1973
air freighting / aerotransport de materiel The non-tactical movement of cargo by air. 01/02/1973	**air freighting / товарни въздушни превози** Нетактическо транспортиране на товари по въздуха. 01/02/1973
air-ground operations system / système d'opérations air-sol An Army and/or Air Force system providing the ground commander with the means for receiving, processing and forwarding the requests of subordinate ground commanders for air support missions and for the rapid dissemination of information and intelligence. 01 /02/ 1973	**air-ground operations system / оперативна система въздух-земя** Система на сухопътните или военновъздушните сили, осигуряваща сухопътния командир със средства за получаване, обработване и изпращане на заявка от и до подчинените сухопътни командири за мисии за авиационна поддръжка, както и за своевременно разпространяване на информация и разузнавателни сведения. 01 /02/ 1973

airhead / tete de pont aerienne 1. A designated area in a hostile or threatened territory which, when seized and held, ensures the continuous air landing of troops and materiel and provides the manoeuvre space necessary for projected operations. Normally it is the area seized in the assault phase of an airborne operation. 2. A designated location in an area of operations used as a base for supply and evacuation by air. *Related terms: beach-head; bridgehead.* 01/02/1973	**airhead / десантен плацдарм** 1. Определен район на противникова или застрашена територия, който след овладяването и удържането си осигурява непрекъснато кацане на войски и материални средства и осигурява място за маньовър, необходимо за планираните операции. Обикновено това е територия, овладяна по време на нападателната фаза на десантната операция. 2. Определено място в зоната на операции, което се използва като база за доставка и евакуация по въздуха. *Свързан термин: beach-head; bridgehead.* 01/02/1973
air interception / interception aerienne An operation by which aircraft effect visual or electronic contact with other aircraft. *Related terms: broadcast controlled air interception; close controlled air interception; controlled interception.* 01/2012/1974	**air interception / въздушен прехват** Операция, при която самолет прехваща (открива) визуално или чрез бордовите електронни средства, друг самолет или въздушна цел. *Свързан термин: broadcast controlled air interception; close controlled air interception; controlled interception.* 01/2012/1974
air interdiction / mission d'interdiction aerienne Air operations conducted to divert, disrupt, delay, degrade or destroy the enemy's military potential before it can be brought to bear effectively and at such distance that detailed integration of each air mission with the fire and movement of friendly forces is not required. 04/02/2011	**air interdiction / изолиране на района на бойните действия, авиационно възпрепятдтване** Въздушни операции, провеждани за да се отклони, наруши, забави, понижи или унищожи военния потенциал на врага преди той да може да се използва ефективно и на такова разстояние, че да не се изисква подробно съгласуване на всяка въздушна мисия с огъня и придвижването на приятелските сили. 17/07/2012
air landed / pose Moved by air and disembarked, or unloaded, after the aircraft has landed or while a helicopter is hovering. *Related term: air movement.* 01/2012/1974	**air landed / десантиране на земята** Транспортиран по въздуха и свален или разтоварен, след кацане на самолета или докато вертолета кръжи. *Свързан термин: air movement*. 01/2012/1974

air liaison officer / officier de liaison A tactical air force or naval aviation officer attached to a ground or naval unit or formation as the advisor on tactical air operation matters. *Related term: ground liaison officer*. 01/11/1975	**air liaison officer / офицер за свръзка с авиацията** Офицер от тактическите въздушни сили или от морската авиация, който е прикрепен към сухопътно или военноморско подразделение или формирование като съветник по въпросите на тактическите въздушни операции. *Свързан термин: ground liaison officer.* 01/11/1975
airlift capability / capacite d'emport instantane The total capacity expressed in terms of number of passengers and/or weight/cubic displacement of cargo that can be carried at any one time to a' given destination by the available air transport service. *Related terms: airlift requirement; payload parts 1 & 4.* 01/02/1973	**airlift capability / способност за въздушни превози** Общият капацитет по отношение на броя пътници и/или тегло/кубическа изместимост на товар, който може да бъде превозен по всяко време до дадено местоназначение от наличния въздушен транспорт. *Свързан термин: airlift requirement; payload част 1 и 4.* 01/02/1973
airlift requirement / capacite d'enlevement demande The total number of passengers and/or weight/cubic displacement of cargo required to be carried by air for a specific task. *Related term: airlift capability*. 01/02/1973	**airlift requirement / изисквания за въздушни превози** Общият брой пътници и/или тегло/кубическа изместимост на товар, който се изисква да бъде превозен по въздуха за специална задача. *Свързан термин: aircraft capability.* 01/02/1973
air logistic support operation / operation aerienne de soutien logistique An air operation, excluding an airborne operation, conducted within a theatre of operations to distribute and/or recover personnel, equipment and supplies. 04/10/2000	**air logistic support operation / въздушна операция за логистична поддръжка** Въздушна операция, изключваща въздушно-десантна операция, която се извършва в театъра на военните действия, за разпределяне и/или попълване с личен състав, оборудване и припаси. 04/10/2000
airmiss / quasi collision *Preferred term: near miss.* 01/08/1982	**airmiss / опасно сближение** *Предпочитан термин: near miss.* 01/08/1982
air mission / mission aerienne *Preferred term: mission part 2.* 01/02/1973	**air mission / въздушна мисия** *Предпочитан термин: mission част 2.* 01/02/1973
airmobile forces / force aeromobile The ground combat, supporting and air vehicle units required to conduct an airmobile operation. 01/03/1979	**airmobile forces / аеромобилни сили** Сухопътните бойни, поддържащи и въздушни средства и части необходими за провеждането на аеромобилна операция. 01/03/1979

airmobile operation / operation aeromobile An operation in which combat forces and their equipment manoeuvre about the battlefield by aircraft to engage in ground combat. 01/11/1992	**airomobile operation / аеромобилна операция** Операция, в която бойните сили и оборудването им маневрират около бойното поле със самолет, за да влязат в наземен бой. 01/11/1992
airmobility / aeromobilite A capability of airmobile forces which permits them to move by air while retaining the ability to engage in ground combat. 01/2012/1977	**airmobility / аеромобилност** Способността на аеромобилните сили, която им позволява да се придвижват по въздуха, запазвайки способността си за влизане в наземен бой. 01/2012/1977
air movement / mouvement par voie aerienne Air transport of units, personnel, supplies, equipment and materiel. *Related terms: airdrop; air landed; air trooping; free drop; high velocity drop; low velocity drop; release.* 01/11/1994	**air movement / придвижване по въздуха** Въздушното транспортиране на подразделения, личен състав, припаси, оборудване и материални средства. *Свързан термин: airdrop; air landed; air trooping; free drop; high velosity drop; low velosity drop; release*. 01/11/1994
air movement officer / regulateur An officer trained for duties in air movement/traffic sections. 01/02/1973	**air movement officer / офицер по въздушните превози** Офицер, обучен да изпълнява задълженията си в направление по въздушните превози/трафик. 01/02/1973
air movement table / tableau d'enlevement A table prepared by a ground force commander in coordination with an air force commander. This form, issued as an annex to the operation order: a. Indicates the allocation of aircraft space to elements of the ground units to be airlifted. b. Designates the number and type of aircraft in each serial. c. Specifies the departure area, time of loading and take-off. 01/02/1973	**air movement table / график на въздушните превози** График, изготвен от командир на сухопътни сили в съгласуваност с командир на въздушни сили. Този график, издаден като приложение към оперативната заповед: a. Показва разпределянето на мястото в самолета за елементите на сухопътните подразделения, които трябва да се превозят по въздуха. b. Обозначава броя и вида на самолетите от всеки полет. c. Уточнява зоната за излитане, времето на товарене и излитане. 01/02/1973

air movement traffic section / section traffic des mouvments aerienne A section located on those aerodromes which serve transport aircraft. It is responsible for the loading and unloading of aircraft, and for the handling of passengers, mail and materiel. 01/02/1973	**air movement traffic section / отдел по въздушните превози** Отдел, разположен на тези летища, които обслужват транспортните самолети. Отговаря за товарането и разтоварването на самолетите и за обслужването на пътниците, пощата и материалните средства. 01/02/1973
air observation post / obrenatoire aerien *Preferred term: observation post.* 01/02/1973	**air observation post / въздушен наблюдателен пункт** *Предпочитан термин: observation post*. 01/02/1973
air observer / observateur aerien An individual whose primary mission is to observe or take photographs from an aircraft in order to adjust artillery fire or obtain military information. 01/02/1973	**air observer / въздушен наблюдател** Човек, чиято основна мисия е да наблюдава или да прави снимки от самолета, да насочва артилерийския огън или да добива военна информация. 01/02/1973
air photographic reconnaissance / reconnaissance aerienne photographique The obtaining of information by air photography. Notes: 1. Air photographic reconnaissance covers (i) strategic photographic reconnaissance, (ii) tactical photographic reconnaissance and (iii) survey cartographic photography. 2. Survey cartographic photography may be strategic or tactical. MCJSB, 2019.04.11	**air photographic reconnaissance / разузнаване чрез въздушно фотографиране** Добиване на информация чрез извършване на въздушно фотографиране. Забележки: 1. Разузнаването чрез въздушно фотографиране включва: а) стратегическо разузнаване чрез фотографиране; б) тактическо разузнаване чрез фотографиране; и в) фотографиране за картографски цели. 2. Фотографирането за картографски цели може да е стратегическо или тактическо. 11.03.2021
air picket / avion piquet-radar An airborne early warning aircraft positioned primarily to detect, report and track approaching enemy aircraft or missiles and to control intercepts. *Related terms: airborne early warning and control. Also called: aerial picket.* 01/08/1976	**air picket / ЛА за ранно предупреждение и управление** ЛА за ранно предупреждение, разположен предимно за да открива, докладва и проследява приближаващите се противникови ЛА или ракети и да управлява прехвата. *Свързан термин: airborne early warning and control. Също наричан: aerial picket.* 01/08/1976

air plot / 1. 2. graphique de navigation aerienne par rapport a l'air -3. plot air 1. A continuous plot used in air navigation of a graphic representation of true headings steered and air distances flown. 2. A continuous plot of the position of an airborne object represented graphically to show true headings steered and air distances. 3. Within ships, a display which shows the positions and movements of an airborne object relative to the plotting ship. 01/02/1973	**air plot / планшет** 1. Непрекъсната схема, използвана във въздушната навигация за графично представяне на поддържаните действителни курсове и изминатите разстояния. 2. Непрекъсната схема на местоположението на въздушни обекти, представена графически, за да показва поддържаните действителни курсове и въздушните разстояния. 3. В корабите, дисплей, който показва местоположението и движението на въздушни обекти, по отношение на кораба. 01/02/1973
air policing Preferred term: NATO air policing.	
air-portable / aéroportable An adjective used to describe materiel or equipment which, loaded either internally or externally, can be transported by air with no more than minor dismantling and reassembling by the user unit. *Note: the type of aircraft must be specified to indicate the degree of air portability. Related terms: airborne; air-transportable.* 01/10/2001	**air-portable / въздушнопреносим** Прилагателно характеризиращо, материални средства или оборудване, които натоварени вътре или като външен товар, могат да бъдат транспортирани по въздух с минимално разглобяване и сглобяване от подразделението, която ще ги използва. *Забележка: Видът летателно средство трябва да бъде уточнен, за да показва степента на въздушна преносимост. Виж също: airborne; air-transportable.* 01/10/2001
air position / position air The calculated position of an aircraft assuming no wind effect. *Synonym: no-wind position.* 01/02/1973	**air position / местоположение във въздуха** Изчисленото местоположение на самолета без да се отчита вятъра. *Синоним: no wind position.* 01/02/1973
air priorities committee / comite de priorites aeriennes A committee set up to determine the priorities of passengers and cargo. *Related term: air transport allocations board.* 01/02/1973	**air priorities committee / комитет по въздушните приоритети** Комитет, създаден за да определя приоритетите на пътниците и товара. *Свързан термин: air transport allocations board.* 01/02/1973

air raid reporting control ship / bâtiment contrôleur des renseignements de raids aériens A ship to which the air defence ship has delegated the duties of controlling air warning radar and air raid reporting. 01/02/1973	**air raid reporting control ship / контролен кораб за докладване на въздушни нападения** Кораб, изпълняващ задачи по контрол на РЛС за въздушно наблюдение и докладващ за въздушни нападения. 01/02/1973
air reconnaissance / reconnaissance aerienne The collection of information of intelligence interest either by visual observation from the air or through the use of airborne sensors. *Related term: reconnaissance. Also called: aerial reconnaissance*. 01/03/1981	**air reconnaissance/ въздушно разузнаване** Събирането на информация с разузнавателна стойност или чрез визуално наблюдение от въздуха или чрез използване на технически средства на борда на летателния апарат. *Свързан термин: reconnaissance. Наричано също: aerial reconnaissance*. 01/03/1981
air-ground operations system / sisteme d'operations air-sol An Army and/or Air Force system providing the ground commander with the means for receiving, processing and forwarding the request of subordinate ground commanders for air support missions and for the rapid dissemination of information and intelligence. 01/02/1973	**air-ground operations system / оперативна система въздух-земя** Система на сухопътните или военновъздушните сили, осигуряваща сухопътния командир със средства за получаване, обработване и изпращане на заявка от и до подчинените сухопътни командири за мисии за авиационна поддръжка, както и за своевременно разпространяване на информация и разузнавателни сведения. 01/02/1973
air route / route aerienne The navigable airspace between two points, identified to the extent necessary for the application of flight rules. 01/02/1973	**air route / въздушен маршрут** Въздухоплавателното пространство между две точки, описано до необходимата степен за прилагане на правилата на полет. 01/02/1973
airspace control / controle de l'espace aerien The implementation and coordination of the procedures governing airspace planning and organization in order to minimize risk and allow for the efficient and flexible use airspace. *Related term: airspace control authority.* 22/06/2004	**airspace control /контрол на въздушното пространство** Изпълнението и координирането на процедурите, определящи правилата и реда при планиране и организиране използването на въздушното пространство, с цел да се намали риска и да се вземе предвид ефикасното и гъвкаво използване на въздушното пространство. *Свързан термин: airspace control authority.* 22/06/2004

airspace control area / zone de controle de I'espace aerien Airspace which is laterally defined by the boundaries of the area of operations. The airspace control area may be subdivided into airspace control sub-areas. 01/03/1981	**airspace control area / район на контрол на въздушното пространство** Въздушно пространство, което е ограничено от границите на района на операции. Района на контрол на въздушното пространство може да бъде разделен допълнително на подрайони на контрол на въздушното пространство. 01/03/1981
airspace control authority / autorite de controle de I'espace aerien The commander designated to assume overall responsibility for the operation of the airspace control system in his or her assigned area. *Related term: airspace control.* 22/06/2004	**airspace control authority / команден орган за контрол на въздушното пространство** Командир, назначен да поеме цялата отговорност за контрола на въздушното пространство в неговата или нейната определена зона. *Свързан термин: airspace control.* 22/06/2004
airspace control boundary / limite de controle de I'espace aerien The lateral limits of an airspace control area, airspace control sub-area, high density airspace control zone or airspace restricted area. 01/03/1981	**airspace control boundary / граница на контрола на въздушното движение** Страничните граници на района на контрол на въздушното пространство, подрайона за контрол на въздушното пространство, зона на УВД с висока интензивност или забранена зона на въздушното пространство. 01/03/1981
airspace control system / systeme de controle de I'espace aerien An arrangement of those organizations, personnel, policies, procedures and facilities required to perform airspace control functions. 01/09/1981	**airspace control system / система за контрол на въздушното пространство** Систематизация на онези организации, личен състав, политики, процедури и съоръжения, необходими за осъществяването на функциите на контрол на въздушното пространство. 01/09/1981
airspace restrictions / restrictions de I'espace aerien. Special restrictive measures applied to segments of airspace of defined dimensions. 01/07/1980	**airspace restrictions / ограничения на въздушното пространство** Специални ограничителни мерки, приложени в части от въздушното пространство с определени измерения. 01/07/1980
airspace warning area / zone dangereuse - zone dangereuse aerienne *Preferred term: danger area.* 01/02/1973	**airspace warning area / опасен за полети район** *Предпочитан термин: danger area.* 01/02/1973

airspeed indicator / badin – indicateur de vitesse air An instrument which displays the indicated airspeed of the aircraft derived from inputs of pilot and static pressures. 01/03/1981	**airspeed indicator / указател на въздушната скорост** Уред, който отчита скоростта на самолета, изчислена чрез измерване на пълното и статичните налягания. 01/03/1981
air staging unit / service d'escale aerienne A unit situated at an aerodrome and concerned with reception, handling, servicing and preparation for departure of aircraft and control of personnel and cargo. 01/2012/1993	**air staging unit / подразделение за обслужване на летище** Подразделение, разположено на летище, което се занимава с посрещането, управлението, обслужването и подготвянето за отлитане на самолета и контрол на личния състав и товарите. 01/2012/1993
air strip / bande d'aterrissage An unimproved surface which has been adapted for take-off or landing of aircraft, usually having minimum facilities*. Related terms: aerodrome.* 01/02/1973	**air strip / грунтово летище** Необработена повърхност, пригодена за излитане или кацане на самолети, обикновено с минимум оборудване. *Свързан термин: aerodrome.* 01/02/1973
air superiority / superiorite aerienne That degree of dominance in the air battle of one force over another which permits the conduct of operations by the former and its related land, sea and air forces at a given time and place without prohibitive interference by the opposing force. 01/02/1973	**air superiority / въздушно превъзходство** Такава степен на доминиране във въздуха на една от групировките над другата, което й позволява да провежда операции със своите сухопътни, морски и военно-въздушни сили в дадено време и място без възпиращи действия на противниковата страна. 01/02/1973
air supply / ravitaillement par air The delivery of cargo by airdrop or air landing. 01/02/1973	**air supply / снабдяване по въздуха** Доставянето на товари чрез десантиране от въздуха или десантиране на земята. 01/02/1973
air support / appui aerien All forms of support given by air forces on land or sea. *Related terms: call mission; close air support; immediate air support; indirect air support; preplanned air support; tactical air support.* 01/02/1973	**air support / авиационна поддръжка** Всички форми на поддръжка от военновъздушните за сухопътните или военноморските сили. *Свързан термин: call mission; close air support; immediate air support; indirect air support; preplanned air support; tactical air support.* 01/02/1973
air support operations centre / centre d'operations d'appui aerien ASOC An agency of a theatre air control system collocated with a corps headquarters or an appropriate land force headquarters, which coordinates and directs close air support and other tactical air support. 2020-02-03	

air supremacy / maitrise de l'air That degree of air superiority wherein the opposing air force is incapable of effective interference. 01/02/1973	**air supremacy / въздушно господство** Степен на въздушно превъзходство, при която противниковите въздушни сили не са в състояние да се намесят ефективно. 01/02/1973
air surface zone / zone air-surface A restricted area established for the purpose of preventing friendly surface vessels and aircraft from being fired upon by friendly forces and for permitting antisubmarine operations, unrestricted by the operation of friendly submarines. 01/02/1973	**air surface zone / зона на взаимодействие на ВВС и ВМС** Забранена зона, създадена с цел предотвратяване на обстрела на наши надводни съдове и авиация от други приятелски сили и с цел разрешаване на операции срещу подводници неограничени от операции на приятелски подводници. 01/02/1973
air surveillance / surveillance aerienne The systematic observation of air space by electronic, visual or other means, primarily for the purpose of identifying and determining the movements of aircraft and missiles, friendly and enemy, in the air space under observation. *Related term: surveillance.* 01/02/1973	**air surveillance / въздушно наблюдение** Систематично наблюдение на въздушното пространство с електронни, визуални или други средства, главно с цел откриване и определяне на движението на наши и противникови самолети и ракети в наблюдаваното въздушно пространство. *Свързан термин: surveillance.* 01/02/1973
air surveillance officer / officier de surveillance aerienne An individual responsible for coordinating and maintaining an accurate, current picture of the air situation within an assigned airspace area. 01/01/1983	**air surveillance officer / лице отговарящо за въздушното наблюдение** Човек, отговорен за координирането и поддържането на точна и актуална информация за въздушната обстановка в определен район. 01/01/1983
air survey photography / photographie topographique aerienne *Preferred term: air cartographic photography.* 01/02/1973	**air survey photography / аерозаснемане** *Предпочитан термин: air cartographic photography.* 01/02/1973
air terminal / aerogare An installation on an aerodrome with facilities for loading and unloading aircraft and processing traffic (passengers, baggage, cargo and mail). 01/07/87	**air terminal / въздушен терминал** Инсталация на летището със съоръжения за товарене и разтоварване на самолети и обработване на движението (пътници, багаж, товари и поща). 01/07/87

air-to-air missile / missile air-air An air-launched guided missile for use against air targets. *Related term: missile.* 22/01/2010	**air-to-air missile / управляема ракета клас "въздух-въздух"** Ракета, която се изстрелва от въздуха срещу въздушни цели. *Свързан термин: missile.* 22/01/2010
air-to-ground missile / missile air-sol AGM An air-to-surface missile used against ground targets. *Related terms: air-to-surface missile; missile.* 04/02/2011	**air-to-ground missile/ракета клас „въздух-земя"** Ракета клас „въздух-земя", използвана срещу наземни цели. Свързан термин*: air-to-surface missile; missile.* 27/06/2012
air-to-surface missile / missile air-surface An air-launched missile for use against surface targets. *Related term: air-to-ground missile.* 04/02/2011	**air-to-surface missile / ракета клас „въздух-повърхност"** Ракета, която се изстрелва от въздуха по цели на повърхността. 27/06/2012
air traffic / circulation aerienne All aircraft in flight or operating on the maneuvering area of an aerodrome (ICAO) *Related terms: aerodrome; aerodrome traffic.* 01/10/2001	**air traffic / въздушен трафик** Всеки самолет в полет или действащ в маневрената зона на летище. (ICAO). *Свързан термин: aerodrome; aerodrome traffic.* 01/10/2001
air traffic control centre / centre de la circulation aerienne A unit combining the functions of an area control center and a flight information center. *Related terms: air control; area control center; flight information region.* 01/02/1973	**air traffic control centre / център за управление на въздушното движение** Подразделение, съчетаващо функциите на местен контролен център и център за информация за полетите. *Свързан термин: air control; area control centre; flight information region.* 01/02/1973
air traffic control clearance / autorisation du controle de la circulation aerienne A service provided by an air traffic control authority for an aircraft to proceed under specified conditions. 01/02/1973	**air traffic control clearance / диспечерско разрешение** Упълномощаване от диспечерските власти на даден самолет да продължи при специфични условия. 01/02/1973
air traffic control service / service du controle de la circulation airienne A service provided for the purpose of: a. preventing collisions: (1) between aircraft; (2) and on the manoeuvring area between aircraft and obstructions; and b. expediting and maintaining an orderly flow of air traffic. 01/11/1980	**air traffic control service / служба за управление на въздушното движение** Служба за целите на: a. предотвратяване на сблъсквания: (1) между самолети (2) на зоната за маньовър между самолет и препятствия b. изпълняване и поддръжка на реда на полетите във въздушното движение. 01/11/1980

air-transportable / aerotransportabe An adjective used to describe materiel or equipment which can be transported by air, but which requires dismantling and reassembling beyond the capabilities of the user unit. *Related terms: airborne; air-portable.* 01/10/2001	**air-transportable / въздушнопреносим** Прилагателно използвано за характеризиране на материал или оборудване, което може да бъде транспортирано по въздух, но което изисква демонтаж и повторен монтаж извън възможностите на използващото ги подразделение. *Свързан термин: airborne; air-portable.* 01/10/2001
air transportable unit / unite aerotransportable A unit, other than airborne, whose equipment is adapted for air movement. *Related terms: airborne, airborne operation.* 01/02/1973	**air transportable unit / въздушнопреносимо подразделение** Подразделение, различно от въздушно-десантното, чието оборудване е приспособено за прехвърляне по въздуха. *Свързан термин: airborne; airborne operation.* 01/02/1973
air transport allocations board / bureau d'allocations de transports aeriens The joint agency responsible within the theatre for the establishment of airlift priorities and for space allocation of available aircraft capabilities allotted to the theatre. *Related term: air priorities committee.* 01/02/1973	**air transport allocations board / съвет за разпределение на въздушния транспор**т Съвместната агенция, отговаряща, в рамките на театъра на военните действия, за установяване на приоритетите на въздушния транспорт и за разпределяне наличните самолети в пространството на театъра на военните действия. *Свързан термин: air priorities committee.* 01/02/1973
air transported force / force aerotransportable – force transportee par air A force which is moved by air. *Related term: force(s).* 01/02/1973	**air transported force / въздушнопреносими сили** Сили, които се придвижват по въздуха. *Свързан термин: force(s)*. 01/02/1973
air transport liaison officer / officer de liaison de transport par air An officer attached for air transport liaison duties to a headquarters or unit. 01/02/1973	**air transport liaison officer / офицер за свръзка с въздушния транспорт** Офицер със задачи по взаимодействието при въздушно транспортиране в състава на щаб или част. 01/02/1973
air transport liaison section / section de liaison de transport aerien A subunit of the movement control organization deployed to aerodromes and responsible for the control of service movement at the aerodrome in connection with air movement operations and exercises. 01/02/1973	**air transport liaison section / секция по въздушния транспорт** Подразделение (секция) на организацията за контрол на движението, разположена по летищата и отговорна за контрола на обслужването на движението на летището във връзка с операциите и ученията по въздушно движение. 01/02/1973

air transport operations / operations de transport aerien *Preferred terms: strategic air transport operations; tactical air transport operations.* 01/02/1973	**air transport operations / въздушно-транспортни операции** *Предпочитани термини: strategic air transport operations; tactical air transport operations*. 01/02/1973
air trooping / aerotransport de personnel The non-tactical air movement of personnel. *Related term: air movement.* 01/02/1973	**air trooping /въздушно придвижване на войски** Не-тактическо въздушно придвижване на личния състав. *Вж.също: air movement*. 01/02/1973
airway / vole aerienne A control area or portion thereof established in the form of a corridor marked with radio navigational aids. *terms: air control; control area; control zone;terminal control area.* 01/02/1973	**airway / въздушно трасе** Контролиран район или част от него, установен във формата на коридор, маркиран с помощни радионавигационни средства. *Свързан термин: air control; control area; control zone; terminal control area.* 01/02/1973
airworthiness / navigabilité The ability of an aircraft or other airborne equipment or system to operate in flight or on the ground without significant hazard to aircrew, ground crew, passengers or other third parties. 05/08/2014	**airworthiness / летателна годност** Способността на въздухоплавателно средство или друго бордно оборудване или система да функционира в полет или на земята без съществена опасност за здравето на самолетен екипаж, наземен екипаж, пътници или трети страни. 29/02/2016
alert[1] / alerte – alerter Readiness for action defense of protection. 01/02/1973	**alert[1] / бойна готовност/бойна тревога/дежурство** Готовност за отбранително действие за защита. 01/02/1973
alert state / état d'alerte [C-M(2002)50] A level of preparedness characterized by the measures taken for protection, deterrence, defence and confidence. [MCTB] Note: In NATO, the alert states are ALPHA, BRAVO, CHARLIE and DELTA in ascending order of gravity. [C-M(2002)50] 2017.06.30	**alert state - ниво на готовност при заплаха** [C-M (2002) 50] Степен на подготвеност за адекватно реагиране на заплахи, характеризираща се с предприетите мерки за защита, възпиране, отбрана и сигурност. [MCTB] Забележка: В НАТО кодовите думи, определящи нивото на готовност са ALPHA, BRAVO, CHARLIE и DELTA, подредени във възходящ ред. [C-M (2002) 50] 17.05.2018

alerting service / service d'alerte A service provided to notify appropriate organizations regarding aircraft in need of search and rescue aid, and assist such organizations as required. 01/02/1973	**alerting service / служба за оповестяване** Служба, създадена, за да известява съответните организации, относно самолет в нужда за издирване и спасителна операция, и за да съдейства на подобни организации според изискванията. 01/02/1973
alighting area / aire d'amerrissage A specified surface, reserved for vehicles that depend upon water surfaces for their landing. 01/02/1973	**alighting area / район за приземяване** Определена повърхност, запазена за превозни средства, нуждаещи се от водна повърхност за кацане. 01/02/1973
alignment / alignement The bearing of two or more conspicuous objects (such as lights, beacons, etc.) as seen by an observer. 01/02/1973	**alignment / равняване - ориентиране** Пеленговането на два или повече важни ориентира (като светлини, маяци и др.), както се виждат от наблюдателя. 01/02/1973
Alliance airspace / espace aérien de l'Alliance NATO airspace and any airspace area where NATO may conduct operations, as agreed by the Council. 04/05/2012	**Alliance airspace/ въздушно пространство на Алианса** Въздушното пространство на страните-членки на НАТО и всяка част от въздушното пространство, където НАТО може да провежда операции, одобрени от Северноатлантическия съвет. 13/06/2013
Allied commander / commandant interallie *Preferred term: NATO commander.* 01/03/1984	**allied commander / (съюзен) командващ от НАТО** *Предпочитан термин: NATO commander.* 01/03/1984
Allied joint operation / operation interarmees interalliee An operation carried out by forces of two or more NATO nations, in which elements of more than service participate. *Related term: joint.* 16/07/1999	**allied joint operation / съюзна съвместна операция** Операция осъществена от въоръжените сили на две или повече държави на НАТО, в която участва повече от един вид въоръжена сила. *Свързан термин: joint.* 16/07/1999
allocation / attribution des ressources The translation of the apportionment into total numbers of sorties by aircraft type available for each operation or mission. 1999-07-16	**allocation / разпределение** Превръщане на пропорционалното разпределение в общ брой бойни излитания на видовете самолети, които са на разположение за всяка операция или мисия. 1999-07-16

allotment / detachement pour emploi The temporary change of assignment of tactical air forces between subordinate commands. The authority to allot is vested in the commander having operational command. 01/06/1981	**allotment / разпределение** Временната промяна на възложената задача на тактическите въздушни сили между подчинени командвания. Правомощието да разпределя принадлежи на командващия с оперативни функции. 01/06/1981
all weather air defense fighter / chasseur de defense aerienne tout temps A fighter aircraft with equipment and weapons which enable it to engage airborne targets in all weather conditions, day and night. *Related term: fighter.* 17/10/1984	**all weather air defence fighter / изтребител за ПВО във всякакви метеорологични условия** Самолет-изтребител с оборудване и оръжия, които му позволяват да действа по въздушни цели при всякакви метеорологични условия, през деня и през нощта. *Свързан термин: fighter.* 17/10/1984
all-source intelligence / renseignement de touter sources Intelligence produced using all available sources and agencies. *Related term: intelligence.* 01/2012/1990	**all-source intelligence / разузнаване от всякакви източници** Разузнавателна информация, получена чрез използването на всички налични източници и средства. *Свързан термин: intelligence.* 01/2012/1990
allowable load / charge offerte The total load that an aircraft can transport over a given distance taking into account weight and volume. *Related term: load* 01/06/1984	**allowable load / максимално допустим товар** Общото количество товар, който може да транспортира един самолет на дадено разстояние, като се взима предвид теглото и обема. *Свързан термин: load.* 01/06/1984
alternate aerodrome / aerodrome de degagement An aerodrome specified in the flight plan to which a flight may proceed when it becomes inadvisable to land at the aerodrome of intended landing. An alternate aerodrome may be the aerodrome of departure. *Related terms: aerodrome; main aerodrome*. (ICAO Lexicon (Doc 9294/5 Vol II, 1985). 01/07/1993	**alternate aerodrome / запасно летище** Определено в плана на полетите летище, до което даден полет може да продължи, когато стане непрепоръчително да се каца на предварително предвиденото летище. Запасното летище може да се използва и за излитане. *Свързан термин: aerodrome; main aerodrome.* (ICAO Lexicon (Doc 9294/5 Vol II, 1985). 01/07/1993
alternate escort operating base / base de remplacement pour escorteurs A base providing the facilities and activities required for the support of escort units for short periods of time. 01/02/1973	**alternate escort operating base / временна оперативна база за ескорт** База, осигуряваща условия и дейности, необходими за поддръжката на ескортираните подразделения за кратки периоди от време. 01/02/1973

alternate water terminal / terminus maritime auxilialre A water terminal with facilities for berthing from two to five ships simultaneously at wharves and/or working anchorages, located within sheltered coastal waters, adjacent to reliable highway and/or rail transportation nets. It covers a relatively small area and is located away from population centers. The scope of operation is such that it is not designated a probable nuclear target. *Related term: water terminal.* 01/02/1973	**alternate water terminal / маневрен пункт за базиране** Пункт за базиране за заставане на 2 до 5 кораба едновременно на пристан и/или котвена стоянка, разположен в защитени крайбрежни води, в близост до надеждна магистрала и/или железопътни възли. Той покрива сравнително малка зона и се намира далече от населени центрове. Сферата на операцията е такава, че не представлява възможна ядрена цел. *Свързан термин: water terminal.* 01/02/1973
altimeter / altimetre An instrument which measures vertical distance with respect to a reference level. 01/11/1992	**altimeter / висотомер** Инструмент, който измерва вертикално разстоянияние спрямо определено ниво за съпоставяне. 01/11/1992
altitude / altitude The vertical distance of a level, a point or an object considered as a point, measured from mean sea level. *Related terms: absolute altitude; altitude datum; barometric altitude; calibrated altitude; critical altitude; cruising altitude; cruising level; datum level; drop altitude; elevation; height; high altitude; minimum safe altitude; pressure-altitude; transition altitude; transition level.* 01/02/1973	**altitude / надморска височина** Вертикално разстояние на ниво ,точка или предмет, считан за точка, измерено от средното морско равнище. *Свързан термин: absolute altitude; altitude datum; barometric altitude; calibrated altitude; critical altitude; cruising altitude; cruising level; datum level; drop altitude; elevation; height; high altitude; minimum safe altitude; pressure-altitude; transition altitude; transition level*. 01/02/1973
altitude acclimatization / accoutumance a I'altitude A slow physiological adaptation from prolonged exposure to significantly reduced atmospheric pressure. 01/02/1973	**altitude acclimatization / височинна аклиматизация** Бавна физиологическа адаптация след продължително излагане на значително ниско атмосферно налягане. 01/02/1973
altitude chamber / caisson d'altitude - caisson de decompression – caisson de plongee - caisson hypobare *Preferred term: hypobaric chamber.* 01/10/1984	**altitude chamber / барокамера** *Предпочитан термин: hypobaric chamber.* 01/10/1984

altitude datum / reference d'altitude Tie arbitrary level from which vertical displacement is measured. Tie datum for height measurement is the terrain, directly below the aircraft or some specified datum: for pressure altitude, the level at which the atmospheric pressure is 29.92 inches of mercury (1013.2 m.bs); and for true altitude, mean sea level. *Related term: altitude.* 01/02/1973	**altitude datum / отчетна нивоповърхнина** Произволно ниво, от което вертикалното преместване се измерва. Основата за измерване на височината е местността непосредствено под самолета или някаква определена основа; за височината на налягането, нивото на което атмосферното налягане е 29,92 инча живак (1013,2 мбр); и за действителната надморска височина - средното морско равнище. *Свързан термин: altitude.* 01/02/1973
altitude delay / retard de suppression d'echo proche Synchronization delay introduced between the time of transmission of the radar pulse and the start of the trace on the indicator, for the purpose of eliminating the altitude hole on the plan position indicator-type display. 01/02/1973	**altitude delay / височинно забавяне** Синхронизационно забавяне между времето на предаване на радарния импулс и началото на появяване на следата върху индикатора, извършвано с цел елиминация на височинната дупка, отчитана на индикаторния тип дисплей за планово местоположение. 01/02/1973
altitude hole / cone mort – secteur d'altitude - zone de non-detection The blank area at the origin of a radial display, on a radar tube presentation, the center of the periphery of which represents the point on the ground immediately below the aircraft. In side looking airborne radar, this is known as the altitude slot. 01/2012/1974	**altitude hole / зона на неоткриване** Празнота на радиален радиолокационен дисплей, на показанията на радар с проекция, чийто център на периферията представлява точка на земята точно под самолета. При странично засичащ въздушнодесантен радар, това се нарича "височинен слот". 01/2012/1974
altitude slot / secteur d'altitude - zone de non-detection *Preferred term: altitude hole.* 01/03/1981	**altitude slot / височинна пролука** *Предпочитан термин: altitude hole.* 01/03/1981
ambush / tendre une embuscade To conduct as a surprise attack from concealed positions on a moving or temporarily halted enemy. MCLSB, 2018.12.06	**ambush / засада** Извършване на изненадваща атака от скрити позиции срещу движещи се или временно спрени противостоящи сили. 23.06.2020
altitude tint / coloriage hypsomatrique –teinte de niveau - teinte hypsometrique *Preferred term: hypsometric tinting.* 01/02/1973	**altitude tint / височинен нюанс** *Предпочитан термин: hypsometric tinting.* 01/02/1973
ammunition / munition – munitions *Preferred term: munition.* 01/10/1992	**ammunition / бойни припаси** *Предпочитан термин: munition*. 01/10/1992

ammunition lot / lot de munitions A quantity of homogeneous ammunition, identified by a unique lot number, which is manufactured, assembled or renovated by one producer under uniform conditions and which is expected to function in a uniform manner. *Related term: ammunition.* 01/02/88	**ammunition lot / партида бойни припаси** Определено количество еднородни бойни припаси идентифицирани по уникален партиден номер, което е произведено, сглобено или ремонтирано от един производител при стандартни условия и от което се очаква да функционира по стандартен начин. *Свързан термин: ammunition.* 01/02/88
amphibious assault / assaut amphibie The principal type of amphibious operation which involves establishing a force on a hostile shore. *Related term: amphibious operation.* 01/07/1980	**amphibious assault / морски десант** Основен вид морска операция, която включва установяването на войски на противников бряг. *Свързан термин: amphibious operation.* 01/07/1980
amphibious assault area / zone d'assaut amphibie - zone de mise a terre *Preferred term: landing area.* 01/07/1980	**amphibious assault area / десантен район** *Предпочитан термин: landing area.* 01/07/1980
amphibious chart / carte pour operations amphibies A special naval chart designed to meet special requirements for landing operations and passive coastal defense, at a scale of 1:25,000 or larger, and showing foreshore and coastal information in greater detail than a combat chart. *Related term: combat chart.* 01/08/1979	**amphibious chart / карта на десантнодостъпните райони** Специална военноморска карта, изготвена, за да постигне специалните изисквания на десантните операции и пасивната брегова отбрана, с мащаб 1:25 000 или по-голям, даваща информация за брега и крайбрежието с повече подробности от бойна карта. *Свързан термин: combat chart.* 01/08/1979
amphibious command ship / navire de commandement amphibie A naval ship from which a commander exercises control in amphibious operations. 01/02/1973	**amphibious command ship/кораб за управление на десантни операции** Военен кораб, от който командирът управлява морските десантни операции. 01/02/1973
amphibious control group / groupe de controle amphibie Personnel, ships and craft designated to control the waterborne ship-to-shore movement in an amphibious operation. 01/02/1973	**amphibious control group / група за управление на морския десант** Личният състав, корабите и авиацията, определени да контролират придвижването по вода на кораби към брега при морска десантна операция. 01/02/1973

amphibious demonstration / demonstration amphibie A type of amphibious operation conducted for the purpose of deceiving the enemy by a show of force with the expectation of deluding the enemy into a course of action unfavorable to him. *Related terms: amphibious operation; demonstration.* 01/07/1983	**amphibious demonstration / демонстративен (лъжлив) морски десант** Вид морска десантна операция, проведена с цел да се заблуди врагът чрез демонстрация на сила с предвиждане да се подведе противникът към действия в неблагоприятна за него насока. *Свързан термин: amphibious operation; demonstration.* 01/07/1983
amphibious force / force amphibie 1. A naval force and landing force, together with supporting forces that are trained, organized and equipped for amphibious operations. 2. In naval usage, the administrative title of the amphibious type command of a fleet. *Related term: landing force.* 01/02/1973	**amphibious force / морски десантни сили** 1. Военноморски и десантни сили, плюс поддържащите ги формирования, които са обучени, организирани и снаряжени за морски десантни операции. 2. Във военноморската терминология, административното наименование на командването на десантните сили на флотата. *Свързан термин: landing force.* 01/02/1973
amphibious group / gmupement amphibie A command within the amphibious force, consisting of the commander and his staff, designed to exercise operational command of assigned units in executing all phases of division-size amphibious operation. 01/02/1973	**amphibious group / морска десантна група** Командване в състава на морските десантни сили, състоящо се от командир и неговия щаб, предназначено да упражнява оперативно командване на подчинените подразделения при провеждането на всички фази на морска десантна операция на ниво дивизия. 01/02/1973
amphibious lift / capacite de transport amphibie The total capacity of assault shipping utilized in an amphibious operation, expressed in terms of personnel, vehicles, and measurement or weight tons of supplies. 01/02/1973	**amphibious lift / морска десантна товароподемност** Общият капацитет на десантните транспортни съдове в морска десантна операция, изразен в личен състав, превозни средства и размери или тегло на припасите. 01/02/1973

amphibious objective area / zone des objectifs d'une operation amphibie A geographical area, delineated in the initiating directive, for purposes of command and control within which is located the objective(s) to be secured by the amphibious task force. This area must be of sufficient size to ensure accomplishment of the amphibious task force's mission and must provide sufficient area for conducting necessary sea, air and land operations. 01/07/1983	**amphibious objective area / десантен целеви район** Географски район, определен в началното разпореждане за целите на командването и управлението, в рамките на които се намира целта (целите), които трябва да се подсигурят от амфибийната оперативна група. Този район трябва да е с достатъчни размери, които да осигурят изпълнението на мисията на амфибийната оперативна група и да има достатъчна площ за провеждането на необходимите морски, военно-въздушни и сухопътни операции. 01/07/1983
amphibious operation / operation amphibie A military operation launched from the sea by a naval and landing force embarked in ships or craft, with the principal purpose of projecting the landing force ashore tactically into an environment ranging from permissive to hostile. *Related terms: amphibious assault; amphibious demonstration; amphibious raid; amphibious withdrawal.* 14/10/2002	**amphibious operation / амфибийна операция** Военна операция, започната от морето от военноморски и десантни сили, транспортирани с кораби или плавателни съдове с цел разполагане на сухопътни сили на брега тактически в обстановка, с или без противодействие. *Свързан термин: amphibious assault; amphibious demonstration; amphibious raid; amphibious withdrawal.* 20.03.2012
amphibious raid / raid amphibie A type of amphibious operation involving swift incursion into or temporary occupation of an objective followed by a planned withdrawal. *Related term: amphibious operation.* 01/07/87	**amphibious raid / морско десантно нападение** Вид морска десантна операция, включваща бързо нахлуване в или временно заемане на обект, следвано от планирано отстъпление. *Свързан термин: amphibious operation.* 01/07/87
amphibious reconnaissance / reconnaissance amphibie An amphibious landing conducted by minor elements, normally involving stealth rather than force of arms. for the purpose of securing information. and usually followed by a planned withdrawal. 01/10/1980	**amphibious reconnaissance / морско десантно разузнаване** Морски десант, извършен от малки подразделения и обикновено използващ скритост на действията вместо сила, за да осигури информация, и обикновено е последван от планирано оттегляне. 01/10/1980

amphibious task force / force operationnelle amphibie A task organization of naval forces and a landing force, with their organic aviation and other supporting forces, formed for the purpose of conducting an amphibious operation. *Related terms: amphibious force, task force.* 17/01/05	**amphibious task force / амфибийни оперативни сили** Оперативна организация на ВМС и сухопътните сили с тяхната щатна авиация и други поддържащи сили, сформирани с цел реализирането на амфибийна операция. *Свързан термин: terms: amphibious force, task force.* 17/01/05
amphibious transport group / groupe de transport amphibie A subdivision of an amphibious task force, composed primarily of transport ships. 01/01/1983	**amphibious transport group / морска десантна транспортна група** Подразделение на морския десантен отряд, съставено главно от транспортни кораби. 01/01/1983
amphibious vehicle / vehicule amphibie A wheeled or tracked vehicle capable of operating on both land and water. *Related terms: landing craft; vehicle.* 01/02/1973	**amphibious vehicle / амфибийно превозно средство** Колесно или верижно транспортно средство, способно да действа и по суша и по вода. *Свързан термин: landing craft; vehicle.* 01/02/1973
amphibious vehicle launching area / zone de mire a l'eau des vehicules amphibiles An area, in the vicinity of and to seaward of the line of departure. to which landing ships proceed and launch amphibious vehicles. 01/02/1973	**amphibious vehicle launching area / район за пускане на амфибийните превозни средства** Район в близост до изходния рубеж и в посока към морето спрямо него, към който захождат и десантните кораби спускат на вода амфибийните транспортни средства. 01/02/1973
amphibious withdrawal / repli amphibie A type of amphibious operation involving the extraction of forces by sea in naval ships or craft from a hostile or potentially hostile shore. *Related term: amphibious operation.* 01/07/87	**amphibious withdrawal / морско десантно изтегляне** Вид морска десантна операция, включваща изтеглянето на сили по море с военноморски кораби или други съдове от противников или потенциално противников бряг. *Свързан термин: amphibious operation*. 01/07/87
amplifying report / compte rendu supplementaire de contact *Preferred term: contact report.* 01/02/1973	**amplifying report / доклад за приближаване на врага** *Предпочитан термин: contact report.* 01/02/1973

analysis1 / analyse1 The study of a whole by examining its parts and their interactions. Note: In the context of military forces, the hierarchical relationship in logical sequence is: assessment, analysis, evaluation, validation and certification. *Related terms: assessment; certification; evaluation1; validation.* 02/03/2007	**analysis1 /анализ1** Изследване на цялостна система чрез проучване на съставните и части и техните взаимодействия. Забележка: Във военен контекст, логическата последователност на йерархичните връзки е: оценка, анализ, преценка доколко съответстват на изискванията, потвърждаване и одобряване *Вж.също: assessment; certification; evaluation1; validation.* 02/03/2007
analysis[2] / analyse[2] In intelligence usage, an activity in the processing phase of the intelligence cycle in which information is subjectted to review in order to identify significant facts for subsequent interpretation. Note(s): The analysis identifies and extracts the pieces of information relevant to the intelligence requirement. 2020-11-13	
anchor / crapaud *Preferred term: sinker.* 01/11/1975	**anchor / котва** *Предпочитан термин:* sinker. 01/11/1975
anchor cable / cable de parachutage In air transport, a cable in an aircraft to which the parachute static lines or strops are attached. 01/03/82	**anchor cable / котвено въже** Във въздушния транспорт, въже в самолета, за което са прикрепени парашутните статични нишки или строповете. 01/03/82
anchor line extension kit / prolongateur de cable de largage A device fitted to an aircraft equipped with removable clamshell doors to enable paratroopers to exit from the rear. 01/02/1973	**anchor line extension kit / устройство за удължаване на фала при принудително разтваряне на парашута** Устройство, монтирано в самолет оборудван с подвижни грайферни врати, позволяващи на парашутистите да скачат отзад. 01/02/1973
ancillary facilities / facilites supplementaires Those facilities required to supplement existing facilities at any particular location to provide specific minimum requirements for support of the reinforcing forces. 21/11/1996	**ancillary facilities / помощни средства** Онези средства, нужни за допълване на наличните такива на дадено място за обезпечаването на определен минимум от изисквания за поддръжка на подкрепленията. 21/11/1996
angle of convergence / convergence oculaire The angle subtended by the eyebase of an observer at the point of focus. 01/11/1991	**angle of convergence / ъгъл на конвергенция** Ъгълът, опиращ се на основата на окото на наблюдателя в точката на фокуса. 01/11/1991

angle of depression / angle de depression 1. The angle in a vertical plane between the horizontal and a descending line. 2. In air photography, the angle between the optical axis of an obliquely mounted air camera and the horizontal. *Synonym: depression angle. Related term: tilt angle.* 01/03/1979	**angle of depression / ъгъл на депресия** 1. Ъгълът във вертикалната равнина между хоризонталната и спускащите се линия. 2. Във въздушната фотография, ъгълът между оптическата ос на косо монтирана въздушна камера и хоризонтала. *Синоним: ъгъл на наклон на камерата. Свързан термин: tilt angle.* 01/03/1979
angle of safety / angle de securite The minimum permissible angular clearance, at the gun, of the path of a projectile above the friendly troops. It is the angle of clearance corrected to insure the safety of the troops. *Synonym: safety angle. Related term: elevation of security.* 01/02/1973	**angle of safety / ъгъл на безопасност** Минимално допустимият ъглов просвет при оръдието, на траекторията на снаряд над приятелските войски. Това е ъгълът на просвет, коригиран за осигуряване на безопасността на войските. *Синоним: safety angle. Свързан термин: elevation of security.* 01/02/1973
angle of view / angle de vue 1. The angle between two rays passing through the perspective center (rear nodal point) of a camera lens to two opposite corners of the format. 2. In photogrammetry, twice the angle whose tangent is one half the length of the diagonal of the format divided by the calibrated focal length. *Related term: field of view.* 01/02/1973	**angle of view / зрителен ъгъл** 1. Ъгълът между два лъча, преминаващи през центъра на перспективата на обектива (задна пресечна точка) на камерата до два противоположни ъгъла на формата. 2. Във фотограметрията, два пъти ъгълът, чиято допирателна е на половина на дължината на диагонала на формата, разделен от калибрираната фокусна дължина. *Свързан термин: field of view*. 01/02/1973
angle T / angle d'observation - angle 0 In artillery and naval gun-fire support, the angle formed by the intersection of the gun-target line and the observer-target line. 01/02/1973	**angle T / T-ъгъл** В артилерията и военноморската огнева поддръжка, ъгълът, образуван при пресичането на правата оръдие-цел с правата наблюдател-цел. 01/02/1973
angular velocity sight / viseur a defilement angulaire *Preferred term: bomb sighting systems part 3.* 01/2012/1974	**angular velocity sight / прицел на ъгловата скорост** *Предпочитан термин: bomb sighting systems част3.* 01/2012/1974
annotated print / epreuve renseignee A photograph on which interpretation details are indicated by words or symbols. 01/02/1973	**annotated print / снимка с анотация** Фотография, на която обясненията са дадени с думи или символи. 01/02/1973

annotation / annotation A marking placed on imagery or drawings for explanatory purposes or to indicate items or areas of special importance. 01/02/1973	**annotation / анотация** Забележка поставена на изображения или рисунки с разяснителна цел или за да окаже обекти или области с особено значение. 01/02/1973
antenna mine / mine a antennes In naval mine warfare, a contact mine fitted with antennae which, when touched by a steel ship, set up galvanic action to fire the mine. *Related term: mine*. 01/08/1976	**antenna mine /антенна мина** В морската минна война, контактна мина оборудвана с антена, която докосната от стоманен кораб установява галванично действие за взривяване на мината. *Вж.също: mine*. 01/08/1976
anti-air warfare / lutte antiaerienne Measures taken to defend a maritime force against attacks by airborne weapons launched from aircraft, ships, submarines and land-based sites.13/2012/1999	**anti-air warfare / противовъздушни бойни действия** Средства предприети, за да се защитят ВМС срещу атаки от въздушнопреносими оръжия изстреляни от самолети, кораби, подводници и сухопътни позиции. 13/2012/1999
antiarmour helicopter / helicoptere antichar A helicopter armed primarily for use in the destruction of armoured targets. *Also called: antitank helicopter.* 01/11/1986	**antiarmour helicopter/противотанков вертолет** Вертолет, въоръжен предимно за унищожаване на бронирани цели. *Също наричан: antitank helicopter.* 01/11/1986
anticountermining device / dispositif anti-contreminage A device fitted in an influence mine designed to prevent its actuation by shock. 01/08/1976	**anticountermining device / устройство против обезвреждане на мини** Устройство поставено в контактна мина, предназначено за предотвратяване задействането й при удар. 01/08/1976
antihandling device / disporitif antimanipulation A device intended to protect a mine and which is part of, linked to, attached to or placed under the mine and which activates the mine when an attempt is made to tamper with or otherwise intentionally disturb the mine. 14/10/2002	**andtihandling device /устройство за неизвлекаемост** Устройство, проектирано да защити мината и което е част от, свързано с, закрепено за или поставено под мината, и което активира мината, когато е направен опит да се пипне или по друг начин преднамерено да се смущава мината. 14/10/2002
antimateriel agent / agent antimatériel A chemical or biological agent used to cause deterioration of, or damage to, selected materiel. 30/04/13	**antimateriel agent / увреждащ материалите агент** Химическо вещество или биологичен агент, използвани за предизвикване влошаване характеристиките или повреждане на определени материали. 21/10/14

antiradiation missile / missile antiradiations A missile which homes passively on a radiation source. *Related term: guided missile.* 01/02/1973	**antiradiation missile / противорадиационен реактивен снаряд** Реактивен снаряд, който се самонасочва пасивно към източник на радиация. *Свързан термин: guided missile.* 01/02/1973
antirecovery device / dispositif antirecuperation In naval mine warfare, any device in a mine designed to prevent an enemy discovering details of the working of the mine mechanism. *Synonym: prevention of stripping equipment*. 01/11/1975	**antirecovery device / устройство против деактивация (елемент на неизвлекаемост)** Във минната морска война, всяко устройство в мина, което не позволява на противника да разкрие подробности за функционирането на минния механизъм. *Синоним: prevention of stripping equipment.* 23.07.2019
antisubmarine action / action de lutte anti-sous-marine An operation by one or more antisubmarine ships, submarines or aircraft, or a combination thereof, against a particular enemy submarine. *Related term: antisubmarine warfare.* 16/07/1996	**antisubmarine action / противоподводно действие** Операция, извършвана от един или повече противоподводни кораби , подводници или самолети, или комбинация от двете срещу определена противникова подводница. *Свързан термин: antisubmarine warfare.* 16/07/1996
antisubmarine barrier / barrage anti-sous-marin The line formed by a series of static devices or mobile unit s arranged for the purpose of detecting, denying passage to, or destroying hostile submarines. *Related terms: antisubmarine patrol; barrier.* 01/02/1973	**antisubmarine barrier / противоподводен бариер** Линията, образувана от серия статични устройства или мобилни единици, подредени за засичане, отказване преминаването или унищожаване на противникови подводници. *Свързан термин: antisubmarine patrol; barrier.* 01/02/1973
antisubmarine carrier group / groupe anti-sous-marin avec porte-avions – groupe hunter-killer A formed group of ships consisting of one or more antisubmarine carriers and a number of escort vessels whose primary mission is to detect and destroy submarines. Such groups may be employed in convoy support or hunter/killer roles. *Synonym: hunter-killer group*. 01/02/1973	**antisubmarine carrier group / противоподводна авионосна група** Формирана група от кораби, състояща се от един или повече противоподводни авионосеца и няколко ескортиращи плавателни съда, чиято основна мисия е да откриват и унищожават подводници. Такива групи могат да бъдат използвани при конвойна подкрепа или за откриване/ унищожаване. *Синоним: hunter-killer group .* 01/02/1973

antisubmarine minefield / champ de mines anti-sous-marins A field laid specifically against submarines. It may be laid shallow and be unsafe for all craft, including submarines, or laid deep with the aim of being safe for surface ships. *Related terms: minefield.* 01/03/1977	**antisubmarine minefield / противоподводно минно поле** Минно поле, поставено специално против подводници. То може да бъде поставено на малка дълбочина и да бъде опасно за всички съдове, включително подводници, или да бъде поставено на голяма дълбочина, за да е безопасно за надводните съдове. *Свързан термин: minefield.* 01/03/1977
antisubmarine patrol / barrage anti-sous-marin The systematic and continuing investigation of an area or along a line to detect or hamper submarines, used when the direction of submarine movement can be established. *Related term: antisubmarine barrier*. 01/02/1973	**antisubmarine patrol / поиск на рубеж** Систематичната и непрекъсната проверка на дадена област или протежението на линия за откриване или възпрепятстване на подводници, използвана, когато посоката на движение на подводниците може да се установи. *Свързан термин: antisubmarine barrier.* 01/02/1973
antisubmarine screen / ecran anti-sous-marin An arrangement of ships and/or aircraft for the protection of a screened unit against attack by a submarine. 01/02/1973	**antisubmarine screen / противоподводен ред** Подреждане на кораби и/или самолети за защита на охранявано подразделение срещу нападение от подводница. 01/02/1973
antisubmarine search / recherche anti-sous- marine Systematic investigation of a particular area for the purpose of locating a submarine known or suspected to be somewhere in the area. Some types of search are also used in locating the position of a distress incident. 01/02/1973	**antisubmarine search / противоподводен поиск (поиск в район)** Систематично обследване на определен район с цел откриването на подводница, за която се знае или се подозира, че е в същия. Някои видове търсения също се използват за определяне на местоположението в случай на бедствие. 01/02/1973
antisubmarine support operation / operation de soutien anti-sous-marin An operation conducted by an antisubmarine force in the area around a force or convoy, in areas through which the force or convoy is passing, or in defense of geographic areas. Support operations may be completely coordinated with those of the force or convoy, or they may be independent operations coordinated only to the extent of providing operational intelligence and information. 01/02/1973	**antisubmarine support operation / контролен поиск** Операция, провеждана от противоподводните сили в зоната около съединение или конвой, в зони, през които това съединение или конвой преминава, или за отбрана на географски области. Поддържащите операции могат да бъдат напълно координирани с тези на съединението или конвоя или могат да бъдат независими операции координирани само до степен за осигуряване на оперативно разузнаване и информация. 01/02/1973

antisubmarine warfare / guerre anti-sous-marine Operations conducted with the intention of denying the enemy the effective use of his submarines. 01/02/1973	**antisubmarine warfare / противоподводни действия** Операциите, проведени с намерение да се попречи на противника да използва ефективно своите подводници. 01/02/1973
antisubmarine warfare free area/zone libre de lutte anti-sous-marine In naval warfare, a waterspace management area in which no friendly submarines are operating and in which there are no restrictions on the use of antisubmarine weapons. *Related term: submarine action area.* 16/07/1996	**antisubmarine warfare free area/зона, свободна за противоподводна борба** При морски бойни действия, част от водното пространство, в което не оперират приятелски подводници и в която няма ограничения по отношение на използване на противоподводни оръжия. *Свързан термин: submarine action area.* 16/07/1996
antisubmarine warfare pouncer operation / operation de reinforcement de l`ecran anti-sous-marin The stationing of a screening ship or antisubmarine warfare aircraft between the screen and main body to strengthen the antisubmarine defence in the direction of advance of the formation. Note: that ship or aircraft is considered part of the antisubmarine screen. *Synonym: pouncer operation. Related term: mine countermeasures pouncer procedure.* 04/10/2000	**antisubmarine warfare pouncer operation / поиск при противоподводно охранение** Позициониране на кораб от охранението или противоподводно летателно средство, между линията на охрана и основните сили, за усилване на противоподводната отбрана по направление на движение на формацията. Забележка: този кораб или летателно средство се счита за част от противоподводното охранение. *Синоним*: *pouncer operation. Свързан термин: mine countermeasures pouncer procedure.* 18.06.2019
antisurface air operation / operation aerienne antisurface An air operation conducted in an air/sea environment against enemy surface forces. 01/03/82	**antisurface air operation / въздушна операция срещу надводни сили** Въздушна операция, проведена по въздух/море срещу противниковите надводни сили. 01/03/82
antisweep device / dispositif antidraguer Any device incorporated in the mooring of a mine or obstructor. or in the mine circuits to make the sweeping of the mine more difficult. 01/11/1975	**antisweep device / противотрално устройство** Всяко устройство, монтирано в закотвянето на мина или минен защитник или във веригата за задействане на мината, за да направи прочистването й по-трудно. 01/11/1975

antisweeper mine / mine antidragueur A mine which is laid or whose mechanism is designed or adjusted with the specific object of damaging mine countermeasures vessels. *Related term: mine*. 01/11/1975	**antisweeper mine / минен защитник** Мина, която е поставена или чийто механизъм е разработен или настроен с цел повреждане на корабите за противоминна борба. *Свързан термин: mine.* 01/02/1973
antitank helicopter / helicoptere antichar *Preferred term: antiarmour helicopter.* 01/11/1986	**antitank helicopter / противотанков вертолет** *Предпочитан термин: antiarmour helicopter.* 01/11/1986
antitank mine / mine antichar A mine designed to immobilize or destroy a tank. *Related term: mine.* 01/02/1973	**antitank mine / противотанкова мина** Мина, разработена за спиране или разрушаване на танк. *Свързан термин: mine.* 01/02/1973
antivignetting filter / filtre compensateur ou degrade A filter bearing a deposit which is graduated in density to correct for the uneven illumination given by certain lenses, particularly wide-angle types. 01/02/1973	**antivignetting filter / антивинетен филтър** Филтър със слой с нарастваща плътност за компенсиране на неравномерното осветление при определени лещи, особено широкоъгълни, лещи. 01/02/1973
antiwatching device / dispositif anti-reperage A device fitted in a moored mine which causes it to sink should it watch, so as to prevent the position of the mine or minefield being disclosed. *Related term: watching mine.* 01/11/1975	**antiwatching device / устройство за прикриване** Устройство, прикрепено към закотвена мина, което я кара да потъне, ако тя е плуваща , така че да предотврати откриването на местоположението на мината или на минното поле. *Свързан термин: watching mine.* 01/11/1975
apparent horizon / horizon apparent The visible line of demarcation between land/sea and sky. 01/02/1973	**apparent horizon / видим хоризонт** Видимата разграничителна линия между земята/морето и небето. 01/02/1973
apparent precession / precession apparente The apparent deflection of the gyro axis, relative to the earth, due to the rotating effect of the earth and not due to any applied force. *Synonym: apparent wander*. *Related term: precession*. 01/08/1974	**apparent precession / видима прецесия** Видимото отклонение на жирооста спрямо земята, породено от ротационния ефект на земята, а не поради приложена сила. *Синоним: apparent wander. Свързан термин: precession.* 01/08/1974

apparent wander / precession apparente *Preferred term: apparent precession.* 01/08/1974	**apparent wander / видимо отклонение** *Предпочитан термин:apparent precession.* *01/08/1974*
apportionment / repartition The quantification and distribution by persentage of the total expected efford, in relation to the priorities which are to be given to the various air operations in geographic areas for a given period of time. *Related term: allocation.* 09/05/2000	**apportionment / разпределение** Определяне и възлагане на общото очаквано количество труд като проценти във връзка с приоритетите, които трябва да бъдат приложени при различните въздушни операции и географски зони за даден период от време*. Свързан термин: allocation.* 09/05/2000
appreciation of the situation / appreciation de la situation *Preferred term: estimate of the situation*. 01/02/1973	**appreciation of the situation / оценка на обстановката** *Предпочитан термин: estimate of the situation.* 01/02/1973
approach end of runway / entree de piste- debut de piste That end of the runway nearest to the direction from which the final approach is made. *Related term: threshold.* 18/2012/97	**approach end of runway / праг на полосата** Този край на пистата, който е най-близо до посоката, от която се извършва финалния заход. *Свързан термин: threshold.* 18/2012/97
approach lane / couloir d'approche An extension of a boat lane from the line of departure toward the transport area. It may be terminated by marker ships, boats or buoys. 01/02/1973	**approach lane / коридор за подхождане** Продължение на коридора за лодки от линията за отпътуване към транспортната зона. Той може да бъде ограничен с маркировъчни кораби, лодки или шамандури. 01/02/1973
approach march / marche d'approche Advance of a combat unit when direct contact with the enemy is imminent. Troops are fully or partially deployed. The approach march ends when ground contact with the enemy is made or when the attack position is occupied. *Related term: advance to contact.* 01/08/1974	**approach march / марш за сближаване с противника** Напредване на бойно подразделение, когато контакт с противника е неизбежен. Войските са частично или изцяло разгърнати. Маршът за сближаване завършва, когато се постигне наземен контакт с противника или когато се заеме позиция за атака. *Свързан термин: advance to contact.* 01/08/1974
approach route / route d'approche A route which joins a port to a coastal or transit route. 01/11/1975	**approach route / маршрут за подхождане** Маршрут, който съединява пристанище с крайбрежен или транзитен маршрут. 01/11/1975

approach schedule / horaire d'approche In amphibious operations, the plan indicating, for each scheduled wave: a. the time of departure from the rendezvous area; b. the time when the line of departure is to be crossed; c. the time when other control points are expected to be crossed; d. the estimated time of arrival at the beach. 04/10/2000	**approach schedule / разписание на десанта** При морски десантни операции, планът, показващ за всяка планирана вълна на атака: а. времето на тръгване от сборния пункт; б. времето, в което линията на потегляне трябва да бъде пресечена; в. времето, когато други контролни точки се очаква да бъдат пресечени; г. приблизителното време на пристигане на брега. 04/10/2000
approach sequence / sequence d'approche The order in which two or more aircraft are cleared for an approach. 01/09/1981	**approach sequence / последователност при заход** Редът, по който два или повече самолета получават разрешение за заход. 01/09/1981
approach time / heure d'approche The time at which an aircraft commences its final approach preparatory to landing. 01/02/1973	**approach time / време за проверка на готовността за кацане** Времето, по което самолетът започва подготовка за кацане. 01/02/1973
approval / approbation In NATO, the formal and final agreement by a competent authority without reference to another authority. 2017.06.30	**approval / утвърждаване** В НАТО, официалното и окончателното одобрение от упълномощено длъжностно лице, без необходимост от съгласуване. 27.03.18
apron / aire de trafic A defined area on an aerodrome, intended for parking, loading, unloading and/or servicing of aircraft. *Related term: area.* 01/11/1992	**apron / стоянка** Определена зона на летището, която е предвидена за паркиране, товарене, разтоварване и/или обслужване на летателни апарати. *Свързан термин: area.* 01/11/1992
area bombing / bombardement de zone Bombing of a group of targets constituting an area rather than a pinpoint target. 04/10/2000	**area bombing / зонално бомбардиране** Бомбардиране на група от цели като една зона, а не като единични цели. 04/10/2000

area clearance / depollution de zone In land operations, the detection and if found, the identification, marking and neutralization, destruction or removal of mines or other explosive ordnance, improvised explosive devices and booby traps in a defined area to allow a military operation to continue with reduced risk. *Note: area clearance is normally conducted by military units. Related terms: explosive ordnance; improvised explosive device; proofing.* 14/10/2002	**area clearance / обезвреждане на район** При сухопътни операции, откриване и ако са открити, идентификация, маркиране и неутрализиране, унищожаване или преместване на мини или други артилерийски експлозиви, импровизирани експлозивни устройства и мини-сюрпризи в определена зона с цел продължаване на военната операция с намален риск. *Забележка: обезвреждането на район обикновено се извършва от военни единици. Свързан термин: explosive ordnance; improvised explosive device; proofing.* 14/10/2002
area control center / center de controle regional A unit established to provide air traffic control service to controlled flights in control areas under its jurisdiction. *Related terms: air traffic control center; flight information region.* 01/02/1973	**area control centre / зонален контролен център** Подразделение, създадено за осигуряване на контрол на въздушния трафик за контролираните полети в контролните зони под неговата юрисдикция. *Свързан термин: air traffic control centre; flight information region.* 01/02/1973
area damage control / organisation de securite d'une zone Measures taken before, during or after hostile action or natural or man-made disasters, to reduce the probability of damage and minimize its effects. *Related term: damage control.* 01/02/1973	**area damage control / зонален контрол на пораженията** Мерки, взети преди, по време или след враждебни действия или природни или причинени от човека бедствия, за да се намали вероятността от вреди и да се намалят до минимум ефектите им. *Свързан термин: damage control.* 01/02/1973
area interdiction operation / operation d'interdiction - operation de harcelement An operation aimed at preventing or hindering enemy operations in a specified area. 01/06/1978	**area interdiction operation / операция за изолиране на зоната** Операция, която има за цел спирането или възпрепятстване на противникови операции в определена зона. 01/06/1978
area of influence / zone d'influence The area in which a commander can directly affect operations. Note: This may be achieved by manoeuvre, fires and/or information activities. 2020-04-22	
area of intelligence responsibility / zone de responsabilite de renseignement An area allocated to a commander, in which he is responsible for the provision of intelligence, within the means at his disposal. *Related terms: area of interest; area of responsibility*. 01/03/82	**area of intelligence responsibility / зона на разузнавателна отговорност** Зона, определена на командира, в която той отговаря за осигуряването на разузнавателна информация чрез средствата, с които разполага. *Свързан термин: area of interest; area of responsibility.* 01/03/82

area of interest / zone d'interet That area of concern to a commander relative to the objectives of current or planned operations, including his areas of influence, operations and/or responsibility, and areas adjacent thereo. *Related terms:area of influence; area of operations; area of responsibility.* 13/2012/1999	**area of interest / зона на интерес** Тази зона на интереси на командира, отнасяща се до целите на настоящи или планирани операции, включващи зоната на въздействие, на операции и/или отговорност, и зони близки до тях. *Свързан термин: area of influence; area of operations; area of responsibility.* 13/2012/1999
area of operational interest / zone d'interet operationnel In air defense, an area in which automatic cross-telling of tracks of interest is provided to an adjacent site based on established criteria, such as identity and location. 01/09/1974	**area of operational interest / зона на оперативен интерес** Във ПВО, зона, в която автоматичният обмен на информация за представляващи интерес направления се осигурява на съседна площадка по установени критерии като самоличност и местоположение. 01/09/1974
area of operations / zone d'opérations AOO An area within a joint operations area defined by the joint force commander for conducting tactical level operations. MCJSB, 2017.09.01	
area of responsibility[1] / zone de responsabilité[1] **AOR** For a given level of command, an area assigned to a commander to plan and conduct operations. MCJSB, 2019.01.28	**area of responsibility[1] / зона за отговорност[1]** За дадено ниво на командване, зона назначена на командира, в която да планира и провежда операции. 16.02.2021
area of responsibility[2] / zone de responsabilite[2] AOR In naval operations, a predefined area of enemy terrain for which supporting ships are responsible for covering by fire on known targets or targets of opportunity and by observation. 2005.01.17	**area of responsibility[2] / зона на отговорност[2]** При военноморски операции, предварително определена зона от противникова територия, за която поддържащите кораби са отговорни за накриване с огън на известни или възможни цели, и наблюдавани цели. 2005.01.17
area operations / operations de zone In maritime usage, operations conducted in a geographical area and not related to the protection of a specific force. 01/08/1979	**area operations / зонални операции** Във военноморската употреба, операции, проведени в географска област и не са свързани със защитата на определена сила. 01/08/1979

area search / recherche sur zone Reconnaissance or search of a specific area to provide new or updated information on general or specific situations and/or activities. 01/09/1981	**area search / претърсване на район** Разузнаване или претърсване на определен район, за осигуряване на нова или актуализирана информация за общата или конкретна ситуация и/или действия. 01/09/1981
area target / objectif non ponctuel A target consisting of an area rather than a single point. 01/02/1973	**area target / зонова цел** Цел, състояща се по-скоро от определена зона, отколкото от единична точка. 01/02/1973
armed helicopter / helicoptere arme A helicopter fitted with weapons or weapon systems. 01/11/1975	**armed helicopter / боен вертолет** Вертолет, оборудван с оръжия или оръжейни системи. 01/11/1975
armed mine / mine armee A mine from which all safety devices have been withdrawn and, after laying all automatic safety features and/or arming delays have operated. Such a mine is ready to be activated after receipt of a target signal, influence or contact. 02/05/1995	**armed mine / мина в бойно положение** Мина, от която са премахнати всички предпазители и след поставянето й са дезактивирани всички автоматични предпазни системи и са изтекли всички периоди на забавено действие. Такава мина е готова да бъде активирана, след като получи сигнал, въздействие или контакт с целта. 02/05/1995
armed reconnaissance / reconnaissance armée An air mission flown with the primary purpose of locating and attacking targets of opportunity, i.e. enemy materiel, personnel, and facilities, in assigned general areas or along assigned ground communication routes, and not for the purpose of attacking specific briefed targets. 18/02/2015.	**armed reconnaissance / въздушно разузнаване с бой** Въздушна мисия, чиято основна цел е разкриване на местоположението и атакуване на непланови (възможни) цели, напр. материални ресурси, личен състав и съоръжения на противостоящите сили, в определени зони или по протежение на наземни линии за комуникации, а не атакуване на предварително разузнати цели. 22/03/2016
armed sweep / drague armee A sweep fitted with cutters or other devices to increase its ability to cut mine moorings. 01/11/1975	**armed sweep / снаряжен трал** Трал, снабден с резачи или други устройства за увеличаване на способността му да прерязва минрепите на мините. 01/11/1975
arming / armement As applied to explosives, weapons or weapon systems, the changing from a safe to an armed state of readiness. 02/05/1995	**arming / сваляне на предпазителя** При употребата на експлозиви, оръжия или оръжейни системи, преминаването от обезопасено към състояние на готовност.02/05/1995

arming delay device / dispositff de retard d'armement A device fitted in a mine to prevent it being actuated for a preset time after laying. 01/01/1991	**arming delay device/ закъснител** Устройство в мина, което не й позволява да се активира непосредствено след поставянето й. 01/01/1991
arming lanyard / fil d'armement *Preferred term: arming wire.* 01/07/1993	**arming lanyard / задействащо въже** *Предпочитан термин: arming wire*. 01/07/1993
arming pin / goupille de securite A safety device inserted in a munition, which until its removal, prevents the unintentional action of the arming cycle. *Synonym: safety pin. Related term: safety device.* 02/05/1995	**arming pin / предпазителен щифт** Предпазително устройство, поставено в муниция, което до отстраняването му предпазва от неумишлено започване на процеса на снаряжаване. *Синоним: safety pin. Свързан термин: safety device.* 02/05/1995
arming wire / fil d'armement A cable, wire or lanyard routed from the aircraft to an expendable aircraft store in order to initiate the arming sequence for the store upon release from the aircraft, when the armed release condition has been selected; it also prevents arming initiation prior to store release and during safe jettison. *Synonym: arming lanyard. Related terms: safety wire*. 01/07/1993	**arming wire / задействащ проводник** Кабел, проводник или въже, прекарано от самолета до външен самолетен товар, за задействане на процеса на привеждане в готовност на товара при отделяне от самолета, при задаване на задействано отделяне; проводникът не позволява задействането преди отделянето на товара и по време на изхвърляне на товара. *Синоним: arming lanyard. Свързан термин: safety wire.* 01/07/1993
army[1] / armée de terre The part of a nation's armed forces that is trained and equipped for fighting on land. *Related term: armed forces.* 04 Feb 2011	**army[1] / сухопътни войски** Тази част от въоръжените сили на дадена държава, които са подготвени и оборудвани за водене на бойни действия на сухопътен терен/по земя. *Свързан термин: armed forces.* 27/06/2012
army[2] / armée A formation larger than an army corps but smaller than an army group and usually consisting of two or more army corps. 04.02.2011	**army[2] / армия** Формирование, по-голямо от армейски корпус, но по-малко от армейска група, което обикновено се състои от два или повече армейски корпуса. 27/06/2012
army corps / corps d'armee AC corps (admitted) A formation larger than a division but smaller than an army or army group and normally comprising two or more divisions together with supporting arms and services. MCLSB, 2019.06.05	**army corps / армейски корпус** **корпус** (допуска се) Формирование по-голямо от дивизия, но по-малко от армия или армейска група и обикновено включва две или повече дивизии със съответните формирования от родовете войски. 16.02.2021

army group / groupe d'armees AG The largest formation of land forces, normally comprising two or more armies or army corps under a designated commander. MCLSB, 2019.06.05	**army group / група армии** Най-голямото формирование сухопътни сили, включващо две или повече армии или армейски сили, командвани от назначен командир. 2019.06.05
artificial daylight / jour artificial Illumination of an intensity greater than the light of a full moon on a clear night…(the optimum illumination is the equivalent of daylight). *Related term: battlefield illumination.* 01/02/1973	**artificial daylight / изкуствена дневна светлина** Осветяване с мощност по-голяма от тази на пълната луна при ясна нощ. (оптималното осветление е еквивалентно на дневната светлина). *Свързан термин: battlefield illumination.* 01/02/1973
artificial horizon / horizon artificiel *Preferred term: attitude indicator*. 01/08/1979	**artificial horizon / изкуствен хоризонт** *Предпочитан термин: attitude indicator*. 01/08/1979
artificial moonlight / clair de lune artificiel Illumination of an intensity between that of starlight and that of a full moon on a clear night. *Related term: battlefield illumination.* 01/02/1973	**artificial moonlight / изкуствена лунна светлина** Осветяване с мощност между тази на звездната светлина и на пълната луна при ясна нощ. *Свързан термин: battlefield illumination.* 01/02/1973
artillery fire plan table / plan de feux d'artiilerie A presentation of planned targets giving data for engagement. Scheduled targets are fired in a definite time sequence. The starting time may be on call, at a prearranged time or at the occurrence of a specific event. 01/02/1973	**artillery fire plan table / план-таблица на артилерийския огън** Представяне на планираните цели, даващо данни за обстрел. Плановите цели се обстрелват по определена последователност. Стартовото време може да е по сигнал, по предварително уговорено време или при настъпването на определено събитие. 01/02/1973
artillery manoeuvre area/zone de manoeuvre d'artillerie An area within which artillery is authorized to deploy but which is not reserved for its exclusive use. 03/08/1998	**artillery manoeuvre area/ зона за маньовър на артилерията** Район, в който артилерията е оторизирана да се развърне, но която не е резервирана за ексклузивно използване. 03/08/1998
artillery preparation / preparation d'artillerie Artillery fire delivered before an attack to disrupt communications and disorganize the enemy's defense. 01/02/1973	**artillery preparation / артилерийска подготовка** Артилерийски огън воден, непосредствено преди атака с цел разстройване на комуникациите и дезорганизиране на противникова отбрана. 01/02/1973

artillery reserved area / zone reserve a l`artillerie An area reserved exclusively for the positioning of artillery assets. 16/07/1999	**artillery reserved area / зона определена за артилерията** Зона запазена изключително за позиционирането на артилерийските сили и средства. 16/07/1999
artillery survey control point / point topographique d'artillerie A point at which the coordinates and the altitude are known and from which the bearings/azimuths to a number of reference objectives are also known. 01/08/82	**artillery survey control point / пункт за контролно артилерийско инструментално разузнаване** Точка, на която координатите и височината са известни и от която пеленгите/азимутите до няколко ориентировъчни обекта също са известни. 01/08/82
aspect change / fluctuation d'echo The different appearance of a reflecting object viewed by radar from varying directions. It is caused by the change in the effective reflecting area of the target. 01/02/1973	**aspect change / промяна на аспекта** Различното появяване на отразяващия обект, наблюдаван от радар от различни посоки. Причинява се от промяната в действителната отразяваща площ на целта. 01/02/1973
assault / assaut 1. The climax of an attack; closing with the enemy in hand-to-hand fighting. 2. *Preferred term: amphibious assault.* 3. A short, violent, but well-ordered attack against a local objective, such as a gun emplacement, a fort or a machine-gun nest. *Related terms: assault phase; follow-on echelon; follow-up.* 01/03/1981	**assault / щурм , десант** 1. Кулминацията точка на атаката; приближаване до противника за ръкопашен бой. 2*. Предпочитан термин: amphibious assault*. 3. Кратка, бурна, но добре организирана атака срещу локална цел, като оръдейна огнева позиция, форт или картечна огнева точка*. Свързан термин: assault phase; follow-on echelon; follow-up*. 01/03/1981
assault aircraft / aeronef de transport d'assaut A powered aircraft that moves assault troops and/or cargo into an objective area. 01/03/1992	**assault aircraft / десантен самолет** Самолет, който придвижва десантни войски и/или товар до района на целта. 01/03/1992
assault ctaft / engin d'assaut A landing craft or amphibious vehicle primarily employed for landing troops and equipment in the assault waves of an amphibious operation. 01/07/1980	**assault craft / десантен съд** Десантен съд или амфибийно средство, използван главно за стоварване на войски и оборудване на щурмовия ешелон при морски десант. 01/07/1980
assault echelon / echelon d'assaut The element of a force which is scheduled for initial assault on the objective area. 01/08/82	**assault echelon / щурмови ешелон** Елемент от бойния ред, който е предвиден за първи щурм на набелязаната зона. 01/08/82

assault phase / phase d'assaut 1. In an amphibious operation, the period of time between the arrival of the major assault forces of the amphibious task force in the objective area and the accomplishment of their mission. 2. In an airborne operation, a phase beginning with delivery by air of the assault echelon of the force into the objective area and extending through attack of assault objectives and consolidation of the initial airhead. *Related term: assault*. 01/09/1991	**assault phase / етап на щурма** 1. В морска десантна операция, периодът от време между пристигането на основните щурмови сили от десантния отряд в зоната на целта и изпълнението на мисията. 2. Във въздушнодесантна операция, етапът, започващ с пристигането по въздуха на щурмовия ешелон на подразделението в зоната на целта и продължаващ през времето на атаката на щурмовите цели и укрепването на десантния плацдарм. *Свързан термин: assault.* 01/09/1991
assault shipping / batiments d'assaut Shipping assigned to the amphibious task force and utilized for transporting assault troops, vehicles, equipment and supplies to the objective area. 01/02/1973	**assault shipping / морски транспорт** Транспорт, придаден на морския десантен отряд и използван за транспортиране на десантни войски, транспортни средства, снаряжение и припаси в целевата зона. 01/02/1973
assault wave / vague d'assaut *Preferred term: wave.* 01/02/1973	**assault wave / щурмова вълна** *Предпочитан термин: wave.* 01/02/1973
assembly / ensemble In logistics, an item forming a portion of an equipment, that can be provisioned and replaced as an entity and which normally incorporates replaceable parts or groups of parts. *Related terms: component; part; subassembly.* 01/03/1992	**assembly / блок** В логистиката, елемент, представляващ част от оборудване, което може да бъде доставено и заменено като цяло и което обикновено се състои от заменяеми части или групи от части. *Свързан термин: component; part; subassembly.* 01/03/1992
assembly anchorage / mouillage de rassemblement An anchorage intended for the assembly and onward routing of ships. *Related terms: emergency anchorage; holding anchorage: laying-up position*. 01/06/1978	**assembly anchorage / котвена стоянка за съсредоточаване** Котвена стоянка, предназначена за съсредоточаване и изпращане по по-нататъшен маршрут на корабите. *Свързан термин: emergency anchorage; holding anchorage; laying-up position.* 01/06/1978

assembly area / aire de montage - zone de rassemblement 1. In a supply installation, the gross area used for collection and combining components into complete units, kits, or assemblies. 2. An area in which a command is assembled preparatory to further action. 01/02/1973	**assembly area / монтажна зона - зона на съсредоточаване** 1. В снабдителните инсталации, общата площ, използвана за събиране и сглобяване на компоненти в цялостни единици, комплекти или агрегати. 2. Зона, в която се събира командването преди по-нататъшни действия. 01/02/1973
assessment / appréciation The process of estimating the capabilities and performance of organizations, individuals, materiel or systems. Note: In the context of military forces, the hierarchical relationship in logical sequence is: assessment, analysis, evaluation, validation and certification. *Related terms: analysis1; certification; evaluation1; validation.* 02/03/2007	**assessment /оценка** Процесът на оценка на възможностите и представянето на организации, индивиди, материал или системи. Забележка: в контекста на военните сили, йерархичното взаимоотношение в логическа последователност е: оценка, анализ, изчисление, потвърждаване и одобряване. *Вж.също: analysis1; certification; evaluation1; validation.* 02/03/2007
assets / actif In finance, resources controlled by an entity as a result of past events and from which future economic benefits or service potential are expected to flow to the entity. Note: Assets comprise tangible and intangible assets. Examples: buildings; cash; equipment; intellectual property; land. [derived from: IPSAS Glossary of Defined Terms, www.ifac.org, 2014- 04-14] MCJSB, 2019.06.28	**assets / активи** В областта на финансите, ресурсите, контролирани от организационна единица в резултат на минали събития, от които се очаква в нея да постъпят бъдещи икономически ползи или потенциална възможност за обслужване. Забележка: Активите биват материални и нематериални. Примери: сгради; пари в брой; оборудване; интелектуална собственост; поземлена собственост. [произлиза от: Речник на дефинираните термини на IPSAS, www.ifac.org, 2014-04-14] 23.03.2020
assign / affecter 1. To place units or personnel in an organization where such placement is relatively permanent, and/or where such organization controls and administers the units or personnel for the primary function, or greater portion of the functions, of the unit or personnel. 2. To detail individuals to specific duties or functions where such duties or functions are primary and/or relatively permanent. *Related term: attach*. 01/07/1980	**assign / зачислявам - назначавам** 1. Назначаване на подразделения или личен състав в организация, което има относително постоянен характер и/или където такава организация контролира и управлява подразделения и личен състав по отношение на първостепенните им функции или на по-голяма част от тях. 2. Възлагането на отделни личности на конкретни задължения или функции при което тези задължения или функции са основни/или с относително постоянен характер. *Свързан термин: attach.* 01/07/1980

associated product / produit connexe In the context of fuels and lubricants, a petroleum or chemical product used as a hydraulic fluid, corrosion preventive, liquid propellant or specialized product, required for the operation, maintenance or storage of military equipment. 01/10/1992	**associated product / свързан продукт** При горивата и смазочните материали, нефтен или химически продукт използван като хидравлична течност, антикорозив, течно ракетно гориво или специализиран продукт, необходим за функционирането, поддръжката или съхранението на военно оборудване. 01/10/1992
associated support / soutien associe In naval air operations, assistance provided by a force or unit to another force or unit that is under independent tactical control, neither being subordinate to the other. *Related term: direct support*. 01/11/1991	**associated support / свързана поддръжка** Във военноморските въздушни операции, подкрепа, оказана от подразделение или част на друго подразделение или част, което е под независим тактически контрол, и никое от тях не е подчинено на другото. *Свързан термин: direct support.* 01/11/1991
assumed friend / présumé ami In identification, the designation given to a track, object or entity whose characteristics, behaviour or origin indicate that it is a probable friend. 31/08/2012	**assumed friend** / **предполагаем приятел** В опознаването, наименованието, дадено на поредица от действия и събития, обект или субект, чиито характеристики, поведение или произход, показват, че вероятно са приятелски. 16/05/2013
assumption / hypothèse In planning, a supposition made about the current situation and/or the future course of events to complete an estimate of the situation and decide on the course of action. 2012.01.30	
astern refuelling / ravitaillement en combustible en fleche The transfer of fuel at sea during which the receiving ship(s) keep(s) station astern of the delivering ship. 01/03/1981	**astern refuelling / зареждане по килватерен способ** Предаване/приемане на гориво на ход при което приемащия кораб (кораби) се разполага зад кърмата на подаващия. 01/03/1981
astro altitude / hauteur astronomique The arc of the vertical circle measured from the celestial horizon to the body. 01/11/1975	**astro altitude / астрономическа височина** Дъгата на вертикалната окръжност, измервана от небесния хоризонт до равнината на тялото. 01/11/1975
astro compass / astrocompas An instrument used primarily to obtain true heading or true bearing by reference to celestial bodies. 01/02/1975	**astro compass / астрономически компас** Инструмент, използван основно за получаване на верен курс или верен азимут чрез ориентиране по небесните тела. 01/02/1975

astronomical twilight / crepuscule astronomique *Preferred term: twilight.* 01/01/1973	**astronomical twilight / астрономически здрач** *Предпочитан термин: twilight.* 01/01/1973
astro-tracker / astro-poursuiveur A navigation equipment which automatically acquires and continuously tracks a celestial body in azimuth and altitude. 01/01/1973	**astro-tracker / астросъпровождане** Навигационно оборудване, което автоматично захваща и продължително следи азимута и височината на небесно тяло. 01/01/1973
asylum seeker / demandeur d'asile asylum-seeker (admitted) A person who seeks safety from persecution or serious harm in a country other than his or her own and awaits a decision on the application for refugee status under relevant international and national instruments. [IOM, 2018] 2019.02.25	**asylum seeker / лице, търсещо убежище asylum-seeker** (допуска се) Лице, търсещо закрила от преследване или тежки посегателства в държава, различна от неговата, и очаква решение по молба за статут на бежанец съгласно съответните международни и национални правни норми. 16.02.2021
asymmetrical sweep / drague dissymetrique A sweep whose swept path under conditions of no wind or cross-tide is not equally spaced either side of the sweeper's track. 01/11/1975	**asymmetrical sweep / асиметричен трал** Трал, чиято полоса на тралене при отсъствие на вятър или напречно течение не е еднакво широк от двете страни на курса на кораба. 01/11/1975
asymmetric threat / menace asymétrique A threat emanating from the potential use of dissimilar means or methods to circumvent or negate an opponent's strengths while exploiting his weaknesses to obtain a disproportionate result. 01/10/2003	**asymmetric threat / асиметрична заплаха** Заплаха, произтичаща от потенциалната употреба на различни средства или методи за осуетяване или обезсилване на силите на опонента докато се използват слабостите му за получаване на непропорционален резултат. 01/10/2003
at my command / a mon commandement In artillery and naval gun-fire support, the command used when it is desired to control the exact time of delivery of fire. 01/11/1975	**at my command / по моя команда** В артилерийската и военноморската огнева поддръжка, команда, използвана, когато е желателно да се контролира точното време на водене на огън. 01/11/1975
atomic demolition munition / charge nucleaire statique A nuclear device designed or adapted for use as a demolition munition. 01/03/82	**atomic demolition munition / ядрен боен припас** Ядрено устройство, конструирано или пригодено за употреба като разрушителен боен припас. 01/03/82

atomic weapon / arme atomique *Preferred term: nuclear weapon.* 01/02/1973	**atomic weapon / атомно оръжие** *Предпочитан термин: nuclear weapon*. 01/02/1973
attach / detachement pour mise aux ordres - mise aux ordrer 1. To place units or personnel in an organization where such placement is relatively temporary. Subject to limitations imposed in the attachment order, the commander of the formation, unit, or organization receiving the attachment will exercise the same degree of command and control thereover as he does over the units and persons organic to his command. However, the responsibility for transfer and promotion of personnel will normally be retained by the parent formation, unit, or organization. 2. To detail individuals to specific functions where such functions are secondary or relatively temporary. i.e.. attach for quarters and rations, attach for flying duty. *Related term: assign.* 01/03/1981	**attach / придавам** 1. Включване на части или личен състав в организация, с относително временен характер. Подчинен на ограниченията, наложени в заповедта за придаване, командирът на формированието, подразделението или организацията, упражнява същата степен на командване и управление, както върху подразделенията и хората постоянно под негово командване. Въпреки това, отговорността за преместване и повишаване в чин остава на първоначалното формирование, подразделение или организация. 2. Възлагането на специфични функции, които са второстепенни или за относително временни, напр. придаване на квартира и продоволствие, придаване на летателна длъжност. *Свързан термин: assign.* 01/03/1981
attack group / groupe d'assaut A subordinate task organization of the navy forces of an amphibious task force. It is composed of assault shipping and supporting naval units designated to transport, protect, land and initially support a landing group. 01/02/1973	**attack group / ударна (щурмова) група** Подчинена оперативна организация на военноморските сили в състава на морскодесантна оперативна група. Състои се от морски щурмови транспорт и поддържащи военноморски подразделения, определени да транспортират, защищават, стоварват и оказват първоначална поддръжка на десанта. 01/02/1973
attack helicopter / helicoptere d'attaque A helicopter specifically designed to employ various weapons to attack and destroy enemy targets. 01/11/1985	**attack helicopter / щурмови вертолет** Вертолет, специално замислен да използва различни оръжия за атака и унищожаване на противникови цели. 01/11/1985
attack position / position d'attaque - zone de demarrage *Preferred term: forming up place*. 01/03/82	**attack position / позиция за атака** *Предпочитан термин: forming up place*. 01/03/82
attack (v.) **/ attaquer** To take offensive action against a specified target. MCLSB, 2018.12.06	**attack / атакувай/атака** Предприемане на настъпателно действие срещу определена цел. 16.02.2021

attenuation / attenuation 1. Decrease in intensity of signal, beam, or wave as a result of absorption of energy and of scattering cut of the part of a detector, but no: including the reduction due to geometric spreading. i .e. the inverse square of distance effect. 2. In mine warfare, the reduction in intensity of an influence as distance from the source increases. 3. In camouflage and concealment, the process of making an object of surface less conspicuous by reducing its contrast to the surroundings and/or background. *Synonym: tone down*. 01/11/1991	**attenuation / отслабване** 1. В радиотехниката - Понижаване интензитета (плътността, силата) на сигнал, лъч или вълна в резултат на поглъщане и разсейване причинено от веригите на приемното устройство, без да се включва затихването и загубите причинени по пътя на разпространението (разстоянието на геометрично разпространение). 2. В минната война, намаляване на интензивността на въздействие на мината върху обекти при увеличаване на разстоянието от източника. 3. В маскировката и прикриването, придаването на наземния обект на по-незабележим вид чрез намаляване на контраста му със заобикалящата го среда и/или фона. *Синоним: tone down*. 01/11/1991
attenuation factor / facteur d'attenuation The ratio of the incident radiation dose or dose rate to the radiation dose or dose rate transmitted through a shielding material. This is the reciprocal of the transmission factor. 01/02/1973	**attenuation factor / коефициент на отслабване** Съотношението между излъчената радиационна доза или дозата радиоактивно облъчване или стойност на дозата преминала през защитен материал. То е обратнопропорционално на пропускателния коефициент. 01/02/1973
attitude / orientation 1. The position of a body as determined by the inclination of the axes to some frame of reference. If not otherwise specified, this frame of reference is fixed to the earth. 2. The grid bearing of the long axis of a target area. *Preferred term: intelligence cycle.* 01/01/1983	**attitude / положение** 1. Позицията на тяло, определена от наклона на осите към някакъв отправен обект. Ако не е уточнено нещо друго, този отправен обект е фиксиран към земята. 2. Координатното местоположение на надлъжната ос на целевия район. *Предпочитан термин: intelligence cycle.* 01/01/1983
attitude director indicator / indicateur central d'attitude An attitude indicator which displays command signals from the flight director computer. 01/11/1980	**attitude director indicator / главен позиционен индикатор** Позиционен индикатор, който показва командните сигнали от компютъра, направляващ полета. 01/11/1980

attitude indicator / indicateur d'assiette An instrument which displays the attitude of the aircraft by reference to sources of information which may be contained within the instrument or be external to it. When the sources of information are self-contained, the instrument may be referred to as an artificial horizon. 01/03/1979	**attitude indicator / авиохоризонт** Инструмент, който показва положението на летателния апарат посредством източници на информация, които може да се намират в самия инструмент или да са външни за него. Когато източниците на информация се намират в самия инструмент, той може да се нарече изкуствен хоризонт. 01/03/1979
attrition / attrition – usure The reduction of the effectiveness of a force caused by loss of personnel and materiel. 01/02/1973	**attrition / изтощение** Намаляване на ефективността на подразделение, причинено от загуба на личен състав и материални средства. 01/02/1973
attrition minefield / champ de mines d'attrition In naval mine warfare, a field intended primarily to cause damage to enemy ships. *Related term: minefield.* 01/11/1975	**attrition minefield / минно поле за изтощаване** При бойните действия на море, минно поле основно предназначено да причинява вреди на противниковите кораби. *Свързан термин: minefield.* 01/11/1975
attrition rate / taux d'attrition – taux d'usure A factor, normally expressed as a percentage, reflecting the degree of losses of personnel or materiel due to various causes within a specified period of time. 01/02/1973	**attrition rate / темп на изтощение** Коефициент, който обикновено се изразява в проценти, отразяващ степента на загубите на личен състав или материални средства, причинени от различни фактори за определен период от време. 01/02/1973
attrition sweeping / dragage d'attrition The continuous sweeping of minefields to keep the risk of mines to all ships as low as possible. 01/08/1976	**attrition sweeping / тралене за намаляване на загубите** Непрекъснатото тралене на минни полета, за максимално намаляване на риска от подриване на мини за всички кораби. 01/08/1976
augmentation force / force d'appoint Any force designated by a nation to strengthen its national forces. *Related term: reinforcing force.* 01/07/87	**augmentation force / придадени части и подразделения** Всякакви сили, определени от дадена държава за усилване на собствените й национални сили. *Вж.също: reinforcing force.* 01/07/87

authentic document / document authentique A document bearing a signature or seal attesting that it is genuine and official. If it is an enemy document, it may have been prepared for purposes of deception and the accuracy of such document, even though authenticated, must be confirmed by other information, such as conditions of capture. 01/02/1973	**authentic document / автентичен документ** Документ, носещ подпис или печат, доказващ, че е оригинален и официален. Ако това е противников документ, може да е бил изготвен с цел заблуда и точността на такъв документ, дори и с установена автентичност, трябва да бъде потвърдена от друга информация, като например обстоятелства на захващане. 01/02/1973
automated / automatise Pertaining to a system that, in response to inputs, follows a predetermined set of rules to provide a predictable outcome. 2020-05-13	
authentication[1] / authentification Evidence by proper signature or seal that a document is genuine and official. 01/02/1973	**authentication[1] / установяване на автентичността** Доказателство чрез съответен подпис или печат, че документът е оригинален и официален. 01/02/1973
authentication[2] / authentification A security measure designed to protect a communication system against fraudulent transmissions. 01/02/1973	**authentication[2] / установяване на автентичността** Защитна мярка за предпазване на комуникационна система срещу заблуждаващи предавания. 01/02/1973
authenticator / signe d'authentification A letter, number, or group of letters and/or numbers, attesting to the authenticity of a transmission, a message or data, or to the identity of a net, station or user. 09/05/2000	**authenticator / символ удостоверяващ автентичността** Буква, цифра или група от букви и/или цифри, доказваща автентичността на предаване, на съобщение или данни или за обозначаване на мрежа, база или потребител. 09/05/2000
automated data handling / traitement et transmission automatique de donnees *Preferred term: automatic data handling*. 01/2012/1974	**automated data handling / автоматизирана обработка на данни** *Предпочитан термин: automatic data handling*. 01/2012/1974

automatic flight control system / commandes automatiques de vol A system which includes all equipment to control automatically the flight of an aircraft or missile to a path or attitude described by references internal or external to the aircraft or missile. 08/08/08	**automatic flight control system / автоматична система за управление на полета** Система,която включва цялото оборудване за автоматично управление на полета на самолета или реактивния снаряд до траектория или положение, описано от източници вътрешни или външни за самолета или реактивния снаряд. 01/02/1973
automatic search jammer / brouilleur a pout-suite automatique An intercept receiver and jamming transmitter system which searches for and jams signals automatically which have specific radiation characteristics. *Also called: search jammer.* 01/02/1973	**automatic search jammer / станция за активни смущения с автоматично търсене** Оборудване, състоящо се от търсещо радиоприемно устройство и радиопредавател за активни смущения. Оборудването автоматически търси, разпознава и активно смущава сигнали с определени (специфични) параметри (характеристики). *Също наричан: search jammer* . 01/02/1973
automatic toss / lancement automatique en cabre In a flight control system, a control mode in which the toss bombing manoeuvre of an aircraft is controlled automatically. 01/01/1973	**automatic toss / автоматично бомбопускане** В системата на управление на полета, контролен режим, в който маневрата за бомбопускане от самолета се контролира автоматично. 01/01/1973
autonomous / autonome Pertaining to a system that decides and acts to accomplish desired goals, within defined parameters, based on acquired knowledge and an evolving situational awareness, following an optimal but potentially unpredictable course of action. 2020-05-13	
autonomous operation / operation autonome One mode of operation of a unit in which the unit commander assumes full responsibility for control of weapons and engagement of hostile targets. This mode may be either directed by higher authority or result from a loss of all means of communication. 01/02/1973	**autonomous operation/независима операция** Един вид операция на подразделение, при която командира на подразделението поема пълна отговорност за контрола на оръжията и обстрелването на противниковите цели. Този вид операция може да се ръководи от по-висши власти или да е резултат от загубата на всички средства за комуникация. 01/02/1973

autonomy / autonomie A system's ability to function, within parameters established by programming and without outside intervention, in accordance with desired goals, based on acquired knowledge and an evolving situational awareness. 2019.02.25	**autonomy / автономия** Способност на система да функционира, в рамките на параметри, установени чрез програмиране и без външна намеса, в съответствие с желаните цели, въз основа на придобити знания и подобрена ситуационна информираност. 29.09.2020
auxiliary contours / courbe auxiliaire Additional contours used to portray unique ground forms not adequately portrayed by the selected contour interval. 01/02/1973	**auxiliary contours / спомагателни хоризонтали** Допълнителни профили, използвани за изобразяване на уникални земни форми, които не са изобразени адекватно с избраното профилно разстояние. 01/02/1973
available supply rate / taux de ravitaillement consenti The rate of consumption that can be allocated considering the supplies and facilities available for a planned operation or a given period. 01/10/1984	**available supply rate / налична норма на снабдяване** Нормата на разход, която може да бъде разпределена, отчитайки наличните доставки и съоръженията за планирана операция или за даден период. 01/10/1984
average heading / cap moyen The arithmetic mean of the different values of the headings maintained over a certain period of time. 01/01/1973	**average heading / среден курс** Средното аритметично на различните стойности на курсовете, поддържани за определен период от време. 01/01/1973
average speed / vitesse moyenne The average distance traveled per hour calculated over the whole journey excluding specifically ordered halts. 01/01/70	**average speed / средна скорост** Средното разстояние, изминато за един час, пресметнато за цялото пътуване, изключващо специално заповяданите спирания. 01/01/70
aviation medicine / medecine aeronautique The special field of medicine which is related to the biological and psychological problems of flight. 01/02/1973	**aviation medicine / авиационна медицина** Специален клон на медицината, която се занимава с биологичните и психологичните проблеми на полета. 01/02/1973
avionics / avionique The application of electronics in aviation. MCASB, 2019.02.01	**avionics / авионика** Приложението на електроники в авиацията. 29.09.2020
axial route / penetrante A route running through the rear area and into the forward area. *Related term: route.* 01/02/1973	**axial route / осов маршрут** Маршрут, който минава през тиловата зона към предната зона. *Свързан термин: rout.* 01/02/1973

axis / axe In land warfare, the general direction of movement, planned or achieved, usually between assigned boundaries. 01/02/89	**axis / ос** В сухопътната война, основното направление на движение, планирано или постигнато, обикновено между определени граници. 01/02/89
azimuth angle / angle d'azimut An angle measured clockwise in the horizontal plane between a reference direction and any other line. 01/02/1973	**azimuth angle / ъгъл на азимут** Ъгъл, измерен по часовниковата стрелка в хоризонталната равнина между отправно направление и която и да друга линия. 01/02/1973
azimuth guidance / guidage directionnel Information which will enable the pilot or autopilot of an aircraft to follow the required track. 01/10/1980	**azimuth guidance / насочване по азимут** Информация, която позволява на пилот или автопилот на самолет да следва необходимото направление. 01/10/1980
azimuth resolution / pouvoir separateur en azimut The ability of radar equipment to separate two reflectors at similar ranges but different bearings from a reference point. Normally the minimum separation distance between the reflectors is quoted and expressed as the angle subtended by the reflectors at the reference point. 01/03/1981	**azimuth resolution / азимутна разделителна способност** Способността на радарната техника да раздели два отражателя, на едно и също разстояние, но с различни азимути от отправната точка. Обикновено минималното разделящо разстояние между отражателите се посочва и изразява като ъгъл, сключен между отражателите, спрямо отправната точка. 01/03/1981

B

backfilling / recompletement The use of reserves, individually or collectively, to undertake the duties of regulars, deployed forward to a theatre of operations. 01/10/01	**backfilling / попълнение** Използването на резерви, индивидуално или колективно, с цел поемането на задълженията на редовните развърнати сили напред в театъра на операциите. 01/10/01
background count / effet parasite de fond The evidence or effect on a detector of radiation, other than that which it is desired to detect, caused by any agency. In connection with health protection, the background count usually includes radiations produced by naturally occurring radioactivity and cosmic rays. 01/02/1973	**background count / фоново отчитане** Отчетени от радиационен детектор данни или резултати, различни от търсените за откриване, излъчвани от всякакъв източник. Във връзка с радиационната безопасност, фоновото отчитане обикновено включва излъчванията, породени от естествената радиоактивност и космическите лъчи. 01/02/1973
background radiation / radioactivite naturelle Nuclear (or ionizing) radiations arising from within the body and from the surrounding to which individuals are always exposed. 01/02/1973	**background radiation / радиационен фон** Ядрена (или йонизираща) радиация, излъчвана от вътрешността на тялото и от околната среда, на която личният състав е изложен постоянно. 01/02/1973
back tell / transfert descendant *Preferred term: track telling*. 01/02/1973	**back tell / предаване на информация от висшестояща инстанция** *Предпочитан термин: track telling*. 01/02/1973
balance station zero / plan de reference –point origine de reference *Preferred term: reference datum*. 01/11/68	**balance station zero / относителна (картна) нула** *Предпочитан термин: reference datum*. 01/11/68
balisage / balisage de circulation routiere The marking of a route by a system of dim beacon lights enabling vehicles to be driven at near day-time speed, under blackout conditions. 01/02/1973	**balisage / прикрито осветяване на маршрут** Маркиране на маршрут чрез система от намалени сигнални светлини, даващи възможност да се пътува със скорост близо до дневната при затъмнение. 01/02/1973
ballistic missile / missile balistique A missile which does not rely upon aerodynamic surfaces to produce lift and consequently follows a ballistic trajectory when thrust is terminated. *Related terms: aerodynamic missile; missile*. 04/10/2000	**ballistic missile / балистична ракета** Ракета, която е независима от аеродинамични повърхности за създаване на подемна сила и следва балистична траектория при спиране на тягата. *Свързан термин: aerodynamic missile; missile.* 04/10/2000

ballistics / balistique The science or art that deals with the motion behavior, appearance, or modification of missiles or other vehicles acted upon by propellants, wind, gravity, temperature or any other modifying substance, condition or force. 01/2012/1974	**ballistics / балистика** Науката за движението, начина на действие, явленията или състоянията при ракетите, снарядите или други изделия, под въздействието на боен заряд, вятър, гравитация, температура или други влияещи им състояния, условия или сили. 01/2012/1974
ballistic trajectory / trajectoire balistique The trajectory traced after the propulsive force is terminated and the body is acted upon only by gravity and aerodynamic drag. 01/02/1973	**ballistic trajectory / балистична траектория** Траекторията, описана след спиране действието на движещата сила и тялото се намира само под въздействието на гравитацията и аеродинамичното съпротивление. 01/02/1973
balloon reflector / reflecteur-ballon In electronic warfare, a balloon-supported confusion reflector to produce fraudulent echoes. 01/2012/1974	**balloon reflector / отражател, монтиран на балон** В електронната война, дезориентиращ отражател, монтиран на балон за създаване на лъжливи ехо-сигнали. 01/2012/1974
bank angle / angle d'inclinaison The angle between the aircraft's normal axis and the earth's vertical plane containing the aircraft's longitudinal axis. 01/01/1980	**bank angle / крен** Ъгълът между нормалната ос на самолета и земната вертикалната равнина, съдържаща надлъжната му ос. 01/01/1980
barometric altitude / altitude barometrique The altitude determined by a barometric altimeter by reference to a pressure level and calculated according to the standard atmosphere laws. atmosphere laws. *Related terms: absolute height*; *altitude; altitude datum; calibrated altitude; critical altitude; cruising altitude; cruising level; datum level; drop altitude; drop height; elevation; height1; high altitude; minimum safe altitude; pressurealtitude; transition altitude; transition level.* 01/11/1994	**barometric altitude / барометрична височина** Височината, определена с барометричен висотомер по отношение на нивото на налягане и изчислена според стандартното атмосферно налягане. *Вж.също: absolute height*; *altitude; altitude datum; calibrated altitude; critical altitude; cruising altitude; cruising level; datum level; drop altitude; drop height; elevation; height1; high altitude; minimum safe altitude; pressurealtitude; transition altitude; transition level.* 01/11/1994
barrage fire / tir de barrage Fire which is designed to fill a volume of space or area rather than aimed specifically at a given target. *Related term: fire part* 3. 01/02/1973	**barrage fire / заградителен огън** Стрелба, предназначена да покрие определено пространство или площ, отколкото прицелване срещу определена цел. *Свързан термин: fire part 3.* 01/02/1973

barrage jamming / brouillage en barrage Simultaneous electronic jamming over a broad band of frequencies. *Related term: jamming.* 01/03/1973	**barrage jamming / заградителни смущения** Смущения, покриващи едновременно широк честотен диапазон. *Свързан термин: jamming.* 01/03/1973
barrier / système d'obstacles A coordinated series of obstacles designed or employed to detect, channel. direct, restrict, delay or stop the movement of an opposing force, and to impose additional losses in personnel, time and equipment on the opposing force. *Related term: antisubmarine barrier*. 01/11/1991	**barrier / заграждения** Устроени серия от препятствия, издигнати или използвани за сигнализиране, отклоняване, насочване, ограничаване, забавяне или спиране на движението на противниковите сили, както и нанасянето на допълнителни загуби в жива сила, време и техника на врага. *Вж.също: antisubmarine barrier*. 01/11/1991
barrier gap / couloir a travers un systeme d`obstacles In land operations, an area within a barrier, free of obstacles and not exposed to the effects of mines, whose width and direction allow a friendly force to pass through in tactical formation. *Related term: phoney minefield.* 01/01/05	**barrier gap / проход в заграждение** В сухопътните операции, зона в заграждение, без препятствия, която не е изложена на действието на мини и чиято ширина и посока позволяват на приятелските сили да преминат през него в тактическо формирование. *Свързан термин*: *phoney minefield.* 01/01/05
barrier restricted area/zone d'obstacles reglementee An area declared by an authorized commander where manoeuvre of friendly forces must not be hindered by barriers. Restrictions imposed may include a complete ban on the emplacement of obstacles in certain areas for specified periods. 09/01/1996	**barrier restricted area/ зона без заграждения** Зона, обявена от оторизиран командир, в която маньовърът на приятелските сили не трябва да се възпрепятства от заграждения. Наложените ограничения могат да включват пълна забрана за поставяне на прегради в някои зони за определени периоди от време. 09/01/1996
bar scale / echelle de distance – echelle graphique - echelle lineaire *Preferred term: graphic scale*. 01/03/1973	**bar scale / линеен мащаб** *Предпочитан термин: graphic scale.* 01/03/1973
base / base **camp** (admitted) A location or military installation from which operations are projected and/or supported. 18/02/2015	**base / база** Район или военен обект, от който се осъществяват и/или осигуряват операции. 19/04/2016

base defence zone / zone de défense d'une base In airspace management, airspace established around a base to enhance the effectiveness of air defence systems. 29/01/13	**base defence zone / зона за противовъздушна отбрана на база** При управление на въздушното пространство - въздушно пространство, установено около база, с цел подобряване ефективността на системите за противовъздушна отбрана. 30/09/14
base development / amenagement d'une base The improvement or expansion of the resources and facilities of an area or a location to support military operations. 01/03/1973	**base development / развитие на база** Усъвършенстване или увеличаване на средствата и съоръженията на дадено място или район за поддръжка на военни операции. 01/03/1973
base ejection shell / obus a ejection par le culot A type of shell which ejects its load from its base. 01/03/1973	**base ejection shell / снаряд с изхвърлящо се дъно** Тип снаряд, чийто заряд се изхвърля откъм дъното. 01/03/1973
base fuze /fusee de culot Fuze located in the base of a projectile or bomb. *Related term: fuze.* 01/03/1973	**base fuze / дънен взривател** Взривател, поставен на дъното на снаряд или бомба. 18.02.2020
baseline / base de radionavigation; In radio navigation, the shorter arc of the great circle joining two radio transmitting stations of a navigation system. 01/11/1994	**baseline / базисна линия, базис** В радионавигацията, по-късата дъга от голямата окръжност, свързваща две предавателни станции от навигационна система. 01/11/1994
base map symbol / symbole de carte de base A symbol used on a base map or chart as opposed to one used on an overprint to the base map or chart. *Synonym: base symbol*. 01/03/1973	**base map symbol / топографски знак на базова карта** Символ използван при базовата карта или графика, за разлика от символите допълнително отпечатани върху базовата карта или графика. *Синоним: base symbol.* 01/03/1973
base surge / nuage de base A cloud that rolls out from the bottom of the column produced by a subsurface burst of a nuclear weapon. Note(s): 1. For underwater bursts the surge is, in effect, a cloud of liquid droplets which has the property of flowing almost as if it were a homogeneous fluid. 2. For subsurface land bursts the surge is made up of small solid particles but still behaves like a fluid. 2020-11-13	
base symbol / symbole de base *Preferred term: base map symbol*. 01/03/1973	**base symbol / топографски знак** *Предпочитан термин: base map symbol.* 01/03/1973

basic intelligence / renseignement de base Intelligence derived from any source, that may be used as reference material for planning and as a basis for processing subsequent information or intelligence. Note(s): Basic intelligence is fused from all available data, information, joint intelligence, surveillance and reconnaissance results, single-source intelligence and all-source intelligence and it is fundamental to current intelligence. 2020-11-13	
basic load / dotation initiale The quantity of supplies required to be on hand within, and which can be moved by, a unit or formation. It is expressed according to the wartime organization of the unit or formation and maintained at the prescribed levels. 01/03/1981	**basic load / щатно имущество** Количеството запаси, което трябва да бъде на разположение и може да бъде транспортирано от подразделение или формирование. То се определя в зависимост от военновременната организация на поделението или формирането и се поддържа в определените нива. 01/03/1981
basic military route network / reseau routier militaire de base Axial, lateral, and connecting routes designated in peacetime by the host nation to meet the anticipated military movements and transport requirements, both allied and national. 01/03/1979	**basic military route network / основна военна пътна мрежа** Аксиални, странични и свързващи пътища, определени в мирно време от съответната страна за използване за предвижданите придвижвания на военния транспорт, съюзнически и национален. 01/03/1979
basic stocks / stocks initiaux Stocks to support the execution of approved operational plans for an initial pre-determined period. *Related terms: stock; sustaining stocks*. 01/02/88	**basic stocks / основни запаси** Запаси за поддържане на изпълнението на одобрени оперативни планове за един начален предварително определен период от време. *Свързан термин: stock; sustaining stocks.* 01/02/88
basic stopping power / pouvoir d'arret elementaire The probability, expressed as a percentage of a single vehicle being stopped by mines while attempting to cross a minefield. 01/2012/1979	**basic stopping power / основна възпираща сила** Вероятността, изразена в проценти, една машина да бъде спряна от мини при преминаването й през минно поле. 01/2012/1979
bathymetric contour / courbe bathymetrique *Preferred term: depth contour*. 01/03/1973	**bathymetric contour / батиметрична крива** *Предпочитан термин: depth contour*. 01/03/1973

battery / batterie 1. Tactical and administrative artillery unit or subunit corresponding to a company or similar unit in other branches of the Army. 2. All guns, torpedo tubes, searchlights or missile launchers of the same size or caliber or used for the same purpose, either installed in one ship or otherwise operating as an entity. 01/03/1973	**battery / батарея** 1. Тактическа и административна артилерийска единица, съответстваща на рота или на сходно подразделение в другите родове войски. 2. Всички видове оръжия и системи с еднакъв калибър и характеристики, и действащи по един и същ начин. 01/03/1973
battery control center / central de conduite de tir de batterie The operations center from which Hawk missiles are controlled at battery level. 01/11/1975	**battery control centre / център за управление на батареята** Оперативният център, от който ракетите земя-въздух се управляват на ниво батарея. 01/11/1975
battle casualty / perte au combat Any casualty incurred as the direct result of hostile action sustained in combat or relating thereto or sustained going to or returning from a combat mission. *Related terms: casualty; died of wounds received in action; killed in action; non-battle casualty; wounded in action.* 01/06/89	**battle casualty / бойна загуба** Всяка загуба, претърпяна като пряк резултат от вражеско действие, по време на бой или свързана с него, или при отиване или завръщане от бойна мисия. *Свързан термин: casualty; died of wounds received in action; killed in action; non-battle casualty; wounded in action.* 23/01/14
battle damage assessment / evaluation des dommages de combat The assessment of effects resulting from the application of military action, either lethal or non-lethal, against a military objective. 17/01/05	**battle damage assessment / оценка на очакваните загуби по време на воденето на бойни действия** Оценка на последиците, произтичащи от провеждането на военни действия както смъртоносни, така и несмъртоносни, срещу военен обект. 17/01/05
battle damage repair / reparation au combat Essential repair, which may be improvised, carried out rapidly in a battle environment in order to return damaged or disabled equipment to temporary service. 04/02/2011	**battle damage repair / réparation au combat / ремонт в бойни условия** Неотложен ремонт, който може да бъде извършен бързо в бойна обстановка с цел временно възстановяване на повредените или изведени извън строя въоръжение и техника. 27/06/2012
battlefield illumination / eclairement du champ de bataille The lighting of the battle area by artificial light either visible or invisible to the naked eye. *Related terms: artificial daylight; artificial moonlight; indirect illumination*. 01/03/82	**battlefield illumination / осветяване на бойното поле** Осветяване на зоната на бойните действия с изкуствена светлина, видима или невидима за невъоръженото око. *Свързан термин: artificial daylight; artificial moonlight; indirect illumination.* 01/03/82

battlefield surveillance / surveillance du champ de bataille Systematic observation of the battle area for the purpose of providing timely information and combat intelligence. *Related term:* surveillance. 01/08/1979	**battlefield surveillance / наблюдение на бойното поле** Системно наблюдение на зоната на бойни действия с цел своевременно осигуряване на сведения и бойна разузнавателна информация. *Свързан термин: surveillance.* 01/08/1979
battlespace / espace de bataille The environment, factors and conditions that must be understood to apply combat power, protect a force or complete a mission successfully. *Note: It includes the land, maritime, air and space environments; the enemy and friendly forces present therein; facilities; terrestrial and space weather; health hazards; terrain; the electromagnetic spectrum; and the information environment in the joint operations area and other areas of interest. 08/08/2008*	**battlespace/ бойно пространство** Средата, факторите и условията, които трябва да се имат предвид при използване на бойните сили, защитата на силите или за успешно извършване на мисия. *Заб: Това включва сухопътната, морската, въздушната и космическата среда, в която се намират вражеските и приятелски сили, съоръжения, земната метеорологическа и космическа обстановка, опасни за здравето, терена, електромагнитния спектър и информацонната среда в зоната на съвместни операции и други зони на потенциални заплахи. 08/08/2008*
beach capacity / capacité de plage An estimate, expressed in terms of measurement tons or weight tons of cargo that may be unloaded over a designated strip of shore per day. *Related term: port capacity.* 01/03/1973	**beach capacity / брегови капацитет** Приблизителна оценка, изразена в кубически или в теглови тонове, на товара, който може да бъде разтоварен върху дадена брегова ивица за един ден. *Свързан термин: port capacity*. 01/03/1973
beach group / element de plage – groupe de plage *Preferred term: shore party.* 01/08/1979	**beach group /брегова група** *Предпочитан термин*: *shore party.* 01/08/1979
beachhead / tete de pont -tete de plage A designated area on a hostile or potentially hostile shore which, when seized and held, provides for the continuous landing of troops and materiel. and provides manoeuvring space required for subsequent projected operations ashore. *Related terms:* *airhead 1,2; bridgehead*. 01/2012/1993	**beachhead / плацдарм за стоварване на морски десант** Определена зона на противников или потенциално противников бряг, който, овладян и удържан, позволява непрекъснатото стоварване на войски и техника и осигурява маневрено пространство за продължаване на плануваните операции по суша. *Свързан термин: airhead 1,2; bridgehead.* 01/2012/1993

beach minefield / champ de mines antidebarquement A minefield in the shallow water approaches to a possible amphibious landing beach. *Related term: minefield* 1,2. 01/11/1977	**beach minefield / противодесантно минно поле** Минно поле в плитките водни подстъпи към бряг за евентуално стоварване на военноморски десант. *Вж.също: minefield 1,2.* 01/11/1977
beach reserves / reserves de plage In an amphibious operation. An accumulation of supplies of all classes established in dumps in beachhead areas. 01/03/1992	**beach reserves / запаси на мястото на десанта** При морска десантна операция, събиране на всякакъв вид припаси във временни складове, изградени в плацдармените зони. 01/03/1992
beacon / balise *Related terms: crash locator beacon; emergency locator beacon; fan marker beacon; localizer; meaconing; personal locator beacon: radio beacon; submarine locator acoustic beacon; Z marker beacon*. 01/03/1973	**beacon / маяк** *Вж.също: crash locator beacon; emergency locator beacon; fan marker beacon; localizer; meaconing; personal locator beacon; radio beacon; submarine locator acoustic beacon; Z marker beacon.* 01/03/1973
beam rider / guide sur faisceau A missile guided by radar or radio beam. 01/03/1973	**beam rider / насочвана по лъч ракета** Ракета, насочвана чрез радарен или радиолъч. 01/03/1973
before-flight inspection / preparation pour le vol Preflight check to ensure general aircraft safety and that disposable loads. e.g., fuel and armament equipment, etc. are correctly adjusted for the particular operation or sortie. *Commonly called: preflight inspection.* 01/04/1990	**before-flight inspection / предполетна подготовка** Предполетна проверка за установяване на общата безопасност на летателния апарат и на окачените товари, като допълнителни горивни резервоари, въоръжения и др., относно годността им за изпълнение на специфична операция или полет. *Обикновено наричан: preflight inspection*. 21.05.2019
belligerent / belligérant (adj.) Engaged in a war or an armed conflict. 14/08/2015	**belligerent / воюващ** Участващ във война или въоръжен конфликт. 29/02/2016
be-prepared mission / mission de circonstance A mission assigned to a unit and that may be executed depending on the result of its previous action. 2012.01.30	**be-prepared mission / последваща мисия** Мисия, възложена на формирование, която може да бъде изпълнена в зависимост от резултата от предходното действие на формированието. 17.11.2020

best value for money / meilleur rapport qualite-prix **best value** (admitted) The principle applied to determine the most acceptable offer for awarding contracts for goods or services, based on an assessment of both price and other qualifying factors. MCJSB, 2019.06.28	**best value for money / най-доброто съотношение цена-качество** **най-добра стойност** (допуска се) Правило, приложено за определяне на най-приемлива оферта за възлагане на договори за стоки или услуги, въз основа оценка както на цената, така и на други определящи фактори. 29.09.2020
bilateral infrastructure / infrastructure bilaterale Infrastructure which concerns only two NATO members and is financed by mutual agreement between them (e.g., facilities required for the use of forces of one NATO member in the territory of another). *Related term:commom infrastructure; infrastructure; national infrastructure.* 01/03/1973	**bilateral infrastructure / двустранна инфраструктура** Инфраструктура, която засяга само две страни-членки на НАТО и се финансира съгласно взаимно споразумение между тях (напр. съоръжения, нужни за използване от силите на един член на НАТО на територията на друг). *Вж.също: commom infrastructure; infrastructure; national infrastructure.* 01/03/1973
bi-margin format / carte a deux marges The format of a map or chart on which the cartographic detail is extended to two edges of the sheet, normally north and east, thus leaving two margins only. 01/03/1973	**bi-margin format / карта с две полета** Формат на карта или схема, при който картографските елементи са разположени до двата края на листа, обикновено север и изток, оставяйки по този начин само две полета. 01/03/1973
binary chemical munition / munition chimique binaire A munition in which chemical substances, held in separate containers, react when mixed or combined as a result of being fired, launched or otherwise initiated to produce a chemical agent. *Related terms: munition; chemical ammunition; multi-agent munition.* 01/11/1991	**binary chemical munition / бинарен химически боен припас** Боен припас, при който несмъртоносни химически вещества, съхранявани в отделни контейнери, реагират и довеждат до получаването на бойно отровно вещество щом се смесят или комбинират в резултат на изстрелване, взривяване, или по друг начин. *Свързан термин: munition; chemical ammunition; multi-agent munition.* 01/11/1991
binding / chargement sur palette The fastening or securing of items to a pallet. MCLSB, 2018.12.06	**binding / привързване** Завързването или закрепването на предмети върху палет. 16.02.2021
biological operation / operation biologique biological warfare (synonym) Employment of biological agents to produce casualties in man or animals and damage to plants or materiel; or defense against employment. *Related term: biological agent*. 01/03/1973	**biological operation / биологическа операция** Целенасочено използване на биологически вещества за предизвикване загуби при хората, животните, вреди по растенията или материалната част или мерките за защита срещу използването на такива вещества. *Синоним: biological warfare. Свързан термин: biological agent*. 01/03/1973

biological warfare / guerre biologique *Preferred term: biological operation*. 01/03/1973	**biological warfare / биологическа война** *Предпочитан термин: biological operation*. 01/03/1973
blast / souffle The brief and rapid movement of air, vapor or fluid away from a center of outward pressure, as in an explosion or in the combustion of rocket fuel; the pressure accompanying this movement. This term is commonly used for "explosion" but the two terms may be distinguished. 01/03/1973	**blast / взрив** Краткото и бързо раздвижване на въздух, пара или флуид навън от център на насочено навън налягане, като при експлозия или запалване на ракетно гориво; налягането, съпровождащо това движение. Този термин обикновено се използва за "експлозия", но двата термина могат да бъдат разграничени. 01/03/1973
blast wave / onde de souffle A wave created by the rapid expansion of hot gases in the atmosphere, following an explosion. 2020-11-13	
bleeding edge / champ vif That edge of a map or chart on which cartographic detail is extended to the edge of the sheet. 01/08/1979	**bleeding edge / край (на карта) без полета** Този край на карта или схема, върху който картографският детайл е удължен до края на листа. 01/08/1979
blind bombing zone / zone de bombardement sans restriction A restricted area (air, land, or sea) established for the purpose of permitting air operations, unrestricted by the operations or possible attack of friendly forces. 01/03/1973	**blind bombing zone / зона за бомбардиране без ограничения** Ограничена зона (въздушна, сухопътна или морска) установена с цел разрешаване на въздушни операции, неограничавани от операции или възможни атаки от съюзнически сили. 01/03/1973
blip/spot The luminous image of an object on a visual display. 02/05/1995	**blip / отразен импулс** Светлинно изображение на предмет върху екран. 02/05/1995
blister agent / agent vesicant A chemical agent which injures the eyes and lungs. and burrs or blisters the skin. *Synonym: vesicant agent.* 01/08/1976	**blister agent / кожнообривно отровно вещество** Химическо вещество, което поразява очите и белите дробове и предизвиква изгаряния или мехури върху кожата. *Синоним: vesicant agent.* 01/08/1976
block / bloquer To deny access to a given area, movement in a given direction, or movement along a route or avenue of approach. 2020-01-20	
blocking and chocking / calage The use of wedges or chocks to prevent the inadvertent shifting of cargo in transit. 01/03/1973	**blocking and chocking / заклинване и застопоряване** Използването на клинове или подпори, за да се избегне нежелано разместване на товара по време на транспортиране. 26.10.2017

blocking fire / tir de blocage A concentration of fire intended to deny the enemy access to a given area or to prevent their advance in a given direction. 17/01/05	**blocking fire / блокираща стрелба** Съсредоточаване на огъня с цел блокиране действията на противника и ограничаване на движението му. 17/01/05
blocking position / position d'arret A defensive position so sited as to deny the enemy access to a given area or to prevent his advance in a given direction. 01/06/1978	**blocking position / блокираща позиция** Отбранителна позиция, разположена така, че да не позволява на противника достъп до определена зона или да възпрепятства придвижването му в определена посока. 01/06/1978
block stowage loading / chargement par destination A method of loading whereby all cargo for a specific destination is stowed together. The purpose is to facilitate rapid off-loading at the destination, with the least possible disturbance of cargo intended for other points. *Related term: embarkation; loading*. 01/03/1973	**block stowage loading / товарене по партиди с отчитане на местоназначението** Начин на товарене, при който целият товар за определено местоназначение се събира. Целта е да се улесни бързото разтоварване в местоназначение, с възможно най-малки размествания на товара, предназначен за друго местоназначение. Свързан термин: embarkation; loading. 01/03/1973
block time / temps bloc a bloc The period from the moment the chocks are withdrawn and brakes released, or moorings dropped, to the return to rest or take-up of moorings after the flight. 01/03/1973	**block time / продължителност на полета** Времето от момента на махане на четките и освобождаване на спирачките или освобождаване на закотвянето до момента на спиране или закотвяне след завършване на полета. 01/03/1973
blood agent / hemotoxique A chemical compound, including the cyanide group, that affects bodily functions by preventing the normal utilization of oxygen by body tissues. 01/11/1991	**blood agent / химическо вещество с общоотровно действие** Химическо вещество, включващо групата на цианидите, което влияе на функционирането на организма чрез възпрепятстване на нормалните окислителни процеси в телесните тъкани. 01/11/1991

blowback / 1.fuite de gaz vers I'arriere; 2.pression des gaz vers I'arriere 1. Escape, to the rear and under pressure, of gases formed during the firing of the weapon. Blowback may be caused by a defective breech mechanism, a ruptured cartridge case or a faulty primer. 2. Type of weapon operation in which the force of expanding gases acting to the rear against the face of the bolt furnishes all the energy required to initiate the complete cycle of operation. A weapon which employs this method of operation is characterized by the absence of any breech-lock or bolt-lock-mechanism. 01/03/1973	**blowback / 1.пробив на газове; 2.налягане на газовете върху затвора** 1. Изпускане назад и под налягане на газове, образувани при стрелбата с оръжие. Това може да се дължи на неизправен затворен механизъм, пукнатина в гилзата или дефектна капсула. 2. Принцип на действие на оръжието, при който силата на разширяващите се газове, упражнявана върху стените на затвора, доставя цялата енергия необходима за започване на пълния цикъл на действие. Оръжието, което действа на този принцип, се характеризира с липсата на устройство за блокиране на цевната кутия или на затвора. 01/03/1973
blue commander / commandant bleu The officer designated to exercise operational control over blue forces for a specific period during an exercise. 01/07/1985	**blue commander / командир на сините сили** Длъжностно лице, назначено да ръководи, условно определени като сини, войскови формирования по време на учения. 01/07/1985
blue forces / forces bleues Those forces used in a friendly role during NATO exercises. *Related term: force(s).* 01/10/1980	**blue forces / сини сили** Обозначение на приятелските сили в учение на НАТО. *Свързан термин: force(s).* 01/10/1980
blue key / fond bleu actinique A blue image on any medium which is not reproduced when the superimposed work is reproduced, used as a guide for scribing or drawing. *Related terms: drawing key; key*. 01/03/1973	**blue key / син ключ** Синьо изображение върху каквото и да е средство, което не се репродуцира при репродуциране на наложената работа, служещо като ориентир при писане и чертаене. *Свързан термин: drawing key; key*. 01/03/1973
boat lane / couloir de debarquement A lane for amphibious assault landing craft, which extends seaward from the landing beaches to the line of departure. The width of a boat lane is determined by the length of the corresponding beach. 01/03/1973	**boat lane / десантен морски път** Маршрут за амфибийни десантни средства, който се простира в посока към морето от брега на стоварване до линията на потегляне. Ширината на корабния път се определя от дължината на съответния бряг. 01/03/1973

boattail / troncon de queue The conical section of a ballistic body that progressively decreases in diameter toward the tail to reduce overall aerodynamic drag. 01/03/1973	**boattail / стеснена задна част** Конична част от балистично тяло, която намалява прогресивно в диаметър към опашката за да се намали общото аеродинамично съпротивление. 01/03/1973
boat wave / vague d'embarcations *Related term: wave*. 01/03/1973	**boat wave / десантен ешелон** *Вж.също: wave*. 01/03/1973
body of a map or chart / corps d'une carte That area of a map or chart contained within the neatlines. 01/03/1973	**body of a map or chart / основна част на карта** Тази площ от картата или схемата, съдържаща се във вътрешната рамка на листа. 01/03/1973
bombing angle / angle de bombardement The angle between the vertical and a line joining the aircraft to what would be the point of impact of a bomb released from it at that instant. 01/03/1973	**bombing angle / ъгъл на прицелване** Ъгълът между вертикалата и линията, свързваща самолета с евентуалната точка на съприкосновение на бомба, пусната от него в този момент. 01/03/1973
bombing errors / ecarts de bombardement 1. 50 % Circular Error - The radius of a circle, with the center at a desired mean point of impact, which contains half the missiles independently aimed to hit the desired mean point of impact. 2. 50 % Deflection Error - Half the distance between two lines, drawn parallel to the aircraft's track and equidistant from the desired mean point of impact. Which contains half the missiles independently aimed to hit the desired mean point of impact. 3. 50 % Range Error - Half the distance between two lines drawn perpendicular to the aircraft's track equidistant from the desired mean point of impact, which contains half the missiles independently aimed to hit the desired mean point of impact. (Note: Above errors should imply overall errors unless otherwise stipulated by inclusion of the word "Random" or "Systematic" as necessary). 01/03/1973	**bombing errors / грешки при бомбардиране** 1. 50% кръгова грешка - Радиусът на окръжност с център желаната средна точка на попадение, която съдържа половината от снарядите, независимо прицелени да поразят желаната средна точка на попадение. 2. 50% грешка на отклонение - Половината разстояние между две линии, прокарани успоредно на направлението на самолета и на еднакво разстояние от желаната средна точка на попадение, която съдържа половината от снарядите, независимо прицелени да поразят желаната средна точка на попадение. 3. 50% грешка на обсега - Половината разстояние между две линии, прокарани перпендикулярно на направлението на самолета, на еднакво разстояние от желаната средна точка на попадение, която съдържа половината от снарядите, независимо прицелени да поразят желаната средна точка на попадение. (Забележка: Горните грешки включват грешките общо, ако не е уговорено друго чрез включване на думата "Произволно" или "Систематично"при необходимост). 01/03/1973

bombing height / hauteur de bombardement In air operations. the height above ground level at which the aircraft is flying at the moment of ordnance release. Bombing heights are classified as follows: very low: below 100 feet: low: from 100 to 2,000 feet; medium: from 2.000 to 10.000 feet; high: from 10.000 to 50.000 feet; very high: 50,000 feet and above. 01/01/1983	**bombing height / височина на бомбопускане** При въздушни операции, височината над земната повърхност, на която самолета лети в момента на отделяне на боеприпаса. Височините на бомбопускане се подреждат както следва: много малка: под 100 фута; малка: от 100 до 2 000 фута; средна: от 2 000 до 10 000 фута; голяма: от 10 000 до 50 000 фута; много голяма: над 50 000 фута. 01/01/1983
bombing run / passage de bombardement In air bombing, that part of the flight that begins, normally from an initial point, with the approach to the target, includes target acquisition, and ends normally at the weapon release point. 01/11/1983	**bombing run / заход за бомбопускане** При въздушна бомбардировка, етапът от полета, който започва обикновено от начална точка с приближаване към целта, включва захват на целта и завършва обикновено в точката на хвърляне на боеприпаса. 01/11/1983
bomb release line / ligne de largage de bomber An imaginary line around a defended area or objective over which an aircraft should release its bomb in order to obtain a hit or hits on an area or objective. 01/03/1973	**bomb release line / линия на бомбардиране** Условна линия около защитавана зона или цел, над която летателният апарат трябва да пусне бомбата, за да реализира попадение или попадения върху зоната или целта. 01/03/1973
bomb release point / point de largage de bomber The point in space at which bombs must be released to reach the desired point of detonation. 01/03/1973	**bomb release point / точка на бомбопускане** Мястото в пространството, където бомбите трябва да бъдат пуснати, за да достигнат желаното място на детонация. 01/03/1973
bomb sighting system/ viseurs de bombardement *Related terms: angular velocity sights; tachometric sights; vector sights.* 01/2012/1976	**bomb sighting system / бомбардировъчна прицелна система** *Свързан термин: angular velocity sights; tachometric sights; vector sights.*01/2012/1976
bonding / metallisation In electrical engineering, the process of connecting together metal parts so that they make low resistance electrical contact for direct current and lower frequency alternating currents. *Related terms: earthing; grounding.* 01/10/1980	**bonding / мостова връзка** В електроинженерството, процесът на свързване на метални елементи, така че да се получи електрическа свръзка с ниско съпротивление на прав или променлив нискочестотен ток. *Свързан термин: earthing; grounding.* 01/10/1980

booby trap / piege A device designed, constructed or adapted to kill or injure, which functions when a person disturbs or approaches an apparently harmless object or performs an apparently safe act. *Related term: proofing.* 01/10/2001	**booby trap / мина-сюрприз, капан** Устройство проектирано, конструирано или адаптирано, за да убива или наранява , което се задейства, когато човек премества или доближава привидно безопасен предмет или при извършването на действие, обикновено безопасно. *Свързан термин: proofing.* 01/10/2001
booster[1] / propulseur d'appoint An auxiliary or initial propulsion system which travels with a missile or aircraft and which may or may not separate from the parent craft when its impulse has been delivered. A booster system may contain, or consist of, one or more units. *Related term: charge.* 01/01/1991	**booster[1] / ракетен ускорител** Спомагателна или стартова двигателна система, която придружава ракета или летателен апарат и може или не може да се отделя от главния апарат след като му придаде импулса си. Бустерната система може да съдържа или да се състои от една или повече части. *Вж.също: charge.* 01/01/1991
booster[2] / relais de detonation A secondary explosive element sufficiently sensitive so as to be initiated by an explosive element and powerful enough to cause detonation of the main charge. 2019-03-20	**booster[2] / междинен детонатор** Допълнително взривно вещество, което се детонира от взривен елемент и предава детонацията на основния заряд. 16.02.2021
border break / creve A cartographic technique used when it is required to extend a portion of the cartographic detail of a map or chart beyond the sheetlines into the margin. 01/03/1973	**border break / прекъсване на рамката на картата** Картографска техника, използвана когато се изисква разполагането на част от картографския елемент (детайл) извън вътрешната рамка на листа, в извънрамковото оформление. 01/03/1973
border crosser / frontalier **(**An individual, living close to a frontier, who normally has to cross the frontier frequently for legitimate purposes. 18/02/2015	**border crosser /лице, прекосяващо граница** Лице, живеещо в пограничен район, което обикновено прекосява границата без да нарушава закони. 19/04/2016
boresafe fuze / fusee a surete de trajet dans l'ame Type of fuze having an interrupter in the explosive train that prevents a projectile from exploding until after it has cleared the muzzle of a weapon. *Related term: fuze.* 01/03/1973	**boresafe fuze / взривател с предпазител** Вид взривател, снабден с прекъсвач на взривната верига, непозволяващ на снаряда да избухне преди да е излязъл от канала на оръдието. 18.02.2020

bottom mine / mine de fond A mine with negative buoyancy which remains on the sea-bed. *Synonym: ground mine. Related term: mine*. 01/2012/1976	**bottom mine/дънна мина** Мина с отрицателна плавучест, която лежи на морското дъно. *Синоним: ground mine. Вж.също: mine*. 01/2012/1976
bottom sweep / drague de fond A sweep, either wire or chain, used either to sweep mines close to the bottom or to remove mines from a channel by dragging. 01/2012/1976	**bottom sweep / дънен трал** Трал, състоящ се от стоманено въже или верига, предназначен или да извършва тралене на мините, близо до дъното, или да ги изтегля надалеч от полосата с влачене. 01/2012/1976
bound / bond In land warfare, a single movement, usually from cover to cover, made by troops often under enemy fire. 01/09/1991	**bound / прибежка** В сухопътната операция, отделно придвижване, обикновено от едно прикритие към друго, извършвано от войски под огъня на неприятеля. 01/09/1991
boundary / limite In land warfare, a line by which areas of responsibility between adjacent units/formations are defined. 01/06/1978	**boundary / разграничителна линия** В сухопътната операция, линия, чрез която зоните на отговорност между съседни части/формирования са разделени. 01/06/1978
boundary disclaimer / non-reconnaissance de frontiere A statement on a map or chart that the status and/or alignment of international or administrative boundaries is not necessarily recognized by the government of the publishing nation. 01/03/1973	**boundary disclaimer / непризнаване на граници** Излагане върху карта, според което статутът и/или положението на международните или административните граници не се признават непременно от правителството на нацията, която е издала картата. 01/03/1973
bouquet mine / mine bouquet In naval mine warfare, a mine in which a number of buoyant mine cases are attached to the same sinker, so that when the mooring of one mine case is cut, another mine rises from the sinker to its set depth. *Related term: mine*. 01/11/1975	**bouquet mine /група от мини (минен букет)** В минната война на море, мина, в която група от по-малки мини с положителна плавучест, са закрепени за обща тежест, така че когато котвеното въже на една от мините е прерязано, друга мина се издига от котвата до зададената дълбочина. *Свързан термин: mine.* 01/11/1975

bracketing / reglage percutant par encadrement sur la ligne d'observation A method of adjusting fire in which a bracket is established by obtaining an over and a short along the spotting line, and then successively splitting the bracket in half until a target hit or desired bracket is obtained. 01/03/1973	**bracketing / захващане на цел във вилка** Метод за коригиране на огъня, при който захващането на целта във вилката се определя, като се произведе по един къс и дълъг изстрел по линията "оръдие-цел", като всеки път вилката се намалява наполовина до попадането на снаряда в целта или до постигане на желаната вилка. 01/03/1973
breach / brecher To force a passage through an obstacle or fortification. 2020-01-20	
break-off position / point de separation The position at which a leaver or leaver section breaks off from the main convoy to proceed to a different destination. 01/03/1979	**break-off position / точка на изменение на курса** Мястото, където един кораб или група кораби се отделят от главния конвой, за да продължат към друго местоназначение. 01/03/1979
break-up / eclatement 1. In detection by radar, the separation of one solid return into a number of individual returns which correspond to the various objects or structure groupings. This separation is contingent upon a number of factors including range, beam width, gain setting, object size and distance between objects. 2. In imagery interpretation, the result of magnification or enlargement which causes the imaged item to lose its identity and the resultant presentation to become a random series of tonal impressions. *Synonym: split-up*. 01/2012/1974	**break-up / разпадане** 1. В радиолокацията, разлагане на един ехосигнал на няколко ехосигнали, които съответстват на различни обекти или структурни групировки. Това разлагане зависи от няколко фактора, вкл. разстояние, широчина на лъча, регулиране на усилването, размер на обекта и разстояние между обектите. 2. При разпознаването на изображения, последица от увеличението и разширяването, което води до заличаване на идентичността на образа и полученото изображение става случайна съвкупност от различни нюанси. *Синоним: split-up*. 01/2012/1974
brevity code / code abrege – code condense A code which provides no security but which has as its sole purpose the shortening of messages rather than the concealment of their content. 01/03/1973	**brevity code / съкратен код** Код, който не гарантира сигурност, а има единствената цел да съкрати съобщенията вместо да скрие съдържанието им. 01/03/1973

bridgehead / tete de pont An area of ground, in a territory occupied or threatened by the enemy, which must be held or at least controlled, so as to permit the continuous embarkation, landing or crossing of troops and material, and/or to provide manoeuvre space requisite for subsequent operations. *Related terms: airhead 1; beachhead.* 01/03/82	**bridgehead / плацдарм** Сухопътна зона, на неприятелска или застрашена от неприятеля територия, която трябва да бъде овладяна или поне контролирана, така че да позволява непрекъснато товарене, стоварване или преминаване на войски и материали и/или да осигурява пространство за маньовър, нужно за следващи операции. *Свързан термин: airhead; beachhead.* 01/03/82
bridgehead line / limite de tete de pont The limit of the objective area in the development of the bridgehead. *Related term: objective area.* 01/03/1973	**bridgehead line / преден край на плацдарма** Граници на оперативния район в разширяването на плацдарма. *Свързан термин: objective area.* 27/01/2015
broadcast-controlled air interception / interception aerienne basee sur emission en l'air An interception in which the interceptor is given a continuous broadcast of information concerning an enemy raid and effects interception without further control. *Related terms: air interception; close-controlled air interception*. 01/03/1973	**broadcast-controlled air interception / въздушен прехват, насочван чрез радиовръзка** Прехват, при който на прехващача се предава чрез радиовръзка информация, свързана с вражеското нападение, и въздейства на прехващането без понататъшно управление. *Свързан термин: air interception; close-controlled air interception.* 01/03/1973
brownout / "brownout" The loss of visual references caused by blowing dust or sand. Note: In helicopter operations, this form of degraded visual environment condition is often self-induced during landing and/or take-off. 2020-06-30	
budget[1] / budget[1] An estimate of all funding requirements for a body, agency or programme for a financial year. Notes: 1. The budget is screened by the relevant finance committee and approved by member states represented on the appropriate governing body. 2. Budgets are used as steering instruments. MCJSB, 2019.06.28	**budget1 / бюджет1** Оценка на всички изисквания за финансиране на орган, агенция или програма за фискална година. Бележки: 1. Бюджетът се определя от съответния финансов комитет и се одобрява от държавите-членки представени в съответния управителен орган. 2. Бюджетът се използва като управляващ инструмент. 29.09.2020

budget[2] / budget[2] Appropriated funds allocated to a NATO entity for a particular purpose. MCJSB, 2019.06.28	**budget[2] / бюджет[2]** Средства, отпуснати на структура от НАТО и разпределени за определена цел. 17.11.2020
build-up / alignement sur le tableau d'effectifs The process of attaining prescribed strength of units and prescribed levels of vehicles, equipment, stores and supplies. Also may be applied to the means of accomplishing this process. 01/03/1973	**build-up / струпване** Процесът на достигане на установена мощ на частите и определено количество превозни средства, снаряжение, запаси и продоволствие. Може да се използва и за средствата за извършване на този процес. 01/03/1973
bulk petroleum product / produit petrolier en vrac A liquid petroleum product transported by various means and stored in tanks or containers having an individual fill capacity greater than 250 liters. 01/08/82	**bulk petroleum product / наливен нефтен продукт** Течен нефтен продукт, транспортиран по различни начини и складиран в цистерни или резервоари с индивидуален обем над 250 литра. 01/08/82
burial / inhumation *Preferred term: emergency burial*. 01/03/1973	**burial / погребение** *Предпочитан термин: emergency burial.* 01/03/1973
bun-out / fin de combustion The point in time or in the missile trajectory when combustion of fuels in the rocket engine is terminated by other than programmed cut-off. 01/03/1973	**burn-out / прекратяване на горенето** Времеви момент или точка от траекторията на ракетата, в която изгарянето на горивото в ракетния двигател е прекратено поради непредвидено спиране на подаването. 01/03/1973
bypass / contourner To move around an entity or obstacle to maintain momentum. MCLSB, 2018.12.06	**bypass / обход /обходи** Обхождане на обект или препятствие с цел запазване на инициативата. 29.09.2020
burn-out velocity / vitesse de fin de combustion The velocity attained by a missile at the point of bum-out. 20/11/1996	**burn-out velocity / скорост в момента на прекратяване на горенето** Скоростта, достигната от ракета в точката на прекратяване на горенето. 20/11/1996

C

calibrated airspeed / vitesse corrigee Indicated airspeed corrected for instrument and installation errors. *Synonym: rectified airspeed.* 01/03/1973	**calibrated airspeed / калибрирана въздушна скорост** Показваната въздушна скорост с коригирани инструментални и инсталационни грешки. *Синоним:* rectified airspeed. 01/03/1973
calibrated altitude / altitude corrigee Indicated altitude corrected for instrument and installation errors. *Related term: altitude.* 01/03/1973	**calibrated altitude / калибрирана височина** Показваната височината, с коригирани инструментални и инсталационни грешки. *Свързан термин:* altitude. 01/03/1973
calibrated focal length / distance focale mesuree An adjusted value of the equivalent focal length, so computed as to equalize the positive and negative values of distortion over the entire field used in a camera. *Related term: focal length*. 01/03/1973	**calibrated focal length / коригирано фокусно разстояние** Коригирана стойност на еквивалентното фокусно разстояние, изчислена така, че да се изравнят положителната и отрицателната стойност на изкривяването в цялото полезрение на камерата. *Вж.също: focal length*. 01/03/1973
call for fire / demande de tir A request for fire containing data necessary for obtaining the required fire on a target. *Related term: on call.* 01/03/1973	**call for fire /извикване на огън** Заявка за огнева поддръжка, съдържаща данни, необходими за насочване на огъня по дадена цел. . *Вж.също: on call*. 27/01/2015
call sign / indicatif d'appel Any combination of characters or pronounceable words, which identifies a communication facility, a command, an authority, an activity, or a unit; used primarily for establishing and maintaining communications. *Related terms: collective call sign; indefinite call sign; international call sign: net call sign; tactical call sign; visual call sign: voice call sign.* 01/03/1973	**call sign / позивна** Всяко съчетание от знаци или произносими думи, което идентифицира средство за комуникация, заповед, пълномощие, дейност или част, използвани главно за осъществяване и поддържане на комуникации. *Вж.също: collective call sign; indefinite call sign; international call sign; net call sign; tactical call sign; visual call sign; voice call sign.* 01/03/1973
camera axis / axe focal An imaginary line through the optical center of the lens perpendicular to the negative photo plane. 01/03/1973	**camera axis / фокална ос** Мислена линия, минаваща през оптическия център на обектива, перпендикулярна на равнината на негатива. 01/03/1973

camera axis direction / direction de prise de vue Direction on the horizontal plane of the optical axis of the camera at the time of exposure. This direction is defined by its azimuth expressed in degrees in relation to true/magnetic north. 01/03/1973	**camera axis direction / посока на фотоснимане** Посока на хоризонталната равнина на оптичната ос на апарата в момента на експозиция. Тази посока се определя по нейния азимут, изразен в градуси спрямо географския/магнитния север. 01/03/1973
camera calibration / etalonnage d'un appareil photographique The determination of the calibrated focal length, the location of the principal point with respect to the fiducial marks and the lens distortion effective in the focal plane of the camera referred to the particular calibrated focal length. 01/03/1973	**camera calibration / калибриране на фотоапарат** Определяне на коригираното фокусно разстояние, положението на основната точка спрямо изходните точки и изкривяването на обектива във фокусната равнина на апарата по отношение на специално настроено фокусно разстояние. 01/03/1973
camera cycling rate / vitesse de prises de vues The frequency with which camera frames are exposed, expressed as cycles per second. 01/11/1975	**camera cycling rate / скорост на снимане** Честотата, с която един фотоапарат кадрира и експозира, изразено в цикли на секунда. 01/11/1975
camera magazine / magasin A removable part of a camera in which the unexposed and exposed portions of film are contained. *Related term: cassette*. 01/03/1973	**camera magazine / фотокасета** Сменяема част от фотоапарата, в която експонираната или неекспонираната фотолента се съхранява. *Вж.също: cassette.* 01/03/1973
camera nadir / nadir de l'appareil de prise de vue - nadir de la photographie *Preferred term: photo nadir*. 01/03/1973	**camera nadir / надир на фотоапарата** *Предпочитан термин: photo nadir.* 01/03/1973
camera window / hublot de prise de vue A window in the camera compartment through which photographs are taken. 01/03/1973	**camera window / фото прозорец** Прозорец на фотоапарата, през който се правят снимки. 01/03/1973
camouflage / camouflage The use of natural or artificial material on personnel, objects or tactical positions with the aim of confusing, misleading or evading the enemy. *Related term: countersurveillance.* 01/2012/1977	**camouflage / маскировка, маскиране** Използване на естествени или изкуствени материали за прикриване на личен състав, обекти или тактически позиции с цел заблуждаване, подвеждане или избягване на контакт с противника. *Вж.също: countersurveillance.* 01/2012/1977

camouflage detection photography / photographie anticamouflage Photography utilizing a special type of film (usually infrared) designed for the detection of camouflage. *Related term: false color film.* 01/2012/ 74	**camouflage detection photography / фотографиране за откриване на маскирани обекти** Фотографиране с използване на специален вид фотоленти (обикновено инфрачервени), предназначено за откриване на маскирани обекти. *Вж.също: false colour film.* 01/2012/1974
camouflet / camouflet The resulting cavity in a deep underground burst when there is no rupture of the surface. 01/03/1973	**camouflet / кухина от подземен взрив, камуфлет** Кухина получена вследствие взривяване на заряд от взривно вещество на определена дълбочина под земната повърхност, при което не се получава пробив на повърхността. 01/03/1973
campaign / campagne A set of military operations planned and conducted to achieve a strategic objective within a given time and geographical area, which normally involve maritime, land and air forces. 16/07/1999	**campaign / кампания** Съвкупност от военни операции, планирани и проведени за постигане на стратегическа цел в рамките на зададени време и географска зона, които обикновено включват военноморски, сухопътни и военновъздушни сили. 16/07/1999
canalize / canaliser To constrain movement to a specific, narrow zone. MCLSB, 2018.12.06	**canalize / канализиране / канализирай** Ограничаване на движението до определен, тесен участък от местността. 29.09.2020
cancel / annule In artillery and naval gun-fire support, the term cancel, when coupled with a previous order, other than an order for a quantity or type of ammunition, rescinds that order. 01/2012/1974	**cancel / отмяна** В артилерийската и военноморската огнева поддръжка, терминът отмяна, съчетан с предишна заповед, неотнасяща се до количество или тип на боеприпаса, отменя тази заповед. 01/2012/1974
cannibalize / cannibaliser To remove serviceable assemblies, sub-assemblies or components from a repairable or serviceable item of equipment in order to install them on another. MCLSB, 2018.12.06	**cannibalize / използване на годни части** Използването на годни части, подчасти или компоненти от подлежащи на ремонт или годни изделия/механизми/ на оборудване, за да бъдат монтирани на друго. 2018.12.06
cannot observe / ne suis pas en mesure d'observer A type of fire control which indicates that the observer or spotter will be unable to adjust fire, but believes a target exists at the given location and is of sufficient importance to justify firing upon it without adjustment or observation. 01/03/1977	**cannot observe / без наблюдение** Вид контрол на огъня, който показва, че наблюдателят или съгледвача не може да коригира стрелбата, но смята, че има цел на посоченото място и тя е достатъчно значима, за да оправдае стрелбата по нея без коригиране или наблюдение. 01/03/1977

capability / capacité The ability to create an effect through employment of an integrated set of aspects categorized as doctrine, organization, training, materiel, leadership development, personnel, facilities, and interoperability. 2018.02.16	**capability / способност** Капацитет, даващ възможност да се създаде ефект чрез прилагане на пълен набор от компоненти като доктрина, организация, подготовка, материални ресурси, развитие на лидерски умения, личен състав, инфраструктура и оперативна съвместимост. 17.01.19
capability area / catégorie capacitaire A logical grouping of capabilities that should be addressed cohesively to promote coherent capability development. 2018.02.16	**capability area / област на способности** Логическо групиране на способности, които се разглеждат съвместнно, с което се спомага за тяхното съгласувано развитие. 17.01.19
capability package / paquet de capacités CP A combination of national and NATO assets that enables a military commander to fulfil a specific function or requirement. 2018.02.16	**capability package / пакет от способности** Комбинация от сили и средства, национални и на НАТО, която позволява на съответния командир да изпълнява определена функция или изискване. 17.01.19
capability requirement / besoin capacitaire CR A quantitative and/or qualitative description in the areas of doctrine, organization, training, materiel, leadership development, personnel, facilities, and interoperability that defines essential components and desired outcomes of a capability. 2018.02.16	**capability requirement / изисквания към способности** Количествено и/или качествено описание на доктрина, организация, обучение, материални ресурси, лидерски умения, личен състав, инфраструктура и оперативна съвместимост, чрез което се определят основни компоненти и желани резултати от конкретна способност. 17.01.19
capability target / objectif capacitaire A quantitative and/or qualitative description of the ability to create an effect or desired outcome that should be available for use by a specified time. 2018.02.16	**capability target – цел за способност** Количествено и/или качествено описание на капацитета за създаване на ефект или постигане на желан резултат, наличен за използване към определено време. 17.01.19
capsule / capsule 1. A sealed pressurized cabin for extremely high altitude or space flight which provides an acceptable environment for man, animal or equipment. 2. An ejectable sealed cabin having automatic devices for safe return of the occupants to the surface. 01/03/1973	**capsule / капсула** 1. Запечатана херметизирана кабина за полети на изключително големи височини или в космоса, която осигурява приемлива среда за хора, животни или оборудване. 2. Отделяща се херметизирана кабина, снабдена с автоматична апаратура, за безопасно връщане на повърхността на членовете на екипажа. 01/03/1973

captive firing / essai au banc A firing test of short duration, conducted with the missile propulsion system operating while secured to a test stand. 01/03/1973	**captive firing / пробно запускане** Кратковременен запуск на реактивен ракетен двигател, провеждан на изпитателен стенд. 01/03/1973
capture / capturer To take possession of enemy personnel, materiel and/or information. MCLSB, 2018.12.06	**capture / залавяне / залови** Пленяване на личен състав от противостоящите сили и/или придобиване на имущество или информация. 29.09.2020
cardinal point effect / effet de renforcement d'echos The increased intensity of a line or group of returns on the radarscope occurring when the radar beam is perpendicular to the rectangular surface of a line or group of similarly aligned features in the ground pattern. *Synonym: normal impact effect.* 01/03/1973	**cardinal point effect / ефект на усилване на отразените сигнали** Усилената интензивност на линия или на група от отразени сигнали в радарния обхват, получаваща се тогава, когато радиолокационният лъч е перпендикулярен на правоъгълната повърхност на линия или група от подобно ориентирани особености на земния релеф. *Синоним: normal impact effect.* 01/03/1973
cargo sling / elingue de suspension A strap, chain, or other material used to hold cargo items securely which are to be hoisted, lowered, or suspended. 01/03/1973	**cargo sling / товарни ремъци** Ремък, верига или друго приспособление, използвано за надеждно закрепване на товара и неговото издигане, спускане или окачване. 01/03/1973
carpet bombing / bombardement en tapis – tapis de bomber The progressive distribution of a mass bomb load upon an area defined by designated boundaries, in such manner as to inflict damage to all portions thereof. 01/03/1973	**carpet bombing / бомбен килим** Продължителна масирана бомбардировка на даден район със строго определени граници ,така че да се нанесе поражение на всички участъци от този район. 01/03/1973
carriage / affut - affut de canon *Preferred term: gun carriage.* 01/03/1973	**carriage / лафет** *Предпочитан термин: gun carriage.* 01/03/1973
carrier air group / groupe aerien embarque A group of aircrafr squadrons placed under a single command for administrative and tactical control of operations from an aircraft carrier. 04/10/2000	**carrier air group / авиационна група на самолетоносач** Група от авиационни ескадрили, намираща се под едно командване с цел административен и тактически контрол на операциите от самолетоносач. 04/10/2000

carrier striking force / force aéronavale de projection de puissance CARSTRIKFOR A naval task force composed of one or more aircraft carriers, supporting combatant ships and submarines, capable of conducting offensive operations. 22/01/2010	**carrier striking force / авионосна ударна група** Оперативна военноморска група, състояща се от един или повече самолетоносачи, бойни кораби за поддръжка и подводници, способни да осъществяват нападателни операции. 22/01/2010
cartesian coordinates / coordonnees cartesiennes A coordinate system in which locations of points in space are expressed by reference to three mutually perpendicular planes, called coordinate planes. The three planes intersect in three straight lines called coordinate axes. *Related term: coordinates*. 01/03/1973	**cartesian coordinates / декартови (правоъгълни) координати** Координатна система, в която положението на точки в пространството се определя спрямо три взаимноперпендикулярни равнини, наричани координатни равнини. Трите равнини се пресичат в три прави, които се наричат координатни оси. *Вж.също: coordinates*. 01/03/1973
cascade image intensifier / amplificateur d'images a plusieurs etages An optoelectronic amplifier capable of increasing the intensity of a radiant image by two or more stages. 01/11/1975	**cascade image intensifier / каскаден усилвател на изображение** Оптоелектронен усилвател, способен да усили интензитета на излъчваното изображение посредством две или повече усилвателни стъпала. 01/11/1975
cassette / chargeur In photography, a reloadable container for either unexposed or exposed sensitized materials which may be removed from the camera or darkroom equipment under lightened conditions. *Related term: camera magazine.* 01/03/1973	**cassette / фотокасета** Във фотографията, презареждащ се контейнер за неекспонирани или експонирани светлочувствителни материали, който може да бъде изваден от фотоапарата или от фотографското оборудване на светло. *Вж.също: camera magazine*. 01/03/1973
casualty / perte With regard to the personnel system, a person who is lost to an organization by reason of having been declared dead, wounded, injured, diseased, detained, captured or missing. 14/05/2013	**casualty / загуба в личен състав** По отношение отчета на личния състав, всяко лице загубено за организационната си единица поради това, че е обявено за мъртво, ранено, пострадало, болно, задържано, пленено или безследно изчезнало. 19/04/2016
casualty staging unit / unite de transit des maladies et blesses A medical unit caring for in-transit patients under medical personnel supervision. *Related term: in-transit evacuation facility.* 22/06/2004	**casualty staging unit / евакоприемник** Медицински модул, грижещ се за транспортно пригодни пациенти под медицинско наблюдение *Свързан термин: in-transit evacuation facility.* 26.10.2017

catapult / catapulte A structure which provides an auxiliary source of thrust to a missile or aircraft; must combine the functions of directing and accelerating the missile during its travel on the catapult; serves the same functions for a missile as does a gun tube for a shell. 01/03/1973	**catapult / катапулт** Съоръжение, което осигурява допълнителен източник на тяга на ракета или летателен апарат; комбинира функциите на насочване и ускоряване на ракетата при движението й с катапулта; изпълнява същата роля за ракетата както оръдейната цев за снаряда. 01/03/1973
caution area / zone a restrictions An air space of defined dimensions within which restrictions to the flight of aircraft may exist at specified times. 01/03/1973	**caution area / район с особен режим на полетите** Въздушно пространство с определени измерения, в което в определени моменти може да има ограничения за полетите на летателни апарати. 01/03/1973
caveat / restriction In NATO operations, any limitation, restriction or constraint by a nation on its military forces or civilian elements under NATO command and control or otherwise available to NATO, that does not permit NATO commanders to deploy and employ these assets fully in line with the approved operation plan. Note: A caveat may apply inter alia to freedom of movement within the joint operations area and/or to compliance with the approved rules of engagement. 20/06/2006	**caveat / ограничение** При операции на НАТО, всяко ограничение или ограничаващо условие на нация върху нейните военни сили или цивилни елементи под командването и управлението на НАТО или по друг начин на разположение на НАТО, която не позволява на командващите на НАТО да разгръщат и употребяват тези сили и средства цялостно в съответсвие с одобрения оперативен план. Забележка: Ограничението може да се отнася до свободата на придвижване в зоната на съвместни операции и/или до спазването на установените правила за водене на бойните действия. 20/06/2006
C-day / jour C The day on which deployment for an operation commences or is due to commence. *Related terms: D-day; E-day; Fhour; G-day; G-hour; H-hour; L-hour; M-day; P-hour; T-day, T-hour, Yhour.* 26/08/2009	**C-day/ ден „C”** Денят, в който започва или е определено да започне развръщане на силите за операция. Свързан термин: *D-day; E-day; Fhour; G-day; G-hour; H-hour; L-hour; M-day; P-hour; T-day, T-hour, Yhour.* 26/08/2009
cease engagement / cessez l'engagement In air defense, a fire control order used to direct units to stop the firing sequence against a designated target. Guided missiles already in flight will continue to intercept. *Related terms: engage*; *hold fire*. 01/07/1983	**cease engagement / прекрати огъня** В противовъздушната отбрана, команда за управление на огъня, с която се заповядва на частите да прекратят огъня по назначената цел. Изстреляните вече управляеми ракети ще продължават прехвата. *Вж.също: engage; hold fire*. 01/07/1983

cease loading / ne pas recharger In artillery and naval gun-fire support, the command used during firing of two or more rounds to indicate the suspension of inserting rounds into the weapon. 01/03/1973	**cease loading / прекрати зареждането** В артилерията и военноморската огнева поддръжка, команда, използвана по време на изстрелването на два или повече снаряда за преустановяване на поставянето на снаряди в оръдията. 01/03/1973
celestial sphere / sphere celeste An imaginary sphere of infinite radius concentric with the earth, on which all celestial bodies except the earth are imagined to be projected. 01/03/1973	**celestial sphere / небесна сфера** Въображаема сфера с безкраен радиус, концентрична със земята, на която всички небесни тела, с изключение на земята, въображаемо се проектират. 01/03/1973
central air data computer / centrale de bord A device which computes altitude, vertical speed, air speed and mach number from inputs of pitot and static pressure and temperature. *Synonym: air data computer.* 01/03/1981	**central air data computer / главен компютър за изчисляване на авиационни данни** Уред, който изчислява височината, вертикалната скорост, въздушната скорост и числото на Мах възоснова на въведени от пилота данни и статичното налягане и температура. *Синоним: air data computer.* 01/03/1981
central planning team Preferred term: core planning team	**central planning team / главна група за планиране** Предпочитан термин: core planning team. 17.11.2020
centralized control / contrôle centralisé 1. The retention of authority by a commander to direct actions to achieve his objectives. *Related term: decentralized execution.* 2. In air defence, the control mode whereby a higher echelon makes direct target assignments to fire units. *Related term: decentralized control.* 22/06/2004	**centralized control / централизирано управление** 1. Съсредоточаване властта на командира за преки действия, насочени към постигане на поставените цели. *Вж.също: decentralized execution.* 2. В противовъздушната отбрана, режим на управление, при който висшестоящата инстанция директно посочва целите на огневите части. *Виж също: decentralized control*. 22/06/2004
central planning team / groupe central de planification *Preferred term: core planning team.*	**central planning team / главен екип по планирането** *Предпочитан термин: core planning team.*
centre of burst / point d'eclatement moyen – point moyen d'eclatement – point moyen des impacts *Preferred term: mean point of impact.* 01/10/1978	**centre of burst / център на взрив** *Предпочитан термин: mean point of impact.* 01/10/1978

centre of gravity/centre de gravite Characteristics, capabilities or localities from which a nation, an alliance, a military force or other grouping derives its freedom of action, physical strength or will to fight**.** 25/09/1998	**centre of gravity/ център на тежестта** Характеристики, способности или географски фактори, които обуславят свободата на действие, мощта или волята за борба на дадена държава, съюз, войсково формирование или др. организационна единица 25/09/1998
center of gravity limits / limites de centrage The limits within which an aircraft's center of gravity must lie to ensure safe flight. The center of gravity of the loaded aircraft must be within these limits at takeoff, in the air, and on landing. In some cases, takeoff and landing limits may also be specified. 01/03/1973	**centre of gravity limits / граници на центъра на гравитация** Границите, в които трябва да е центърът на тежестта на летателния апарат, за да се осигури безопасен полет. Центърът на тежестта на натоварен летателен апарат трябва да бъде в тези граници при излитане, във въздуха и при кацане. В някои случаи, границите при излитане и кацане могат също да бъдат определени. 01/03/1973
certification / certification The process of officially recognizing that organizations, individuals, materiel or systems meet defined standards or criteria. Note: In the context of military forces, the hierarchical relationship in logical sequence is: assessment, analysis, evaluation, validation and certification. *Related terms: analysis1; assessment; evaluation1; validation.* 02/03/2007	**certification / сертифициране** Процесът на официално признаване, че организации, индивиди, материални средства или системи, отговарят на определени стандарти или критерии. Забележка: в контекста на военните сили, йерархичното взаимоотношение в логическа последователност е: оценка, анализ, преценка на съответствието с изискванията, потвърждаване и одобряване. *Вж.също: analysis1; assessment; evaluation1; validation.* 02/03/2007
certificate of security clearance / certificate de securite *Preferred term: security certificate.* 01/10/2003	**certificate of security clearance / сертификат за достъп до класифицирана информация** *Предпочитан термин:security certificate.* 01/10/2003
chaff / paillettes Strips of frequency-cut metal foil, wire, or metallized glass fiber used to reflect electromagnetic energy, usually dropped from aircraft or expelled from shells or rockets as a radar countermeasure. 01/03/1981	**chaff / лентови отражатели** Ленти от равномерно нарязано фолио, тел или метализирана стъклена нишка, за отразяване на електромагнитната енергия, обикновено пускани от самолет или разпръсквани от снаряди или ракети като радиолокационно противодействие. 01/03/1981

chain of command /chaîne de commandement **command channel** (admitted) The succession of commanding officers from a superior to a subordinate through which command is exercised. *Related term(s): operational chain of command.* 31/01/14	**chain of command / командна верига** Ред на подчиненост от старши до младши командващ/командир, чрез който се осъществява командването. *Синоним: command channel.* *Вж.също: operational chain of command.* 21/10/14
chalk commander / chef de transport The commander of all troops embarked under one chalk number. *Related term: chalk number; chalk troops.* 01/03/1973	**chalk commander / командир на подгрупа за транспортиране** Командирът на всички войски, транспортирани под един номер. *Вж.също: chalk number; chalk troops.* 01/03/1973
chalk number / numero-repere The number given to a complete load and to the transporting carrier. *Related terms*: *chalk commander; chalk troops.* 01/03/1973	**chalk number / транспортен номер** Номерът, даден на окомплектован товар и на транспортното средство. *Вж.също: chalk commander;chalk troops.* 01/03/1973
chalk troops / troupe numerotee A load of troops defined by a particular chalk number. *Related terms: chalk commander; chalk number*. 01/03/1973	**chalk troops / подгрупа за транспортиране** Натоварена група, обозначена с определен транспортен номер*. Вж.също: chalk commander; chalk number.* 01/03/1973
challenge / procede d'identification Any process carried out by one unit or person with the object of ascertaining the friendly or hostile character or identity of another. *Related terms: countersign; password; reply*. 01/03/1973	**challenge / опознаване** Всеки процес, извършен от войскова част или личност с цел установяване приятелска или противникова принадлежност или идентифициране на друга. *Вж.също: countersign; password; reply*. 01/03/1973
change of operational control / changement de controle operationnel The date and time (Greenwich Mean Time/Greenwich Civil Time) at which the responsibility for operational control of a force or unit passes from one operational control authority to another. *Synonym: chop.* 01/03/1973	**change of operational control / смяна на оперативното управление** Датата и часът (средно време по Гринуич/ гражданско време по Гринуич), в които отговорността по оперативното управление на дадено формирование или част преминава от един оперативен орган на друг. *Синоним: chop.* 01/03/1973

characteristic actuation probability / probabilite caracteristique d'interception The average probability of a mine of a given type being actuated by one run of the sweep within the characteristic actuation width. 01/11/1975	**characteristic actuation probability / средна вероятност за задействане** Средна вероятност една мина от даден тип да бъде задействана само от едно преминаване на трала в границите на средната широчина на задействане. 01/11/1975
characteristic actuation width / intercept caracteristique The width of path over which mines can be actuated by a single run of the sweep gear. 01/11/1975	**characteristic actuation width / средна широчина на задействане** Широчината на полосата, в която мините могат да бъдат задействани само при едно преминаване на тралното устройство 01/11/1975
characteristic detection probability / probabilite caracteristique de detection The ratio of the number of mines detected on a single run to the number of mines which could have been detected within the characteristic detection width. 01/11/1975	**characteristic detection probability / средна вероятност за откриване** Съотношението между броя на мините, открити при едно преминаване, и броя на мините, които биха могли да бъдат открити в средната широчина на откриване. 01/11/1975
characteristic detection width / intercept caracteristique de detection The width of path over which mines can be detected on a single run. 01/11/1975	**characteristic detection width / широчина на полосата на откриване** Широчината на полосата, в която мините могат да бъдат открити при едно преминаване на трала. 01/11/1975
charge /1. 2. charge 1. A given quantity of explosive, either in bulk or contained in a bomb, a projectile, a mine or similar device, or used as a propellant. *Related terms: primed charge; priming charge.* 2. A quantity of explosive prepared for demolition purposes. *Related terms: booster 2; cutting charge; cratering charge; inert filling; primed charge; priming charge; shaped charge.* 22/06/2004	**charge / заряд** 1. Определено количество експлозив в насипно състояние или съдържащо се в бомба, снаряд, мина или подобен механизъм, или метателен експлозив. *Вж.също: primed charge; priming charge.* 2. Количество експлозив, приготвено с цел разрушаване. *Вж.също* : *booster 2; cutting charge; cratering charge; inert filling; primed charge; priming charge; shaped charge.* 22/06/2004

charged demolition target / ouvrage mine A demolition target on which all charges have been placed and which is in the state of readiness, either state 1 - safe, or state 2 - armed*. Related terms: state of readiness –state 1 - safe; state of readiness - state 2 -armed.* 01/10/1992	**charged demolition target / обект подготвен за разрушаване** Обект определен за разрушаване, на който са поставени всички заряди. Може да бъде в едно от двете състояния на готовност: състояние 1 - безопасно или състояние 2 - снаряжено. *Свързан термин state of readiness - state 1 - safe; state of readiness - state 2 - armed.* 01/10/1992
charged weapon / arme chargee A loaded weapon, ready to fire except for the operation of the safety catch, when fitted. *Related terms: loaded weapon; uncharged weapon; unloaded weapon.* 01/10/2001	charged weapon / заредено оръжие Напълнено оръжие, готово за стрелба при махане на предпазителя *Свързан термин: loaded weapon; uncharged weapon; unloaded weapon.* 01/10/2001
charging point / prise de ravitaillement A connection on an aircraft, or aircraft component, through which the aircraft or aircraft component can be replenished with a specific commodity, e.g., oxygen, air or hydraulic fluid, etc. *Synonym: filler point.* 01/03/1973	**charging point / точка за зареждане** Съединител в летателен апарат или негов елемент, през който летателният апарат или негов елемент могат да се презареждат с определен припас, напр. кислород, въздух или хидравлична течност и т.н. *Синоним: filler point*. 01/03/1973
chart/carte specialisee A special purpose map, generally designed for navigation or other particular purposes, in which essential map information is combined with various other data critical to the intended use. *Related terms: aeronautical chart; aeronautical plotting chart; aeronautical topographic chart; chart base;combat chart; fire capabilities chart; hydrographic chart;map; map series; map sheet; mine warfare chart; nautical plotting chart; non-submarine chart.* 16/07/1996	**chart/ специална карта** Карта със специално предназначение, обикновено изработена за навигация или други специални цели, върху която основната информация е комбинирана с различни други данни, критично важни за планираната употреба. *Вж.също: aeronautical chart; aeronautical plotting chart; aeronautical topographic chart; chart base;combat chart; fire capabilities chart;hydrographic chart;map; map series; map sheet; mine warfare chart; nautical plotting chart; non-submarine chart*.16/07/1996
chart index / carte index – schema d'assemblage (topographie) *Preferred term: map index*. 01/03/1973	**chart index / сборен лист** *Предпочитан термин: map index.* 01/03/1973
chart series / serie de cartes *Preferred term: map series.* 01/03/1973	**chart series / картна серия** *Предпочитан термин: map series.* 01/03/1973

chart sheet / carte *Preferred term: map sheet.* 01/03/1973	**chart sheet / картен лист (номенклатура)** *Предпочитан термин: map sheet*. 01/03/1973
check firing / halte au tir In artillery and naval gun-fire support, a command to cause a temporary halt in firing. 01/07/87	**check firing / прекрати огъня** В артилерийската и военноморската огнева поддръжка, команда за временно прекратяване на огъня. 01/07/87
checkout / verification systimatique A sequence of functional, operational, and calibrational tests to determine the condition and status of a weapon system or element thereof. 01/03/1973	**checkout / изпитания на системите** Поредица от функционални, оперативни и калибрационни изпитвания за установяване състоянието и статуса на оръжейна система или неин елемент. 01/03/1973
check-point / 1. 2. point de reference; 3. centre d'impact; 4. poste de controle de la circulation 1. A predetermined point on the surface of the earth used as a means of controlling movement, a registration target for fire adjustment, or reference for location. 2. Geographical location on land or water above which the position of an aircraft in flight may be determined by observation or by electrical means. 3. Center of impact; a burst center. 4. A place where military police check vehicular or pedestrian traffic in order to enforce circulation control measures and other laws. orders and regulations. *Related terms: contact point*. 01/03/1973	**check-point / контролна точка; точка на попадение; КПП** 1. Предварително определена точка от земната повърхност, използвана за контролиране на движението, контролна мишена за коригиране на огъня или ориентир за местоположение. 2. Географско местоположение на суша или по вода, над което координатите на летателен апарат по време на полет могат да се определят чрез наблюдение или чрез електронни средства. 3. Център на попадение, център на експлозия. 4. Място, където военна полиция контролира движението на транспортните средства и пешеходците с цел налагане на мерките за контрол на движението и други закони, правилници и разпоредби. *Свързан термин: contact point*. 01/03/1973
check sweeping / dragage de verification In naval mine warfare, sweeping to check that no moored mines are left after a previous clearing operation. 01/2012/1976	**check sweeping / контролно тралене** В морската минна война на море, тралене за проверка дали не са останали котвени мини след проведена преди това трална операция. 01/2012/1976
chemical dose / dose chimique The amount of chemical agent, expressed in milligrams, that is taken or absorbed by the body. *Related term: chemical agent*. 01/02/88	**chemical dose / химическа доза** Количество химично вещество, изразено в милиграми, което е погълнато или абсорбирано от тялото. *Вж.също: chemical agent* . 01/02/88

chemical horn / corne chimique In naval mine warfare, a mine horn containing an electric battery, the electrolyte for which is in a glass tube protected by a thin metal sheet. *Synonym: Hertz-Horn.* 01/11/1975	**chemical horn / химическо рогче** В морската минна война на море, минно рогче, съдържащо електрическа батерия, чийто електролит е в стъклена тръбичка, защитена от тънък метален лист. *Синоним: Hertz-Horn*. 01/11/1975
chop / chop *Preferred term: change of operational control.* 01/03/1973	**chop / преподчинение** *Предпочитан термин: change of operational control.* 01/03/1973
chuffing / toux d'une fusse The characteristic of some rockets to burn intermittently and with an irregular noise. 01/03/1973	**chuffing / нестабилно (пулсиращо) горене** Характеристика на някои ракети да горят с прекъсвания и с неравномерен шум. 01/03/1973
circling approach / approche indirecte An extension of an instrument approach procedure which provides for visual circling of the aerodrome prior to landing (ICAO). 04/10/2000	**circling approach / заход по кръга** Удължаване на процедурата за заход, която осигурява визуален заход към летището преди кацне на летателния апарат (ICAO). 04/10/2000
circular error probable / ecart circulaire probable An indicator of the accuracy of a missile/projectile. used as a factor in determining probable damage to a target. It is the radius of a circle within which half of the missiles/projectiles are expected to fall. *Related terms: delivery error; deviation; dispersion; dispersion error; horizontal error.* 01/03/1973	**circular error probable / вероятна кръгова грешка** Индикатор на точността на ракета/снаряд, използван като фактор при определяне на вероятното поразяване на целта. Това е радиус на кръга, в който се очаква 50% от ракетите/ снарядите да попаднат. *Свързан термин: delivery error; deviation; dispersion; dispersion error; horizontal error.* 01/03/1973
civil defence / défense civile The mobilization, organization and direction of the civil population designed to minimize by passive measures the effects of hostile action against all aspects of civil life. *Related term: civil protection.* 29/08/2011	**civil defence / гражданска защита** Мобилизацията, организацията и ръководството на цивилното население, предназначени да сведат до минимум, чрез пасивни мерки, последиците от враждебни действия, насочени срещу всички страни на обществения живот. *Свързан термин: civil protection.* 27/06/2012
civilianization / civilarisation The transfer of responsibilities, functions or posts from military personnel to civilian staff. 31/01/14	**civilianization /замяна на военнослужещи с цивилни** Прехвърлянето на отговорности, функции или длъжности от военен личен състав на цивилни служители. 21/10/14

civil-military cooperation / coopération civilo-militaire The coordination and cooperation, in support of the mission, between the NATO Commander and civil actors, including the national population and local authorities, as well as international, national and non-governmental organizations and agencies. 14/10/2002	**civil-military cooperation / гражданско-военно сътрудничество** Координирането и сътрудничеството в подкрепа на мисия между командир на НАТО и граждански лица, включващо населението и местните власти, както и международни, национални и неправителствени организации и агенции. 14/10/2002
civil-military interaction / interaction civilo-militaire CMI A group of activities, founded on communication, planning and coordination, that NATO military bodies share and conduct with international and local non-military actors, both during NATO operations and in preparation for them, thereby mutually increasing the effectiveness and efficiency of their respective actions in response to crises. 2017.06.30	**civil-military interaction / гражданско-военно взаимодействие** Комплекс от дейности, основани на обмен на информация, планиране и координация, които военните структури на НАТО споделят и провеждат с международни и местни невоенни участници в процесите на подготовката и провеждане на операции на НАТО, като по този начин взаимно увеличават ефективността и ефикасността на своите действия в отговор на кризи. 27.03.18
clandestine operation / opération clandestine **discreet operation (deprecated)** An operation planned or conducted in such a way as to assure its secrecy or concealment. MCJSB, 2015.12.14	**clandestine operation /тайна операция** Операция, планирана или провеждана по такъв начин, че да се осигури нейната секретност или скритост. 26.10.2017
classification of bridges and vehicles / classement militaire - classification des ponts et vehicules *Preferred term: military load classification.* 01/2012/1979	**classification of bridges and vehicles / класификация на мостове и транспортни средства** *Предпочитан термин: military load classification*. 01/2012/1979
cleansing station / station de decontamination *Preferred term: decontamination station*. 01/03/1973	**cleansing station / пункт за обеззаразяване** *Предпочитан термин: decontamination station.* 01/03/1973
clearance diving / deminage par plongeur The process involving the use of divers for locating, identifying and disposing of mines. 01/08/1976	**clearance diving / разминиране, извършвано от водолази** Процесът, включващ използване на водолази за откриване, идентифициране и унищожаване на мини. 01/08/1976

clearance rate / vitesse de deblaiement The area which would be cleared per unit time with a stated minimum percentage clearance, using specific minehunting and/or minesweeping procedures. 01/08/1976	**clearance rate / темп на разминиране** Площта, която би трябвало да бъде разминирана за единица време при определен минимален процент на разминиране, като се използват специфични способи на търсене и/или тралене. 01/08/1976
clearway / prolongement degage A defined rectangular area on the ground or water at the end of a runway in the direction of take-off and under control of the competent authority, selected or prepared as a suitable area over which an aircraft may make a portion of its initial climb to a specified height. 01/07/1980	**clearway / участък за набиране на височина** Определена правоъгълна, сухопътна или водна зона на края на пистата по посока на излитане, под контрола на компетентния орган и избран или оборудван като подходяща площ, над която летателният апарат може да извърши част от първоначалното си издигане до определена височина. 01/07/1980
clear weather air defense fighter / chasseur de defense aerienne temps clair A fighter aircraft with equipment and weapons which enable it to engage airborne targets by day and by night, but in clear weather conditions only. *Related terms: all weather air defence fighter; day air defencefighter; interceptor; fighter; fighter interceptor.* 01/10/1984	**clear weather air defence fighter / изтребител действащ при прости метеорологични условия** Изтребител с оборудване и въоръжение, които му позволяват да прехваща въздушни цели денем и нощем, но само при ясни метеорологични условия. *Свързан термин: all weather air defence fighter; day air defencefighter; interceptor; fighter; fighter interceptor.* 01/10/1984
climb mode / montee automatique In a flight control system, a control mode in which aircraft climb is automatically controlled to a predetermined programme. 01/03/1973	**climb mode / режим на набиране на височина** В системата за управление на полета, контролен режим, при който набирането на височина на летателния апарат се контролира автоматично от предварително въведена програма. 01/03/1973
close air support / appui aerien approche Air action against hostile targets which are in close proximity to friendly forces and which require detailed integration of each air mission with the fire and movement of those forces. *Related terms: immediate air support; indirect air support; on- call mission; preplanned air support; tactical air support.* 01/03/1973	**close air support / непосредствена авиационна поддръжка** Въздушни действия, насочени срещу противникови цели, които са в непосредствена близост до собствените и/или приятелските сили, и изискващи детайлно съгласуване на всяка въздушна мисия с огъня и маньовъра на тези сили. *Свързан термин: immediate air support; indirect air support; on- call mission; preplanned air support; tactical air support.* 27/01/2015

close control / controle serre A form of aircraft mission control in which the aircraft is continuously controlled for altitude, speed and heading, to a position from which the mission can be accomplished. *Related term: close-controlled air interception.* 01/11/1990	**close control / непосредствено управление** Вид контрол на мисия на летателен апарат, при който непрекъснато се контролират височината, скоростта и направлението на летателния апарат до местоположение, от което задачата може да бъде изпълнена. *Свързан термин: close-controlled air interception.* 01/11/1990
close-controlled air interception / interception aerienne en controle serre An interception in which the interceptor is continuously controlled to a position from which the target is within visual range or radar contact. *Related term: air interception; broadcast-controlled air interception; close control.* 01/03/1973	**close-controlled air interception / въздушен прехват** Прихващане, при което изтребителят-прихващач е непрекъснато насочван до местоположението, от което целта е в полезрението или в радарния обсег. *Свързан термин: air interception; broadcast-controlled air interception; close control*. 01/03/1973
closed area / zone fermee A designated area in or over which passage of any kind is prohibited. *Related terms: danger area; prohibited area; restricted area*. 01/03/1973	**closed area / затворена зона** Определена зона, през или над която прекосяването от всякакъв тип е забранено. *Свързан термин: danger area; prohibited area; restricted area*. 01/03/1973
close support / appui rapproche That action of the supporting force against targets or objectives which are sufficiently near the supported force as to require detailed integration or coordination of the supporting action with the fire, movement, or other actions of the supported force. *Related term: support*. 01/03/1973	**close support / непосредствена поддръжка** Това действие на поддържащите сили срещу цели или обекти, които са достатъчно близо до поддържаното формирование, така че да се изисква подробно съгласуване или координация на поддържащите действия с огъня, придвижването или други действия на поддържаното формирование. *Свързан термин: support*. 01/03/1973
close supporting fire / tir d'appui rapproche Fire placed on enemy troops, weapons, or positions which, because of their proximity present the most immediate and serious threat to the supported unit. *Related terms: fire³, supporting fire*. 01/03/1973	**close supporting fire / непосредствена огнева поддръжка** Огън, воден срещу противникови войски, оръжия или позиции, които поради своята близост представляват най-непосредствената и сериозна заплаха за поддържаната част. *Свързан термин: fire³, supporting fire.* 01/03/1973

closure minefield / champ de mines d'interdiction In naval mine warfare, a minefield which is planned to present such a threat that water-borne shipping is prevented from moving. *Related term: minefield²*. 01/08/1976	**closure minefield / заградно минно поле** В морската минна война на море, минно поле, което е планирано да представлява такава опасност, че да блокира движението на плавателни съдове. *Свързан термин: minefield²*. 01/08/1976
cloud amount / couverture nuageuse The proportion of sky obscured by cloud, expressed as a fraction of sky covered. *Synonym: cloud cover.* 01/07/1980	**cloud amount / облачно покритие** Частта от небето, покрито с облаци, изразена в дробно число от покритото небе. *Синоним: cloud cover.* 01/07/1980
cloud cover / couverture nuageuse *Preferred term: cloud amount*. 01/07/1980	**cloud cover / облачна покривка** *Предпочитан термин: cloud amount*. 01/07/1980
cluster / 1. 2. 3. 4. 5. 6. grappe; 7. groupe energetique 1. Fireworks signal in which a group of stars burns at the same time. 2. Group of bombs released together. A cluster usually consists of fragmentation or incendiary bombs. 3. Two or more parachutes for dropping light or heavy loads. 4. In land mine warfare, a component of a pattern-laid minefield. It may be antitank, anti-personnel or mixed. It consists of one to five mines and no more than one anti-tank mine. 5. In minehunting, designates a group of mine-like contacts. 6. In naval mine warfare, a number of mines laid in close proximity to each other as a pattern or coherent unit. They may be of mixed types 7. Two or more engines coupled together so as to function as one power unit. 01/03/1981	**cluster / грозд – група; 6. минна банка** 1. Пиротехническо сигнално средство, състоящо се от група от звезди, светещи едновременно. 2. Група от бомби, хвърлени едновременно. Една група обикновено се състои от осколъчни или запалителни авиационни бомби. 3. Два или повече парашута за спускане на леки или тежки товари . 4. В сухопътната минна война, участък от устроено по схема минно поле. То може да бъде противотанково, противопехотно или комбинирано. Състои се от една до пет мини, като не повече от една от тях е противотанкова. 5. При търсенето на мини, обозначава съвкупност от мини свързани в единна взривна верига. 6. Във военноморските операции, количество мини, поставени близо една до друга, като схематична или последователна част. Те могат да бъдат от различен тип. 7. Два или повече двигателя, свързани заедно, така че да действат като един захранващ източник. 01/03/1981

cluster bomb unit / arme a dispersion An expendable aircraft store composed of a dispenser and submunitions. *Related terms: dispenser, submunition*. 04/10/2000	**cluster bomb unit / авиационна касетъчна бомба** Използваем авиационен боен припас, състоящ се от касета и бойни елементи . *Свързан термин: dispenser, submunition.* 04/10/2000
coarse mine / mine coriace In naval mine warfare, a relatively insensitive influence mine. *Related term: mine².* 01/11/1975	**coarse mine / мина, устойчива на въздействие** Във военноморските операции, относително устойчива на въздействие морска мина. *Вж.също: mine².* 01/11/1975
coastal convoy / convoi cotier A convoy whose voyage lies in general on the continental shelf and in coastal waters. *Related term: convoy¹*. 01/2012/1977	**coastal convoy / крайбрежен конвой** Конвой, чийто маршрут минава основно през районите на континенталния шелф и крайбрежните води. *Свързан термин: convoy¹.* 01/2012/1977
coastal refraction / refraction cotiere The change of the direction of travel of a radio ground wave as it passes from land to sea or from sea to land. *Synonyms: land effect; shore line effect*. 01/03/1973	**coastal refraction / брегова рефракция** Изменение на посоката на разпространение на наземната радиовълна, когато тя преминава от сушата към водата или от водата към сушата. *Синоними: land effect; shore line effect*. 01/03/1973
cocooning / coconisation An operation consisting in covering equipment with a wrapping to protect it against the action of atmospheric factors. *Synonym: plastic spray packaging.* 01/10/2001	**cocooning / нанасяне на защитно покритие тип "кокон"** Операция, състояща се в нанасяне на покритие на оборудването за защита от въздействието на атмосферните фактори. *Синоним: plastic spray packaging*. 01/10/2001
code word / mot-code 1. A word which has been assigned a classification and a classified meaning to safeguard intentions and information regarding a classified plan or operation. 2. A cryptonym used to identify sensitive intelligence data. 01/08/1976	**code word / кодова дума** 1. Дума, на която е присвоена класификация и секретно значение за запазване в тайна на намерения и информация, засягащи секретен план или операция. 2. Криптоним (тайно име) за обозначаване на деликатна разузнавателна информация. 01/08/1976

collapse depth / immersion d'ecrasement - immersion de destruction The design depth, referenced to the axis of the pressure hull, beyond which the hull structure or hull penetrations are presumed to suffer catastrophic failure to the point of total collapse. 01/03/1981	**collapse depth / пределна дълбочина на потапянето** Предвидената дълбочина спрямо оста на корпусното налягане, след надхвърлянето на която корпусната структура или корпусните заварки теоретично започват да търпят катастрофални повреди до точката на пълно разрушение. 01/03/1981
collateral damage / dommages collateraux Inadvertent casualties, damage and/or destruction caused by military operations. 2020-05-13	
collation / regroupement En matiere de renseignement, activite de la phase de traitement du cycle du renseignement au cours de laquelle le rassemblement d'informations de meme nature permet d'etablir une chronologie d'evenements et facilite le traitement ulterieur. 2020-11-13	
collection agency / organisme de renseignement *Preferred term: agency*. 01/09/1981	**collection agency / добиващ орган** *Предпочитан термин: agency*. 01/09/1981
collection management / gestion de la recherche CM In intelligence usage, the process of satisfying collection requirements by tasking, requesting or coordinating with appropriate collection sources or agencies, monitoring results and re-tasking, as required. 2020-07-31	
collection plan / plan de recherche A plan for collecting information from all available sources to meet intelligence requirements and for transforming those requirements into orders and requests to appropriate agencies. *Related terms: information; information requirements; intelligence cycle.* 01/07/1993	**collection plan / план за добиване на информация** План за добиване на информация от всички налични източници в съответствие с разузнавателните изисквания за трансформиране на тези изисквания в заповеди и заявки за информация към съответните органи. *Свързан термин: information; information requirement; intelligence cycle.* 01/07/1993
collection point / point de collecte A designated location established to collect equipment casualties. MCLSB, 2018.12.06	**collection point / пункт за събиране** Определено място за събиране на повредено оборудване. 29.09.2020

collective call sign / indicatif d'appel collectif Any call sign which represents two or more facilities, commands, authorities, or units The collective call sign for any of these includes the commander thereof and all subordinate commanders therein. *Related term: call sign.* 01/03/1973	**collective call sign / окръжна позивна** Всяка позивна, която представлява две или повече съоръжения, командвания, органи или части. Общата позивна за всяко от изброените включва съответния командир и подчинените командири. *Свързан термин: call sign*. 01/03/1973
collimating mark / repere de fond de chambre - repere de cliche An index mark, rigidly connected with the camera body, which forms an image on the negative. This image is used to determine the position of the optical center or principal point of the imagery. *Synonym: fiducial mark.* 01/03/1973	**collimating mark / колиматорен маркер** Маркер, неподвижно свързан с фотоапарата, който съставлява изображението върху негатива. Това изображение се използва за определяне положението на оптичния център или главната точка на образите. *Синоним: fiducial mark.* 01/03/1973
collocation / colocalisation The physical placement of two or more detachments, units, organizations, or facilities at a specifically defined location. 18/02/2015	**collocation / съвместно разположение** Физическото разполагане на определено място на две или повече групи, формирования, организационни структури или съоръжения. 19/04/2016
column cover / couverture de colonne Cover of a column by aircraft in radio contact therewith, providing for its protection by reconnaissance and/or attack of air or ground targets which threaten the column. *Related term: cover.* 01/03/1973	**column cover / прикритие на войсковата колона** Прикриване на войскова колона от самолет, с който се поддържа радиовръзка, осигуряващ защитата й чрез разузнаване и/или атака на въздушни и наземни цели, които застрашават колоната. *Свързан термин: cover*. 01/03/1973
column formation / formation en ligne de file A formation in which elements are placed one behind the other. *Related terms: trail formation; transport stream*. 01/03/1973	**column formation / построение в колона** Построение, в което елементите са разположени един зад друг. *Свързан термин: trail formation; transport stream*. 01/03/1973
column gap / creneau The space between two consecutive elements proceeding on the same route. It can be calculated in units of length or in units of time measured from the rear of one element to the front of the following element. 01/2012/1979	**column gap / дистанция между елементите на колоната** Пространството между два последователни елемента, движещи се по един и същ маршрут. Може да бъде изчислено в мерни или времеви единици, измерени от края на един елемент до началото на следващия елемент. 01/2012/1979

column length / longueur d'encombrement The length of the roadway occupied by a column or a convoy in movement. *Related term: road space*. 01/10/1980	**column length / дължина на колоната** Дължината на пътя, заеман от движеща се колона или конвой в движение. *Свързан термин: road space*. 01/10/1980
combat air patrol / patrouille aerienne de combat An aircraft patrol provided over an objective area, the force protected, the critical area of a combat zone, or' over an air defense area, for the purpose of intercepting and destroying hostile aircraft before they reach their target. *Related terms: air defence area; bridgehead line; combat patrol; objective; objective area; offshore patrol; patrol; reconnaissance patrol; standing patrol; target.* 04/10/2000	**combat air patrol / бойно дежурство във въздуха** Въздушен патрул за осигуряване на район на целта, защита на силите, на критична зона в района на бойните действия или зона за ПВО с цел прехващане и унищожаване на противникови летателни апарати преди да достигнат целта си. *Свързан термин: air defence area; bridgehead line; combat patrol; objective; objective area; offshore patrol; patrol; reconnaissance patrol; standing patrol; target.* 18/11/14
combat available aircraft / aeronef disponible pour le combat An aircraft capable of filling its normally assigned mission. It will have its primary weapon system surviceable but may require to be fuelled, armed or have combat ready crews. *Related term: combat ready aircraft.* 01/2012/1993	**combat available aircraft / резервен боен летателен апарат** Летателен апарат, в състояние да изпълни обичайно възлаганата му задача. Главното му въоръжение е годно да функционира, но може да има нужда от зареждане с гориво, окомплектоване с оръжия или екипажи в бойна готовност*. Свързан термин: combat ready aircraft.* 01/2012/1993
combat chart / carte de combat A special naval chart, at a scale of 1 :50.000, designed for naval fire support and close air support during coastal or amphibious operations and showing detailed hydrography and topography in the coastal belt. *Related term: amphibious chart, chart*. 01/10/1980	**combat chart / бойна карта** Специална военноморска карта в мащаб 1:50000, предназначена за военноморска огнева поддръжка при брегови или десантни операции, която обозначава детайлно хидрографията и топографията на бреговия пояс (бреговата ивица). *Свързан термин: amphibious chart, chart*. 01/10/1980
combat control team / équipe de guidage au sol CCT A team of specially trained personnel who can be airdropped to provide local air traffic control and to advise on all aspects of landing, airdrop, and/or extraction zone requirements. 22/01/2010	**combat control team / група за бойно управление** Екип от специално подготвен личен състав, който може да бъде стоварен от въздуха за осигуряване на управление на въздушното движение в зоната на операцията и за консултиране по всички въпроси, изискващи експертиза по кацането, десантирането от въздуха и/или изтегляне от зоната. 14/2012/2010

combat day of supply / approvisionnement d'un jour de combat The total amount of supplies required to support one day of combat, calculated by applying the intensity factor to a standard day of supply. *Related terms: one day's supply; standard day of supply.* 22/01/2010	**combat day of supply / бойна дневна норма за снабдяване** Общото количество запаси от материални ресурси, необходими за един боен ден, изчислени като стандартната дневна норма за снабдяване се умножи с коефициент на интензивност на разхода за конкретните бойни условия. *Свързан термин: one day's supply; standard day of supply*. 14/05/2015
combat effectiveness / efficacité au combat The ability of a unit or formation, or equipment to perform assigned missions or functions. Note: This should take into account leadership, personnel strength, the state of repair of the equipment, logistics, training and morale and may be expressed as a level or percentage. MCLSB, 2016.09.05	**combat effectiveness / боеспособност** Способността на формирование или оборудване да изпълнява възложените мисии или функции. Забележка: Боеспособността може да се изрази в нива или проценти, като се взимат предвид: качествата на командния състав, числеността, подготовката и бойния дух на личния състав, състоянието на техниката и логистичното осигуряване.
combat information / renseignement brut de combat That frequently perishable data gathered in combat by, or reported directly to, units which may be immediately used in battle or in assessing the situation. Relevant data will simultaneously enter intelligence reporting channels. 01/08/1982	**combat information / сведения за бойната обстановка** Тези сведения с краткотрайна валидност, събирани по време на бой или съобщавани директно на частите, които могат да бъдат използвани веднага в боя или за оценка на обстановката. Актуалната информация веднага се подава по разузнавателните канали. 01/08/1982
combat information centre / centre d'information de combat The agency in a ship or aircraft manned and equipped to collect, display, evaluate, and disseminate tactical information for the use of the embarked flag officer, commanding officer, and certain control agencies. Certain control, assistance and coordination functions may be delegated by command to the combat information centre. *Synonym: action information centre. Related term: air defense control centre.* 01/03/1973	**combat information centre / боен информационен пост (БИП)** Структура на борда на кораб или летателен апарат с персонал, оборудвана с техника за събиране, представяне, оценка и разпространение на тактическа информация, за употреба от намиращия се на борда командир (командващ) или определени командни органи. Определени контролни, спомагателни и координационни функции могат да бъдат възложени от командира на бойния информационен пост. *Синоним: action information centre*. *Свързан термин: air defence control centre*. 01/03/1973

combat load / charge de combat The total warlike stores carried by an aircraft. *Related terms: aircraft store; airlift capability; airlift requirement; load; payload1; transport capacity..* 22/06/2004	**combat load / боен товар** Общото количество припаси, транспортирани от летателен апарат. *Вж.също:; aircraft store; airlift capability; airlift requirement; load; payload1; transport capacity..* 22/06/2004
combat loading / chargement de combat The arrangement of personnel and the stowage of equipment and supplies in a manner designed to conform to the anticipated tactical operation of the organization embarked. Each individual item is stowed so that it can be unloaded at the required time. *Related terms: embarkation; loading; selective loading.* 01/03/1973	**combat loading / бойно натоварване** Разпределянето на личния състав и подреждането на техниката и продоволствените запаси по начин, съответстващ на предвижданата тактическа операция на намиращото се на борда формирование. Всеки отделен предмет е подреден така, че да бъде разтоварен за нужното време. *Свързан термин: embarkation; loading; selective loading*. 01/03/1973
combat patrol / patrouille de combat For ground forces, a tactical unit sent out from the main body to engage in independent fighting; detachment assigned to protect the front, flank, or rear of the main body by fighting if necessary. *Synonym*: *fighting patrol*. *Related terms: air defence area; bridgehead line; combat air patrol; objective; objective area; offshore patrol; patrol; reconnaissance patrol; standing patrol; target.* 01/03/82	**combat patrol / боен патрул** При сухопътните сили, тактическа част, изпратена от главното формирование за самостоятелно влизане в бой; поделение, предназначено да охранява фронта, фланга или тила на главното формирование, ако е необходимо. *Синоним: fighting patrol. Свързан термин: air defence area; bridgehead line; combat air patrol; objective; objective area; offshore patrol; patrol; reconnaissance patrol; standing patrol; target..* 01/03/82
combat power / puissance de combat The total means of destructive and/or disruptive force which a military unit/formation can apply against the opponent at a given time. 01/08/1974	**combat power / бойна мощ** Способността на собствените сили и средства за унищожаване или подавяне на противостоящ противник в определен период от време.01/08/1974
combat readiness / pret au combat *Preferred term: combat ready 1,2*. 01/09/1980	**combat readiness / бойна готовност** *Предпочитан термин: combat ready 1,2*. 01/09/1980
combat ready / pret au combat 1. As applied to organizations or equipment: available for combat operations. 2. As applied to personnel: qualified to carry out combat operations in the unit to which they are assigned. 09/01/1996	**combat ready / готов за бой** 1. За организация или бойна техника: на разположение за бойни операции. 2. За личен състав: квалифициран да провежда бойни операции в състава на частта, към която е зачислен. 09/01/1996

combat ready aircraft / aeronef pret au combat A combat available aircraft which is fuelled, armed and has a combat ready aircrew available. *Related term: combat available aircraft*. 01/2012/1993	**combat ready aircraft / боеготов летателен апарат** Готов за бой летателен апарат, който е зареден с гориво, снаряжен и има на разположение готов за бой екипаж. *Вж.също: combat available aircraft.* 01/2012/1993
combat recovery / récupération au combat CR A method to recover isolated personnel from a situation where hostile interference may be expected, and either the recovery force, or the isolated personnel, or both, have not been trained in combat search and rescue. MCJSB, 2017.09.01	**combat recovery / récupération au combat CR – бойно извеждане** Метод за извеждане от изолация на личен състав, при който може да се очакват враждебни действия, като участващите в евакуацията и/или евакуираният личен състав нямат предварителна подготовка по бойно търсене и спасяване. 27.03.18
combat search and rescue / recherché et sauvetage de combat The detection, location, identification and rescue of downed aircrew in hostile territory in time of crisis or war and, when appropriate, isolated military personnel in distress, who are trained and equipped to receive combat search and rescue support. *Related term: search and rescue.* 01/10/2003	**combat search and rescue / бойно търсене и спасяване** Откриването, локализирането, идентифицирането и спасяването на свален екипаж в противникова територия по време на криза или война или изолиран военен персонал в опасност, който е обучен и оборудван да получи бойна поддръжка по издирване и спасяване. *Свързан термин: search and rescue.* 01/10/2003

combat service support / soutien logistique du combat **CSS** The support provided to combat forces, primarily in the fields of administration and logistics. Note: Combat service support may include, but is not limited to, administrative services, chaplaincy, civil affairs, financial, legal, medical and health services, military police, supply, maintenance, transportation, construction, acquisition and disposal of real estate, facilities engineering, topographic and geodetic engineering, food services, graves registration, laundry and dry cleaning services, sanitary installations, and property disposal. MCLSB, 2018.12.06	**combat service support / осигуряване на бойни/маневрени формирования** Осигуряване на бойните/маневрените формирования основно в логистично и административно отношение. Забележка: Осигуряването на бойните/маневрените формирования може да включва, но не се ограничава до, логистични и административни услуги като осигуряване със свещенослужители, граждански дейности (гражданско-военни дейности), финансови, правни, медицински и здравни услуги, снабдяване, поддръжка, транспорт, строителство, придобиване и разпореждане с недвижими имоти, проектиране на съоръжения, топографско и геодезическо инженерство, войсково хранене, регистрация на гробове, пране и химическо чистене, санитарни инсталации и разпореждане с имущество и други. 11.03.2021
combat support / appui tactique Fire support and operational assistance provided to combat elements. 01/11/1994	**combat support / бойна поддръжка** Огневата поддръжка и оперативната подкрепа, оказвани на бойните части. 01/11/1994
combat survival / mesure de survie en zone de combat Those measures to be taken by service personnel when involuntarily separated from friendly forces in combat, including procedures relating to individual survival, evasion, escape, and conduct after capture. 01/03/1973	**combat survival / оцеляване в бойни условия** Онези мерки, които трябва да се вземат от военнослужещите при недоброволно отделяне от своите сили по време на бой, включващи процедури за индивидуално оцеляване, отбягване, бягство и поведение след пленяване. 01/03/1973

combat zone / zone de combat 1. That area required by combat forces for the conduct of operations. 2. The territory forward of the army group rear boundary. It is divided into a. The forward combat zone, comprising the territory for ward of the corps rear boundary. b. The rear combat zone, usually comprising the territory between the corps rear boundary and the army group rear boundary. *Related term: communications zone*. 01/07/1983	**combat zone / зона на бойните действия** 1. Зоната, необходима на войските за провеждане на операции. 2. Територията, разположена пред тиловата граница на групата армии. Тя се разделя на: a. Предна зона на бойните действия, обхващаща територията пред тиловата граница на армейския корпус. b. Тилова зона на бойните действия, обхващаща територията, разположена между тиловата граница на армейския корпус и тиловата граница на групата армии. *Свързан термин: communications zone.* 01/07/1983
combined arms (adj.) / interarmes (adj.) In land operations, relating to the synchronized or simultaneous application of several arms to achieve an effect on the enemy that is greater than if each arm were used against the enemy in sequence. MCLSB, 2016.09.05	**combined arms (adj.) – комбинирано използване на сили** В сухопътните операции, съгласувано или едновременно използване на различни огневи системи и оръжия, за постигане на по-голямо въздействие върху противостоящи сили, отколкото ако бъдат използвани последователно. 14.12.2017
combination circuit / mise de feu combinee Firing circuit actuated by two or more influences received either simultaneously or at a predetermined interval. *Related term: firing circuit.* 25/09/1998	**combination circuit / комбинирана верига** Взривна верига, задействана по два или повече способа едновременно или с предварително зададен интервал. *Вж.също: combined circuit*. 25/09/1998
combination firing circuit / circuit combine de mise de feu An assembly comprising two independent firing systems, one non-electric and one electric, so that the firing of either system will detonate all charges. *Related term: dual firing circuit.* 01/03/1981	**combination firing circuit / комбинирана верига за възпламеняване** Комбинирана верига, състояща се от две самостоятелни възпламенителни системи, едната неелектрическа, а другата електрическа, така че възпламеняването на която и да е система ще детонира всички заряди. *Свързан термин: dual firing circuit.* 01/03/1981
combination influence mine / mine a influences combinees - mine combinee A mine designed to actuate only when two or more different influences are received either simultaneously or in a pre-determined order. *Synonym: combined influence mine.* 01/11/1994	**combination influence mine / мина с комбинирано въздействие** Мина, конструирана да се задейства само когато две или повече различни въздействия са приети, едновременни или в предварително определен ред. *Синоним: combined influence mine.* 01/11/1994

combined / multinational Adjective used to describe activities, operations and organizations, in which elements of more than one nation participate. *Preferred term: multinational.* 16/07/1999	**combined/обединен/многонационален** Термин, използван за описване на дейности, операции и структури, в които участват повече от една нация. *Предпочитан термин: multinational .* 16/07/1999
combined force / force multinationale A force composed of elements of two or more nations. 25/09/1998	**combined force / многонационални сили** Сили, състоящи се от подразделения от две или повече нации. 25/09/1998
combined influence mine / mine a influences combinees - mine combinee *Preferred term: combination influence mine.* 01/11/1994	**combined influence mine / мина с комбинирано въздействие** *Предпочитан термин: combination influence mine*. 01/11/1994
combined joint operation / operation interarmees multinationale An operation carried out by forces of two or more nations, in which elements of at least two services participate. *Related terms: joint; multinational.* 16/07/1999	**combined joint operation / многонационална съвместна операция** Операция проведена от сили на една или повече държави, в която участват елементи от най-малко два вида въоръжени сили. *Свързан термин:joint; multinational.* 16/07/1999
combined logistic support / soutien logistique combine The pooling of specified resources by member nations for use by NATO nations as decided by a coordinating authority. *Related terms: logistic assistance; mutual aid; reallocation of resources; reallocation authority.* 01/11/1994	**combined logistic support / многонационална логистична поддръжка** Обединяване на определени ресурси от страни-членки за използване от НАТО, съгласно решенията на координираща власт. *Свързан термин: logistic assistance; mutual aid; reallocation of resources; reallocation authority.* 01/11/1994
combined operation / opération multinationale **multinational operation** (admitted) An operation conducted by forces of two or more nations acting together. 02/03/2009	**combined operation/многонационална операция** Операция, провеждана от сили на две или повече съюзнически държави, които действат съвместно за изпълнение на отделна мисия. 27/04/2010
combustor / dispositif combustor A name generally assigned to the combination of flame holder or stabilizer, igniter, combustion chamber, and injection system of a ramjet or gas turbine. 01/03/1973	**combustor / горивна камера** Име, давано обикновено на комбинацията от носителя на пламъка или стабилизатора, възпламенителя, горивната камера и инжекционната система на правотоковия въздушнореактивен двигател или на газовата турбина. 01/03/1973

command[1] / commandement[1] The authority vested in a member of the armed forces for the direction, coordination, and control of military forces. 2019.02.25	**command[1] / командване[1]** Властта, предоставена на лице от въоръжените сили за ръководство, координация и управление на военни сили. 16.02.2021
command[2]/ commandement An order given by a commander; that is, the will of the commander expressed for the purpose of bringing about a particular action. 29/05/2002	**command[2] / команда** Заповед, дадена от военачалник, която е изразената воля на началника за изпълнението на дадено действие. 29/05/2002
command[3] / commandement A unit, group of units, organization or area under the authority of a single individual. 29/05/2002	**command[3] / командване** Подразделение, група от подразделения, групировка или зона под командването на един военачалник. 29/05/2002
command[4] / commander To dominate an area of situation. 29/05/2002	**command[4] / командвам** Доминиране в дадена зона на действия. 29/05/2002
command[5] / commander To exercise command. 29/05/2002	**command[5] / командвам** Упражняване на правомощията за командване. 08/11/2016
command and control communication system / systeme de communication de commandement et de controle A communication system which conveys information between military authorities for command and control purposes. 29/05/2002	**command and control communication system / комуникационна система за командване и управление** Комуникационна система, която предава информация между военните органи за цели на командването и управлението. 29/05/2002
command and control system / système de commandement et de contrôle An assembly of equipment, methods and procedures and, if necessary, personnel, that enables commanders and their staffs to exercise command and control. *Related terms: communication and information system; communication system; information system; NATO consultation.* 14/10/2002	**command and control system / система за командване и управление** Съвкупност от оборудване, методи и процедури и ако е необходимо личен състав, който позволява на командири и техния личен състав да осъществят командване и управление. *Вж.също: communication and information system; communication system; information system; NATO consultation.* 14/10/2002
command axis / axe de deplacement des postes de commandement - axe de transmission A line along which a headquarters will move. 01/03/1973	**command axis / линия на преместване на командния пункт** Линията, по протежението на която се мести командният пункт. 01/03/1973

command channel / chaine de commandment *Preferred term: chain of command*. 01/03/1973	**command channel /ред на подчинение** *Предпочитан термин: chain of command*. 01/03/1973
command controlled stocks / stocks controles par un commandement Stocks which are placed at the disposal of a designated NATO commander in order to provide him with a flexibility with which to influence the battle logistically.”Placed at the disposal of” implies responsibility for storage, maintenance, accounting, rotation or turnover, physical security and subsequent transportation to a particular battle area. 01/03/1984	**command controlled stocks / запаси, намиращи се под контрола на командването** Запаси, на разположение на дадено командване на НАТО с цел да му се осигури необходимата гъвкавост, с която да въздейства на битката логистично. "На разположение на" предполага отговорност за съхраняването, техническото обслужване, съвместимостта, подмяната , безопасността и транспортирането на запасите до района на бойните действия. 01/03/1984
command destruct signal / signal de destruction telecommande A signal used to operate intentionally the destruction signal in a missile. 01/03/1973	**command destruct signal / команден сигнал за унищожаване** Сигнал, използван за съзнателно задействане на механизма за унищожаване на ракета. 01/03/1973
command-detonated munition / munition télécommandée A munition that is deliberately and remotely detonated by the person in control of that munition. 01/10/2003	**command-detonated munition / боен припас, който се детонира по команда** Боен припас, задействан/взривен умишлено от разстояние, от човек, който е упълномощен да извърши взривяването. 01/10/2003
command ejection system / systeme d’ejection commandee *Related terms: ejection system; independent ejection system; sequenced ejection system.* 01/03/1981	**command ejection system / система за катапултиране по команда** *Вж.също: ejection system; independent ejection system; sequenced ejection system.*. 01/03/1981
commander’s required date / date exigée par le commandant The latest date, calculated from G-day, established by the theatre commander, on which forces are required to be complete in their final destination and organized to meet the commander’s operational requirement. *Related terms: designation of days and hours; D-day; E-day; G-day; H-hour; K-day; latest arrival date..* 29/05/2002	**commander’s required date / дата за готовност** Най-късната дата, изчислена от деня-G, заповядана от командващия на театъра на военните действия, на която въоръжените сили трябва да завършат окончателното си предназначение и да са организирани да изпълнят оперативните изисквания на командира. *Свързан термин: designation of days and hours; D-day; E-day; G-day; H-hour; K-day; latest arrival date.* 29/05/2002

command guidance / guidage telecommande A guidance system wherein intelligence transmitted to the missile from an outside source causes the missile to traverse a directed flight path. 01/03/1973	**command guidance / насочване по команда** Система за управление, при която информацията, подавана към ракетата от външен източник, причинява отклонение от предварително установена траектория. 01/03/1973
command net / reseau de commandement A communications network which connects an echelon of command with some or all of its subordinate echelons for the purpose of command control. 01/03/1973	**command net / командна мрежа** Свързочна мрежа, която свързва команден ешелон с някои или всички подчинени ешелони с цел упражняване правото на командване. 01/03/1973
command of the sea / maîtrise de l'espace maritime The freedom to use the sea and to deny its use to an adversary in the sub-surface, surface and above-water environments. *Related terms: sea control; sea denial.* 13/2012/1999	**command of the sea/ господство на море** Свободата да се използва морето и да не се допусне използването му от противника под вода, на повърхността на водата и над нея. *Свързан термин: sea control; sea denial.* 13/2012/1999
command post / poste de commandement CP In operations or exercises, a location from which command is exercised. *Related term: exercise* 31/08/2012	**command post / команден пункт** В операции или учения място, от което се осъществява командването. 16/05/2013
command post exercise / exercice de poste de commandement An exercise in which the forces are simulated, involving the commander, his staff, and communications within and between headquarters. *Related terms: exercise; field exercise.* 01/11/1983	**command post exercise / командно-щабно учение** Учение, при което въоръжените сили са симулирани, включително командира, неговият личен състав и съобщенията в и между щабовете. *Вж.също: exercise; field exercise.* 01/11/1983
command select ejection system / systeme d'ejection a commande selective *Related term: ejection systems*. 01/03/1981	**command select ejection system / система за катапултиране с избор на команда** *Вж.също: ejection systems*. 01/03/1981
commercial loading / chargement administratif *Preferred term: administrative loading*. 01/03/1973	**commercial loading / товарене с отчитане на технологическите изисквания** *Предпочитан термин: administrative loading.* 01/03/1973

commercial off-the-shelf / commercial sur étagère COTS Pertaining to a commercially marketed product which is readily available for procurement and normally used without modification. 26/08/2014	**commercial off-the-shelf /стандартен търговски продукт COTS** Отнася се до продукт на търговския пазар, който е наличен за доставка и обикновено се използва без модификация. 19/04/2016
committed force / force engagée A force in contact with the enemy or deployed on a specific mission or course of action, precluding its employment elsewhere. 2016.09.16	**committed force – ангажирана сила** Войски, които са в съприкосновение/контакт с противника или развърнати за изпълнение на специфична мисия/определени действия, което изключва използването им другаде. 20/11/2017
commonality / communité The state achieved when the same doctrine, procedures or equipment are used. *Related terms: common user item; compatibility; force interoperability, interchangeability; interoperability; military interoperability; standardization.* 04/10/2000	**commonality / унификация** Състоянието, при което се използват еднакви доктрини, процедури или оборудване. *Свързан термин*: *common user item; compatibility; force interoperability, interchangeability; interoperability; military interoperability; standardization.* 04/10/2000
common electronic order of battle / format commun d'ordre de bataille électronique C-EOB A standardized data exchange format containing electronic order of battle information.	**common electronic order of battle / общ електронен боен ред** Стандартизиран формат за обмен на данни, съдържащ електронна информация за бойния ред. 14.12.2017
common funding / financement commun **international funding** (admitted) In NATO, moneys contributed by member states to cover the agreed common costs of facilities, programmes, activities and operations, provided on the basis of predetermined cost-sharing formulae. MCJSB, 2019.06.28	**common funding / общо финансиране** **международно финансиране** (допуска се) Паричните средства в НАТО, отпуснати от държавите-членки за покриване на договорените общи разходи за съоръжения, програми, дейности и операции, предоставени въз основа на предварително определени формули за споделяне на разходите. 29.09.2020

common infrastructure / infrastructure commune Infrastructure essential to the training of NATO forces or to the implementation of NATO operational plans which, owing to its degree of common use or interest and its compliance with criteria laid down from time to time by the North Atlantic Council, is commonly financed by NATO members. *Related terms: bilateral infrastructure; infrastructure; national infrastructure.* 01/03/1973	**common infrastructure / обща инфраструктура** Инфраструктура, съществена за подготовката на въоръжените сили или за осъществяване на оперативните планове на НАТО, която поради степента на съвместна употреба или интерес и нейното съгласуване с определяните периодично критерии на Северно-атлантическия съвет е съвместно финансирана от държавите-членки на НАТО *Вж.също:bilateral infrastructure; infrastructure; national infrastructure.* 01/03/1973
common operational picture / situation opérationnelle commune COP An operational picture tailored to the user's requirements, based on common data and information shared by more than one command MCLSB, 2016.09.05	**common operational picture – обща оперативна картина** Оперативна картина, съобразена с изискванията на потребителите, базирана на общи данни и информация, споделени от повече от едно командване. 20/11/2017
common user item / article d'usage commun An item of an interchangeable nature which is in common use by two or more nations or services of a nation. *Related terms: commonality; compatibility; force interoperability, interchangeability; interoperability; military interoperability; standardization..* 01/07/82	**common user item / предмет с общо предназначение** Взаимозаменяем предмет, който се използва ежедневно от две или повече държави или служби на една държава. *Свързан термин: commonality; compatibility; force interoperability, interchangeability; interoperability; military interoperability; standardization.* 01/07/82
communication and information systems / systemes d'information et de communication Collective term for communication systems and information systems. *Related terms: command and control systems; communication system; information system; NATO consultation.* 29/05/2002	**communication and information systems / комуникационни и информационни системи** Събирателен термин за комуникационни системи и информационни системи. *Вж.също:command and control systems; communication system; information system; NATO consultation.* 29/05/2002

communication centre / centre de communication – centre de transmissions An organization responsible for handling and controlling communications traffic, normally comprising a message centre, a cryptographic centre, and transmitting and receiving stations. Note: transmitting and receiving stations are not normally located in the communication centre but the remote controls for these facilities are located there. *Synonym: signal centre.* 01/10/2003	**communication centre / комуникационен център** Организация, отговорна за обработването и контролирането на комуникационния трафик; обикновено се състои от съобщителен център, криптографски център и приемащи и предаващи станции. Забележка: приемащите и предаващите станции обикновено не са разположени в комуникационния център, но дистанционните управления за тези съоръжения са разположени там. *Синоним: signal centre.* 01/10/2003
communication externals / paramètres de communication COMEXT **Comms Externals** (admitted) **COMINT Technical Data** (admitted) **Comms Ext** (admitted) The measurable technical parameters and geolocation of a communication system. MCJSB, 2016.12.14	**communication externals / характеристики на комуникационни системи** Измеримите технически параметри и геопространствено разположение на комуникационна система. 14.12.2017
communication reporting gate / seuil de compte rendu A geographical reference point or line at which merchant ships are required to call the naval cooperation and guidance for shipping organization in order to establish initial contact or to update previous information. *Related terms: merchant ship; naval cooperation and guidance for shipping.* 02/03/2007	**communication reporting gate / проход за комуникационен отчет** Географска отправна точка или линия, на която търговските кораби са задължени да се обадят на организацията за военноморско сътрудничество и ръководство за корабоплаване, за да се установи първоначален контакт или да се допълни предишна информация. *Свързан термин: merchant ship; naval cooperation and guidance for shipping.* 02/03/2007
communications intelligence / renseignement issu des communications COMINT Intelligence derived from electromagnetic communications and communication systems. 2013-10-31	

communication system / système de communication An assembly of equipment, methods and procedures and, if necessary, personnel, organized to accomplish information transfer functions. Notes: 1. A communication system provides communication between its users and may embrace transmission systems, switching systems and user systems. 2. A communication system may also include storage or processing functions in support of information transfer. *Related terms: command and control systems; communication and information system; information system; NATO consultation..* 29/05/2002	**communication system / комуникационна система** Съвкупност от оборудване, методи, процедури и при необходимост личен състав, организирани с цел осигуряване на обмена на информация. Забележка: 1. Комуникационната система осигурява свръзка между своите потребители и може да включва приемо-предавателни и комутационни системи и крайно (потребителско) оборудване. 2. Комуникационната система може също да включва функции по съхранение и обработка на данни осигуряващи (поддържащи) обмена на информация. *Свързан термин: command and control systems; communication and information system; information system; NATO consultation.* 29/05/2002
communications zone / zone des communications Rear part of theatre of operations (behind but contiguous to the combat zone) which contains the lines of communications, establishments for supply and evacuation and other agencies required for the immediate support and maintenance of the field forces. *Related term: combat zone*. 01/03/1973	**communications zone / зона на комуникации** Тилов район на театъра на военните действия (зад, но близо до зоната на бойните действия), който съдържа комуникационни линии, разположени за снабдяване и евакуация и другите дейности, необходими за непосредствено осигуряване и поддръжка на полевите въоръжени сили. *Свързан термин: combat zone*. 01/03/1973
company / compagnie Coy A unit consisting of two or more platoons, usually of the same type, with a headquarters and a limited capacity for self-support. MCLSB, 2016.09.05	**company / рота** Единица, състояща се от два или повече взвода, обикновено от еднакъв тип, с командване и ограничена способност за самоосигуряване. 14.12.2017
comparative cover / couverture de comparison Coverage of the same area or object taken at different times, to show any changes in details. *Related terms: airborne alert; column cover; concealment; fighter cover; screen..* 13/2012/1999	**comparative cover /сравнително осигуряване** Покриване на една и съща зона или цел, в различно време, за да се покажат всички промени в детайлите. *Свързан термин: airborne alert; column cover; concealment; fighter cover; screen.* 13/2012/1999

compartment marking / marquage de soute In an aircraft, a system of marking a cabin into compartments for the positioning of loads in accordance with the weight and balance requirements. 01/03/1973	**compartement marking / маркиране на товарните отсеци** В летателен апарат - система за маркиране на товарния отсек за позициониране на товарите в съответствие с изискванията за теглото и равновесието. 01/03/1973
compatibility / compatibilité The suitability of products, processes or services for use together under specific conditions to fulfil relevant requirements without causing unacceptable interactions. (ISO-IEC) *Related terms: commonality; common user item; force interoperability; interchangeability; interoperability; military interoperability; standardization..* 04/10/2000	**compatibility / съвместимост** Способността на продукти, процеси или услуги да се използват съвместно при определени условия, за да изпълнят съответните изисквания без да предизвикват неприемливи взаимодействия. *Свързан термин: commonality; common user item; force interoperability; interchangeability; interoperability; military interoperability; standardization.* 04/10/2000
compilation diagram / carton des references A diagram giving details of the source material from which the map or chart has been compiled; this does not necessarily include reliability information. *Related terms: information box; reference box; reliability diagram..* 01/03/1973	**compilation diagram / схема на компилация** Схема, даваща детайли за източника, от който топографската или навигационна карта е съставена; не е задължително да бъде посочена достоверността на тази информация. *Вж.също: information box; reference box; reliability diagram.* 01/03/1973
complete round / coup complet Ammunition which contains all the components necessary for it to function. 01/09/1981	**complete round / пълен боен припас** Боен припас, който съдържа всички компоненти, необходими неговото функциониране. 01/09/1981
component / composant In logistics, a part or combination of parts, having a specific function, which can be installed or replaced only as an entity *Related terms: assembly; base; deployment operating base; emergency fleet operating base; equipment; establishment1; part; sub-assembly; supplies; unit equipment.* 01/03/1992	**component / компонент** В логистиката, елемент или сглобка от елементи, изпълняващи определена функция, която може да се инсталира или замени само в своята цялост. *Свързан термин: assembly; base; deployment operating base; emergency fleet operating base; equipment; establishment1; part; sub-assembly; supplies; unit equipment.* 01/03/1992

component command / commandement de composante CC A functional component command or environmental component command responsible for the planning and conduct of a maritime, land, air, special or other operation. 18/02/2015	**component command / компонентно командване CC** Функционално компонентно командване или компонентно командване, определено от средата, в която се извършват бойните действия, отговарящо за планирането и провеждането на сухопътни, въздушни, морски, специални или други операции. 17/05/2016
component commander / commandant de composante 1. A single-service or functional component commander at the third level of the NATO military command structure. *Related terms: component command1; NATO strategic commander.* 2. A designated commander responsible for the planning and conduct of a maritime, land, air, special or other operation as part of a joint force. 29/05/2002	**component commander / командир на компонентното командване** 1.Сухопътен, военновъздушен или военноморски командир от третостепенната военна командна структура на НАТО. *Свързан термин:component command1; NATO strategic commander.* 2. Командир отговорен за планирането и провеждането на военноморски, сухопътни, военновъздушни, специални или други операции като част от съвместните сили. 29/05/2002
component life / durée de vie d'un composant The period of normal usage of a component after which the likelihood of failure sharply increases. 04/10/2000	**component life / трайност на компонента** Периодът на обичайно ползване на компонент, след който се увеличава вероятността за технически неизправности. 04/10/2000
compound helicopter / helicoptere hybride A helicopter with an auxiliary propulsion system which provides thrust in excess of that which the rotor alone could produce, thereby permitting increased forward speeds; wings may or may not be provided to reduce the lift required from the rotor system. 01/2012/1976	**compound helicopter / комбиниран вертолет** Вертолет със спомагателна силова уредба, която осигурява по-голяма тяга от тази, получавана от носещото витло, като по този начин се постига по-голяма постъпателна скорост; крилото може или не да бъде снабдено, с цел намаляване на подемната сила на носещото витло. 01/2012/1976
compression chamber /caisson hyperbare *Preferred term: hyperbaric chamber*. 01/10/1984	**compression chamber / компресионна камера** *Предпочитан термин: hyperbaric chamber*. 01/10/1984
compromised / compromis Of classified matter, disclosed in whole or in part to an unauthorized person or exposed to the risk of such disclosure. 2012.01.30	

computer network exploitation / exploitation de réseau informatique Action taken to make use of a computer or computer network, as well as the information hosted therein, in order to gain advantage. 17/01/05	**computer network exploitation /експлоатация на компютърна мрежа** Действие предприето да се използва компютър или компютърна мрежа, както и съхраняваната в тях информация, с цел спечелване на преимущество. 17/01/05
concentrated fire / tir de concentration 1. The fire of the batteries of two or more ships directed against a single target. 2. Fire from a number of weapons directed at a single point or small area. 01/03/1973	**concentrated fire / съсредоточен огън** 1. Огън от артилерията на два или повече кораба по една цел. 2. Огън от различни огневи средства по една точка или малка зона. 01/03/1973
concentration area / zone de concentration 1. An area, usually in the theatre of operations, where troops are assembled before beginning active operations. 2. A limited area on which a volume of gunfire is placed within a limited time. 01/03/1973	**concentration area/район за съсредоточаване** 1. Територия обикновено в театъра на военните действия, където войските се събират преди да пристъпят към активни операции. 2. Ограничен район, в който се съсредоточава огъня за определено време. 01/03/1973
concept / concept In NATO concept development and experimentation, a solution-oriented transformation idea that addresses a capability shortfall or a gap. 18/02/2015	**concept / концепция** Идея, насочена към намирането на решение, в отговор на определен недостиг или липса на способности. Този термин се използва в областта на разработването и експериментиране на концепции в НАТО. 19/04/2016
concept of operations / concept de I'operation A clear and concise statement of the line of action chosen by a commander in order to accomplish his given mission. 30/01/2012	**concept of operations / концепция за операцията** Кратка и ясна формулировка на избрания от командира начин за действие, за да изпълни мисията / задачата си. 30/01/2012
conduct of operations / conduite des opérations The art of directing, coordinating, controlling and adjusting the actions of forces to achieve specific objectives. 14/10/2002	**conduct of operations / провеждане на операции** Умението да се управляват, координират, контролират и регулират действията на войските, за да се постигнат определени цели. 14/10/2002

cone of silence / cone de silence An inverted cone-shaped space directly over the aerial towers of some forms of radio beacons in which signals are unheard or greatly reduced in volume *Related terms: beacon; fan marker beacon; radio beacon; Z-marker beacon.* 01/03/1973	**cone of silence / мъртва зона** Пространство във формата на обърнат конус, директно над антените на някои видове радиомаяци, в което сигналите не се чуват или са много слаби. Свързан термин: *beacon; fan marker beacon; radio beacon; Z-marker beacon.* 01/03/1973
conflict prevention / prévention des conflits A peace support operation employing complementary diplomatic, civil, and - when necessary - military means, to monitor and identify the causes of conflict, and take timely action to prevent the occurrence, escalation, or resumption of hostilities. *Related terms: peacebuilding; peace enforcement; peacekeeping; peacemaking; peace support operation; peace support force.* 14/10/2002	**conflict prevention / превенция на конфликт** Мироподдържаща операция, използваща допълнителни дипломатически, граждански и когато е необходимо военни средства, за да контролира и идентифицира причините за конфликта и да вземе навременни действия за превенция на събитията, ескалация или възобновяване на военните действия. *Свързан термин: peacebuilding; peace enforcement; peacekeeping; peacemaking; peace support operation; peace support force.* 14/10/2002
conflict-related sexual and gender-based violence / violence sexuelle et sexiste liée aux conflits **conflict-related SGBV (admitted)** Any sexual and/or gender-based violence against an individual or group of individuals, used or commissioned in relation to a crisis or an armed conflict. 14/08/2015	**conflict-related sexual and gender-based violence/ сексуално насилие и насилие върху лица от противоположния пол по време на конфликти** Всяка сексуално и/или свързано с пола насилие срещу физическо лице или група лица, извършвано или упражнявано по време на криза или въоръжен конфликт. 29/02/2016
confusion reflector / reflecteur-brouilleur A reflector of electromagnetic radiations used to create echoes for confusion purposes. Radar confusion reflectors include such devices as chaff, rope and corner reflectors. 01/03/1973	**confusion reflector / дезориентиращ отражател** Отражател на електромагнитни вълни, използван да създава ехо за смущаване. Радиолокационните дезориентиращи отражатели включват метални, възлови и ъглови отражатели. 01/03/1973

connecting route / itineraire de raccordement A route connecting axial and/or lateral routes. *Related terms: axial route; controlled route; despatch route; diversion; double flow route; lateral route; limited access route; main supply route; open route; reserved route; route; route classification; single flow route; supervised route.* 01/06/1978	**connecting route / свързващ маршрут** Маршрут, свързващ фронталните и/или обходните маршрути. *Свързан термин: axial route; controlled route; despatch route; diversion; double flow route; lateral route; limited access route; main supply route; open route; reserved route; route; route classification; single flow route; supervised route.* 01/06/1978
consequence management / gestion des conséquences CM Actions taken to maintain or restore essential services and to lessen the effects of natural or man-made disasters. 31.08.2012	**consequence management / управление на процеса по ликвидиране на последствията** Действия, предприети за поддържане или възстановяване на основни услуги, както и за намаляване на последиците от природни бедствия или щети, предизвикани от човешка дейност.16/05/2013
consignment / expedition In asset tracking, one or more transport packages sent from a consignor to a consignee and specified by a unique identifier. MCLSB, 2018.12.06	**consignment / пратка** При проследяването на активи, един или повече транспортни пакети, изпратени до получател и обозначени с уникален идентификатор. 29.09.2020
console[1] / console A long-range radio aid to navigation, the emissions of which, by means of their radio frequency modulation characteristics, enable bearings to be determinate. 1973.03.01	**console / пулт за управление** Високо обхватни радионавигационни средства, чиито емисии, чрез техните характеристики на радиочестотна модулация, позволяват да се определи местоположението. 01/03/1973
console[2] / pupitre de commande A grouping of controls, indicators, and similar electronic or mechanical equipment, used to monitor readiness of, and/or control specific functions of, a system, such as missiles check-out, countdown, or launch operations. 1973.03.01	**console / пулт за управление** Групиране на ръководства, индикатори и подобно електронно или механично оборудване, използвано за преглед на готовността и/или контрол на специфични функции на система, като проверка на ракета, отброяване на времето до изстрелване, пускови операции. 01/03/1973
consolidation of position / organisation d'une position conquise Organizing and strengthening a newly captured position so that it can be used against the enemy. 01/03/1973	**consolidation of position / затвърдяване на позиция** Организиране и укрепване на новоовладяна позиция, за да бъде използвана срещу противника. 01/03/1973

consultation, command and control systems / systemes de consultation, de commandement et de controle C3S **C3 systems** [AAP-31, Ed. 3, 2005] Communication and information systems, sensor systems and facilities which enable NATO authorities and commands to carry out consultation, command and control. C3B, 2017.09.19	
consumable item / article consommable expendable item An item that cannot be recovered once used, or that loses its identity in an assembly, or that is of low intrinsic value, unworthy of full accounting procedures. Examples: munitions; pens; spare parts. MCJSB, 2019.06.28	**consumable item / консуматив** Артикул, който не може да бъде възстановен, след като бъде използван или който губи своята идентичност при монтаж, или който е с ниска себестойност, неподлежащ на осчетоводяване. Примери: писалки; резервни части. 16.02.2021
consumer logistics / logistique de consommation That part of logistics concerning the reception, storage, transport, maintenance and disposal of materiel, as well as the provision of support and services. *Related terms: acceptance trial; production logistics.* 22/06/2004	**consumer logistics / потребителска логистика** Тази част от логистиката, отнасяща се до получаването, съхраняването, транспортирането, поддържането и разполагането на материални средства, както и осигуряването на поддръжка и услуги. *Свързан термин: acceptance trial; production logistics..* 22/06/2004
consumption rate / taux de consummation The average quantity of an item consumed or expended during a given time interval, expressed in quantities by the most appropriate unit of measurement per applicable stated basis. 01/03/1973	**consumption rate / разчетно-снабдителна единица (РСЕ)** Средното количество от даден продукт, консумирано или изразходвано за единица от време, което се изразява в съответната мерна единица в зависимост от случая. 01/03/1973
contact/contact Any discrete airborne, surface or subsurface object detected by electronic, acoustic, and/or visual sensors. 16/07/1996	**contact / контакт** Всеки въздушен, повърхностен или подводен обект, открит чрез електронни, звукови и/или визуални сензори. 16/07/1996
contact lost / contact perdu A target tracking term used to signify that a target believed to be still within sonar coverage is temporarily lost but the termination of track plotting is not warranted. 09/01/1996	**contact lost / загуба на контакт** Термин при проследяване на целта, означаващ, че целта, намираща се в зоната на пряка видимост е временно изгубена, но не става въпрос за преустановяване на нейното търсене. 09/01/1996

contact mine / mine a contact A mine detonated by physical contact. *Related term: mine.* 01/03/1977	**contact mine / контактна мина** Мина детонирана при физически контакт. *Свързан термин: mine.* 01/03/1977
contact point / point de jonction 1. In land warfare, a point on the terrain, easily identifiable, where two or more units are required to make contact. *Related terms: checkpoint1; control point3; coordinating point.* 2. In air operations, the position at which a mission leader makes radio contact with an air control agency. *Related terms: control point2; coordinating point; pull-up point; turn-in point.* 01/2012/1976	**contact point / точка на контакт** 1. При сухопътните бойни действия, лесноотриваема точка от местността, където две или повече бойни единици трябва да влязат в съприкосновение. *Вж.също: checkpoint1; control point3; coordinating point.* 2. При въздушни бойни действия, позиция, на която командирът на мисията установява радиовръзка с агенцията за въздушен контрол. *Свързан термин: control point2; coordinating point; pull-up point; turn-in point.* 01/2012/1976
contact print / tinge contact A print made from a negative or a diapositive in direct contact with sensitized material. 01/03/1973	**contact print / контактно фотокопие** Фотокопие от негатив или диапозитив в пряк контакт със сенсибилизиран материал. 01/03/1973
contact report / compte rendu de contact A report indicating any detection of the enemy. *Synonims: amplifying report; initial contact report*. 01/2012/1979	**contact report / доклад за откриване** Доклад,указващ откриване на противника. *Синоними: amplifying report; initial contact report*. 01/2012/1979
contain / contenir To restrict an entity's freedom of movement to within a specified area. MCLSB, 2018.12.06	**contain / задръж** Ограничаване свободата на движение на субект към и във вътрешността на определена зона. 11.03.2021
container anchorage terminal / mouillage abrité pour transbordement A sheltered anchorage other than a port with the appropriate facilities for the transshipment of containerized cargo from containerships to other vessels. 04/02/2011	**container anchorage terminal / mouillage abrité pour transbordement /терминал за обработване на контейнеровози на рейд** Защитена котвена стоянка, различна от пристанище, оборудвана с необходимите съоръжения за прехвърляне на товари от контейнеровози на други плавателни средства. 27/06/2012

contamination / contamination - infection The deposit, absorption or adsorption of radioactive material or of biological or chemical agents on or by structures, areas, personnel or objects. *Related terms: induced radiation; initial radiation; residual radiation.* 01/11/1994	**contamination /заразяване/ замърсяване** Утаяване, поглъщане или проникване на радиоактивни, биологически и/или химически вещества в или от сгради, терени, инфрастуктурни или други обекти и хора. *Свързан термин: induced radiation; initial radiation; residual radiation* . 01/11/1994
contamination control / controle de contamination The employment of policies, doctrine, procedures and equipment to contain, reduce, remove or render harmless chemical, biological, radiological or nuclear contamination. 2016-04-13	
contingency plan / plan de circonstance COP A plan which is developed for possible operations where the planning factors have been identified or can be assumed. This plan is produced in as much detail as possible, including the resources needed and deployment options, as a basis for subsequent planning. 25/09/1998	**contingency plan / план при непредвидени случаи** План, разработен за вероятни операции, където планиращите фактори са идентифицирани или могат да бъдат предположени. Този план е изработен възможно най-подробно, като включва необходимите ресурсите и възможностите за развръщане като база за последващо планиране. 25/09/1998
continuous fire[1] / tir continu Fire conducted at a normal rate without interruption for application of adjustment corrections or for other reasons. 09/01/1996	**continuous fire[1] / непрекъснат огън** Стрелба, осъществена с нормален темп без прекъсване за коригиране на огъня или поради други причини. 09/01/1996
continuous fire[2] / tir continu In artillery and naval fire support, the procedural term used to order the guns to load and to fire at a specified time interval or as rapidly as possible consistent with accuracy within the prescribed maximum rate of fire for the weapon. 09/01/1996	**continuous fire[2] / непрекъснат огън** При артилерийската и военноморската огнева поддръжка, оперативен термин използван за зареждане и осъществяване на стрелба в определен времеви интервал или възможно най-бързо, съвместим с точността на указаната максимална скорострелност на оръжието. 09/01/1996
continuous illumination fire / tir eciairant continu A type of fire in which illuminating projectiles are fired at specified time intervals to provide uninterrupted lighting on the target or specified area. *Related term: coordinated illumination fire*. 01/03/1973	**continuous illumination fire / непрекъсната стрелба с осветителни снаряди** Вид стрелба, при която осветителните снаряди са изстреляни през определени интервали от време, за да осигурят непрекъснато осветяване на целта или определена площ. *Свързан термин: coordinated illumination fire.* 01/03/1973

continuous processor / machine a traitement continu Equipment which processes film or paper in continuous strips. 01/03/1973	**continuous processor / машина с непрекъснат работен режим** Техника, която обработва филм или хартия като непрекъснати ленти. 01/03/1973
continuous strip camera / appareil photographique a difilement continu A camera in which the film moves continuously past a slit in the focal plane, producing a photograph in one unbroken length by virtue of the continuous forward motion of the aircraft. 01/03/1973	**continuous strip camera / фотоапарат с непрекъснато подаване на лентата** Фотоапарат, в който лентата се движи непрекъснато зад процеп във фокусната равнина, като така прави непрекъснати снимки по маршрута на полета. 01/03/1973
continuous strip imagery / bande d'image continue Imagery of a strip of terrain in which the image remains unbroken throughout its length, along the line of flight. 01/08/1976	**continuous strip imagery / лента с последователни изображения** Изображение на тясна ивица от терена, като изображението остава непрекъснато по своята дължина по време на полета. 01/08/1976
continuous strip photography / photographie en defilement continu Photography of a strip of terrain in which the image remains unbroken throughout its length, along the line of flight. 01/03/1973	**continuous strip photography / фотографиране при непрекъснато подаване на лентата** Фотографиране на тясна ивица от местността, като изображението не се прекъсва по своята дължина по маршрута на полета. 01/03/1973
contour flight / vol en suivi de terrain A form of terrain flight with varying airspeed and varying height following contours of the earth. 2020-06-30	
continuously-computed release point / calcul continu du point de largage Solution of the weapon delivery release point by continuous prediction of the release point for a given set of ballistics, altitudes and airspeeds. 01/11/1975	**continuously computed release point / непрекъснато изчисляване на точката на бомбопускане** Изчисляване на точката на бомбопускане чрез непрекъснато предричане на точката на отделяне за дадена група балистични данни, височина и скорост. 01/11/1975
contract / contrat An agreement of wills between two or more private individuals or legal persons, intended to create, modify, transmit or terminate obligations. MCJSB, 2019.06.28	**contract / договор** Споразумение за съгласие между две или повече физически или юридически лица, предназначено за създаване, изменение, предаване или прекратяване на задължения. 29.09.2020

contributing nation / pays contributeur CN A nation that takes part in a NATO operation, programme or other activity, for which an agreed contribution is payable in money or in kind. 2012.08.31	**contributing nation / допринасяща страна** Страна, която участва в операция, програма или друга дейност на НАТО, за които договореното участие се състои в предоставяне на пари или в натура. 17.11.2020
control[1] / controle The authority exercised by a commander over part of the activities of subordinate organizations, or other organizations not normally under his command, that encompasses the responsibility for implementing orders or directives. 2012.01.30	**control[1] / управление** Правомощията, упражнявани от командир върху част от действията на подчинени или други структури, които обикновено не са под негово командване, включващи отговорността по изпълнение на заповеди или директиви. 17.11.2020
control[2]/ controler To exert influence over an entity, process, object or area to establish, maintain or prevent a specific situation or event. MCLSB, 2018.12.06	**control[2] / контрол / контролирай[2]** Упражняване на влияние върху субект, процес, обект или територия за установяване, поддържане или предотвратяване на конкретна ситуация или събитие. 29.09.2020
control and reporting centre / centre de detection et de controle A subordinate air control element of the tactical air control centre from which radar control and warning operations are conducted within its area of responsibility. *Related term: air control*. 01/03/1973	**control and reporting centre / център за управление и докладване** Подчинен елемент на Центъра за управление на тактическата авиация, от който операциите по радиолокационно наблюдение и оповестяване се осъществяват в неговата зона на отговорност. *Свързан термин: air control*. 01/03/1973
control and reporting system / reseau de detection et de controle An organization set up for: a. early warning, tracking, and recognition of aircraft and tracking of surface craft, and b. control of all active air defences. It consists primarily of a chain of radar reporting stations and control centres and an observer organization, together with the necessary communications network. 01/03/1973	**control and reporting system / система за управление и докладване** Система, изградена за: а. ранно предупреждение, следене и опознаване на летателни апарати и направляване на надводни плавателни съдове; б. управление на цялата активна противовъздушна отбрана. Състои се главно от верига от радиолокационни станции, контролни центрове и наблюдателна организация, съвместно с необходимата комуникационна мрежа. 01/03/1973

control area / region de controle A controlled airspace extending upwards from a specified limit above the earth. *Related terms: air control; air controller; air traffic control centre; airway; area control centre; control and reporting centre; control zone; controlled airspace; interceptor controller; tactical air controller; tactical air control centre.* 01/07/1980	**control area / контролирана зона** Контролирано въздушно пространство, простиращо се нагоре от определена граница над земята. *Свързан термин: air control; air controller; air traffic control centre; airway; area control centre; control and reporting centre; control zone; controlled airspace; interceptor controller; tactical air controller; tactical air control centre*. 01/07/1980
control measure / mesure de conduite Directive given graphically or orally by a commander to subordinate commands in order to assign responsibilities, coordinate fires and manoeuvre, and control combat operations. MCLSB, 2016.09.05	**control measure - управленско въздействие** Писмено или устно отдадена директива (заповед) от командващия/командира към подчинените, с цел възлагане на отговорности, координиране на огъня и маньовъра и управление на бойните операции. 14.12.2017
control point[1] / point repere A position marked by a buoy, boat, aircraft, electronic device, conspicuous terrain feature, or other identifiable object which is given a name or number and used as an aid to navigation or control of ships, boats, or aircraft. 1973.03.01	**control point[1] / контролна точка** Местоположение, маркирано чрез маяк, лодка, летателен апарат, електронно устройство, отличителен детайл от местността или друг идентифицируем обект, на който се дава име или номер и се използва за подпомагане на навигацията или управлението на кораби, лодки или летателни апарати.
control point[2] / poste de controle CP A position along a military route manned by personnel with delegated responsibility and authority for the supervision and control of military movements and the provision of support to the troops. 2011.02.03	**control point[2] / контролна точка** Определено място по военен маршрут с назначен личен състав за контролиране и управление на придвижването на войски и осигуряване на поддръжката им. 27/07/2012
control zone / zone de controle A controlled airspace extending upwards from the surface of the earth to a specified upper limit. *Related terms: air control; airway; control area; controlled airspace; terminal control area..* 01/07/1980	**control zone / контролирана зона** Контролирано въздушно пространство, простиращо се вертикално от повърхността на земята до определена горна граница. *Свързан термин:air control; airway; control area; controlled airspace; terminal control area.*. 01/07/1980
controllable mine / mine controlable A mine which after laying can be controlled by the user, to the extent of making the mine safe or live, or to fire the mine. *Related term: mine*. 01/11/1991	**controllable mine / управляема мина** Мина, която след поставяне, може да бъде управлявана (контролирана) от потребителя до степен да я направи безопасна, заредена или да я взриви. *Свързан термин: mine.* 01/11/1991 J3

controlled airspace / espace aerien controle An airspace of defined dimensions within which air traffic control service is provided to controlled flights. *Related terms: air control; control area; control zone; terminal control area.*. 01/03/1973	**controlled airspace / контролирано въздушно пространство** Въздушно пространство с определени граници, в рамките на което е осигурено обслужване на въздушното управление на транспорта на контролираните полети. *Свързан термин: air control; control area; control zone; terminal control area..* 01/03/1973
controlled dangerous air cargo / cargaison aerienne dangereuse controlee Cargo which is regarded as highly dangerous and which may only be carried by cargo aircraft operating within specific safety regulations. *Related terms: cargo; dangerous cargo; essential supply; general air cargo; immediately vital cargo; restricted dangerous air cargo; unwanted cargo; valuable cargo; wanted cargo.* 01/07/1982	**controlled dangerous air cargo / контролиран опасен въздушен товар** Товар, преценен като особено опасен, който може да бъде транспортиран само с товарен самолет при спазването на специални правила за безопасност. *Вж.също: cargo; dangerous cargo; essential supply; general air cargo; immediately vital cargo; restricted dangerous air cargo; unwanted cargo; valuable cargo; wanted cargo.* 01/07/1982
controlled environment / environnement contrôlé For the purposes of NATO airworthiness, the environment where continued and continuing airworthiness requirements are satisfied by authorized individuals and accredited or approved organizations using the approved procedures. 05/08/2014	**controlled environment / контролирана среда** От гледна точка на летателната годност в НАТО, обстановка, в която изискванията за поддържане на летателна годност са удовлетворени от оторизирани лица и акредитирани или одобрени организации чрез прилагане на утвърдените процедури. 29/02/2016
controlled exercise / exercice dirige An exercise characterized by the imposition of constraints on some or all of the participating units by planning authorities with the principal intention of provoking types of interaction. *Related term: free play exercise.* 01/08/1976	**controlled exercise / контролирано учение** Учение, при което планиращият екип налага ограничения от върху някои или всички участващи подразделения, с цел провокирането на взаимодействие между тях. *Вж.също: free play exercise*. 01/08/1976
controlled interception / interception aerienne controlee An aircraft intercept action wherein the friendly aircraft are controlled from a ground, ship, or airborne station. *Related terms: air interception; broadcast controlled air interception; close controlled air interception..* 01/03/1973	**controlled interception / управляван въздушен прехват** Прехват, при който приятелският самолет се управлява от станция на земята, на борда на кораб или на самолет. *Вж.също: air interception; broadcast controlled air interception; close controlled air interception.*. 01/03/1973

controlled item / article controle *Preferred term: regulated item.* 01/11/1991	**controlled item / контролиран артикул** *Предпочитан термин: regulated item*. 01/11/1991
controlled passing / croisement controle A traffic movement procedure whereby two lines of traffic travelling in opposite directions are enabled to traverse alternately a point or section of route which can take only one line of traffic at a time. 01/03/1973	**controlled passing / контролирано преминаване** Процедура за движение, при която два потока, движещи се в противоположни посоки, имат право да преминат последователно през точка или участък от пътя, който може да поеме движението само в една посока. 01/03/1973
controlled route / itineraire reglemente A route, the use of which is subject to traffic or movement restrictions, which may be supervised. *Related terms: route*. 01/06/1984	**controlled route / контролиран маршрут** Маршрут, за използването на когото са наложени ограничения, касаещи трафика или движението по него, което може да се контролира. *Свързан термин: route*. 01/06/1984
conventional weapon / arme conventionelle A weapon that is neither chemical, biological, radiological nor nuclear. 02 /03/2009	**conventional weapon / конвенционално оръжие** Оръжие, което не е нито химическо, биологическо, радиологическо, нито ядрено. 26/11/2009
converge / en convergence In artillery and naval gun-fire support, a command or request used in a call for fire to indicate that the observer/spotter desires the planes of fire to intersect at a point. 01/03/82	**converge / съсредоточаване на огъня** В артилерийската и военноморската огнева поддръжка, команда или заявка, използвана в позивна, за да посочи, че наблюдателят / съгледвачът изисква плоскостите на стрелба да се съсредоточат в една и съща точка. 01/03/82
convergence / convergence *Related terms: convergence factor; grid convergence; grid convergence factor; map convergence; true convergence.* 01/03/1973	**convergence / съсредоточаване** *Вж.също: convergence factor; grid convergence; grid convergence factor; map convergence; true convergence.* 01/03/1973
conversion angle / angle de conversion The angle between a great circle (orthodromic) bearing and a thumb line (loxodromic) bearing of a point, measured at a common origin. 01/03/1973	**conversion angle / ъгъл на преобразуване** Ъгълът между голямата кръгова (ортодромична) засечка и румбовата права (локсодромична) засечка в точка, измерена от общо начало. 01/03/1973

convoy / convoi 1. A number of merchant ships or naval auxiliaries, or both, usually escorted by warships and/or aircraft, or a single merchant ship or naval auxiliary under surface escort, assembled and organized for the purpose of passage together. *Related terms: coastal convoy; evacuation convoy; naval supervision of merchant ships; ocean convoy.* 2. A group of vehicles organized for the purpose of control and orderly movement with or without escort protection. 01/03/1973	**convoy / конвой** 1. Няколко търговски или помощни кораба или от двата вида, обикновено ескортирани от бойни кораби и/или самолети или само един търговски или военен спомагателен кораб с надводен ескорт групирани и организирани, за да плават съвместно. *Вж.също: coastal convoy; evacuation convoy; naval supervision of merchant ships; ocean convoy.* 2. Група от автомобили, организирани за контрол и придвижване в порядък с или без ескорт. 01/03/1973
convoy assembly port / port de rassemblement de convois A port from which convoys, whether ocean going or coastal, sail. 01/03/1973	**convoy assembly port / пристанище за съсредоточаване на конвоите** Пристанище, откъдето конвоите, океански или брегови, отплават. 01/03/1973
convoy commodore / commodore de convoi A naval officer, or master of one of the ships in a convoy, designated to command the convoy, subject to the orders of the officer in tactical command. If no surface escort is present, he takes entire command. 01/2012/1974	**convoy commodore / командир на конвой** Офицер от ВМС или капитанът на единия от корабите от конвоя, определен да командва конвоя, като се съобразява със заповедите на офицер от тактическото командване. Ако няма надводен екскорт, той осъществява цялостното командване. 01/2012/1974
convoy dispersal point / point de dislocation d'un convoi The position at sea where a convoy breaks up, each ship proceeding independently thereafter. *Related terms: circular error probable; delivery error; dispersion error; disposition2; horizontal error.* 01/06/1978	**convoy dispersal point / точка на разформироване на конвоя** Местоположение в морето, където конвоя се разформирова и всеки кораб продължава самостоятелно по маршрута си. *Свързан термин: circular error probable; delivery error; dispersion error; disposition2; horizontal error.* 01/06/1978
convoy escort / escorte de convoi 1. A naval ship(s) or aircraft in company with a convoy and responsible for its protection. *Related term: escort1,2.* 2. An escort to protect a convoy of vehicles from being scattered, destroyed or captured. *Related term: escort1,3.* 01/03/1979	**convoy escort / ескорт на конвой** 1. Военноморски кораб(и) или самолет(и) с конвой и отговорни за охраната му. *Вж.също: escort1,2.* 2. Ескорт, със задача да попречи на разпръскване, унищожаване или пленяване на автомобилната колона. *Вж.също: escort1,3.* 01/03/1979

convoy joiner / navire ralliant un convoi *Preferred term: joiner*. 01/06/1978	**convoy joiner / кораб, присъединяващ се към конвой** *Предпочитан термин: joiner.* 01/06/1978
convoy leaver / navire quittant – navire quittant un convol *Preferred term: leaver*. 01/10/1978	**convoy leaver / кораб, напускащ конвой** *Предпочитан термин: leaver*. 01/10/1978
convoy route / route de convoi The specific route assigned to each convoy by the appropriate routing authority. 01/03/1973	**convoy route / маршрут на конвой** Специфичен маршрут, определен за всеки конвой от упълномощения за това орган. 01/03/1973
convoy schedule / plan de convois Planned convoy sailings showing the shipping lanes, assembly, and terminal areas, scheduled speed, and sailing interval. 01/03/1979	**convoy schedule / план на конвоите** План за навигацията на конвоите, в който се уточняват превозните пътища, сборните и крайните зони, планираната скорост и интервала на отплаване. 01/03/1979
convoy title / bapteme de convoi A combination of letters and numbers that gives the port of departure and arrival, speed, and serial number of each convoy. 01/10/1978	**convoy title / наименование на конвоя** Комбинация от букви и цифри, които обозначават началното и крайното пристанище, скоростта и серийния номер на всеки конвой. 01/10/1978
Co-operative Electronic Support Measure Operations CESMO A standard to enable the exchange and fusion of low-level collection-control and intercept data for co-operative electronic surveillance operations. Note: Targeting information products can be supplied to situational awareness, dynamic/time-sensitive targeting and other functions without degrading the bandwidth of existing operational data links such as Link-16. MCJSB, 2016.12.14	**Co-operative Electronic Support Measure Operations CESMO /съвместни операции за радиоелектронна поддръжка** Стандарт, позволяващ обмен и обобщаване на събраната информация на ниско ниво на управление и прехващане на данни при съвместни операции за електронно наблюдение. <u>Забележка:</u> Информацията за резултатите от съвместното определяне и поразяване на целите (таргетинг) може да бъде предоставяна за ситуационна осведоменост, критични спрямо времето цели и други функции, без да се претоварва честотната лента на съществуващите връзки/линкове за оперативна информация като Link-16. 27.02.2018

coordinated draft plan / projet de plan coordonne A plan for which a draft plan has been coordinated with the nations involved. It may be used for future planning and exercises and may be implemented during an emergency. *Related terms: draft plan; final plan; initial draft plan; operation plan.* 01/03/1979	**coordinated draft plan / съгласуван проект на план** План, чийто проект е съгласуван със заинтересованите държави. Той може да се използва при бъдещо планиране, при учения или да бъде изпълнен при извънредна ситуация. *Свързан термин: draft plan; final plan; initial draft plan; operation plan.* 01/10/2015
coordinated illumination fire / tir éclairant coordonné A type of fire in which the firing of illuminating and high-explosive projectiles is coordinated to provide illumination of the target and surrounding area only at the time required for spotting and adjusting the fire. *Related term: continuous illumination fire.* 04/10/2000	**coordinated illumination fire / координиран огън за осветяване на целта** Вид огън, при който осветителните и високо-експлозивните снаряди се координират така, че да осветяват целта и пространството около нея само в определен момент, с цел определяне на местоположението и коригиране на стрелбата. *Свързан термин: continuous illumination fire.* 04/10/00
coordinating authority / autorite de coordination The authority granted to a commander or individual assigned responsibility for coordinating specific functions or activities involving forces of two or more countries or commands, or two or more services or two or more forces of the same service. He has the authority to require consultation between the agencies involved or their representatives, but does not have the authority to compel agreement. in case of disagreement between the agencies involved, he should attempt to obtain essential agreement by discussion. In the event he is unable to obtain essential agreement he shall refer the matter to the appropriate authority. 01/07/1985	**coordinating autority / координиращ орган** Властта, дадена на командващ, или индивидуалната отговорност за координиране на специфични функции или дейности, включващи силите на две или повече държави или командвания или две или повече услуги или две или повече формирования за една услуга. Той има властта да изисква консултация между участващите агенции или техни представители, но не може да налага споразумение в случаите на противоречие между участващите агенции; той трябва да се опита да постигне необходимото споразумение чрез дискусия. В случай, че той не е в състояние да постигне необходимото споразумение, трябва да отнесе въпроса към съответните власти. 01/07/1985

coordinating commander/commandant coordonnateur In nuclear warfare, the regional commander who coordinates the activities of nuclear delivery and supporting units. *Related terms: commander(s); executing commander.* 09/01/1996	**coordinating commander/ координиращ командир** В атомната война, регионален командир, който координира дейностите, осигуряващи ядрената доставка и поддържащите подразделения. *Вж.също: commander(s); executing commander.* 09/01/1996
coordinating point / point de coordination Designated point at which, in all types of combat, adjacent units/formations must make contact for purposes of control and coordination. *Related term: contact point*. 01/03/1973	**coordinating point / координиращ пункт** Предварително определено място, в което при всички видове бойни действия, близките части/ подразделения поддържат връзка с цел осигуряване на управление и координация. *Свързан термин: contact point.* 01/03/1973
coordination level / niveau de coordination CL **coordination altitude (deprecated)** An altitude or height used to establish airspace control responsibilities primarily to deconflict airspace users. 29/01/2013	**coordination level / ниво на координация** Височина над морското равнище или относителна височина, използвана от контролиращия орган за предотвратяване на конфликт (сблъсък) между ползватели на въздушното пространство. 29/02/2016
copy negative / copie negative A negative produced from an original not necessarily at the same scale. 01/2012/1974	**copy negative / негатив дубликат** Негатив, изваден от оригинала, който може да бъде в различен мащаб. 01/2012/1974
core planning team / noyau d'état-major de planification CPT central planning team (obsolete) A team responsible for the detailed planning, coordination and preparation of an exercise. 2009.08.26	**core planning team / основен планиращ състав** Екип, отговорен за детайлното планиране, координация и подготовка на учение. 17.11.2020
corner reflector /1. reflecteur polyedrique; 2. reflecteur a echo renforce 1. A device, normally consisting of three metallic surfaces or screens perpendicular to one another, designed to act as a radar target or marker. 2. In radar interpretation, an object which, by means of multiple reflections from smooth surfaces, produces a radar return of greater magnitude than might be expected from the physical size of the object. 01/07/1980	**corner reflector / ъглов отражател** 1. Обемно тяло състоящо се от метални взаимноперпендикулярни повърхности, приспособено да действа като радиолокационна цел или маркер. 2. В радарната разшифровка, предмет, който чрез многократно отражение от гладки повърхности, поражда отразен сигнал с по-голяма амплитуда , отколкото може да се очаква от физическите размери на предмета. 01/07/1980
corps / corps *Preferred term: army corps*. 01/07/1983	**corps / корпус** *Предпочитан термин: army corps.* 01/07/1983

corps troops / element organique de corps d'armee Troops assigned or attached to a corps, but not a part of one of the divisions that make up the corps. 01/03/1973	**corps troops / корпусни части** Войскови части, назначени или прикрепени към корпус, но без да са част от дивизиите, които съставят корпуса. 01/03/1973
correction / correction When firing, any change in firing data to bring the mean point of impact or burst closer to the target. MCLSB, 2016.09.05	**correction - корекция** Всяка промяна в данните по време на стрелба, за постигане резултат на попадение по-близко до целта. 14.12.2017
corrective maintenance / maintenance corrective Maintenance carried out after fault recognition and intended to restore equipment to a state in which it can perform a required function. *Related terms: examination; maintenance1; planned maintenance; prevenntive maintenance.* 01/10/2001	**corrective maintenance / отстраняване на неизправност** Ремонт, проведен след открита неизправност с цел да се възстанови оборудването до състояние, при което да може да изпълнява функционалното си предназначение. *Вж.също: examination; maintenance1; planned maintenance; prevenntive maintenance.* 26.10.2017
correlation / corrélation In air defence, the determination that an aircraft appearing on a detection or display device or visually, is the same as that on which information is being received from another source. 02/05/1995	**correlation / корелация** В противовъздушната отбрана, определянето на летателният апарат, появяващ се на радиолокационния планшет или екран или в зоната на обзор, като идентичен с обозначения от друг информационен източник. 02/05/1995
correlation factor / facteur de correlation The ratio of a ground dose rate reading to a reading taken at approximately the same time at survey height over the same point on the ground. *Synonim*: *restitution factor.* 01/03/1973	**correlation factor / коефициент на корелация** Съотношението между размера на дозата на нивото на земята и тази, регистрирана приблизително в същия момент на височината, измерена над същата точка. *Синоним: restitution factor*. 01/03/1973

counter-aggression / contre-agression A stage of the NATO Precautionary System marking the transition from a condition of preparation and development of readiness to one of authorization for the employment of NATO forces against a nation, or nations, and against forces which are conducting or actively supporting aggression against NATO territory and/or forces. 01/10/2001	**counter-aggression / контраагресия** Степен в предохранителната система на НАТО, отбелязваща преминаването от състояние на подготовка и развитие на готовност към готовност за използване на силите на НАТО срещу държава или държави и срещу сили, които осъществяват или активно подкрепят агресия срещу територия и/или сили на НАТО. 01/10/2001
counter air operation / operation de superiorite aerienne An air operation directed against the enemy's air offensive and defensive capability in order to attain and maintain a desired degree of air superiority. 01/08/1979	**counter air operation / противовъздушна операция** Въздушна операция, насочена срещу противниковия нападателен и отбранителен въздушен потенциал, с цел получаване и запазване на желаното ниво на въздушно превъзходство. 01/08/1979
counter-attack / contre-attaque Attack by a part or all of a defending force against an enemy attacking force, for such specific purposes as regaining ground lost or cutting off or destroying enemy advance units, and with the general objective of denying to the enemy the attainment of his purpose in attacking. In sustained defensive operations, it is undertaken to restore the battle position and is directed at limited objectives. *Related terms: countermove.* 01/01/60	**counter-attack / контраатака** Атака, провеждана от отделна част или от целите отбраняващи се войски, срещу атакуващ противник за постигане на такива специфични цели като възстановяване на загубена местност или унищожаване на противниковите настъпващи части и основно с цел да се попречи на противника да осъществи целите си. При отбранителни операции за спиране настъплението на противника, контраатаката се предприема за възстановяване на бойната позиция и с нея се преследват ограничени цели. Свързан термин: countermove. 01/01/60
counter-attack / contre-attaquer To take offensive action against an attacking force. MCLSB, 2018.12.06	**counter-attack/ контраатака / контраатакувай** Предприемане на настъпателни действия срещу атакуващи сили. 29.09.2020
counterbattery fire / tir de contre-batterie Fire delivered for the purpose of destroying or neutralizing the enemy's fire support system. *Note: counterbattery fire can be either proactive or reactive.* 29/05/2002	**counterbattery fire / контрабатареен огън** Артилерийски огън, насочен за унищожаване или неутрализиране на противниковите системи за поддържане на огъня. *Забележка: контрабатарейният огън може да бъде изпреварващ или отговарящ*. 29/05/2002

counter-espionage / contre-espionnage Action designed to detect and counteract espionage. *Related term: counter-intelligence*. 01/03/1981	**counter-espionage / контрашпионаж/контраразузнаване** Мерки за откриване и противодействие на шпионаж. *Свързан термин: counter-intelligence.* 01/03/1981
counterfire / tir contre armes a feu Fire intended to destroy or neutralize enemy weapons. *Related term: fire*. 01/03/1973	**counterfire / огнево противодействие** Огън, насочен за унищожаване или неутрализиране на противниковите оръжия. *Свързан термин: fire.* 01/03/1973
counter-guerrilla warfare / lutte antiguerilla Operations and activities conducted by armed forces, paramilitary forces, or non-military agencies against guerrillas. 01/11/1990	**counter-guerrilla warfare / противопартизанска борба** Операции и действия, осъществявани от въоръжените сили, военизираните формирования и гражданските организации, насочени срещу партизани. 01/11/1990
counter-insurgency / contre-insurrection **COIN** Comprehensive civilian and military efforts made to defeat an insurgency and to address any core grievances. 2012.01.30	
counter-intelligence / contre-ingerence CI Those activities concerned with identifying and counteracting the threat to security posed by hostile intelligence services or organizations or by individuals engaged in espionage, sabotage, subversion or terrorism. 2020-11-13	
countermarker / bâtiment en contremarquage In naval operations, a unit maintaining contact on a marker from a position which enables it to counter the threat presented by the marker. 1/10/2001	**countermarker / контрамаркер** При военноморските операции, част поддържаща контакт с маркер от позиция, която дава възможност за отблъскване на заплахата посочена от маркера. 1/10/2001
countermeasures / contre-mesures CM The employment of devices and/or techniques to impair the operational effectiveness of the enemy. 2016.09.16	**countermeasures – мерки за противодействие** Използване на устройства и/или техники за намаляване на оперативната ефективност на противостоящите сили. 14.12.2017

countermine / contre-miner To explode the main charge in a mine by the shock of a nearby explosion of another mine or independent explosive charge. The explosion of the main charge may be caused either by sympathetic detonation or through the explosive train and/or firing mechanism of the mine. 01/09/2003	**countermine / разминиране по взривен способ** Взривяване на основния заряд на мината под въздействието на удар, породен от експлозията на друга мина или на разривен заряд, намиращ се в непосредствена близост. Експлозията в основния заряд може да бъде предизвикана от близък взрив или чрез задействане на веригата за възпламеняване на мината и/или взривния механизъм на мината. 01/09/2003
countermine operation / opération de contreminage In land mine warfare, an operation to reduce or eliminate the effects of mines or minefields. *Related terms: demining; proofing.* 14/10/2002	**countermine operation / операция по разминиране** В противоминната борба в, операция, насочена за намаляване или унищожаване ефекта на мините и на минните полета. *Свързан термин: demining; proofing.* 14/10/2002
countermove / centre-mouvement An operation undertaken in reaction to or in anticipation of a move by the enemy. *Related terms: counter-attack.* 01/03/82	**countermove / контраманьовър** Маньовър за противодействие на започнал или очакван противников маньовър. *Свързан термин: counter-attack.* 01/03/82
counterpreparation fire / tir de contre- preparation intensive prearranged fire delivered when the imminence of the enemy attack is discovered. *Related terms: fire.* 01/03/1973	**counterpreparation fire / артилерийска контраподготовка** Предварително планиран огневи удар по готвещите се за настъпление противникови групировки. *Свързан термин: fire.* 01/03/1973
counter-sabotage / centre-sabotage Action designed to detect and counteract sabotage. *Related terms: counter-intelligence*. 01/03/1981	**counter-sabotage / противосаботажни действия** Действия, насочени за откриване опитите за саботаж и за предотвратяването им. *Свързан термин: counter-intelligence.* 01/03/1981
countersign / signal d'identification convenu A secret challenge and its reply. *Related terms: challenge; password; reply*. 01/03/1973	**countersign / отзив (на парола)** Искане на парола и нейният отговор. *Свързан термин: challenge; password; reply.* 01/03/1973
counter-subversion / centre-subversion Action designed to detect and counteract subversion. *Related terms: counter-intelligence; subversion*. 01/03/1981	**counter-subversion / контрадиверсия** Действия, насочени за откриване опитите за диверсия и за предотвратяването им. *Свързан термин: counter-intelligence; subversion.* 01/03/1981

countersurveillance / centre-surveillance All measures, active or passive, taken to counteract hostile surveillance. *Related terms: camouflage; surveillance*. 01/09/1981	**countersurveillance / противодействие на наблюдение** Всички активни или пасивни мерки, предприемани срещу наблюдението от страна на противостоящите сили. *Свързан термин: camouflage; surveillance.* 08/11/2016
counter-terrorism / contre-terrorisme All offensive measures taken to neutralize terrorism before and after hostile acts are carried out. Note: such measures include those counterforce activities justified for the defence of individuals as well as containment measures implemented by military forces or civilian organizations. *Related term: anti-terrorism.* 1/10/2003	**counter-terrorism / контратероризъм** Целенасочени активни мерки, предприети за неутрализиране на тероризма, преди и след извършване на враждебни актове. Заб.: Тези мерки включват всички оправдани ответни (насрещни) действия за защита на населението, както и възпиращи мерки, осъществявани от въоръжените сили или цивилните организации. *Свързан термин: anti-terrorism* 08/07/14
country cover diagram / schema de surface couverte A small scale index, by country, depicting the existence of air photography for planning purposes only. 01/2012/1974	**country cover diagram / схема на материалите, използвани при съставянето на карта** Схема-показалец в малък мащаб, изготвена по райони показваща наличните аерофотоснимки. 01/2012/1974
coup de main / coup de main An offensive operation that capitalizes on surprise and simultaneous execution of supporting operations to achieve success in one swift stroke. MCLSB, 2018.12.06	**coup de main / внезапен удар** Настъпателна операция, която използва преимуществата на внезапността и едновременното изпълнение на поддържащи операции за постигане на успех с един бърз удар. 17.11.2020
course of action / mode d'action – plan d'action In the estimate process, an option that will accomplish or contribute to the accomplishment of a mission or task, and from which a detailed plan is developed. *Related term: estimate of the situation.* 29/05/2002	**course of action / вариант за действие** В процеса на планиране, възможност, която ще изпълни или ще допринесе за постигането на мисия или задача и възоснова на която е разработен подробен план. *Свързан термин: estimate of the situation.* 29/05/2002

cover / –1.2. courverture; 3. veille radio;4. abri 1. The action by land air, or sea forces to protect by of fence, defense. or threat of either or both. 2. Those measures necessary to give protection to a person, plan. operation, formation or installation from the enemy intelligence effort and leakage of information. 3. The act of maintaining a continuous receiver watch with transmitter calibrated and available. but not necessarily available for immediate use. 4. Shelter or protection, either natural or artificial. *Related terms: column cover; comparative cover; concealment; fighter cover*. 01/03/1981	**cover / прикритие; укритие** 1. Действия на сухопътните, военновъздушните или военноморските сили за осигуряване на прикритие чрез настъпателни или отбранителни операции или чрез заплаха от такива операции. 2. Мероприятия, насочени да се осигури прикритието на лице, документ, операция, организация или съоръжение срещу опитите за откриването им или изтичането на информация във връзка с тях. 3. Непрекъснато радиопрехващане, като предавателят е настроен и е на разположение, без обаче да е задължително да бъде използван веднага. 4. Убежище или прикритие, естествено или построено. *Свързан термин: column cover; comparative cover; concealment; fighter cover.* 01/03/1981
coverage / couverture 3 The ground area represented on imagery, photomaps. mosaics, maps, and other geographical presentation systems. *Related terms: comparative cover.* 01/03/1981	**coverage / район, осигурен с карти или аерофотоснимки** Земен участък, изобразен във фотокарти, фотосхеми, карти или други графични изображения. *Свързан термин: comparative cover.* 01/03/1981
covering fire / tir de protection 1. Fire used to protect troops when they are within range of enemy small arms. 2. In amphibious usage, fire delivered prior to the landing to cover preparatory operations such as underwater demolition or minesweeping. *Related term: fire*. 01/03/1973	**covering fire / прикриващ огън** 1. Огън, предназначен да осигури прикритието на войските, намиращи се в обсега на лекото стрелково оръжие на противника. 2. При морски десантни операции, огън, воден преди слизането на сушата с цел да се осъществи прикритието на подготвителни операции като унищожаване на подводници и тралене на мини. *Свързан термин: fire.* 01/03/1973

covering force / 1.force de couverture - troupe de couverture; 2.force de securite - troupe de securite 1. A force operating apart from the main force for the purpose of intercepting, engaging, delaying, disorganizing, and deceiving the enemy before he can attack the force covered. "force de couverture – troupe de couverture" 2. Any body or detachment of troops which provides security for a larger force by observation, reconnaissance, attack, or defense, or by any combination of these methods. "force de securite - troupe de securite" *Synonim*: covering troops. *Related term: force(s).* 01/03/1973	**covering force / сили за прикритие** 1. Сили, действащи отделно от главната сила с цел поразяване, задържане, дезорганизиране и въвеждане в заблуждение на противника, преди той да атакува силите, на които се осигурява прикритие. 2. Всяка войскова част или нейно подразделение, осигуряващи охраната на по-голямо формирование чрез наблюдение, разузнаване, атакуване или отбраняване или чрез комбинацията от тези начини на действие. *Синоним(и) covering troops. Виж. също: force(s).* 01/03/1973
covering force area / zone des forces de couverture The area forward of the forward edge of the battle area out to the forward positions initially assigned to the covering forces. It is here that the covering forces execute assigned tasks. 01/07/1983	**covering force area / зона на силите за прикритие** Зона, която се простира от предния край на района за отбрана до предните позиции, придадени първоначално на силите за прикритие. Именно в тази зона те изпълняват поставените им задачи. 01/07/1983
covering troops / troupe de couvetture - troupe de securite *Preferred term: covering force*. 01/12/1974	**covering troops / войски за прикритие** *Предпочитан термин(и) covering force.* 01/12/1974
covert operation / opération couverte An operation that is planned and conducted so as to conceal the identity or permit plausible deniability of the executor. 2012.01.30	
cover search / recherche de couverture In air photographic reconnaissance, the process of selection of the most suitable existing cover for a specific requirement. 01/03/1973	**cover search / търсене на прикритие при въздушно фоторазузнаване** При въздушното фоторазузнаване, избор на възможно най-подходящото съществуващо прикритие, което да съответства на поставеното изискване. 01/03/1973
covertrace / calque de surface couverte One of a series of overlays showing all air recognaissance sorties covering the map sheet to which the overlays refer. 01/02/1974	**covertrace / схема на покриваната зона** Една от серията схеми, върху които се нанасят всички излитания за въздушно разузнаване, извършвани в зоната и които препокриват еталонната карта. 01/02/1974

crab angle / angle de derive The angle between the aircraft track or flight line and the fore and aft axis of a vertical camera, which is in line with the longitudinal axis of the aircraft. 01/12/1974	**crab angle / ъгъл на отклонение** Ъгълът между траекторията на самолета или линията на полета и предната и задна ос на вертикална камера, която лежи на надлъжната ос на самолета. 01/12/1974
crash locator beacon / radiobalise de reperage d'aeronef accidente An automatic emergency radio locator beacon to help searching forces locate a crashed aircraft. *Related terms: beacon; emergency locator beacon; personal locator beacon*. 01/07/1987	**crash locator beacon / авариен радиомаяк** Радиопредавател, работещ на автоматичен режим и служещ да помага на спасителните групи да открият местонахождението на аварирал летателен апарат. *Свързан термин: beacon; emergency locator beacon; personal locator beacon*. 01/07/1987
cratering charge / charge enterree A charge placed at an adequate depth to produce a crater. *Related terms: charge Part 2*. 01/03/1979	**cratering charge / заряд, образуващ взривна яма** Заряд, поставен на подходяща дълбочина, така че да образува взривна яма. *Свързан термин: charge Part 2*. 01/03/1979
creeping mine / mine rampante In naval mine warfare, a buoyant mine held below the surface by a weight, usually in the form of a chain, which is free to creep along the seabed under the influence of stream or current. *Related term: mine **1,2***. 01/11/1975	**creeping mine / плаваща мина** При бойно използване на морски мини, мина, която се задържа под водата с тежест (обикновено верига) и се движи свободно под влияние на течението. *Свързан термин: mine.* 01/11/1975
crest / masque A terrain feature of such altitude that it restricts fire or observation in an area beyond, resulting in dead space, or limiting the minimum elevation, or both. 01/08/1976	**crest / хребет** Особеност на терена, чиято височина е такава, че ограничава стрелбата и наблюдението на зоната, намираща се отвъд нея, в резултат на което се получава мъртво пространство и/или пределен минимален ъгъл. 01/08/1976
crested / masque In artillery and naval gun-fire support, a report which indicates that engagement of a target or observation of an area is not possible because of an obstacle or intervening crest. 01/03/1977	**crested / цел зад укритие** Термин, използван в полевата и корабната артилерия, за да се укаже, че поради наличието на някаква преграда или на хребет целта не може да бъде обстрелвана, нито пък да бъде наблюдаван участъка от местността. 01/03/1977

crisis establishment / tableau d'effectifs du temps de crise CE An establishment of military and civilian posts for a military organization that needs to respond to a crisis which does not fall under Article 5 of the North Atlantic Treaty. 18/02/2015	**crisis establishment / кризисен център CE** Структура от военни и цивилни длъжности във военна организация, действаща в отговор на криза, която не попада в обхвата на Член 5 от Северноатлантическия договор. 17/05/2016
crisis management / gestion de crise CM [AC/237-D(2011)0001] The coordinated actions taken to defuse crises, prevent their escalation into an armed conflict and contain hostilities if they should result. 31/01/2013	**crisis management/ управление на кризи** Координирани действия, предприети за овладяване на кризи, предотвратяване на ескалирането им във военен конфликт и ограничаване на враждебни действия, които могат да възникнат вследствие на кризата. 13/06/2013
crisis response shipping/transport maritime de crise All shipping employed in support of military operations, including ships taken up from trade, chartered shipping and, when appropriate, national prepositioned ships. 03/08/1998	**crisis response shipping/ корабоплаване в отговор на криза** Всички плавателни съдове, използвани в подкрепа на съюзническа военна операция, включително мобилизирани или наети търговски кораби и в случай на нужда - плавателни съдове, имащи национално предназначение. 03/08/1998
critical altitude / altitude critique The altitude beyond which an aircraft or air-breathing guided missile ceases to perform satisfactorily. *Related term: altitude*. 01/03/1973	**critical altitude / критична височина** Височина, над която аеродинамичните характеристики на летателния апарат или на управляемата ракета се влошават под пределно допустимите стойности. *Свързан термин: altitude.* 01/03/1973
critical item / article critique An item, the lack or failure of which would cause the loss of a missionessential operational capability. *Related terms: controlled item; regulated item; critical supplies and materiel*. 01/07/1993	**critical item / критична номенклатура** Предмет, чиято липса или повреда се изразява в значително намаляване на боеготовността*. Свързан термин: controlled item; regulated item; critical supplies and materiel.* 01/07/1993
critical speed / allure vibratoire A speed or range of speeds which a ship cannot sustain due to vibration or other similar phenomena. *Related terms: scheduled speed; speed*. 01/06/1978	**critical speed / критична скорост** Скорост или диапазон от скорости, които един кораб не може да поддържа поради появата на вибрации или явления от подобен характер. *Свързан термин: scheduled speed; speed.* 01/06/1978

critical supplies and materiel / approvisionnement critique Those supplies vital to the support of operations, which owing to various causes are in short supply or are expected to be in short supply. *Related term: regulated item*. 01/10/1992	**critical supplies and materiel / критични доставки** Предмет на снабдяване или материална част, необходими за бойното осигуряване, които по различни причини са дефицитни или има опасност да станат такива. *Свързан термин: regulated item.* 01/10/1992
crossing area / zone de franchissement A number of adjacent crossing sites under the control of one commander. 01/2012/1977	**crossing area / участък на форсиране** Определен брой съседни места на форсиране, намиращи се под контрола на един и същи командир. 01/2012/1977
crossing site / site de franchissement A location along a water obstacle affording passage using amphibious vehicles, assault boats, rafts, bridges, or fording vehicles. MCLSB, 2016.09.05	**crossing site - преправа** Място за преодоляване на водно препятствие, чрез използване на амфибийни средства, десантни лодки, пароми, мостове или високопроходими превозни средства за преминаване през брод. 14.12.2017
crossing site commander / chef de site de franchissement An officer who is responsible for all technical aspects of maintaining the crossing site and crossing means, and the movement of troops and vehicles across it. MCLSB, 2016.09.05	**crossing site commander – комендант на преправа** Офицер, който е отговорен за всички технически аспекти по поддръжката мястото на преминаване, средствата за преминаване и придвижването на войските и техниката през него. 14.12.2017
cross-servicing / services mutuels – soutien logistique mutuel That servicing performed by one service or national element for other services or national elements and for which the other services or national elements may be charged. *Related terms: mutual support*. 01/10/1978	**cross servicing / обслужване на друго място** Услугите, извършвани от един вид въоръжени сили или национален орган за други въоръжени сили или национални органи и за които другите въоръжени сили или национални органи могат да бъдат задължени да платят. *Свързан термин: mutual support.* 01/10/1978
crowd and riot control / maintien de l'ordre CRC All measures aimed to prevent or stop violent disturbance of the peace by a public gathering. Note: These measures include standing preparatory measures, in particular intelligence, preventive measures and intervention measures. MCLSB, 2019.06.05	**crowd and riot control / контрол на тълпата и бунтове** Всички мерки, насочени към предотвратяване или спиране групово нарушение на обществения ред. Забележка: Тези мерки включват превенция и мерки за намеса. 29.09.2020

cross tell / transfert lateral *Preferred term: track telling*. 01/03/1973	**cross tell / взаимно предаване на информация на едно оперативно ниво** *Предпочитан термин: track telling.* 01/03/1973
cruising altitude / altitude de croisiere A level determined by vertical n easurement from mean sea level, maintained during a flight or portion thereof. *Related term: altitude*. 01/03/1973	**cruising altitude / крейсерска височина** Височината, измерена спрямо средното морско равнище, която се поддържа по време на целия полет или на част от него. *Свързан термин: altitude.* 01/03/1973
cruising level / niveru de croisiere A level maintained during a significant portion of a flight. *Related term: altitude*. 01/03/1973	**cruising level / крейсерски ешелон** Ешелон, който поддържа летателният апарат през по-голямата част от полета. *Свързан термин: altitude.* 01/03/1973
cryptanalysis / analyse cryptographique The study of encrypted texts. The steps or processes involved in converting encrypted text into plain text without initial knowledge of the key employed in the encryption. 01/03/1973	**cryptanalysis / дешифриране** Изучаване на шифровани текстове. Съвкупност от методи и похвати, използвани за дешифриране на текстове, без да се знае предварително кода, използван при шифроването им. 01/03/1973
cryptomaterial / materiel de cryptographie All material, including documents, devices or equipment that contains crypto information and is essential to the encryption, decryption or authentification of telecommunications. 01/03/1973	**cryptomaterial / криптографски материал** Материал, включващ всякакви документи, средства и апаратура, използвани за криптиране, декриптиране или удостоверяване на автентичността на телекомуникациите. 01/03/1973
culminating point / point culminant culmination (admitted) The point in time and the location at which a force no longer has the capability to continue an operation under current conditions. 31/01/2013	**culminating point / кулминационна точка** **culmination** (допуска се) Конкретното време и място, при които една от противостоящите сили вече не е способна да продължи дадена операция при съществуващите условия. 13/06/2013
culture / caracteristique artificielle A feature of the terrain that has been constructed by man. Included are such items as roads, buildings, and canals; boundary lines, and in a broad sense, all names and legends on a map. 01/03/1973	**culture / изкуствени съоръжения** Особеност на терена, дължаща се на дейността на човека – напр. пътища, сгради, канали, гранични бразди. В широкия смисъл на думата - всички имена и легенди върху една карта. 01/03/1973

currency / fiabilite The up-todateness of a map or chart as determined by comparison with the best available information at a given time. 01/03/1973	**currency / актуалност** Актуалността на дадена топографска или навигационна карта, определена чрез сравняване с най-добрата налична информация в определен период от време. 01/03/1973
current intelligence / renseignement de situation Intelligence which reflects the current situation at either strategic or tactical level. *Related terms: basic intelligence; intelligence*. 01/09/1981	**current intelligence/текущо разузнаване** Разузнавателна информация, която отразява текущата обстановка на стратегическо или тактическо ниво. *Вж.също: basic intelligence; intelligence.* 01/09/1981
curve of pursuit / courbe de poursuite The curved path described by a fighter plane making an attack on a moving target while holding the proper aiming allowance. 01/03/1973	**curve of pursuit / крива на догона** Кривата траектория, описвана от самолет-изтребител, атакуващ движеща се цел, съблюдавайки допустимия толеранс за прицелване. 01/03/1973
customer funding / financement par le client In NATO, a regime whereby the cost of the activities of an organisation are recovered by charging customers for the services provided, based on agreed costs, scope and timelines, rather than by funding contributions from member states. [C-M(2015)0025 NATO Financial Regulations, 2015] MCJSB, 2019.06.28	**customer funding / потребителско финансиране** В НАТО, режим, при който разходите за дейността на дадена организация се възстановяват чрез таксуване на потребителите на предоставените услуги, въз основа на договорени разходи, техния размер и срокове на разходване, а не чрез вноски предоставяни от държави-членки. 17.11.2020
customer ship / batiment ravitaille The ship in a replenishment unit that receives the transferred personnel and/or supplies. 01/06/1980	**customer ship / приемащ кораб** Корабът от подразделението, извършващо презареждане на море, който получава прехвърляните хора и/или доставки. 01/06/1980
cut-off / arret du reacteur The deliberate shutting off of a reaction engine. 01/03/1973	**cutt-off / изключване на двигателя** Съзнателно изключване на двигателя. 01/03/1973
cut-off velocity / vitesse a I'arret de propulsion The velocity attained by a missile at the point of cut-off. 01/03/1973	**cut-off velocity / скорост, достигната в момента на изключване на двигателя** Скоростта, достигната от ракетата в момента на преустановяване работата на двигателя. 01/03/1973

cutter / cisailles In naval mine warfare, a device fitted to a sweep wire to cut or part the moorings of mines or obstructors; it may also be fitted in the mooring of a mine or obstructors to part a sweep. 01/2012/1976	**cutter / резач** В боъно използване на морски мини, инструмент, закрепен за тралещото въже (трала), предназначен за прерязване котвените въжета на мините или на загражденията; също така той може да бъде поставен и на котвеното въже на мината или на заграждението и да служи за прерязване на траловете. 01/2012/1976
cutting charge / charge coupante A charge which produces a cutting effect in line with its plane of symmetry. *Related term: charge 2.* 01/11/1990	**cutting charge / режещ заряд** Заряд, който предизвиква режещ ефект по равнината на своята симетрията. *Свързан термин: charge 2.* 01/11/1990
cyber defence / cyberdefense The means to achieve and execute defensive measures to counter cyber threats and mitigate their effects, and thus preserve and restore the security of communication, information or other electronic systems, or the information that is stored, processed or transmitted in these systems. C3B, 2019.04.12	**cyber defence / киберотбрана** Комплекс от мероприятия и средства за постигане и прилагане на защитни мерки за противодействие на кибер заплахите и смекчаване на техните ефекти и по този начин запазване и възстановяване на сигурността на комуникационни, информационни или други електронни системи или информацията, която се съхранява, обработва или предава в тези системи. 29.09.2020
cyber operation Preferred term: cyberspace operation.	
cyber op Preferred term: cyberspace operation.	
cyberspace / cyberespace The global domain consisting of all interconnected communication, information technology and other electronic systems, networks and their data, including those which are separated or independent, which process, store or transmit data. C3B, 2019.04.12	**cyberspace / кибер пространство** Глобалният домейн, състоящ се от всички взаимосвързани комуникационни, информационни технологии и други електронни системи, мрежи и техните данни, включително самостоятелни или независими подобни системи, които обработват, съхраняват или предават данни. 29.09.2020
cyberspace op Preferred term: cyberspace operation.	

cyberspace operation / operation cybernetique **cyberspace op** (admitted) **cyber operation** (deprecated) **cyber op** (deprecated) Actions in or through cyberspace intended to preserve own and friendly freedom of action in cyberspace and/or to create effects to achieve military objectives. 2020-04-22	
cyberspace resilience /cyberresilience The overall technical and procedural ability of systems, organizations and operations to withstand cyber incidents and, where harm is caused, recover from them with no or acceptable impact on mission assurance or continuity. C3B, 2019.04.12	**cyberspace resilience / устойчивост на киберпространството** Цялостната техническа и процедурна способност на системите, организациите и операциите да издържат на кибер инциденти и, когато е причинена вреда, да се възстановят от тях без никакво или минимално въздействие върху сигурността и изпълнението на мисията. 29.09.2020

D

damage area / zone de choc In naval mine warfare, the plan area around a mine-sweeper inside which a mine explosion is likely to interrupt operations. 01/11/1975	**damage area / зона на поразяване** В морската минна война - зоната около миночистача, в рамките на която, вероятна експлозия на мина ще наложи траленето да бъде преустановено. 01/11/1975
damage assessment / evaluation des dommages The determination of the effect of attacks on targets. 01/03/1973	**damage assessment / оценка на поражението** Оценяване на щетите, причинени в резултат на нанесените удари по целите. 01/03/1973
damage control / organisation securite In naval usage, measures necessary aboard ship to preserve and reestablish water-tight integrity, stability, manoeuvrability and offensive power; to control list and trim; to effect rapid repairs of materiel; to limit the spread of, and provide adequate protection from, fire; to limit the spread of, remove the contamination by, and provide adequate protection from, toxic agents; and to provide for care of wounded personnel. *Related term: area damage control*. 01/03/1973	**damage control / борба за живучест на кораба (БЖК)** Във ВМС - съвкупността от мероприятия на борда на кораб с цел запазване и възстановяване водонепропускливостта, устойчивостта, маневреността и нападателната му мощ; контролиране на крена и диферента; бързо извършване на ремонтно-възстановителни работи; ограничаване разпространението на пожар и осигуряване на ефикасна защита срещу такава опасност; ограничаване разпространението на токсични химични съединения , обеззаразяване, осигуряване на ефикасна защита срещу използването им и оказване на медицинска помощ на ранените. *Свързан термин: area damage control.* 01/03/1973
damage radius / rayon de choc In naval mine warfare, the average distance from a ship within which a mine containing a given weight and type of explosive must detonate if it is to inflict a specified amount of damage. 01/11/1975	**damage radius / радиус на поразяване** В минната война на море – средното разстояние от кораба, в рамките на което трябва да се активира мина с определен вид и тегло на експлозива, за да се причинят желаните поражения. 01/11/1975
damage threat / probabilite d'avarie The probability that a target ship passing once through a minefield will explode one or more mines and sustain a specified amount of damage. 01/08/1976	**damage threat / вероятност от поразяване** Вероятността, която съществува при преминаването на кораб през минно поле, за взривяването на една или повече мини, в резултат на което, той да понесе определени поражения. 01/08/1976

danger area / zone dangereuse – zone dangereuse aerienne In air traffic control, an airspace of defined dimensions within which activities dangerous to the flight of aircraft may exist at specified times. *Synonym: airspace warning area*. *Related terms: closed area; prohibited area; restricted area*. 01/07/1980	**danger area / опасна зона за полети** При управление на въздушното движение - въздушно пространство с определени граници, в което през определени периоди от време се извършват дейности, представляващи опасност за полетите на авиацията. *Синоним: airspace warning area. Свързан термин: closed area; prohibited area; restricted area.* 01/07/1980
danger close / amis a proximite In artillery and naval gun-fire support, information in a call for fir- to indicate that friendly forces are within 600 metres of the target. 01/03/1973	**danger close / опасна близост** В полевата и корабната артилерия – съобщение, включено в заповедта за водене на огън, което предупреждава че приятелски войски се намират на по-малко от 600 метра от обстрелваните цели. 01/03/1973
dangerous cargo / cargaison dangereuse Cargo which, because of its dangerous properties, is subject to special regulations for its transport. *Related term: cargo.* 01/03/1973	**dangerous cargo / опасен товар** Товар, който е опасен и поради това е обект на специални изисквания за транспортиране. *Вж.също: cargo*. 01/03/1973
dangerously exposed waters / zone maritime menacee The sea area adjacent to a severely threatened coastline. *Related terms: evacuation of dangerously exposed waters; severely threatened coastline.* 01/02/89	**dangerously exposed waters / опасни водни райони** Водна зона, граничеща с брегова ивица, която е застрашена от нападение. *Свързан термин: evacuation of dangerously exposed waters; severely threatened coastline.* 01/02/89
dan runner / batiment longe-bouies dan A ship running a line of dan buoys. 01/2012/1976	**dan runner / кораб за обвеховане** Кораб, предназначен за поставяне на трални вехи или буйове. 01/2012/1976
data block / legende Additional data displayed on a photographic, electro-optical radar image with the aim of improving its exploitation. 01/2012/1993	**data block / легенда (на блок-схема)** Допълнителна информация, представяна на фотографско, оптико-електронно или радиолокационно изображение с цел да се подобрят условията за нейното използване. 01/2012/1993
date line / ligne de changement de date *Preferred term: international date line*. 01/03/1973	**date line / линия за смяна на датата** *Предпочитан термин: international date line.* 01/03/1973

date-time group / groupe date-heure DTG An indication of date and time, consisting of a group of six digits with a time zone suffix and the standardized abbreviation for the month. Note: The first pair of digits represents the day, the second pair the hour, the third pair the minutes, and the year is added after the month if necessary. Example: 230220Z Jan 2000 (to mean 23 Jan 2000 at 02.20 hours, zulu time). 14/08/2015	**date-time group / идентификатор за време и дата DTG** Обозначение на дата и час, състоящо се от група от шест цифри и буква, указваща часовия пояс и стандартизирано съкращение за месеца. Заб.: Първата двойка цифри указват датата, втората двойка – часа, третата – минутите, а годината се добавя след месеца, ако е необходимо. Пример: 230220Z Jan 2000 означава 02:20 часа на 23 Януари 2000 г., посочено в часова зона „Зулу”. 17/05/2016
datum / donnee Any numerical or geometrical quantity or set of such quantities which may serve as reference or base for other quantities. Where the concept is geometric, the plural form is „datums”. In contrast to the normal plural „data” 01/03/1973	**datum / данни** Всяка цифрова или геометрична величина, или група от такива, които могат да служат за база или за сравнение. Когато величината е геометрична, множественото число на английската дума е "datums". Обратно на обичайното правило за множествено число "data". 01/03/1973
datum dan buoy / bouee dan repere In naval mine warfare, a dan buoy intended as a geographical reference or check, which needs to be more visible and more securely moored than a normal dan buoy. 01/2012/1976	**datum dan buoy / обозначителна трална веха** В минната война на море, трална веха (буй), предназначена да служи като навигационен ориентир, поради което тя трябва да се вижда и да бъде по-добре закотвена от обикновен буй. 01/2012/1976
datum level / niveau de reference A surface to which elevations, heights or depths on a map or chart are related. *See also: altitude*. 01/03/1973	**datum level / изходно ниво** Повърхност, към която се отнасят височините и дълбочините, нанесени на карта. *Свързан термин: altitude.* 01/03/1973
datum point / datum Any reference point of known or assumed coordinates from which calculation or measurements may be taken. *See also: pin-point*. 01/03/1973	**datum point / изходна точка** Изходна точка (на известни или предполагаеми координати) на базата на която се правят съответните изчисления и измервания*. Свързан термин: pin-point.* 01/03/1973
day air defense fighter / chasseur de defense aerienne de jour A fighter aircraft with equipment and weapons which enable it to engage airborne targets, but in clear weather conditions and by day only. *See also: fighter*. 01/10/1984	**day air defence fighter / дневен изтребител за ПВО** Изтребител, чието оборудване и въоръжение позволяват да се обстрелват въздушни цели само през деня и при хубаво време. *Свързан термин: fighter*. 01/10/1984

D-day / jour J *Related term: designation of days and hours*. 01/08/82	**D-day / Д-ден** *Свързан термин: designation of days and hours*. 01/08/82
deadly force / force létale – force mortelle Force intended or likely to cause death, or serious injury resulting in death. *Related term: non-deadly force.* 01/10/2001	**deadly force/ смъртоносна сила** Сила, предназначена да причини смърт или сериозно нараняване, водещо до смърт. *Свързан термин: non-deadly force.* 01/10/2001
dead mine / mine inerte - mine morte A mine which has been neutralized. sterilized or rendered safe. *Related terms: disarmed mine; min*e. 01/08/1976	**dead mine / обезвредена мина** Мина, която е неутрализирана или взривена на безопасно място. *Свързан термин: disarmed mine; mine*. 01/08/1976
dead space / 1.2. zone en angle mort; 3. zone de silence 1. An area within the maximum range of a weapon. radar. or observer. Which cannot be covered by fire or observation from a particular position because of Intervening obstacles, the nature of the ground, or the characteristics of the trajectory, or the limitations of the pointing capabilities of the weapon. *Synonym: dead zone.* 2. An area or zone which is within range of a radio transmitter, but in which a signal is not received. 3. The volume of space above and around a gun or guided missile system into which it cannot fire because of mechanical or electronic limitations. 01/03/82	**dead space / мъртва зона** 1. Зона, включена в максималния обсег на оръжие, РЛС или наблюдател която не може да бъде обстрелвана или наблюдавана от дадена позиция поради наличието на препятствия, вида на местността, характеристиките на траекторията на оръжието и възможностите за прицелване. *Синоним: dead zone.* 2. Зона, намираща се в обсега на радиопредавател, но в границите на която сигналът не може да бъде приет. 3. Зона, намираща се над и около оръдие или ракетна установка, в която не може да се стреля поради ограничения от механично или електронно естество. 01/03/82
dead zone / zone non battue *Preferred term: dead space 1*. 01/03/1973	**dead zone / мъртва зона** *Предпочитан термин: dead space 1.* 01/03/1973
debarkation / debarquement The unloading of troops with their supplies and equipment from a ship. *Related terms: port of debarkation; port of embarkation.* 01/03/1973	**debarkation / дебаркиране** Стоварване на войски, продоволствия и бойна техника от кораб. *Свързан термин: port of debarkation; port of embarkation.* 01/03/1973

debarkation schedule / horaire de debarquement A schedule which provides for the timely and orderly debarkation of troops and equipment and emergency supplies for the waterborne ship-to-shore movement. *Synonym: disembarkation schedule*. 01/03/1973	**debarkation schedule / план-график за стоварване на десант** План-график, който осигурява своевременното и организирано стоварване на войски и бойна техника, а също така и на продоволствени запаси необходими за изминаване на разстоянието от плавателния съд до брега. *Синоним:disembarkation schedule*. 01/03/1973
decca / decca A radio phase-comparison system which uses a master and slave stations to establish a hyperbolic lattice and provide accurate ground position-fixing facilities. *Related term: hyperbolic navigation system.* 01/2012/1974	**decca / Дека** Фазова хиперболична система за далечна радионавигация. Тя използва основна и спомагателни станции за съставянето на хиперболична мрежа, която позволява точно ориентиране в пространството. *Свързан термин: hyperbolic navigation system.* 01/2012/1974
deceive / leurrer To mislead an entity by manipulating its perceptions in order to induce it to react in a manner prejudicial to its interests. MCLSB, 2018.12.06	**deceive / заблуждаване / заблуди** Въвеждане на субект в заблуждение, чрез манипулиране на възприятията му, за да се принуди да реагира по начин, накърняващ интересите му. 29.09.2020
decentralized control / controle decentralise In air defense, the normal mode whereby a higher echelon monitors unit actions, making direct target assignments to units only when necessary to insure proper fire distribution or to prevent engagement of friendly aircraft. *See also: centralized control*. 01/03/1973	**decentralized control / децентрализирано управление** В ПВО, нормалният способ, чрез който висшестоящият команден орган наблюдава действията на подразделението и поставя директни задачи, само когато се налага да се осигури правилно разпределение на огъня или да се предотврати влизането в бой срещу приятелски ЛА. *Свързан термин: centralized control.*
decentralized execution / exécution décentralisée Delegation of the appropriate authority to subordinate commanders to execute their assigned tasks and missions. *Related terms: centralized control; delegation of authority.* 22/06/2004	**decentralized execution / децентрализирано изпълнение** Предаване на командването от съответния орган на подчинените командири за изпълнение на предназначените им задачи и мисии. *Свързан термин: centralized control; delegation of authority.* 22/06/2004
deception / deception Those measures designed to mislead the enemy by manipulation, distortion, or falsification of evidence to induce him to react in a manner prejudicial to his interests. 01/03/1973	**Deception/дезинформация/заблуда** Мерки предприети за заблуждаване на противника чрез изопачаване, манипулиране и фалшифициране на доказателства с цел да принуди противника да действа в ущърб на собствените си сили. 01/03/1973

decision altitude / altitude de decision An altitude related to the highest elevation in the touch down zone, specified for a glide slope approach, at which a missed-approach procedure must be initiated if the required visual reference has not been established. *Related term: decision height*. 01/08/1976	**decision altitude / височина за вземане на решение** Височина, отнасяща се към най-високата точка в зоната за опиране, определена за заход, при която процедурата за преустановяване на захода трябва да започне, ако не е установен нужният визуален контакт със земята. *Свързан термин: decision height*. 01/08/1976
decision height / hauteur de decision A height above the highest elevation in the touchdown zone, specified for a glide slope approach, at which a missed-approach procedure must be initiated if the required visual reference has not been established. *Related term: decision altitude*. 01/06/1978	**decision height / височина над терена за вземане на решение** Височина, спрямо най-високата точка в зоната за опиране с отчитане на препятствията, при инструментален заход, на която ако не е установен нужният визуален контакт със земята, трябва да започне процедура при неуспешен заход за кацане. *Свързан термин: decision altitude.* 01/06/1978
decision point / point de prise de décision A point in space and time, identified during the planning process, where it is anticipated that the commander must make a decision concerning a specific course of action. 06/01/06	**decision point / момент на вземане на решение** Момент във времето и пространството, определен в процеса на планиране, в който се очаква командирът да вземе решение отнасящо се до определен курс на действие. 06/01/06
decisive condition / condition décisive A combination of circumstances, effects, or a specific key event, critical factor, or function that, when achieved, allows commanders to gain a marked advantage over an opponent or contribute materially to achieving an operational objective. MCJSB, 2016.09.16	**decisive condition – критично условие** Съчетание от обстоятелства, ефекти или конкретно ключово събитие, критичен фактор или функция, постигането на които позволява на командирите да спечелят значително предимство пред противостоящи сили или да допринесат съществено за постигането на оперативна цел. 14.12.2017
decisive engagement / engagement décisif In land warfare, an engagement in which a unit is considered fully committed and cannot manoeuvre or extricate itself. MCLSB, 2016.09.05	**decisive engagement – критично сражение/бой** Сухопътно сражение , в което формированието се счита за напълно блокирано и не може да маневрира или да се оттегли. 14.12.2017

decisive point / point décisif A point from which a hostile or friendly centre of gravity can be threatened. This point may exist in time, space or the information environment. 13/2012/1999	**decisive point / повратен момент** Момент, от който неприятелския или съюзния център на важност може да бъде застрашен. Този момент може да бъде във времето, пространството или информационната среда. 13/2012/1999
declared speed / vitesse declarie The continuous speed which a master declares his ship can maintain on a forthcoming voyage under moderate weather conditions having due regard to her present condition. *Related terms: scheduled speed; speed*. 01/2012/1977	**declared speed / декларирана скорост** Скорост, която капитана на кораб заявява, че ще може да поддържа по време на предстоящо плаване при умерени метеорологични условия, като има предвид състоянието на кораба. *Свързан термин: scheduled speed; speed.* 01/2012/1977
declassify / declassifier To cancel the security classification of an item of classified matter. *Related term: downgrade*. 01/03/1973	**declassify / декласифициране** Анулиране на грифа за сигурност върху документ или материал, който първоначално е бил класифициран. *Свързан термин: downgrade*. 01/03/1973
declination / declinaison astronomique The angular distance to a body on the celestial sphere measured north or south through 90 from the celestial equator along the hour circle of the body. Comparable to latitude on the terrestrial sphere*. Related terms: magnetic declination; magnetic variation*. 01/03/1973	**declination / деклинация (в астрономията)** Ъгловото разстояние до точка от небесната сфера, отчитано спрямо равнината на небесния екватор от 0 до +90° в северното полукълбо на небесната сфера и от 0 до -90° в южното. То може да бъде сравнено с географската ширина на точка от земната сфера. *Свързан термин: magnetic declination; magnetic variation*. 01/03/1973
decompression chamber / caisson d'altitude - caisson de decompression –caisson de plongee - caisson hypobare *Preferred term: hypobaric chamber*. 01/10/1984	**decompression chamber / декомпресионна камера** *Предпочитан термин: hypobaric chamber.* 01/10/1984
decontamination[1] / décontamination decon (admitted) The process by which the hazard from chemical, biological, radiological and nuclear substances is reduced or removed. MCJSB, 2015.04.01	**decontamination[1] / обеззаразяване[1] decon** (допуска се) Процес, при който се намалява до пределно допустими нива или се премахва опасността от химични, биологични, радиологични и ядрени вещества. 17.11.2020

decontamination[2] / decontamination –disinfection The process of making any person, object, or area safe by absorbing, destroying, neutralizing. making harmless, or removing, chemical or biological agents, or by removing radioactive material clinging to or around it. *Related terms: immediate decontamination; operational decontamination; thorough decontamination*. 01/03/1973	**decontamination[2] / обеззаразяване (*мед.* деконтаминация)** Процес на обезвреждане, абсорбиране, отстраняване или унищожаване на токсични химически, радиоактивни вещества или биологически агенти, застрашаващи пряко или косвено личния състав, материалните средства или околната среда.*Свързан термин: immediate decontamination; operational decontamination; thorough decontamination.* 17/06/2015
decontamination station / chantier de décontamination **decon station** (admitted) **cleansing station** (admitted) A facility suitably equipped and organized for the decontamination of personnel and/or materiel. 20/11/2014	**decontamination station / станция/ площадка (пункт) за обеззаразяване** Съоръжение, в т.ч. обособено място, подходящо оборудвано и разположено за извършване на обеззаразяване (ядрено, химическо и биологическо) на хора и/или материални ресурси. 09/06/2016
decoy / leurre An imitation of a person, object or phenomenon, which is intended to deceive hostile surveillance or detection systems or mislead the adversary. *Synonym: dummy.* 04/10/2000	**decoy / лъжлива цел** Имитация на човек, предмет или явление с цел да се заблуди вражеското наблюдение или да се открият неговите системи или да се объркa противника. *Синоним: dummy*. 04/10/2000
decoy ship / navire-piege A ship camouflaged as a non-combatant ship with its armament and other fighting equipment hidden and with special provisions for unmasking its weapons quickly. *Synonym:Q-ship*. 01/03/82	**decoy ship / кораб-примамка** **Q-ship** (admitted) Кораб, замаскиран като невоенен, разполагащ с прикрито въоръжение и бойно оборудване и възможности за бързо снемане на маскировката. 15.01.2020
deep fording capability / aptitude a franchir un gue profond The characteristic of a self-propelled gun or ground vehicle equipped with built-in water-proofing and/or a special waterproofing kit, to negotiate a water obstacle with its wheels or tracks in contact with the ground. 01/08/1973	**deep fording capability / способност за преодоляване на дълбоководно препятствие** Техническа характеристика на самоходно оръдие или наземна бойна машина, които са конструирани така, че да не пропускат вода при преодоляване на дълбоководна преграда, когато колелата или веригите са в допир с дъното. 01/08/1973
deep minefield / champ de mines profond An antisubmarine minefield which is safe for surface ships to cross. *Related term: minefield*. 01/08/1976	**deep minefield / дълбоководно минно поле** Противоподводно минно поле, което не представлява опасност за надводните кораби. *Свързан термин: minefield*. 01/08/1976

deep supporting fire / tir d'appui en profondeur Fire directed on objectives not in the immediate vicinity of our forces for neutralized and destroying enemy reservesand weapons and interfering with enemy command. supply, communications and observations. *Related terms: fire; supporting fire.* 01/03/1973	**deep supporting fire / далечна огнева поддръжка** Огън по цели, които не се намират в непосредствена близост до собствените войски, с цел да се неутрализират и унищожат резервите и оръжията на противника и да се затруднят неговите свръзки, командване, снабдяване и разузнаване. *Свързан термин: fire; supporting fire.* 01/03/1973
deep water / grands fonds Water having a depth greater than 200 metres. 14/10/2002	**deep water / дълбока вода** Вода с дълбочина над 200 метра. 14/10/2002
defeat / defaire To diminish the effectiveness of an enemy or adversary to the extent that he is unable or unwilling to resist or achieve its intent. MCLSB, 2018.12.06	**defeat / осуетяване /осуети** Намаляване ефективността на противостоящи или враждебно настроени сили до степен, до която те не са в състояние или не желаят да се противопоставят или да постигнат намерението си. 29.09.2020
defense area / zone de defense For any particular command, the area extending from the forward edge of the battle area to its rear boundary. It is here that the decisive defensive battle is fought. 01/07/1983	**defence area / отбранителен район** Участъкът, който се простира от предния край на района на бойните действия до тиловата граница на отбраняващите сили. Именно в този район се води решаващата отбранителна битка. 01/07/1983
defense in depth / defense en profondeur The siting of mutually supporting defense positions designed to absorb and progressively weaken attack, prevent initial observations of the whole position by the enemy, and to allow the commander to manoeuvre his reserve. 01/03/1983	**defence in depth / отбрана в дълбочина** Организирането на отбранителни райони, които си оказват взаимна поддръжка и чиято задача е да поемат и отслабят атаката на противника, да му попречат да събере първоначална информация за техните сили и средства и да дадат възможност на командването да маневрира с резервите. 01/03/1983
defense readiness condition / etat de preparation A number or code word indicating the readiness posture of a unit for actual operations or exercises. *Synonym: state of readiness.* 01/02/1973	**defence readiness condition / степен на бойна готовност** Число или кодова дума, означаващи състоянието на бойна готовност на дадена бойна единица с оглед провеждането на учение или бойна операция. *Синоним: state of readiness*. 01/02/1973

defense shipping authority / autorite des transports maritimes The NATO civil wartime agency activated in time of crisis or war responsible for the allocation of merchant ships assigned to the allied ocean shipping pool to achieve the greatest possible efficiency in support of the common effort. 01/10/1978	**defence shipping authority / управление на НАТО по военно-морските превози** Граждански орган за управление в рамките на НАТО, който се задейства във военно време или по време на криза и чиято задача е да разпределя по възможно най-рационален начин търговските кораби, временно включени в състава на съюзническите ВМС, с цел осигуряване на оптимална поддръжка на общите усилия. 01/10/1978
defensive coastal area / zone cotiere de defense A part of a coastal area and of the air, land,.and water area adjacent to the coast line within which defense operations may involve land, sea, and air forces. 01/02/1973	**defensive coastal area / брегови отбранителен район** Част от брегова зона и прилежащите към нея въздушно, наземно и морско пространство, в чиито граници се осъществяват бойните действия с участието на СВ, ВМС и ВВС. 01/02/1973
defensive counter-air operation / opération défensive contre le potentiel aérien Active and passive defensive measures designed to detect, identify, intercept, and destroy or make ineffective forces attempting to attack or to penetrate friendly airspace. *Related terms: active air defence; air defence; air superiority; air supremacy; counter-air operation; offensive counter-air operation; passive air defence.* 20/06/06	**defensive counter-air operation / отбранителна противовъздушна операция** Активни и пасивни защитни мерки, чиято цел е откриване, идентифициране, пресрещане и унищожаване, или предизвикване на неефективност в силите опитващи се да атакуват или да навлязат в приятелско въздушно пространство. *Вж.също: active air defence; air defence; air superiority; air supremacy; counter-air operation; offensive counter-air operation; passive air defence.* 20/06/06
defensive fire / tir defensif Fire delivered by supporting units to assist and protect a unit engaged in a defensive action. 01/11/1975	**defensive fire / отбранителен огън** Огън, воден от частите за поддръжка, с цел осигуряване поддръжката и защитата на отбраняващата се войскова част. 01/11/1975
defensive mine countermeasures / mesures de protection contre les mines Countermeasures intended to reduce the effect of enemy minelaying. 01/08/1976	**defensive mine countermeasures / мерки за противоминна защита** Мерки, които се вземат, за да се намали ефекта от поставените от противника мини. 01/08/1976

defensive minefield / champ de mines defensif In naval mine warfare, a minefield laid in international waters or international straits with the declared intention of controlling shipping in defense of sea communications. *Related term: minefield.* 01/2012/1976	**defensive minefield / отбранително минно поле** В минната война на море, миниране на международни води или проливи с декларирано намерение да се контролира морския трафик, осигурявайки си по този начин морските комуникации. *Свързан термин: minefield.* 01/2012/1976
defilade[1] / defilement[1] Protection from hostile observation and fire provided by an obstacle such as a hill, ridge, or bank. 1973.03.01	**defilade[1] / укритие** Защита от наблюдението и огъня на противника, осигурена от такова прикритие като хълм, насип или друга естествена преграда. 01/03/1973
defilade[2] / defilement[2] A vertical distance by which a position is concealed from enemy observation. 1973.03.01	**defilade[2] / укритие** Височина на укритието, благодарение на което дадена позиция убягва от наблюдението на противника. 01/03/1973
defilade[3] / defilement[3] To shield from enemy fire or observation by using natural or artificial obstacles. 1973.03.01	**defilade[3] / укритие** Средство за защита от огъня и наблюдението на противника при използване на естествени или изкуствени укрития. 01/03/1973
degree of nuclear risk / risque nucleaire As specified by the commander, the risk to which friendly forces may be subjected from the effects of the detonation of a nuclear weapon used in the attack of a close-in enemy target; acceptable degrees of risk under differing tactical conditions are emergency moderate, and negligible. *Related terms: emergency nuclear risk, moderate nuclear risk; negligible nuclear risk*. 01/08/1976	**degree of nuclear risk / степен на риск при използване на ядрено оръжие** Оценен от командира риск, на който могат да бъдат изложени приятелските войски, в резултат на нанасяне на собствен ядрен взрив по намираща се близо до тях цел. При различна тактическа обстановка този риск може да бъде окачествен като голям, среден или незначителен. *Свързан термин: emergency nuclear risk; moderate nuclear risk; negligible nuclear risk*. 01/08/1976
delay / freiner To slow an enemy by trading space for time while inflicting maximum damage on them without becoming decisively engaged. MCLSB, 2018.12.06	**delay / забавяне / забави** Намаляване темпото на противостоящите сили, чрез замяна на място (пространство) за време, като му се нанасят максимални щети, без решителни действия. 29.09.2020

delaying operation / manoeuvre retardatrice An operation in which a force under pressure trades space for time by slowing down the enemy's momentum and inflicting maximum damage on the enemy without, in principle, becoming decisively engaged. 01/07/1983	**delaying operation / сдържащи действия** Операция, по време на която, собствените сили отстъпват от позициите си, за да печелят време, под натиска на противника като му нанасят сериозни загуби, без обаче да влизат в решителен бой. 01/07/1983
delay release sinker / crapaud a prise d'immersion differee A sinker which holds a moored mine on the sea-bed for a predetermined time after laying. 01/08/1976	**delay release sinker / котва, освобождаваща мината след предварително определено време** Котва, която освобождава въжето на котвената мина след предварително определено време. 01/08/1976
delegation of authority / délégation de pouvoirs An action by which a commander assigns to a subordinate commander a clearly stated part of his authority. *Related terms: decentralized execution; transfer of authority.* 22/06/2004	**delegation of authority / предаване на командване** Действие, с което един командир (командващ) предава на подчинения му командир ясно определена част от своите пълномощия . *Вж.също: decentralized execution; transfer of authority.* 22/06/2004
deliberate attack / attaque deliberee A type of offensive action characterized by preplanned coordinated employment of fire power and manoeuvre to close with and destroy or capture the enemy. *Related term: hasty attack*. 01/06/1978	**deliberate attack / планирано нападение** Вид настъпление, характеризиращо се със съгласуваното използване на огъня и маневрите, в съответствие с предварително изготвения план, като целта е да се влезе в бой с противника и той да бъде унищожен или пленен. *Свързан термин: hasty attack.* 01/06/1978
deliberate breaching / ouverture de breche preparee The creation o f a lane through a minefield or a clear route through a barrier or fortification, which is systematically planned and carried out. 01/01/1991	**deliberate breaching / проправяне на проходи в минни заграждения чрез планомерна подготовка** В противоминната война в СВ - проправяне на проходи през минно поле или на свободна зона през препятствие или фортификационно съоръжение, като цялата операция е планирана предварително и се осъществява методично. 01/01/1991
deliberate crossing / franchissement prepare The crossing of an inland water obstacle that requires extensive planning and detailed preparations. *Related term: hasty crossing*. 01/07/87	**deliberate crossing / форсиране на водна преграда с предварителна подготовка** Преодоляване на водна преграда, изискващо детайлно планиране и подготовка. *Свързан термин: hasty crossing.* 01/07/87

deliberate defense / defense preparee A defense normally organized when out of contact with the enemy or when contact with the enemy is not imminent and time for organization is available. It normally includes an extensive fortified zone incorporating pillboxes, forts, and communications systems. *Related term: hasty defense.* 01/03/1973	**deliberate defence / предварително подготвена отбрана** Отбрана, организацията по която се осъществява, когато не се водят бойни действия с противника или когато сблъсъкът е неизбежен, но се разполага с необходимото време за подготовка. Обикновено това предполага укрепването на обширна зона, включително фортификационни съоръжения, укрития и системи за комуникация. *Свързан термин: hasty defence.* 01/03/1973
delivering ship / bâtiment ravitailleur In replenishment at sea, the ship that delivers the rig(s). *Related term: receiving ship*. 04/10/00	**delivering ship / кораб-доставчик (снабдителен кораб)** При презареждане на море, спомагателен кораб, от който другите бойни и спомагателни кораби могат да попълнят запасите си при прехода на море или в базови условия. *Свързан термин: receiving ship*. 04/10/00
delivery error / dispersion globale The inaccuracy associated with a given weapon system resulting in a dispersion of shots about the aiming point. *Related terms: circular error probable; deviation; dispersion; dispersion error; horizontal error.* 01/10/1984	**delivery error / грешка в прицелването** Неточност при стрелбата с оръжие, изразяваща се в попадение на изстрелите около точката на прицелване. *Свързан термин: circular error probable; deviation; dispersion; dispersiom error; horizontal error*. 01/10/1984
demilitarized zone / zone demilitarisee A defined area in which the stationing or concentrating of military forces, or the retention or establishment of military installations of any description, is prohibited. 01/03/1973	**demilitarized zone / демилитаризирана зона** Територия, в която са ликвидирани военните укрепления и съоръжения и е забранено поддържането на войски. 01/03/1973
demining / dépollution à des fins civiles The removal of all unexploded mines, explosive ordnance, improvised explosive devices and booby traps from a defined area to make the area safe for civilians. Note: demining is not normally conducted by military units. *Related terms: countermine operation; improvised explosive device; mine clearance; mine disposal; unexploded explosive ordnance.* 29/05/02	**demining / разминиране** Преместването на всички неексплоадирали мини, взривна артилерия, импровизирани взривни устройства и мини-сюрпризи от дадена зона, с цел обезопасяването й за граждански лица. Забележка: разминирането обикновено не се извършва от военни части. *Свързан термин: countermine operation; improvised explosive device; mine clearance; mine disposal; unexploded explosive ordnance.* 29/05/02

demolition / destruction The destruction of structures, facilities or materiel by use of fire, water, explosives, mechanical, or other means. *Related term: uncharged demolition target.* 01/07/1993	**demolition / разрушаване** Повреждане на съоръжения, инсталации или друга материална част чрез използване на различни средства - огън, вода, взривни вещества, механични способи и др. *Вж.също: uncharged demolition target.* 01/07/1993
demolition chamber / chambre de destruction Space intentionally provided in a structure for the emplacement of explosive charges. 01/11/1994	**demolition chamber / камера за разривен заряд** Пространството, предвидено за поставяне на разривния заряд. 01/11/1994
demolition firing party / equipe de mire a feu du dirpositif de destruction The party at the site which is technically responsible for the demolition. *Related term: demolition guard.* 01/03/1973	**demolition firing party / подривна група** Групата, която носи техническа отговорност за взривяването. *Свързан термин: demolition guard.* 01/03/1973
demolition guard / detachement de protection d'un dispositif de destruction a local force positioned to ensure that a target is not captured by an enemy before orders are given for its demolition and before the demolition has been successfully fired. The commander of the demolition guard is responsible for the operational command of all troops at the demolition site, including the demolition firing party. He is responsible for transmitting the order to fire to the demolition firing party. *Related term: demolition firing party*. 01/03/1973	**demolition guard / група за охрана на обект, подготвен за взривяване** Групата, която охранява обекта, подготвен за взривяване, и следи той да не попадне в ръцете на противника преди да бъде отдадена заповед за неговото взривяване, и самото взривяване да бъде осъществено успешно. Командирът на групата отговаря за оперативното командване на всички части, намиращи се на обекта, включително и за подривната група. Той отговаря за предаването на командата за взривяване на обекта на подривната група. *Свързан термин: demolition firing party.* 01/03/1973
demolition kit / lot de destruction The demolition tool kit complete with explosives. *Related term: demolition tool kit*. 01/01/1991	**demolition kit / комплект за взривяване** Подривните инструменти в допълнение с подривните заряди. *Свързан термин: demolition tool kit.* 01/01/1991
demolition target / ouvrage a detruire A target of known military interests identified for possible future demolition. 01/11/1992	**demolition target / обект за разрушаване** Обект, който представлява военен интерес и е определен за възможно бъдещо взривяване. 01/11/1992

demolition tool kit / lot d'artificier The tools, materials and accessories of a non-explosive nature necessary for preparing demolition charges. *Related term: demolition kit.* 01/01/1991	**demolition tool kit / комплект подривно имущество** В подривното дело, комплект, включващ инструментите, материалите и помощните невзривни средства, необходими за приготвянето на взривове. *Свързан термин: demolition kit.* 01/01/1991
demonstrate / demontrer To dissuade a hostile entity by a show of force, without seeking contact. MCLSB, 2018.12.06	**demonstrate / демонстрация / демонстрирай** Да се разубедят противостоящи сили (враждебна общност) от изпълнението на определени действия посредством демонстриране на сила, без да се търси контакт. 17.11.2020
demonstration / demonstration An attack or show of force on a front where a decision is not sought, but made with the aim of deceiving the enemy. *Related terms: amphibious demonstration; diversion; diversionary attack*. 01/03/1973	**demonstration / демонстративни действия** Бойни и други действия на войските, провеждани на дадена територия с цел да се заблуди противникът за характера на предстоящите бойни действия и направлението на главния удар. *Свързан термин: amphibious demonstration; diversion; diversionary attack.* 01/03/1973
demountable load carrying platform / plateau deposable de transport de charge **DLCP** **flatrack** (admitted) A large pallet-like structure with suitable fittings to enable it to be offloaded or picked up by a demountable rack offloading and pickup system vehicle. Note: When on the vehicle this structure becomes the vehicle load carrying platform. MCLSB, 2018.12.06	**demountable load carrying platform / прикачваща се товарна платформа** **flatrack** / контейнер-платформа (допуска се) Голяма палетообразна конструкция, с подходящи приспособления, позволяващи разтоварването или натоварването ѝ на превозно средство със система за разтоварване и натоварване на отделящи се платформи. Забележка: Когато е на превозното средство, тази конструкция става неговата товарна платформа. 15.12.2020
denial measure / mesure d'interdiction An action to hinder or deny the enemy the use of space, personnel, or facilities. It may include destruction, removal, contamination or erection of obstructions. *Related term: secure*. 01/03/1973	**denial measure / мерки по възпиране** Всички мерки, предприети да се възпрепятства противника да завземе дадена територия и да използва живата сила и съоръженията. Това предполага унищожаване, разрушаване, заразяване или поставяне на препятствия и др. *Свързан термин: secure.* 01/03/1973

denied area / secteur interdit An area under enemy or unfriendly control in which friendly forces cannot expect to operate successfully within existing operational constraints and force capabilities. MCLSB, 2016.09.05	**denied area / зона/район с ограничения** Зона / Район под противников или неприятелски контрол, в която приятелски сили не могат да очакват да действат успешно в рамките на съществуващите оперативни ограничения и способности на силите. 14.12.2017
density altitude / densite-altitude An atmospheric density expressed in terms of the altitude which corresponds with that density in the standard atmosphere. 01/03/1973	**density altitude / плътност на атмосферата** Плътност на атмосферата, изразена посредством височината, която съответства на тази плътност при стандартна атмосфера. 01/03/1973
deny / interdire To prevent an entity from using specified people, space or infrastructure. MCLSB, 2018.12.06	**deny / предотвратявам/ предотврати** Да не се допусне противостоящи сили (определена общност) да ползват или да се възползват от определени хора, пространство или инфраструктура. 17.11.2020
departure end / fin de bande That end of a runway nearest to the direction in which initial departure is made. 01/08/1979	**departure end / край на пистата за излитане и кацане** Най-близкият край на пистата по посока на излитането. 01/08/1979
departure point[1] / point d'origine A navigational check point used by aircraft as a marker for setting course. 01/07/1980	**departure point[1] / изходен пункт** Навигационен ориентир, използван от самолета като изходна точка, за да определяне на курса. 01/07/1980
departure point[2] / point d'origine In amphibious operations, an air control point at the seaward end of the helicopter approach lane system from which helicopter waves are dispatched along the selected helicopter approach lane to the initial point. 01/07/1980	**departure point[2] / изходен пункт** При морски десантни операции, въздушен ориентир, определен като характерна точка, от която започва прелитане на въздушен десант. 01/07/1980
deployment[1] / deploiement[1] In naval usage, the change from a cruising approach or contact disposition to a disposition for battle. *Related term: disposition*. 1988.02.01	**deployment[1] / развръщане** Във ВМС - преминаване в крайцерски режим на плаване или заемане на боен ред за влизане в съприкосновение с противника. 01/02/88
deployment[2] / deploiement[2] The relocation of forces from a national location to an assigned area of operations. 2020-04-22	

deployment[3] / deploiement[3] The positioning of forces into a formation for battle. *Related term: disposition*. 01/02/88	**deployment[3] / развръщане** Построение на войските в бойна формация. 01/02/88
deployment operating base / base de redeploiement A base, other than the peacetime base, having minimum essential operational and support facilities, to which a unit or part of a unit will deploy to operate from in time of tension or war. *Related terms: base; emergency fleet operating base*. 01/09/1975	**deployment operating base / оперативна база за развръщане** База, в която се прехвърля едно подразделение или част от него, за да води бойни действия в случай на война. Тя се различава от базата, заемана в мирно време, и разполага с необходимата инфраструктура. *Свързан термин: base*; *emergency fleet operating base.* 01/09/1975
depression angle / angle de depression *Preferred term: angle of depression*. 01/08/1979	**depression angle / ъгъл на снижение** *Предпочитан термин: angle of depression.* 01/08/1979
depth / profondeur In maritime/hydrographic use the vertical distance from the plane of the hydrograph datum to the bed of the sea, lake, or river. 01/03/1973	**depth / дълбочина** В корабоплаването и хидрологията, вертикалното разстояние между базовото хидрографско ниво и дъното на морето, езерото или реката. 01/03/1973
depth contour / courbe bathymetrique –ligne bathymetrique - ligne des fonds A line connecting points of equal depth below the hydrographic datum. *Synonyms*: *bathymetric contour; depth curve*. 01/03/1973	**depth contour / изобата** Линия на географска карта, която съединява точки с равни дълбочини на водните басейни. *Синоними: bathymetric contour; depth curve.* 01/03/1973
depth curve / ligne des fonds *Preferred term: depth contour*. 01/03/1973	**depth curve / изобата** *Предпочитан термин: depth contour.* 01/03/1973
derived information / information derive A parameter such as angle, range, position. Velocity, etc. is said to be derived in the first receiver or other sensor in which that parameter exists or is capable of existing without reference to further information. 01/11/1977	**derived information / извлечена информация** Даден параметър като ъгъл, разстояние, местонахождение, скорост и т.н. се нарича вторичен в първия приемник или друг датчик, в който този параметър съществува или може да съществува, без да бъде сравняван с друга информация. 01/11/1977

description of target / description de l'objectif In artillery and naval gun-fire support, an element in the call for fire in which the observer or spotter describes the installation. personnel, equipment or activity to be taken under fire. *Synonym*: *target description.* 01/08/1973	**description of target / описание на цел** В полевата и корабната артилерия - частта от заявката за огън, в която наблюдателят описва обекта, живата сила, въоръжението или действията, които подлежат на обстрел. *Синоним: target description.* 01/08/1973
descriptive name / terme descriptif Written indication on maps and charts, used to specify the nature of a feature (natural or artificial) shown by a general symbol. 01/03/1973	**descriptive name / пояснително наименование** Писмена бележка на топографски карти и схеми, използвана за допълнителна характеристика на предмет (естествен или изкуствен), който е обозначен с общ топографски символ. 01/03/1973
designated merchant ship / navire marchand désigné A merchant ship with a special status that may give it priority over other ships for higher level naval cooperation and guidance for shipping activities and, when it is placed under the naval supervision of merchant ships, compels it to comply with military orders. *Related terms: merchant ship; naval cooperation and guidance for shipping; naval supervision of merchant ships.* 02/03/07	**designated merchant ship / обозначен търговски кораб** Търговски кораб със специален статут, който може да даде предимство на други кораби за по-високо ниво на военноморско сътрудничество и ръководство на корабни дейности, когато е под военноморско наблюдение на търговски кораби, принуждавайки ги да се спазват военните заповеди. *Свързан термин: merchant ship; naval cooperation and guidance for shipping; naval supervision of merchant ships.* 02/03/07
desired ground zero / point zero desere The point on the surface of the earth at, or vertically below or above, the centre of a planned nuclear detonation*. Related terms: actual ground zero; ground zero.* 01/09/1981	**desired ground zero / набелязан епицентър (на ядрен взрив)** Точка от земната повърхност на която, вертикално под или над която се намира центъра на планиран ядрен взрив. *Свързан термин: actual ground zero; ground zero*. 01/09/1981
despatch route / itineraire garde In road traffic, a roadway over which full control, both as to priorities of use and the regulation of movement of traffic in time and space is exercised. Movement authorization is required for its use, even by a single vehicle. *Related term*: *route*. 09/05/00	**despatch route / път с контролирано движение** В пътното движение - път, по протежението на който се упражнява пълен контрол едновременно по отношение на приоритетите на използване и на правилата на движение. За преминаването по него се изисква разрешение, дори когато става въпрос за отделна кола. *Свързан термин: route.* 09/05/00

destruction fire mission / mission de destruction In artillery, fire delivered for the purpose of destroying a point target. *Related term: fire*. 01/08/82	**destruction fire mission / огнева задача за унищожаване (разрушаване)** В артилерията, обстрелване на точкова цел с цел нейното унищожаване. *Свързан термин: fire*. 01/08/82
destruction of enemy air defences / destruction des moyens de défense aérienne ennemis DEAD The subset of the suppression of enemy air defences that encompasses activities to physically destroy the opponent's electronic systems or their key components, as well as his radar and launch system and any other component that enables operations. NEWAC, 2014.08.01	**destruction of enemy air defence/унищожаване на противниковата противовъздушна отбрана** Етап от подавянето на противовъздушната отбрана на противника, който обхваща дейности по физическо унищожаване на системите за ПВО или техни ключови компоненти, като радарите и пусковите установки, както и на всеки друг компонент, които осигурява тяхната дейност/бойна работа. 14.12.2017
destruction radius / rayon de destruction In mine warfare, the maximum distance from an exploding charge of stated size and type at which a mine will be destroyed by sympathetic detonation of the main charge, with a stated probability of destruction, regardless of orientation. 01/11/1975	**destruction radius / радиус на поражение** В противоминната война, при определен тип заряд и дадени размери, това е максималното разстояние, на което една мина може да бъде унищожена в резултат на взривяването на този заряд и въздействието му върху нейното взривно вещество с допустима вероятност за поражение независимо от нейната насоченост. 01/11/1975
detachment/ detachement 1. A part of a unit separated from its main organization for duty elsewhere. 2. A temporary military or naval unit formed from other units or parts of units. 01/03/1973	**detachment / отряд** 1. Част от подразделение, отделено от главното формирование, с цел изпълнението на отделна задача на друго място. 2. Временно формирование в рамките на СВ и ВМС, образувано от войскови (флотски) части или подразделения. 01/03/1973
detailed photographic report / compte rendu detaille d'interpretation photographique A comprehensive, analytical, intelligence report written as a result of the interpretation of photography usually covering a single subject, a target, target complex, and of a detailed nature. 01/03/1973	**detailed photographic report / подробен отчет за анализиране на снимки** Подробен аналитичен разузнавателен отчет, изготвен след получаване на резултатите от дешифрирането на снимките, обикновено касаещ само един въпрос или комплекс от въпроси, които са разгледани детайлно. 01/03/1973
detecting circuit / detecteur The part of a mine firing circuit which responds to the influence of a target. 01/03/1977	**detecting circuit / датчик** В минната война, част от веригата за възпламеняване, която реагира под въздействието на определен обект. 01/03/1977

detection / detection The discovery by any means of the presence of a person, object or phenomenon of potential military significance. *Related terms: recognition; identification: identification. friend or foe (IFF)*. 01/2012/1976	**detection / откриване** Откриване, с различни средства, наличието на хора, предмети или явления, които представляват военен интерес. *Свързан термин: recognition; identification; identification friend or foe (IFF).* 01/2012/1976
detection and tactical control system /systeme de detection et de controle tactique In air usage, a complete, mobile and autonomous system (equipment and personnel) permitting the coordination of all assets used in a given airspace above the battlefield. 20/11/1996	**detection and tactical control system/ система за откриване и тактически контрол** В областта на въздушния контрол това е цялостна система, която е подвижна и автономна (оборудване и личен състав), позволяваща координирането на всички средства, използвани в определено въздушно пространство над бойното поле. 20/11/1996
detention / detention The act of holding in custody for lawful purposes such as prosecution, maintenance of public safety, or pursuant to legal order. 14/08/2015	**detention / задържане** Актът на законно задържане, например с цел съдебно преследване, осигуряване на обществената безопасност или въз основа на правно разпореждане. 22/03/2016
deterioration limit / limite de deterioration A limit placed on a particular product characteristic to define the minimum acceptable quality requirement for the product to retain its NATO code number. 01/08/1979	**deterioration limit / граница на разваляне** Границата, наложена на специфичната характеристика на даден продукт, с цел определяне на критерий за допустимото минимално качество, на което той трябва да отговаря, за да може да запази кодовия си номер по НАТО. 01/08/1979
deterrence/ dissuasion The convincing of a potential aggressor that the consequences of coercion or armed conflict would outweigh the potential gains. This requires the maintenance of a credible military capability and strategy with the clear political will to act**.** 09/01/1996	**deterrence/разубеждаване** Убеждаване на потенциален агресор, че последствията от принудително действие или въоръжен конфликт ще надвишат потенциалните ползи. Това изисква поддържането на правдоподобна военна стратегия и сила, основаваща се на ясно политическо желание за действие. 09/01/1996
detonating cord / cordeau ditonant A waterproof flexible fabric tube containing a high explosive designed to transmit the detonation wave. 01/11/1994	**detonating cord / детонаторен шнур (ДБШ)** Водоустойчив шнур, със сърцевина с високобризантно взривно вещество в гъвкава обвивка, служещ за предаване на детонацията от детонатора към заряда от взривно вещество. 01/11/1994

detonating cord amplifier / relais d'amorcage A device attached t o a detonating cord which allows for the ignition of a charge the simultaneous transmission of a detonating wave to another charge. 01/2012/1977	**detonating cord amplifier / междинен детонатор (инициращ заряд)** Състав от взривно вещество, който е закрепен за детониращия шнур и позволява едновременното възпламеняване на заряда и предаването на взривната вълна към друг заряд. 01/2012/1977
detonator / detonateur A device containing a sensitive explosive Intended to produce a detonation wave. 01/07/1980	**detonator / детонатор** Пиротехническо средство, съдържащо чувствително взривно вещество, предназначено да породи взривна вълна. 01/07/1980
detour / detour Deviation from those parts of a route, where movement has become difficult or impossible, to ensure continuity of movement to the destination. The modified part of the route is known as a detour. 01/08/1973	**detour / обходен път** Промяна на маршрута, с което се избягват участъците, където движението е затруднено или невъзможно, и се осигурява придвижването до крайния пункт. Променената част на маршрута се нарича обходен път. 01/08/1973
deviation / 1.deviation;2.ecart 1. The distance by which a point of impact or burst misses the target. 2. The angular difference between magnetic and compass headings. *Related terms: circular error probable; delivery error; dispersion error; horizontal error; dispersion.* 01/03/1973	**deviation / 1. девиация, 2. отклонение** 1. Разстоянието между точката на попадение (на разрива) и целта. 2. Ъгловото разстояние между магнитния меридиан и стрелката на компаса. *Свързан термин: circular error probable; delivery error; dispersion error; horizontal error; dispersion.* 01/03/1973
diaphragm / diaphragme The physical element of an optical system which regulates the quantity of light traversing the system. The quantity of light determines the brightness of the image without affecting the size of the image. 01/03/1973	**diaphragm / диафрагма** Устройство за изменение на светлопропускащия отвор на обектива на фотоапарат. Количеството на светлината определя яркостта на изображението, без да влияе на размерите му. 01/03/1973
diapositive / diaporitive A positive photograph on a transparent medium. *Related terms: plate; transparency*. 01/03/1973	**diapositive / диапозитив** Позитивно черно-бяло или цветно изображение с различно съдържание върху прозрачна основа (стъкло, фотолента, фотоплака и т.н.) *Свързан термин: plate; transparency.* 01/03/1973

died of wounds received in action / décédé des suites de blessures de guerre A battle casualty who died after having entered the medical care system. Note: The term encompasses death during field resuscitation by medical personnel, death during advanced resuscitation and death during in-patient care. MCMedSB, 2011.11.07	
differential ballistic wind / vent balistique differentiel In bombing, a hypothetical wind equal to the difference in velocity between the ballistic wind and the actual wind at a release altitude. 01/03/1973	**differential ballistic wind / диференциален балистичен вятър** При бомбардиране, хипотетичен вятър, чиято скорост е равна на разликата между скоростта на балистичния вятър и тази на действителния вятър на височината на пускане на бомбите. 01/03/1973
diffraction loading / force de diffraction The total force which is exerted on the sides of a structure by the advancing shock front of a nuclear explosion. 01/04/1990	**diffraction loading / сила на дифракцията** Сумата от напреженията, упражнявани върху страните на конструкция при разпространението на фронта на ударната вълна при ядрен взрив. 01/04/1990
dip / surimmersion In naval mine warfare, the amount by which a moored mine is carried beneath its set depth by a current or tidal stream acting on the mine casing and mooring. 01/11/1975	**dip / удълбочаване** В минната война на море, увеличаване дълбочината на потапяне на котвена мина под въздействие на подводно течение. 01/11/1975
diplomatic authorization / autorisation obtenue par voie diplomatique Authority for overflight or landing obtained at government-to-government level through diplomatic channels. 01/03/1973	**diplomatic authorization / дипломатическо разрешение** Разрешение за прелитане над дадена територия или право на кацане, получени на правителствено ниво по дипломатически път. 01/03/1973
dip needle circuit / mise de feu a aiguille aimantee In naval mine warfare, a mechanism which responds to a change in the magnitude of the vertical component of the total magnetic field. 01/06/1978	**dip needle circuit / взривател с магнитна стрелка** В морската минна война, взривател, отговарящ на измененията на напрегнатостта на вертикалата, съставяща магнитното поле. 01/06/1978

direct action / action directe DA A short-duration strike or other small scale offensive action by special operations forces to seize, destroy, capture, recover or inflict damage to achieve specific, well-defined and often time-sensitive results. 18/02/2015	**direct action / директно действие DA** Ограничени по мащаб и време удар или друго офанзивно действие на силите за специални операции за овладяване, унищожаване, залавяне, възвръщане на контрол върху или преднамерено повреждане на цел за постигане на определени, ясно дефинирани резултати, често чувствителни към фактора „време".
direct action fuze / fusee percutante *Preferred term: impact fuze*.	**direct action fuze / ударен взривател** *Предпочитан термин: impact fuze.* 18.02.2020
direct approach / approche directe In land operations, an operational approach that consists in attacking the opposing force's centre of gravity by applying combat power directly against it. MCLSB, 2019.06.05	**direct approach / директен подход** При сухопътни операции, подход за действие, при който се атакува центъра на тежестта на противостоящите сили чрез прилагане на бойна мощ директно срещу него. 17.11.2020
direct damage assessment / evaluation directe des destructions A direct examination of an actual strike area by air observation, air photography, or by direct observation. 01/03/1973	**direct damage assessment / пряка оценка на степента на поражение** Проучване на района, непосредствено след неговото атакуване, чрез въздушно наблюдение, аерофотоснимки или чрез пряко наблюдение. 01/03/1973
direct fire / tir direct Fire directed at a target which is visible to the aimer. *Related term: fire*. 01/03/1973	**direct fire / пряка стрелба** Стрелба, осъществявана по видима за мерача цел. *Свързан термин: fire.* 01/03/1973
direct illumination / eclairage direct Illumination provided by direct light from pyrotechnics or searchlights. 01/03/1973	**direct illumination / пряко осветяване** Осветяване чрез използване на пряка светлина от пиротехнически средства или прожектори. 01/03/1973
directing staff / etat-major de direction d'exercice *See also: exercise directing staff.* 01/03/1981	**directing staff / ръководство** *Свързан термин: exercise directing staff.* 01/03/1981
direction / gisement d'observation – orientation 1. In artillery and naval gun-fire support, a term used by a spotter/observer in a call for fire to indicate the bearing of the spotting line. 2. *See: intelligence cycle.* 01/01/1983	**direction / посока** 1. В полевата и корабната артилерия, термин, използван при заявка за стрелба за определяне на дирекционния ъгъл, под който наблюдателят вижда целта. 2. *Виж: intelligence cycle.* 01/01/1983

directive / directive 1. A military communication in which policy is established or a specific action is ordered. 2. A plan issued with a view to putting it into effect when so directed, or in the event that a stated contingency arises. 3. Broadly speaking, any communication which initiates or governs action, conduct, or procedure. 01/03/1973	**directive / директива** 1. Военна комуникация, която определя дадена политика или заповядва определени действия. 2. План, по който трябва да се действа при заповед, отдадена впоследствие, или при стечение на определени обстоятелства. 3. Най-общо казано, всяко указание, определящо действията, които трябва да се предприемат, линията на поведение или метода на работа. 01/03/1973
direct laying / pointage a vue Laying in which the sights of weapons are aligned directly on the target. 01/08/1974	**direct laying / пряко насочване; пряко мерене** Метод на прицелване чрез пряко насочване на оръжието към целта с помощта на прицелно устройство. 01/08/1974
direct support / 1. appui direct; 2. soutien direct 1. The support provided by a unit not attached to or under the command of the supported unit or formation, but required to give priority to the support required by that unit or formation. *Related terms: at priority call; in support.* 2. In maritime usage, operations related to the protection of a specific force by other units, normally under the tactical control of that force. *Related term: associated support*. 01/11/1994	**direct support / непосредствена поддръжка** 1. Поддръжката, оказвана от частта или формированието, които нито са включени в състава на подкрепяната част или формирование, нито се намират под тяхното командване, но с приоритет изпълняват задачата за оказване на исканата от тях поддръжка. *Свързан термин: at priority call; in support.* 2. Във ВМС, операции по поддръжката на морски отряд или съединение, осъществявани от различни бойни единици, намиращи се обикновено под тактическото им управление. *Свързан термин: associated support.* 01/11/1994
direct supporting fire / tir d'appul direct Fire delivered in support of part of a force, as opposed to general supporting fire which is delivered in support of the force as a whole. *Related terms: fire; supporting fire.* 01/03/1973	**direct supporting fire / непосредствена огнева поддръжка** Води се по противникови подразделения, оръжия или позиции, които застрашават или могат да застрашат атакуващите или отбраняващите се собствени войски. *Свързан термин: fire; supporting fire.* 01/03/1973
disabled submarine / sous-marin desemparé A submarine that has lost all or part of its means of propulsion, steering or buoyancy control. 16/07/1999	**disabled submarine / повредена подводница** Подводница, която е загубила всички или част от своите свойства за придвижване, управление или положителна си плавучест. 16/07/1999

disabling fire / tir désemparant Fire directed at a vessel so as to impair its manoeuvrability but not its seaworthiness. 14/10/02	**disabling fire / повреждащ огън** Огън, насочен към плавателен съд с цел повреждане на способността за маневриране, но не и неговата годност за плаване по море. 14/10/02
disarmed mine / mine désarmée A previously armed mine which has been returned to a safe state. *Related terms: dead mine; inert mine.* 09/05/00	**disarmed mine / мина в небойно положение** Мина, която е била в бойно състояние и е върната в обезопасено положение. *Свързан термин: dead mine; inert mine.* 09/05/00
discriminating circuit / circuit d'analyse That part of the operating circuit of a sea mine which distinguishes between the response of the detecting circuit to the passage of a ship and the response to other disturbances (e.g. influence sweep, countermining. etc.). 01/08/1976	**discriminating circuit / анализираща верига** Част от блока за управление на морска мина, която отчита лъжливите сигнали (контактни тралове, тралене на мини с контравзривове и т.н.) от сигналите, подавани от действителните цели за поразяване. 01/08/1976
disembarkation schedule / horaire de debarquement *Preferred term: debarkation schedule*. 01/03/1973	**disembarkation schedule / план-график за дебаркиране** *Предпочитан термин: debarkation schedule.* 01/03/1973
disengage / desengager To break contact with a hostile entity. MCLSB, 2019.06.05	**disengage / излез от боя / излизане от бой** Прекъсване на контакт с противостоящи сили (враждебна общност). 17.11.2020
dispenser / distributeur In air armament, a container or device which is used to carry and release submunitions. *Related term: cluster bomb unit.* 01/07/1980	**dispenser / разпръсквач; касета** В авиационното въоръжение, контейнер или устройство, което се използва за носенето и хвърлянето на касетъчни боеприпаси. *Свързан термин: cluster bomb unit.* 01/07/1980
dispersed movement pattern / dispositif disperse A pattern for ship-to-shore movement which provides additional separation of landing craft both laterally and in depth. This pattern is used when nuclear weapon threat is a factor. 01/03/1973	**dispersed movement pattern / схема на разсъсредоточено стоварване на морски десант** Схема, по която се осъществява движението на десантните кораби при приближаване към брега и която осигурява допълнително странично и надлъжно разстояние между тях. Тази схема се използва, когато съществува опасност от употреба на ядрено оръжие. 01/03/1973

dispersed site / site isole A site selected to reduce concentration and vulnerability by its separation from other military targets or a recognized threat area. 01/07/87	**disperse site / изолирана позиция** Позиция, която е избрана така, че да се избегне съсредоточаването на огъня и да се намали уязвимостта чрез отдалечеността й от други военни обекти или от всяка застрашена зона. 01/07/87
dispersion / dispersion 1. A scattered pattern of hits around the mean point of impact of bombs and projectiles dropped or fired under identical conditions. 2. In anti-aircraft gunnery, the scattering of shots in range and deflection about the mean point of explosion. 3. The spreading or separating of troops, materiel. establishments, or activities which are usually concentrated in limited areas to reduce vulnerability. 4. In chemical and biological operations, the dissemination of agents in liquid or aerosol form. 5. In airdrop operations, the scatter of personnel and/or cargo on the drop zone. 6. *Preferred term: dispersal.* 01/09/1981	**dispersion / разсейване; разсредоточаване** 1. Попадения, разпределени около средната точка на попадение на бомбите и снарядите, хвърлени или изстреляни при еднакви условия. 2. В зенитната артилерия - разпределение на изстрелите вследствие на радиуса им на действие и ъгъла на хоризонтално насочване около средната точка на разрива. 3. Разчленяване на войските, бойната техника, учрежденията или на дейностите, съсредоточени в определени райони с цел да се намали тяхната уязвимост. 4. При използване на химическо или биологично оръжие - разпръскване на отровни вещества или на средства за биологична война под формата на течности или аерозоли. 5. При въздушнодесантна операция - разпръскване на парашутистите или на товара в района на десанта. 6. *Предпочитан термин: dispersal*. 01/09/1981
dispersion error / ecart de dispersion The distance from the point of impact or burst of a round to the mean point of impact or burst. *Related terms: circular error probable; delivery error: deviation; dispersion*. 01/03/1973	**dispersion error / средно отклонение, предизвикано от разсейването на снарядите** Разстоянието между точката на попадение или на разрив на снаряд и средната точка на попадение или разрив. *Свързан термин: circular error probable; delivery error; deviation; dispersion*. 01/03/1973
dispersion pattern / schema de dispersion The distribution of a series of rounds fired from one weapon or a group of weapons under conditions as nearly identical as possible; the points of burst or impact being dispersed about a point called the mean point of impact. 01/03/1973	**dispersion pattern / площ на разсейване** Разпределение на изстрелите, произведени с едно или повече оръжия при еднакви условия, като точките на попадение или на разрив са разпръснати около точка, наречена средна точка на попадение. 01/03/1973

disposition[1] / dispositif[1] Distribution of the elements of a command within an area, usually the exact location of each unit headquarters and the deployment of the forces subordinate to it. *Related terms: deployment; dispersion*. 01/03/1973	**disposition[1] / боен ред** Построение на подразделенията за водене на бой. Обикновено с него се определя точното местоположение на всеки команден пункт и развръщането на силите, които са под негово командване. *Свързан термин: deployment; dispersion.* 01/03/1973
disposition[2] / dispositif[2] A prescribed arrangement of the stations to be occupied by the several formations and single ships of a fleet or major subdivisions of a fleet, for any purpose, such as cruising, approach, maintaining contact, or battle. *Related terms: deployment; dispersion*. 01/03/1973	**disposition[2] / боен ред** Групировка от няколко ударни групи кораби с тяхното бойно охранение и групи за осигуряване за водене на бойни действия. Всяка група кораби от бойния ред във ВМС действа с разчет да се използва най-ефективно въоръжението, да се изключват взаимни загуби, да се осигуряват безопасност на маневрирането, удобство в управлението, отбрана и защита на корабите. *Свързан термин: deployment; dispersion.* 01/03/1973
disposition[3] / dispositif[3] A prescribed arrangement of all the tactical units composing a flight or group of aircraft. *Related terms: deployment; dispersion*. 01/03/1973	**disposition[3] / боен ред** Построение на самолетите (подразделенията, частите) по дълбочина, широчина и височина във въздуха за изпълнение на бойна задача или за водене на бой. *Свързан термин: deployment; dispersion.* 01/03/1973
disrupt / desorganiser To negatively affect a hostile entity's formation, tempo and/or timetable. MCLSB, 2018.12.06	**disrupt / разстройване / разстрой** Да се въздейсва спрямо формирование на противостоящите сили за нарушаване на бойния му ред (построение), темпо и/или разчет на време. Целта е да се предизвика предварително или по части въвеждане на силите му. 17.11.2020
disruptive pattern / dessin de camouflage In surveillance, an arrangement of suitably coloured irregular shapes which, when applied to the surface of an object, is intended to enhance its camouflage. 01/2012/1974	**disruptive pattern / маскировъчна рисунка** Съвкупност от разноцветни повърхности с неправилна форма, поставени върху даден обект с цел той да бъде скрит от противника. 01/2012/1974
dissemination / diffusion *Related term: intelligence cycle*. 01/03/1973	**dissemination / разпространение** *Свързан термин: intelligence cycle.* 01/03/1973

distressed submarine / sous-marin en détresse A disabled submarine on the seabed unable to surface. *Commonly called: DISSUB.* 16/07/1999	**distressed submarine / бедстваща подводница** Повредена подводница, лежаща на грунта, неспособна да излезе на повърхността. *Често наричана: DISSUB.* 16/07/1999
distressed submarine personnel/personnel d'un sous-marin en detresse Survivors of a distressed submarine who have not escaped or been rescued. *Synonym: "DISSUB personnel"*. 18/2012/97	**distressed submarine personnel/ личен състав на подводница, намиращ се в бедствие** Оцелелият ЛС на подводница в бедствие, който не я е напуснал (не е евакуиран), или който не е спасен. *Синоним: "DISSUB personnel"*. 18/2012/97
distributed fire / tir sur zone Fire so dispersed as to engage most effectively an area target. *Related term: fire.* 01/03/1973	**distributed fire / разсъсредоточен огън** Огън, разпределен по такъв начин, че да действа ефективно по цялата площ на дадена зона, приета като цел. *Свързан термин: fire.* 01/03/1973
distribution point / point de distribution A point at which supplies and/or ammunition, obtained from supporting supply points by a division or other unit, are broken down for distribution to subordinate units. Distribution points usually carry no stocks; items drawn are issued completely as soon as possible. 01/03/1973	**distribution point / разпределителен пункт** Пункт, където материално-техническите средства или бойните припаси, или и двете едновременно, получени от снабдителната база се разпределят между частите. Обикновено в разпределителните пунктове не се съхраняват запаси; получените средства за снабдяване се разпределят изцяло по възможно най-бързия начин. 01/03/1973

diversion / 1. 2. diversion; 3. 4. 5. déroutement; 6. déviation 1. The act of drawing the attention and forces of an enemy from the point of the principal operation. 2. An attack, or alarm, or feint which diverts attention. *Related term: demonstration.* 3. A change made in a prescribed route for operational or tactical reasons. Except in the case of aircraft, a diversion order will not constitute a change of destination. 4. In air traffic control, the act of proceeding to an aerodrome other than one at which a landing was intended. *Related terms: alternate aerodrome; diversion aerodrome.* 01/07/1980 5. The act of deflecting or turning persons or objects from their planned route. 01/10/2001 6. In naval mine warfare, a route or channel bypassing a dangerous area. A diversion may connect one channel to another or it may branch from a channel and rejoin it on the other side of the danger. *Related term: route.* 14/10/2002	**diversion / диверсия; секция, команда, отдел, управление, отклонение** 1. Действие, целящо да се отклонят силите и вниманието на противника от мястото на провеждане на главната операция. 2. Атака или сигнал за тревога или финт, който отвлича вниманието. *Свързан термин: demonstration.* 3. Промяна в маршрута по оперативни или тактически съображения. С изключение на авиацията, заповедта за промяна на маршрута не означава и промяна на местоназначението. 4. При управление на въздушното движение, действие по насочване към друго, вместо към първоначално определеното летище. *Свързан термин: alternate aerodrome; diversion aerodrome.* 01/07/1980 5. Актът на отклоняване или завиване на лица или предмети от планираният маршрут. 01/10/2001 6. В морската минна война на море, маршрут или фарватер, заобикалящ опасна зона. Обходния път може да свързва два фарватера, или може да се отклонява от даден фарватер и да се включва отново в него след като се премине опасния район. *Свързан термин: route.* 14/10/2002
diversion aerodrome / aerodrome de deroutement An aerodrome with at least minimum essential facilities, which may be used as an emergency aerodrome or when the main or deployment aerodrome is not usable or as required to facilitate tactical operations. *Related terms: aerodrome; redeployment aerodrome*. 01/11/1994	**diversion aerodrome / запасно летище** Летище, което разполага с необходимия минимум основни средства и може да бъде използвано, в случай че основното или оперативното летище не приемат самолети или при необходимост за улесняване на тактическите операции. *Свързан термин: aerodrome; redeployment aerodrome*. 01/11/1994
diversionary attack / attaque de diversion An attack wherein a force attacks, or threatens to attack. a target other than the main target for the purpose of drawing enemy defences away from the main effort. *Related term: demonstration*. 01/03/1973	**diversionary attack / атака с цел отвличане на вниманието (на противника)** Бойни или заплашителни действия на въоръжените сили срещу цел, която не е главна, за да се отвлекат силите на противника във второстепенно направление. *Свързан термин: demonstration.* 01/03/1973

diving chamber / caisson d'altitude – caisson de decompression - caisson de plongee - caisson hypobare *Preferred term: hypobaric chamber*. 01/10/1984	**diving chamber / барокамера** *Предпочитан термин: hypobaric chamber.* 01/10/1984
division / division 1. A tactical unit/formation as follows: a. A major administrative and tactical unit/ formation which combines in itself the necessary arms and s e r v ices required for sustained combat. larger than a regiment/brigade and smaller than a corps. b. A number of naval vessels of similar type grouped together for operational and administrative command, or a tactical unit of a naval aircraft squadron, consisting of two or more sections. c. An air division is an air combat organization normally consisting of two or more wings with appropriate service units. The combat wings of an air division will normally contain similar type units. 3. A number of personnel of ship's complement grouped together for operational and administrative command. 01/03/1973	**division / управление, дивизия; секция; команда** 1. Основно тактическо съединение със следните определения: а. Основно подразделение или формирование, притежаващо необходимите части от видовете ВС за водене на бой; поставя се между корпуса и бригадата (или полка). б. Организационно подразделение на еднотипни кораби, намиращо се под общо оперативно и тилово командване или тактическо съединение в състава на ескадрила от авиацията на ВМС, състоящо се от две или повече секции. в. Авиационната дивизия представлява основно авиационно тактическо съединение, състоящо се от управление, няколко авиационни крила от един род, авиация и части за осигуряване. 3. На борда на боен кораб - команда, съставена поради оперативни или административни нужди. 01/03/1973
doctrine / doctrine Fundamental principles by which the military forces guide their actions in support of objectives. It is authoritative but requires judgement in application. 01/03/1973	**doctrine / доктрина** Основни принципи, от които се ръководят въоръжените сили при осъществяването на дадена цел. Тези принципи са императивни, но при прилагането им се изисква съответното решение. 01/03/1973
dome / dome - dome d'ecume *Preferred term: spray dome*. 01/03/1973	**dome / воден стълб** *Предпочитан термин: spray dome.* 01/03/1973
door bundle / colis d'accompagnement A bundle for manual ejection in flight normally followed by parachutists. 01/03/1973	**door bundle / товар, хвърлян ръчно едновременно с хвърлянето на парашутистите** Товар, хвърлян ръчно и обикновено последван от парашутисти. 01/03/1973

doppler effect / effet doppler The phenomenon evidenced by the change in the observed frequency of a sound or radio wave caused by a time rate of change in the effective length of the path of travel between the source and the point of observation. 01/03/1973	**doppler effect / доплеров ефект** Наблюдаваното изменение на честотата на радиовълни (звукови, електромагнитни), предизвикано от многократната промяна на действителната дължина на дистанцията между източника на вълните и точката на наблюдение. 01/03/1973
doppler radar / radar doppler Any form of radar which detects motion relative to a reflecting surface by measuring the frequency shift of reflected radio energy due to the motion of the observer or of the reflecting surface. 01/2012/1976	**doppler radar / доплерова РЛС** РЛС, която определя скоростта на движение на самолети и други обекти, като измерва честотното изместване на енергията на отразените радиовълни, дължащо се на относителното движение на наблюдателя или източника на вълните. 01/2012/1976
dormant / insensible In mine warfare, the state of a mine with an arming delay device functioning, thus preventing it from being actuated.02/05/1995	**dormant / безопасна мина** В противоминна война, състояние на мина с боен закъснителен механизъм, който предотвратява активирането й. 02/05/1995
dormant state / état dormant – état insensible - en sommeil In mine warfare, the transitory state of a mine during which design features prevent it from being actuated. *Related term: actuate.* 04/10/2000	**dormant state / спящо състояние** В минната борба, краткотрайно състояние на мина, по време на което детайли в проектирането предотвратяват взривяването й. *Свързан термин: actuate.* 04/10/2000
dose rate contour line Preferred term: radiation dose rate contour line.	
double envelopment / double enveloppement A manoeuvre executed by forces that move around both flanks of an enemy position to attack the flanks or objectives in the rear of the enemy. Note: The enemy normally is fixed in position by a supporting frontal attack or by indirect or aerial fires. MCLSB, 2016.09.05	**double envelopment – обхват** Маньовър със сили и средства, които обхождат противника, за да атакуват фланговете му или цели в неговия тил. Забележка: Противникът обикновено се задържа на място, чрез фронтална атака или индиректни или въздушни удари. 14.12.2017

double flow route / itineraire a double A route of at least two lanes allowing two columns of vehicles to proceed simultaneously. either in the same direction or in opposite directions. *Related terms: limited access route; route; single flow route*. 01/11/1980	**double flow route / път с две ленти за движение** Път с поне две платна, позволяващ едновременното движение на две колони автомобили в една и съща посока или в противоположни посоки. *Свързан термин: limited access route; route; single flow route.* 01/11/1980
down / plus bas In artillery and naval gun-fire support: 1. A term used in a call for fire to indicate that the target is at a lower altitude than the reference point used in identifying the target. 2. A correction used by an observer/spotter in time fire to indicate that a decrease in height of burst is desired. 01/09/1974	**down / по-ниско** В полевата и корабната артилерия: 1. Термин, използван при извикване на огън, за да се обозначи, че целта се намира на по-малка височина от изходната точка, използвана при идентифициране на целта. 2. При дистанционна стрелба, корекцията, направена от наблюдателя, който посочва, че трябва да се намали височината на разрива. 01/09/1974
downgrade / declasser To reduce the security classification of a classified document or an item of classified matter or material. *Related term: declassify*. 01/03/1973	**downgrade / привеждам в по-ниска степен на секретност** Понижавам степента на секретност на секретен документ или на специална точка от документ, или на въпрос със секретен характер. *Свързан термин:* declassify. 01/03/1973
down lock / verrou train sorti A device for locking retractable landing gear in the down or extended position. 01/07/1980	**down lock / ключалка на колесника** Блокиращо устройство, което задържа колесника в спуснато положение. 01/07/1980
draftee / isole - maintenu en attente *Preferred term: transient*. 01/03/1973	**draftee / лице, повикано на военна служба** *Предпочитан термин: transient.* 01/03/1973
draft plan / projet de plan A plan for which a draft plan has been coordinated and agreed with the other military headquarters and is ready forcoordination with the nations involved, that is those nations who would be required to take national action to support the plan. It may be used for future planning and exercises and may form the basis for an operation order to be implemented in time of emergency. *Related terms: initial draft plan; coordinated draft plan; final plan; operation plan.* 01/03/1979	**draft plan / проект на план** План, чийто проект е бил съгласуван и приет от останалите щабове и който е готов да бъде координиран със заинтересованите нации, т.е. тези, от които ще се изиска да предприемат национални действия за подкрепата му. Той може да се използва при бъдещо планиране, при учения, както и като база за изготвяне на оперативна заповед, която да бъде изпълнена при извънредна ситуация. *Свързан термин: initial draft plan; coordinated draft plan; final plan; operation plan.* 01/10/2015

drag loading / pression résultante The force on an object or structure due to transient winds accompanying the passage of a blast wave. It is the product of the dynamic pressure and the drag coefficient, which is dependent upon the shape or geometry of the object or structure. 03/08/1998	**drag loading / налягане по фронта на взривната вълна** Силата, упражнявана върху предмет или структура в резултат на движението на ветровете, придружаващи ударната вълна. То е продукт на динамичното налягане умножено по коефициента, зависещ от формата или геометрията на това тяло или на тази структура. 03/08/1998
drainage system / reseau hydrographique River, streams and other inland water features. 01/03/1973	**drainage system / хидрографска мрежа** Реки, езера и други водни обекти в рамките на дадена страна. 01/03/1973
draught /tyrant d'eau The vertical distance between the waterline and the lowest point of a ship. *Related term: air draught.* 04/10/00	**draught / газене** Вертикалното разстояние между водолинията и най-ниската част на кораба. *Свързан термин: air draught*. 04/10/00
drift / derive In ballistics. a shift in projectile direction due to gyroscopic action which results from gravitational and atmospheric induced torques on the spinning projectile. 01/04/1974	**drift / отклонение** В балистиката - отклонение от посоката на снаряда, предизвикано от въртеливото движение, породено от гравитацията и атмосферните условия, които въздействат върху въртящия се снаряд. 01/04/1974
drift angle / angle de derive The angle measured in degrees between the heading of an aircraft or ship and the track made good. 01/03/1973	**drift angle / ъгъл на изместване** Ъгълът, измерен в градуси, който е заключен между надлъжната ос на самолета или кораба и действителната посока на движение. 01/03/1973
drifting mine / mine derivante A buoyant or neutrally buoyant mine free to move under the influence of waves, wind, current or tide. *Related term: floating mine.* 01/03/1973	**drifting mine / плаваща мина** Мина с положителна или нулева плавучест, която може да се премества свободно под действието на вълните, вятъра, морски или приливно- отливни течения. *Свързан термин: floating mine.* 01/03/1973
drill mine / mine d'entrainement An inert-filled mine, or mine-like body, used in loading, laying or discharge practice and trials. *Related terms: mine; practice mine*. 01/01/1991	**drill mine / учебна мина** Инертна мина или предмет, наподобяващ мина, използвани с учебна цел. Те позволяват да се отработват всички манипулации по взвеждане, потопяване и обезвреждане. *Свързан термин: mine; practice mine.* 01/01/1991

droop stop / butees centrifuges A device to limit downward vertical motion of helicopter rotor blades upon rotor shutdown. 01/03/1981	**droop stop / ограничител на провисването** Механизъм, който не ограничава вертикалното провисване на лопатите на вертолета, спирането на носещото витло. 01/03/1981
drop / plus pres In artillery and naval gun-fire support, a correction used by an observer/spotter to indicate that a decrease in range along a spotting line is desired. 01/09/1974	**drop / да се снижи прицелът!** В полевата и корабната артилерия - корекцията, направена от наблюдателя с цел да се намали дистанцията по протежение на наблюдателната линия. 01/09/1974
drop altitude / altitude de largage The altitude above mean sea level at which airdrop is executed. *Related terms: altitude; drop height*. 01/03/1973	**drop altitude / надморска височина на парашутен десант** Височината над средното морско равнище, на която се осъществява десантът. *Свързан термин:* altitude; *drop height.* 01/03/1973
drop height / hauteur de largage The vertical distance between the drop zone and the aircraft. *Related term: drop altitude.* 01/03/1973	**drop height / височина на парашутен десант** Вертикалното разстояние между района за десантиране и летателния апарат в момента на осъществяване на десанта. *Свързан термин: drop altitude.* 01/03/1973
drop message / message leste A message dropped from an aircraft to a ground or surface unit. 01/03/1973	**drop message / съобщение, хвърляно от самолет** Съобщение, хвърляно от самолет, предназначено за сухопътно подразделение или надводен кораб. 01/03/1973
drop zone / zone de largage A specified area upon which airborne troops, equipment, or supplies are , airdropped. 01/03/1973	**drop zone / район за стоварване на десант** Участък от местността, в който се стоварват въздушнодесантни части, оборудване и продоволствия. 01/03/1973
dry gap bridge / pont sur breche seche A bridge, fixed or portable, which is used to span a gap that does not normally contain water, e.g.. antitank ditches. road craters, etc. 01/03/1973	**dry gap bridge / мост над сухоземна преграда** Постоянен или подвижен мост, служещ за преминаване над ров, в който обикновено няма вода (например: противотанков ров, взривни ями по пътя и т.н.). 01/03/1973

dual firing circuit /circuit double de mise de feu A n assembly comprising two independant firing systems, both electric or both non-electric, so that the firing of either system will detonate all charges. *Related term: combination firing circuit*. 01/03/1981	**dual firing circuit / двойна запалителна верига** Система, включваща две независими една от друга запалителни вериги, като или и двете са електрически или и двете не са, разположени така че запалването на едната или другата предизвиква възпламеняването на всички заряди. *Свързан термин: combination firing circuit.* 01/03/1981
dud[1] / rate Explosive monition which has not been armed as intended or which has failed to explode after being armed. 01/03/1983	**dud[1] / неизбухнал снаряд** Боен припас, който не се е взривил според очакванията или който не е експлодирал, въпреки че е бил взривен. 01/03/1983
dud[2] Preferred term: unexploded explosive ordnance.	
dummy / leurre *Preferred term: decoy*. 01/11/1973	**dummy / лъжлива цел** *Предпочитан термин: decoy.* 01/11/1973
dummy message / message de volume A message sent for some purpose other than its content. which may consist of dummy groups or may have a meaningless text. 01/03/1973	**dummy message / лъжливо съобщение** Съобщение, което е изпратено с определена цел без връзка със съдържанието му и чийто текст може да бъде лишен от смисъл. 01/03/1973
dummy minefield / champ de mines factice In naval mine warfare, a minefield containing no live mines and presenting only a psychological threat. *Related term: minefield*. 01/11/1975	**dummy minefield / лъжливо минно поле** В минната война на море, минно поле, в което няма истински мини и което представлява единствено психологическа заплаха. *Свързан термин: minefield.* 01/11/1975
dump / depot temporaire A temporary storage area, usually in the open, for bombs, ammunition, equipment, or supplies. 01/03/1973	**dump / временен склад** Временен складов район, обикновено на открито, за боеприпаси, екипировка или продоволствие. 01/03/7
duplicate negative / copie negative A negative reproduced from a negative or diapositive. 01/08/1973	**duplicate negative / негатив-дубликат** Негатив-дубликат, копиран от оригиналния негатив или диапозитив. 01/08/1973
durable materiel / materiel non consommable *Preferred term: non-expendable supplies and materiel*. 01/01/1980	**durable materiel / дълготрайни материали** *Предпочитан термин: non-expendable supplies and materiel.* 01/01/1980

dwell at/on / restez sur les elements In artillery and naval gun-fire support. This term is used when fire is to continue for an indefinite period at specified time or on a particular target or targets. 01/08/1974	**dwell at/on / спри; задръж** В полевата и корабната артилерия - термин, използван, когато стрелбата продължава за неопределено време в даден момент, или е насочена към една или няколко специфични цели. 01/08/1974
dynamic pressure / pression dynamique Pressure resulting from some medium in Motion, such as the air following the shock front of a blast wave. *Related term: drag loading.* 01/03/1973	**dynamic pressure / динамично налягане** Налягането, получено в резултат на движението на дадена среда, например движението на въздуха, следващо предния край на ударната вълна. *Свързан термин: drag loading.* 01/03/1973

E

early resupply / premiers ravitaillements The shipping of supplies during the period between D-day and the beginning of planned resupply. *Related term*: *element of resupply.* 01/03/1973	**early resupply / предварително попълване на запасите** Доставяне на материални средства в периода между деня „Д" (ден на началото на бойните действия) и началото на планираното попълване на запасите. *Свързан термин: element of resupply.* 01/03/1973
early warning / alerte lointaine – alerte lointaine de defense aerienne - pre-alerte Early notification of the launch or approach of unknown weapons or weapons carriers. *Synonym: air defence early warning*. 01/03/1981	**early warning / ранно предупреждение*-** Ранно известяване за изстрелването или приближаването на непознати оръжия или носители на оръжия. *Синоним: air defence early warning* 01/03/1981
earmarked for assignment / forces prevues pour affectation The status of forces which nations have agreed to assign t o the operational command or operational control of a NATO Commander at some future date. In designating such forces, nations should specify when these forces will be available in terms currently agreed by the Military Committee. 01/2012/1974	**earmarked for assignment / предназначен за назначаване** (в състава на Обединените Въоръжени Сили на НАТО) Статута на силите, които нациите са се споразумели да назначат под оперативно командване или оперативен контрол на командващ войски в състава обединените въоръжени сили на НАТО на някаква дата в бъдещето. При определянето на тези сили, нациите трябва да уточнят кога силите ще бъдат на разположение, в съответствие с одобрените понастоящем условия от Военния комитет. 01/2012/1974
earmarking of stocks / designation de stocks The arrangement whereby nations agree, normally in peacetime, to identify a proportion of selected items of their war reserve stocks to be called for by specified NATO commanders. 01/03/1984	**earmarking of stocks / определяне на запасите** Споразумение, сключено обикновено в мирно време, чрез което нациите се договарят каква част от определени материални средства от техните военновременните запаси, може да бъде предоставена при поискване на определени командири от НАТО. 01/03/1984
earthing / mise a la terre The process of making a satisfactory electrical connection between the structure, including the metal skin, of an object or vehicle, and the mass of the earth, to ensure a common potential with the earth. *Related terms: bonding: grounding*. 01/07/1980	**earthing / заземяване** Процес на осъществяване на електрическа връзка на корпуса на предмет или превозно средство, включително металната му обвивка, с масата на земята, с цел да се използва потенциала на земята. *Свързан термин: bonding; grounding.* 01/07/1980

easting / vers l'est Eastward (that is from left to right) reading of grid values on a map. 01/03/1973	**easting / посока изток** Четене на данните от координатната система на картата в източна посока (от ляво на дясно). 01/03/1973
echelon / echelon[1.2.3] 1. Separate level of command. As compared to a regiment, a division is a higher echelon, a battalion is a lower echelon. 2. A fraction of a command in the direction of depth, to which a principal combat mission is assigned; i.e., attack echelon, support echelon, reserve echelon. 3. A formation in which its subdivisions are placed one behind another with a lateral and even spacing to the same side. 17/11/2015	**echelon / ешелон** 1. Отделно ниво на командване. В сравнение с полка, дивизията е по-висш ешелон, а батальона е по-низш ешелон. 2. Елемент от построението на войските в дълбочина, на когото е поставената определена бойна задача, т. е. атакуващ ешелон, поддържащ ешелон, резервен ешалон. 3. Формирование, при което подразделенията са разположени едно зад друго на равна дистанция. 01/03/1973
echeloned displacement / deplacement par echelons Movement of a unit from one position to another without discontinuing performance of its primary function. 01/03/1973	**echeloned displacement / ешелонирано преместване** Преместване на едно подразделение от една позиция на друга, без да се прекъсва изпълнението на основната му задача. 01/03/1973
economic mobilization / mobilisation economique The process of preparing for and carrying out such changes in the organization and functioning of the national economy as are necessary to provide for the most effective use of resources in a national emergency. 01/03/1973	**economic mobilization / мобилизация на икономиката** Процес на подготовка и извършване на такива промени в организацията и функционирането на националната икономика, които са необходими за осигуряването на най-ефективното използване на ресурсите при извънредно положение от национален мащаб. 01/03/1973
economic shipping/transports maritimes a but economique Civil shipping operating commercially not in support of the military. 3/8/1998	**economic shipping/ морски превози с икономическа цел** Гражданско корабоплаване, осъществявано с търговска цел, а не в подкрепа на военни операции. 3/8/1998

E-day / jour E *Related term: designation of days and hours* . 01/ 08/82	**E-day / ден "E", ден на началото на учениятa; ден за евакуиране** *Свързан термин: designation of days and hours.* 01/08/82
edition / edition In cartography, a particular issue of a map or chart which is different from other issues. 01/03/1973	**edition / издание** В картографията, определено издание на дадена карта или схема, което е различно от другите издания. 01/03/1973
edition designation / designation d'edition The number, letter, date, or symbol distinguishing one edition from another. 01/03/1973	**edition designation / обозначение на изданието** Номер, буквено обозначение, дата или символ, които отличават едно издание от друго. 01/03/1973
ejection / ejection 1. Escape from an aircraft by means of an independently propelled seat or capsule. 2. In air armament, the process of forcefully separating an aircraft store from an aircraft to achieve satisfactory separation. 01/07/1983	**ejection / катапултиране** 1. Напускане на летателен апарат посредством кресло или капсула с независимо задвижване. 2. В авиационното въоръжение, процес на принудително отделяне на товар от летателен апарат за постигане на успешно отделяне. 01/07/1983
ejection systems / systemes d'ejection a. command ejection system. – A system in which the pilot of an aircraft or the occupant of the other ejection seat (s) initiates ejection resulting in the automatic ejection of all occupants; b. command select ejection system. – A system permitting the optional transfer from one crew station to another of the control of a command ejection system for automatic ejection of all occupants; c. independent ejection system. – An ejection system which operates independently of other ejection systems installed on the aircraft; d. sequenced ejection system. – A system which ejects the aircraft crew in sequence to ensure safe minimum total time of escape without collision. 01/03/1981	**ejection systems / системи за катапултиране** а. командна система за катапултиране - система, в която пилотът на летателния апарат или седящият на другото катапултно кресло започва катапултирането, след което следва автоматично катапултиране на всички на борда; б. командна селективна система за катапултиране - система, която позволява трансфер на контрола на командната система за катапултиране при автоматично катапултиране на всички на борда от едно работно място на екипажа на друго по избор; в. самостоятелна система за катапултиране - система за катапултиране, която работи самостоятелно от другите системи за катапултиране, инсталирани в самолета; г. система за последователно катапултиране - система, която катапултира екипажа на самолета последователно, за да осигури безопасно общо минимално време за напускане без сблъсък. 01/03/1981

electrode sweep / drague à électrode In naval mine warfare, a magnetic cable sweep in which the salt water and the seabed form part of the electric circuit. 4/10/2000	**electrode sweep / електроден трал** При бойно използване на морските мини, магнитен кабелен трал, който във взаимодействие със солената вода и морското дъно формира част от електрическата верига. 4/10/2000
electro-explosive device / dispositif electro-explosif An explosive or pyrotechnic component that initiates an explosive, burning, electrical, or mechanical train and is activated by the application of electrical energy. 01/11/1986	**electro-explosive device / електрически детонатор** Експлозив или елемент от пиротехниката, който полага началото на поредица от експлозии, горене, електрическа или механична серия и се активира посредством прилагането на електрическа енергия. 01/11/1986
electromagnetic battlestaff / état-major de combat électromagnétique EMB Unified staff element using joint standardized procedures to coordinate electromagnetic operations and associated capabilities within the battle rhythm. MCJSB, 2016.12.14	**electromagnetic battlestaff - щабен елемент за електромагнитни действия** Единен щабен елемент, използващ съвместни стандартизирани процедури за координиране на електромагнитни операции и свързани с тях способности в бойния ритъм. 27.02.2018
electromagnetic compatibility / compatibilité électromagnétique The ability of equipment or a system to function in its electromagnetic environment without causing intolerable electromagnetic disturbances to anything in that environment. *Related term: electromagnetic vulnerability.* 9/5/2000	**electromagnetic compatibility / електромагнитна съвместимост** Способността на оборудване или система да работят в електромагнитна среда, без да причинят неприемливи електромагнитни смущения на обектите в тази средата. *Свързан термин: electromagnetic vulnerability.* 9/5/2000
electromagnetic environment / environnement electromagnetique The totality of electromagnetic phenomena existing at a given location. 01/07/1993	**electromagnetic environment / електромагнитна среда** Целостта на електромагнитното явление, което съществува в дадено място. 01/07/1993
electromagnetic interference / interference electromagnetique Any electromagnetic disturbance, whether intentional or not, which interrupts, obstructs, or otherwise degrades or limits the effective performance of electronic or electrical equipment. 01/07/87	**electromagnetic interference /електромагнитни смущения** Всяко електромагнитно смущение, предумишлено или не, което прекъсва, възпрепятства или по друг начин понижава или ограничава ефективността на електронното или електрическото оборудване. 01/07/87

electromagnetic operations / opérations électromagnétiques EMO All operations that shape or exploit the electromagnetic environment, or use it for attack or defence including the use of the electromagnetic environment to support operations in all other operational environments. Note: Electromagnetic operations include (but are not limited to) electronic warfare (EW), Signals Intelligence (SIGINT), Intelligence, Surveillance, Target Acquisition and Reconnaissance (ISTAR), Navigation Warfare (NAVWAR), Battle space Spectrum Management (BSM). MCJSB, 2016.12.14	**electromagnetic operations / електромагнитни операции** Всички операции, които формират или експлоатират електромагнитната среда, или я използват за атака или за защита, включително и за поддръжка на операции във всички останали оперативни среди. Забележка: Електромагнитните операции включват (но не се ограничават до) електронна война (ЕВ), електронно разузнаване (ЕР), разузнаване, системно наблюдение, определяне на целите и непосредствено разузнаване (ISTAR), навигационна война и управление на спектъра на бойното пространство. 27.02.2018
electromagnetic radiation hazard / risque lie au rayonnement electromagnetique A condition which would expose personnel, equipment, munitions or fuel to a dangerous level of electromagnetic radiation. 01/11/1990	**electromagnetic radiation hazard / опасност от въздействието на електромагнитния импулс при ядрен взрив** Явление, съпътстващо ядрения взрив, което би изложило личния състав, материалните средства, бойните припаси или горивото на опасно ниво на електромагнитно излъчване. 01/11/1990
electromagnetic spectrum / spectre électromagnétique EMS The entire and orderly distribution of electromagnetic waves according to their frequency or wavelength. Note: The electromagnetic spectrum includes radio waves, microwaves, heat radiation, visible light, ultraviolet radiation, x-rays, electromagnetic cosmic rays and gamma rays. MCJSB, 2016.12.14	**electromagnetic spectrum / електромагнитен спектър (ЕМС)** Цялостно и системно разпределение на електромагнитни вълни според тяхната честота или дължина на вълната. Забележка: Електромагнитният спектър включва радио- и микровълни, инфрачервено излъчване, видима светлина, ултравиолетово излъчване, рентгенови, космически и гама лъчи. 27.02.2018
electromagnetic vulnerability / vulnerabilite electromagnetique The characteristics of a system that cause it to suffer degradation in performance of, or inability to perform, its specified task as a result of electromagnetic interference. *Related term: electromagnetic compatibility*. 01/07/87	**electromagnetic vulnerability / електромагнитна уязвимост** Характеристики на дадена система, вследствие на които, при електромагнитни смущения, се намалява ефективността й при изпълнение на определените й задачи. *Свързан термин: electromagnetic compatibility.* 01/07/87
electronic attack / attaque électronique EA Use of electromagnetic energy for offensive purposes. 17/09/2012	**electronic attack / електронна атака** Използване на електромагнитна енергия за нападателни цели. 13/06/2013

electronic countermeasures / contremesures électroniques That division of electronic warfare involving actions taken to prevent or reduce an enemy's effective use of the electromagnetic spectrum through the use of electromagnetic energy. There are three subdivisions of electronic countermeasures: electronic jamming, electronic deception and electronic neutralization. 9/1/1996	**electronic countermeasures / електронно противодействие** Тази част от електронната война, която включва действия за предотвратяване или намаляване на ефективното използване от противника на електромагнитния спектър чрез използването на електромагнитна енергия. Електронното противодействие се дели на три вида: електронно подаване чрез заглушаване, електронна заблуда и електронно неутрализиране. 9/1/1996
electronic defence / défence électronique ED Use of electromagnetic energy to provide protection and to ensure effective friendly use of the electromagnetic spectrum. 17/09/2012	**electronic defence / електронна защита** Използване на електромагнитна енергия за осигуряване на защита и ефективно използване на електромагнитния спектър от съюзническите сили. 13/06/2013
electronic deception / déception électronique In electronic countermeasures, the deliberate radiation, re-radiation, alteration, absorption or reflection of electromagnetic energy in a manner intented to confuse, distract or seduce an enemy or his electronic systems. 9/1/1996	**electronic deception / въвеждане на противника в заблуждение чрез използване на електронни средства** При електронното противодействие, преднамерено излъчване, вторично излъчване, променяне, поглъщане или отразяване на електромагнитна енергия по начин целящ да обърка, разруши или отклони от правилния начин на действие противника или неговите електронни системи. 9/1/1996
electronic intelligence / renseignement électronique ELINT Intelligence derived from electromagnetic, non-communications transmissions. 31/10/2013	**electronic intelligence / електронно разузнаване ELINT** Разузнавателна информация, получена от електромагнитни излъчвания, които не са свързани с комуникациите. 17/05/2016
electronic jamming / brouillage électronique The deliberate radiation, reradiation or reflection of electromagnetic energy with the object of impairing the effectiveness of hostile electronic devices, equipment or systems. *Related term: jamming*. 13/2012/1999	**electronic jamming / електронно подаване чрез заглушаване** Преднамерено излъчване, вторично излъчване или отразяване на електромагнитна енергия с цел намаляване ефективността на електронните устройства, оборудване или системи на противника. *Свързан термин jamming.* 13/2012/1999

electronic masking / camouflage electronique The controlled radiation of electromagnetic energy on friendly frequencies in a manner to protect the emissions of friendly communications and electronic systems against enemy electronic warfare support measures/signals intelligence, without significantly degrading the operation of friendly systems. 01/11/1991	**electronic masking / електронна маскировка** Контролирано излъчване на електромагнитна енергия на собствени честоти, с цел да се защитят собствените комуникационни предавания и електронни системи от противниковите действия, за обезпечаване на електронна поддръжка/сигнално разузнаване на източниците на електромагнитни сигнали, без да се ограничават значително действията на съюзнически/приятелски системи. 01/11/1991
electronic neutralization/ neutralisation electronique In electronic countermeasures, the deliberate use of electromagnetic energy to either temporarily or permanently damage enemy devices which rely exclusively on the electromagnetic spectrum. 20/11/1996	**electronic neutralization / електронно неутрализиране** При електронното противодействие, преднамерено използване на електромагнитна енергия за временно или постоянно увреждане на противниковите устройства, които разчитат при работата си изключително на електромагнитните излъчвания. 20/11/1996
electronic order of battle / ordre de bataille électronique A list of emitters used by a force or in a scenario with specific information on the electromagnetic characteristics, parameters, locations and platforms of these emitters. 1/10/2003	**electronic order of battle / електронен боен ред** Списък с предаватели, които се използват от дадена военна сила или при даден сценарий. Списъкът съдържа специфична информация за електромагнитните характеристики, параметрите, местоположенията и платформите на тези предаватели. 1/10/2003
electronic protective measures/mesures de protection electronique That division of electronic warfare involving actions taken to ensure effective friendly use of the electromagnetic spectrum despite the enemy's use of electromagnetic energy. There two subdivisions of electronic protective measures: active electronic protective measures and passive electronic protective measures. *Related terms: active electronic protective measures; passive* 20/11/1996	**electronic protective measures/ мерки за електронна защита** Тази част от електронната война, която включва действия, предприети с цел да се осигури ефективно използване на електромагнитния спектър от приятелски сили, въпреки използването на електромагнитната енергия от противника. Има две подгрупи мерки за електронна защита: активни и пасивни мерки за електронна защита. *Свързан термин: active electronic protective measures; passive* 20/11/1996

electronic surveillance / surveillance électronique ES Use of electromagnetic energy to provide situational awareness and intelligence. 17/09/2012	**electronic surveillance/ електронно наблюдение** Използване на електромагнитна енергия за осигуряване на ситуационна осведоменост и разузнавателна информация. 13/06/2013
electronic warfare / guerre électronique EW Military action that exploits electromagnetic energy to provide situational awareness and achieve offensive and defensive effects. *Related terms: electronic countermeasures; electronicprotective measures; electronic warfare support measures;operations security.* 17/09/2012	**electronic warfare/електронна война** Военни действия с използване на електромагнитна енергия за осигуряване на ситуационна осведоменост и постигане на настъпателни и отбранителни ефекти. *Related terms: electronic countermeasures; electronicprotective measures; electronic warfare support measures;operations security.* 13/06/2013
electronic warfare support measures / mesures de soutien de guerre electronique ESM That division of electronic warfare involving actions taken to search for, intercept and identify electromagnetic emissions and to locate their sources for the purpose of immediate threat recognition and situational awareness. 2020-07-31	
electro-optics / optoelectronique The technology associated with those components, devices and systems which are designed to interact between the electromagnetic (optical) and the electric (electronic) state. 01/11/1986	**electro-optics / електрооптика** Технология, свързана с тези компоненти, уреди и системи, предназначени да взаимодействат между електромагнитното (оптическото) и електрическото (електронното) състояние. 01/11/1986
element of resupply / element de reapprovisionnement *Related terms: early resupply; improvised early resupply; initial early resupply; planned resupply; resupply of Europe*. 01/03/1973	**element of resupply / елемент от попълването на запасите** *Свързан термин: early resupply; improvised early resupply; initial early resupply; planned resupply; resupply of Europe.* 01/03/1973
elevation / cote – elevation The vertical distance of a point or level, on, or affixed to, the surface of the earth, measured from mean sea level. *Related terms: altitude; height.* 01/03/1973	**elevation / височина** Вертикалното разстояние от една точка или ниво на земята (или прикрепена към нея), измерено от средното морско ниво. *Свързан термин: altitude; height*. 01/03/1973

elevation guidance / guidage en altitude Information which will enable the pilot or auto-pilot of an aircraft to follow the required glide path. 01/10/1980	**elevation guidance / насочване по височина** Информация, която дава възможност на пилота или автопилота на летателния апарат да следва необходимия маршрут. 01/10/1980
elevation of security / hausse de securite Minimum elevation permissible for firing above friendly troops without endangering their safety. This concept can only be applied to certain equipment having a flat trajectory. *Related term: angle of safety.* 01/03/1973	**elevation of security / височина за безопасна стрелба** Минимално допустима височина за стрелба над собствените войски без да се застраши тяхната безопасност. Тази концепция може да се приложи само към определен вид оборудване, което има равнинна траектория. *Свързан термин angle of safety. 01/03/1973*
elevation tint / coloriage hypsometrique - teinte de niveau - teinte hypsometrique *Preferred term: hypsometric tinting*. 01/03/1973	**elevation tint / цветно обозначаване на релефа на карта** *Предпочитан термин: hypsometric tinting.* 01/03/1973
embarkation / embarquement The process of putting personel and or vehicles and their associated stores and equipment into ships or aircraft. Note: In French, the word " embarquement" applies to rail and road transport in addition to ships and aircraft. *Related term: loading*. 01/10/1992	**embarkation / качване (натоварване) на пътници (товар)** Процесът на качването на личния състав и/или превозните средства и свързаните с тях материални средства и оборудване на кораби или летателни апарати . Забележка: На френски език , освен за кораби и летателни апарати, думата „embarquement" се прилага и за железопътния и пътния транспорт. *Свързан термин: loading*. 01/10/1992
embarkation area / zone d'embarquement An area ashore, including a group of embarkation points, in which final preparations for embarkation are completed and through which assigned personnel and loads for craft and ships are called forward to embark. 01/03/1973	**embarkation area / участък за товарене** Район на брега, включващ група от пунктове за съсредоточаване и товарене, в които се извършват финалните действия по подготовката за товарене. 01/03/1973
embarkation order / ordre d'embarquement An order specifying dates, times, routes. loading diagrams and methods of movement to shipside or aircraft for troops and their equipment. *Related term: movement table.* 01/03/1979	**embarkation order / заповед за товарене** Заповед, която уточнява датите, времето, маршрутите, товарните схеми и методи за придвижване на войските и тяхното оборудване към кораба или летателния апарат. *Свързан термин: movement table. 01*/03/1979

emergency anchorage / mouillage auxiliaire An anchorage. which may have a limited defence organization. for naval vessels, mobile support units, auxiliaries, or merchant ships. *Related terms: advanced fleet anchorage: assembly anchorage; holding anchorage; working anchorage*. 01/03/1973	**emergency anchorage / резервна котвена стоянка** Котвена стоянка с определено ниво на защита на силите, предназначена за военни кораби, мобилни поддържащи подразделения, спомагателни части или търговски кораби. *Свързан термин: advanced fleet anchorage; assembly anchorage; holding anchorage; working anchorage*. 01/03/1973
emergency barrier / barribre d'arret d'aeronef - barriere d'arret de secours *Preferred term: aircraft arresting barrier* 01/11/1994	**emergency barrier / съоръжение за аварийно спиране** *Предпочитан термин: aircraft arresting barrier.* 01/11/1994
emergency burial / inhumation – inhumation d'urgence A burial, usually on the battlefield, when conditions do not permit either evacuation for interment in a cemetery or burial according to national or international legal regulations. *Synonym: burial*. 01/10/1980	**emergency burial / спешно погребение (на бойното поле)** Погребение, обикновено на бойното поле, когато условията не позволяват нито евакуиране за погребване в гробище, нито погребение според международните правни наредби. *Синоним: погребение.* 01/10/1980
emergency complement / tableau d'effectifs en temps de crise *Preferred term: emergency establishment*. 01/11/1975	**emergency complement / извънреден състав (комплект)** *Предпочитан термин: emergency establishment.* 01/11/1975
emergency destruction of nuclear weapons / destruction d'urgence d'armes nucleaires The destruction of nuclear munitions, components, and associated classified material, without significant nuclear yield, to render the weapon tactically useless, to prevent the disclosure of classified design information, and to prevent salvage of the weapon for reprocessing. 01/11/1975	**emergency destruction of nuclear weapons / спешно унищожаване на ядрени оръжия** Унищожаване на ядрени бойни припаси, компоненти и свързаните с тях съставни части без значителен ядрен заряд, за да бъдат доведени до техническа негодност като превантивна мярка срещу разкриването на информация, относно тяхната конструкция и за предотвратяване на евентуалното им повторното използване. 01/11/1975
emergency establishment / tableau d'effectifs en temps de crise EE emergency complement (obsolete) A table setting out the authorized redistribution of manpower for a unit, formation or headquarters under emergency conditions. 18/02/2015	**emergency establishment / организационно-щатно разписание при извънредно положение EE** Разписание с утвърдено преразпределяне на човешките ресурси за дадено подразделение, формирование или щаб при извънредно положение. 17/05/2016

emergency fleet operating base / base logistique de secours pour une flotte A base providing logistic support for fleet units operating in an area for limited periods of time. *Related terms: base; deployment operating base*. 01/03/1973	**emergency fleet operating base/ спомагателен пункт за базиране** Пункт за базиране, в който се осигурява логистична поддръжка на формированията на флотата, които действат в определен район за ограничен период от време. *Свързан термин: base; deployment operating base.* 01/03/1973
emergency in war/ etat de crise en temps de guerre An operational contingency in a limited area caused by a critical aggravation of combat operations and requiring special and Immediate action by National and Allied Commanders. The existence of such an emergency shall be determined by the Allied Commander responsible for the limited area involved, in consultation with the National Commander concerned, 01/03/1973	**emergency in war / извънредна обстановка в хода на военните действия** Оперативен непредвиден случай в ограничена зона, причинен от критическото развитие на бойните операции и изискващ специални незабавни действия от страна на националните и съюзническите командири. Съществуването на подобно извънредно положение трябва да се определи от командващия на НАТО, който е отговорен за въпросната ограничена зона, със знанието и съгласието на съответния национален командващ. 01/03/1973
emergency locator beacon / radiobalise de reperage de detresse A generic term for all radio beacons used for emergency locating purposes. *Related terms: beacon: crash locator beacon; personal locator beacon.* 01/06/87	**emergency locator beacon / авариен радиомаяк** Общ термин за всички радиомаяци, използвани за определяне на местоположение при извънредни случаи. *Свързан термин: beacon; crash lfcator beacon; personal locator bea*con. 01/06/87
emergency movement / mouvement d'urgence In naval cooperation and guidance for shipping, the execution of diversion, port evacuation, area evacuation and subsequent movements in order to preserve ships and cargoes when attack is imminent. *Related terms: diversion3,5; naval cooperation and guidance for shipping; port evacuation of cargoes; port evacuation of shipping.* 02 Mar 2007	**emergency movement / спешна евакуация** В ръководството за военноморски контрол на корабоплаването, осъществяването на евакуация и последвалите мероприятия, с цел предпазване на корабите и товарите, когато атаката е неизбежна. *Свързан термин: diversion3,5; naval cooperation and guidance for shipping; port evacuation of cargoes; port evacuation of shipping.* 02 Mar 2007

emergency nuclear risk / risque nucleaire exceptionnel A degree of nuclear risk where anticipated effects may cause some temporary shock, casualties or both and may significantly reduce the unit's combat efficiency. *Related term: degree of nuclear risk*. 01/03/1973	**emergency nuclear risk / критичен ядрен риск** Степен на риск, свързан с ядрено оръжие, където очакваните ефекти, вследствие неговото използване, могат да причинят временен шок и/или загуби на личен състав и материални средства, както и значително да намалят боеспособността на подразделението. *Свързан термин: degree of nuclear risk.*01/03/1973
emergency substitute / produit de remplacement d'urgence A product which may be used, in an emergency only, in place of another product, but only on the advice of technically qualified personnel of the nation using the product, who will specify the limitations. *Related terms: acceptable product; standardized product*. 01/03/1973	**emergency substitude / спешен заместител** Продукт, който може да се използва вместо друг единствено в извънредно положение, но само по преценка на технически квалифициран състав от страната, която използва продукта, за да се уточнят неговите ограничения. *Свързан термин: acceptable product; standardized product.* 01/03/1973
emission control / controle d'emission Selective control of emitted electromagnetic or acoustic energy. The aim may be twofold: a. to minimize the enemy's detection of emissions and exploitation of the information so gained, b. to reduce electromagnetic interference thereby improving friendly sensor performance. 01/11/1994	**emission control / контрол над електромагнитното излъчване** Селективен контрол на излъчената електромагнитна или акустична енергия. Целта може да бъде: а. да се намали до минимум засичането на излъчванията от противника и използването на информация, получена по този начин; б. да се намалят електромагнитните смущения, като по този начин се подобри работата на собствените датчици. 01/11/1994
emplacement / 1.emplacement – 2.mise en batterie 1. A prepared position for one or more weapons or pieces of equipment, for protection against hostile fire or bombardment, and from which they can execute their tasks. 2. The act of fixing a gun in a prepared position from which it may be fired. 01/06/1981	**emplacement / фортификационно съоръжение; привеждане в бойно положение** 1. Фортификационно съоръжение / подготвена позиция за въоръжение и техника, служещо за защита от противниково огнево въздействие, от което могат да се изпълняват задачи. 2. Изпълнение на действия на предварително подготвена позиция по подготовка на оръжието за стрелба. 01/06/1981

end item / materiel complet In logistics, a final combination of assemblies, components and/or parts ready for its intended use. 01/11/1994	**end item / готово изделие** В логистиката, крайна комбинация от възли, компоненти и/или части, които са готови за употреба по предназначение. 01/11/1994
end of mission / cessez-le-feu In artillery and naval fire support, an order given to terminate firing on a specific target. 01/09/2003	**end of mission / приключване на стрелбата** В артилерийската и военноморската огнева поддръжка, заповед, която се дава за приключване на стрелбата по определена цел. 01/09/2003
end state / etat final The political-strategic statement of conditions that defines an acceptable concluding situation to be attained at the end of a strategic engagement. MCJSB, 2019.04.11	**end state / крайно състояние** Политико-стратегическо формулиране на условията, определящо приемливо състояние, което трябва да бъде постигнато в края на стратегическия ангажимент. 11.03.2021
endorsement[1] / aval In NATO, the formal support given by a competent authority in a matter requiring a decision by a higher authority. 2017.06.30	**endorsement[1] / подкрепа** В НАТО официално съгласие, дадено от компетентен орган по въпрос, който изисква решение на по-висшестоящ орган. 27.03.18
endorsement[2] / entérinement In the NATO context, the formal agreement at the highest level on a certain matter. Note: A document may be submitted for endorsement by the ministers following its approval by the Council. 2017.06.30	**endorsement[2] / утвърждаване** В контекста на НАТО официална подкрепа на най-високо ниво по определен въпрос. Забележка: Документът може да бъде предоставен за утвърждаване от министрите след одобрението му от съвета. 26.04.2018
endurance / autonomie The time an aircraft can continue flying, or a ground vehicle or ship can continue operating, under specified conditions e.g., without refueling. *Related term: endurance distance*. 01/03/1973	**endurance / автономност** Времето, през което един летателен апарат може да продължи да лети или сухопътно превозно средство или кораб може да продължи да се движи при специфични условия, например без презареждане. *Свързан термин: endurance distance.* 01/03/1973
endurance distance / distance franchissable d'endurance Total distance that a ground vehicle or ship can be self-propelled at any specified endurance speed. *Related term: endurance*. 01/03/1973	**endurance distance / запас на ход (за ВМС- далечина на плаване)** Общото разстояние, което едно сухопътно средство или кораб може да премине самостоятелно, с определена икономична скорост на движение. *Свързан термин: endurance.* 01/03/1973

endurance speed / vitesse d'endurance The nautical miles per hour a ship will travel through the water under average conditions of hull, sea in temperate weather. And wartime readiness. Endurance speeds in each case will correspond with specific engine speeds. *Related term: speed*. 01/03/1973	**endurance speed / икономична скорост на плаване** Скоростта в морски мили за час, които може да поддържа даден кораб при нормално състояние на корпуса, нормални метеорологични условия и поддържайки определена степен на бойна готовност. Икономичните скорости на движение във всеки отделен случай отговарят на определени обороти на двигателя. *Свързан термин: speed*. 01/03/1973
endurance time / endurance The total time for which any specified endurance speed of a ship can be maintained. If this value is dependent on factors other than fuel, it shall be so indicated. 01/03/1973	**endurance time / автономност** Общото време, през което може да се движи даден кораб като поддържа определената икономична скорост. Ако тази стойност зависи от други фактори освен горивото, това трябва да се отбележи. 01/03/1973
enemy / ennemi A party whose actions are hostile and against which the legal use of armed force is authorized. 2020-05-13	
engage / engagez In air defence, a fire control order used to direct or authorize units and/or weapon systems to fire on a designated target. *Related terms: cease engagement; hold fire.* 01/11/1980	**engage / "огън" (заповед)** В противовъздушната отбрана, заповед за насочване или упълномощаване на частите и/или оръжейните системи да започнат стрелба по обозначена цел. *Свързан термин: cease engagement; hold fire.* 01/11/1980
engagement / engagement 1. In the context of rules of engagement, action taken against a hostile force with intent to deter, damage or neutralize it. 2. In the context of rules of engagement, action taken against an aircraft with intent to destroy it. 29/5/2002	**engagement / използване на сила** 1. В контекста на правилата за използване на сила, действие предприето с цел да се задържат, разрушат или неутрализират противниковите сили. 2. В контекста на правилата за използване на сила, действие предприето срещу летателен апарат с цел унищожаването му. 29/5/2002
engagement control / controle d'interception In air defence, that degree of control exercised over the operational functions of an air defence unit that are related to detection, Identification. engagement, and destruction of hostile targets. 01/03/1973	**engagement control / управление на боя** В противовъздушната отбрана, тази степен на управление, упражнявана върху оперативните функции на противовъздушното подразделение, която се отнася до откриването, идентифицирането, обстрелването и разрушаването на противниковите цели. 01/03/1973

engineer commander / commandant du genie militaire In land warfare, a combat engineer officer who advises an appropriate commander on engineer matters, proposes engineer operations, commands engineer operations as directed, and supervises engineer operations by troops not directly under his command. In some armies, these responsibilities may be divided between two individuals. 01/2012/1993	**engineer commander / инженерен командир /началник** При сухопътните военни действия, офицер от инженерни войски, който съветва съответния командир по инженерните въпроси, предлага необходимите действия/задачи по инженерното осигуряване, управлява изпълнението на тези задачи и контролира инженерните операции на войските, които не са под негово пряко командване. 01/2012/1993
envelopment / enveloppement An offensive manoeuvre in which the main attacking force passes around or over the enemy's principal defensive positions to secure objectives to the enemy's rear. *Related term: turning movement*. 01/10/1978	**envelopment / обкръжаване** Настъпателни бойни действия, в които атакуващите войски преминават около или над основните противникови отбранителни позиции, с цел блокирането им. *Свързан термин: turning movement*. 01/10/1978
environment / environnement The surroundings in which an organization operates, including air, water, land, natural resources, flora, fauna, humans, and their interrelation. 31/10/2013	**environment / околна среда** Средата, в която една организация функционира, включваща въздух, вода, суша, природни ресурси, флора, фауна, хора и техните взаимоотношения. 17/05/2016
environmental management board / bureau de gestion environnementale EMB A body constituted of subject-matter experts from various disciplines and backgrounds to provide environmental-protection advice and coordination to a NATO commander. 2020-11-13	
environmental protection / protection de l'environnement EP The prevention or mitigation of adverse environmental impacts. 31/10/2013	**environmental protection / опазване на околната среда** Предотвратяването или намаляването на неблагоприятните въздействия върху околната среда. 29/02/2016

equal area projection / projection equivalente One in which equal areas on the ground are represented by equal areas on the map. 01/03/1973	**equal area projection / равноплощна картографска проекция** Проекция, при която еднакви площи от земята се представят с еднакви площи на картата. 01/03/1973
equipment / equipement All non-expendable items needed to outfit/equip an individual or organization. *Related terms: assembly; component; establishment; part; subassembly; supplies*.01/10/1992	**equipment / оборудване** Всички предмети за многократна употреба, необходими за снабдяване/екипиране на отделен човек или организация. *Свързан термин: assembly; component; establishment; part; sub-assembly; supplies.* 01/10/1992
equipment casualty / materiel endommage Equipment requiring maintenance. MCLSB, 2018.12.06	**equipment casualty / повредено оборудване** Оборудване, изискващо ремонт или възстановяване. 15.12.2020
equipment casualty evacuation / evacuation du materiel endommage The collection and removal of equipment casualties within the logistic chain. MCLSB, 2018.12.06	**equipment casualty evacuation / евакуиране на повредено оборудване** Събиране и транспортиране/буксиране на повредено оборудване в рамките на логистичната верига. 11.03.2021
equivalent focal length / distance focale equivalente The distance measured along the optical axis of the lens from the rear nodal point to the plane of best average definition over the entire field used in a camera. *Related term: focal length.* 01/03/1973	**equivalent focal length / еквивалентно фокусно разстояние** Разстоянието, измерено по оптическата ос на обектива от задната възлова точка до равнината на най-доброто средно определяне за цялото поле, използвано във фотоапарата. *Свързан термин: focal length.* 01/03/1973
escort / escorte 1. In land operations, (a) unit(s) or element(s) assigned to accompany and protect one or several other units or elements. 02/05/2011 2. Aircraft assigned to protect other aircraft during a mission. 01/2012/1979 3. An armed guard that accompanies a convoy, a train, prisoners, etc. 01/2012/1979 4. An armed guard accompanying persons as a mark of honour. 01/2012/1979 *Related term: convoy escort.* 5. To accompany and protect an entity that is on the move. 2020-01-20	**escort / ескорт** 1. При сухопътни операции, формирование(я) или елемент(и), назначени да съпровождат и защитават едно или няколко други формирования или елементи. 21/10/14 2. Летателен апарат, назначен да защищава друг летателен апарат по време на мисия. 3. Въоръжена охрана, която съпровожда конвой, влак, затворници и др. 4. Въоръжена охрана, която съпровожда дадени лица като знак на уважение. *Свързан термин: convoy escort*. 01/2012/1979

espionage / espionnage In intelligence usage, an activity directed towards the acquisition of information through clandestine means and forbidden by the law of the country against which it is committed. 2020-11-13	
essential cargo / cargaison essentielle *Preferred term: essential supply*. 01/03/1973	**essential cargo / товар от първостепенно значение** *Предпочитан термин: essential supply.* 01/03/1973
essential supply / approvisionnement essentiel - cargaison essentielle A commodity which is essential for the prosecution of the war in the survival period, or for national survival in that period, and which should be discharged as soon as circumstances permit. This will comprise such things as food, refined petroleum, oils, and lubricants, and medical stores. *Synonym: essential cargo*. *Related term: cargo*. 01/03/1973	**essential supply / приоритетна доставка** Стоки, крайно необходими за воденето на война в периода на оцеляване или за националното оцеляване в този период и която трябва да се разтовари/осигури веднага щом е възможно. Това включва храна, рафиниран нефт, масла и медицински стоки. *Синоним: essential cargo*. *Свързан термин: cargo*. 01/03/1973
establishment/organisme Personnel, equipment and infrastructure considered as a whole and organized as an operating entity. 18/02/2015	**establishment / структура** Личен състав, оборудване и инфраструктура, организирани като функционираща единица. 17/05/2016
estimate of the situation / appréciation de la situation A logical process of reasoning by which a commander considers all the circumstances affecting the military situation and arrives at a decision as to the course of action to be taken in order to accomplish his mission. *Synonym: appreciation of the situation. Related term: course of action.* 29/5/2002	**estimate of the situation / оценка на обстановката** Логически процес на разсъждаване, посредством който командирът обмисля всички обстоятелства, оказващи влияние на военната обстановка, и взема решение за варианта за действие, чрез който да се изпълни мисията/задачата. *Синоним: appreciation of the situation. Свързан термин: course of action.* 29/5/2002
evacuate / evacuer To remove people, animals or materiel from a place of actual or impending danger. MCLSB, 2018.12.06	**evacuate / евакуация/ евакуирай** Преместване на хора, животни или материални средства от място на съществуваща или предстояща опасност. 17.11.2020

evacuation convoy / convoi d'evacuation A convoy which is used for evacuation of dangerously exposed waters. *Related terms: convoy; evacuation of dangerously exposed waters*. 01/2012/1977	**evacuation convoy / евакуационен конвой** Конвой, който се използва при евакуиране от опасни водни райони. *Свързан термин:* convoy; *evacuation of dangerously exposed waters.* 01/2012/1977
evacuation of dangerously exposed waters / evacuation d'une zone maritime menacee The movement of merchant ships under naval control from severely threatened coastlines and dangerously exposed waters to safer localities. *Related terms: dangerously exposed waters; evacuation convoy; severely threatened coastline*. 01/02/89	**evacuation of dangerously exposed waters / евакуация от опасни водни райони** Придвижването на търговски кораби в състава на военноморски конвой от силно застрашени брегови линии и опасни водни райони към по-безопасни места. *Свързан термин: dangerously exposed waters; evacuation convoy; severely threatened coastline.* 01/02/89
evacuation of port equipment / evacuation de l'equipement portuaire The transfer of mobile/movable equipment from a threatened port to another port or t o a working anchorage. 01/11/1994	**evacuation of port equipment / евакуация на пристанищтно оборудване** Пренасяне на мобилно/подвижно оборудване от застрашено пристанище в друго пристанище или на действаща котвена стоянка. 01/11/1994
evacuee / évacué A person who has been ordered or authorized to move from a place of danger by competent authorities, and whose movements and accommodation are planned, organized and controlled by such authorities. 14/08/2015	**evacuee / евакуирано лице** Лице, на което е разпоредено или разрешено от компетентните власти да се премести от опасно място и чието придвижване и настаняване е планирано, организирано и се контролира от тези власти. 22/03/2016
evaluation[1] / évaluation[1] The structured process of examining activities, capabilities and performance against defined standards or criteria. Note: In the context of military forces, the hierarchical relationship in logical sequence is: assessment, analysis, evaluation, validation and certification. Related terms: analysis1; assessment; certification; validation. 02 Mar 2007	**evaluation[1] / преценка на съответствието с изискванията** Структуриран процес на проверка на съответствието на дейности, способности и показатели на определени стандарти и критерии. Заб. Във военен контекст, логическата последователност на йерархичните връзки е: оценка, анализ, преценка доколко съответстват на изискванията, потвърждаване и одобряване. *Свързан термин: analysis1; assessment; certification; validation.* 02 Mar 2007

evaluation[2] / évaluation[2] In intelligence usage, a step in the processing phase of the intelligence cycle constituting appraisal of a item of information in respect of the reliability of the source, and the credibility of the information. *Related term: intelligence cycle.* 01/09/1981	**evaluation[2] / преценка на съответствието с изискванията** В разузнаването, стъпка във фазата за обработване на информацията в разузнавателния цикъл, която съдържа преценка на отделни части от информацията по отношение на надежност на източника и достоверност на информацията. *Свързан термин: intelligence cycle.* 01/09/1981
evasion / évasion Measures taken either to avoid or escape detection, or to break contact with a hostile or potentially hostile unit. 01/10/2001	**evasion / избягване на удар** Мерки, които се предприемат, за да се осуети или да се избегне разкриване, както и за да се предотврати сблъсък с противниково или вероятно противниково подразделение. 01/10/2001
evasion and escape / evasion et recuperation The procedures and operations whereby military personnel and other selected individuals are enabled to emerge from an enemy-held or hostile area to areas under friendly control. 01/03/1973	**evasion and escape / избягване на удар и оттегляне** Процедури и операции, чрез които военните сили и други определени лица могат да преминат от завладян от противника район към райони, намиращи се под контрола на собствените сили. 01/03/1973
exaggerated stereoscopy / hyperstereoscopie *Preferred term: hyperstereoscopy*. 01/03/1973	**exaggerated stereoscopy / прекомерна стереоскопия** *Предпочитан термин: hyperstereoscopy.* 01/03/1973
examination / inspection In maintenance, a comprehensive scrutiny supplemented by measurement and physical testing in order to determine the condition of an item. *Related term: maintenance*. 01/11/1990	**examination / диагностика** При поддръжката на материалната част, подробна проверка, включваща и замерване и физическо тестване, с цел определяне състоянието ѝ. *Свързан термин: maintenance*. 26.10.2017
exceptional transport / transport excepcionnel In railway terminology, transport of a load whose size, weight, or preparation entails special difficulties vis-à-vis the facilities or equipment of even one of the railwaysystems to be used. *Related term: ordinary transport*. 01/11/1994	**exceptional transport / извънгабаритен транспорт** В железопътната терминология, транспорт на товар, чиито размери, тегло или подготовка изискват използването на специални съоръжения и оборудване на дори една от използваните железопътни системи. *Свързан термин: ordinary transport.* 29/02/2016

executing commander / commandant utilisateur In nuclear warfare, the NATO strategic commander to whom nuclear weapons are released for delivery against specific targets or in accordance with approved plans. *Related terms: commander(s); coordinating commander.* 9/1/1996	**executing commander / командващ-изпълнител** В ядрените бойни действия, стратегически командващ на НАТО, на който се отпускат ядрени оръжия за използване по специфични цели или в съответствие с одобрените планове. *Свързан термин: commander(s); releasing commander*. 9/1/1996
exercise / exercice A military manoeuvre or simulated wartime operation involving planning, preparation, and execution. It is carried out for the purpose of training and evaluation. It may be a combined, joint, or single service exercise, depending on participating organizations. *Related terms: command post exercise; field exercise*. 01/03/1981	**exercise / учение** Военни действия или симулирана военна операция, която включва планиране, подготовка и изпълнение. Извършва се с цел подготовка и оценяване. В зависимост от участващите организации, учението може да бъде многонационално, съвместно или на един вид въоръжени сили. *Свързан термин*: command post exercise; field exercise. 01/03/1981
exercise area / zone d'exercice A geographical area specifically delineated in time and space for the conduct of training activities. Note: an exercise area is delineated in coordination with the host nations. 1/10/2001	**exercise area / зона на учението** Географска зона, точно очертана във времето и пространството, за провеждането на тренировъчни дейности. Забележка: тренировъчната зона е очертана след съгласуване със страната-домакин. 1/10/2001
exercise commander / commandant participant A commander taking part in the exercise who will issue appropriate operation orders to forces placed under his control. He may be allocated responsibilities regarding controlling, conducting, and/or directing the exercise in addition to that of command. *Related term: commander(s).* 01/06/1984	**exercise commander / командващ учението** Командир, участващ в учението, който издава съответните оперативни заповеди на силите под негов контрол. Освен командване на учението, на него могат да му се възложат отговорности по контролирането, провеждането и/или ръководството на учението. *Свързан термин: commander(s).* 01/06/1984
exercise directing staff / etat-major de direction d'exercice A group of officers who by virtue of experience, qualifications, and a thorough knowledge of the exercise instructions, are selected to direct or control an exercise. *Synonym: directing staff*. 01/03/1981	**exercise directing staff / ръководство на учението** Група офицери, които въз основа на техния опит, квалификация и задълбочено познаване на инструкциите на учението, са определени да ръководят или да управляват учението. *Синоним: directing staff* 01/03/1981

exercise filled mine / mine d'exercice a compteur d'influences In naval mine warfare, a mine containing an inert filling and an indicating device. *Related terms: dead mine: explosive filled mine; fitted mine; inert mine; mine.* 01/08/1976	**exercise filled mine / учебна контактна мина** При бойно използване на морските мини, мина, която съдържа инертен пълнеж и индикаторно устройство. *Свързан термин: dead mine; explosive filled mine; fitted mine; inert mine; mine.* 01/08/1976
exercise incident / incident en cours d'exercice An occurrence injected by directing staffs into the exercise which will have an effect on the forces being exercised, or their facilities, and which will require action by the appropriate commander and/or staff being exercised. 01/06/1981	**exercise incident / инцидент с учебна цел** Събитие, въведено в учението от ръководството, което ще окаже въздействие върху силите, които участват в учението или върху техните съоръжения и което ще изисква действие от съответния командир и/или щаб. 01/10/1981
exercise mine / mine d'exercice In naval mine warfare, a mine suitable for use in mine warfare exercises, fitted with visible or audible indicating devices to show where and when it would normally fire. *Related terms: mine; practice mine*. 01/10/1978	**exercise mine / учебна мина** При бойно използване на морските мини, мина, подходяща за използване в минни или противоминни учения, снабдена с визуални или звукови индикаторни устройства, за да покаже къде и кога би трябвало да е сработила. *Свързан термин: mine; practice mine.* 01/10/1978
exercise planning directive / directive pour la planification de i'exercice The exercise specification as developed by the officer scheduling the exercise, designed to provide further guidance to the planners of a particular exercise. 01/11/1975	**exercise planning directive / директива по планиране на учение** Спецификация на учението, разработена от служителя, който изготвя графика на учението, с цел осигуряване на по нататъшно ръководство на изготвящите плана на определеното учение. 01/11/1975

exercise programme / programme annuei d'exercices ou de manoeuvres The specifications of the exercises programmed by a NATO commander for a particular calendar year. 01/2012/1977	**exercise programme / програма на учение** Спецификациите на ученията, програмирани от командващ на НАТО за дадена календарна година. 01/2012/1977
exercise specifications / specifications d'un exercice The fundamental requirements for an exercise, providing in advance an outline of the concept, form, scope, setting, aim, objectives, force requirements, political implications, analysis arrangements and costs. 01/06/1984	**exercise specifications / спецификации на учение** Основни изисквания за дадено учение, които предоставят информация за концепцията, формата, обхвата, обстановката, целта, задачите, изискванията към силите, политическия контекст, установения ред за анализ и финансовите разходите. 01/06/1984
exercise sponsor / officier prescrivant l'exercice The commander who conceives a particular exercise and orders that it be planned and executed either by his staff or by a subordinate headquarters. 01/09/1981	**exercise sponsor / поръчител на учението** Командирът, който разработва замисъла за определено учение и заповядва планирането и изпълнението му от неговия щаб или от подчинен щаб. 01/09/1981
exercise study / etude theorique An activity which may take the form of a map exercise, a war game, a series of lectures, a discussion group, or an operational analysis. 01/11/1983	**exercise study / учебна тернировка** Мероприятие, което може да бъде под формата на учение по картата, военна игра, серия от лекции, дискусия в групи или оперативен анализ. 10/11/1983
exfiltrate / exfiltrer To covertly extract a force from an area under hostile control. 2020-01-20	
exfiltration / exfiltration Exfil. The removal of personnel or units from areas under hostile control by stealth, deception, surprise or clandestine means. *Related term: extraction.* 04 Feb 2011	**exfiltration / скрито преминаване през линията на съприкосновение** Извеждане на личен състав или на формирования от райони, контролирани от противника, чрез скрито придвижване, заблуда, изненада или тайни средства. *Свързан термин: extraction. 27/06/2012*
expeditionary operation / opération expéditionnaire The projection of military power over extended lines of communications into a distant operational area to accomplish a specific objective. 7/7/2003	**expeditionary operation / експедиционна операция** Прехвърляне на военна сила на големи разстояния (зад разгърнатите линии на комуникации) в отдалечен оперативен район за постигането на определена цел. 7/7/2003

expendable supplies and materials / approvisionnement consommabie Items which are consumed in use, such as ammunition or which lose their identity such as certain repair parts, or which are of low intrinsic value, unworthy of full accounting procedures. 01/03/1973	**expendable supplies and materials / разходни стоки и материали** Предмети, които се изразходват при употреба (като бойни припаси или определени резервни части), или които са с ниска реална стойност и са неприложими за пълните счетоводни процедури. 01/03/1973
exploder / exploreur A device assigned to generate an electric current in a firing circuit after deliberate action by the user in order to initiate an explosive charge or charges. 01/07/1980	**exploder / детонатор (взривател)** Приспособление, предназначено да генерира електрически поток в огневата верига след преднамереното действие от използващия го, за да инициира процеса на взривяване на единичен или група от заряди от взривно вещество. 01/07/1980
exploit / exploiter To utilize successes or opportunities to maximize advantages or gains. 2020-01-20	
exploitation[1] / exploitation[1] Taking full advantage of success in battle and following up initial gains. 1981.03.01	**exploitation[1] / развитие на успеха[1]** Използване в пълна степен на постигнатия в бойните действия успех и доразвиването му. 19.09.2019
exploitation[2] / exploitation[2] **processing[2] (admitted)** Taking full advantage of any information that has come to hand for tactical or strategic purposes. 1981.03.01	**exploitation[2] / използване на информация[2]** **processing[2] (остарял)** Използване в пълна степен на всяка добита информация за тактически или стратегически цели. 19.09.2019
exploitation[3] / exploitation[3] An offensive operation that usually follows a successful attack and is designed to disorganize the enemy in depth. 1981.03.01	**exploitation[3] / развитие на успеха[3]** Настъпателна операция, която обикновено следва успешната атака и има за цел да дезорганизира противника в дълбочина. 19.09.2019
exploratory hunting / chasse d'exploration In naval mine warfare, a parallel operation to search sweeping, in which a sample of the route or area is subjected to minehunting procedures to determine the presence or absence of mines. 01/11/1975	**exploratory hunting / разузнавателен поиск за мини** При бойно използване на морските мини, паралелна операция за поиск на мини, в която модела на маршрута или района е подчинен на минотърсачните процедури за определяне на наличието или отсъствието на мини. 01/11/1975
explosive / explosif A substance or mixture of substances which, under external influences, is capable of rapidly releasing energy in the form of gases and heat. 01/06/89	**explosive / взривно вещество** Вещество или смес от вещества, които под определено външно въздействие са способни на бързо освобождаване на енергия под формата на газове и топлина. 01/06/89

explosive charge / charge explosive charge (admitted) A given quantity of explosive, either in bulk or contained in a bomb, a projectile, a mine or similar device, or used as a propellant. CASG, 2019.10.04	**explosive charge / основен експлозивен заряд** Определено количество взривно вещество, което може да е в насипно състояние, поставено в бомба, снаряд, мина или друго подобно устройство, или да се използва като метателен заряд. 11.03.2021
explosive filled mine / mine chargee In mine warfare, a mine containing an explosive charge but not necessarily the firing train needed to detonate it. *Related terms: exercise filled mine; fitted mine.* 01/2012/1976	**explosive filled mine / мина с взривно вещество** В минната война, мина, съдържаща експлозивен заряд, но без задължително да има възпламеняваща верига за детонирането й. *Свързан термин: exercise filled mine; fitted mine.* 01/2012/1976
explosive ordnance / explosifs et munitions All munitions containing explosives. Nuclear fission of fusion materials and biological and chemical agents. This includes bombs and warheads guided and ballistic missiles; artillery. mortar, rocket and small arms ammunition; ail mines, torpedoes and depth charges. demolition charges; pyrotechnics: clusters and dispensers; cartridge and propellant actuated devices; electro-explosive devices; clandestine and improvised explosive devices; and all similar or related items or components explosive in nature. *Related term: munition*. 01/09/1974	**explosive ordnance / взривни бойни припаси** Всички бойни припаси, съдържащи взривни вещества, материали с атомно деление или ядрени вещества, биологически и химически агенти. Това включва бомби и бойни глави; управляеми и балистични ракети; артилерийски, минохвърграчни, ракетни и малки бойни припаси; всички мини, торпеда и дълбочинни бомби, разрушителни заряди; пиротехника; касетни боеприпаси и касетни контейнери; патрони и метателни заряди; електро-експлозиви; импровизирани взривни устройства и всички подобни или свързани с тях неща или компоненти, които са взривоопасни.*Свързан термин: munition.* 01/09/1974
explosive ordnance disposal / traitement des dispositifs explosifs EOD The detection, accessing, uncovering, identification, mitigation, rendering safe, recovery, exploitation and final disposal of explosive ordnance, regardless of condition. Note: Explosive ordnance disposal extends to explosive remnants of war and stockpiles, or other explosive ordnance that has become hazardous by damage or deterioration. 2017-03-06	

explosive ordnance disposal incident / incident de neutralisation de munition explosive The suspected or detected presence of unexploded explosive ordnance, or damaged explosive ordnance, which constitutes a hazard to operations, installations, personnel or material. Not included in this definition are the accidental arming or other conditions that develop during the manufacture of high explosive material, technical service assembly operations or the laying of mines and demolition charges. 01/2012/1974	**explosive ordnance disposal incident / инцидент свързан с обезвреждане на бойни припаси и взривни вещества** Подозирано или установено наличие на невзривени бойни припаси или повредени взривоопасни бойни припаси, които застрашават провеждането на операциите, войсковите райони, личния състав или материалните средства. В това определение не са включени случайното задействане или други условия, които се могат да се получат по време на производството на високо взривоопасни продукти, операциите по техническото събиране или залагането на мини и разрушителни заряди. 01/2012/1974

explosive ordnance disposal procedures/ procedures d'elimination des explosifs Those particular courses or modes of action taken by explosive ordnance disposal personnel for access to, diagnosis, rendering safe, recovery and final disposal of explosive ordnance or any hazardous material associated with an explosive ordnance disposal incident. a. access procedures. Those actions taken to locate exactly and to gain access to unexploded explosive ordnance. b. diagnostic procedures. Those actions taken to identify and evaluate unexploded explosive ordnance. c. render-safe procedures. The portion of the explosive ordnance disposal procedures involving the application of special explosive ordnance disposal methods and tools to provide for the interruption of functions or separation of essential components of unexploded explosive ordnance to prevent an unacceptable detonation. d. recovery procedures. Those actions taken to recover unexploded explosive ordnance. e. final disposal procedures. The final disposal of explosive ordnance which may include demolition or burning in place, removal to a disposal area or other appropriate means. 01/10/1980	**explosive ordnance disposal procedures / процедури по обезвреждане на бойни припаси и взривни вещества** Специални процедури или методи на действие, предприемани от личния състав, занимаващ се с обезвреждане на бойни припаси и взривни вещества, за достъп, класифициране, обезопасяване, разработване и окончателно обезвреждане на бойните припаси или друг опасен материал, открит при инцидент с невзривени бойни припаси. **а. процедури за достъп**. Действия, предприети за определяне на точното местоположение и за получаване на достъп до невзривени бойни припаси и взривни вещества. **б. процедури по диагностика.** Действия, предприети за идентифициране и оценяване на невзривени бойни припаси и взривни вещества. **в. процедури по обезопасяване.** Тази част от процедурите, която включва приложение на специални методи за обезвреждане на бойни припаси и взривни вещества и инструменти за прекъсване на функциите или отделяне на съществените компоненти от невзривените бойни припаси, за да се предотврати нежелателна детонация. **г. процедури по възстановяване.** Действия, предприемани за повторно използване на бойните припаси или компоненти от тях. **д. процедури за окончателно обезвреждане.** Окончателното обезвреждане на бойни припаси и взривни вещества, което може да включва разрушаване или изгаряне на място, преместване в зона за обезвреждане или други подходящи средства. 01/10/1980

explosive ordnance reconnaissance / reconnaissance des dispositifs explosives EOR The investigation, detection, location, marking, initial identification, confirmation and reporting of suspected presence of unexploded explosive ordnance in order to determine further action. MCLSB, 2019.06.05	**explosive ordnance reconnaissance / разузнаване за невзривени бойни припаси и взривни вещества** Обследването, откриването, определянето на местоположението, маркирането, първоначалната идентификация, потвърждаването и докладването за наличие на предполагаеми невзривени бойни припаси и взривни вещества с цел определяне на последващи действия. 11.03.2021
explosive remnants of war / restes explosifs de guerre **ERW** Unexploded explosive ordnance and/or abandoned explosive ordnance. MCLSB, 2019.06.05	**explosive remnants of war / взривни военни остатъци** Невзривени и/или изоставени бойни припаси и/или елементи от тях вследствие на въоръжен конфликт. 17.11.2020
explosive train / chaine de mise a feu The set of explosive components intended to transfer the explosive effect from the first to the last element. 18/08/2014	**explosive train/взривна верига** Поредица от взривни компоненти, предназначени за предаване на взривното въздействие от първия до последния елемент. 09/06/2016
exposure station / point de prise de vue *Preferred term: air station*. 01/03/1973	**exposure station / станция на експониране** *Предпочитан термин: air station.* 01/03/1973
extent of a military exercise / importance **d'un exercice militaire** The scope of an exercise in relation to the involvement of NATO and/or national commands. *Related term: inter-command exercise; intra-command exercise: NATO-wide exercise; scale of an exercise*. 01/11/1985	**extent of a military exercise / обхват на военното учение** Обхватът на учението по отношение на участието на командвания от НАТО и/или национални командвания. *Свързан термин: inter-command exercise; intra-command exercise; NATO-wide exercise; scale of an exercise.* 01/11/1985
exterior line / ligne extérieure The line on which a force operates when its activities converge on the enemy. MCLSB, 2016.09.05	**exterior line / външна линия** Линията, до която оперира дадено формирование, при което противостоящите сили са в обсега на неговото въздействие. 27.02.2018
external reinforcing force / force de renfort exterieure A reinforcing force which is principally stationed in peacetime outside its intended Major NATO Command area of operations. 01/06/1984	**external reinforcing force / външни сили за подкрепление** Сили за подкрепление, които по принцип, в мирно време, се разполагат извън определената им зона за участие в операции под командването на НАТО. 01/06/1984

extraction / extraction The removal of forces from a hostile or potentially hostile area. *Related term: exfiltration.* 04 Feb 2011	**extraction /извеждане** Извеждане на сили от враждебен или потенциално враждебен район *Свързан термин: exfiltration. 27/06/2012*
extraction drop/largage par ejection The dropping of loads by means of one or more extraction parachutes. *Related term: platform, gravity extraction, platform drop* 15/07/2000	**extraction drop/доставяне на товари чрез изтегляне** Спускане на товари посредством един или повече изтеглящи парашути. *Свързан термин: platform; gravity extraction, platform drop* 15/07/2000
extraction parachute / parachute extracteur An auxiliary parachute used to release lashings, pull cargo out of an aircraft or deploy one or more cargo parachutes. *Related term: extraction drop.* 4/10/2000	**extraction parachute / изтеглящ парашут** Спомагателен парашут, използван за освобождаване на въжета, изтегляне на товара от самолета или за разтварване на един или повече товарни парашути. *Свързан термин: extraction drop.* 4/10/2000
extraction zone / zone de largage a faible hauteur A specified drop zone used for the delivery of supplies and/or equipment by means of an extraction technique from an aircraft flying very close to the ground. 01/07/1980	**extraction zone / зона за изтегляне на товари** Определена зона за спускане, използвана за доставка на припаси и/или оборудване чрез изтеглянето им от самолет, който лети много ниско до земята. (с помощта на парашутна система за изтегляне на товари от малка височина). 01/07/1980

F

face of a map or chart / recto d'une carte The side on which the printed image of the map or chart appears. 01/ 03/1973	**face of a map or chart / лице на карта или схема** Страната, от която е напечатания образ на картата или схемата. 01/03/1973
facilities / installations Real estate consisting of one or more of the following: a building, structure, utility system, pavement and/or underlying land. 2018.02.16	**facilities / съоръжения/инфраструктура** Обект, състоящ се от един или повече елементи като: сграда, конструкция, комунална система, настилка и/или прилежащата земя. 17.01.19
fallout contours / courbe(s) d'isointensite Lines joining points which have the same radiation intensity that define a fall-out pattern, represented in terms of roentgens per hour. 01/03/1973	**fallout contours / контури на радиоактивно заразяване** Линии, съединяващи точките с еднаква степен на радиация, определящи тяхната схема и представени в рентгени за час (R/h). 01/03/1973
fallout pattern / diagramme des retombées radioactives The distribution of fallout as I by fallout contours. 01/03/1973	**fallout pattern / схема на радиоактивно заразяване** Изобразяване на контурите на утаяване на радиоактивните продукти според степента им на радиация. 01/03/1973
fallout wind vector plot / graphique de vectorisation des vents pour le calcul des retombeer A wind sector diagram based on the wind structure from the surface of the earth to the highest altitude of interest. 01/03/1973	**fallout wind vector plot / диаграма на посоката и силата на вятъра за прогнозиране на радиоактивно заразяване** Диаграма на посоката и силата на вятъра, базирана на структурата на вятъра от повърхността на земята до най-голямата надморска височина, която ни интересува. 01/03/1973
false colour film / film a spectre decale A colour film with at least one emulsion layer sensitive to radiation outside the visible region of the spectrum (e.g. infra-red), in which the representation of colours is deliberately altered. *Related term: camouflage detection photography.* 01/03/1973	**false colour film / "изкуствен" цветен филм** Цветен филм с най-малко един емулсионен слой, чувствителен към радиацията извън видимия край на спектъра, например инфрачервения, в който представянето на цветовете е изменено. *Свързан термин: camouflage detection photography.* 01/03/1973

false origin / fausse origine - point de reference relatif A fixed point to the south and west of a grid zone from which grid distances are measured eastward and northward. 01/03/1973	**false origin / изместено начало на координатите** Фиксирана точка на юг и запад на координатната система, от която се измерват координатните разстояния на изток и на север. 01/03/1973
false parallax / parallaxe fausse The apparent vertical displacement of an object from its true position when viewed stereoscopically. due to movement of the object itself as well as to change in the point of observation. 01/03/1981	**false parallax / изместен паралакс** Видимото вертикално изместване на предмета от истинската му позиция, когато се наблюдава по стереоскопичен път, поради движението на предметите, както и поради промяна в точката на наблюдение. 01/03/1981
fan camera photography / falsceau de photographies Photography taken simultaneously by an assembly of three or more cameras, systematically installed at fixed angles relative to each other so as to provide wide lateral coverage with overlapping images. *Related term: tri-camera photography*. 01/03/1973	**fan camera photography / снимане с въздушни фотоапарати "триметрогон"** Снимка, направена едновременно от сбор от три или повече камери, инсталирани систематично под фиксиран ъгъл по отношение една към друга, за да осигурят обширен страничен обхват с препокриващи се образи. *Свързан термин: tri-camera photigraphy*. 01/03/1973
fan cameras / faisceau d'appareils photo An assembly of three or more cameras systematically disposed at fixed angles relative to each other so as to provide wide lateral coverage with overlapping images. *Related term: tri-camera photography*. 01/03/1973	**fan cameras / въздушни фотоапарати "триметрогон"** Сбор от три или повече камери, разположени систематично под фиксиран ъгъл по отношение една към друга, за да осигурят обширен страничен обхват с препокриващи се образи. *Свързан термин: tri-camera photography*. 01/03/1973
fan marker beacon / radioborne en eventail A type of radio beacon, the emissions of which radiate in a vertical, fan-shaped pattern. The signal can be keyed foridentification purposes. *Related terms: beacon; radio beacon; Z marker beacon*. 01/03/1973	**fan marker beacon / ветрилообразен радиомаяк** Вид радиомаяк, излъчванията на който се разсейват във вертикална ветрилообразна форма. Сигналът може да бъде кодиран с цел идентификация. *Свързан термин: beacon; radio beacon; Z marker beacon.* 01/03/1973
feature / detail cartographique In cartography, any object or configuration of ground or water represented on the face of the map or chart. 01/03/1973	**feature / отличителен белег, ориентир** В картографията, всеки предмет или конфигурация от земята или водата, представена на картата или схемата. 01/03/1973

feature line overlap / couverture de ligne caracteristique du terrain A series of overlapping air photographs which follow the line of a ground feature, e.g.. river, road, railway, etc. 01/03/1973	**feature line overlap / препокриване на характерни линии на терена** Серия от препокриващи се въздушни снимки, които следват линията на земния обект, например река, път, жп линия и др. 01/03/1973
feint / feindre To distract an enemy from the main effort by seeking contact while avoiding decisive engagement. MCLSB, 2018.12.06	**feint / увлечи / увличане** Да се отвлече вниманието на противостоящи сили от основното усилие чрез търсене на контакт, но избягване на влизане в решителен бой. 17.11.2020
fiducial mark / repere de cliche *Preferred term: collimating mark*. 01/03/1973	**fiducial mark / нулева отметка** *Предпочитан термин: collimating mark.* 01/03/1973
field control / reseau trigonometrique A series of points whose relative positions and elevations are known. These positions are used in basic data in mapping and charting. Normally, these positions are established by survey methods, and are sometimes referred to as trig control or trigonometrical net(work). *Related terms:control point, ground control*. 01/08/1979	**field control / основна опорна мрежа** Серия от точки, чиито относителни местоположения и височини са известни. Тези местоположения се използват в базата данни при картографиране и изготвяне на схеми. Обикновено местоположението им се установява чрез геодезически методи и към тях се отнасят като към мрежа от опорни геодезически точки. *Свързан термин: control point; ground control.*
field exercise / exercice de combat a simple action An exercise conducted in the field under simulated war conditions in which troops and armament of one side are actuallypresent, while chose of the other side may be imaginary or in outline. *Related terms: command post exercise; exercise*. 01/03/1973	**field exercise / полево учение** Учение, провеждано от войските на местността при симулирани бойни условия, при което войските и въоръжението на едната страна действително съществуват, докато тези на другата страна може да са въображаеми или имитирани. *Свързан термин: command post exercise; exercise.* 01/03/1973
field fortification / fortification de campagne An emplacement or shelter of a temporary nature which can be constructed with reasonable facility by units requiring no more than minor engineer supervisory and equipment participation. 01/03/1973	**field fortification / полево фортификационно съоръжение** Окоп или убежище от временен характер, което може да бъде построено с налични средтсва от подразделенията, като за това са необходими минимална помощ от инженер и техника. 01/03/1973

field of fire / champ de tir The area which a weapon or a group of weapons may cover effectively with fire from a given position. 01/03/1973	**field of fire / огневи сектор** Район, който едно оръжие или група оръжия може да покрие ефективно със стрелба от дадена позиция. 01/03/1973
field of view / angle de champ 1. In photography, the angle between two rays passing through the perspective centre (rear nodal point) of a camera lens to the two opposite sides of the format. Not to be confused with angle of view. 2. The total solid angle available to the gunner when looking through the gun sight. *1. Related term: angle of view. 2. Related term: field of vision.* 01/2012/1974	**field of view / поле на зрение** 1. Във фотографията, ъгълът между два лъча, минаващи през перспективния център (задната възлова точка) на обектива на камерата до два противоположни ъгъла на формата. Да не се бърка с ъгъл на обзор. *Свързан термин: angle of view*. 2. Общият ъгъл, който е на разположение на артилериста, когато гледа през стрелковия прицел. *Свързан термин: angle of view. 2. Свързан термин: field of vision.* 01/2012/1974
field of vision / angle de vision The total solid angle available to the gunner from his normal position. *Related term:* field of view. 01/05/1973	**field of vision / зрително поле** Общият ъгъл, който е на разположение на артилериста от нормалната му позиция. *Свързан термин: field of view.* 01/05/1973
fighter / chasseur A generic term to describe a type of fast and manoeuvrable fixed wing aircraft capable of tactical air operations against air and/or surface targets. *Related terms: all weather air defence fighter; clear weather air defence fighter; day air defence fighter; interceptor*. 01/02/89	**fighter / изтребител** Общ термин за описване на вид бърз и маневрен самолет, способен да извършва тактически въздушни операции срещу въздушни и/или земни цели. *Свързан термин: all weather air defence fighter; clear weather air defence fighter; day air defence fighter; interceptor.* 01/02/89
fighter cover / couverture aerienne The maintenance of a number of fighter aircraft over a specified area or force for the purpose of repelling hostile air activities. *Related terms:airborne alert; cover*. 01/07/1993	**fighter cover / прикритие от изтребители** Поддържане на определен брой изтребители над определена зона или войски, с цел отблъскване на враждебни въздушни действия. *Свързан термин airborne alert; cover.* 01/07/1993
fighter direction aircraft / aeronef directeur d'avions de combat An aircraft equipped and manned for directing fighter aircraft. 01/07/1993	**fighter direction aircraft / самолет за насочване на изтребителите** Самолет със специално оборудване и екипаж за насочване на изтребителите. 01/07/1993
fighter engagement zone / zone d'engagement d'arme – zone d'engagement des intercepteurs *Related term*: *weapon engagement zone*.01/07/1983	**fighter engagement zone / зона на действие на изтребителите** *Свързан термин: weapon engagement zone.* 01/07/1983

fighter interceptor / chasseur d'interception – intercepteur *Preferred term: interceptor*. 01/03/1973	**fighter interceptor / изтребител-прихващач** *Предпочитан термин: interceptor*. 01/03/1973
fighter sweep / sweep An offensive mission by fighter aircraft to seek out and destroy enemy aircraft or targets of opportunity in an allotted area of operations. 01/03/1973	**fighter sweep / разчистване на въздушното пространство с изтребители** Настъпателна мисия на самолети-изтребители за търсене и унищожаване на противникови самолети или случайни цели в разпределената зона на операциите. 01/03/1973
fighting patrol / patrouille de combat *Preferred term: combat patrol*. 01/03/1973	**fighting patrol / боен патрул** *Предпочитан термин: combat patrol.* 01/03/1973
filler point / prise de remplissage *Preferred term: charging point*. 01/03/ 73	**filler point / точка за зареждане** *Предпочитан термин: charging point.* 01/03/1973
film badge / dosiphote A photographic film packet to be carried by personnel, in the form of a badge, for measuring and permanently recording (usually) gamma-ray dosage. 01/03/1973	**film badge / индивидуален фотодозиметър** Пакет с фотографска лента във формата на нагръден знак, който се носи от личния състав за измерване и постоянно записване на погълнатата доза (обикновено) гама-радиация. 01/03/1973
filter / filtre In electronics, a device which transmits only part of the incident energy and may thereby change the spectral distribution of energy: a. High pass filters transmit energy above a certain frequency; b. Low pass filters transmit energy below a certain frequency; c. Band pass filters transmit energy of a certain bandwidth; d. Band stop filters transmit energy outside a specific frequency band. 01/03/1977	**filter / филтър** В електрониката, приспособление, което пропуска само част от постъпващата енергия и затова може да променя спектралното разпределяне на енергията: а. Филтрите на високите честоти пропускат енергия над определена на честота; б. Филтрите на ниските честоти пропускат енергия под определена честота; в. Лентовите филтри пропускат енергия с определен честотен диапазон; г. Режекторните филтри пропускат енергия извън определен честотен диапазон. 01/03/1977

filtering / filtrage The process of interpreting reported information on movements of aircraft, ships, and submarines in order to determine their probable true tracks and, where applicable, heights or depths. 01/03/1973	**filtering / анализ на информацията** Процес на обработване на докладваната информация за движението на самолети, кораби и подводници, за да се определят вероятните им маршрути и, където е приложимо, височините или дълбочините. 01/03/1973
final approach / approche finale That part of an instrument approach procedure in which alignment and descent for landing are accomplished. a. In a non-precision approach it normally begins at the final approach fix or point and ends at the missed approach point or Ex. b. In a precision approach the final approach is deemed to commence at the glide path intercept point and ends at the decision height/altitude. 01/11/1983	**final approach / краен етап на заход за кацане** Част от процедурата за инструментален заход, в която се извършва изравняване и снижаване за кацане. а. При непрецизен заход за кацане, обикновено започва от началната точка на крайния етап на захода и завършва в точката за изпълнение на кацане или минаване на втори кръг. б. При прецизен заход се приема, че крайният етап на захода започва в точката на пресичане линията на глисадата и свършва на височината за вземане на решение/височината над терена за вземане на решение. 01/11/1983
final destination / destination finale In naval control of shipping, the final destination of a convoy or of an individual ship (whether in convoy or independent) irrespective of whether or not routing instructions have been issued. *Related term: original destination.* 01/03/1973	**final destination / крайна цел на прехода** Във военноморския контрол на корабоплаването, крайното местоназначение на конвой или на отделен кораб (в конвой или самостоятелен), без значение дали е определен маршрута или не. *Свързан термин: original destination.* 01/03/1973
final disposal procedures / procede de destruction definitive *Related term: ordnance disposal procedures*. 01/11/1974	**final disposal procedures / окончателни процедури за неутрализиране на невзривени бойни припаси** *Свързан термин: explosive ordnance disposal procedures.* 01/11/1974
final plan / plan final A plan for which drafts have been coordinated and approved and which has been signed by or on behalf of a competent authority. *Related term: coordinated draft plan: draft plan; initial draft plan; operation plan.* 01/07/1980	**final plan / окончателен план** План, чийто проекти са координирани и утвърдени и е подписан от (или от името на) компетентен орган. *Свързан термин: coordinated draft plan; draft plan; initial draft plan; operation plan.* 01/10/2015

final protective fire / tir d'arret arret An immediately available prearranged barrier of fire designed to impede enemy movement across defensive lines or areas. 01/2012/1979	**final protective fire / огнева завеса (пред предния край)** Предварително подготвена незабавна бариера от огън, която е предназначена да спре (попречи на) движението на врага през отбранителните линии или зони. 01/2012/1979
fire / 1.feu; 2.tirer; 3.tir 1. The command given to discharge a weapon(s). "feu" 2. To detonate the main explosive charge by means of a firing system. "tirer" 3. *Related terms: barrage fire; close supporting fire; concentrated fire; counterfire; counterpreparation fire; covering fire; deep supporting fire: direct fire; direct supporting fire; distributed fire; grazing fire: harassing fire; indirect fire; interdiction fire: neutralization fire; observed fire; preparation fire; radar fire; registration fire; searching fire; supporting fire; unobserved fire. "tir"* *1. See also destruction fire mission.* 01/11/1975	**fire / огън** 1. Команда, която се дава за стрелба с оръжието. *Свързан термин: destruction fire mission.* 2. Детонирането на основния експлозивен заряд посредством огневата система. 3. *Свързан термин: barrage fire; close supporting fire;* *concentrated fire; counterfire; counterpreparation fire; covering fire; deep supporting fire: direct fire; direct supporting fire; distributed fire; grazing fire: harassing fire; indirect fire; interdiction fire: neutralization fire; observed fire; preparation fire; radar fire; registration fire; searching fire; supporting fire; unobserved fire. "tir"* *1. Също така: destruction fire mission.* 01/11/1975
fire and movement / feu et mouvement The concept of applying fires from all sources to suppress, neutralize or destroy the enemy, and the coordinated tactical movement of combat forces in relation to the enemy. MCLSB, 2016.09.05	**fire and movement / feu et movement - огнево поразяване и придвижване** Концепция за прилагане на огнево въздействие с всички огневи средства за подавяне, неутрализиране или унищожаване на противостоящи сили съчетано с координирани тактически придвижвания на бойни формирования спрямо противостоящи сили. 27.02.2018
fireball / boule de feu The luminous sphere of hot gases which forms a few millionths of a second after detonation of a nuclear weapon and immediately starts expanding and cooling. 1/9/2003	**fire-ball / огнено кълбо (светеща сфера)** Светеща сфера от горещи газове, която се образува за няколко милионни части от секундата след взрив на ядрен боен припас, след което веднага започва да се разраства и охлажда. 1/9/2003
fire capabilities chart / carte des possibilites de tir A chart, usually in the form of an overlay, showing the areas which can be reached by the fire of the bulk of the weapons of a unit. 01/08/1973	**fire capabilities chart / схема за определяне на огневите възможности** Схема, обикновено във вид на карта върху паус, показваща зоните, които могат да бъдат достигнати при стрелбата на всички оръжия на едно подразделение. 01/08/1973

fire-control / conduite de tir The control of all operations in connection with the application of fire on a target. 01/03/1977	**fire-control / управление на огъня** Управлението на всички операции във връзка със стрелбата по цели. 01/03/1977
fire-control radar / radar de tir Radar used to provide target information inputs to a weapon fire control system. 01/03/1977	**fire-control radar / РЛС за управление на огъня** Радар, осигуряващ информация за целите на системата за управление на огъня. 01/03/1977
fire-control system / systeme de commande de tir A group of interrelated fire control equipments and/or instruments designed for use with a weapon or group of weapons. 06/01/06	**fire-control system / система за управление на огъня** Съвкупност от взаимосвързани оборудвания и/или прибори за управляване на огъня, предназначени за използване заедно с дадено оръжие или група оръжия**.** 06/01/06
fire coordination / coordination des tirs –coordination des tirs d'appui *Preferred term*: *fire support coordination***.** 01/08/1979	**fire coordination / координация на огъня** *Предпочитан термин: fire support coordination.* 01/08/1979
fire coordination area / zone de coordination des feux An area with specified restraints into which fires in excess of those restraints will not be delivered without approval of the authority establishing the restraints. 01/08/1974	**fire coordination area / зона за координация на огъня** Зона с определени ограничения, в която не се допускат допълнителни стрелби, без разрешението на тази инстанция, която е наложила органиченията. 01/08/1974
fire direction centre / bureau de conduite **de tir - poste central de tir** That element of a command post consisting of gunnery and communication personnel and equipment, by means of which the commander exercises fire direction and/or fire control. The fire direction centre receives target intelligence and requests for fire, and translates them into appropriate fire direction. 01/08/1976	**fire direction centre / център по управление на огъня** Този елемент от командния пункт, състоящ се от артилеристи и свързочници със съответната техника, посредством който командирът управлява воденето на огъня. Центърът по управление на огъня получава разузнавателна информация за целите и заявки за стрелба и ги трансформира в указване на целите на стрелба. 01/08/1976

fire for effect / tir d'efficacite 1. Fire which is delivered after the mean point of impact or burst is within the desired distance of the target or adjusting/ranging point. 2. Term in a call for fire to indicate the adjustment/ranging is satisfactory and fire for effect is desired. 01/03/1973	**fire for effect / стрелба за поразяване** 1. Стрелба, която се изпълнява след като средната точка на удара или взрива е на желаното разстояние от целта или точката на прицелване. 2. Термин в заявката за стрелба, с който се указва, че прицелването е завършено и трябва да се премине към стрелба за поразяване. 01/03/1973
fire mission / mission de tir 1. Specific assignment given to a fire unit as part of a definite plan. 2. Order used to alert the weapon/battery area and indicate that the message following is a call for fire. 01/03/1973	**fire mission / огнева задача** 1. Конкретна задача, поставена на огнево подразделение като част от определен план. 2. Заповед за повишаване нивото на бойна готовност на войсковия район, която предупреждава, че ще последва команда за откриване на огъня. 01/03/1973
fire plan / plan d'emploi des feux A tactical plan for using the weapons of a unit or formation so that their fire will be coordinated. 01/03/1973	**fire plan / план на стрелбата (огъня)** Тактически план за използване на оръжията на подразделението или формированието така, че стрелбата им да е координирана. 01/03/1973
fire-power / puissance de feu 1. The amount of fire which may be delivered by a position, unit. or weapon system. 2. Ability to deliver fire. 01/03/1973	**fire-power / огнева мощ** 1. Огневата мощ, която може да се произведе от позиция, подразделение или оръжейна система. 2. Способност за стрелба. (Възможност на оръжията и войските да нанасят огнево поразяване на противника) . 01/03/1973
fire-power umbrella / zone de tir contre-avions An area of specified dimensions defining the boundaries of the airspace over a naval force at sea within which the fire of ships anti-aircraft weapons can endanger aircraft, and within which special procedures have been established for the identification and operation of friendly aircraft. *Related term: air defence operations area*. 01/03/1973	**fire-power umbrella / огнево (зенитно) прикритие срещу нападение по въздуха** Зона с уточнени измерения, определяща границите на въздушното пространство над т кораби в морето, в рамките на която стрелбата на корабните оръжия за унищожаване на самолети може да застраши самолетите и в рамките на която са установени специални процедури за идентифициране и действие на своите самолети. *Свързан термин: air defence operations area.* 01/03/1973

fire-storm / tempete de feu Stationary mass fire generally in built-up urban areas, generating strong, inrushing winds from all sides: the winds keep the fires from spreading while adding fresh oxygen to increase their intensity. 01/03/1981	**fire-storm / огнена буря** Масивен огън от огневи позиции, обикновено в застроените градски зони, който създава силни напористи ветрове от всички страни; ветровете не позволяват на огъня да се разпространи, но добавят кислород който увеличава силата им. 01/03/1981
fire support / appui-feu The application of fire, coordinated with the manoeuvre of forces, to destroy, neutralize or suppress the enemy. *Related term: naval fire support*. 01/11/1994	**fire support / огнева поддръжка** Извършване на стрелби във взаимодействие с маньовъра на войксовите формирования, които имат за цел да унищожят, неутрализират или поразят противника. *Свързан термин: naval fire support.* 01/11/1994
fire support area / zone de tirs d'appui An appropriate manoeuvre area assigned to fire support ships from which to deliver gun-fire support of an amphibious operation. *Related term: naval support area*. 01/03/1973	**fire support area / район за огнева поддръжка** Район за маневриране на корабите за огнева поддръжка, от който те осъществяват артилерийска поддръжка на морска десантна операция. *Свързан термин: naval support area.* 01/03/1973
fire support coordination / coordination de l'appui-feu FSC The planning and execution of fires so that targets are adequately covered by a suitable weapon or group of weapons. 2020-06-30	
fire support coordination centre / centre de coordination des armes d'appui –centre de coordination des feux d'appui A single location in which are centralized communications facilities and personnel incident to the coordination of all forms of fire support. *Synonym: supporting arms coordination centre*. 01/08/1979	**fire support coordination centre / център за координация на огневата поддръжка** Пункт, в който са концентрирани средствата за комуникации и личният състав, необходими за координиране на всички форми на огнева поддръжка. *Синоним: supporting arms coordination centre* 01/08/1979

fire support coordination line / ligne de coordination des feux d'appui Within an assigned area of operations, a line established by a land or amphibious force commander to denote coordination requirements for fires by other force elements which may affect the commander's current and planned operations. The fire support coordination line applies to fires of air, ground or sea weapons using any type of ammunition against surface or ground targets. The establishment of the fire support coordination line must be coordinated with the appropriate commanders and supporting elements. Attacks against surface or ground targets short of the fire support coordination line must be conducted under the positive control or procedural clearance of the associated land or amphibious force commander. Unless in exceptional circumstances, commanders of forces attacking targets beyond the fire support coordination line must coordinate with all affected commanders in order to avoid fratricide and to harmonize joint objectives. Note: in the context of this definition the term "surface targets" applies to those in littoral or inland waters within the designated area of operations. 4/10/00	**fire support coordination line / рубеж за координиране на огневата поддръжка** В определената зона на операциите, рубеж, определен от командира на сухопътните или амфибийни сили, за осигуряване на координация на огъня, който не е под негов контрол, но който може да повлияе текущи и планирани операции. Рубежът за координиране на огневата поддръжка се използва за координиране на стрелбата на въздушните, сухопътните или морските огневи системи, използващи всякакъв вид бойни припаси срещу надводни и наземни цели. Определянето на рубежа трябва да е координирано със съответните командири и поддържащи сили. Атакуването на надводни и наземни цели, намиращи се пред рубежа, трябва да се съгласува със съответните командири на сухопътните или амфибийни сили. Атакуването на цели намиращи се зад рубежа трябва да се съгласува с всички заинтересовани командири, за да се избегне поразяване на собсвените войски, както и да се синхронизира поразяването на общи цели. Забележка: В контекста на тази дефиниция, терминът "надводни цели" се отнася до тези крайбрежни или вътрешни водни басейни в определената зона на операции. 4/10/00
fire support coordination measure / mesure de coordination de l'appui-feu A measure employed by land or amphibious commanders to facilitate the rapid engagement of targets and to provide safeguards for friendly forces. 02/05/13	**fire support coordination measure / мерки за координиране на огневата поддръжка** Мерки, прилагани от командири на сухопътни формирования или морски десантни сили, за улесняване незабавното поразяване на цели и осигуряване защита на собствените сили. 30/09/14
fire support group / groupement de tirs d'appui A temporary grouping of ships under a single commander charged with supporting troop operations ashore by naval gun-fire. A fire support group may be further subdivided into fire support units and fire support elements. 01/03/1973	**fire support group / група за огнева поддръжка** Временна групировка от кораби с единно командване за поддържащи войскови операции на брега чрез военноморска стрелба. Групата за огнева поддръжка може да бъде допълнително разделена на подразделения за огнева поддръжка и секции за огнева поддръжка. 01/03/1973

fire unit/unite de tir The smallest artillery or mortar organization, consisting of one or more weapon systems, capable of being employed to execute a fire mission. 20/11/1996	**fire unit/огнево подразделение** Най-малката артилерийска или минохвърграчна организационна единица, състояща се от една или повече оръжейни системи, способни да изпълняват огнева задача. 20/11/1996
firing/mise a feu Actuation of the firing system. *Related term: firing system*. 25/9/1998	**firing/взривяване** Задействане на взривна (огнева) система / устройство. *Свързан термин: firing system*. 25/9/1998
firing area / aire d'explosion In a sweeper - sweep combination, the horizontal area at the depth of a particular mine in which the mine will detonate. The firing area has exactly the same dimensions as the interception area but will lie astern of it unless the mine detonates immediately when actuated. 01/2012/1976	**firing area / полоса на взривяване** По отношение на системата тралчик - трал, район по хоризонтала, намиращ се на дълбочина, на която дадена мина ще се взриви. Полосата на взривяване има точно същите измерения, както и полосата за откриването ѝ, но се намира зад нея, освен ако мината не се взриви веднага щом се активира. 01/2012/1976
firing circuit / circuit de mise de feu –mecanisme de mise de feu 1. In land operations, an electrical circuit and/or pyrotechnic loop designed to detonate connected charges from a firing point. 2. in naval mine warfare, that part of a mine circuit which either completes the detonator circuit or operates a ship counter. *Synonym: firing mechanism*. 01/07/1980	**firing circuit / взривна/огнева верига** 1. В сухопътните операции, електрическа или огнева (пиротехническа) верига, създадена за детониране на свързаните заряди от разстояние, обикновено от предварително подготвена минна станция или укритие. 2. При бойното използване на морски мини, тази част от минната верига, която или попълва детонаторната верига или задвижва корабния брояч. *Синоним*: *firing mechanism* 01/07/1980
firing mechanism / circuit de mise de **feu - mecanisme de mise de feu** *Preferred term: firing circuit*. 01/07/1980	**firing mechanism / взривен механизъм** *Предпочитан термин: firing circuit.* 01/07/1980
firing point / point de mise de feu That point in the firing circuit where the device employed to initiate the detonation of the charges is located. 01/03/1979	**firing point / жило на дистанционен взривател** Предварително подготвена минна станция или укритие, на което се намира приспособлението за взвеждане (детонация) на зарядите. 01/03/1979

firing system / mise de feu System designed to actuate an explosive, electric or other train, in order to cause the explosion of a charge. *Related term: firing*. 25/9/1998	**firing system / взривна (огнева) система/устройство** Система създадена с цел активиране на заряд от взривно вещество. Може да бъде електрическа или огнева. *Свързан термин: firing*. 25/9/1998
fitted mine / mine disponible In naval mine warfare, a mine containing an explosive charge, a primer, detonator and firing system. *Related terms: exercise filled mine; explosive filled mine*. 01/11/1975	**fitted mine / снаряжена мина** При бойно използване на морски мини, мина, съдържаща експлозивен заряд, детонатор и взривно устройство (взривател). *Свързан термин: exercise field mine; explosive field mine.* 01/11/1975
fix[1]/ point A position determined from terrestrial, electronic or astronomical data. 01/03/1973	**fix[1] / точка на местоположението** Местоположение, определено от сухопътни, електронни или астрономични данни. 01/03/1973
fix[2] / fixer To prevent any part of a hostile entity from moving from a specified location for a specified period of time. MCLSB, 2018.12.06	**fix[2] / прикови / приковаване[2]** Да се попречи на противостоящи сили (враждебна общност) да се преместват (придвижват) от определено местоположение за определен период от време. 17.11.2020
fixed ammunition / munition encartouchee Ammunition in which the cartridge case is permanently attached to the projectile. *Related term: munition*. 01/03/1973	**fixed ammunition / снарядени бойни припаси** Бойни припаси, в които гилзата винаги е прикрепена към куршума/снаряда. *Свързан термин: munition.* 01/03/1973
fixed medical treatment facility / installation fixe du service de sante A medical treatment facility which is designed to operate for an extended period of time at a specific site. 01/03/1973	**fixed medical treatment facility / стационарно лечебно заведение** Медицинско лечебно заведение, създадено да работи за неограничен период от време на определено място. 01/03/1973

fixed station patrol / barrage fixe One in which each scout maintains station relative to an assigned point on a barrier line while searching the surrounding area. Scouts are not stationary but remain underway and patrol near the centre of their assigned stations. A scout is a surface ship, submarine, or aircraft. 01/03/1973	**fixed station patrol / стационарен патрул** Начин за организиране на разузнавателна мисия, при който, при претърсване на околния район, всяко разузнавателно средство се придържа към сравнително постоянна позиция или рубеж. Разузнавателните средства не са статични, а непрестанно са в движение и патрулират в близост до определените им позиции. Разузнавателните средства могат да бъдат кораби, подводници или летателни апарати. 01/03/1973
fixer network / reseau de determination de position - systeme de determination de position A combination of radio or radar direction-finding installations which, operating in conjunction, are capable of plotting the position relative to the ground of an aircraft in flight. *Synonym: fixer system* 01/03/1973	**Fixer network/ радиопеленгаторна мрежа** Съчетание от радиопеленгаторни и радиолокационни съоръжения, които чрез съвместните си действия определят местоположението на летящ летателен апарат спрямо земната повърхност. *Синоним: fixer system* 01/03/1973
fixer system / systeme de determination de position *Preferred term: fixer network*. 01/03/1973	**fixer system / радиопеленгаторна система** *Предпочитан термин: fixer network.* 01/03/1973
flame-thrower / lance-flammes A weapon that projects incendiary fuel and has provision for ignition of this fuel. 01/03/1973	**flame-thrower / огнехвъргачка** Оръжие, което изстрелва запалителни вещества и има оборудване за запалването им. 01/03/1973
flank guard / flanc-garde A security element operating to the flank of a moving or stationary force to protect it from enemy ground observation, direct fire and surprise attack. *Related terms: guard; screen*. 01/08/1976	**flank guard / флангово охранение** Охранителен отряд, осигуряващ фланга на войксово формирование на позиция или в движение срещу противниковото наземно наблюдение, пряк обстрел или внезапна атака. *Свързан термин: guard; screen.* 01/08/1976
flanking attack / attaque de flanc An offensive manoeuvre directed at the flank of an enemy. *Related term: frontal attack.* 01/07/1983	**flanking attack / флангова атака** Настъпателен маньовър, насочен към фланга на противника. *Свързан термин: frontal attack.* 01/07/1983

flare / arrondi The change in the flight path of an aircraft so as to reduce the rate of descent for touchdown. *Synonym: roundout*. 01/03/1973	**flare / изравняване на самолета преди приземяване** Промяната на полетната линия на летателния апарат, с цел да се намали вертикалната скорост при снижение за кацане. *Синоним: roundout* . 01/03/1973
flash burn / brulure par l'eclair A burn caused by excessive exposure (of bare skin) to thermal radiation. 01/03/1973	**flash burn / изгаряне от светлинно излъчване** Изгаряне, причинено от излагане на незащитени части на тялото на въздействието на светлинно излъчване при ядрен взрив. 01/03/1973
flash suppressor / cache-flamme – dispositif anti-lueur Device attached to the muzzle of the weapon which reduces the amount of visible light or flash created by burning propellant gases. 01/03/1973	**flash suppressor / огнепрекривател** Приспособление, прикрепено към дулото на оръжието, което намалява количеството видима светлина, създавана от горящите задвижващи газове. 01/03/1973
flash-to-bang time / intervalle eclair-son The time from light being first observed until the sound of the nuclear detonation is heard. 31/10/2013	**flash-to-bang time / време между проблясването и звука от експлозията** При детонация на ядрен боен припас, промеждутъкът от време между първоначалното изсветване и пристигането на звуковата вълна. 22/03/2016
flat / non-contraste In photography, lacking in contrast.01/03/1977	**flat / без контраст** Във фотографията, който няма контраст. 01/03/1977
flight following / controle en vol The task of maintaining contact with specified aircraft for the purpose of determining en route progress and/or flight termination. 01/03/1973	**flight following / следене на полета** Задание за поддържане на контакт с определен самолет с цел определяне на хода на маршрута и/или прекъсване на полета. 01/03/1973
flight information centre / centre d'information de voi A unit established to provide flight information service and alerting service.01/03/1973	**flight information centre / център за информация за полетите** Организационна единица, създадена за осигуряване на информация за полетите и за оповестяване на въздушна опасност. 01/03/1973
flight information region / region d'information de vol FIR [ICAO, 2019] An airspace of defined dimensions within which flight information service and alerting service are provided. 2020-11-09	

flight information service / service d'information de vol FIS [ICAO, 2019] A service provided for the purpose of giving advice and information useful for the safe and efficient conduct of flights. 2020-11-09	
flight medical officer Preferred term: flight surgeon.	
flight path / trajectoire de vol The line connecting the successive positions occupied, or to be occupied, by an aircraft, missile or space vehicle as it moves through air or space. 01/10/1980	**flight path / маршрут на полета** Линията, свързваща заетите последователно разположени позиции или които трябва да се заемат от даден самолет, ракета или космическо летателно средство по време на придвижването му във въздуха или космоса. 01/10/1980
flight plan / plan de vol Specified information provided to air traffic services units. relative to an intended flight or portion of a flight of an aircraft. 01/03/1973	**flight plan / план на полета** Определена информация, която се дава на подразделенията от службите за въздушния трафик, съответстваща на набелязания полет или на част от полета на самолета. 01/03/1973
flight readiness firing / essai au point fixe Short duration tests relating to a rocket system, carried out with the propulsion device in operation, the rocket being fixed on the launcher. Such tests are carried out in order to define the state of preparation of the rocket system and of the launching facilities before the flight test. 01/03/1973	**flight readiness firing / огнево изпитание за готовност за полет** Кратки тестове относно ракетната система, извършвани с работещ двигател, докато ракетата е фиксирана за стартовото съоръжение. Такива тестове се провеждат за определяне състоянието на подготовка на ракетната система и стартовите съоръжения преди летателния тест. 01/03/1973
flight surgeon / medecin de I'air A physician specially trained in aviation medical practice whose primary duty is the medical examination and medical care of aircrew. 01/03/1973	**flight surgeon / авиолекар** Лекар, специално подготвен за авиационна медицинска практика, чието основно задължение е извършването намедицински прегледи и полагането на медицински грижи за екипажа. 01/03/1973
flight test / essai en vol Test of an aircraft, rocket, missile, or other vehicle by actual flight or launching. Flight tests are planned to achiev ; specific test objective; and gain operational information. 01/03/1973	**flight test / изпитателен полет** Тест на самолет, ракета или друг летателен апарат посредством действителен изпитателен полет или изстрелване. Летателните тестове се планират за получаване на специфични тестови цели и придобиване на оперативна информация. 01/03/1973

floatation / flottabilite The capability of a vehicle to float in water. 01/03/1973	**floatation / плавателност** Способността на едно превозно средство да плава във вода. 01/03/1973
floating base support / batiment de soutlen logistique A form of logistic support in which supplies, repairs, maintenance and other services are provided in harbour or at an anchorage for operating forces from ships. 01/1 2/1974	**floating base support / логистично осигуряване на силите извън пунктовете за базиране** Вид логистично осигуряване, при което запасите, ремонта, поддръжката и други видове обслужване за оперативните сили се осигуряват в пристанище или котвена стоянка от кораби за логистична поддръжка.01/2012/1974
floating mine / mine flottante In naval mine warfare, a mine visible on the surface. *Related terms: drifting mine; free mine: watching mine: mine*. 01/1 1/1975	**floating mine / плаваща мина** При бойното използване на морски мини, мина, която се вижда на повърхността на водата. *Свързан термин drifting mine; free mine; watching mine; minw*. 01/11/1975
floating reserve / reserve non debarquee In an amphibious operation, reserve troops which remain embarked until needed. *Related term: general reserve*. 01/03/1973	**floating reserve / резерв от десантни войски** В морските десантни операции, резерв от войски, натоварени на кораби до момента на тяхното използване при нужда. *Свързан термин: general reserve*. 01/03/1973
flooder / dispositif de sabordage In naval mine warfare, a device fitted to a buoyant mine which, on operation after a pre-set time, floods the mine case and causes it to sink to the bottom. 01/11/1975	**flooder / потапящо устройство** При бойно използване на морски мини, приспособление, прикрепено към плаваща мина, което при действие след определено време наводнява корпуса на мината и тя потъва на дъното. 01/11/1975
fluxgate / fluxmetre A detector which gives an electrical signal proportional to the intensity of the external magnetic field acting along its axis. *Synonym: fluxvalve.* 01/01/1980	**fluxgate / магнитометър** Детектор, който дава електрически сигнал пропорционален на интензивността на външното магнитно поле по продължение на оста му. *Синоним(и): fluxvalve*
fluxvalve / fluxmetre *Prefered term: fluxgate.* 01/01/1980	**fluxvalve / магнитометър** *Предпочитан термин(и): fluxgate.* 01/01/1980
focal length / distance focale *Related terms: calibrated focal length; equivalent focal length; nominal focal length.* 01/03/1973	**focal length / фокусно разстояние** *Свързан термин: calibrated focal length; equivalent focal length; nominal focal length.* 01/03/1973

focal plane / plan focal The plane, perpendicular to the optical axis of the lens, in which images of points in the object field of the lens are focused. 01/03/1973	**focal plane / фокална равнина** Плоскост, перпендикулярна на оптичната ос на обектива, в която се фокусират образите на точките в целевото поле. 01/03/1973
folded optics / systeme a trajet optique replie Any optical system containing reflecting comopnents for the purpose of reducing the physical length of the system or for the purpose of changing the path of the optical axis.01/06/1978	**folded optics / перископична оптика** Всяка оптическа система, съдържаща отразяващи компоненти за намаляване на физическата дължина на системата или за промяна на траекторията на оптическата ос. 01/06/1978
follow and assume / etre en mesure de relever To follow a force and be prepared to continue its assigned mission. MCLSB, 2018.12.06	**follow and assume / следвай и поеми** Да се следват силите провеждащи настъпателни действия и да се поддържа готовност за продължаване на мисията в случай, че водещата сила е доведена до невъзможност да продължи действията. 17.11.2020
follow-on echelon / echelon de premier renfort In amphibious operations, that echelon of the assault troops, vehicles, aircraft equipment, and supplies which, though not needed to initiate the assault, is required to support and sustain the assault. *Related terms: assault; follow-up.* 01/03/82	**follow-on echelon / последващ ешелон** В морските десантни операции, този ешелон от десантни войски, превозни средства, самолетно оборудване и припаси, без които може да се започне нападението, но които са нужни за неговата поддръжка след време. *Свързан термин: assault; follow-up.* 01/03/82
follow-on mine countermeasures / opérations ultérieures de lutte contre les mines Mine countermeasures operations carried out after the initial amphibious landing during the amphibious assault and post-assault phases in order to expand the areas cleared during the preassault mine countermeasures operations. 1/10/2001	**follow-on mine countermeasures / последващи мерки за противодействие срещу мини** Мерки за противодействие срещу мини, реализирани след първоначално амфибийно приземяване по време на амфибийни щурмови и следщурмови етапи с цел разширяване на зоните обезопасени по време на предщурмовите операции за мерки за противодействие срещу мини. 1/10/2001
follow-up / renfort-soutien In amphibious operations, the landing of reinforcements and stores after the assault and follow-on echelons have been landed. See also assault; follow-on echelon. 01/03/82	**follow-up / подкрепление** В морските десантни операции, стоварването на подкрепления и провизии след десантирането на основните и последващи сили. *Свързан термин: assault; follow-on echelon.* 01/03/82

follow-up echelon / echelon de renforcement In air transport operations, elements moved into the objective area after the assault echelon. 01/07/1983	**follow-up echelon / следващ ешелон** Във въздушно-транспортните операции, елементи, които се придвижват в района на нападението след щурмовата група. 10/07/1983
force interoperability / interopérabilité des forces The ability of the forces of two or more nations to train, exercise and operate effectively together in the execution of assigned missions and tasks. *Related terms: interoperability; military interoperability.* 6/1/06	**force interoperability / оперативна съвместимост на силите** Способността силите на две или повече нации да се обучават, упражняват и провеждат ефективно операции заедно в изпълнение на възложени мисии и задачи. *Свързан термин: interoperability; military interoperability.* 6/1/06
force protection / protection des forces All measures and means to minimize the vulnerability of personnel, facilities, equipment and operations to any threat and in all situations, to preserve freedom of action and the operational effectiveness of the force. 22/6/2004	**force protection / защита на силите** Всички мерки и средства за намаляване на уязвимостта на личния състав, съоръженията, оборудването и операциите при всякакъв вид заплаха и при всички ситуации, с цел запазване на свободата на действие и оперативната ефективност на силите. 22/6/2004
force ratio / rapport de forces The qualitative and quantitative ratio between friendly and hostile forces at a specific time and location. 1/10/2001	**force ratio / съотношение на силите** Качественото и количественото съотношение между собствени и противникови сили, при определено време и място. 1/10/2001
force rendezvous / point de rendez-vous des forces – rendez-vous des forces A checkpoint at which formations of aircraft or ships join and become part of the main force. *Synonym: group rendezvous.* 01/03/1981	**force rendezvous / точка на рандеву/сбор на група** Контролен пункт, над/в който се събират формирования от летателни апарати или кораби и стават част от главните сили. *Синоним: group rendezvous.* 01/03/1981
force(s) / force(s) *Related terms: airborne force; air transported force; black forces: blue forces; combined force; covering force; forces allocated to NATO: garrison force; national forces for the defence of the NATO area; NATO assigned forces; NATO command forces; NATO earmarked forces; opposing forces; other forces for NATO: purple forces; task force; underway replenishment force; white forces. 01/07/1994*	**force(s) / въоръжени сили** *Свързан термин: airborne force; air transported force; black forces; blue forces; combined force; covering force; forces allocated to NATO; garrison force; national forces for the defence of the NATO area; NATO assigned forces; ATO command forces; ATO earmarked forces; opposing forces; other forces for NATO; purple forces; task force; underway replenishment force; white forces.* 01/07/1994

forces allocated to NATO / forces allouees a l'OTAN Those forces made available to NATO by a nation under the categories of: a. NATO command forces. b. NATO assigned forces. c. NATO earmarked forces. d. Other forces for NATO. *Related term: force(*s). 01/08/1979	**forces allocated to NATO / сили определени за НАТО** Тези сили, които са на разположение на НАТО от дадена нация в следните категории: а. Сили, под командването на НАТО. б. Сили, предназначени за НАТО. в. Сили, предназначени за назначаване на НАТО. г. Други сили за НАТО. *Свързан термин: force(s).* 01/08/1979
forces in being / forces constituees Forces classified as being in state of readiness "A" or "B" as prescribed in the appropriate Military Committee document. 01/03/1985	**forces in being / боеспособни войски (сили)** Войски, чиято бойна готовност е от категория „А" или „Б", според изискванията на съответния документ на Военния комитет. . 01/03/1985
format / format In photography, the size and/or shape of a negative or of the print therefrom. 01/03/1973	**format / формат** Във фотографията, размерът и/или формата на негатива или на снимката от него. 01/03/1973
formation / formation 1. An ordered arrangement of troops and/or vehicles for a specific purpose. 2. An ordered arrangement of two or more ships, units, or aircraft proceeding together under a commander. 01/10/1980	**formation / боен ред, строй, формирование** 1. Определено подреждане на войски и/или машини за изпълнение на конкретна задача. 2. Определено подреждане на два или повече кораба, войскови единици или летателни апарати, действащи заедно под общо командване. 01/10/1980
formatted message text / texte de message formate A message text composed of several sets ordered in a specified sequence, each set characterized by an identifier and containing information of a specified type, coded and arranged in an ordered sequence of character fields in accordance with the NATO message text formatting rules. It is designed to permit both manual and automated handling and processing. *Related terms: free form message text; structured message text.* 01/07/87	**formatted message text / форматиран текст на съобщение** Текст на съобщение, съставен от няколко части, които са подредени в специална последователност, като всяка част се характеризира с отличителен знак и съдържа определена информация, кодирана и организирана в определена последователност от символни полета в съответствие с правилата на НАТО за форматиране на съобщения. Създаден е за да допуска ръчна и автоматична работа и обработка. *Свързан термин: free form message text; structured message text.* 01/07/87

forming up place / position d'attaque - zone de demarrage The last position occupied by the assault echelon before crossing the start line/line of departure. *Synonym: attack position* 01/03/1973	**forming up place / изходен рубеж (преди атака)** Последният рубеж, зает от ударния ешелон преди пресичането на стартовата линия/линията на рубежа на атаката. *Синоним: attack position* 01/03/1973
form lines / courbe figurative Lines resembling contours, but representing no actual elevations, which have been sketched from visual observation or from inadequate or unreliable map sources, to show collectively the configuration of the terrain. 01/03/1973	**form lines / линии на формите на релефа** Линии, наподобяващи контури, които не представляват действителни височини, а са нанесени в резултат на визуално наблюдение или чрез неточни или неблагонадеждни източници с цел да се покаже общия профил на местността. 01/03/1973
form overlay / cadre de surimpression A pattern, such as a report form, grid or map, used as background image. 5/9/2000	**form overlay / форма на изображение** Шаблон, като например форма на доклад, координатна мрежа или карта използвани като образ за заден план. 5/9/2000
forward aeromedical evacuation / evacuation sanitaire aerienne de I'avant - evacuation sanitaire aerienne primaire That phase of evacuation which provides airlift for patients between points within the battlefield, from the battlefield to the initial point of treatment, and to subsequent points of treatment within the combat zone. 01/03/1973	**forward aeromedical evacuation / авиомедицинска евакуация в зоната на бойните действия** Тази фаза от евакуацията, която осигурява превоз по въздуха на пациенти между различни точки на бойното поле; от бойното поле до първоначалното и до последващото място за лечение, в зоната на бойните действия. 01/03/1973
forward air controller / controleur air advance A qualified individual who, from a forward position on the ground or in the air, directs the action of combat aircraft engaged in close air support of land forces. 01/08/82	**forward air controller / преден авионасочвач** Квалифициран военнослужещ, който управлява действията на бойната авиация, при оказване на непосредствена авиационна поддръжка на сухопътните сили, от преден пост за управление (на земята или във въздуха). 01/08/82

forward edge of the battle area / limite avant de la zone de bataille The foremost limits of a series of areas in which ground combat units are deployed, excluding the areas in which the covering or screening forces are operating. Designated to coordinate fire support, the positioning of forces, or the manoeuvre of units. 01/07/1983	**forward edge of the battle area / преден край на района на бойните действия** Предния край на поредицата от райони, в които са развърнати сухопътните бойни подразделения, части и съединения, без районите в които действат силите за прикритие. Създадени са за координиране на огневата поддръжка, разполагане на силите или маневриране на подразделенията. 01/07/1983
forward line of own troops / ligne avant des forces amies A line which indicates the most forward positions of friendly forces in any kind of military operation at a specific time. 01/03/1991	**forward line of own troops / преден край на собствените войски** Линията, която показва предните позиции на собствените сили във всяка военна операция в определен момент. 01/03/1991
forward observer / observateur avanci An observer with forward troops trained to call for and adjust supporting fire and pass battlefield information. 01/03/1981	**forward observer / преден наблюдател** Наблюдател, действащ съвместно с войските на предна линия, обучен да подава заявки за стрелба, да коригира огъня на артилерията и да предава информация от бойното поле. 01/03/1981
forward overlap / recouvrement longitudinal *Preferred term: overlap*. 01/03/1973	**forward overlap / застъпване (препокриване)** *Предпочитан термин: overlap.* 01/03/1973
forward slope / glacis Any slope which descends towards the enemy. 01/03/1973	**forward slope / преден наклон (склон)** Всеки наклон, който се спуска към противника. 01/03/1973
forward tell / transfert ascendant *Related term: track telling.* 01/03/1973	**forward tell / предаване на информация за целите (към висшестояща инстанция)** *Предпочитан термин: track telling.* 01/03/1973
found shipment / marchandise non manifestee Freight received but not listed or manifested. 01/03/1973	**found shipment / намерена пратка** Получен товар, който не е описан или декларирен. 01/03/1973
four-round illumination diamond / tir eclairant a quatre pieces A method of distributing the fire of illumination shells which, by a combination of lateral spread and range spread, provides illumination of a large area. 01/06/1978	**four-round illumination diamond / метод за осветяване с четири осветителни ракети, образуващи "ромб"** Метод за разпределяне на стрелбата на осветителните ракети, който при комбиниране на странично разсейване и разсейване по далечина, осигурява осветяване на голяма площ. 01/06/1978

fragmentary order / ordre simplifie An abbreviated form of an operation order, issued as required, that eliminates the need for restating information contained in a basic operation order. It may be issued in sections. 01/03/1991	**fragmentary order / кратка бойна заповед** Оперативна заповед в съкратена форма, която се издава при необходимост, за да се избегне повтаряне на информацията, съдържаща се в основната оперативна заповед. Може да се издава на части. 01/03/1991
frame / cliche In photography, any single exposure contained within a continuous sequence of photographs. 01/03/1973	**frame / кадър** Във фотографията, всяка отделна снимка от непрекъснатата поредица от фотографски снимки. 01/03/1973
free air overpressure / surpression incidente The unreflected pressure, in excess of the ambient atmospheric pressure, created in the air by the blast wave from an explosion. 01/03/1973	**free air overpressure / превишаване на нормалното въздушно налягане** Неотразеното налягане, което е в излишък от налягането на околната среда и се създава във въздуха от ударната вълна при експлозия. 01/03/1973
free drop / largage en chute libre The dropping of equipment or supplies from an aircraft without the use of parachutes. *Related term: airdrop; air movement; free fall; high velocity drop; low velocity drop; release*. 01/03/1973	**free drop / безпарашутно спускане** Спускането на оборудване или припаси от самолет без използването на парашути. *Свързан термин: airdrop; air movement; free fall; high velocity drop; low velocity drop; release.* 01/03/1973
free fall / saut en commande A parachute manoeuvre in which the parachute is opened, either manually or automatically, at a predetermined altitude. *Related term: free drop*. 01/03/1971	**free fall / свободно падане** Парашутна маневра, при която парашутът се отваря или ръчно или автоматично на предварително определена височина. *Свързан термин: free drop.* 01/03/1971
free form message text / texte de message libre A message text without prescribed format arrangements. It is intended for fast drafting as well as manual handling and processing. *Related terms: formatted message text; structured message text.* 01/07/87	**free form message text / текстово съобщение в свободна форма** Текстово съобщение, което се изготвя без спазване на определените образи. Използва се при ограничено време и при ръчно обработване. *Свързан термин: formatted message text; structured message text.* 01/07/87
free mine / mine derivante In naval mine warfare, a moored mine whose mooring has parted or been cut. *Related terms: floating mine; mine.* 01/1 1/1975	**free mine / дрейфуваща мина** При бойното използване на морски мини, котвена мина, отделена от котвата поради скъсан минреп. *Свързан термин: floating mine; mine.* 01/11/1975

free play exercise / exercice a libre action An exercise to test The capabilities of forces under simulated contingency and/or wartime conditions, limited only by those artificialities or restrictions required by peacetime safety regulations. *Related term: controlled exercise.* 01/06/1984	**free play exercise / учение без предварителен план** Учение за изпитване на способностите на силите при симулирана обстановка и/или военновременни условия, ограничени само от мирновременните условията за безопасност. *Свързан термин: controlled exercise.* 01/06/1984
friend / ami In identification, the designation given to a track, object or entity belonging to a declared, presumed or recognized friendly nation, faction or group. *Related terms: hostile; identification; neutral; unknown.* 1/10/2003	**friend / приятел** При идентифицирането, обозначение дадено на следа, обект или единица, принадлежащи към обявени, предполагаеми или разпознати приятелска страна или група. *Свързан термин: hostile; identification; neutral; unknown.* 1/10/2003
friendly fire / tir fratricide The employment of friendly weapons or munitions with intent to engage the enemy resulting in the unforeseen and unintentional injury or death of friendly personnel or destruction of property. 2018.02.16	**friendly fire / приятелски огън** Използването на оръжия или боеприпаси с цел въздействие върху противостоящи сили, което води до непредвидени и непреднамерени наранявания или смърт на собствен/приятелски личен състав или увреждане на собствени/приятелски материални активи. 17.01.19
friendly force information requirement / besoin en informations sur les forces amies FFIR Information the commander and staff need about the friendly forces available for an operation. MCLSB, 2018.12.06	**friendly force information requirement / искане на информация за приятелски сили** Информацията за планиране и провеждане на операция, необходима на командира и щаба и свързана с наличните приятелски сили. 17.11.2020
friendly-force tracking / suivi des forces amies FFT **blue force tracking** (obsolete) **BFT** (obsolete) The capability to report and monitor the location of friendly forces and to support command and control on those forces. C3B, 2019.05.10	**friendly-force tracking / проследяване на приятелски сили** **blue force tracking (остарял)** **BFT (остарял)** Способността да се докладва и следи местоположението на приятелски сили и да се поддържа командването и управлението им. 17.11.2020

front / front 1. The lateral space occupied by an element measured from the extremity of one flank to the extremity of the other flank. 2. The direction of the enemy. 3. The line of contact of two opposing forces. 4. When a combat situation does not exist or is not assumed, the direction toward which the command is faced. 01/03/1973	**front / фронт** 1. Страничното пространство, заето от дадена част, което се измерва от края на единия фланг до края на другия фланг. 2. Посоката към противника. 3. Линията на контакт между две противоположни сили. 4. Когато не съществува бойна ситуация или такава не се предполага, фронт се нарича посоката, към която е насочено вниманието на командването. 01/03/1973
frontal attack / attaque frontale An offensive manoeuvre in which the main action is directed against the front of the enemy forces. *Related term: flanking attack*. 01/2012/1977	**frontal attack / фронтална атака** Настъпателен маньовър, при който главният удар е насочен срещу фронта на противниковите сили. *Свързан термин: flanking attack* 1/2012/1977
full beam spread / faisceau ouvert *Preferred term: indirect illumination.* 01/1 1/1975	**full beam spread / радиоизлъчване в целия честотен обхват** *Предпочитан термин: indirect illumination.* 01/11/1975
full command / commandement intégral The military authority and responsibility of a commander to issue orders to subordinates. It covers every aspect of military operations and administration and exists only within national services. Note: the term"command"as used internationally, implies a lesser degree of authority than when it is used in a purely national sense. No NATO or coalition commander has full command over the forces assigned to him since, in assigning forces to NATO, nations will delegate only operational command or operational control. *Related terms: administrative control; operational command; operational control.* 4/10/2000	**full command / пълно командване** Военните правомощия и отговорността на командващия/командира да издава заповеди на подчинените си. Обхваща всички аспекти на военните операции и администрацията и съществува само в рамките на национални въоръжени сили. Забележка:Когато се използва в международен контекст, терминът "командване" предполага по-малко правомощия, отколкото когато се използва в чисто национален смисъл. Нито един командир в НАТО няма пълните правомощия над подчинените му сили, защото подчинявайки свои сили на НАТО, нациите предават само оперативното командване или оперативното управление. *Свързан термин: administrative control; operational command; operational control.*17/06/2015

fully planned movement / mouvement entierement planifie A movement which is prepared in detail based on definite data and for which all necessary movement and transportation support will be arranged as required or agreed. This type of movement can be executed on declaration of alert measures or on call. *Related terms: ad hoc movement; partially planned movement.* 01/11/1990	**fully planned movement / планирано придвижване** Придвижване, което е подготвено на базата на точни данни и е осигурено с необходимото оборудване за придвижване и транспорт, в съответствие с поставени изисквания или постигнати договорености. Този вид придвижване може да се извърши при обявяване състояние на тревога или по заявка. *Свързан термин: ad hoc movement; partially planned movement.* 01/11/1990
functional command / commandement fonctionnel A command organization based on military functions rather than geographic areas. *Related term: area command; command*. 01/03/1973	**functional command / функционално командване** Командна структура, чиято организация на работа се базира по-скоро на изпълнението на военни функции, отколкото на географски признак.*Свързан термин: area command; command.* 17/06/2015
fuze / fusee A device that provides the safety and then the functioning of a munition's payload. Note: This term is used in context (artillery fuze, hand grenade fuze, etc.) AC/326, 2018.09.04	**fuze / взривател** Устройство, осигуряващо безопасност и в последствие задействане на основния заряд в боеприпасите. Забележка: Този термин се използва в контекста на: (артилерийски предпазител, ръчна граната, взривател и т.н.) 18.02.2020
fuze cavity / alveole d'amorcage A recess in a charge for receiving a fuze. 01/2012/1979	**fuze cavity / отвор за взривателя** Отвор/вдлъбнатина в заряд от взривно вещество предназначен за поставяне на взривателя. 18.02.2020

G

gap filler radar / radar de couverture complementaire A radar used to supplement the coverage of the principal radar in areas where coverage is inadequate. 01/2012/1974	**gap filler radar/радар за уплътняване на радарното покритие** Радар, използван за осигуряване на покритието на зони, непокрити от основния радар. 01/2012/1974
gap marker / marqucur d'extremite de couloir In land mine warfare, markers used to indicate a minefield gap. Gap markers at the entrance to, and exit from, the gap will be referenced to a landmark or immediate marker. *Related term:marker*. 01/03/1981	**gap marker / знак за указване на неминиран проход (в минно поле)** В бойното използване на земни мини: маркери, които се използват за обозначаване на минни проходи. Знаците в началото и края на прохода се съпоставят с отличителен белег на местността или с най-близкия маркер. *Свързан термин: marker.* 01/03/1981
garnishing / garnissage de camouflage In surveillance, natural or artificial material applied to an object to achieve or assist camouflage. 01/2012/1974	**garnishing / допълнителна маскировка** В разузнаването, естествен или изкуствен материал, приспособен към даден обект за осигуряване или допълване на маскировката. 01/2012/1974
garrison force / garnison All units assigned to a base or area for defence, development, operation, and maintenance of facilities. *Related term: force(s).* 01/03/1973	**garrison force / гарнизонна войска** Всички войскови единици зачислени към една база или район за да отбраняват, разработват, боравят и поддържат съоръженията. *Свързан термин: force(s).* 01/03/1973
G-day / jour G *Related terms: designation of days and hours*. 01/02/89	**G-day / ден "G" (ден на даване на заповед за разгръщане на подразделение)** *Свързан термин: designation of days and hours.* 01/02/89
general air cargo / cargaison aerienne ordinaire Cargo without hazardous or dangerous properties and not requiring extra precautions for air transport. *Related term: cargo.* 01/07/87	**general air cargo / обикновен въздушен товар** Товар, без опасни свойства, който не изисква специални предпазни мерки при въздушно транспортиране. *Свързан термин: cargo.* 01/07/87
general stopping power / pouvoir d'arret general The percentage of a group of vehicles in battle formation likely to be stopped by mines when attempting to cross a minefield. 01/09/1981	**general stopping power / обща спираща способност** Процент от група превозни средства в бойно формирование, които има вероятност да бъдат спрени от мини, когато групата направи опит да премине през минно поле. 01/09/1981

general support / appui général - soutien général GS Support given to the supported force as a whole rather than to any particular subdivision of it. 04/02/2011	**general support / обща поддръжка** Поддръжка на силите като цяло, а не на някое определено формирование от състава им. 27/06/2012
general support reinforcing / action d'ensemble et renforcement GSR A tactical task in which an indirect fire unit fires in support of the force as a whole and, on a secondary basis, provides reinforcing fire for another indirect fire unit. 2020-06-30	
general unloading period / phase de dichargement general In amphibious operations, that part of the ship-to-shore movement in which unloading is primarily logistic in character, and emphasizes speed and volume of unloading operations. It encompasses the unloading of units and cargo from the ships as rapidly as facilities on the beach permit. It proceeds without regard to class, type, or priority of cargo, as permitted by cargo handling facilities ashore. *Related term: initial unloading period.* 01/03/82	**general unloading period / време за общо разтоварване** В морските десантни операции, тази част на движението от корабите към брега, в която разтоварването касае основно материално-техническото обезпечаване и се набляга на скоростта и обема на операциите за разтоварване. Включва разтоварването на войсковите части и товара от корабите колкото се може по-бързо според възможностите на бреговото оборудване. Това се извършва без значение от класата, вида или приоритета на товара. *Свързан термин: initial unloading period.* 01/03/82
generic plan/plan generique A basic plan which is developed for possible operations where some planning factors have not yet been fully identified or cannot be assumed. It identifies at this stage the general capabilities required. 25/09/1998	**generic plan/общ план** Основен план, който се разработва за евентуални операции, където някои от елементите на планиране все още не са напълно идентифицирани или не могат да бъдат предположени. Планът определя необходимите общи способности (капацитет) на този етап. 25/09/1998
geocoded image / image géocodée In photogrammetry, an orthorectified image encoded with grid or geographical coordinates so as to define the position of its pixels in relation to the surface of the earth. *Related terms: geographic coordinates; georeferenced image; grid coordinate system; mosaic; orthorectification.* 14/10/02	**geocoded image / геокодирано изображение** Във фотограметрията, орторектифицирано изображение, кодирано с правоъгълни или географски координати, така че да се определят позициите на неговите пиксели на земната повърхност. *Свързан термин: geographic coordinates; georeferenced image; grid coordinate system; mosaic; orthorectification.* 14/10/02

geographic coordinates / coordonnees geographiques The quantities of latitude and longitude hich define the position of a point on the surface of the earth with respect to the reference spheroid. *Related term: coordinates*. 01/03/1973	**geographic coordinates / географски координати** Стойностите на географската ширина и дължина, които определят местоположението на дадена точка на повърхността на Земята по отношение на референтния елепсоид. *Свързан термин*: *coordinatrs.* 01/03/1973
geomatics / géomatique The science and technology of geospatial information management, including the acquisition, storage, analysis and processing, display and dissemination of georeferenced information. *Related term: geospatial.* 16/07/1999	**geomatics / геоматика** Науката и технологията на управление на глобалната информация, включващи аквизиция, съхраняване, анализ и обработване, показване и разпространяване на георeферирана информация. *Свързан термин: geospatial.* 16/07/1999
georef / georef A worldwide position reference system that may be applied to any map or chart graduated in latitude and longitude regardless of projection. It is a method of expressing latitude and longitude in a form suitable for rapid reporting and plotting. (This term is derived from the words "The World Geographic Reference System") *Related term: coordinates.* 01/03/1973	**georef / географска система "Георeф"** Световна координатна система, която може да се приложи към всяка една карта или схема, разделена на географска ширина и дължина, без значение от проекцията. Това е метод за изразяване на географската ширина и дължина във форма, която е подходяща за бързо докладване и изобразяване на обстановката. (Терминът произлиза от думите "The World Geographic Reference System" - Световна Географска Координатна Система). *Свързан термин: coordinates.* 01/03/1973
geospatial intelligence / renseignement géospatial GEOINT Intelligence derived from the combination of geospatial information, including imagery, with other intelligence data to describe, assess and visually depict geographically referenced activities and features on the earth. 25/08/2014	**geospatial intelligence / геопространствено разузнаване** Разузнавателна информация, получена от комбинирането на геопространствена информация, включително изображения, с други разузнавателни данни, за описване, оценяване и визуално изобразяване на географски привързани дейности и характеристики на местността. 29/02/2016
go around / remise de gaz *Preferred term: overshoot*. 01/08/1979	**go around / заобикалям** *Предпочитан термин: overshoot.* 01/08/1979
go no-go / go no-go The condition or state of operability of a component or system: "go" functioning properly: or "no-go" not functioning properly. 01/03/82	**go no-go / "работи" "не работи"** Положение или състояние на оперативност на някой компонент от дадена система: "работи" - функционира правилно; или "не работи" - не функционира правилно. 01/03/82

government off-the-shelf / gouvernemental sur étagère GOTS Pertaining to a product developed for a national government and made available for authorized use, normally without modification. 26/08/2014	**government off-the-shelf / стандартен търговски продукт, използван от правителствени учреждания GOTS** Отнася се до продукт, разработен за националното правителство и достъпен за оторизирана употреба, обикновено без модификация. 17/05/2016
governmental organization / organisation gouvernementale An organization controlled and financed by its national government. 2016.09.16	**governmental organization - правителствена организация** Организация, контролирана и финансирана от правителството. 27.02.2018
gradient circuit / mise de feu a gradient In mine warfare, a circuit which is actuated when the rate of change, with time, of the magnitude of the influence is within predetermined limits. 01/11/1975	**gradient circuit / градиентна верига** При бойното използване на мини: верига, която се активира, когато степента на промяна във времето на нивото на въздействие е в рамките на предварително определени граници. 01/11/1975
graphic / document graphique Any and all products of the cartographic and photogrammetric art. A graphic may be either a map, chart, or mosaic or even a film-strip that was produced using cartographic techniques. 01/03/1973	**graphic / графика** Всички продукти на картографията и фотограметрията. Графиката може да бъде карта, схема, мозайка или дори фотолента, която е направена посредством картографски техники. 01/03/1973
graphic scale / echelle de distance – echelle graphique - echelle lineaire A graduated line by means of which distances on the map, chart, or photograph may be measured in terms of ground distance. *Related term: scale. Synonym: bar scale; linear scale*. 01/02/1974	**graphic scale / графична скала (линеен мащаб)** Градуирана линия, чрез която разстоянията на карта, схема или снимка могат да се измерят в реални (земни) разстояния. *Свързан термин:* scale. *Синоним: bar scale; linear scale.* 01/02/1974
grapnel /grappin In naval mine warfare, a device fitted to a mine mooring designed to grapple the sweep wire when the mooring is cut. 01/11/1975	**grapnel / котвичка (с няколко лапи)** При бойното използване на морски мини: приспособление, което се поставя на котвеното въже на мината, за да захване тралещата верига, когато е прерязано котвеното въже на мината. 01/11/1975

graticule / graticule 1. In cartography, a network of lines representing the earth's parallels of latitude and meridians of longitude. 2. In imagery interpretation. *Preferred term: reticle. Related term: neatlines.* 01/11/1977	**graticule / мрежа** 1. В картографията, мрежа от линии, които представляват земните паралели на географската ширина и меридианите на географската дължина. 2. При интерпретацията на изображения. *Предпочитан термин: reticle. Свързан термин: neatlines*. 01/11/1977
graticule ticks / amorce de reseau geographique In cartography. short lines indicating where selected meridians and parallels intersect. 01/03/1973	**graticule ticks / засечки на координата мрежа** В картографията, къси линии, които показват къде се пресичат избраните меридиани и паралели. 01/03/1973
gravity extraction / largage par gravite The extraction of cargoes from the aircraft by influence of their own weight. 01/03/1973	**gravity extraction / гравитационно изваждане** Изваждане на товарите от самолета чрез използване на собствената им тежест. 01/03/1973
grazing fire / tir rasant Fire approximately parallel to the groundwhere the centre of the cone of fire does not rise above one metre from the ground. *Related term: fire*. 01/03/1973	**grazing fire / настилен огън** Огън, приблизително успореден на земята, където центърът на конуса на огъня не е на повече от един метър от земята. *Свързан термин: fire*. 01/03/1973
great circle route / orthodromie The route which follows the shortest arc of a great circle between two points. 01/03/1973	**great circle rout / маршрут по голям кръг** Маршрут, който следва най-късата дъга по голям кръг между две точки. 01/03/1973
grid magnetic angle / carroyage – decligrille - declinaison magnetique du carroyage " declinaison magnetique du quadrillage - variation du carroyage –variation du quadrillage Angular difference in direction between grid north and magnetic north. It is measured east or west from grid north. *Synonym: grid variation; grivation. Related term: isogriv*.01/03/1973	**grid magnetic angle / магнитно отклонение (деклинация)** Ъгълът, заключен между географския (истинския) север и магнитния север. Бива източно (+) и западно в зависимост от отклонението на магнитния меридиан спрямо географския. *Синоним*: *grid variation; grivation.*; *Свързан термин:* isogriv. 01/03/1973

grid navigation / navigation-grille A method of navigation using a grid overlay for direction reference. *Related term: navigational grid*. 01/2012/1974	**grid navigation / навигация по координатна мрежа** Навигационен метод, използващ наложена координатна мрежа за уточняване на курса. *Свързан термин: navigational grid*. 01/2012/1974
grid variation / carroyage – decligrille –declinaison magnetique du carroyage – declinaison magnetique du quadrillage – variation du carroyage - variation du quadrillage *Preferred term: grid magnetic angle*. 01/03/1973	**grid variation / изменение на координатната мрежа** *Предпочитан термин: grid magnetic angle*. 01/03/1973
grivation / carroyage - decligrille – declinaison magnetique du carroyage –declinaison magnetique du quadrillage –variation du carroyage - variation du quadrillage *Related term: grid magnetic angle*. 01/03/1973	**grivation / градусна мрежа** *Свързан термин: grid magnetic angle.* 01/03/1973
gross weight / poids total en charge 1. Weight of a vehicle, fully equipped and serviced for operation. including the weight of the fuel, lubricants, coolant, vehicle tools and spares, crew, personal equipment and load. 2. Weight of a container or pallet including freight and binding. *Related term: net weight*. 01/03/82	**gross weight / брутно тегло** 1. Теглото на едно превозно средство, изцяло оборудвано и подготвено за действие, включително теглото на горивото, смазочните материали, инструментите и резервните части, личното оборудване и товара. 2. Теглото на един контейнер или палет, включително стоката и ремъците за привързване. *Свързан термин: net weight.* 01/03/82
ground alert / alerte au sol That status in which aircraft on the ground/deck are fully serviced and armed. with combat crews in readiness to take off within a specified short period of time (usually 15 minutes) after receipt of a mission order. 01/04/1974	**ground alert / бойно дежурство на земята** Състоянието, при което ЛА на земята или палубата е напълно обслужен и въоръжен и има бойни екипажи в готовност да излетят в рамките на определен кратък период от време (обикновено 15 минути) след получаване на заповед за мисия. 01/04/1974

ground control / cheminement par triangulation A system of accurate measurements used to determine the distances and directions or differences in elevation between points on the earth. *Related terms: control point; field control: traverse*. 01/03/1973	**ground control / наземен контрол** Система от прецизни измервания, които се използват за определяне на разстоянията и посоките или разликите във височина между земни позиции. *Свързан термин: control point; field control; traverse.* 01/03/1973
ground-controlled approach procedure / procédure d'approche contrôlée du sol The technique for talking down, through the use of both surveillance and precision approach radar, an aircraft during its approach so as to place it in a position for landing. 13/2012/1999	**ground-controlled approach procedure / процедура за контролиран от земята подход за приземяване** Метод за приземяване с използване на обзорен радар и радар за прецизен подход, на самолет по време на подхождането му, за да се ориентира в позиция за кацане. 13/2012/1999
ground-controlled interception / interception controlee du sol A technique which permits control of friendly aircraft or guided missiles for the purpose of effecting interception. 01/08/1973	**ground-controlled interception / насочван от земята прехват** Техника, която позволява насочването на свои самолети или управляеми ракети с цел осъществяване на успешен прехват. 01/08/1973
ground effect machine / appareil a effet de sol – vehicule a coussin d'air A machine which normally manoeuvres within the zone of the ground effect or on an air cushion. 01/11/1994	**ground effect machine / апарат на въздушна възглавница** Машина, която обикновено се движи в зоната на земния ефект или на въздушна възглавница. 01/11/1994
grounding / mise a la masse The bonding of an equipment case, frame or chassis, to an object or vehicle structure to ensure a common potential. *Related terms: bonding; earthing*. 01/07/1980	**grounding / заземяване** Свързването на корпус, рамка или шаси от оборудването към предмет или превозно средство, за да се подсигури общ потенциал. *Свързан термин: bonding; earthing.* 01/07/1980
ground liaison officer / officer de liaison de l'armee de terre An officer especially trained in air reconnaissance and/or offensive air support activities. These officers are normally organized into teams under the control of the appropriate ground force commander to provide liaison to air force and navy units engaged in training and combat operations. *Related term: air liaison officer*. 01/03/1973	**ground liaison officer / офицер за свръзка към СВ** Офицер, обучен специално по провеждане на въздушно разузнаване и/или въздушна поддръжка при настъпателни действия. Тези офицери обикновено са организирани в групи под контрола на съответния командир от СВ, за да осигурят взаимодействие с войсковите единици от ВВС и ВМС, участващи в тренировъчни и бойни операции. *Свързан термин: air liaison officer.* 01/03/1973

ground liaison section / section de liaison des forces terrestres A ground unit responsible for ground-air liaison under control of the ground headquarters. 01/03/82	**ground liaison section / наземна секция за свръзка** Наземна група, отговаряща за свръзката земя-въздух и под контрола на наземния щаб. 01/03/82
ground mine / mine de fond *Preferred term: bottom mine.* 01/11/1975	**ground mine /дънна мина** *Предпочитан термин: bottom mine.* 01/11/1975
ground nadir / nadir au sol The point on the ground vertically beneath the perspective centre of the camera lens. In a true vertical photograph this coincides with the principal point. 01/03/1973	**ground nadir / земен надир** Точката на земята, вертикално под перспективния център на обектива на камерата. На една истинна вертикална снимка тя съвпада с главната точка. 01/03/1973
ground observer organization / corps d'observateurs terrestres A corps of ground watchers deployed at suitable points throughout an air defence system to provide visual and aural information of aircraft movements. 01/03/1973	**ground observer organization / система от наземни постове за наблюдение** Корпус от наземни наблюдатели, които са заели позиции на подходящи точки в ПВО системата, за осигуряване на визуална и звукова информация за движението на самолетите. 01/03/1973
ground position / point sol The position on the earth vertically below an aircraft. 01/03/1973	**ground position / местоположение (на въздушен обект)** Точката на земята вертикално под ЛА. 01/03/1973
ground position indicator / indicateur de position-sol An instrument which determines and displays automatically the ground position of an aircraft. 01/03/1973	**ground position indicator / индикатор за изобразяване на местоположението** Устройство за автоматично изобразяване на местоположението на въздушен обект. 01/03/1973
ground return / écho de sol The radar reflection from the terrain as displayed and/or recorded as an image. 09/05/00	**ground return / отражение от земната повърхност** Отражение на радарния сигнал от терена, изобразено и/или записано като образ. 09/05/00

ground signal / signal de trafic A visual signal displayed on an aerodrome to give local air traffic rules information to flight crews in the air. *Related term: signal area.* 01/03/1973	**ground signal / наземен сигнал** Визуален сигнал, показан от дадено летище, за информация за местните правила за въздушно движение на летателните екипажи във въздуха. *Свързан термин: signal area.* 01/03/1973
ground speed / vitesse sol The horizontal component of the speed of an aircraft relative to the earth's surface. 01/11/1975	**ground speed / скорост на движение относно земята** Хоризонталният компонент на скоростта на самолета по отношение на повърхността на земята. 01/11/1975
ground support equipment / materiel de servitude au sol GSE [AAEP-02(A)(1), 2014] Equipment needed to carry out servicing and maintenance of an aircraft and its associated mission systems. 2020-02-03	
ground zero / point zéro GZ **surface zero** (obsolete) **SZ (obsolete)** The point on the earth's surface directly above or below a nuclear detonation. 31/10/2013	**ground zero/ епицентър на взрив GZ** Точката от земната повърхност, която е проекция на центъра на ядрен взрив, осъществен над или под нея. 09/06/2016
group of targets / groupe d'objectifs Two or more targets on which fire is desired simultaneously. A group of targets is designated by a letter/number combination or a nickname. 01/08/1976	**group of targets / групова цел** Две или повече цели, по които е желателно да се въздействa едновременно. Груповата цел се обозначава с комбинация от букви/цифри или индекс. 01/08/1976
group rendezvous / point de rendez-vous des forces - rendez-vous des forces *Preferred term: force rendezvous*. 01/08/1976	**group rendezvous / рандеву на група въоръжени сили** *Предпочитан термин: force rendezvous.* 01/08/1976
guard / element de protection A security element whose primary task is to protect the main force by fighting to gain time, while also observing and reporting information. *Related terms: flank guard; screen*. 01/03/1981	**guard / охрана** Елемент на сигурността, чието основно задание е да защищава главната сила като води борба за печелене на време, докато също така наблюдава и докладва информация. *Свързан термин: flank guard; screen.* 01/03/1981

guarded frequency/frequence gardee An enemy frequency used as a source of information, on which jamming is therefore controlled. 09/01/1996	**guarded frequency/защитена честота** Противникова честота, която се ползва като източник на информация, за която преднамерените електромагнитни смущения се контролират. 09/01/1996
guard-ship / batiment de garde A ship detailed for a specific duty for the purpose of enabling other ships in company to assume a lower degree of readiness. 01/03/1973	**guard-ship/ дежурен кораб** Кораб, определен за специално дежурство, позволявайки на другите кораби да поддържат по-ниска степен на бойна готовност. 01/03/1973
guerilla warfare / guerilla Military and paramilitary operations conducted in enemy held or hostile territory by irregular, predominantly indigenous forces. 01/03/1973	**guerilla warfare/ партизанска война** Военни и военизирани операции, които се провеждат в завзета от врага или вражеска територия от нередовни, главно местни въоръжени формирования. 01/03/1973
guidance coverage / zone de guidage That volume of space in which guidance information (azimuth and/or elevation and/or distance) is provided to aircraft to the specified performance and accuracy. This may be specified either with relation to aerodrome/airstrip geometry, making assumptions about deployment of ground equipment or with relation to the coverage provided by individual ground units. 01/09/1981	**guidance coverage/ обхват на насочването** Пространството, в което се осигурява информация за насочване (азимут и/или ъгъл на място и/или разстояние) на самолета за постигане на определените технически параметри и точност на полета. Това може да се определи или по отношение на взаимното разположение на летището/самолета, като се правят предположения за базирането на наземно оборудване, или по отношение на обхвата, осигурен от отделните наземни части. 01/09/1981
guidance station equipment / equipement de guidage au sol The ground-based portion of a missile guidance system necessary to provide guidance during missile flight. 01/03/1973	**guidance station equipment / апаратура за насочване** Наземната част от системата за насочване на ракети, необходима за насочването по време на полета на ракетата. 01/03/1973
guided missile / missile An unmanned self-propelled vehicle whose trajectory or course, while in flight, is controlled. *Related terms: aerodynamic missile: air-to-air guided missile; antiradiation missile: ballistic missile: sea skimmer; surface- to-air guided missile; surface-to-surface guided missile*. 01/08/82	**guided missile / управляема ракета** Безпилотен летателен апарат, чиято траектория или курс се контролира по време на полета. *Свързан термин aerodynamic missile; air-to-air guided missile; antiradiation missile; ballistic missile; sea skimmer; surface-to-air missile; surface-to-surface guided missile.* 01/08/82

guide signs / signal Indicateur Signs used to indicate locations, distances, directions, routes, and similar information. 01/03/1973	**guide signs/ указателни знаци** Знаци, които се използват за указване на местоположението, разстоянията, посоките, маршрутите и друга подобна информация. 01/03/1973
guide specification / specification-type Minimum requirements to be used as a basis for the evaluation of a national specification covering a fuel, lubricant or associated product proposed for standardization action. 01/10/1984	**guide specification / водещи спецификации** Минималните изисквания, които се използват като база за оценяването на националните спецификации, отнасящи се до горивото, смазочните материали или сходен продукт, предложен за стандартизация. 01/10/1984
guinea-pig / cobaye In naval mine warfare, a ship used to determine whether an area can be considered safe from influence mines under certain conditions, or, specifically, to detonate pressure mines. 01/11/1975	**guinea pig / опитна мишка (морско свинче)** При бойното използване на морски мини: кораб, който се използва за определяне дали дадена зона може да се счита за безопасна от въздействието на мините при дадени условия или по-точно за детониране на мини които действат на натиск. 01/11/1975
gull / leurre flottant In electronic warfare, a floating radar reflector used to simulate a surface target at sea for deceptive purposes. 01/2012/1973	**gull / фалшива надводна цел** В радиоелектронната война, плаващ радарен отражател, който се използва да симулира надводна цел за заблуда на врага. 01/2012/1973
gun carriage / afiut - affut de canon A mobile or fixed support for a gun. It sometimes includes the elevating and traversing mechanisms. *Synonym: carriage.* 01/03/1973	**gun carriage / лафет на оръдие** Мобилно или статично съоръжение за подкрепа на оръдието. Понякога включва повдигащия и насочващия механизъм. *Синоним:carriage.* 01/03/1973
gun direction / direction de tir The distribution and direction of the gun-fire of a ship. 01/03/1973	**gun direction / насочване на оръдието** Разпределяне и насочване на оръдието в направление на водене на огъня. 01/03/1973
gun empty/piece vide In artillery and naval fire support, the procedural term used to indicate that a gun is empty as ordered. *Synonym: gun clear.* 16/07/1996	**gun empty/празно оръжие** В артилерийската и военноморската огнева поддръжка, процедурен термин използван, за да покаже, че оръжието е празно, както е заповядано. *Синоним: gun clear.* 16/07/1996
gun-target line / ligne pièce-but An imaginary straight line from gun to target. 02/05/1995	**gun-target line / линия "оръдие-цел"** Въображаема права линия от оръдието до целта. 02/05/1995

gun-type weapon / arme nucleaire type canon A device in which two or more pieces of fissionable material, each less than a critical mass, are brought together very rapidly so as to form a supercritical mass which can explode as the result of a rapidly expanding fission chain. 01/03/1979	**gun-type weapon / ядрен боен припас от артилерийски тип** Устройство, в което два или повече ядрени материала, всеки един с по-малка от критичната маса, се събират много бързо с цел достигане на свръхкритична маса, водеща до експлозия в резултат на бърза верижна реакция на делене. 01/03/1979
gyro-magnetic compass / compas gyromagnetique A directional gyroscope whose azimuth scale is maintained in alignment with the magnetic meridian by a magnetic detector unit. 01/2012/1979	**gyro-magnetic compass / жиромагнитен компас** Насочващ жироскоп, чиято азимутна скала се поддържа в една линия с магнитния меридиан чрез магнитен детектор. 01/2012/1979

H

half-residence time / demi-vie des produits contaminants dans I'atmosphere As applied to delayed fallout, it is the time required for the amount of weapon debris deposited in a particular part of the atmosphere, to decrease to half of its initial value. 01/03/1973	**half-residence time / период на полуразпадане на радиоактивни изотопи от атмосферата** Когато се прилага към забавени радиоактивни частици, това е времето, необходимо да се намали количеството продукти, които са следствие на ядрен взрив, в дадена част на атмосферата наполовина от първоначалната си стойност. 01/03/1973
half thickness / demi-epaisseur Thickness of absorbing material necessary to reduce by one-half the intensity of radiation which passes through it. 01/03/1973	**half thickness / отслабване наполовина** Дебелината на абсорбиращия материал, необходима за да се намали наполовина интензивността на радиацията, преминаваща през него. 01/03/1973
half-tone / demi-teinte Any photomechanical printing surface or the impression therefrom in which detail and tone values are represented by a series of evenly spaced dots of varying size and shape, varying in direct proportion to the intensity of the tones they represent. *Related term: half-tone screen*. 01/03/1973	**half-tone / полутон** Всяка фотомеханична повърхност за печат или отпечатък от нея, в която детайлите и стойностите на тоновете са представени от серия точки с различна големина и форма, вариращи по директната пропорция към интензивността на тоновете, които представят и са разположени на равномерно разстояние една от друга. *Свързан термин*: *half-tone screen.* 01/03/1973
half-tone screen / trame de demi-teinte A series of regular spaced opaque lines on glass, crossing at right angles. Producing transparent apertures between intersections. Used in a process camera to break up a solid or continuous tone image into a pattern of small dots. *Related terms: half-tone; screen.* 01/03/1973	**half-tone screen / полутонов екран** Серии равномерно разположени върху стъкло непрозрачни линии, които се пресичат под прав ъгъл, произвеждайки прозрачни апертури между пресечните точки. Използват се във фото-репродукционната камера за пречупване на плътния или продължителен тонов имидж в шарка от малки точки. *Свързан термин: half-tone; screen.* 01/03/1973
hand-over line / ligne de recueil A control feature, preferably following easily defined terrain features. at which responsibility for the conduct of combat operations is passed from one force to another. 01/07/1985	**hand-over line/ линия на предаване на управлението** Разграничителна линия (рубеж), която следва за предпочитане лесно определими характеристики на терена, на които се предава отговорността за провеждането на бойните операции от едно формирование на друго. 01/07/1985

hang fire / long feu An undesired delay in the functioning of a firing system. 01/10/1978	**hang fire / засечка; закъсняло възпламеняване** Нежелано забавяне при функционирането на огневата система. 01/10/1978
harassing fire / tir de harcelement Fire designed to disturb the rest of the enemy troops. to curtail movement and, by threat of losses. to lower morale. *Related term*: *fire.* 01/03/1973	**harassing fire / обезпокояващ огън** Огън, който се прилага за въздействие върху останалата част от противниковите войски, за забавяне на движението им и за понижаване духа на противника посредством заплаха от загуби. *Свързан термин: fire.* 01/03/1973
harassment / harcèlement Repeated, deliberate and intimidating activities intended to discourage, impede and disrupt. 14/10/02	**harassment / поддържане на степен на безпокойство** Повтарящи се, преднамерени и заплашителни действия целящи да отблъснат, спрат и разрушат. 14/10/02
harbour defence / defence portuaire The defence of a harbour or anchorage and its water approaches against external threats such as: a. submarine, submarine borne, or small surface craft attack: b. enemy minelaying operations; and c. sabotage The defence of a harbour from guided or dropped missiles while such missiles are airborne is considered to be a part of air defence. *Related term: port security*. 01/2012/1974	**harbour defence / защита на пристанище** Защитата на дадено пристанище или котвена стоянка и водните подходи към тях срещу външни заплахи като: а. подводници, средства, базирани на подводници или атаки на малки плавателни съдове; б. противникови операции за поставяне на мини; в. саботаж. Защитата на едно пристанище от управляеми или неуправляеми ракети, се счита за част от ПВО на пристанището. *Свързан термин: port security*. 01/2012/1974
hardened site / site durci A site designed to provide protection against the effects of chemical, biological, radiological and nuclear or conventional weapons. MCJSB, 2019.01.28	**hardened site / дългговременно укритие (бункер)** Съоръжение, конструирано за осигуряване на защита от въздействието на химични, биологични, радиологични и ядрени или конвенционални оръжия. 11.03.2021
hard missile base / base durcie pour missiles A launching base that is protected against a nuclear explosion. 01/07/1985	**hard missile base / ракетна база защитена от ядрена експлозия** База за изстрелване на ракети, която е защитена срещу ядрена експлозия. 01/07/1985

hard stand / 1.aire de stationnement – 2.aire de stockage 1. A paved or stabilized area where vehicles are parked. 2. Open ground area having a prepared surface and used for the storage of material. 01/03/1973	**hard stand / твърда платформа** 1. Повърхност с трайно покритие за паркиране на превозни средства. 2. Открита наземна площ, която има подготвена повърхност и се използва за съхраняване на материали. 01/03/1973
hasty attack / attaque improvisee In land operations, an attack in which preparation time is traded for speed in order to exploit an opportunity. *Related term: deliberate attack*. 01/07/1983	**hasty attack / спешно подготвена атака** При сухопътните операции, нападение, при което подготовката се ускорява, за да се спести време и да се използва открила се възможност. *Свързан термин: deliberate attack*. 01/07/1983
hasty breaching / ouverture de breche rapide The rapid creation of a route through a minefield. barrier or fortification by any expedient method. 01/07/1980	**hasty breaching / преодоляване на минно-взривни заграждения без подготовка** Бързото създаване на маршрут през дадено минно поле, заграждение или фортификационно съоръжение по какъвто и да е експедитивен начин. 01/07/1980
hasty crossing / franchissement dans !a foulee The crossing of an inland water obstacle using the crossing means at hand or those readily available, and made without pausing for elaborate preparations. *Related term: deliberate crossing.* 01/01/1991	**hasty crossing / форсиране без подготовка** Преминаване през водно препятствие чрез използване на подръчни средства за преминаване на препятствието и направено без спиране за специални приготовления. *Свързан термин: deliberate crossing.* 01/01/1991
hasty defence / defense improvisee A defence normally organized while in contact with the enemy or when contact is imminent and time available for the organization is limited. It is characterized by improvement of the natural defensive strength of the terrain by utilization of foxholes, emplacements. and obstacles. *Related term: deliberate defence*. 01/03/1973	**hasty defence / отбрана в съприкосновение с противника** Отбрана, която се организира обикновено по време на контакт с противника или когато сблъсъкът е неизбежен и времето за организиране е ограничено. Характеризира се с подобряване на естествените отбранителни възможности на терена, като се пригаждат за целта стрелкови гнезда, огневи позиции и препятствия. *Свързан термин*: *deliberate defence*. 01/03/1973

hazardous material / matière potentiellement dangereuse HAZMAT Material that may pose a risk for the population, property, safety or the environment owing to its chemical or physical properties or the reactions that it may cause. 2012.01.30	
heading / cap The direction in which the longitudinal axis of an aircraft or ship is pointed usually expressed in degrees clockwise from north (true, magnetic, compass or grid) 1/3/1973	**heading / курс** Посоката, в която са насочени надлъжните оси на самолета или кораба, обикновено изразена в градуси по часовниковата стрелка от север (истински, магнитен, компасен или от координатна мрежа). 01/03/1973
heading indicator / repetiteur de cap An instrument which displays heading transmitted electrically from a remote compass system. 01/11/1980	**heading indicator / индикатор на курса** Инструмент, който показва курса, предаден по електрически път от отдалечена компасна система. 01/11/1980
headroom / hauteur libre The vertical distance between the top of the superstructure of a vehicle or the head of a person and any obstruction above them. *Related term: overhead clearance.* 4/10/00	**headroom / габаритна височина** Вертикалното разстояние между най-високата точка на надстройката на превозно средство или главата на човек и някакво препятствие над тях. *Свързан термин: overhead clearance.* 4/10/00
head-up display / presentation tete haute A display of flight, navigation. attack, or other information superimposed upon the pilot's forward field of view. *Related term: horizontal situation display*. 01/11/1980	**head-up display / индикация на предното стъкло** Изобразяване на полетна, навигационна, бойна или друга информация, която се изобразява в зоната на предния обзор на пилота. *Свързан термин: horizontal situation display.* 01/11/1980
health and medical support / soutien sanitaire A set of actions which contribute to the preparation and preservation of the human potential by full and coherent care. 30/6/05	**health and medical support / здравна и медицинска помощ** Набор от действия, които допринасят за подготовката и съхраняването човешкия потенциал чрез цялостна и последователна грижа. 30/6/05
health service support / soutien santé All services provided directly or indirectly to contribute to the health and well-being of patients or a population. 13/2012/1999	**health service support /медицинско обслужване и осигуряване** Всички услуги осигурявани пряко или непряко за допринасяне за здравето и доброто физическо състояние на пациентите или населението. 13/2012/1999

heavy-lift-ship / batiment transporteur de charges lourdes A ship specially designed and capable of loading and unloading heavy and bulky items. It has booms of sufficient capacity to accommodate a single lift of 100 tons. 01/03/1973	**heavy-lift-ship / кораб-кран за тежки товари** Кораб, проектиран специално за товарене и разтоварване на тежки и обемисти товари. Той има товарни стрели с достатъчен капацитет да поемат единичен товар от 100 тона. 01/03/1973
height / hauteur The vertical distance of a level, a point. or an object considered as a point, measured from a specified datum. 01/03/1973	**height / височина** Вертикалното разстояние до дадено ниво, точка или предмет, който се счита за точка, измерено от определена начална координата 01/03/1973
helicopter approach route / itineraire d'acces d'helicopteres The track or series of tracks along which helicopters move to a specific landing site or landing zone. *Related terms: helicopter lane; helicopter retirement route*. 01/10/1980	**helicopter approach route / маршрут на подхода на хеликоптер** Маршрутът или поредицата от маршрути, по който се придвижват хеликоптерите до определено място или зона за кацане. *Свързан термин: helicopter lane; helicopter retirement route.* 01/10/1980
helicopter assault force / force d'assaut d'helicopteres A task organization combining helicopters. supporting units, and helicopter-borne troop units for use in helicopter-borne assault operations. 01/03/1973	**helicopter assault force / хеликоптерна щурмова група** Оперативна група, в която влизат вертолетите, поддържащите поделения и превозимите с вертолети войски за използване във хеликоптерни десантни действия. 01/03/1973
helicopterborne operation/operation heliportee An operation in which helicopters act in support of a formation, unit or organization to accomplish the movement of troops, supplies and/or equipment. *Related term: airmobile operation*. 20/11/1996	**helicopterborne operation/операция, осигурена с хеликоптерен транспорт** Операция, в която хеликоптерите действат във формирование, подразделение или друга организационна единица, за да се извърши придвижване на войски, запаси и/или оборудване. *Свързан термин: airmobile operation*. 20/11/1996
helicopter direction centre / centre de direction des helicopteres In amphibious operations. the primary direct control agency for the helicopter group/unit commander operating under the overall control of the tactical air control centre. 01/03/82	**helicopter direction centre / център за управление полетите на хеликоптери** Във военноморските операции, основния пункт за управление за командира на групата/подразделението от хеликоптери, който действа под общия контрол на тактическия център за въздушен контрол. 01/03/82

helicopter lane / couloir d'helicopteres A safety air corridor in which helicopters fly to or from their destination during helicopter operations. *Related term: helicopter approach route; helicopter retirement route.* 01/03/1973	**helicopter lane / въздушен коридор за (десантни) хеликоптери** Безопасен въздушен коридор, в който хеликоптерите летят към или в обратна посока от местоназначението си по време на операции. *Свързан термин: helicopter approach route; helicopter retirement route*. 01/03/1973
helicopter retirement route / itineraire de sortie d'helicopteres The track or series of tracks along which helicopters move from a specific landing site or landing zone. *Related terms: helicopter approach route; helicopter lane*. 01/10/1980	**helicopter retirement route / маршрут за оттегляне на хеликоптер** Пътят или серията от маршрути, по който се придвижват хеликоптерите от специалното място или зона за кацане. *Свързан термин: helicopter approach route; helicopter lane*. 01/10/1980
helicopter support team / groupe de soutien des helicopteres A task organization formed and equipped for employment in a landing zone t o facilitate the landing and movement of helicopter-borne troops. equipment and supplies, and to evacuate selected casualties and prisoners of war. 01/08/1979	**helicopter support team / група за поддръжка на хеликоптерни действия** Оперативна група, формирана и оборудвана за работа в зоната за кацане, за да улеснява приземяването и придвижването на войските, превозвани с хеликоптери, оборудването и припасите и да евакуира определени пострадали, ранени и военнопленници. 01/08/1979
helicopter wave / vague d'helicopteres *Related term: wave*. 01/03/1973	**helicopter wave / хеликоптерен ешелон** *Свързан термин: wave*. 01/03/1973
helipad / aire de manoeuvre d'hélicoptères A prepared area, including landing and hover points, designated and used for take-off and landing of helicopters. *Related term: aerodrome.* 30/6/05	**helipad / хеликоптерна площадка** Подготвена площадка, включваща самото приземяване или точката на зависване, проектирана и използвана за кацане и излитане на хеликоптери. *Свързан термин: aerodrome.* 30/6/05
heliport / heliport A facility designated for operating, basing, servicing, and maintaining helicopters. 01/03/1973	**heliport / вертолетна площадка (летище)** Съоръжение, предназначено за ръководене, базиране, обслужване и поддържане на хеликоптери. 01/03/1973

Hertz-Horn / corne Hertz *Preferred term*: *chemical horn*. 01/11/1975	**Hertz-Horn / рог на Херц** *Предпочитан термин: chemical horn.* 01/11/1975
H-hour / heure H *Related term: designation of days and hours*. 01/08/82	**H-hour / час Ч** *Свързан термин: designation of days and hours.* 01/08/82
high altitude / haute altitude Conventionally, an altitude above 10,000 metres (33.000 feet). *Related term: altitude*. 01/03/1973	**high altitude / голяма надморска височина** Обикновено, височина над 10 000 метра (33 000 фута). *Свързан термин: altitude*. 01/03/1973
high altitude burst / explosion nucleaire a haute altitude The explosion of a nuclear weapon which takes place at a height in excess of 100,000 feet (30,000 metres). *Related term: type of burst.* 01/03/1973	**high altitude burst / височинен взрив** Ядрен взрив, който става на височина над 100 000 фута (30 000 метра). *Свързан термин: type of burst.* 01/03/1973
high angle / tir vertical In artillery and naval gun-fire support, an order or request to obtain high angle fire. 01/09/1974	**high angle / голям ъгъл** В артилерийската и военноморска огнева поддръжка, заповед или заявка за стрелба при голям ъгъл на възвишение. 01/09/1974
high angle fire / tir vertical (ou courbe) Fire delivered at angles of elevation greater than the elevation that corresponds to the maximum range of the gun and ammunition concerned; fire, the range of which decreases as the angle of elevation is increased. 01/08/1979	**high angle fire / стрелба при голям ъгъл на възвишение** Огън при ъгли на възвишение по-големи от възвишението, отговарящо на максималния обхват на оръдието и съответните бойни припаси; огън, чийто обхват се намалява при увеличаване на ъгъла на възвишение. 01/08/1979
high density airspace control zone / zone de controle de I'espace aerien a haute densite Airspace of defined dimensions, designated by the airspace control authority, in which there is a concentrated employment of numerous and varied weapons/airspace users. 01/09/1981	**high density airspace control zone / зона за контрол на въздушно пространство с висока концентрация на потребители** Въздушно пространство с определени измерения, обозначено от властите за контрол на въздушното пространство, в което има концентрация на многобройни и различни потребители. 01/09/1981

high velocity drop / largage a vitesse de descente elevee A drop procedure in which the drop velocity is greater than 30 feet per second (low velocity drop) and lower than free drop velocity. *Related terms: airdrop; air movement; free drop; release*. 01/03/1973	**high velocity drop / скоростно спускане на товар от самолета** Процедура за спускане на товар, при която скоростта на спускане е по-голяма от 30 фута в секунда (спускане с ниска скорост) и по-малка от скоростта на свободно падане. *Свързан термин: airdrop; air movement; free drop; release.* 01/03/1973
hill shading / estompage A method of representing relief on a map by depicting the shadows that would be cast by high ground if light were shining from a certain direction. *Related term: shaded relief.* 01/03/1973	**hill shading / метод на сянката** Метод за представяне на релефа на дадена местност на карта посредством изобразяване на сенките, които могат да хвърлят високите релефни форми, ако светлината идва от определена посока. *Свързан термин: shadow relief.* 01/03/1973
hoist / treuil In helicopters, the mechanism by which external loads may be raised or lowered vertically. 01/03/82	**hoist / подемник** При хеликоптерите, механизъм, с който се повдигат или свалят вертикално външни товари. 01/03/82
hold / cale - fixer – maintenir en attente –tenir 1. A cargo stowage compartment aboard ship. "cale"” 2. To maintain or retain possession of by force, as a position or an area. “tenir” 3. In an attack, to exert sufficient pressure to prevent movement or redisposition of enemy forces. “fixer” 4. As applied to air traffic, to keep an aircraft within a specified space or location which is identified by visual or other means in accordance with Air Traffic Control instructions. “maintenir e n attente” 01/03/1973	**hold / товарна кабина; задържам** 1. Кабина за товарен склад на кораба, трюм; 2. Да поддържаш или придобиваш позиция или територия посредством сила. 3. При атака, прилагане на достатъчен натиск за предотвратяване на придвижването или предислокация от страна на противника. 4. Когато се прилага към въздушното движение, задържам самолет на определено място, което се идентифицира чрез визуални или други средства в съответствие с инструкциите за въздушното движение. 01/03/1973
holdee / isole - maintenu en attente *Preferred term: transient*. 01/03/1973	**holdee / временно намиращ се в частта, преходен** *Предпочитан термин: transient* 01/03/1973
hold fire / haite au feu In air defence, an emergency order to stop firing. Missiles already in flight must be prevented from intercepting, if technically possible. *Related term: cease engagement*. 01/07/1983	**hold fire / прекратете огъня** В противовъздушната отбрана, заповед за незабавно прекратяване на стрелбата. Ракетите по време на полет трябва да бъдат отклонени от целта, ако технически е възможно това. *Свързан термин: cease engagement*. 01/07/1983

holding anchorage / mouillage d'attente An anchorage where ships may lie: a. if the assembly or working anchorage, or port, to which they have been assigned is full; b. when delayed by enemy threats or other factors from proceeding immediately on their next voyage; c. when dispersed from a port to avoid the effects of a nuclear attack. *Related terms: assembly anchorage; emergency anchorage; working anchorage.* 01/06/1978	**holding anchorage / рейдова котвена стоянка** Котвена стоянка, където могат да застанат корабите: а. ако е запълнено пристанището за съсредоточаване или работното пристанище/порт; б. когато са задържани от заплахите на противника или други фактори и не могат да продължат веднага със следващото си пътуване; в. когато са разсредоточени от пристанището, за да избегнат ефектите на ядрен удар. *Свързан термин: assembly anchorage; emergency anchorage; working anchorage.* 01/06/1978
holding attack / action de fixation An attack designed to hold the enemy in position, to deceive him as to where the main attack is being made, to prevent him from reinforcing the elements opposing the main attack and/or to cause him to commit his reserves prematurely at an indecisive location. 01/03/1973	**holding attack / задържаща атака** Атака, предопределена за задържане на противника на позициите му, да го заблуди къде ще се осъществи главният удар, да му попречи да усили елементите от бойния ред, противопоставящи се на главния удар и/или да го застави да въведе в бой резервите си преждевременно, на нежелано от него място. 01/03/1973
holding point / point d'attente A geographically or electronically defined location used in stationing aircraft in flight in a predetermined pattern in accordance with air traffic control clearances. *Related term: orbit point*. 01/10/1984	**holding point / зона за изчакване** Определено по географски или електронен способ място във въздуха, което летателните апарати заемат по предварително определена схема, в съответствие с указанията на органите за ръководство на въздушното движение. *Свързан термин: orbit point.* 26/01/2016
holding position / position d'attente A specified location on the aerodrome, close to the active runway and identified by visual means, at which the position of a taxiing aircraft is maintained in accordance with air traffic control instructions. 01/03/1979	**holding position / позиция на изчакване** Определено място на летището близо до действащата писта, което се идентифицира чрез визуални средства и на което местоположението на даден рулиращ самолет се поддържа в съответствие с инструкциите на диспечерската служба. 01/03/1979

holiday / blanc In naval mine warfare, a gap left unintentionally during sweeping or minehunting arising from errors in navigation, station-keeping, dan laying, breakdowns or other causes. 01/11/1975	**holiday / пропуск** При противоминни бойни действия на море: непротрален участък, който се оставя непреднамерено по време на траленето или търсенето на мини, възникващ от грешките в навигацията, при удържането на кораба в дадена точка, поставянето на трални шамандури, аварии или по други причини. 01/11/1975
hollow charge / charge perforante A shaped charge producing a deep cylindrical hole of relatively small diameter in the direction of its axis of rotation. 31/2012/1977	**hollow charge / кумулативен заряд** Специално оформен заряд, който прави дълбок цилиндричен отвор със сравнително малък диаметър по посока на оста на въртене. 31/2012/1977
homing / processus de ralliement The technique whereby a mobile station directs itself, or is directed, towards a source of primary or reflected energy, or to a specified point. 01/03/1979	**homing / самонасочване** Способ, чрез която една мобилна станция се самонасочва или е насочвана към източник или отражател на енергия, или към определена точка. 01/03/1979
homing adaptor / adaptateur de radioralliement A device which, when used with an aircraft radio receiver, produces aural and/or visual signals which indicate the direction of a transmitting radio station with respect to the heading of the aircraft. 01/03/1973	**homing adaptor / прибор за самонасочване** Приспособление, което, при използване с радиоприемник на летателен апарат, произвежда слухови и визуални сигнали, обозначаващи курса на предаващата радиостанция по отношение на посоката на летателния апарат. 01/03/1973
homing guidance / guidage de collision A system by which a missile steers itself towards a target by means of a self-contained mechanism which is activated by some distinguishing characteristics of the target. *See also active homing guidance: passive homing guidance: semi-active homing guidance*. 01/03/1973	**homing guidance / самонасочване** Система, чрез която ракетата се самонасочва към целта със собствен механизъм, който се активира от отличителните характеристики на целта. *Свързан термин: active homing guidance; passive homing guidance; semi-active homing guidance.* 01/03/1973
homing mine / mine a tere chercheuse In naval mine warfare, a mine fitted with propulsion equipment which homes on to a target. *Related term:* mine. 01/11/1975	**homing mine / самонасочваща се мина** При бойното използване на морски мини: мина, снабдена с двигателен механизъм, която се самонасочва към целта. *Свързан термин: mine.* 01/11/1975

hook operation / transport sous elingue In helicopter operations, any transport of underslung loads. *Related term: underslung load*. 01/0719/88	**hook operation / операция с товари на външно окачване** В операциите с хеликоптери, всеки транспорт на закачени отдолу товари. *Свързан термин:* underslung load. 01/07/1988
horizontal action mine / mine a action horizontale In land mine warfare, a mine designed to produce a destructive effect in a plane approximately parallel to the ground. *Related term: mine*. 01/01/1991	**horizontal action mine / мина с хоризонтално действие** При използване на мини на суша: мина, предназначена да произведе разрушителен ефект в равнина, приблизително паралелна на земята. *Свързан термин: mine*. 01/01/1991
horizontal loading / chargement a l'horizontaie Loading of items of like character in horizontal layers throughout the holds of a ship. See also loading. 01/03/1973	**horizontal loading / хоризонтално товарене** Товарене на предмети от еднакъв характер на хоризонтални пластове в трюма на кораба. *Свързан термин: loading*. 01/03/1973
horizontal situation display / visualisation de la situation horizontale An electronically generated display on which navigation information and stored mission and procedural data can be presented. Radar information and television picture can also be displayed either as a map overlay or as a separate image. *Related term: head-up display.* 01/11/1980	**horizontal situation display / планов дисплей** Изображение, създадено по електронен път, на който могат да се представи навигационната информация, предварително записаните данни за задачата и процедурите. Радарната информация и телевизионната картина също могат да се покажат на дисплея или във вид на карта, или като отделен образ. *Свързан термин: head-up display.* 01/11/1980
horizontal situation indicator / plateau de route An instrument which may display bearing and distance to a navigation aid, magnetic heading, track/course and track/course deviation. 01/201119/1973	**horizontal situation indicator / планов индикатор на обстановката** Уред, който показва азимута и разстоянието до навигационното средство, магнитната посока, зададения и действителния курс и отклонението от пътя/курса. 01/11/1973
horn / corne In naval mine warfare, a projection from the mine shell of some contact mines which, when broken or bent by contact, causes the mine to fire. *Related term: switch horn*. 01/11/1975	**horn / рог на мина** При бойното използване на морски мини: изпъкналост от обшивката на някои от контактните мини, която при счупване или огъване при контакт с целта задейства мината. *Свързан термин: switch horn.* 01/11/1975
horse collar / sangle de sauvetage *Preferred term: rescue strop.* 01/06/1984	**horse collar / спасително въже** *Предпочитан термин: rescue strop.* 01/06/1984

hostile / hostile In identification, the designation given to a track, object or entity whose characteristics, behaviour or origin indicate that it is a threat to friendly forces. Designation as hostile does not necessarily imply clearance to engage. *Related terms: friend; identification; neutral; unknown.* 1/10/2003	**hostile / противников** При идентификацията, обозначение дадено на цел, обект или единица, чиито характеристики, поведение или произход показват, че то е заплаха за приятелските сили. Обозначаването като противников не предполага винаги разрешение за откриване на огън. *Свързан термин: friend; identification; neutral; unknown.* 1/10/2003
hostile environment /environnement hostile An environment in which an adversary has the capability and intent to oppose or disrupt operations of friendly forces. *Related terms: non-permissive environment ; permissive environment.* 31/08/2012	**hostile environment / враждебна среда** Среда, в която противостоящите сили имат възможност и намерение да се противопоставят или да възпрепятстват операциите на приятелски сили. 16/05/2013
hostile track / piste hostile A track determined to be a threat in accordance with established criteria. 4/10/00	**hostile track / противникова следа** Следа, определена за заплаха според установените критерии. 4/10/00
host nation / pays hôte A nation which, by agreement: a. receives forces and materiel of NATO or other nations operating on/from or transiting through its territory; b. allows materiel and/or NATO organizations to be located on its territory; and/or c. provides support for these purposes. *Related term: host-nation support.* 4/10/00	**host nation / страна-домакин** Страна (нация), която по силата на споразумение: А. приема сили и средства на НАТО или други страни, които действат на/от територията или преминаващи през нейната територия. Б. позволява на нейна територия да се разположат средства и/или организации на НАТО В. осигурява подкрепа на целите, определени в поддръжката от страната-домакин. *Вж също: host-nation support.* 4/10/00
host-nation post / poste pourvu par le pays hôte **HN post** (admitted) A post in a peacetime establishment, that the host-nation authorities have agreed to fill permanently in view of its national or administrative nature. Note: Host-nation posts are not included in the international manpower ceiling. 18/02/2015	**host-nation post / длъжност, определена за страната-домакин** Длъжност в мирновременното щатно-длъжностно разписание, която страната–домакин се е съгласила да се заема постоянно от нейни представители, с оглед на нейния национален или административен характер. Заб.: Длъжностите, определени за страната-домакин, не се включват в лимита на числеността на международните длъжности. 09/06/2016

host-nation support / soutien du pays hôte **HNS** Civil and military assistance rendered in peace, crisis or war by a host nation to NATO and/or other forces and NATO organizations that are located on,operating on/from, or in transit through the host nation's territory. *Related term(s): host nation.* 31/01/14	**host-nation support / поддръжка от страната-домакин** Гражданска и военна помощ, оказвана от страна-домакин в мирно време, при кризи или по време на война на сили и/или други структури на НАТО, които са разположени и действат на/от или преминават през територията на страната-домакин. *Свързан термин: host nation.* 21/10/14
hot spot / point chaud Region in a contaminated area in which the level of radioactive contamination is considerably greater than in neighbouring regions in the area. 01/03/1973	**hot spot / радиоактивно петно с по-висока степен на радиация** Регион в радиационно заразена зона, в който нивото на радиоактивното заразяване е значително по-голямо отколкото в съседните райони. 01/03/1973
hovering / plongee statique – vol stationnaire A self-sustaining manoeuvre whereby a fixed, or nearly fixed, position is maintained relative to a spot on the surface of the earth or underwater. 01/03/1973	**hovering / зависване на вертолет** Самоподдържаща се маневра, чрез която се поддържа фиксирана или почти фиксирана позиция по отношение на дадена точка от повърхността на земята или над водата. 01/03/1973
hovering ceiling / plafond de vol stationnaire The highest altitude at which the helicopter is capable of hovering in standard atmosphere. It is usually stated in two figures: hovering in ground effect and hovering out of ground effect. 01/03/1973	**hovering ceiling / статичен таван** Най-голямата височина, на която един хеликоптер може да зависне в стандартна атмосфера. Обикновено се изразява при две стойности: зависване при земно влияние и зависване извън земно влияние/при наземен ефект и извън зоната на наземния ефект. 01/03/1973
human intelligence / humint – renseignement humain A category of intelligence derived from information collected and provided by human sources. *Synonym: humint.* 01/01/1983	**human intelligence/разузнаване с хора (с използване на човешки ресурси)** Категория разузнавателна информация добивана от информация събрана и предоставена от хора/човешки ресурси. *Синоним: "humint".* 01/01/1983
humanitarian aid / aide humanitaire The resources needed to directly alleviate human suffering. *Related terms: humanitarian assistance; humanitarian operation.* 22/6/04	**humanitarian aid / хуманитарна помощ** Ресурсите, необходими за незабавно облекчаване на човешкото страдание *Свързан термин: humanitarian assistance; humanitarian operation.* 22/6/04

humanitarian assistance / assistance humanitaire As part of an operation, the use of available military resources to assist or complement the efforts of responsible civil actors in the operational area or specialized civil humanitarian organizations in fulfilling their primary responsibility to alleviate human suffering. *Related terms: humanitarian aid; humanitarian operation.* 22/6/04	**humanitarian assistance / хуманитарна помощ** Като част от операция, употребата на достъпни военни средства за подпомагане или допълване на усилията на отговорните граждански сили в оперативната зона или специализираните граждански хуманитарни организации при изпълнението на основните им отговорности за облекчаване на човешкото страдание. *Свързан термин: humanitarian aid; humanitarian operation.* 22/6/04
humanitarian operation / opération humanitaire **humanitarian relief operation** (admitted) **HUMRO** (admitted) An operation specifically mounted to alleviate human suffering in an area where the civil actors normally responsible for so doing are unable or unwilling adequately to support a population. 2012.01.30	
humanitarian relief operation Preferred term: humanitarian operation.	**humanitarian relief operation** Предпочитан термин: humanitarian operation.
hung store / charge d'armement suspendue An aircraft store that has failed to separate from an aircraft or a launcher although actuated for employment or jettison. 20/06/2006	**hung store /висящ контейнер** Контейнер на летателен апарат, който не се е отделил от летателния апарат или пусково съоръжение, въпреки че е подготвен за изстрелване или изхвърляне. 20/06/2006
hunter track / route du chasseur – route du dragueur In naval mine warfare, the track to be followed by the hunter (or sweeper) to ensure that the hunting (or sweeping) gear passes over the lap track. *Synonym: sweeper track.* 01/1 1/1975	**hunter track / полоса на припокриване** При морската минна война на море: маршрутът, по който преминава противоминния кораб-ловец или търсач (миночистачът), за да бъде сигурен, че търсещото (тралещото) устройство припокрива тралната полоса. *Синоним: sweeper track.* 01/11/1975
hunter-killer group / groupe hunter. killer *Preferred term: antisubmarine carrier group*. 01/03/1973	**hunter-killer group / противоподводна авионосна група** *Предпочитан термин: antisubmarine carrier group.* 01/03/1973

hybrid threat / menace hybride A type of threat that combines conventional, irregular and asymmetric activities in time and space. MCJSB, 2018.04.12	**hybrid threat / хибридна заплаха** Вид заплаха, която съчетава конвенционални, нестандартни и асиметрични дейности във времето и пространството. 17.01.19
hydrographic chart / carte hydrographique - carte nautique A nautical chart showing depths of water. nature of bottom. contours of bottom and coastline. and tides and currents in a given sea or sea and land area. *Synonym:* nautical chart. 01/03/1973	**hydrographic chart / хидрографска карта** Морска карта, която показва дълбочината на водата, видът на дъното и неговия профил и бреговата линия, както и приливите, отливите и теченията в дадено море или морска и брегова зона. *Синоним: nautical chart.* 01/03/1973
hydrography / hydrographie The science which deals with the measurements and description of the physical features of the oceans, seas, lakes, rivers, and their adjoining coastal areas, with particular reference to their use for navigational purposes. 01/03/1973	**hydrography / хидрография** Науката, която разглежда измерванията и описанието на физичните характеристики на океаните, моретата, езерата, реките и прилежащите им брегови зони, със специална насоченост към използването им за навигационни цели. 01/03/1973
hyperbaric chamber / caisson hyperbare -caisson de compression – caisson de piongee –caisson de recompression A chamber used to induce an increase in ambient pressure as would occur in descending below sea level, in a water or air environment. It is the only type of chamber suitable for use in the treatment of decompression sickness in flying or diving. *Synonym: compression chamber; diving chamber; recompression chamber*. 01/10/1984	**hyperbaric chamber /хипербарокамера** Камера, която се използва за пресъздаване на увеличаването на заобикалящото налягане, възникващо при спускане под морското ниво, във водна или въздушна околна среда. Това е единствената подходяща камера за използване при третиране на неразположение поради декомпресия по време на полет или гмуркане. *Синоним: compression chamber; diving chamber; recompression chamber.* 01/10/1984
hyperbolic navigation system / systeme de navigation hyperbolique A radio navigation system which enables the position of an aircraft equipped with a suitable receiver to be fixed by two or more interesting hyperbolic position lines. The system employs either a time difference measurement of pulse transmissions or a phase difference measurement of phase-locked continuous wave transmissions. *Related term: decca; loran*. 01/2012/1974	**hyperbolic navigation system / хиперболична навигационна система** Радионавигационна система, която позволява да се фиксира от две или повече пресичащи се хиперболични линии местоположението на самолет, оборудван с подходящ приемник. Системата използва или измерването на разликата във времето на предаването на импулси, или измерването на фазовата разлика на непрекъснато излъчвани вълни с фазова синхронизация. *Свързан термин: decca; loran.* 01/2012/1974

hyperfocal distance / distance hyperfocale The distance from the lens to the nearest object in focus when the lens is focused at infinity. 01/03/1973	**hyperfocal distance / свръхфокусно разстояние** Разстоянието от обектива до най-близкия предмет, който е на фокус, когато обективът се фокусира на безкрайност. 01/03/1973
hypergolic fuel / carburant hypergolique Fuel which will spontaneously ignite with an oxidizer, such as aniline with fuming nitric acid. It is used as the propulsion agent in certain missile systems. 01/03/1973	**hypergolic fuel / самовъзпламеняващо се гориво** Гориво, което се възпламенява спонтанно с окислител, като например анилин с димяща азотна киселина. Използва се като инициращ двигател в определени ракетни системи. 01/03/1973
hypersonic / hypersonique Of or pertaining to speeds equal to, or in excess of. 5 times the speed of sound. *Related term: speed of sound*. 01/03/1973	**hypersonic / хиперзвуков** За принадлежащ към скорости равни на или по-големи от 5 пъти скоростта на звука. *Свързан термин: speed of sound.* 01/03/1973
hyperstereoscopy / hyperstereoscopie Stereoscopic viewing in which the relief effect is noticeably exaggerated, caused by the extension of the camera base. *Synonym*: *exaggerated stereoscopy*. 01/03/1973	**hyperstereoscopy / хиперстереоскопия** Стереоскопичен оглед, при който яснотата (релефността) на образа е забележимо преувеличена, което се постига с разширяването на основата на камерата. *Синоним: exaggerated stereoscopy*. 01/03/1973
hypobaric chamber / caisson d'altitude –caisson de decompression - caisson de plongee - caisson hypohare A chamber used to induce a decrease in ambient pressure as would occur in ascending to altitude. This type of chamber is primarily used for training and experimental purposes. *Synonym: altitude chamber; decompression chamber; diving chamber.* 01/10/1984	**hypobaric chamber / хипобарокамера** Камера, която се използва, за да пресъздаде намаляване на атмосферното налягане, което възниква при изкачване към дадена надморска височина. Този вид камера се използва предимно за обучение и експериментиране. *Синоним: altitude chamber; decompression chamber; diving chamber.* 01/10/1984

I

identification[1] / identification[1] The indication by any act or means of one's own friendly character or individuality. 15/07/00	**identification[1] / идентифициране[1]** Опознаване чрез някакво действие или посредством свои характеристики или индивидуалност. 15/07/00
identification[2]/ identification[2] The process of attaining an accurate characterization of a detected entity by any act or means so that high confidence real-time decisions, including weapons engagement, can be made. *Related terms: detection; friend; hostile; identification friend or foe; neutral; recognition; unknown.* 01/10/03	**identification[2]/ идентифициране[2]** Процесът на постигане на точна характеристика на разкрития обект от дадено действие или средство, така че реални решения от висока степен на конфиденциалност, включващи използване на оръжия, могат да бъдат направени. *Свързан термин: detection; friend; hostile; identification friend or foe; neutral; recognition; unknown.* 01/10/03
identification[3]/ identification[3] identity In imagery interpretation, the discrimination between objects within a particular type or class. 15/07/00	**identification[3]/ идентифициране[3]** При образното дешифриране, разграничаването между предметите в рамките на определен тип или клас. 15/07/00
identification, friend or foe / identification ami/ennemi A system using electromagnetic transmissions to which equipment carried by friendly forces automatically responds, for example, by emitting pulses, thereby distinguishing themselves from enemy forces. *Commonly called IFF. Related terms: detection; identification; recognition.* 04/02/2011	**identification, friend or foe / система за опознаване "свой-чужд"** Система, която използва електромагнитни предавания, на които оборудването, носено от своите сили, отговаря автоматично, например, като излъчва импулси, разграничавайки се по този начин от вражеските сили. Обикновено се нарича IFF - радиолокационно опознаване "свой-чужд". *Обикновено наричан: IFF. Вж.също: detection; identification; recognition.* 01/08/82
identify / donner son identite To give one's own unique characteristics as an individual, group or organization to prove that one is who one says that one is. MCLSB, 2018.12.06	**identify / идентифицирай / обозначи се** Да предоставят свои собстени уникални характеристики като индивид, група или организация, за да удостоверят, че те са тези, за които се представят. 17.11.2020
identity / identification - identite *Preferred term: identification3*. 01/11/1975	**identity / самоличност** *Предпочитан термин: identification3.* 01/11/1975

identity intelligence / renseignement sur l'identité - I2 [MCM-0229-2014] Intelligence derived from the processing of identity attributes concerning individuals, groups, networks, or populations of interest. MCJSB, 2015-08-20	**identity intelligence / разузнаване, свързано със самоличността** Разузнавателна информация получена от обработката на данни за самоличността на лица, групи, мрежи или общности представляващи интерес. 26.04.2018
igniter / allumeur A device designed to produce a flame or a spark to initiate an explosive train. 18/2012/97	**igniter / възпламенител** Устройство, разработено да произвежда пламък или искра, за да възпламени експлозивната верига. 18/2012/97
illumination by diffusion / eclairage par diffusion *Preferred term: indirect illumination*. 01/11/1975	**illumination by difussion / осветяване посредством дифузия** *Предпочитан термин: indirect illumination.* 01/11/1975
illumination by reflection / eclairage par reflexion *Preferred term: indirect illumination*. 01/11/1975	**illumination by reflection / осветяване посредством отразяване** *Предпочитан термин: indirect illumination.* 01/11/1975
illumination fire / tir eclairant Fire designed to illuminate an area. 01/03/1973	**illumination fire / осветителен огън** Огън за осветяване на дадена площ. 01/03/1973
Image degradation / affaiblissement de l'image The reduction of the inherent optimum potential of individual sensor systems caused by error in sensor operations, processing procedures or incorrect film handling. Reduction in quality caused by unavoidable factors not associated with the sensor system, i.e. atmospherics snow, cover, etc., are not associated with the term. 01/11/1975	**image degradation / влошаване на изображението** Намаляването на присъщия оптимален потенциал на индивидуалните датчици, причинено от грешка във функционирането на датчиците, процедурите по проявяване или неправилната работа с филма. Намаляването на качеството, причинено от неизбежни фактори, които не са свързани с датчиците, т. е. атмосферни условия, сняг, покритие и т. н. не се свързват с този термин. 01/11/1975
image displacement / deformation de l'image In a photograph, any dimensional or positional error. 01/03/1973	**image displacement / изместване на образа** Във фотографията, всяка грешка в измерванията или позиционирането. 01/03/1973

image map / iconocarte In photogrammetry, a map made from an image or image mosaic, usually overlaid with a grid or graticule, and cartographically enhanced to aid interpretation. Note: it may be in hard or soft copy format and be capable of substituting a conventional map product. *Related terms: graticule; military grid; mosaic; photomap.* 14/10/02	**image map /фотокарта (сателитна) карта** Във фотограметрията, карта изработена от изображение или мозайка от изображения, обикновено покрита с координатна мрежа и обработена картографски за подпомагане на разчитането. Забележка: Тя може да бъде хартиена или в електронен формат и може да замени обикновения картен продукт. *Свързан термин: graticule; military grid; mosaic; photomap.* 14/10/02
image motion compensation / compensation de file Movement intentionally imparted to film at such a rate as to compensate for the forward motion of an air or space vehicle when photographing ground objects. 01/03/1973	**image motion compensation / корекция на движението на образа** Движение, което се придава преднамерено на филма при такава скорост, че да коригира движението напред на летателния апарат, когато се правят снимки на наземни обекти. 01/03/1973
imagery / imagerie Collectively , the representations of objects reproduced electronically or by optical means on film electronic display devices, or other met a. 01/03/1973	**imagery / образ** Представянето на обекти, репродуцирани по електронен път или посредством оптически средства на филм, електронни дисплеи и други средства. 01/03/1973
imagery collateral / documents d'interpretation The reference materials which support the imagery interpretation function. 01/06/1978	**imagery collateral / сродство на образите** Отправни материали, които подкрепят функцията за интерпретация на образите. 01/06/1978
imagery correlation / correlation de representation The mutual relationship between the different signatures on imagery from different types of sensors in terms of position and the physical characteristics signifed. 01/11/1975	**imagery correlation / връзка между образите** Взаимовръзки между различните характеристики на образите от различни видове датчици, от гледна точка на местоположението и изразените им физически характеристики. 01/11/1975
imagery data recording / enregistrement des donnees de representation The transposing of information relating to the airborne vehicle, and sensor, such as speed, height, tilt, position and time, to the matrix block on the sensor record at the moment of image acquisition. 01/2012/1976	**imagery data recording / записване на данни с визуална информация** Прехвърлянето на информация за летателния апарат и възприемащите прибори за скорост, височина, наклон, местоположение и време, към матричния блок за запис на датчика в момента на придобиване на образа. 01/2012/1976

imagery exploitation / exploitation photographique The cycle of processing and printing Imagery to the positive or negative state, assembly into imagery packs, identification, interpretation, mensuration, information extraction, the preparation of reports and the dissemination of information. 01/09/1974	**imagery exploitation / разработване на образа** Цикълът на обработване и отпечатване на образи върху позитиви или негативи, събиране в образни пакети, идентифициране, тълкуване, измерване, изваждане на информация, подготовка на доклади и разпространяване на информация. 01/09/1974
imagery intelligence / renseignement par imagerie IMINT Intelligence derived from imagery acquired from sensors that can be ground-based, seaborne or carried by air or space platforms. 2020-11-13	
imagery interpretation / interpretation d'une representation – interpretation photographique 1. The process of location, recognition, identification, and description of objects, activities. and terrain represented on imagery. 2. The extraction of information from photographs or other recorded images. *Synonym: photographic interpretation.* 01/2012/1974	**imagery interpretation / дешифриране на образи** 1. Процесът на определяне на местоположението, разпознаване, идентифициране и описване на различни предмети, мероприятия и представяне на терена върху образи. 2. Изваждане на информация от снимки или други записани образи. *Синоним: photographic interpretation.* 01/2012/1974
imagery interpretation key / cle d'interpretation Any diagram, chart, table, list, or set of examples, etc., which is used to aid imagery interpreters in the rapid identification of objects visible on imagery. *Synonym: photo interpretation key.* 01/03/1973	**imagery interpretation key / ключ за дешифриране на образи** Всяка диаграма, схема, таблица, списък, или поредица примери и т. н., които се използват като помощ при дешифриране на образите при бързо идентифициране на предмети, които се виждат на образите. *Synonym*: *photo interpretation key.* 01/03/1973
imagery pack / dossier de representation d'objectif An assembly of the records from different imagery sensors covering a common targetarea. 01/2012/1974	**imagery pack / пакет от образи** Монтаж на записите от различните датчици за образи, които напълно покриват определена обща зона на целите. 01/2012/1974

imagery sortie / sortie de reconnaissance photographique - sortie photographique One flight by one aircraft for the purpose of recording air imagery. *Synonym: photographic sortie*. 01/03/1973	**imagery sortie / полет за фоторазузнаване** Полет, извършван от даден летателен апарат с цел заснемане на обекти от въздуха. *Синоним: photographic sortie*. 01/03/1973
immediate air support / appui aerien immediat - appui aerien urgent Air support to meet specific requests which arise during the course of a battle and which by their nature cannot be planned in advance. *Related term: air support*. 01/03/1973	**immediate air support / незабавна въздушна поддръжка** Въздушна поддръжка в отговор на възникнала в хода на бойните действия конкретна необходимост, която не може да бъде планирана предварително поради нейното естество. *Свързан термин: air support.* 27/01/2015
immediate decontamination / decontaminatior immediate Decontamination carried out by an individual upon becoming contaminated, to save life and minimize casualties. This may include decontamination of some personal clothing and/or equipment. *Related terms: decontamination; operational decontamination; thorough decontamination.* 01/11/1991	**immediate decontamination / незабавно обеззаразяване** Обеззаразяване, което се провежда от заразен личен състав, за да спаси живота си и да намали пораженията. То може да включва обеззаразяване на личното облекло и/или снаряжението. *Свързан термин: decontamination; operational decontamination; thorough decontamination*. 17/06/2015
immediately vital cargo / cargaison immediatement vitale A cargo already loaded which the consignee country regards as immediately vital for the prosecution of the war or for national survival, notwithstanding the risk to the ship. If the cargo is carried in a ship of another nation, then that nation must agree to the delivery of the cargo. The use of this term is limited to the period of implementation of the shipping movement policy. *Related term: cargo.* 01/03/1973	**immediately vital cargo / особено важен и спешен товар** Натоварен на кораб товар, който се счита от страната- получател за спешен и имащ стратегическо значение за воденето на войната или за националното оцеляване, въпреки риска за кораба. Ако товарът се превозва от кораб на друга страна, тогава тази страна трябва да се съгласи да достави товара. Употребата на термина е ограничена в рамките на периода на внедряване на специална политика за движение на корабите. *Свързан термин: cargo.* 01/03/1973
immediate operational readiness / situation pare a combattre The state in which an armed force is ready in all respects for instant combat. *Related terms: nuclear weapon exercise; nuclear weapon manoeuvre*. 01/03/1981	**immediate operational readiness / незабавна бойна (оперативна) готовност** Състояние, при което дадени въоръжени сили са готови във всяко отношение за незабавни бойни действия. *Свързан термин: nuclear weapon exercise; nuclear weapon manoeuvre.* 01/03/1981

impact action fuze Preferred term: impact fuze. 2019	**impact action fuze / ударен взривател** Предпочитан термин: impact fuze 18.02.2020
impact fuze / fusée d'impact **direct action fuze** (admitted) **impaction action fuze** (obsolete) A fuze designed to be initiated by the stimulus of impact. CASG, 2019.03.20	**impact fuze / контактен взривател** **direct action fuze** (admitted) **impaction action fuze** (obsolete) Взривател, проектиран да се задейства чрез удар или при контакт. 18.02.2020
impact area / receptacle - zone d'impact An area having designated boundaries within the limits of which all ordnance is to make contact with the ground. 01/03/1973	**impact area / зона на огневото поражение** Зона с определени граници, в рамките на които всички боеприпаси трябва да попаднат. 01/03/1973
impact point / point d'impact *Preferred term: point of impact2.* 01/2012/1974	**impact point / място на приземяване** *Предпочитан термин: point of impact2.* 01/2012/1974
impact pressure / pression d'impact The difference between pilot pressure and static pressure. 01/08/1979	**impact pressure / динамично налягане** Разликата между пълното пилотно налягане и статичното налягане. 01/08/1979
implementation / mise en application In NATO standardization, the performance of an obligation laid down in a NATO standardizaton agreement. *Related terms: NATO standardization agreement; ratification; reservation*. 20/05/2005	**implementation / прилагане** В стандартизационната област на НАТО, изпълняването от дадена страна-членка на задължения, които са уточнени в стандартизационно споразумение. *Свързан термин: NATO standardization agreement; ratification; reservation.* 20/05/2005
implosion weapon / arme a implosion A device in which a quantity of fissionable material, less than a critical mass, has its volume suddenly decreased by compression, so that It becomes supercritical and an explosion can take place. The compression is achieved by means of a spherical arrangement of specially fabricated shapes of ordinary high explosive which produce an inwardly-directed implosion wave. the fissionable material being at the centre of the sphere. 01/11/1985	**implosion weapon / боен припас с имплозивен заряд** Устройство, съдържащо ядрен материал, с маса по-малка от критичната, чиито обем намален при внезапно свиване, предизвиква образуването на надкритична маса на същия, при което може да се получи експлозия. Внезапното свиване се постига посредством сферично подреждане на специално изработени форми от обикновен мощен експлозив, при взривяването на който се произвежда насочена навътре имплозивна вълна, като ядреният материал се намира в центъра на сферата. 01/11/1985

imprint / reference de publication Brief note in the margin of a map giving all or some of the following: date of publication, printing, name of publisher, printer, place of publication, number of copies printed, and related information. 01/03/1973	**imprint / кратка информационна бележка** Кратка бележка в полето на картата, в която се дава цялата или част от следната информация: дата на публикуване, печатане, името на издателя, печатницата, място на публикуване, брой на издадените екземпляри и друга подобна информация. 01/03/1973
improvised early resupply / ravitaillement improvise The onward movement of commodities which are available on land and which can be readily loaded into ships. *Related term: element of resupply*. 01/03/1973	**improvised early resupply / бързо попълване на запасите** Движението напред на наличните на брега стоки, които могат веднага да бъдат натоварени на кораби. *Свързан термин: element of resupply.* 01/03/1973
improvised explosive device / engin explosif improvisé IED A device placed or fabricated in an improvised manner incorporating destructive, lethal, noxious, pyrotechnic or incendiary chemicals and designed to destroy, incapacitate, harass or distract. Note: It may incorporate military stores, but is normally devised from non-military components. *Related terms: area clearance; demining; explosive ordnance; proofing.* 03/02/2011	**improvised explosive device / импровизирано взривно устройство** Устройство, поставено или изработено по импровизиран начин, включващо разрушителни, смъртоносни, вредни, пиротехнически или запалителни химически вещества и предназначено да разрушава, възпрепятства, безпокои или отвлича вниманието. Заб.: То може да съдържа военни елементи (материали), но обикновено е изработено от невоенни компоненти (материали). *Свързан термин*: *area clearance; demining; proofing.* 27/06/2012
incapacitating agent / agent incapacitant A chemical agent which produces temporary disabling conditions which (unlike those caused by riot control agents) can be physical or mental and persist for hours or days after exposure to the agent has ceased. Medical treatment, while not usually required, facilitates a more rapid recovery. *Related terms: chemical agent; riot control agent.* 01/03/1982	**incapacitating agent / временно изваждащо от строя бойно отровно вещество** Химическо вещество, с действие различно от това на веществата, използвани при борба с масовите безредици, което временно изважда личния състав от строя чрез предизвикване на физически или психически увреждания, чието действие продължава часове или дни след като излагането на това вещество е преминало. Медицинското лечение, което обикновено не е задължително, може да ускори значително възстановяването на организма. *Свързан термин: chemical agent; riot control agent.* 01/03/1982
inclination angle / assiette longitudinale *Preferred term: pitch angle*. 01/2012/1979	**inclination angle / ъгъл на наклон (тангаж)** *Предпочитан термин: pitch angle.* 25/10/2011

indefinite call sign / indicatif d'appel A call sign which does not represent a specific facility, command, authority, activity, or unit, but which may represent any one or any group of these. *Related terms: call sign; collective call sign; international call sign; net call sign; tactical call sign; visual call sign; voice call sign.* 01/03/1973	**indefinite call sign / неопределена (окръжна) позивна** Позивна, която не представлява конкретен орган, командване, инстанция, мероприятие или формирование, но която може да представлява всяко едно или група от горепосочените. *Свързан термин: call sign.* 25/11/2011
independent / independant A merchant ship under naval control sailed singly and unescorted by a warship. *Related term: military independent.* 01/06/1978	**independent / независим** Търговски кораб, който се намира под контрол на военноморските сили и плава самостоятелно без да е ескортиран от военен кораб. *Свързан термин: military independent.* 01/06/1978
independent ejection system / systeme d'ejection independent *Related term: ejection systems*. 01/03/1981	**independent ejection system / независима система за катапултиране** *Свързан термин: ejection systems.* 01/03/1981
independent mine / mine autonome A mine which is not controlled by the user after laying. *Related term: mine*. 01/11/1994	**independent mine / неуправляема мина** Мина, която не се контролира след поставянето й. *Свързан термин: mine.* 01/11/1994
index contour line / courbe maitresse A contour line accentuated by a heavier line weight to distinguish it from intermediate contour lines. Index contours are usually shown as every fifth contour with their assigned values to facilitate reading elevations. *Related term: intermediate contour line*. 01/03/1973	**index contour line / удебелена контурна линия** Контурна линия, която е удебелена, за да се отличава от междинните контурни линии. Удебелените (индексни) контури обикновено са всяка пета линия, показана с определената й стойност, за да се улесни разчитането на височините. *Свързан термин: intermediate contour line.* 01/03/1973
index to adjoining sheets / carton index *Preferred term: inter-chart relationship diagram*. 01/11/1991	**index to adjoining sheets / индекс на съседните листи** *Предпочитан термин: inter-chart relationship diagram.* 01/11/1991
indicator / indice In intelligence usage, an item of information which reflects the intention or capability of a potential enemy to adopt or reject a course of action. 01/03/1981	**indicator /индикатор, разузнавателен признак** В разузнаването, части от информация, която отразява намерението или способността на потенциалния противник да предприеме или отхвърли евентуално действие. 01/03/1981

indirect air support / appui aerien indirect Support given to land or sea forces by air action against objectives other than enemy forces engaged in tactical battle. It includes the gaining and maintaining of air superiority interdiction, and harassing. *Related terms: close air support; immediate air support; on-call mission; preplanned air support; tactical air support.* 01/03/1973	**indirect air support / непряка авиационна поддръжка** Поддръжката на авиацията в интерес на сухопътните или военноморските сили срещу цели, различни от противниковите сили, които пряко участват в тактическите бойни действия. Тя включва постигането и поддържането на въздушно превъзходство и възпрепятстващи действия. *Свързан термин: close air support; immediate air support; on-call mission; preplanned air support; tactical air support.* 27/01/2015
indirect fire / tir indirect Fire delivered at a target which cannot be seen by the aimer. *Related term: fire.* 01/03/1973	**indirect fire / стрелба от закрита позиция** Стрелба по цел, която не може да се види от стрелеца. *Свързан термин: fire.* 01/03/1973
indirect illumination / eclairage indirect Battlefield illumination provided by employing searchlight or pyrotechnic illuminants using diffusion or reflection. a. Illumination by diffusion: illumination of an area beneath and to the flank of a slightly elevated searchlight or of pyrotechnic illuminants. by the light scattered from atmospheric particles. b. Illumination by reflection: illumination of an area by reflecting light from low cloud. Either or both of these effects are present when a searchlight is used in defilade or with its beam spread to maximum width. *Related terms: battlefield illumination.* 01/11/1975	**indirect illumination / непряко осветяване** Осветяване на бойното поле, осигуряващо се от прожектор или от пиротехнически осветителни средства, посредством разсейване или отразяване на светлината. а. Осветяване чрез разсейване на светлината: осветяване на зона под или до лъча на наклонен прожектор или от пиротехнически осветителни средства посредством разсейвана от атмосферни частици светлина. б. Осветяване чрез отразяване: осветяване на зона посредством отразена от ниски облаци светлина. Всяко едно от тези явления или и двете заедно се наблюдават, когато се използва прожектор в укритие или когато неговият лъч е максимално разпрострян. *Свързан термин: battlefield illumination.* 25/11/2011

individual chemical, biological, radiological and nuclear protection / mesures individuelles de protection chimique, biologique, radiologique et nucléaire – mesures individuelles de protection nucléaire, radiologique, biologique et chimique Protection provided to an individual in a chemical, biological, radiological and nuclear environment by protective clothing and equipment. 26/09/2009	**individual chemical, biological, radiological and nuclear protection / индивидуална химическа, биологическа, радиологическа и ядрена защита** Защита, осигурявана на всеки, който се намира в химическа , биологическа, радиологическа и ядрена среда чрез използване на защитно облекло и друго защитно оборудване. 14/2012/2010
individual protective equipment / équipement de protection individuel IPE In chemical, biological, radiological and nuclear defence, the personal equipment intended to physically protect an individual from the effects of chemical, biological, radiological and nuclear substances. 10/04/2014	**individual protective equipment/ индивидуални средства за защита IPE** При защита от химическо, биологическо, радиоактивно и ядрено оръжие, личната екипировка, необходима на всяко лице за физическа защита от въздействието на химически, биологически, радиоактивни и ядрени вещества. 17/05/2016
induced precession / precession induite A precession resulting from a torque. deliberately applied to a gyro. *Related term: precession*. 01/08/1976	**induced precession / причинена прецесия** Прецесия, която произлиза от усилие, приложено нарочно (с цел) върху жироскоп. *Свързан термин: precession.* 01/08/1976
induction circuit / mise de feu a induction In naval mine warfare, a circuit actuated by the rate of change in a magnetic field due to the movement of the ship or the changing current in the sweep. 01/11/1975	**induction circuit / индукционна верига** В морската минна война: верига, която се активира от скоростта на промяна на магнитното поле поради движението на кораба или промяната на тока при неконтактно тралене. 25/11/2011
inert filling / charge inerte A prepared non-explosive filling of the same weight as the explosive filling. *Related term: charge*[2] 01/11/1975	**inert filling / инертен заряд** Подготвен невъзпламеним заряд с тегло като на възпламенимия заряд. *Свързан термин: charge*[2]*.* 01/11/1975
inertial navigation system / systeme de navigation a inertie A self-contained navigation system using inertial detectors, which automatically provides vehicle position, heading and velocity. 01/10/1980	**inertial navigation system / инерциална система за навигация** Самостоятелна навигационна система, използваща инерциални датчици за автоматично определяне на местоположението, посоката на движение и скоростта на средството. 25/11/2011

inert mine / mine inerte - mine morte A mine or replica of a mine incapable of producing an explosion. *Related terms: disarmed mine; drill mine; instructional mine; mine[2]; practice mine[1,2].* 01/11/1986	**inert mine /инертна мина** Мина или макет на мина, която не е в състояние да произведе експлозия. *Свързан термин: disarmed mine; drill mine; instructional mine; mine[2]; practice mine[1,2].* 25/11/2011
infill / teinte de remplissage In cartography, the filling of an area or feature with colour, e.g. roads, town shapes, lakes, etc. 01/03/1973	**infill / запълване** В картографията, попълване на някоя зона или характеристика с цвят; например, пътища, очертания на градове, езера и др. 01/03/1973
infiltrate / infiltrer To covertly move into or through an area under hostile control. 2020-01-20	
infiltration / infiltration A technique and process in which a force moves as individuals or small groups over, through or around enemy positions without detection. 01/08/1982	**infiltration / проникване (в разположението на противника)** Техника и процес, в които дадени сили се придвижват поотделно или на малки групи над, през или около вражеските позиции без да бъдат забелязани. 01/08/1982
in-flight report / compte rendu en vol A standard form of message whereby air crews report mission results while in flight. It is also used for reporting any other tactical information sighted of such importance and urgency that the delay, if reported by normal debriefing, would negate the usefulness of the information. 01/03/1973	**in-flight report / доклад в полет** Стандартна форма на съобщение, чрез което летателните екипажи докладват резултатите от мисията по време на полета. Използва се също така за докладване на всякаква друга тактическа информация с такава важност и срочност, че ако бъде докладвана след приключване на полета, би била безполезна. 25/11/2011
influence field / champ d'influence The distribution in space of the influence of a ship or minesweeping equipment. 01/2012/1976	**influence field / зона на въздействие** Разпределение в пространството на влиянието на кораба или на тралещото устройство. 25/11/2011
influence mine / mine a influence A mine actuated by the effect of a target on some physical condition in the vicinity of the mine or on radiations emanating from the mine. *Related term: mine.* 01/11/1994	**influence mine / безконтактна мина** Мина, която се активира от влиянието на целта върху физическото състояние на околната среда в близост до мината или върху излъчването от мината. *Свързан термин: mine.* 25/11/2011

influence release sinker / crapaud à largage à influence In naval mine warfare, a sinker which holds a moored or rising mine at the seabed and releases it when actuated by a suitable target influence. *Related term: sinker.* 04/10/2000	**influence release sinker / котва, освобождаваща мината при определено въздействие** В морската минна война: котва, която държи котвената мина на позиция или изплаващата мина на морското дъно и я освобождава при активиране от подходящо въздействие. *Свързан термин: sinker.* 25/11/2011
influence sweep / drague à influence In naval mine warfare, a sweep designed to produce an influence similar to that produced by a ship and thus actuate mines. 04/10/2000	**influence sweep / неконтактен трал** В морската минна война трал, проектиран така че да предизвиква въздействие, подобно на това на кораб, и по този начин да активира мините. 25/11/2011
information / information – renseignement brut Unprocessed data of every description which may be used in the production of intelligence. *Related terms: collection plan; intelligence cycle.* *01/11/1991;* MCJSB, 2015.12.14	**information/информация/сведение** Необработени данни от всякакво естество, които могат да се използват за създаване на разузнавателен продукт. *Свързан термин: collection plan; intelligence cycle.* 20/11/2017
information activities / activités d'information IA Actions designed to affect information and/or information systems. [derived from: MC 422/5] Note: Information activities can be performed by any actor and include protection measures. [derived from: MC 422/5] 2020-01-15	**information activities - информационни дейности** Действия, предназначени да въздействат върху информацията и/или информационно-базираните системи. Забележка: Информационните дейности могат да се изпълняват от всеки участник в операцията и включват мерки за защита. 2020-01-15
information box / cadre d'informations A space on an annotated overlay, mosaic, map, etc., which is used for identification, reference, and scale information. *Related terms: reference box; reliability diagram*. 01/07/1988	**information box / легенда на карта** Място на анотирана схема, мозайка, карта и т. н., което се използва за идентифициране, справка и информация за мащаба. *Свързан термин: reference box; reliability diagram.* 01/07/1988
information element / élément d'information IE The factual content of information described by terms referring to specific concepts with their unique characteristics and relationships. MCJSB, 2015.08.20	**information element - информационен елемент** Реалното съдържание на информацията, описано чрез термини, обясняващи специфични понятия, с техните уникални характеристики и връзки. 27.02.2018

information environment / environnement informationnel IE An environment comprised of the information itself, the individuals, organizations and systems that receive, process and convey the information, and the cognitive, virtual and physical space in which this occurs. 2020-05-13	
information requirement / besoin en renseignement brut IR In intelligence usage, information regarding an adversary or potentially hostile actors and other relevant aspects of the operational environment that needs to be collected and processed to meet the intelligence requirements of a commander. *Related terms: collection plan; intelligence; intelligence cycle.* 1980.07.01	**information requirement / besoin en renseignement brut/ информационно изискване** В разузнаването, информация относно противник или потенциално враждебни участници и други свързани характеристики на оперативната среда, която трябва да се събере и обработи, за да удовлетвори разузнавателните изисквания на командира. *Свързан термин: collection plan; intelligence; intelligence cycle.* 27/06/2012
information system / système d'information An assembly of equipment, methods and procedures and, if necessary, personnel, organized to accomplish information processing functions. 14/10/2002	**information system / информационна система** Съвкупност от оборудване, методи и процедури и ако е необходимо личен състав, организирани за изпълняването на функции от информационния процес. 14/10/2002
infra-red film / film infrarouge Film carrying an emulsion especially sensitive to the near infra-red portion of the electromagnetic spectrum. 01/11/1977	**infra-red film / инфрачервен филм** Филм, в който има емулсия, особено чувствителна към инфрачервения диапазон на електромагнитния спектър. 01/11/1977
infrared linescan system / analyseur infrarouge a balayage lineaire A passive airborne infra-red recording system which scans across the ground beneath the flight path, adding successive lines to the record as the vehicle advances along the flight path. *Related term: laser linescan system.* 01/2012/1979	**infrared linescan system / инфрачервена сканираща система** Пасивна бордова система за инфрачервено записване, която сканира земята под траекторията на полета, прибавяйки последователни линии към записа при полета по маршрута. *Свързан термин: laser linescan system.* 25/11/2011

inhibition / inhibition Action taken to prevent an unacceptable functioning of explosive ordnance by interrupting its functioning or separating its essential components. Note: The explosive ordnance may remain active and the condition resulting from inhibition may be reversible if the means to achieve the inhibition are removed. 02/05/13	**inhibition / временно възпрепятстване задействането на боен припас** Предотвратяване на нежелано задействане на боен припас чрез прекъсване на действието му или отстраняване на негови основни компоненти. Забележка: Бойният припас може да остане активен и състоянието - резултат от възпрепятстващото действие- може да е обратимо, ако се отстранят факторите за временното му възпиране. 30/09/2014
initial approach[1]/ approche initiale[1] That part of an instrument approach procedure in which the aircraft has departed an initial approach fix or point and is manoeuvring to enter the intermediate or final approach. It ends at the intermediate fix or point or, where no intermediate segment is established, at the final approach fix or point. 01/06/1984	**initial approach[1]/ начален етап на захода за кацане[1]** а. Част от процедурата за инструментален заход, при която ЛА е преминал точката за началния етап на захода за кацане и маневрира, за да започне междинния или крайния етап на захода. Процедурата завършва в началната точка на междинния етап, или когато няма такъв, в началната точка на крайния етап на захода. 25/11/2011
initial approach[2] / approche initiale[2] That part of a visual approach of an aircraft immediately prior to arrival over the aerodrome of destination, or over the reporting point from which the final approach to the aerodrome is commenced. 1984.06.01	**initial approach[2]/ начален етап на захода за кацане[2]** Част от визуален заход на летателен апарат, която непосредствено предхожда долитането над летището за кацане или над точката за доклад, откъдето започва крайният етап на захода за кацане. 25/11/2011
initial approach area / aire d'approche initiale An area of defined width lying between the last preceding navigational fix or dead reckoning position and either the facility to be used for making an instrument approach or a point associated with such a facility that is used for demarcating the termination of initial approach. 01/03/1973	**initial approach area / зона на началния етап на захода за кацане** Зона с определена ширина, която се намира между последната контролна точка за навигация или разчетната точка на летателния апарат и средството, предназначено за осъществяване на инструментален заход или точка, свързана с това средство, която се използва за разграничаване на края на началния етап на захода.25/11/2011
initial contact report / compte rendu initial de contact *Preferred term: contact report*. 01/03/1973	**initial contact report / доклад за първоначален контакт** *Предпочитан термин: contact report.* 01/03/1973

initial draft plan / projet de plan initial A plan which has been drafted and coordinated by the originating headquarters, and is ready for external coordination with other military headquarters. It cannot be directly implemented by the issuing commander, but it may form the basis for an operation order issued by the commander in the event of an emergency. *Related terms: draft plan; coordinated draft plan; final plan; operation plan.* 01/03/1979	**initial draft plan / първоначален проект на план** План, който е разработен и съгласуван от изготвящия щаб и е готов за външна координация с други военни щабове. Той не може директно да се изпълни от командира, който го е разработил, но може да му послужи като база за оперативна заповед при извънредна ситуация. *Свързан термин: draft plan; coordinated draft plan; final plan; operation plan.* 01/10/2015
initial early resupply / ravitaillement initial The onward movement of ships which are already loaded with cargoes which will serve the requirements after D-day. This includes such shipping evacuation from major ports/major water terminals and subsequently dispersed to secondary ports/alternate water terminals and anchorages. *Related terms: early resupply; element of resupply; improvised early resupply; planned resupply; resupply of Europe.* 01/03/1973	**initial early resupply / първоначално допопълване с материални средства** Придвижване на корабите, натоварени с товари, необходими след деня "D". Това включва пребазиране на корабите от основните във временни пристанища/водни терминали и котвени стоянки. *Свързан термин: element of resupply.* 25/11/2011
initial path sweeping / dragage d'une bande initiale In naval mine warfare, initial sweeping to clear a path through a mined area dangerous to the following minesweepers. *Related term: precursor sweeping.* 01/11/1975	**initial path sweeping / първоначално разминиране** В морската минна война първоначално тралене, за да се прочисти път през минираната зона, опасна за следващите миночистачи. *Свързан термин: precursor sweeping.* 24/01/2012
initial point[1] / point initial[1] A well-defined point, easily distinguishable visually and/or electronically, used as a starting point for the run to the target. 01/09/1974	**initial point[1] / начална точка (място)[1]** 1.Точно определена точка, която е лесно разграничима визуално и/или по електронен път и която се използва като начална точка за подход към целта. 25/11/2011
initial point[2] / point initial[2] IP A pre-selected point on the surface of the earth which is used as a reference. MCJSB, 2017.08.18	**initial point[2] / начална точка (място)[2]** Предварително подбрана точка на повърхността на земята, която се използва като отправна. *Свързан термин: target approach point*. 25/11/2011

initial point[3] / trace origine[3] IP The first point at which a moving target is located on a plotting board. 1974.09.01	**initial point[3] / начална точка (място)[3]** Първата точка, в която се засича подвижна цел върху екрана за изобразяване (планшет коректора). 25/11/2011
initial point[4] IP Preferred term: target approach point.	**initial point[4] / начална точка (място)[4]** Предпочитан термин: target approach point.
initial point[5] / point de controle[1] IP An air control point in the vicinity of the landing zone from which individual flights of helicopters are directed to their prescribed landing sites. 1974.09.01	**initial point[5] / начална точка (място)[5]** Контролна точка във въздушното пространство в близост до зоната за приземяване, откъдето се насочват отделните вертолетите към определените им площадки за кацане. 25/11/2011
initial unloading period / phase de dechargement initial In amphibious operations, that part of the ship to shore movement in which unloading is primarily tactical in character and must be instantly responsive to landing force requirements. Ail elements intended to land during this period are serialized. *Related term: general unloading period.* 01/06/1981	**initial unloading period / първоначална фаза на разтоварване** При морските десантни операции, тази част от придвижването на товари и хора от кораба към брега, в която разтоварването е предимно тактическо по характер и трябва да отговаря на изискванията на десантираните сили. Всички елементи, планирани за десант по време на този период, са подредени по серии. *Свързан термин: general unloading period.* 24/01/2012
initiation / initiation The action on an energetic material, that activates the conversion process of the stored chemical energy to a detonation, deflagration or combustion output. AC/326, 2018.09.04	**initiation / инициране**
in-place force / force en place IPF A NATO assigned force which, in peacetime, is principally stationed in the designated combat zone of the NATO Command to which it is committed. 01/07/1985	**in-place force / сили за територията на страната** Сили, предназначени за НАТО, които в мирно време са разположена главно в определената зона на бойни действия на командването на НАТО, към което е подчинена. 01/07/1985
insertion / insertion The introduction of forces into a hostile or potentially hostile area. 04/02/2011	**insertion / внедряване (на собствени сили в зоната на действие на противника)** Въвеждане на сили във враждебен или потенциално враждебен район. 27/06/2012

inset / carton interieur In cartography, a separate map positioned within the neatline of a lager map. Three forms are recognized: a. An area geographically outside a sheet but included therein for convenience of publication, usually at the same scale; b. A portion of the map or chart at an enlarged scale; c. A smaller scale map or chart of surrounding areas, Included for location purposes. 01/03/1973	**inset / добавка (към карта)** В картографията, отделна карта разположена в рамката на по-голяма карта. Има три форми: а. Зона, която се намира географски извън листа, но се включва към нея за удобство при отпечатването й, обикновено в същия мащаб; б. Част от картата или схемата в уголемен мащаб; в. Карта в умален мащаб или схема на околните местности, включени с цел ориентиране. 01/03/1973
inshore patrol / defense littorale A naval defence patrol operating generally within a defence coastal area and comprising all elements of harbour defences, the coastal lookout system, patrol craft supporting bases, aircraft and Coast Guard stations. 01/03/1973	**inshore patrol / патрул в крайбрежната зона** Военноморски патрул за охрана, действащ основно в бреговата зона за отбрана и обхващащ всички елементи на защитата на пристанищата, бреговата система за наблюдение, пунктовете за базиране на патрулните кораби и на бреговата охрана и летищата. 25/11/2011
instructional mine / mine d'instruction[2] An inert mine used for instruction and normally sectionalized for this purpose. *Related terms: dead mine; drill mine; inert mine; practice mine1.* 01/10/1984	**instructional mine / учебна мина** Инертна мина, която се използва за обучение и за тази цел обикновено е изработена като разрязан макет*. Свързан термин: dead mine; drill mine; inert mine; practice mine1*. 25/11/2011
instrument approach procedure / procedure d'approche aux instruments A series of predetermined manoeuvres for the orderly transfer of an aircraft under instrument flight conditions from the beginning of the initial approach to a landing or to a point from which a landing may be made visually or the missed approach procedure is initiated. 01/09/1981	**instrument approach procedure / процедура за заход за кацане по прибори /инструментален заход** Серия от предварително определени процедури за полет на летателен апарат по прибори, започващи от началния етап на захода до момента на кацане, или до точка, от която кацането може да се изпълни визуално или откъдето започва процедура за минаване на втори кръг. 25/11/2011
instrument flight / vol aux instruments Flight in which the path and attitude of the aircraft are controlled solely by reference to instruments. 01/03/1973	**instrument flight / полет по прибори** Полет, при който траекторията и пространственото положение на летателния апарат се определя само с помощта на бордовите прибори. 25/11/2011

instrument landing system / systeme d'atterrissage aux instruments A system of radio navigation intended to assist aircraft in landing which provides lateral and vertical guidance, which may include indications of distance from the optimum point of landing. *Related term: localizer.* 01/01/1980	**instrument landing system / система за кацане по прибори** Система за радионавигация, предназначена за подпомагане летателния апарат при кацане като осигурява насочване по курс и височина, може да включва и указване на разстоянието до оптималната точка на опиране. *Свързан термин: localizer*. 25/11/2011
instrument recording photography / enregistrement photographique des instruments Photography of the presentation of instrument data. 01/03/1973	**instrument recording photography / фотографиране на данните на приборите** Фотографиране на представянето на данните от приборите. 01/03/1973
in support of / en appui de Term designating the support provided to another unit, formation or organization while remaining under the initial command. *Related terms: direct support; support.* 22/06/04	**in support of / вътрешна огнева поддръжка** Термин, обозначаващ поддръжката осигурена на друга част, формирование или организация, докато в същото време остава под първоначално ръководство. *Свързан термин: direct support; support.* 22/06/2004
insurgency / insurrection Actions of an organized, often ideologically motivated, group or movement that seeks to effect or prevent political change or to overthrow a governing authority within a country or a region, focused on persuading or coercing the population through the use of violence and subversion. 2012.01.30	
integrated logistic support / soutien logistique integre The management and technical process through which supportability and logistic support considerations are integrated into the design and taken into account throughout the life cycle of systems/equipment and by which all elements of logistic support are planned, acquired, tested and provided in a timely and cost-effective manner. *Related term: combined logistic support.* 01/11/1994	**integrated logistic support / интегрирана логистична поддръжка** Управлението и техническият процес, чрез които способностите за поддръжка и съображенията за логистична поддръжка са обединени в замисъл и се вземат предвид през жизнения цикъл на системите/оборудването, и посредством които всички елементи на логистична поддръжка се планират, придобиват, проверяват и осигуряват по своевременен и ефективен по отношение на разходите начин. *Свързан термин: conbined ligistic support*. 24/01/2012
integrated staff / etat-major integre A multinational joint staff. 18/02/2015	**integrated staff /интегриран щаб** Многонационален съвместен щаб. 09/06/2016

integrating circuit / mise de feu a integration A circuit whose actuation is dependent on the time integral of a function of the influence. 01/11/1975	**integrating circuit / интегрирана верига** Верига, чието активиране зависи от времевия интеграл на функцията на въздействието. 24/01/2012
integration[1] / superposition – synthese In photography, a process by which the average radar picture seen on several scans of the time base may be obtained on a print, or the process by which several photographic images are combined into a single image. *Related term: intelligence cycle.* 01/07/1994	**integration[1] / интегриране** Във фотографията процес, посредством който може да се получи средна радарна картина при няколко сканирания на временна основа, или процес, посредством който няколко фотографски изображения се комбинират в единичен образ. *Свързан термин: intelligence cycle.* 01/07/1994
integration[2] / synthese[2] An activity in the processing phase of the intelligence cycle whereby analysed information and/or intelligence is selected and combined into a pattern in the course of the production of further intelligence. 2020-11-13	
integration[3] / integration[3] The process of conducting the synchronized transfer of combat-ready units into a multinational joint force. 2020-07-31	
intelligence / renseignement INT INTEL (admitted) **Int.** (deprecated) The product resulting from the directed collection and processing of information regarding the environment and the capabilities and intentions of actors, in order to identify threats and offer opportunities for exploitation by decision-makers. 31/10/2013	**intelligence/разузнавателна информация INT** Продуктът, който е резултат от целенасоченото добиване и обработване на информация относно средата, способностите и намеренията на участниците с цел идентифициране на заплахи и предлагане на възможности за използване от вземащите решения. 2016

intelligence architecture / architecture du renseignement A structure that consists of the overall organization and hierarchy, processes and systems within which the NATO military intelligence structure interacts and operates with other national and international agencies and organizations to support decision-makers at all levels. 2020-11-13	
intelligence cycle / cycle du renseignement The sequence of activities whereby information is obtained, assembled, converted into intelligence and made available to users. This sequence comprises the following four phases: a. direction - Determination of intelligence requirements, planning the collection effort, issuance of orders and requests to collection agencies and maintenance of a continuous check on the productivity of such agencies. b. collection - The exploitation of sources by collection agencies and the delivery of the information obtained to the appropriate processing unit for use in the production of intelligence. c. processing - The conversion of information into intelligence through collation, evaluation, analysis, integration and interpretation. d. dissemination - The timely conveyance of intelligence, in an appropriate form and by any suitable means, to those who need it. *Related terms: agency; analysis; collation; collection management; collection plan; evaluation; information; integration; intelligence; interpretation: priority intelligence; requirements*. 01/09/1981	**intelligence cycle / разузнавателен цикъл** Последователност от мероприятия, посредством които информацията се добива, обработва, превръща в разузнавателен продукт и се предоставя на потребителите. Тази последователност включва следните четири фази: 1.Ръководство – определяне на разузнавателните изисквания; планиране на дейността по добиване на информация; издаване на заповеди и заявки до добиващите органи и упражняване на постоянен контрол върху дейността им. 2.Добиване – използване от разузнавателните органи на източници и предоставяне на получената информация на съответното обработващо звено с цел изготвяне на разузнавателен продукт. 3. Обработване - превръщането на сведенията в разузнавателна информация чрез съпоставяне, оценка, анализ, интегриране и тълкуване 4. Разпространяване - своевременно предоставяне на разузнавателна информация на потребителите в подходяща форма и с всички подходящи средства. *Свързан термин: agency; analysis; collation; collection management; collection plan; evaluation; information; integration; intelligence; interpretation; priority intelligence; requirements.* 01/09/1981

intelligence estimate / appreciation renseignement The appraisal, expressed in writing or orally, of available intelligence relating to a specific situation or condition with a view to determining the courses of action open to the enemy or potential enemy and the order of probability of their adoption. 01/07/1983; MCJSB, 2015.12.14	**intelligence estimate / разузнавателна оценка** Оценка в писмен или устен вид на наличната разузнавателна информация относно конкретна обстановка или условия с цел определяне възможните варианти на действия на реален и потенциален противник и определяне на вероятността за тяхното изпълнение. 20/11/2017
intelligence requirement / besoin en renseignement A statement that provides the rationale and priority for an intelligence activity, as well as the detail to allow the intelligence staff to satisfy the requirement in the most effective manner. Note(s): 1. Intelligence requirements should cover the broad scope of information on the political, military, economic, social, infrastructural and informational spectrum. 2. The military spectrum will be covered by the commander's critical information requirement. 3. Military types of intelligence requirements are: priority information requirements, specific intelligence requirement and essential elements of information. 2020-11-13	
intensity factor / coefficient d'intensite A multiplying factor used in planning activities to evaluate the foreseeable intensity or the specific nature of an operation in a given area for a given period of time. It is applied to the standard day of supply in order to calculate the combat day of supply. 01/09/1981	**intensity factor / коефициент на интензивност** Множествен фактор, който се използва в планирането на действията за оценяване на предвидимия интензитет или специфичната природа на операцията в дадена зона за определен период от време. Прилага се към стандартния ден за доставка, за да се пресметне бойният ден за доставка. 01/09/1981

intensity mine circuit / mire de feu a intensite A circuit whose actuation is dependent on the field strength reaching a level differing by some pre-set minimum from that experienced by the mine when no ships are in the vicinity. 01/11/1975	**intensity mine circuit / праг на сработване на мина** Верига, която се активира при достигане на сила на полето, различаваща се с предварително зададен минимум от тази, която изпитва мината, когато в близост до нея няма кораб. 24/01/2012
intercept point / point d'interception The point to which an airborne vehicle is vectored or guided to complete an interception. 01/04/1973	**intercept point / точка на прехват** Точката, към която се насочва или води летателен апарат, намиращ се във въздуха, с цел извършване на прехват. 24/01/2012
intercept receiver / detecteur d'interception radioelectrique A receiver designed to detect and provide visual and/or aural indication of electromagnetic emissions occurring within the particular portion of the electromagnetic spectrum to which it is tuned. 01/04/1973	**intercept receiver / приемник за прехват** Приемник, предназначен да открива и осигурява визуален и/или звуков сигнал от електромагнитни излъчвания в рамките на определена част от електромагнитния спектър, в който е настроен. 24/01/2012
intercepting search / recherche d'interception A type of search designed to intercept an enemy whose previous position is known and the limits of whose subsequent course and speed can be assumed. 01/03/1973	**intercepting search/ търсене (на противника) с цел прехващане** Вид търсене, предназначено да прехване противник, чието предишно местоположение е известно и могат да се прогнозират последващият му курс и скорост. 24/01/2012
interceptor /intercepteur fighter interceptor A manned aircraft utilized for identification and/or engagement of airborne objects. *Related terms: all weather air defence fighter; clear weather air defence fighter; day air defence fighter; fighter.* 01/04/1973	**interceptor / прехващач** Самолет, предназначен за откриване и/или въздействие по въздушни обекти. *Свързан термин: all weather air defence fighter; clear weather air defence fighter; day air defence fighter; fighter.* 24/01/2012
interceptor controller / controleur d'interception aerienne An officer who controls fighter aircraft allotted to him for interception purposes. *Related term: air control.* 01/04/1973	**interceptor controller/ ръководител на полети „Бойно управление" (щурман-насочвач)** Офицер, който управлява изтребителите в зоната му за отговорност с цел осъществяване на прехват. *Свързан термин: air control.* 24/01/2012

interchangeability / interchangeabilité The ability of one product, process or service to be used in place of another to fulfil the same requirements. *Related terms: commonality; compatibility; standardization.* 04/10/2000	**interchangeability / взаимозаменяемост** Способността на продукт, процес или услуга да бъде използван вместо друг за изпълнение на едни и същи изисквания. *Свързан термин: commonality; compatibility; standardization.* 04/10/2000
inter-chart relationship diagram / carton Index A diagram on a map or chart showing names and/or numbers of adjacent sheets in the same (or related) series. *Synonym: index to adjoining sheets. Related term: map index.* 01/2012/1974	**inter-chart relationship diagram / диаграма на съседните листи** Диаграма в една карта или схема, която показва имената и/или номерата на непосредствено прилежащите страници в същата серия. *Синоним: index to adjoining sheets. Свързан термин: map index.* 01/2012/1974
inter-command exercise / exercice intra-commandement An exercise involving the two NATO strategic commands and/or their subordinate command. *Related term: extent of a military exercise.* 04/10/2000	**inter-command exercise / вътрешнокомандно учение** Учение, което включва в себе си двете стратегически командвания на НАТО и/или техните подчинени командвания. *Свързан термин: extent of a millitary exercise.* 04/10/2000
intercount dormant period / periode d'insensibilisation apres avance In naval mine warfare, the period after the actuation of a ship counter before it is ready to receive another actuation. 01/08/1976	**intercount dormant period / неактивен преброителен период** При бойното използване на морски мини: периодът след активирането на брояча на кораби преди той да е готов да бъде приведен в действие отново. 01/08/1976
interdiction fire / tir d'interdiction Fire placed on an area or point to prevent the enemy from using the area or point. *Related term: fire.* 01/04/1973	**interdiction fire / изолиращ огън** Огън по дадена точка или зона, за да не може врагът да ги използва. *Свързан термин: fire.* 01/04/1973
inter-look dormant period / période d'insensibilisation entre impulsions In mine warfare, the time interval after each look in a multi-look mine, during which the firing mechanism will not register. 01/2012/1976	**inter-look dormant period / латентен период между две въздействия** При морска минна война: времевият интервал при мина с прибор – кратност след задействане на прибора, при който взривателят не се задейства и не се отчита следващ крат. 24/01/2012

intermediate approach / approche incermediaire That part of an instrument approach procedure in which aircraft configuration, speed and positioning adjustments are made. It blends the initial approach segment into the final approach segment. It begins at the intermediate fix or point and ends at the final approach fix or point. 01/06/1984	**intermediate approach / междинен участък на подхода за кацане** Част от процедурата за инструментален (по прибори) подход, при която се правят корекции на пространственото положение, скоростта и мястото на летателните апарати. Свързва началния с крайния етап на подхода за кацане. Започва в началната точка на междинния етап и завършва в началната точка на крайния етап на подхода.24/01/2012
intermediate area illumination / eclairage de la zone intermediaire Illumination in the area, extending in depth from the far boundary of the close-in (about 2.000 metres) to the maximum effective range of the bulk of division artillery weapons (about 10,000 metres). 01/04/1973	**intermediate area illumination / осветление на промеждутъчната зона (на досегаемост на артилерията)** Осветление в зоната, която се разпростира на дълбочина (навътре) от далечната граница на близкия бой (около 2000 метра) до максималната ефективна степен на основната част на артилерийското оръжие (около 10 00 метра). 01/04/1973
intermediate contour line / courbe de niveau normale A contour line drawn between index contours. Depending on the contour Interval there are three or four Intermediate contours between the index contours. *Related term: index contour line.* 01/04/1973	**intermediate contour line / промеждутъчна контурна линия** Контурна линия, начертана между удебелените (обозначаващите) хоризонтални контурни линии. Според интервала на контурите има три или четири промеждутъчни контури между удебелените контури. *Свързан термин: index contour line.* 01/04/1973
intermediate marker/marqueur intermediaire In land mine warfare, a marker, natural, artificial or specially installed, which is used as a point of reference between the landmark and the minefield. *Related term: marker.* 01/04/1973	**intermediate marker / междинен маркер** При бойното използване на наземни мини: естествен, изкуствен или специално поставен маркер, който се използва като отправна точка между наземния ориентир (маркер) и минното поле. *Свързан термин: marker*. 24/01/2012
intermediate objective/objectif intermédiaire In land warfare, an area or feature between the line of departure and an objective which must be seized and/or held. 01/02/88	**intermediate objective / междинна цел (обект)** При водене на сухопътни бойни действия, район или елемент от релефа на местността, намиращ се между изходния рубеж и даден обект (рубеж), който трябва да бъде превзет и/или удържан. 17.11.2011

intermittent arming device / dispositif de receptivite intermittente A device included in a mine so that it will be armed only at set times. 01/11/1975	**intermittent arming device / периодически действащо устройство за взвеждане** Устройство в мината, за да може тя да се взвежда само в определено време. 01/11/1975
intermittent illumination / eclairage intermittent A type of fire in which illuminating projectiles are fired at irregular intervals. 01/03/1974	**intermittent illumination / осветление на интервали** Вид огън, в който осветителните снаряди се изстрелват през неравни интервали от време. 01/03/1974
internally displaced persons / personnes deplacees a l'interieur de leur propre pays IDP Persons or groups of persons who have been forced or obliged to flee or to leave their homes or places of habitual residence, in particular as a result of or in order to avoid the effects of armed conflict, situations of generalized violence, violations of human rights or natural or humanmade disasters, and who have not crossed an internationally recognized State border. [Guiding Principles on International Displacement, E/CN.4/1998/53/Add] 2019.02.25	**internally displaced persons / вътрешно разселени лица (ВРЛ)** Лице или група хора, които са били принудени или задължени да избягат или да напуснат домовете си или местата на обичайното си пребиваване, в резултат на или с цел да избегнат последствията от въоръжен конфликт, насилие, нарушаване правата на човека, природни или антропогенни бедствия, но не са преминали международно призната държавна граница. 11.03.2021
international actual strength / effectif international réel international strength (admitted) The total number of military and civilian personnel currently filling international posts in a peacetime establishment. 18/02/2015	**international actual strength / актуална численост на международен личен състав** Общият брой на военния и цивилния личен състав, който в момента заема международни длъжности съгласно мирновременно щатно-длъжностно разписание. 09/06/2016
international call sign / indicatif d'appel international – signe distinctif A call sign assigned in accordance with the provisions of the International Telecommunications Union to identify a radio station. The nationality of the radio station is identified by the first or the first two characters. (When used in visual signalling, international call signs are referred to as signal letters. *Related term: call sign.* 01/04/1973	**international call sign / международна позивна** Позивна, определена в съответствие с указанията на Международния Телекомуникационен Съюз, за идентифициране на радиостанцията. Националността на радиостанцията се определя от първия или първите два знака. (Когато се използват при визуалната сигнализация, международните позивни се означават със сигнални букви). *Свързан термин: call sign*. 01/04/1973

international cooperative logistics / cooperation logistique intenationale cooperation and mutual support in the field of logistics through the coordination of policies, plans, procedures, development activities and the common supply and exchange of goods and services arranged on the basis of bilateral and multilateral agreements with appropriate cost reimbursement provisions. 01/07/1985	**international cooperative logistics / международно логистично осигуряване** Сътрудничество и взаимно подпомагане в сферата на логистичното осигуряване, посредством координиране на политиката, плановете, процедурите, мероприятията по снабдяването и обмяната на стоки и услуги, организирани на базата на двустранни и многостранни съглашения със съответното заплащане на цената на доставките. 01/07/1985
international date line / ligne internationale de changement de date The line coinciding approximately with the anti-meridian of Greenwich, modified to avoid certain habitable land. In crossing this line there is a date change of one day. 01/04/1973	**international date line / международна линия за смяна на датата** Линията, която приблизително съвпада с противоположния на Гринуичкия меридиан, определена така, че да се избегнат някои обитаеми територии. При пресичането на тази линия датата се променя с един ден. 17/11/2011
international identification code / indice international d'identification In railway terminology, a code which identifies a military train from point of origin to final destination. The code consists of a series of figures. letters, or symbols indicating the priority, country of origin, day of departure, national identification code number and country of destination of the train. 01/03/1981	**international identification code / международен код за опознаване** В жп терминологията код, който служи за идентифициране на военните влакове от началната точка до крайното направление. Кодът се състои от няколко цифри, букви или символи, които показват приоритета, страната, деня на отпътуване, националния код за опознаване и местоназначението. 01/03/1981
international loading gauge (GIC) / gabarit International de chargement (GIC) The loading gauge upon which international railway agreements are based. A load whose dimensions fall within the limits of this gauge may move without restriction on most of the railways of Continental Western Europe. GIC is an abbreviation for "gabarit international de chargement" , formerly called PPI. 01/07/1985	**international loading gauge / международна мярка за товари** Мярка за товари, на която се базират международните железопътни спогодби. Товар, чийто размери са в границите на тази мярка, може да се движи без ограничение по повечето от ж.п. линиите на континентална Западна Европа. GIC е съкращение от "gabarit international de chargement". 23.04.2019

international manpower ceiling / maximum autorisé en effectifs internationaux The total number of international posts, military and civilian, in a peacetime establishment, that has been authorized for an organization. 18/02/2015	**international manpower ceiling / лимит на числеността на международните длъжности** Общият брой на международните длъжности (военни и цивилни) в утвърденото за дадена структура мирновременното щатно-длъжностно разписание. 09/06/2016
international map of the world / carte internationale du monde A map series at 1: 1,000,000 scale published by a number of countries to common internationally agreed specifications. 01/08/1974	**international map of the world / международна карта на света** Карта с мащаб 1:1,000,000, отпечатана от редица страни в съответствие с международно договорените общи спецификации 01/08/1974
international military personnel / personnel militaire international Military personnel assigned or appointed to international military posts. 18/02/2015	**international military personnel / международен военен личен състав** Военнослужещи, назначени на международни военни длъжности. 09/06/2016
international military post / poste militaire international An international post in a peacetime establishment authorized as part of the international manpower ceiling to be filled by a military person whose pay and allowances remain the responsibility of the parent nation. 18/02/2015	**international military post / международна длъжност за военнослужещ** Международна длъжност в мирновременно щатно-длъжностно разписание, включена в лимита за международни длъжности, утвърдена да бъде заета от военнослужещ, чието заплащане и издръжка са отговорност на държавата, която го е командировала. 09/06/2016

international organization / organisation internationale IO An intergovernmental, regional or global organization governed by international law and established by a group of states, with international juridical personality given by international agreement, however characterized, creating enforceable rights and obligations for the purpose of fulfilling a given function and pursuing common aims. Note: Exceptionally, the International Committee of the Red Cross, although a non-governmental organization formed under the Swiss Civil Code, is mandated by the international community of states and is founded on international law, specifically the Geneva Conventions, has an international legal personality or status on its own, and enjoys some immunities and privileges for the fulfilment of its humanitarian mandate. *Related terms: civil-military cooperation.* 08/08/2008	**international organization / международна организация** Междуправителствена, регионална или световна организация, ръководеща се от международно право и съставена от група държави с международна юридическа идентичност, дадена им по силата на международно споразумение, независимо от определението, обезпечаващо права и задължения с цел изпълнение на определени функции и преследващо общи цели. Забележка: По изключение, Международният комитет на Червения кръст, въпреки че е неправителствена организация, създадена по Швейцарския граждански кодекс, притежава мандат от международната общност и е базирана на международното право, по-специално Женевските конвенции, има международна правна идентичност или свой собствен статут и се ползва с определен имунитет и привилегии за изпълнението на хуманитарния й мандат. 24/01/2012
international personnel / personnel international Military and civilian personnel assigned or appointed to international posts. 18/02/2015	**international personnel / международен личен състав** Военнослужещи и цивилни служители, назначени на международни длъжности. 09/06/2016
international post / poste international A post that carries a specific job description and whose incumbent is responsible to international authority. 18/02/2015	**international post / международна длъжност** Длъжност със специфична длъжностна характеристика и подчинена на международен ръководен орган. 09/06/2016
international strength Preferred term: international actual strength.	**international strength** Предпочитан термин: актуална численост на международен личен състав

interoperability / interoperabilite The ability to operate in synergy in the execution of assigned tasks. Related terms: commonality; common user item; compatibility; force interoperability; interchangeability; military interoperability; standardization. [Approving authority(ies): EWG] 09/2012/09	**interoperability / оперативна съвместимост** Възможността да се действа съвместно при изпълнение на поставени задачи.*Свързан термин: commonality; common user item; compatibility; force interoperability; interchangeability; military interoperability; standardization.* 17/11/2011
interperetability / possibilite d'interpretation Suitability of imagery for interpretation with respect to answering adequately requirements on a given type of target in terms of quality and scale. a. poor - imagery is unsuitable for interpretation to answer adequately requirement5 on a given type of target. b. fair - Imagery is suitable for interpretation to answer requirements on a given type of target but with only average detail. c. good - Imagery is suitable for interpretation to answer requirements on a given type of target in considerable detail. d. excellent - Imagery is suitable for interpretation to answer requirements on a given type of target in complete detail. 01/2012/1979	**interpretability / възможност за дешифриране** Годността на изображенията за дешифриране (интерпретация) и адекватно отговаряне на изискванията за даден вид цел като качество и мащаб. а. лоша – Изображението не е годно за дешифриране и адекватно отговаряне на изискванията за даден вид цел. б. удовлетворителна – Изображението е годно за дешифриране и адекватно отговаряне на изискванията за даден вид цел, но дава само средно количество детайли. в. добра – Изображението е годно за дешифриране и адекватно отговаряне на изискванията за даден вид цел и дава значителни детайли. г. отлична – Изображението е годно за дешифриране за адекватно отговаряне на изискванията за даден вид цел в пълни детайли. 17/11/2011
interpretation / interpretation In intelligence usage, an activity in the processing phase of the intelligence cycle during which the significance of information or intelligence is judged in relation to the current body of knowledge. 2020-07-31	
interrupted line / line discontinue A broken, dashed, or pecked line usually used to indicate the indefinite allignment or area of a feature on the chart. 01/04/1973	**interrupted line / прекъсната линия** Тирета или пунктирана линия, които се използват обикновено за обозначаване на неопределено изравняване или зона с някаква характеристика на картата. 01/04/1973

interval[1] / intervalle[1] The space between adjacent groups or' ships or boats measured in any direction between the corresponding ships or boats in each group. 01/04/1973	**interval1 / интервал, дистанция, разстояние1** Разстоянието между близкостоящи групи кораби или лодки, което се измерва във всяка посока между съответните кораби или лодки във всяка група. 17/11/2011
interval[2] / intervalle[2] The space between adjacent individuals, ground vehicles, or units in a formation that are placed side by side, measured abreast. 01/04/1973	**interval2 / интервал, дистанция, разстояние2** Разстоянието между близкостоящи хора, наземни бойни машини или подразделения, разположени един до друг и измерени абстрактно на един ред, в едно формирование. 17/11/2011
interval[3] / intervalle[3] The space between adjacent aircraft measured from front to rear in units of time or distance. 01/04/1973	**interval[3] / интервал, дистанция, разстояние[3]** Разстоянието от предностоящия до задностоящия летателен апарат, измерено в мерни единици за време или разстояние. 17/11/2011
interval[4] / intervalle[4] The time lapse between photographic exposures. 01/04/1973	**interval[4] / интервал, дистанция, разстояние[4]** Времето между фотографските експозиции. 17/11/2011
interval[5] / intervalle[5] At battery right or left, an interval ordered in seconds is the time between one gun firing and the next gun firing. Five seconds is the standard interval. 01/04/1973	**interval[5] / интервал, дистанция, разстояние[5]** Интервалът на стрелбата (веера), заповядан в секунди, е времето между изстрелите на всяко следващо стрелящо оръдие отдясно наляво и обратно в батареята. Стандартният интервал е 5 секунди. 17/11/2011
interval[6] / intervalle[6] At rounds of fire for effect the interval is the time in seconds between successive rounds from each gun. 01/04/1973	**interval[6] / интервал, дистанция, разстояние[6]** При ефективен огън, интервалът като темп на огъня, е времето (в секунди) между последователните изстрели от всяко оръжие. 17/11/2011
intervention / intervention Action taken to exert influence over, modify or control a specific activity. 01/10/01	**intervention /интервенция / намеса** Действия, предприети, за да се упражни влияние, промени или контролира определена дейност. 25.10.2011
intra-command exercise / exercice intra-commandement An exercise which involves part of a NATO strategic command or subordinate command. *Related term: extent of a military exercise.* 04/10/00	**intra-command exercise / вътрешнокомандно учение** Учение, което включва в себе си част от стратегическото командване на НАТО или подчинено командване. *Свързан термин: extent of a millitary exercise.* 04/10/2000

in-transit evacuation facility / centre de transit pour évacuation sanitaire A medical facility that has all the functions of a casualty staging unit, but with an expandable holding capacity for national medical evacuation. *Related term: casualty staging unit.* 22/06/04	**in-transit evacuation facility / евакоприемник с възможност за разширяване** Медицинско учреждение, имащо всички функции на евакоприемник, с възможност за разширяване на стационара при национална медицинска евакуация. *Свързан термин: casualty staging unit.* 22/06/2004
intruder / intrus An individual, unit, weapon system or tactical track in or near an operational or exercise area, which presents a threat of intelligence gathering or disruptive activity. 09/01/1996	**intruder / нарушител** Лице, формирование, оръжейна система или тактическо действие в или близо до зоната на операция или на провеждане на учение, които представляват заплаха от събиране на разузнавателна информация или от подривна дейност. 17/11/2011
intruder operation / operation d'intruder An offensive operation by day or night over enemy territory with the primary object of destroying enemy aircraft in the vicinity of their bases. 01/04/1973	**intruder operation / операция за унищожаване на противникови самолети на земята** Операция през деня или нощта на противникова територия с основна цел унищожаване на противниковите самолети в районите им за базиране. 24/01/2012
inventory control / gestion et administration du matériel inventory management materiel control supply management That phase of military logistics which includes managing, cataloguing, requirements determination, procurement, distribution, overhaul, and disposal of materiel. *Related term: stock control* 01/04/1973	**inventory control / проверка на инвентара** Този етап от материално-техническото осигуряване, който включва управляване, записване в каталог, определяне на изискванията, снабдяване, разпределение, преглеждане и разполагане, ремонт и снемане от въоръжение на материалните средства. *Свързан термин stock control*. 01/04/1973
inventory management *Preferred term: inventory control.*	**inventory management /проверка на инвентара** *Preferred term: inventory control.* 24/01/2012
inverter / onduleur In electrical engineering, a device for converting direct current into alternating current. *Related term: rectifier*. 01/07/1983	**inverter / преобразувател** В електрическото инженерство, прибор, който превръща постоянния ток в променлив ток. *Свързан термин: rectifire.* 01/07/1983

irregular activity / activité irrégulière The use or threat of force by irregular forces, groups or individuals, frequently ideologically or criminally motivated, to effect or prevent change as a challenge to governance and authority. 29/08/2011	**irregular activity / противозаконни силови действия** Използването или заплахата от използване на сила от нередовни формирования, групи или лица, често идеологически или криминално мотивирани, с цел извършване или предотвратяване на извършване на промяна като протест срещу управление или орган на властта. 27/06/2012
irregular outer edge / contour exterieur irregulier du champ de mines In land mine warfare, short mine rows or strips laid in an irregular manner in front of a minefield facing the enemy, to deceive the enemy as to the type or extent of the mine field. Generally, the irregular outer edge will only be used In minefields with buried mines. 01/01/1991	**irregular outer edge / неравномерен външен край (на минно поле)** При бойното използване на сухопътни мини: къси редици или ивици от мини, заложени неравномерно пред минното поле откъм врага, за да го заблудят за вида или големината на минното поле. Като цяло неравномерният външен край се използва само при закопаните мини.01/01/1991
isocentre / isocentre The point on a photograph intersected by the bisector of the angle between the plumb-line and the photograph perpendicular. 01/08/1974	**isocentre / изоцентър** Точка на дадена снимка, пресечена от бисектрисата на ъгъла между вертикала и перпендикуляра на снимката. 01/08/1974
isodose rate line Preferred term: radiation dose rate contour line.	**isodose rate line / линия на карта, съединяваща точките с еднаква радиация** *Предпочитан термин:* radiation dose rate contour line
isogriv / isogrille A line on a map or chart which joins points of equal angular difference between grid north and magnetic north. *Related term: grid* magnetic angle. 01/08/1974	**isogriv / изогрив** Линия на карта или схема, която съединява точките с еднаква ъглова разлика между картния и магнитния север. *Свързан термин: grid magnetic angle.* 01/08/1974
isolate / isoler To prevent a hostile entity's freedom of movement and contact with external support. Note: A combination of physical and psychological means may be used. MCLSB, 2018.12.06	**isolate / изолирай** Предотвратяване свободата на движение на противниковия субект и контакт с външна подкрепа. Забележка: Може да се използва комбинация от физически и психологически средства. 15.12.2020

isolated personnel / personnel isolé ISOP Military or civilian personnel who are separated from their unit or organization resulting in a loss of positive and/or procedural control, that may require them to survive, evade, resist exploitation, and either have to make their way back to friendly control or require assistance to do so. MCJSB, 2016.08.31	**isolated personnel - изолиран (откъснат) личен състав** Военнослужещи или цивилни граждани, отделени от своето военно формирование или организация. Загубата на пълен контрол в тази ситуация може да изисква от тях действия за запазване на живота им, евакуирането им, осигуряване на придвижването им до зони под приятелски контрол самостоятелно или с външна помощ. 27.02.2018
isolated personnel report / fiche personnalisée d'authentification ISOPREP A document containing information designed to facilitate the identification and authentication of an isolated person. MCJSB, 2016.12.14	**isolated personnel report / доклад за изолиран (откъснат) личен състав** Документ, съдържащ информация, предназначена да улесни идентификация и удостоверяване на самоличност на изолиран (откъснат) личен състав. 27.02.2018

J

jamming / brouillage Deliberate interference, caused by emissions intended to render unintelligible or falsify the whole or part of a wanted signal. *Related terms: barrage jamming;electronic countermeasures; electronic jamming; spot jamming;sweep jamming.* 22/01/2010	**jamming** / **смущаване** Преднамерено въздействие посредством излъчване, целящо да направи сигнала или част от него неразбираем или фалшив. *Свързан термин: barrage jamming;electronic countermeasures; electronic jamming; spot jamming;sweep jamming.* 24/01/2012
jettison / delestage Deliberate release of an aircraft store from an aircraft to effect aircraft safety or prepare for air combat. 01/07/1983	**jettison / освобождаване от/снемане на товар** Освобождаване от/снемане на товар от самолета от съображения за сигурност или при подготовката му за въздушен бой. 24/01/2012
jettisoned mines / mines rejetees a la mer Mines which are laid as quickly as possible in order to empty the minelayer of mines, without regard to their condition or relative positions. *Related term: mine[2].* 01/10/1978	**jettisoned mines** / **изхвърлени мини** Мини, които се поставят/полагат възможно най–бързо с цел да се освободи устройството (машината) за тяхното поставяне, като не се взема под внимание състоянието им или позицията, в която са поставени. *Свързан термин:mine[2]* 24/01/2012
joiner / navire raillant un convoi An independent merchant ship sailed to join a convoy. *Related term: joiner convoy; joiner section*. 01/06/1978	**joiner / присъединител** Самостоятелен търговски кораб, плаващ за присъединяване към конвой. *Свързан термин: joiner convoy; joiner section*. 24/01/2012
joiner convoy / convoi ralliant A convoy sailed to join the main convoy. *Related terms: joiner; joiner section.* 01/10/1978	**joiner convoy**/ **присъединяващ конвой** Конвой, който плава за присъединяване към основния конвой *Свързан термин: joiner; joiner section.* 24/01/2012
joiner section / section ralliant un convol A joiner or joiner convoy, after rendezvous, and while manoeuvring to integrate with the main convoy. *Related terms: joiner; joiner convoy.* 01/06/1978	**joiner section / стражеви отряд** Отряд за охранение или присъединяващ конвой, които се събират по време на маневри за присъединяване към основния конвой. *Свързан термин: joiner; joiner convoy.* 24/01/2012
joint / interarmées Adjective used to describe activities, operations and organisations in which elements of at least two services participate. *Related terms: allied operation, multinational* .16/07/1999	**joint / съвместен** Прилагателно, използвано за характеризиране на дейности, операции и организации, в които участват елементи от най-малко два вида въоръжени сили. *Свързан термин: Related terms: allied operation, multinational.* 24/01/2012

joint air attack team / groupe d'attaque aérienne interarmées A combination of attack and/or reconnaissance rotary-wing aircraft and fixed-wing close air support aircraft, operating together to locate and attack high-priority targets and targets of opportunity. Joint air attack team operations are coordinated and conducted to support the ground commander's scheme of manoeuvre. Note: the joint air attack team normally operates as a coordinated effort supported by fire support, air defence artillery, naval surface fire support, intelligence, surveillance, and reconnaissance systems, electronic warfare systems, and ground manoeuvre forces. 17/01/05	**joint air attack team/ съвместна авиационна ударна група** Група от бойни и/или разузнавателни вертолети и самолети за непосредствена авиационна поддръжка, действащи съвместно с цел откриване и атакуване на цели с висок приоритет и такива, открити по време на полета. Тези операции се координират и провеждат за поддръжка на плана за маньовър на сухопътния командир. Забележка: Тази група действа координирано със средствата за огнева поддръжка, зенитната артилерия, морската огнева поддръжка, системите за наблюдение и разузнаване, електронната война и наземните сили за извършване на маньовър. 24/01/2012
joint air power / puissance aerienne interarmees The ability to coordinate, control, and exploit the air domain in the pursuit of Alliance objectives. [PO(2018)0047] 2019.02.25	**joint air power / съвместна въздушна мощ** Способността да координира, управлява и използва въздушното пространство за постигане целите на Алианса. 15.12.2020
joint fires / tirs interarmées Fires applied during the employment of forces from two or more components, in coordinated action toward a common objective. 15 /01/ 2008	**joint fires/ съвместен, координиран огън** Прилагане на съвместно, координирано огнево въздействие от два или повече компонента (СВ, ВВС и ВМС) за постигане на обща цел. 24/01/2012
joint force engineer / conseiller génie d'une force interarmées JFENGR The principal advisor to a joint force commander on all military engineering issues. 02/03/2009	**joint force engineer / инженер на съвместните сили** Главният съветник на командващия на съвместните сили по всички военно-инженерни въпроси. 24/01/2012
joint intelligence preparation of the operating environment / preparation renseignement de l'environnement des operations JIPOE The analytical process used to produce intelligence estimates and other intelligence products in support of the commanders' decision-making and operations planning. 2020-11-13	

joint logistic support network / réseau de soutien logistique interarmées JLSN A system of interconnecting logistic nodes, organizations, activities and sites, and their multimodal links in a joint operations area. MCJSB, 2016.12.14	**joint logistic support network / съвместна мрежа за логистична поддръжка** Система от взаимосвързани логистични функции, органи, дейности и обекти и техните взаимни връзки в зоната на съвместна операция. 27.02.2018
joint logistics / logistique interarmées Coordinated logistics for two or more components. MCJSB, 2016.12.14	**joint logistics - съвместна логистика** Координирано логистично осигуряване на два или повече компонента. 27.02.2018
joint operations area / zone d'operations interarmees JOA A temporary area within a theatre of operations defined by the Supreme Allied Commander Europe, in which a designated joint force commander plans and executes a specific mission at the operational level. MCJSB, 2017.09.01	**joint operations area / зона за съвместни операции**
joint staff / état-major interarmées - état-major interforces A staff formed of two or more of the services of the same country. 01/10/03	**joint staff / съвместен щаб** Щаб, формиран от два или повече вида въоръжени сили от една страна. 24/01/2012
joint subregional command / commandement interarmées sousrégional A subregional command organization at the third level of the NATO military command structure with no permanently allocated area of responsibilities. This command is characterized as follows: a. it contains a combination of appropriate specific tri-service capabilities; b. it assumes subregional responsibilities for training and exercises; and c. it provides a permanent planning and command and control capability for the conduct of joint operations, allowing it to undertake or contribute to all Alliance missions as directed by the NATO regional commander. 04/10/2000	**joint subregional command / съвместно подрегионално командване** Подрегионална командна структура от трето ниво на военната командна структура на НАТО с непостоянна зона на отговорност. Такова командване следва да: а. Разполага с формирования от трите основни вида въоръжени сили. б. Отговаря за обучението и тренировките на силите в определения му регион. в. Осигурява способности за постоянно планиране, командване и управление за провеждане на съвместни операции, позволяващи му да поема задължения или участва във всички мисии на Алианса, ръководени от регионалния командващ на НАТО. 24/01/2012

jump master / chef largeur Qualified officer or noncommissioned officer, responsible for the execution of the aircraft commander's orders regarding drops. MCLSB, 2018.12.06	**jump master / експерт парашутист** Квалифицирано лице, отговорно за изпълнението на заповедите на командира на въздухоплавателното средство по отношение на парашутните скокове. 21.01.2021
jump speed / vitesse de largage The airspeed at which parachute troops can jump with comparative safety from an aircraft. 01/04/1974	**jump speed / скорост на полета за скок** Скорост на летателното средство, при която парашутисти могат да го напуснат безопасно. 24/01/2012

K

key / cle In cartography, a term sometimes loosely used as a synonym for "legend". *Related terms: blue key; drawing key; legend.* 01/04/1973	**key / ключ** Термин в картографията, който понякога се използва неточно като синоним на "легенда". *Свързан термин: blue key; drawing key; legend*. 24/01/2012
key point / point sensible A concentrated site or installation, the destruction or capture of which would seriously affect the war effort or the success of operations. 01/04/1973	**key point / ключов пункт/позиция** Определено място/позиция или съоръжение, унищожаването или овладяването на което би повлияло сериозно на военните действия или успеха на операцията. 24/01/2012
key terrain / position cle Any locality, or area, the seizure or retention of which affords a marked advantage to either combatant. 01/04/1973	**key terrain / ключов участък от местността** Участък от местност или район, чието овладяване или удържане дава значително предимство за която и да е страна в бойните действия. 24/01/2012
KIA casualty Preferred term: killed-in-action casualty.	
kill probability / probabilite de destruction A measure of the probability of destroying a target. 01/04/1973	**kill probability/ вероятност за унищожаване на целта** Числово изражение на вероятността за унищожаване на целта. 24/01/2012
killed by non-enemy action / tue des suites d'actions non hostiles A grouping of casualties who died from non-hostile action before entering the medical treatment and evacuation chain. MCMedSB, 2019.01.09	**killed by non-enemy action / убит от невражески действия** Общ термин за жертви на невражески действия, загинали преди да получат медицинска помощ или да бъдат евакуирани. 15.12.2020
killed-in-action Preferred term: killed-in-action casualty.	
killed-in-action casualty / perte tuee au combat **KIA casualty** (admitted) **killed-in-action** (admitted) **KIA** (admitted) A battle casualty who was killed outright or who died before reaching the medical treatment and evacuation chain. MCMedSB, 2017.06.20	
kite / plongeur In naval mine warfare, a device which when towed, submerges and planes at a predetermined level without sideways displacement. 01/11/1975	**kite / удълбочител** В морската минна война - устройство, което при буксиране се потапя и се движи под водата на предварително зададено удълбочение без странично изместване. 24/01/2012

laid life / duree d'activation In land mine warfare, the period of time throughout which the fuzing system of a mine may be activated. 16/07/1999	**laid life / период на активиране** В сухопътната минна война, периодът от време, през който взривната система на мината може да бъде активирана. 20/02/2012
land effect / effet de terre *Preferred term:coastal refraction*. 01/03/1973	**land effect / наземен ефект** *Предпочитан термин: coastal refraction*. 20/03/2012
land mine warfare Preferred term: mine warfare.	
landing aid / aide a i'atterrissage Any illuminating light, radio beacon, radar device, communicating device, or any system of such devices for aiding aircraft in an approach and landing. 01/04/1973	**landing aid/ средства за осигуряване на кацането** Светотехнически, радиомаячни, радиолокационни и комуникационни средства или система от такива средства, подпомагащи летателния апарат при подхода и кацането му. 20/02/2012
landing approach / approche d'atterrissage The continuously changing position of an aircraft in space directed toward effecting a landing on a predetermined area. 01/04/1973	**landing approach / подход за кацане** Постоянно променяща се позиция на летателния апарат в пространството за насочване и извършване на кацане върху предварително определен район. 20/02/2012
landing area[1] / zone de mise à terre1 **amphibious assault area** **amphibious assault area (admitted)** The part of the objective area within which the landing operations of an amphibious force are conducted. Note: it includes the beach, the approaches to the beach, the transport areas, the fire support areas, the airspace occupied by aircraft in close support and the land included in the advance inland to the initial objective. *Related terms: amphibious force1; fire support area; landing site[2]; objective area.*	**landing area[1]/ район за стоварване на десант** Част от зоната около обекта, в която се осъществява достигане на брега при амфибийни операции. Забележка: това включва брега, подходите към него, района със стоянките за транспорта, зоните за огнева поддръжка, въздушното пространство заето от летателни средства за непосредствена поддръжка и сушата, включена предварително като първоначална цел *Вж.също: amphibious force1; fire support area; landing site[2]; objective area.* 20/02/2012
landing area[2] / zone de mise à terre[2] The area used for air landing of troops and materiel. *Related terms: aerodrome; air landed; landing zone[1,2,3]*. 30/06/05	**landing area[2]/ район за стоварване на десант** Район за стоварване на войски и средства от въздуха. *Вж.също: aerodrome; air landed; landing zone[1,2,3]*. 20/02/2012

landing beach / plage de debarquement That portion of a shoreline required for landing a battalion landing team, which can also be used as a tactical locality over which a force larger or smaller than a battalion landing team may be landed. 01/10/01	**landing beach / десантнодостъпен бряг** Онази част от бреговата линия, необходима за десантирането на батальонна десантна група, която може да бъде използвана като тактически район, върху който могат да се стоварят сили, по-малки или по-големи от батальонна десантна група. 20/02/2012
landing craft / engin de debarquement A craft employed in amphibious operations, specifically designed for carrying troops and their equipment and for beaching, unloading, and retracting. It is also used for resupply operations. *Related terms: amphibious vehicle; resupply. 04/10/00*	**landing craft / десантен морски съд** Морски съд, използван по време на десантни операции, проектиран специално за пренасяне на личен състав и неговото оборудване, за подход към необорудван бряг, разтоварване и оттегляне. Използва се също така и за операции за попълване на запаси.*Вж.също: amphibious vehicle; resupply.* 20/02/2012
landing diagram / presentation graphique du plan de mise a terre A graphic means of illustrating the plan for the ship-to-shore movement. *Related term: plan for loading*. 01/04/1973	**landing diagram / схема за стоварване на десант** Графично представяне на плана за движение от кораба към брега. *Вж.също: plan for loading.* 20/02/2012
landing force / force de debarquement A task organization of ground and aviation units assigned to an amphibious operation. *Related term: amphibious force*. 01/10/01	**landing force / десантни сили** Целево организирани сили от сухопътни и авиационни военни формирования, назначени за десантна операция. *Вж.също: amphibious force*. 20/02/2012
landing group / groupe de debarquement A subordinate task organization of the landing force capable of conducting landing operations, under a single tactical command, against a position or group of positions. 01/07/1980	**landing group / десантна група** Специално организирано формирование, в подчинение на десантните сили, способно да води десантни операции, под единно тактическо командване, срещу една или група от позиции. 20/02/2012
landing mat / grille d'atterrissage (ou de debarquement) – plaque semi-perforee A prefabricated, portable mat so designed that any number of planks (sections) may be rapidly fastened together to form surfacing for emergency runways, landing beaches, etc. 01/04/1973	**landing mat / десантна настилка** Предварително изработена преносима настилка, така проектирана, че произволен брой елементи (секции) могат бързо да бъдат съединени, за да образуват повърхност за полева полоса за аварийно излитане и кацане, подход на сушата при морски десант и др. 20/02/2012

landing plan[1] / plan de debarquement An airborne, air assault, or air movement plan prescribing the sequence, place of arrival, and method of entry into the objective area. Note: The purpose of the plan is to get the correct units to the correct place in the correct order to properly execute the ground tactical plan. MCLSB, 2018.12.06	**landing plan[1] / план за стоварване[1]** План за въздушен десант, въздушно-щурмови действия или въздушно транспортиране, определящ последователността, мястото на пристигане и начина на навлизане/стоварване в района на целта. Забележка: Целта на плана е да се превозят точно определените военни формирования на точно определено място в определения боен ред за ефективно изпълнение на сухопътния тактически план. 21.01.2021
landing plan[2] / plan de debarquement[2] In airlift operations, a plan for the sequence, method of delivery, and place of arrival of troops and materiel. MCLSB, 2018.12.06	**landing plan[2] / ред за изпълнение на задачата[2]** При операциите за въздушен транспорт, план за последователността, метода на доставка и мястото на пристигане на войски и материални средства. 21.01.2021
landing point / point d'atterrissage A point within a landing site where one helicopter or vertical take-off and landing aircraft can land. *Related term: landing site.* 01/10/1980	**landing point / място за кацане** Място в рамките на площадка за кацане, където един вертолет или самолет с вертикално излитане може да кацне. *Вж.също: landing site*. 20/02/2012
landing roll / course a l'atterrissage The movement of an aircraft from touchdown through deceleration to taxi speed or full stop. 01/07/1980	**landing roll / пробег при кацане** Разстоянието, което изминава самолетът от точката на опиране до достигане на скорост за рулиране или пълното спиране на самолета. 20/03/2012
landing ship / batiment de debarquement An assault ship which is designed for long sea voyages and for rapid unloading over and on to a beach. 01/04/1973	**landing ship / десантен кораб** Десантен кораб, предназначен за дълги преходи и за бързо стоварване на десант на или върху необорудван бряг. 20/03/2012
landing ship dock / batiment transport de chalands de debarquement A ship designed to transport and launch loaded amphibious craft and/or amphibian vehicles with their crews and embarked personnel and/or equipment and to render limited docking and repair services to small ships and craft. 01/04/1973	**landing ship dock / десантен кораб-док** Кораб, предназначен да транспортира и спуска натоварен десантен кораб и/или десантни машини с техните екипажи, натоварения личен състав и/или оборудване, както и за дейности за докуване и ремонт на малки кораби и плаващи средства. 20/02/2012
landing site[1] / site d'atterrissage A site within a landing zone containing one or more landing points. *Related terms: aerodrome; landing point; landing zone[1,2,3].* 30/06/05	**landing site[1]/ площадка за кацане.** Площадка в рамките на зона за кацане, съдържащо едно или повече места за кацане. *Вж.също: aerodrome; landing point; landing zone[1,2,3].* **20/02/2012**

landing site[2] / site de débarquement In amphibious operations, a continuous segment of coastline over which troops, equipment and supplies can be landed by surface means. *Related terms: aerodrome; landing point; landing zone[1,2,3].* 30/06/05	**landing site[2]/място за дебаркиране** При морски десантни операции, непрекъснат участък от бреговата линия, където чрез надводни средства могат да се стоварят войски, техника и материално-технически средства. *Вж.също: aerodrome; landing point; landing zone[1,2,3].* 20/02/2012
landing zone[1] / zone d'amerrissage A specified zone used for the landing of aircraft on water. 30/06/05	**landing zone[1] / зона за приводняване** Зона от водната повърхност, определена за кацане на летателни апарати. 20/02/2012
landing zone[2] / zone d'appontage A specified zone used for the landing of aircraft on the deck of a ship. 30/06/05	**landing zone[2] / зона за кацане** Зона от палубата на кораб, използвана за кацане на летателни апарати. 20/02/2012
landing zone[3] / zone d'atterrissage A specified zone used for the landing of aircraft on land. 30/06/05	**landing zone[3] / зона за кацане** Зона от земната повърхност, определена за кацане на летателни апарати. 20/02/2012
landing zone control party / groupe de controle de zone de debarquement Personnel specially trained and equipped to establish and operate communications devices from the ground for traffic control of aircraft/helicopters for a specific landing zone. 01/09/1981	**landing zone control party / група за управление в зоната за кацане** Личен състав, който е специално подготвен и оборудван с наземни средства за комуникация за управление на въздушното движение в определена зона за кацане. 20/02/2012
landmark / repere terrestre A feature, either natural or artificial, that can be accurately determined on the ground from a grid reference. 01/04/1973	**landmark / ориентир** Характерен естествен или изкуствен елемент от местността, чието местоположение на земната повърхност може точно да се определи по координатна система. 20/02/2012
lane marker / marqueur de cheminement In land mine warfare, sign used to mark a minefield lane. Lane markers, at the entrance to and exit from the lane, may be referenced to a landmark or intermediate marker*. Related terms: marker; minefield lane.* 01/06/1984	**lane marker / указател на минен ред** В сухопътната минна война, знак използван за маркиране на ред в минно поле. Указателите на вход към или изход от минния ред могат да бъдат привързани към местен ориентир или междинен маркер. *Вж.също: marker; minefield lane.* 20/02/2012
lap / banoe In naval mine warfare, that section or strip of an area assigned to a single sweeper or formation of sweepers for a run through the area. 01/11/1975	**lap / полоса (лента)** В морската минна война: полосата за прочистване от единичен трал или от формирование за разминиране, съоръжено с тралове. 20/02/2012

lap course / route de dragage In naval mine warfare, the true course desired to be made good during a run along a lap. 01/11/1975	**lap course / направление на полоса за тралене** В морската минна война: истинският курс, който трябва да се следва по протежение на полосата 20/02/2012
lap track / rail In naval mine warfare, the centre line of a lap; ideally, the track to be followed by the sweep or detecting gear. 01/08/1976	**lap track / траектория на полосата за тралене** В морската минна война: осовата линия на полосата; теоретически пътят, който трябва да се следва от миночистача или откриващото устройство. 20/02/2012
lap turn / retoumement In naval mine warfare, the manoeuvre a minesweeper carries out between the completion of one run and the commencement of the run immediately following. 2010.01.22	**lap turn / завой при тралене** В морската минна война: маневриране на миночистач между завършване на един галс и започването на следващия. 20/02/2012/2020
lap width / largeur de bande interceptee In naval mine warfare. the swept path of the ship or formation divided by the percentage coverage being swept to. 01/11/1975	**lap width / ширина на полосата за тралене** В морската минна война: съотношението в проценти между ширината на полосата на тралене на кораба или формированието и участъка, който трябва да бъде протрален. 20/02/2012
large ship / grand batiment A ship of over 137 metres (or 450 feet) in length. *Related term: small ship. 01/11/1975*	**large ship / голям кораб** Кораб с дължина над 137 метра (450 фута). *Вж.също: small ship.* 20/03/2012
laser designator / marqueur laser A device that emits a beam of laser energy which is used to mark a specific place or object. 2000.05.31	**laser designator / лазерен целеуказател** Устройство, излъчващо лазерен лъч, което се използва за обозначаване на определено място или обект. 20/03/2012
laser guidance unit / dispositif de guidage par laser A system fitted with a laser seeker to compute trajectory data for use by the control system of a missile, projectile or bomb. *Related term: laser seeker.* 04/10/00	**laser guidance unit / блок за лазерно насочване** Система, снабдена с лазерна глава за самонасочване, за изчисляване на траекторията при употреба от системата за управление на ракети, снаряди или бомби. *Вж.също: laser seeker.* 20/03/2012

laser guided weapon / arme guidée par laser A weapon which utilizes a seeker to detect laser energy reflected from a laser marked/designated target and through signal processing provides guidance commands to a control system which guides the weapon to the point from which the laser energy is being reflected. *Related terms: infrared linescan system; laser linescan system; laser seeker.* 01/12/1979	**laser guided weapon / оръжие с лазерна система за насочване** Оръжие, което използва самонасочваща се глава за откриване на лазерна енергия, отразена от цел, маркирана/указана с лазер, и което, чрез обработване на сигналите, осигурява командите за насочване към системата за управление, насочваща оръжието към точката, от която е била отразена лазерната енергия. *Вж.също: infrared linescan system; laser linescan system; laser seeker.* 20/03/2012
laser illuminator / illuminateur laser de surveillance *Preferred term: laser designator*. 13/12/1999	**laser illuminator / средство за лазерно излъчване** *Предпочитан термин: laser designator*. 20/03/2012
laser linescan system / analyseur laser à balayage linéaire An active airborne imagery recording system which uses a laser as the primary source of illumination to scan the ground beneath the flight path, adding successive across-track lines to the record as the vehicle advances. *Related terms: infrared linescan system; laser guided weapon; laser seeker.* 01/03/1981	**laser linescan system / лазерна система с линейно сканиране** Активна бордова система за запис на изображения, която използва лазерен източник за сканиране на земната повърхност под траекторията на полета на самолета, чрез последователни напречни на полета линии. *Вж.също: Related terms: infrared linescan system; laser guided weapon; laser seeker.* 20/03/2012
laser pulse duration / duree d'impulsion laser The time during which the laser output pulse power remains continuously above half its maximum value. 01/01/1980	**laser pulse duration / продължителност на лазерния импулс** Периодът от времето, през който мощността на изходния лазерен импулс е с постоянна стойност, превишаваща половината от максималната му стойност. 20/03/2012
laser range-finder / telemetre a laser A device that uses a laser to determine the distance from the device to a place or object. 04/11/05	**laser range-finder / лазерен далекомер** Прибор, който използва лазер за определяне на разстоянието от прибора до място или обект. 20/03/2012
laser seeker / chercheur laser A device based on a direction sensitive receiver which detects the energy reflected from a laser designated target and defines the direction of the target relative to the receiver. *Related terms: infrared linescan system; laser guided weapon; laser linescan system.* 01/08/1979	**laser seeker / лазерна глава за самонасочване** Прибор, базиран на чувствителен по направление приемник, който открива енергията, отразена от подсветена с лазерен маркер цел, и определя направлението на целта по отношение на приемника. Вж.също: *infrared linescan system; laser guided weapon; laser linescan system.* 20/03/2012

laser target designating system / systeme marqueur d'objectif a laser laser target marking system (admitted) A system which is used to direct (aim or point) laser energy at a target. The system consists of the laser designator or laser target marker with its display and control components necessary to acquire the target and direct the beam of laser energy thereon. 01/11/1975	**laser target designating system / лазерна система за целеуказване** Система за насочване на лазерна енергия към цел (прицелване или обозначаване). Системата се състои от лазерен целеуказател с дисплей и компоненти за управление, необходими за откриване на целта и насочване на лъча от лазерна енергия върху нея. 20/03/2012
laser target marker *Preferred term: laser designator.*	**laser target marker /лазерен маркировач на цели** *Предпочитан термин: laser designator.* 20/03/2012
laser target marking system / systeme marqueur d'objectif a laser *Preferred term: laser target designating system*. 01/07/1980	**laser target marking system / система за лазерно маркиране на цел** *Предпочитан термин: laser target designating system*. 20/03/2012
laser tracker / apparell de poursuite laser A device which locks on to the reflected energy from a laser marked/designated target and defines the direction of the target relative to itself. 01/07/1980	**laser tracker / лазерно устройство за съпровождане** Прибор, който автоматично следи лазерно маркирана/обозначена цел чрез отразената от нея енергия и определя направлението към целта спрямо прибора. 20/03/2012
lashing / arrimage *Preferred term: tie down*. 01/12/1974	**lashing / закрепване чрез завързване** *Предпочитан термин: tie down*. 20/03/2012
lashing point / point d'arrimage *Preferred term: tie down point*. 01/08/1979	**lashing point / място за закрепване** *Предпочитан термин: tie down point.* 20/03/2012
late / retard In artillery and naval gun-fire support, a report made to the observer or spotter whenever there is a delay in reporting "shot" by coupling a time in seconds with the report. 01/08/1974	**late / закъснение** В артилерията и корабната огнева поддръжка, рапорт до оператора или наблюдателя, всеки път когато има разлика във времето между произведения изстрел и командата "огън", като към този рапорт се добавя закъснението в секунди. 20/03/2012
lateral gain / gain lateral The amount of new ground covered laterally by successive photographic runs over an area. 01/04/1973	**lateral gain / странично усилване** Размерът на нов участък, покрит странично с последователни фотографски ходове върху област. 20/03/2012
lateral route / rocade A route generally parallel to the forward edge of the battle area, which crosses, or feeds into, axial routes. *Preferred term: route*. 01/04/1973	**lateral route / рокаден път** Път, обикновено успореден на предния край на отбраната, който пресича или се включва във фронталните пътища. *Предпочитан термин: route*. 20/03/2012

latest arrival date / date limite d'arrivée In movement planning, the latest date, calculated from G-day, on which an organization or unit is required to arrive at the designated ports of debarkation. *Related terms: designation of days and hours; commander's required date.* 01/10/01	**latest arrival date / крайна дата за пристигане** При планиране на движението, крайната дата, изчислена от ден "G", на който формирование или военна единица трябва да пристигне на обозначено за целта пристанище или място за стоварване. *Вж.също: designation of days and hours; commander's required date.* 20/03/2012
latitude band / zone de latitude Any latitudinal strip designated b y accepted units of linear or angular measurement, which circumscribes the earth. *Commonly called: latitudinal band.* 01/04/1973	**latitude band/ ивица по географска ширина** Всяка ивица по географска ширина, обозначена от приетите единици за линейно или ъглово измерване, която опасва земята. 20/03/2012
latitudinal band *Preferred term: latitude band.*	**latitudinal band / ивица по географска ширина** *Вж.също: latitude band.*
lattice / canevas A network of intersecting positional lines printed on a map or chart from which a fix may be obtained. 01/04/1973	**lattice / мрежа** Мрежа от пресичащи се позиционирящи линии, нанесени върху карта или схема, от която може да се получи определено местоположение. 20/03/2012
launch pad / aire de lancement A concrete or other hard surface area on which a missile launcher is positioned. 01/04/1973	**launch pad / стартова площадка** Бетонен или друг участък с твърда повърхност, върху който се позиционира ракетна пускова установка. 20/03/2012
launcher / rampe de lancement A structural device designed to support and hold a missile in position for firing. 01/04/1973	**launcher / ракетна пускова установка** Устройство или част от комплекс, предназначени за разполагане, транспортиране и подготовка на ракета за стрелба. 20/03/2012
launching site / site de lancement Any site or installation with the capacity of launching missiles from surface to air or surface to surface. 01/04/1973	**launching site / стартова позиция** Всяка позиция или съоръжение с възможности за изстрелване на ракети "земя-въздух" или "земя - земя". 20/03/2012
lay reference number / numero de reference de mouillage In naval mine warfare, a number allocated to an individual mine by the minefield planning authority to provide a simple means of referring to it. 01/11/1975	**lay reference number / справочен номер при поставяне на мини** В морската минна война: номер, поставен на всяка мина от планиращия минното поле, за осигуряване на прости средства за насочване към нея. 20/03/2012

laydown bombing / bombardement en vol rasant A very low level bombing technique wherein delay fuses and/or devices are used to allow the attacker to escape the effects of his bomb. 01/04/1973	**laydown bombing / бомбопускане от хоризонтален полет** Техника на бомбопускане от пределно малка височина, в която се използват взриватели с далечно взвеждане и/или устройства, задаващи време за закъснение с цел безопасността на самолета, изпълняващ бомбопускане. 20/03/2012
laying-up position / mouillage d'attente2 Any suitable position where naval units can berth, camouflage and replenish in preparation for forthcoming operations. *Related terms: advanced fleet anchorage; assembly anchorage; emergency anchorage; holding anchorage; waiting position; working anchorage.* 01/10/1984	**laying-up position / позиция на заставане на кораба на котва** Всяка подходяща позиция, където морските единици могат да се закотвят, маскират и дозаредят в подготовката за предстоящи действия. *Вж.също*: *waiting position.* 20/03/2012
lead collision course / cap de collision A vector which, if maintained, would result in collision between an interceptor and a target. 01/10/01	**lead collision course / прехват при насрещно пресичащи се курсове** Направление, което ако се поддържа, би довело до среща между прехващача и целта. 20/03/2012
lead pursuit / cap de poursuite An interceptor vector designed to maintain a course of flight at a predetermined point ahead of a target. 01/12/1974	**lead pursuit/ прехващане с постоянен ъгъл на изпреварване** Направление на полета на прехващач, поддържащ курс в изпреварваща спрямо целта точка. 18/04/2012
leadership development / développement de l'aptitude au commandement The professional development of leaders to produce the most competent individuals possible. 2018.02.16	**leadership development / лидерско развитие** Професионалното развитие на лидери, с цел изграждане на възможно най-компетентните лица. 17.01.19
lead-through operation / opération maritime de guidage A maritime operation in which a guide ship leads other ships or submarines in their passage through channels established in a mined area. 26/08/09	**lead-through operation/проводка на кораби по предварително протрален канал** Военноморска операция, в която кораб превежда други кораби или подводници в предварително протрален в минно заграждение канал. 28/01/2011

leapfrog / progression par bonds Form of movement in which like supporting elements are moved successively through or by one another along the axis of movement of supported forces. 01/04/1973	**leapfrog / придвижване с надскоци** Способ на придвижване, при който военни формирования (като например тези за поддръжка) се придвижват последователно или едновременно в едно и също направление, сближавайки се или преминавайки последователно през бойния ред, по направлението на движение на поддържаните сили. 18/04/2012
leaver / navire quittant - navire quittant un convoi A merchant ship which breaks off from a convoy to proceed to a different destination and becomes independent. *Synonym: convoy leaver. Related terms: leaver convoy; leaver section.* 01/09/1989	**leaver / напускащ кораб** Търговски кораб, който се отделя от конвоя, за да се отправи към друго местоназначение като става самостоятелен. *Вж.също: leaver convoy; leaver section* 18/04/2012
leaver convoy / convoi detache A convoy which has broken off from the main convoy and is proceeding to a different destination. *Related terms: leaver, leaver section*. 01/06/1978	**leaver convoy / напускащ конвой** Конвой, който се е отделил от основния конвой и се отправя към друго местоназначение. *Вж.също: leaver, leaver section*. 18/04/2012
leaver section / section a detacher d'un convoi A group of ships forming part of the main convoy which will subsequently break off to become leavers or a leaver convoy. *Related terms*: *leaver; leaver convoy*. 01/06/1978	**leaver section / напускаща група кораби** Група кораби, част от основния конвой, които последователно ще се отделят като стават напускащи кораби или напускащ конвой. *Вж.също*: *leaver; leaver convoy*. 18/04/2012
left (or right) [1]/ droite (ou gauche) – gauche (ou droite) Terms used to establish the relative position of a body of troops. The person using the terms left or right is assumed to be facing in the direction of the enemy regardless of whether the troops are advancing towards or withdrawing from the enemy. *Synonym: right (or left*). 01/08/1973	**left (or right) [1]/ ляво (или дясно)** Термини, използвани за установяване на относителната позиция на войскови части. Смята се, че човекът, използващ термините ляво или дясно, е с лице към неприятеля, без да се гледа дали частите напредват към или се изтеглят от неприятеля. 18/04/2012
left (or right) [2] / droite (ou gauche) –gauche (ou droite) 2. Correction used in adjusting fire to indicate that a lateral shift of the mean point of impact perpendicular to the reference line or spotting line is desired. *Synonym: right (or left*). 01/08/1973	**left (or right) [2]/ ляво (или дясно)** Корекция, използвана при коригиране на огъня, за да се означи, че страничното пренасяне на огъня от средната точка на попадение, перпендикулярно на ориентирната линия или линията "оръдие - цел", е желано. 18/04/2012

legend / legende An explanation of symbols used on a map, chart, sketch, etc., commonly printed in tabular form at the side of the map, etc. *Related term: key*. 01/12/1993	**legend / легенда** Тълкуване на условни знаци, използвани в карта, схема, скица и др., обикновено напечатани в табличен вид отстрани (в извънрамковото оформление) на картата. *Вж.също: key.* 18/04/2012
lens coating / couche antireflet A thin transparent coating applied to a surface of a lens element. 01/07/1970	**lens coating / покритие на леща** Тънко прозрачно покритие нанесено върху повърхност на леща. 18/04/2012
lens distortion / distorsion Image displacement caused by lens irregularities and aberrations. 01/07/1970	**lens distortion / деформация на леща** Изместване на изображението, предизвикано от нарушаване на повърхността или аберация на лещата. 18/04/2012
lethal force / force létale deadly force (admitted) Force intended or likely to cause death, or serious injury resulting in death. 18/02/2015	**lethal force / смъртоносна сила** Сила, която цели или е възможно да причини смърт или сериозни наранявания, водещи до смърт. 07/07/2016
lethal weapon / arme letale A weapon that can be used to cause death or serious bodily injury. 22/06/2004	**lethal weapon / смъртоносно оръжие** Оръжие, което може да бъде използвано, за да причини смърт или тежка телесна повреда. 18/04/2012
level of supply / niveau des approvisionnements The quantity of supplies or materiel authorized or directed to be held in anticipation of future demands. 01/04/1973	**level of supply / норма на запасяване** Количеството от запаси или материални средства, официално приети или заповядани да бъдат поддържани в очакване на бъдещи потребности. 18/04/2012
level-of-effort-munitions / stocks de soutlen en munitions In stockpile planning, munitions stocked on the basis of expected daily expenditure rate, the number of combat days and the attrition rate assumed, to counter targets the number of which is unknown. *Related term: threat-oriented munitions.* 01/02/1988	**level-of-effort munitions / планиран разход на бойни припаси** При планиране на оперативни запаси, бойните припаси, складирани на база очакваната дневна разходна норма, броя на дните с бойни действия и предполагаемите загуби, за противодействие на целите, чийто брой е неизвестен. *Вж.също: threat-oriented munitions*. 18/04/2012
L-hour / heure L In amphibious or airmobile operations, the time at which the first helicopter of a heliborne assault wave touches down or is due to touch down in the landing zone. *Related terms: C-day; D-day; E-day; F-hour; G-day; G-hour; H-hour; M-day; P-hour; T-day, T-hour, Y-hour.* 26/08/2009	**L-hour** / **часът L** При провеждане на морска или въздушна десантна операция часът, в който първият вертолет се приземява или е планирано да се приземи в зоната за кацане. *Вж.също: C-day; D-day; E-day; F-hour; G-day; G-hour; H-hour; M-day; P-hour; T-day, T-hour, Y-hour.* 18/04/2012

liaison / liaison[1] The contact, intercommunication and coordination maintained between elements of the military and/or other non-military actors to ensure mutual understanding and unity of purpose and action. 2017.06.30	
liberated territory / territoire libere Any area, domestic, neutral or friendly, which, having been occupied by an enemy, is retaken by friendly forces. 01/04/1973	**liberated territory / освободена територия** Всяка област - своя, неутрална или приятелска, която е била окупирана от неприятел и превзета отново от съюзническите сили. 18/04/2012
light filter / filtre optique An optical element such as a sheet of glass, gelatine or plastic dyed in a specific manner to absorb selectively light of certain colours. 01/10/1980	**light filter / светлинен филтър** Оптически елемент от стъкло, желатин или пластмаса, оцветен по специфичен начин за избирателно поглъщане на светлината от определени цветове. 18/04/2012
light line / ligne d'eclairage reduit – ligne de black-out A designated line forward of which vehicles are required to use black-out lights at night. 01/04/1973	**light line / линия за затъмнение** Обозначена линия, след която машините трябва да използват затъмнени фарове през нощта. 18/04/2012
lightening / allegement The operation (normally carried out at anchor) of transferring crude oil cargo from a large tanker to a smaller tanker. So reducing the draught of the larger tanker to enable it to enter port. 01/03/1979	**lightening /олекотяване** Операцията (обикновено осъществявана на котва) на прехвърляне на товар от суров нефт от по-голям танкер в по-малък, като по този начин се намалява водоизместимостта на по-големия танкер и той получава възможност да влезе в пристанището. 18/04/2012
limit of exploitation / limite d'exploitation A line beyond which subordinate commanders must not exploit the success of earlier stages of an attack. MCLSB, 2019.06.05	**limit of exploitation / ограничителна линия на развитието на успеха** Линия, след която подчинените командири не трябва да развиват успеха от предходните етапи на бойните действия. 15.12.2020
limit of fire[1] / limite de tir The boundary marking off the area on which gun-fire can be delivered. 01/02/1974	**limit of fire[1]/граница на стрелба** Границата, отбелязваща участъка, върху който може да се води огън. 18/04/2012
limit of fire[2] / limite de tir Safe angular limits for firing at aerial targets. 01/02/1974	**limit of fire[2]/разрешен сектор за стрелба** Безопасни ъглови граници за стрелба по въздушни цели. 18/04/2012

limited access route / itineraire a acces reglemente A one way route with one or more restrictions which preclude its use by the full range of military traffic. *Related terms: double flow route; route; single flow route.* 01/01/1980	**limited access route / маршрут с ограничена пропускателна способност** Еднопосочен път с едно или повече ограничения, които правят невъзможно неговото използване от определени военни машини. *Вж.също: double flow route; route; single flow route.* 18/04/2012
line / ligne Troop formation whose elements are located next to each other. Note: By extension, pertains to the troop thus organized. MCLSB, 2019.06.05	
line astern / formation en ligne *Preferred term: trail formation*. 01/11/1977	**line astern / построяване в колона** *Предпочитан термин: trail fomation*. 18/04/2012
line gauge / largeur de ligne A measurement of line width. 01/02/1974	**line gauge / измерване на линия** Определяне размерите на линия, рубеж, фронт. 17/07/2012
line of arrival / ligne d'incidence *Preferred term: line of impact*. 01/08/1973	**line of arrival / линия на попадение** *Предпочитан термин: line of impact*. 18/04/2012
line of departure[1] / ligne de depart In land warfare, a line designated to coordinate the departure of attack elements. 01/11/1985	**line of departure [1]/ изходен рубеж** При сухопътни бойни действия, рубеж, предназначен за координиране началото на придвижване на атакуващите формирования. 18/04/2012
line of departure[2] / ligne de depart In amphibious warfare, a suitably marked offshore coordinating line to assist assault craft to land on designated beaches at scheduled times. 01/11/1985	**line of departure[2]/ изходен рубеж** При морски десантни операции, подходящо обозначена линия за координиране, подпомагаща десантните кораби в зацепването им на необорудван бряг в планирано време. 18/04/2012
line of impact / ligne d'incidence **line of arrival** (admitted) A line tangent to the trajectory at the point of impact or burst. *Synonym: line of arrival.* 01/03/82	**line of impact / линия на попадение** Линия, допирателна към траекторията при точката на попадение или разрив. *Синоним: line of arrival*. 18/04/2012
line of operation / ligne d'operation LoO A path linking decisive conditions to achieve an objective. MCJSB, 2017.09.01	**line of operation / линия на операцията**
line overlap / recouvrement lineaire *Preferred term: overlap part 1*. 01/03/1981	**line overlap / линия на припокриване** *Предпочитан термин: overlap част1.* 18/04/2012

line search / reconnaissance sur itineraire Reconnaissance along a specific line of communications, such as a road. railway or waterway, to detect fleeting targets and activities in general. 01/08/1979	**line search / разузнаване на линия за комуникация** Разузнаване по протежение на железопътна линия, сухоземен или воден път, за откриване на преминаващи цели или извършващи се дейности. 18/04/2012
linear scale / echelle de distance – echelle graphique - echelle lineaire *Preferred term: graphic scale*. 01/02/1974	**linear scale / линеен мащаб** *Предпочитан термин: graphic scale*. 18/04/2012
lines of communications / lignes de communications Ail the land, water, and air routes that connect an operating military force with one or more bases of operations, and along which supplies and reinforcements move. 01/06/1981	**lines of communications /линии на комуникации** Всички сухопътни, водни и въздушни маршрути (пътища, трасета), които свързват участващо в операция военно формирование с една или повече оперативни бази и по които се придвижват усиления и доставки. 17/07/2012
link[1] / liaison[2] In communications, a genera! term used to indicate the existence of communications facilities between two points. 01/11/1975	**link[1] / връзка (линия)** В комуникациите общ термин, използван да обозначи съществуването на комуникации между две точки. 17/07/2012
link[2] / bretelle A maritime route, other than a coastal or transit route, which links any two or more routes. 01/11/1975	**link[2] / свързващ маршрут** Морски път, различен от крайбрежен и транзитен, който свързва два или повече маршрута. 17/07/2012
liquid explosive / explosif liquide Explosive which is fluid at normal temperatures. 01/2012/1977	**liquid explosive / течно взривно вещество (ВВ)** ВВ, което е течно при обикновена температура. 17/07/2012
list of targets / liste d'objectifs – repertoire des objectifs *Preferred term: target list.* 01/07/1980	**list of targets / списък на целите** *Предпочитан термин: target list*. 17/07/2012
live exercise / exercice réel LIVEX An exercise involving real forces and units. 2016.09.16	
load / charge The total weight of passengers or cargo transported. *Related terms: aircraft store; airlift requirement; airlift capability; combat load; standard load; transport capacity.* 22/06/04	**load / товар** Общата маса на транспортираните пътници или товар. *Вж.също: aircraft store; airlift requirement; airlift capability; combat load; standard load; transport capacity* 17/07/2012

load control group / equipe de controle du chargement Personnel who are concerned with organization and control of loading within the pick-up zone. 01/2012/1976	**load control group / група за контрол на товаренето** Личен състав, който отговаря за организацията и контрола на товаренето в определен район. 17/07/2012
loaded weapon / arme approvisionne A weapon to which the ammunition is joined, but which is not charged and remains unable to fire. *Related terms: charged weapon; uncharged weapon; unloaded weapon.* 01/10/01	**loaded weapon / оръжие, комплектовано с бойни припаси** Въоръжение (оръдие, танк, оръжейна система), което е окомплектовано с бойни припаси, но не е заредено и готово за стрелба. 17/07/2012
loading / chargement The process of putting personnel, materiel. supplies and other freight on board ships, aircraft, trains. road vehicles or other means of conveyance. Note: In French, the word chargement excludes personnel. *Related terms:allowable load: block stowage loading; combat loading; commodity loading; convoy loading; embarkation;horizontal loading; selective loading: selective unloading: unit loading: vertical loading*. 01/10/1992	**loading / товарене** Процесът на товарене на личен състав, материални средства, доставки и друг товар на борда на плавателни съдове, ЛА, влакове, пътни машини и други транспортни средства. Забележка: Във Франция*/на френски език*, думата „товарене» изключва личния състав. *Вж.също: allowable load; block stowage loading; combat loading; embarkation; horizontal loading; selective loading; selective unloading; unit loading; vertical loading.* 17/07/2012
loading plan / plan de chargement All of the individually prepared documents that present in detail all instructions for the arrangement of personnel and the loading of equipment for one or more units, or for the special grouping of personnel and/or material for road, water, rail, or air transportation. MCLSB, 2018.12.06	
loading point / point de chargement A point where one aircraft can be loaded or unloaded. 01/2012/1976	**loading point / пункт за товарене** Място, където един самолет може да се товари или разтоварва. 17/07/2012
loading site / chantier de chargement An area containing a number of loading points. 09/07/97	**loading site / участък за товарене** Участък, съдържащ няколко пункта за товарене. 17/07/2012
load spreader / répartiteur de charges Material used to distribute the weight of a load over a given area to avoid exceeding designed mechanical stress. MCLSB, 2018.12.06	

local mean time / temps local moyen The time interval elapsed since the mean sun's transit of the observer's anti-meridian. 01/03/1973	**local mean time / местно средно време** Периодът от време, изминал от момента на преминаването на средното слънце през противоположния на наблюдателя меридиан. 17/07/2012
local wage rate post / poste à statut local **LWR post (admitted)** A post to be filled by a non-deployable, locally employed civilian who does not enjoy NATO status, and who is employed under terms set out in the contract of employment that must comply with legislation and regulations applicable in the host nation. 18/02/2015	**local wage rate post / длъжност със заплащане по местна тарифна ставка** **LWR post (допуска се)** Длъжност за заемане от неподлежащ на оперативно предислоциране местен цивилен персонал, неползващ се от статуса на цивилен служител от НАТО и нает при условия, определени в трудовия договор, който трябва да отговаря на действащото законодателство и разпоредби, приложими в страната-домакин. 18/02/2015
localizer / radiophare d'alignement A directional radio beacon which provides to an aircraft an indication of its lateral position relative to a predetermined final approach course. *Related terms: beacon; instrument landing system; radio beacon*. 01/11/1980	**localizer / курсов радиофар /радиомаяк** Радиофар с насочено действие, който осигурява на борда на летателния апарат индикация за позицията на летателния апарат спрямо зададения курс на крайния етап на подхода за кацане. 17/07/2012
location diagram / carton de localisation On a map or chart, a diagram shown in the margin to indicate the position of the sheet in relation to the surrounding country, or to adjoining sheets of the same or adjacent map series. *Related term: map index*. 01/03/1973	**location diagram / схема на прилежащите листове на картата** Схема, показана в полето на картата, която сочи позицията на листа от картата по отношение на заобикалящата я среда, или по отношение на прилежащите листове на същата или съседните серии от карти. *Вж.също: map index*. 17/07/2012
lock-on / verrouillage radar The state of a tracking system or target acquisition system which is continuously and automatically tracking a target, using one or more parameters. *Related term: track (to) part 2*. 04/10/00	**lock-on / преминаване в режим на автоматично съпровождане** Състояние на системата за откриване и съпровождане на цели, при което непрекъснато и автоматично се следи целта чрез един или повече параметри. 17/07/2012
logistic assessment / estimation logistique An evaluation of the logistic support required to support required to conduct a military operation, compared to the actual and/or potential logistic support available for that operation. 04/10/00	**logistic assessment /логистична оценка** Оценка на логистичната поддръжка, необходима за провеждането на военна операция, сравнена с действителната и/или потенциалната логистична поддръжка на разположение за тази операция. 17/07/2012

logistic assistance / aide logistique A generic term used to denote types of assistance between and withnin military commands both in peace and war. *Related terms: combined logistic support; mutual aid; reallocation of resources.* 01/03/ 73	**logistic assistance / логистично подпомагане** Общ термин, използван да обозначи видовете подпомагане между и в рамките на военни командвания, в мирно и във военно време. 17/07/2012
logistic estimate of the situation / evaluation logistique de la situation An appraisal resulting from an orderly examination of the logistic factors influencing contemplated courses of action to provide conclusions concerning the degree and type of influence. MCLSB, 2019.06.05	**logistic estimate of the situation / логистична оценка на обстановка** Оценка, получена в резултат на методично проучване на логистичните фактори, влияещи върху планираните варианти за действия, с цел извеждане на изводи свързани със степента и вида на въздействието. 15.12.2020
logistic sustainment / maintien en puissance logistique The process and mechanism by which sustainability is achieved and which consists of supplying a force with consumables and replacing combat losses and non-combat attrition of equipment in order to maintain the force's combat power for the duration required to meet its objectives. *Related term: sustainability.* 02/03/07	**logistic sustainment /логистична поддръжка** Процесът и механизмът, чрез които се постига поддръжка, която се състои в снабдяване на силите с материални средства за допълване на разхода, бойните и небойните загуби от основно въоръжение и техника, в порядък за осигуряване бойната мощ на силите за периода, необходим за постигане на целите им. *Вж.също: sustainability.* 17/07/2012
logistics / logistique The science of planning and carrying out the movement and maintenance of forces. In its most comprehensive sense, the aspects of military operations which deal with: a. design and development, acquisition, storage, movement, distribution, maintenance, evacuation, and disposal of materiel; b. transport of personnel; c. acquisition or construction, maintenance, operation, and disposition of facilities; d. acquisition or furnishing of services; and e. medical and health service support. 1993.12.10	**logistics / логистика** Науката за планиране и осъществяване на придвижване и поддръжка на въоръжените сили. В най-общ смисъл, аспектите на военните операции, които се отнасят до: а.проектиране и разработване, придобиване, съхранение, придвижване, разпределение, поддръжка, евакуация и освобождаване от материални средства; б. транспортиране на личен състав; в. придобиване или строителство, поддръжка, експлоатация и освобождаване от съоръжения; г. придобиване или осигуряване на услуги; и д. медицинско и здравно осигуряване. 17/07/2012

logistics lead nation / pays chef de file en matière de logistique LLN A nation that assumes overall responsibility for organizing and coordinating an agreed broad spectrum of logistic support for all or part of a multinational force, including headquarters, within a defined geographical area for a defined period. LCEG(S), 2014.09.29	**logistics lead nation - водеща нация в логистиката** Нация, която поема цялостната отговорност за организиране и координиране на договорен широк спектър за логистичната поддръжка, на многонационалните сили или част от тях, включително и щабовете, в определен географски район за определен период от време. 27.03.18
look / periode de receptivite In mine warfare, a period during which a mine circuit is receptive of an influence. 01/11/1975	**look / период на активност на мината** В минната война: времето през което мината е в бойно положение и може да бъде задействана. 17/07/2012
lost / non vu In artillery and naval gun-fire support, a spotting. of an observation used by a spotter or an observer to indicate that rounds fired by a gun or mortar were not observed. 01/02/1974	**lost / ненаблюден (нерегистриран визуално**) В артилерията и корабната огнева поддръжка, когато артилерийският наблюдател или операторът не е видял (открил) разривите от изстреляните бойни припаси. 17/07/2012
low airburst Preferred term: low nuclear airburst.	**low airburst** Предпочитан термин: low nuclear airburst.
low angle / tir plongeant In artillery and naval gunfire support, an order or request to obtain low angle fire (less than 45). 01/09/1974	**low angle / малък ъгъл на възвишение** В артилерията и корабната огнева поддръжка, команда или заявка за стрелба на малък ъгъл на възвишение (по-малък от 45°). 17/07/2012
low nuclear airburst / explosion nucléaire aérienne à basse altitude low airburst (admitted) A nuclear airburst that occurs at a sufficiently low height to cause significant damage to blast -resistant targets within a limited area. MCJSB, 2016.04.13	
low-angle fire / tir piongeant Fire delivered at angles of elevation below the elevation that corresponds to the maximum range of the gun and ammunition concerned. 01/11/1975	**low angle fire / стрелба с малък ъгъл на възвишение** Стрелба, произведена при ъгли на възвишение под възвишението, което отговаря на максималния обхват на оръдието и съответния боен припас. 17/07/2012

low-angle loft bombing / bombardement en cabre de faible amplitude Type of loft bombing of free fall bombs wherein weapon release occurs at an angle less than 35 degrees above the horizontal. 01/03/1973	**low angle loft bombing / бомбопускане от малък ъгъл на кабриране** Способ за бомбопускане на свободно падащи бомби от кабриране, в което освобождаването на боеприпасите се извършва при ъгъл по-малък от 35° спрямо хоризонта. 17/07/2012
low-level flight / vol a basse altitude A form of terrain flight, at heights of 500 feet or less above the ground or obstacles, flown at a constant speed but varying heights above ground level. 2020-06-30	
low velocity drop / largage a faible vitesse de descente A drop procedure in which the drop velocity does not exceed 30 feet per second. *Related terms: airdrop; air movement; free drop; release*. 01/03/1973	**low velocity drop / стоварване с малка скорост** Десантиране на товари по парашутен способ, при който скоростта на снижение на товара не надвишава 9,1 м/сек. 17/07/2012
LWR post Preferred term: local wage rate post.	**LWR post** Предпочитан термин: local wage rate post.

M

Mach front / front de Mach - avant de l'onde de choc *Preferred term: Mach stem*.	**Mach front / фронт на свръхзвуковата ударна вълна** Предпочитан термин: Mach stem. 30/10/2012
Mach stem / avant de I'onde de choc –front de mach **Mach front** (admitted) The shock front formed by the fusion of the incident and reflected shock fronts from an explosion. The term is generally used with reference to a blast wave, propagated in the air, reflected at the surface of the earth. In the ideal case, the Mach stem is perpendicular to the reflecting surface and slightly convex (forward). 01/09/1971	**Mach stem / свръхзвукова ударна вълна** **Mach front** (допуска се) Фронтът на ударната вълна, образуван от сливане на фронтовете на падащата и отразената ударна вълна от взрива. Терминът се използва обикновено по отношение на ударна вълна, разпространявана във въздуха, отразена от повърхността на земята. В идеалния случай свръхзвуковата ударна вълна е перпендикулярна на отразяващата повърхност и слабо изпъкнала (напред). 30/10/2012
magnetic bearing / azimut magnetique Bearing measured with reference to magnetic north. *Related terms: grid bearing; relative bearing; true bearing*. 09/01/1996	**magnetic bearing / магнитен азимут** Ъгъл, измерен спрямо магнитния север. *Вж.също: grid bearing; relative bearing; true bearing*. 30/10/2012
magnetic circuit / mine magntique – mire de feu magnetique *Preferred term: magnetic mine*. 01/11/1975	**magnetic circuit / магнитна верига** *Предпочитан термин: magnetic mine*. 30/10/2012
magnetic compass / compas magnetique An instrument containing a freely suspended magnetic element which displays the direction of the horizontal component of the earth's magnetic field at the point of observation. 01/02/1974	**magnetic compass / магнитен компас** Прибор, съдържащ свободно окачен магнитен елемент, който показва посоката на хоризонталната съставяща на земното магнитно поле при наблюдаваната точка. 30/10/2012
magnetic mine / mine magnetique – mise de feu magnetique **magnetic circuit** (admitted) A mine which responds to the magnetic field of a target. *Related term: mine*[2]. 01/2012/1976	**magnetic mine / магнитна мина** **magnetic circuit** (допуска се) Мина, реагираща на магнитното поле на даден обект. *Вж.също: mine*[2]. 30/10/2012

magnetic minehunting / chasse aux mines par detecteurs magnetiques The process of using magnetic detectors to determine the presence of mines or mine like objects which may be either on or protruding from the sea-bed, or burled. 01/2012/1976	**magnetic minehunting / търсене на мини по магнитен способ** Процесът на използване на магнитни детектори (магнитометри) за определяне наличието на мини или миноподобни обекти, които са на морското дъно, показват се от него, или са зарити. 20/11/2012
magnetic north / nord magnetique The direction indicated by the north seeking pole of a freely suspended magnetic needle, influenced only by the earth's magnetic field. *Related term: compass north*. 01/03/1973	**magnetic north / магнитен север** Посоката, указана от северния полюс на свободно окачена магнитна стрелка, влияеща се само от земното магнитно поле. *Свързан термин: compass north*. 20/11/2012
main aerodrome / aerodrome principal Aerodrome designed for permanent occupation in peacetime, also suitable for use in wartime and having sufficient operational facilities for full use of its combat potential. 01/11/1994	**main aerodrome / основно летище** Летище, предназначено за постоянно използване в мирно време, но подходящо за използване и във военно време, което има необходимите оперативни съоръжения за пълно използване на неговия боен потенциал. 30/10/2012
main attack [1]/ attaque principale[1] The principal attack or effort into which the commander throws the full weight of the offensive power at his disposal. 20/11/1996	**main attack [1]/ главен удар[1]** Въздействие, при което командирът насочва и използва цялата ударна мощ, с която разполага. 30/10/2012
main attack [2]/ attaque principale[2] An attack directed against the chief objective of the campaign, major operation or battle. 20/11/1996	**main attack [2]/ главен удар[2]** Атака, насочена срещу главната цел на кампанията, основната операция или сражението. 30/10/2012
main convoy / convoi principal The convoy as a whole which sails from the convoy assembly port/anchorage to its destination. It may be supplemented by joiners or joiner convoys, and leavers or leaver convoys may break off. *Related term: convoy[1].* 04/10/2000	**main convoy / главен конвой** Конвоят като цяло, който извършва преход от пристанището / котвената стоянка (за сформиране на конвоя) до неговото местоназначение. Той може да бъде допълнен чрез присъединили се кораби или конвои, а от него могат да се отделят отделни кораби или конвои. *Свързан термин: convoy[1].* 30/10/2012
main detonating line / cordeau maitre In demolition, a line of detonating cord used to transmit the detonation wave to two or more branches. 01/01/1991	**main detonating line / главен детониращ шнур** При взривяване, детониращ шнур използван за предаване на ударната вълна до два или повече заряда. 30/10/2012

main effort / effort principal **priority of effort** (admitted) A concentration of forces or means in a particular area and at a particular time to enable a commander to bring about a decision. 30/01/2012	**main effort / основно усилие** **priority of effort** (остарял) Съсредоточаване на сили и средства в определен район и в определено време с цел да се осигури възможност на командира да изпълни взето решение. 19.09.2019
mainguard / reserve d'avant-garde Element of an advanced guard*. Related term: advanced guard.* 01/03/1973	**mainguard / главните сили на авангарда** Елемент от авангарда. *Свързан термин: advanced guard.* 30/10/2012
main supply route / itinéraire principal de ravitaillement MSR The route or set of routes designated within an operational area upon which the bulk of traffic flows in support of military operations. 01/03/1973	**main supply route / главен път за подвоз** Пътят или пътищата, определени в даден оперативен район, по които преминава основният трафик за осигуряване и поддръжка на военните операции. 30/10/2012
maintainability / maintenabilite The ability to be retained in, or restored to a state to perform as required, under given conditions of use and maintenance. Note: Given conditions would include aspects that affect maintainability, such as: location for maintenance, accessibility, maintenance procedures and maintenance resources. [derived from: IEC: www.electropedia.org, 2016-01-22] MCLSB, 2018.12.06	**maintainability / ремонтопригодност/обслужваемост** Възможността на изделието да бъде поддържано или възстановено до работоспособно състояние чрез техническо обслужване или ремонт, за да отговаря на определените изисквания (условия) от завода производител за експлоатация и поддржъжка. Забележка: определените изисквания (условия) означават аспекти, които влияят на поддръжката като: място, достъпност, процедури и ресурси за поддръжка. 11.03.2021
maintenance[1] / maintenance[1] All actions taken to retain equipment in or to restore it to specified conditions until the end of its use, including inspection, testing, servicing, modification(s), classification as to serviceability, repair, recovery, rebuilding, reclamation, salvage and cannibalization. *Related terms: corrective maintenance; examination. 02/05/2011*	**maintenance[1]/ техническа поддръжка** Всички дейности за запазване на отбранителните продукти или за възстановяването им до определено състояние до крайния срок на използването им, включително проверка, изпитване, обслужване, модификация, установяване на експлоатационна годност, ремонтиране, привеждане в готовност, съхраняване и снемане на годни части от неизправна материална част. *Свързан термин: corrective maintenance; examination.* 20/11/2012

maintenance[2] / maintenance[2] All supply and repair action taken to keep a force in condition to carry out its mission. 04/10/00	**maintenance[2] / техническо осигуряване** Всички дейности по снабдяване и ремонт, предприети за поддържане на войските/силите в състояние да изпълняват възложената им мисия. 20/11/2012
maintenance[3] / maintenance[3] The routine recurring work required to keep a facility (plant, building, structure, ground facility, utility system, or other real property) in such condition that it may be continuously utilized, at its original or designed capacity and efficiency, for its intended purpose. *Related terms: corrective maintenance; examination.* 01/03/82	**maintenance[3]/ поддръжка на инфраструктура** Рутинна повтаряща се дейност, необходима за поддържане на съоръжение (завод, сграда, структура, наземно съоръжение, комунално-битова система или друго недвижимо имущество) в състояние, което позволява да се експлоатира постоянно, с неговия първоначален или проектен капацитет и ефективност, по неговото проектно предназначение. *Свързан термин: corrective maintenance; examination.*12/03/13
maintenance collection point / point de collecte des materiels a reparer MCP A point established to collect equipment awaiting repair, controlled exchange, cannibalisation or evacuation. MCLSB, 2019.06.05	**maintenance collection point / сборен пункт за повредени машини** Място, предназначено за събиране на оборудване, на което му престои ремонт, замяна на агрегати, разкомплектоване или евакуация. 15.12.2020
maintenance point / point de maintenance A location where a maintenance unit, or part of it, conducts maintenance. MCLSB, 2018.12.06	**maintenance point / пункт за ремонт и възстановяване на повредена техника** Място, където логистично формирование или част от него извършва своята дейност по поддръжка и ремонт. 15.12.2020
major nuclear power / puissance nucleaire importante Any nation that possesses a nuclear striking force capable of posing a serious threat to every other nation. *Related terms: military nuclear power; nuclear nation; nuclear power.* 01/07/70	**major nuclear power / основна ядрена сила** Всяка държава, която притежава ударна ядрена мощ, представляваща сериозна заплаха за друга държава. *Свързан термин: military nuclear power; nuclear nation; nuclear power.* 30/10/2012
major port / port principal Any port with two or more berths and facilities and equipment capable of discharging 100.000 tons of cargo per month from ocean-going ships. Such ports will be designated as probable nuclear targets. 01/03/1973	**major port / главно пристанище** Всяко пристанище с две или повече корабни места, съоръжения и оборудване, позволяващо разтоварването от големи плавателни съдове на 100 000 т товар за един месец. Такива пристанища се посочват като предполагаеми цели, планирани за унищожаване с ядрено оръжие. 30/10/2012

major water terminal / terminus maritime principal A water terminal with facilities for bearing numerous ships simultaneously at wharves and/or working anchorages, located with, sheltered coastal waters adjacent to rail , highway, air and/ or inland water transportation nets. It covers a relatively large area, and its scope of operation is such that it is designated as a probable nuclear target. *Related terms: alternate water terminal; port; secondary water terminal; water terminal.* 01/03/1973	**major water terminal / главен воден терминал** Пункт за превоз с воден транспорт със съоръжения за едновременно закотвяне на голям брой кораби на котвени стоянки и/или стоянки за работа, намиращи се в защитени крайбрежни води, разположени близко до железопътна, магистрална, въздушна или вътрешна водна транспортна мрежа. Той покрива относително голям район и като такъв може да се определи като вероятен обект за нанасяне на ядрен удар. *Свързан термин: alternate water terminal; port; secondary water terminal; water terminal.* 30/10/2012
manoeuvre [1]/ manoeuvre[1] A movement to place ships or aircraft in a position of advantage over the enemy. 01/08/82	**manoeuvre[1] / маневра/маньовър** Преместване/придвижване на кораби или самолети за заемане на по-добра позиция спрямо тази на противника. 20/11/2012
manoeuvre[2]/ manoeuvre[2] A tactical exercise carried out at sea, in the air, on the ground, or on a map in imitation of war. 01/08/82	**manoeuvre[2] /маневра (маньовър)[2]** Тактическо учение, осъществявано по море, във въздуха, на сушата или върху карта, имитиращо военни действия. 20/11/2012
manoeuvre[3]/ manoeuvre[3] The operation of a ship, aircraft, or vehicle, to cause it to perform desired movements. 01/08/82	**manoeuvre[3] / маневра (маньовър)[3]** Управление на кораб, самолет или бойна/ транспортна машина за извършване на целенасочено придвижване. 20/11/2012
manoeuvre[4]/ manoeuvre[4] Employment of forces on the battlefield through movement in combination with fire, or fire potential, to achieve a position of advantage in respect to the enemy in order to accomplish the mission. 01/08/82	**manoeuvre[4] / маневра (маньовър)[4]** Използване на силите на бойното поле, чрез придвижване в комбинация с огнева мощ или огневи потенциал, за достигане на благоприятна позиция по отношение на противника с цел осъществяване на мисията. 20/11/2012
manoeuvring area / aire de manoeuvre That part of on aerodrome to be used for the take-off and landing of aircraft and for the surface movement of aircraft associated with take-off and landing, excluding aprons. *Related term: aircraft marshalling area*. 01/09/1981	**manoeuvring area / летателно поле** Тази част от летището, която се използва за излитането и кацането на самолети и за движението на самолета по пистата, свързано с излитане и кацане, с изключение на стоянъчната площадка. *Свързан термин: aircraft marshalling area.* 20/11/2012

man portable / portable Capable of being carried by one man. Specifically, the term may be used to qualify: a. Items designed to be carried as an integral part of individual, crew served or team equipment of the dismounted soldier in conjunction with his assigned duties. Upper weight limit: approximately 14 kilogrammes (31 pounds). b. In land warfare, equipment which can be carried by one man over long distance without serious degradation of the performance of his normal duties. 01/10/1978	**man portable / преносим** Това, което може да се носи от един човек. Терминът може да се използва, за да окачестви: а. Предмети, предназначени да се носят като неделима част от индивидуалното или груповото снаряжение за пехотинец в зависимост от възложените му задачи. Ограничение за максимален товар: около 14 кг (31 фунта). b. При бойните действия на суша, снаряжение, което може да се носи от един човек на дълго разстояние, без сериозно нарушаване на качеството на изпълнение на неговите задължения. 20/11/2012
manpower scaling guidelines / guide de calcul desv effectivs Guidelines that express manpower requirements as dependant up a set of criteria. Note: an example of such a criteriaon is a worload. 03/04/13	**manpower scaling guidelines / ръководство за съставяне на длъжностно разписание/щат** Указание за съставяне на длъжностно разписание/щат, които изразяват потребността от човешки ресурс като променлива величина, зависима от набор от критерии. Заб.: Пример за такъв критерий е обемът работа. 13/06/2013
map reference / localisation A means of identifying a point on the surface of the earth by relating it to information appearing on a map, generally the graticule or grid. 01/08/1979	**map reference / определяне на местоположение (указване) по карта** Средство за определяне местоположението на точка върху повърхността на земята чрез отнасянето й към информация, показана върху карта, обикновено картографската или координатната мрежа. 20/11/2012
map reference code / code a reference cartographique A code used primarily for encoding grid coordinates and other information pertaining to maps. This code may be used for other purposes where the encryption of numerals is required. 01/01/68	**map reference code / код за кодиране (шифроване) на картографска информация** Код за кодиране на координати на картографска мрежа и друга информация, отнасяща се до карти. Този код може да се използва за други цели, когато се изисква разшифроване (зашифроване) на числа. 20/11/2012
map sheet / carte[2] An individual map or chart either complete in itself or part of a series. 01/09/1971	**map sheet / картен лист** Отделна карта или схема, която е самостоятелна или част от серия. 20/11/2012

march / marche A tactical movement between locations by combat and other forces during which enemy contact is neither expected, nor sought, despite the forces' preparation for such contact. MCLSB, 2018.12.06	**march / марш** Тактическо придвижване между два района (местоположение, позиции) на бойни и други формирования, по време на което контакта с противостоящите сили нито е вероятен, нито се търси, въпреки подготовката им за такъв контакт. 15.12.2020
margin / marge In cartography, the area of a map or chart lying outside the border. 01/08/1979	**margin / извънрамково оформление** В картографията, част от карта или схема, която лежи извън границата на картата. 20/11/2012
marginal data / donnee marginale – renseignement marginal *Synonym: marginal information* All explanatori information given in the margin of a map or chart which clarifies. defines, illustrate s and/or supplements the graphic portion of the sheet. 01/04/1971	**marginal data / легенда** *Синоним: marginal information*. Всяка пояснителна информация, дадена в рамката на карта или схема, която изяснява, определя, илюстрира и/или допълва графичната част на листа. 20/11/2012
marginal information / renseignement marginal - donnee marginale *Related term: marginal data*. 01/04/1971	**marginal information / информация в извънрамковото оформление** *Вж.също: marginal data*. 20/11/2012
maritime interdiction operation / operation d'interdiction maritime An operation conducted to enforce prohibition on the maritime movement of specified persons or material within a defined geographic area. 06/01/06	**maritime interdiction operation / военноморска възпираща операция** Военноморска операция, провеждана с цел предотвратяване превоза на хора и товари по море в определен географски район. 20/11/2012
maritime operation / operation maritime An action performed by forces on, under, or over the sea to gain or exploit control of the sea or to deny its use to the enemy. 01/03/1973	**maritime operation / военноморска операция** Действия, провеждани от надводни, подводни и въздушни сили на флота по море, с цел постигане или упражняване на контрол над морските пространства или недопускане използването им от противника. 20/11/2012

mark[1] / marquer un objectif[1] In artillery and naval fire support: a. to call for fire on a specified location in order to orient the observer/spotter or to indicate targets; b. to report the instant of optimum light on the target produced by illumination shells. *Свързани термини: marker[1] ; shadower; trailer aircraft.* 01/02/1989	**mark[1] / маркиране[1] / насочване[1]** В артилерията и огневата поддръжка с корабна артилерия: a. извикване на артилерийски огън по определена позиция с цел ориентиране на изнесения пост за наблюдение/ коректировъчен пост или за целеуказване. b. съобщение за момент на оптимално осветяване на целта, предизвикано от осветителни снаряди (мини). *Свързани термини: marker1 ; shadower; trailer aircraft.* 20/11/2012
mark[2] / marquer un objectif[2] In naval operations, to use a maritime unit to maintain an immediate offensive or obstructive capability against a specified target. 1989-02-01	
marker[1] / marqueur1 A visual or electronic aid used to mark a designated point. 01/02/1989	**marker[1] /указател[1]** Визуално или електронно средство, използвано за маркиране на указана точка. 20/11/2012
marker[2] /marqueur[2] In land mine warfare: *Related terms: gap marker; intermediate marker; lane marker; minefield lane; minefield breaching; row marker; strip marker.* 01/02/1989	**marker[2]/ указател[2]** При бойното използване на сухопътни мини: *Свързане термини: gap marker; intermediate marker; lane marker; minefield lane; minefield breaching; row marker; strip marker.* 20/11/2012
marker ship / batiment-jalon In an amphibious operation, a ship which takes accurate station on a designated control point. It may fly identifying flags by day and show lights to seaward by night. 01/03/1973	**marker ship / кораб-ориентир** При амфибийни операции кораб, удържащ мястото си с голяма точност в назначена контролна точка. Той може да е вдигнал флаговете си за опознаване до място през деня или да е включил указателни светлини през нощта. 12/03/2013
marking / marquage In explosive ordnance disposal, the emplacement of one or more signs to identify the position of a hazard or the boundary of a hazardous area. Note: This may include the use of paint marks, but also the erection of physical barriers. MCLSB, 2018.12.06	**marking / маркиране** Поставяне на един или повече знаци (маркировки) за указване местоположението на опасен обект или границите на опасната зона при обезвреждането на невзривени боеприпаси. Забележка: Това може да включва не само използването на видимо очертани граници с боя, но и поставяне на физически прегради. 15.12.2020

marking error / erreur de balisage In naval mine warfare, the distance and bearing of a marker from a target. 01/11/1975	**marking error / грешка при определяне на мястото** При миннозаградни морски операции, разстоянието и пеленга от кораба към ориентира. 12/03/2013
marking fire / tir de balisage Fire placed on a target for the purpose of identification. 01/08/1974	**marking fire / целеуказване чрез стрелба** Стрелба по обект с цел обозначаването му. 12/03/2013
marking panel / panneau A sheet of material displayed for visual communication usually between friendly units. *Related term: panel code*. 01/03/1973	**marking panel / сигнален елемент** Нагледен елемент (знак, лист от материал), поставен за визуално обозначаване и опознаване на приятелски формирования. *Свързан термин: panel code*. 12/03/2013
marking team / equipe d'orienteurs-marqueurs (ou de balisage) Personnel landed in the landing area with the task of establishing navigational aids. *Related term: pathfinder aircraft*. 01/03/1973	**marking team / екип за разполагане на навигационни средства** Група, стоварена в района за приземяване, със задача да разположи навигационни средства в него. *Свързан термин pathfinder aircraft*. 12/03/2013
married failure / rate de prise d'immersion In naval mine warfare, a moored mine lying on the sea-bed connected to its sinker from which it has failed to release owing to defective mechanism. 01/11/1975	**married failure / незастанала в бойно положение котвена мина** При морската минна война котвена мина, лежаща на морското дъно, неотделена от котвата си поради дефектирал механизъм за бойно взвеждане. 12/03/2013
marshalling[1] / agencement[1] The process by which units participating in an amphibious or airborne operation, group together or assemble when feasible or move to temporary camps in the vicinity of embarkation points, complete preparations for combat or prepare for loading. *Related term: stage.* 01/03/1973	**marshalling[1] / съсредоточаване на войски[1]** Процесът, чрез който военни формирования, участващи в десантни операции или операции по въздуха, се групират или при възможност се съсредоточават, или се придвижват към временни райони за разполагане в близост до пунктовете за натоварване, като довършват подготовката за бойни действия или товарене. *Свързан термин: stage*. 12/03/2013

marshalling[2] / agencement[2] The process of assembling, holding, and organizing supplies and/or equipment, especially vehicles of transportation, for onward movement. *Related term: staging area*. 01/03/1973	**marshalling[2] / съсредоточаване на войски[2]** Процесът на съсредоточаване, запасяване и организиране на доставки и/или оборудване, главно транспортни машини, за по-нататъшно придвижване. *Свързан термин: staging area*. 12/03/2013
mass[1] / concentration; The concentration of combat power. 1971/04/01	**mass[1] / масиране[1]** Съсредоточаване на бойна мощ. 12/03/2013
mass[2]/ formation concentree The military formation in which units are spaced at less than the normal distances and intervals. 01/04/1971	**mass[2] / масиране[2]** Построение на войските/силите, в което формированията са разположени на разстояние и интервали, по-малки от стандартните. 12/03/2013
master film / film original The earliest generation of imagery (negative or positive) from which subsequent copies are produced. 01/11/1975	**master film / оригинален филм** Първото направено изображение (негатив или позитив), от което се правят копия. 12/03/2013
master plot / schema de surface couverte A portion of a map or overlay on which are drawn the outlines of the areas covered by an air photographic sortie. Latitude and longitude, map, and sortie information are shown. *Synonym: sortie plot*. 01/2012/1974	**master plot / ръководна схема** Част от карта или прозрачна схема, върху която са начертани контурите на райони, заснети по време на полет за въздушно фотографиране. Показани са географската широчина и дължина, картата и информация за полета. *Синоним: sortie plot.* 16/04/2013
materials handling / manutention de materiels MH The movement of materials, whether raw, semi-finished, finished or scrap before, during and after their production, in warehouses and storage sites as well as in receiving and shipping areas. MCLSB, 2018.12.06	**materials handling / товаро-разтоварни дейности** Дейности по товарене и разтоварване на материални ресурси, независимо дали са необработени, полуобработени, обработени или отпадъчни материали, по време и след тяхното производство, в складовете и хранилищата, както и в зоните за получаване или експедиция. 11.03.2021
materiel / matériel The items used to equip, maintain and support military forces in their activities. Note: Materiel includes software, but excludes real estate, installations and utilities. 2018.02.16	**materiel / материални ресурси** Материални средства, използвани за оборудване, обслужване и поддръжка на военните сили в тяхната дейност. Забележка: Материалните ресурси включват софтуер, но не включват недвижимо имущество, инсталации и комунални услуги. 17.01.19

materiel control *Preferred term: inventory control.*	**materiel control/ контрол на наличността на материалните ресурси** *Предпочитан термин: inventory control.* 12/03/2013
materiel management *Preferred term: inventory control.*	**materiel management/ управление на снабдяването с материални ресурси** *Предпочитан термин: inventory control.* 12/03/2013
maximum effective range / portee efficace maximale The maximum distance at which a weapon may be expected to be accurate and achieve the desired result. 01/07/1983	**maximum effective range / ефективна далекобойност** Максималното разстояние, при което се очаква оръжието да бъде точно и да постигне очаквания резултат. 12/03/2013
maximum elevation figure / indication d'elevation maximale A figure shown in each quadrangle bounded by ticked graticule lines on aeronautical charts, which represents the height in thousands and hundreds of feet, above mean sea level, of the highest known natural or man-made feature in that quadrangle, plus suitable factors to allow for inaccuracy and incompleteness of the topographical heighting information. 01/07/1987	**maximum elevation figure / максимална височинна кота** Кота, изобразена във всеки лист на стандартна топографска карта, ограничена от плътните линии на географската мрежа върху навигационните карти, представяща височината в стотици и хиляди фута над средното морско равнище на най-високия естествен или изкуствен ориентир в листа на стандартната топографска карта, с коефициент за въвеждане на поправка при неточности и непълнота на информацията за надморската височина. 12/03/2013
maximum landing weight / masse maximale a l'atterrissage The maximum gross weight due to design or operational limitations at which an aircraft is permitted to land. 01/03/1973	**maximum landing weight / максимално допустимо тегло при кацане** Максимално допустимата маса при натоварен ЛА, определена от неговите конструктивни характеристики или различни оперативни ограничения, при която е разрешено кацане. 12/03/2013
maximum operating depth / immersion maximale operationnelle The depth which a submarine is not to exceed during operations. This depth is determined by the submarines national naval authority. 01/09/1981	**maximum operating depth / максимална работна дълбочина на потапяне** Дълбочината, която при работа дадена подводница не трябва да превишава. Тази дълбочина се определя от националната морска администрация. 12/03/2013

maximum ordinate / fleche vertex height (admitted) In artillery and naval gun-fire support, the height of the highest point in the trajectory of a projectile above the horizontal plane passing through its origin. *Synonym: vertex height. Related term: vertex.* 01/2012/1974	**maximum ordinate / максимална височина на траекторията vertex height** (допуска се) В артилерията и поддръжката с корабна артилерия, височината на най-високата точка в траекторията на снаряд, над хоризонталната плоскост, минаваща през неговата изходна точка.*Синоним: vertex height. Вж.също: vertex*. 16/04/2013
maximum permissible concentration / concentration maximale admissible - bareme de radioconcentration *Preferred term: radioactivity concentration guide* 01/03/1973	**maximum permissible concentration / максимално допустима концентрация** *Предпочитан термин: radioactive concentration guide.* 16/04/2013
maximum permissible dose / dose maximale consentie That radiation dose which a military commander or other appropriate authority may prescribe as the limiting cumulative radiation dose to be received over a specific period of time by members of his command, consistent with current operational military considerations. 01/03/1973 ; MCJSB, 2016.12.14	**maximum permissible dose / максимално допустима доза** Такава доза радиация, която военен командир, или друг оправомощен орган/лице, могат да зададат като допустима, която може да бъде кумулирана (натрупана) от подчинения личен състав за определен период от време и която е в съответствие с действащите оперативни изисквания. 20/11/2017
maximum range / portee maximale The greatest distance a weapon can fire without consideration of dispersion. 01/08/1976	**maximum range / максимална далекобойност** Най-голямото разстояние, на което може да стреля оръжейна система без да се отчита разсейването. 16/04/2013
maximum sustained speed / vitesse maximale de croisiere In road transport, the highest speed at which a vehicle, with its rated payload, can be driven for an extended period on a level first-class highway without sustaining damage. *Related term: speed.* 01/03/1973	**maximum sustained speed / максимална поддържана скорост** При сухопътен транспорт – най-високата скорост, при която транспортно средство, натоварено с номинален полезен товар, може да бъде управлявано за по-дълго време по първокласен главен път без възникване на повреди. *Вж.също: speed* . 16/04/2013
maximum take-off weight / poids maximal de decollage The maximum gross weight due to design or operational limitations at which an aircraft is permitted to take-off. 01/03/1973	**maximum take-off weight / максимално тегло при излитане** Максимално допустимата маса при натоварен ЛА, определена от неговите конструктивни характеристики или различни оперативни ограничения, при която е разрешено излитането на ЛА. 16/04/2013

M-day / jour M The day on which mobilization commences or is due to commence. *Related terms: C-day; D-day; Eday;F-hour; G-day; G-hour; H-hour;L-hour; P-hour; T-day, T-hour, Y-hour.* 26/08/2009	**M-day / ден M** Денят, в който започва или е планирано да започне мобилизация. *Вж.също: C-day; D-day; Eday;F-hour; G-day; G-hour; Hhour;L-hour; P-hour; T-day, Thour,Y-hour.* 16/04/2013
meaconing / transplexion A system of receiving radio beacon signals and rebroadcasting them on the same frequency to confuse navigation. The meaconing stations cause inaccurate bearings to be obtained by aircraft or ground stations. *Related term: beacon.* 01/03/1973	**meaconing / изменение на радионавигационния сигнал** Система за приемане на сигнали от радиомаяк и за повторното им излъчване на същата честота с цел нарушаване на навигацията. Станцията за изменение на радионавигационния сигнал предизвиква получаването на неточни навигационни данни в ЛА или наземните станции. *Вж.също: beacon*. 16/04/2013
mean point of burst / point d'eclatement moyen - point moyen d'eclatement – point moyen des impacts *Preferred term: mean point of impact*. 01/08/1974	**mean point of burst / епицентър на взрива** *Предпочитан термин: mean point of impacts*. 16/04/2013
mean point of impact / point moyen des impacts - point d'eclatement moyen - point moyen d'eclatement The point whose coordinates are the arithmetic means of the coordinates of the separate points of impact/burst of a finite number of projectiles fired or released at the same aiming point under a given set of conditions. *Synonyms: centre of burst; mean point of burst*. 01/10/1978	**mean point of impact / средна точка на попадение** Точката, чийто координати са средните аритметични стойности на координатите на отделните точки на попадение/разрив на различен брой снаряди/ мини/ куршуми, изстреляни към същата точка на прицелване при определени условия. *Синоними: centre of burst; mean point of burst.* 16/04/2013
measured mile/base de vitesse In maritime navigation, distance precisely measured and marked, used by a vessel to calibrate its log. 02/05/1995	**measured mile/ мерна миля** При морската навигация, точно измерено и означено разстояние, което позволява на плавателния съд да извърши калибровка на лага си.16/04/2013

measurement and signature intelligence / renseignement mesures et signature MASINT Intelligence derived from the scientific and technical analysis of data obtained from sensing instruments for the purpose of identifying any distinctive features associated with the source, emitter or sender, to facilitate the latter's measurement and identification. 31/10/2013	**measurement and signature intelligence/разузнаване по физико-технически параметри MASINT** Разузнавателна информация, получена след научен и технически анализ на данни, добити от сензорни устройства с цел определяне на отличителни характеристики на даден източник, излъчвател или предавател и улесняване на по-нататъшно измерване и идентифициране. 09/06/2016
measuring magnifier / loupe micrometrique A magnifying instrument incorporating a graticule for measuring small distances. 01/03/1973	**measuring magnifier / измервателен увеличител** Увеличителен прибор, включващ в себе си скала за измерване на малки разстояния.16/04/2013
mechanical sweep / drague mecanique In naval mine warfare, any sweep used with the object of physically contacting the mine or its appendages. 01/11/1975	**mechanical sweep / контактен трал** При противоминните действия на море всеки трал, влизащ в пряк контакт с мината или нейните части. 16/04/2013
median incapacitating dose / dose incapacitante mediane The dose of an agent that will produce temporary physical and/or mental disabling conditions in 50 percent of exposed, unprotected individuals. 2020-10-01	
median lethal dose / dose létale médiane LD50 The dose of chemical, toxin, pathogen or ionizing radiation that would kill 50% of exposed, unprotected and untreated personnel. MCJSB, 2019.01.28	**median lethal dose / смъртоносна доза 50** Дозата химични агенти, токсини, патогени или йонизиращи лъчения, които биха убили 50% от изложения, незащитен и нелекуван личен състав. 11.03.2021
median lethal radiation dose / dose d'irradiation létale médiane LD50/x The amount of ionizing radiation absorbed by the whole body in a given period of time, which would be fatal without medical treatment to 50 percent of exposed personnel. Note: LD50/60 means that without medical treatment 50% of the exposed personnel will die within 60 days. MCJSB, 2019.01.28	**median lethal radiation dose / смъртоносна радиационна доза 50/x** Количеството йонизиращо лъчение, погълнато от цялото тяло за даден период от време, което без медицинско лечение би било смъртоносно за 50 процента от изложения личен състав. Забележка: LD50/60 означава, че без медицинско лечение 50% от изложения личен състав ще умре в рамките на 60 дни. 11.03.2021

medical intelligence / renseignement medical MEDINT [AJMedP-01, 2009] Intelligence derived from medical, bio-scientific, epidemiological, environmental and other information related to human or animal health. Note: This intelligence, being of a specific technical nature, requires medical expertise throughout its direction and processing within the intelligence cycle. 2013-10-31	
medical officer / medecin militaire An officer of a nation's medical service or branch who possesses a nationally recognized qualification in medicine. [derived from: AAMedP-1.1, Edition A Version 1] 2016-05-13	
medical pre-deployment preparation / mise en condition sanitaire predeploiement All medical and dental measures taken to ensure that military personnel retain the ability to carry out operational duties, unimpeded by physical or psychological problems. Note: Such measures include prophylactic and curative treatment, immunizations and health education. 2020-10-01	
meeting engagement / combat de rencontre A combat action that occurs when a moving force, incompletely deployed for battle, engages an enemy at an unexpected time and place. 01/08/1973	**meeting engagement / срещен бой** Бойни действия, възникнали на неочаквано място и в неочаквано време между придвижващи се не напълно развърнати формирования на противостоящи сили. 16/05/2013
member country Preferred term: member state.	**member country** Предпочитан термин: member state.
member nation Preferred term: member state.	**member nation** Предпочитан термин: member state.
member state / État membre **member country** (admitted) **member nation** (deprecated) A signatory to the North Atlantic Treaty. 2019.02.25	**member state** / **държава-членка** **member country** (допуска се) **member nation** (остарял) Страна, участваща в Северноатлантическия договор. 08/07/2014
merchant ship / navire de commerce –navire marchand A vessel engaged in mercantile trade except river craft, estuarial craft, or craft which operate solely within harbour limits. 01/10/1978	**merchant ship / търговски кораб** Плавателен съд, използван за търговски цели, с изключение на речни кораби, кораби плаващи по устието на река или които работят единствено в границите на пристанището. 16/04/2013

merchant shipping / marine marchande In naval cooperation and guidance for shipping, the complete commercial maritime industry, including the fishing industry. *Related terms: accompaniment; merchant ship; naval cooperation and guidance for shipping; naval supervision of merchant ships; participating merchant ships; shipping cooperation point*. 02/03/2007	**merchant shipping /търговско корабоплаване** При военноморското сътрудничество и ръководство на корабоплаването цялата търговска индустрия, осъществявана по море, включваща и риболовната индустрия. *Вж.също: accompaniment; merchant ship; naval cooperation and guidance for shipping; naval supervision of merchant ships; participating merchant ships; shipping cooperation point.* 16/04/2013
merchant ship reporting and control message system / systeme de messages du controle naval A world-wide message system for reporting the movements of and information relating to the control of merchant ships. 01/03/1979	**merchant ship reporting and control message system / информационна система за управление на търговското корабоплаване** Международна система за предаване на съобщения за движението на търговските кораби и предаване на информация, свързана с управлението им. 16/04/2013
message / message Any thought or idea expressed briefly in a plain, coded, or secret language, prepared in a form suitable for transmission by any means of communication. 01/03/1973	**message / съобщение** Мисъл или идея, изразена накратко чрез явен, кодиран или таен език, подготвена във вид удобен за предаване посредством средствата за комуникация. 16/04/2013
microform / microformat A generic term for any form, whether film, videotape, paper or other medium, containing miniaturized or otherwise compressed images which cannot be read without special display devices. 01/06/1981	**microform / микроносител на информация** Общ термин за носител на информация (филм, видео лента, лист хартия и др.), съдържащ миниатюризирано или компресирано по друг начин изображение, което не може да бъде възприето без специални средства за показване.16/04/2013
midcourse guidance / guidage en vol The guidance applied to a missile between Termination of the launching phase and the start of the terminal phase of flight. 01/11/1975	**midcourse guidance / насочване в маршевия участък** Управлението на ракета, извършвано по време на работа на маршевия двигател. 04/07/2013

military assistance / assistance militaire MA A broad range of activities that support and influence critical friendly assets through training, advising, mentoring or the conduct of combined operations. Note: The range of military assistance is considerable and includes, but is not limited to: capability building of friendly security forces; engagement with local, regional, and national leadership or organizations; and civic actions supporting and influencing the local population. 18/02/2015	**military assistance / военно подпомагане** Широк спектър от дейности, които въздействат положително върху особено важни области на приятелски сили чрез обучение, консултиране, наставляване или провеждане на съвместни операции. Забележка: Обхватът на военно подпомагане е многостранен и включва, но не се ограничава до: изграждане на способности на приятелски сили за сигурност; ангажираност с местно, регионално и национално ръководство или организации; и граждански действия, подкрепящи и оказващи влияние върху местното население. 29/02/2016
military convoy / convoi militaire A land or maritime convoy that is controlled and reported as a military unit. A maritime convoy can consist of any Combination of merchant ships, auxiliaries or other military units. 01/03/1984	**military convoy / военен конвой** Сухопътен или морски конвой, който е обозначен и се управлява като военно формирование. Морският конвой може да се състои от всякаква комбинация от търговски кораби, спомагателни съдове или военни единици. 16/04/2013
military engineering / génie militaire MILENG A function in support of operations to shape the physical operating environment. MCLSB, 2018.12.06	**military engineering MILENG / военно-инженерно осигуряване** Действие в подкрепа на провежданите операции за оформяне на физическата оперативна среда. 11.03.2021
military geographic documentation / documentation géographique militaire MGD [AGeoP-17, 2015] Military geographic information which has been evaluated, processed, summarized and published in standardized format in order to meet a military requirement. MCJSB, 2017.09.01	**military geographic documentation / военно-географска документация** Военно-географска информация, която е била анализирана, оценена, обработена, обобщена и публикувана в стандартен формат, който да отговаря на военните изисквания. 17.01.19
military geographic information / renseignement geographique militaire Geographic information which is necessary for planning and operations. 01/08/1982	**military geographic information / военно-географска информация** Географска информация, която е необходима за планиране и осъществяване на военни операции. 16/04/2013

military governor / gouverneur militaire - commandant militaire The military commander or other designated person who, in an occupied territory, exercises supreme authority over the civil population subject to the laws and usages of war and to any directive received from his government or his superior. 01/03/1973	**military governor / военен управител/военен губернатор** Военен командир или друго упълномощено лице, което в окупирана територия упражнява върховна власт над цивилното население, попадащо в обсега на законите и правилата за водене на война, както и на всяко разпореждане, получено от неговото правителство или по-старши от него командир/ ръководител. 13/06/13
military grid reference system / systeme de reference de carroyage mllitaire A system which uses a standard-scaled grid square, based on a point of origin on a map projection of the surface of the earth in an accurate and consistent manner to permit either position referencing or the computation of direction and distance between grid positions. *Related term: military grid.* 01/03/1973	**military grid reference system / военна система от координати на правоъгълна координатна мрежа** Система, която използва стандартен мащабен квадрат от координатна мрежа, базиран на изходна точка на картографска проекция от земната повърхност, по точен и последователен способ, с цел определяне на местоположение на дадена точка или за изчисляване на посока и разстояние между точки от мрежата. *Вж.също: military grid.* 26/09/2013
military independent / independent a statut militaire A merchant ship or auxiliary sailed singly but controlled and reported as a military unit. *Related term: independent*. 01/06/1978	**military independent / военно асоцииран** Търговски кораб или спомагателен съд, плаващ самостоятелно, но управляван и обозначаван като военен. 04/07/2013
military interoperability / interopérabilité militaire The ability of military forces to train, exercise and operate effectively together in the execution of assigned missions and tasks. *Related terms: commonality;common user item; compatibility;force interoperability; interchangeability;interoperability; standardization.* 30/06/2005	**military interoperability / военна оперативна съвместимост** Способността на военни сили заедно и ефективно да се подготвят, да участват в учения и да провеждат операции при изпълнението на възложени мисии и задачи. *Вж.също: commonality;common user item; compatibility;force interoperability; interchangeability;interoperability; standardization.* 13/06/2013
military load classification / classification militaire MLC A standard system by which a route, bridge, raft or ferry is assigned a class numeric value representing the load it can carry. Note: A military load classification is also assigned to vehicles. 2020-06-30	

military necessity / nécessité militaire The principle whereby a belligerent has the right to apply any measures that are required to bring about the successful conclusion of a military operation and that are not forbidden by the Law of War. 18/02/2015	**military necessity / военна необходимост** Принципът, въз основа на който воюваща страна има правото да прилага всякакви мерки, необходими за постигане на успешния изход на военна операция, които не са забранени от международното право, касаещо воденето на бойни действия. 07/07/2016
military nuclear power /puissance nucléaire militaire nuclear-weapon state (admitted) **NWS** A nation which has nuclear weapons and the capability for their employment. *Related terms: major nuclear power; nuclear nation; nuclear power.* 01/04/1971	**military nuclear power / ядрена държава** Държава, която притежава ядрено оръжие и способност за неговото използване. *Вж.също: major nuclear power; nuclear nation; nuclear power.* *13/06/2013*
military police / police militaire MP Designated military forces with the responsibility and authorization for the enforcement of the law and maintaining order, as well as the provision of operational assistance through assigned doctrinal functions. MCLSB, 2019.08.12	**military police / военна полиция** Специално предназначени военни сили с отговорности и правомощия за прилагане на закона и поддържане на реда, както и за бойна поддръжка, чрез възложените доктринални компоненти (придвижване на войските; сигурност; задържане; полицейски функции; поддържане на обществен ред и стабилност). 15.12.2020
military strategy / strategie militaire That component of national or multi-national strategy, presenting the manner in which military power should be developed and applied to achieve national objectives or those of a group of nations. 01/03/82	**military strategy / военна стратегия** Тази съставна част от национална или многонационална стратегия, представяща начина, по който трябва да се формира и използва военна мощ за постигане на национални цели или цели на група от държави. 13/06/2013
military symbol / signe conventionnel militaire A graphic sign used, usually on map, display or diagram, to represent a particular military unit, installation, activity or other item of military interest. 01/06/1984	**military symbol / условно военно обозначение** Графичен знак, използван обикновено върху карта, екран или диаграма, за обозначаване на военна единица, съоръжение, дейност или друга военна цел. 04/07/2013

mine[1] / mine In land mine warfare, an explosive munition designed to be placed under, on or near the ground or other surface area and to be actuated by the presence, proximity or contact of a person, land vehicle, aircraft or boat, including landing craft. *Related terms: acoustic circuit;acoustic mine; antenna mine;antisweeper mine; antitank mine;antiwatching device; armed mine;bottom mine; bouquet mine;chemical mine; coarse mine; contact mine; controllable mine;countermine; creeping mine;dead mine; drifting mine; drill mine; exercise filled mine;exercise mine;explosive filled mine; fitted mine; free mine;ground mine; homing mine;horizontal action mine;independent mine; inert mine; influence mine;instructional mine; jettisoned mines; magnetic mine; mine2; mine row; mine strip; mobile mine; moored mine; oscillating mine; poised mine; practice mine1,2; pressure mine1; pressure mine2; remotely delivered mine;rising mine; scatterable mine; snagline mine; watching mine.* 01/10/01	**mine[1] / мина** В сухопътната минна война, взривно устройство, предназначено за поставяне под, на или близо до земната или друга повърхност с цел да бъде активирано от присъствие, близост или контакт с човек, сухопътно превозно средство, летателен апарат или плавателен съд, включително десантен морски съд. Вж.също: *acoustic circuit;acoustic mine; antenna mine;antisweeper mine; antitank mine; antiwatching device; armed mine;bottom mine; bouquet mine;chemical mine; coarse mine;contact mine; controllable mine;countermine; creeping mine;dead mine; drifting mine; drill mine; exercise filled mine;exercise mine;explosive filled mine; fitted mine; free mine;ground mine; homing mine;horizontal action mine;independent mine; inert mine; influence mine;instructional mine; jettisoned mines; magnetic mine; mine2; mine row; mine strip; mobile mine; moored mine; oscillating mine; poised mine; practice mine1,2; pressure mine1; pressure mine2; remotely delivered mine;rising mine; scatterable mine; snagline mine; watching mine.* 04/07/2013

mine[2]/ mine In naval mine warfare, an explosive device laid in the water with the intention of damaging or sinking ships or of deterring shipping from entering an area. The term does not include devices attached to the bottoms of ships or to harbour installations by personnel operating underwater, nor does it include devices which explode immediately on expiration of a predetermined time after laying. *Related terms: acoustic circuit;acoustic mine; antenna mine;antisweeper mine; antitank ine;antiwatching device; armed mine;bottom mine; bouquet mine;chemical mine; coarse mine;contact mine; controllable mine;countermine; creeping mine;dead mine; drifting mine; drill mine; exercise filled mine;exercise mine;explosive filled mine; fitted mine; free mine;ground mine; homing mine;horizontal action mine;independent mine; inert mine; influence mine;instructional mine; jettisoned mines; magnetic mine; mine2; mine row; mine strip; mobile mine; moored mine; oscillating mine; poised mine; practice mine1,2; pressure mine1; pressure mine2; remotely delivered mine;rising mine; scatterable mine; snagline mine; watching mine.* 01/10/03	**mine[2]/ мина** В морската минна война, взривно устройство, поставено във водата с цел нанасяне на поражения или потапяне на кораби, или възпиране на кораби от влизане в даден район. Терминът не включва устройства, прикрепени към дъната на кораби или пристанищната инфраструктура от водолази, нито пък устройства, които детонират незабавно след изтичане на предварително зададеното време след поставянето им. *Вж.също: acoustic circuit;acoustic mine; antenna mine;antisweeper mine; antitank ine;antiwatching device; armed mine;bottom mine; bouquet mine;chemical mine; coarse mine;contact mine; controllable mine;countermine; creeping mine;dead mine; drifting mine; drill mine; exercise filled mine;exercise mine;explosive filled mine; fitted mine; free mine;ground mine; homing mine;horizontal action mine;independent mine; inert mine; influence mine;instructional mine; jettisoned mines; magnetic mine; mine2; mine row; mine strip; mobile mine; moored mine; oscillating mine; poised mine; practice mine1,2; pressure mine1; pressure mine2; remotely delivered mine;rising mine; scatterable mine;* snagline mine; watching mine. 04/07/2013
mineable waters / eaux susceptibies d'etre minees Waters where naval mines of any given type may be effective against any given target. 01/11/1975	**mineable waters / води, позволяващи миниране** Води, в които морски мини от всякакъв тип могат да бъдат ефективни срещу всяка цел. 04/07/2013
mine clearance / diminage The process of removing all mines from a route or area. 01/02/1988	**mine clearance / разминиране** Процесът за отстраняване на всички мини от път или район. 04/07/2013

mine countermeasures pouncer procedure / procedure de parachevement du deminage The delivery of explosive ordnance disposal divers, by helicopters or, occasionally, small surface vessels, to previously swept drifting mines or shallow moored mines to carry out disposal operations. *Synonym: pouncer procedure. Related terms: antisubmarine warfare pouncer operation; explosive ordnance disposal*. 04/10/2000	**mine countermeasures pouncer procedures/ процедура за обезвреждане на морски мини** Транспортиране на водолази, имащи способностите за обезвреждане и унищожаване на взривни устройства, с хеликоптери или по-рядко чрез малки плавателни съдове до зона с предварително подсечени котвени мини, или котвени мини на позиция с малко удълбочение за провеждане на операция по обезвреждането или унищожаването им. *Синоним: pouncer procedure. Вж.също: antisubmarine warfare pouncer operation; explosive ordnance disposal.* 23.04.2019
mined area / zone minee An area which is dangerous because of the presence or suspected presence of mines. 01/10/2001	**mined area / минна зона** Опасна зона поради наличие или предполагаемо наличие на мини. 04/07/2013
mine defence / emploi defensif des mines The defence of a position, area. etc., by land or underwater mines. A mine defence system includes the personnel and equipment needed to plant, operate, maintain, and protect the minefields that are laid. 01/03/1973	**mine defence / минна отбрана** Отбраната на позиция, район и др. чрез използване на сухопътни и/или морски мини. Системата за минна отбрана включва личен състав и оборудване, необходими за устройване, привеждане в различни степени на готовност, поддръжка и защита на устроените минни заграждения. 04/07/2013
mine disposal / deminage The process of rendering safe, neutralizing, recovering, removing or destroying mines. 09/05/2005	**mine disposal / обезвреждане на мини** Процесът на привеждане в безопасно състояние, неутрализиране, откриване, отстраняване или унищожаване на мини. 04/07/2013
minefield[1]/ champ de mines In land mine warfare, an defined area in which mines have been emplaced. *Related terms: mixed minefield; nuisurance minefield; phoney minefield; protective minefield; tactical minefield*. 01/01/2006	**minefield[1]/ минно поле** В сухопътната минна война, определен район, в който са поставени мини. *Вж.също:mixed minefield; nuisurance minefield; phoney minefield; protective minefield; tactical minefield.* 04/07/2013

minefield[2]/ champ de mines In naval warfare, an area of water containing mines laid with or without a pattern. *Related terms: antisubmarine minefield; attrition minefield; beach minefield; closure minefield; deep minefield; defensive minefield; dummy minefield; offensive minefield; phoney minefield; protective minefield; sustained attrition minefield; tactical minefield.* 01/03/1977	**minefield[2]/ минно заграждение** При провеждане на морски бойни действия: водно пространство, в което са поставени морски мини на случаен или закономерен принцип. *Свързан термин: antisubmarine minefield; attrition minefield; beach minefield; closure minefield; deep minefield; defensive minefield; dummy minefield; offensive minefield; phoney minefield; protective minefield; sustaained attrition minefield; tactical minefield.* 18/11/2014
minefield breaching / ouverture d'un champ de mines In land mine warfare, the process of clearing a lane through a minefield under tactical conditions. *Related term: minefield lane*. 01/07/1988	**minefield breaching / устройване на проходи в минни полета** В сухопътната минна война, процесът на устройване на проход в минно поле в бойни условия. *Свързан термин: minefield lane.* 04/07/2013
minefield density / densite d'un champ de mines In land mine warfare, the average number of mines per meter of minefield front, or the average number of mines per square meter of minefield. 01/11/1985	**minefield density / плътност на минното поле** В сухопътната минна война, средният брой мини на метър от фронта на минното поле или средният брой мини на квадратен метър от минното поле. 04/07/2013
minefield lane / passage a travers un champ de mines In land mine warfare, a marked passage leading through a minefield, free of obstacles and not directly exposed to the effects of mines. *Related term: minefield breaching.* 16/07/1999	**minefield lane / проход в минно поле** В сухопътната минна война, обозначен проход през минно поле без препятствия, който не е директно изложен на ефекта от мините. *Вж.също: minefield breaching.* 04/07/2013
minefield marking / marquage des champs de mines A standardized system of marking to indicate the location and extent of a minefield. 01/03/1981	**minefield marking / обозначаване на минно поле** Стандартизирана система за обозначаване на местоположението и границите на минно поле. 04/07/2013
minefield record / plan de reperage d'un champ de mines - compte rendu de mouillage de mines A complete written record of all pertinent information concerning a minefield, submitted on a standard form by the officer in charge of the laying operations. 01/11/1994	**minefield record / документиране на минно поле/минно заграждение** Пълно писмено документиране на необходимата информация, отнасяща се до минно поле/ минно заграждение, представено в стандартна форма от офицера, отговорен за устройването му. 04/07/2013

minehunting / chasse aux mines The employment of ships, airborne equipment and/or divers to locate and dispose of individual mines. 01/10/1978	**minehunting / търсене и неутрализиране на мини** Използването на кораби, въздушнопреносимо оборудване и/или водолази за откриване на местонахождението и унищожаване на единични мини. 04/07/2013
mine row / rangee de mines A single row of mines or clusters*. Related term: mine strip.* 01/07/1972	**mine row / минен ред** Единичен ред от мини или групи от мини. *Вж.също: mine strip.* 04/07/2013
mine spotting / reperage a vue des mines In naval mine warfare, the process of visually observing a mine or minefield. 01/11/1975	**mine spotting / визуално откриване на мини** В морската минна война, процесът на визуално откриване на мина или минно заграждение. 04/07/2013
mine strip / rangee double In land mine warfare, two parallel mine rows laid simultaneously six metres or six paces apart. *Related term: mine row*. 01/07/1983	**mine strip / минна полоса** В сухопътната минна война, два успоредни минни реда, отстоящи на разстояние шест метра или шест крачки един от друг. *Вж.също: mine row.* 04/07/2013
minesweeping / dragage des mines The technique of searching for, or clearing mines using mechanical or explosion gear, which physically removes or destroys the mine, or produces, in the area, the influence fields necessary to actuate it. 01/03/1973	**minesweeping / разминиране/ протралване** Начин за търсене на мини и разминиране, с използване на механично или взривно оборудване, което физически отстранява или унищожава мината, или създаване в района на физични полета, които да я задействат. 04/07/2013
mine warfare / guerre des mines – guerre des mines terrestre The strategic and tactical use of mines and their counter-measures. *Synonym: land mine warfare.* 01/03/1973	**mine warfare / минна война** Стратегическото и тактическото използване на мини и мерки за противодействие. *Синоним: land mine warfare.* 04/03/2013
mine warfare chart / carte pour la guerre des mines A special naval chart, at a scale of 1:50,000 or larger (preferably 1:25,000 or larger) designed for planing and executing mine warfare operations, either based on an existing standard nautical chart, or produced to special specifications. 01/10/1980	**mine warfare chart / карта за минна война** Специална морска карта с мащаб 1:50 000 или по-едромащабна (за предпочитане 1:25 000 или по-едромащабна), предназначена за планиране и провеждане на операции, свързани с минната война, на базата на съществуваща стандартна морска карта или на карта, създадена по специални изисквания. 04/07/2013

mine warfare group / groupe de guerre des mines A task organization of mine warfare units for the conduct of minelaying and/or mine countermeasures in maritime operations. *Related term: dedicated mine countermeasures asset.* 01/03/1981	**mine warfare group / група за минна война** Тактическа група, включваща сили и средства за минна война, която провежда миннозаградни операции и/или противоминни операции в рамките на морски операции. *Вж.също: dedicated mine countermeasures asset.* 04/07/2013
minewatching / guet contre les mines –veille contre les mines In naval mine warfare, the mine countermeasures procedure to detect, record and, if possible. track potential minelayers and to detect, find the position of, and/or identify mines during the actual minelaying. 01/11/1985	**minewatching / наблюдение на минната обстановка** В морската минна война, способът в противоминната борба за откриване, документиране и, при възможност, проследяване на потенциални минни заградители, както и откриването, определянето на местоположението и/или класифицирането на мините в момента на поставянето им. 04/07/2013
mine weapons / armes de guerre des mines The collective term for all weapons which may be used in mine warfare. 01/06/1978	**mine weapons / минно въоръжение** Общ термин за цялото минно въоръжение, което може да се използва в минната война. 04/07/2013
minimum aircraft operating surface / surface opérationnelle minimale pour les aéronefs The minimum surface on an aerodrome that is essential for the movement of aircraft and that includes the aircraft dispersal areas, the minimum operating strip and the taxiways between them. ATM-CNS AG, 2019.01.31	
minimum capability requirements / besoins capacitaires minimums MCR [PO(2016)0655 (INV)] The full set of capability requirements necessary for the Alliance to meet its level of ambition and other agreed objectives set out in political guidance. [derived from: PO(2016)0655 (INV)] 2018.02.16	**minimum capability requirements – минимални изисквания за способности** Пълният набор от изисквания за способности, необходими на Алианса, за постигане нивото на амбиция и други договорени цели, съгласно политическите указания. 17.01.19

minimum descent altitude / altitude minimum de descente The specified altitude in a non-precision approach or circling approach below which descent may not be made without the required visual reference. *Related terms: altitude; circling approach.* 04/10/2000	**minimum descent altitude / минимална абсолютна височина на снижение** Определена надморска височина, под която не може да продължи снижаването при извършване на непрецизен подход за кацане или подход при полет по кръга, ако не бъде установен визуален контакт с наземен ориентир. *Вж.също: altitude; circling approach.* 04/07/2013
minimum descent height / hauteur minimale de descente The specified height in a non-precision approach or circling approach below which descent may not be made without the required visual reference. *Related terms: circling approach; height.* 04/10/2000	**minimum descent height / минимална относителна височина на снижение** Определена височина, под която не може да продължи снижаването при извършването на непрецизен подход за кацане или подход при полет по кръга, ако не бъде установен визуален контакт с наземен ориентир.*Вж.също: circling approach; height.* 04/07/2013
minimum force / force minimale Force, up to and including lethal force, limited to the degree, intensity and duration necessary to achieve the objective. 18/02/2015	**minimum force/ минимална сила** Сила, включително и смъртоносна, ограничена до степента, интензивността и продължителността, необходими за постигане на целта. 07/07/2016
minimum nuclear safe distance / distance minimale de securite nucleaire The sum of the radius of safety and the buffer distance. 2017-04-04	**minimum nuclear safe distance /минималното безопасно отдалечение от епицентъра на ядрен взрив** Сумата от радиуса на безопасното отдалечение по отношение на ударната вълна и буферното разстояние. 2017-04-04
minimum nuclear warning time / temps minimal d'alerte nucleaire The sum of system reaction time and personnel reaction time. 01/03/1973	**minimum nuclear warning time / минимално време за предупреждение при ядрен удар** Сумата от времето за реагиране на системата за предупреждение и времето за реагиране на личния състав. 26/09/2013
minimum operating strip / piste operationnelle minimum A runway which meets the minimum requirements for operating assigned and/or allocated aircraft types on a particular aerodrome at maxi mum or combat gross weight. *Related term: minimum aircraft operating surface.* 01/03/ 1982	**minimum operating strip / минимална оперативна писта** Писта за излитане и кацане, която отговаря на минималните изисквания за експлоатация на придадени и / или базирани видове летателни апарати на определено летище, при максимална маса на излитане на ЛА или с пълно бойно снаряжение. *Вж.също: minimum aircraft operating surface.* 26/09/2013

minimum quality surveillance / controle de qualite The minimum measures to be applied to determine and maintain the quality of bulk and packaged petroleum products in order that these products will be in a condition suitable for immediate use. 01/2012/1979	**minimum quality surveillance / минимален качествен контрол** Минимумът от мерки, които се прилагат, за да се определи и поддържа качеството на нефтопродукти в резервоари и друг вид съдова вместимост с цел поддържане на тези продукти в състояние за незабавна употреба. 26/09/2013
minimum residual radioactivity weapon / arme a radioactivite residuelle minimum A nuclear weapon designed to have optimum reduction of unwanted effects from fallout, rainout, and burst site radioactivity. *Related term: salted weapon.* 01/06/1978	**minimum residual radioactivity weapon / ядрено оръжие с минимално ниво на остатъчна радиоактивност** Ядрен боен припас, проектиран при взривяване да предизвиква минимални нежелани ефекти от радиоактивно заразяване, радиоактивен дъжд и остатъчна радиоактивност на мястото на взрива. *Вж.също: salted weapon.* 26/09/2013
minimum safe altitude / altitude minimale de securite - altitude de securite **safety height** (admitted) The altitude below which it is hazardous to fly owing to presence of high ground or other obstacles. *Synonym: safety height. Related term: altitude.* 01/03/1973	**minimum safe altitude / минимална безопасна височина на полет** **safety height** (допуска се) Височината, под която е опасно да се лети поради наличие на високи наземни или други препятствия. *Синоним: safety height. Вж.също: altitude.* 26/09/2013
minor port / port mineur A port having facilities for the discharge of cargo from coasters or lighters only. *Related term: port.* 01/03/1973	**minor port / второстепенно пристанище** Пристанище, което притежава съоръжения за разтоварване на товари само от каботажни плавателни съдове или лихтери**.** *Вж.също: port*. 26/09/2013
misfire / raté de tir A failure to fire or launch as intended, resulting in the unintentional retention of a munition. CASG, 2019.10.04	
missed approach / approche interrompue An approach which is not completed by landing. 01/08/1979	**missed approach / неуспешен заход за кацане** Заход за кацане, който не е завършил с приземяване. 26/09/2013

missed approach procedure / procedure d'approche interrompue The procedures to be followed if the approach cannot be continued. (ICAO) Note: it is carried out: a. during an instrument approach, at the pilot's initiative if no visual contact with the runway environment can be established at the minimum descent altitude or height, or at the decision height or altitude; or b. during a visual approach, at the pilot's initiative if a landing cannot be carried out safely; or c. whenever so directed by air traffic control. *Related terms: decision altitude; decision height; minimum descent altitude; minimum descent height*. 04/10/2000	**missed approach procedure / процедура при повторен заход за кацане** Процедурите, които трябва да се следват, ако заходът за кацане не може да продължи. Забележка: Заходът за кацане се осъществява: а. При изпълнение на процедурата за заход за кацане по прибори, по преценка на пилота, ако не може да установи визуален контакт с полосата за излитане и кацане при минимална безопасна височина на снижение или при относителна височина за вземане на решение; б. При изпълнение на визуален заход, по преценка на пилота, ако пилотът не може да кацне безопасно; в. Когато самолетът се ръководи от ръководителя на полетите. *Вж.също: decision altitude; decision height; minimum descent altitude; minimum descent height.* 26/09/2013
missile / missile A self-propelled munition whose trajectory or course is controlled while in flight. *Related terms: aerodynamic missile; air-to-air missile; air-to-surface missile;antiradiation missile; ballistic missile; sea skimmer; surface-toair issile; surface-to-surfacemissile.* 26/09/2009	**missile / управляема ракета/снаряд** Реактивен боен припас, чиято траектория или курс се управлява по време на полет. *Вж. също: aerodynamic missile; air-to-air missile; air-to-surface missile;antiradiation missile; ballistic missile; sea skimmer; surface-toair issile; surface-to-surfacemissile.* 26/09/2013
missile control system / systeme de commande de missile A system that serves to maintain attitude stability and to correct deflections. *Related term: missile guidance system.* 01/03/1973	**missile control system / система за управление на ракети/снаряди** Система, която служи за поддържане на височина и коригиране на отклонения. *Вж.също: missile guidance system*. 26/09/2013
missile defence MD / défense antimissile All measures to protect populations, territory and forces against the full spectrum of missile threats. [C-M(2019)0032 (INV)] 2019-12-20	**missile defence / противоракетна отбрана** Всички мерки за защита на населението, територията и силите от целия спектър от ракетни заплахи. 2019-12-20
missile destruct / destruction missile Intentional destruction of a missile or similar vehicle for safety or other reasons. 01/03/1973	**missile destruct / унищожаване на ракети/снаряди** Целенасочено унищожаване по време на полет на ракета или носител с цел безопасност или по други причини. 26/09/2013

missile destruct system / systeme de destruction missile A system which, when operated by external command or preset internal means, destroys the missile or similar vehicle. 01/03/1973	**missile destruct system / система за унищожаване на ракети** Система, която при получаване на външна команда или по предварително зададени условия, унищожава ракета или подобно средство. 26/09/2013
missile guidance system / systeme de guidage de missiles A system which evaluates flight information correlates it with target data, determines the desired flight path of a missile and communicates the necessary commands to the missile flight control system. *Related term: missile control system.* 01/03/1973	**missile guidance system / система за насочване на ракети** Система, която анализира информация, свързана с полета, съпоставя я с данните за целта, определя желаната траектория на полета на ракетата и предава необходимите команди до системата за управление полета на ракетата. *Вж.също: missile control system* . 26/09/2013
mission / mission One or more aircraft ordered to accomplish one particular task. 01/08/82	**mission / мисия** Изпращане на един или повече летателни апарати за изпълнение на определена задача. 26/09/2013
mission assurance / assurance de la mission A process to protect or ensure the continued function and resilience of capabilities and assets, critical to the execution of mission-essential functions in any operating environment or condition. 2020-04-22	
mission commander / commandant de mission – chef de mission In air operations, the onboard person designated by a competent authority, who has overall responsibility for the successful completion of the mission, using assigned assets. Note: the mission commander is not necessarily the aircraft commander. *Related term: aircraft commander.* 14/10/2002	**mission commander / командир на мисия** При въздушните операции, определен от компетентен орган човек на борда, който носи цялата отговорност за успешното изпълнение на мисията, използвайки определените сили и средства. Забележка: Командирът на мисия не е задължително командир на летателен апарат. *Вж.също: aircraft commander.* 26/09/2013
mission-essential force / force essentielle à la mission A force, the lack or loss of which would likely preclude the commander from successfully accomplishing the mission. 2019.02.25	
mission statement / enonce de mission A clear, concise statement of the task(s) to be performed and the purpose of the mission. 2020-05-13	

mission-type order / ordre de mission-type An order issued to a subordinate unit that indicates the mission to be accomplished without specifying how it is to be done. 30/01/2012	
mitigation / atténuation In risk management, the application of proactive measures or actions to reduce the probability of a risk occurring and to reduce its impact if it occurs. 2018.02.16	**mitigation / смекчаване** При управление на риска, прилагането на изпреварващи мерки или действия за намаляване вероятността за възникване на риск и за редуциране на неговото евентуално въздействие. 26.02.2019
mixed bag / macedoine In naval mine warfare, a collection of mines of various types, firing systems, sensitivities, arming delays and ship counter settings. 01/03/1987	**mixed bag / комбинирано минно заграждение** В морската минна война минно заграждение, състоящо се от различни видове морски мини, с различни механизми за детонация, чувствителност, прибори за срочност и прибори за кратност. 26/09/2013
mixed minefield / champ de mines mixte A minefield containing both antitank and antipersonnel mines. *Related term: minefield*[1]. 01/08/1973	**mixed minefield / смесено минно поле** Минно поле, съдържащо противотанкови и противопехотни мини. *Свързан термин: minefield*[1]. 26/09/2013
mobile air movements team / equipe mobile des mouvements aeriens An air force team trained for operational deployment on air movement/traffic section duties. 01/07/1970	**mobile air movements team / мобилна група по въздушните превози** Група от ВВС, подготвена за оперативно развръщане и изпълнение на задачи по управлението на въздушните превози/трафик. 26/09/2013
mobile mine / mine autopropulsee propelled mine (admitted) In naval mine warfare, a mine designed to be propelled to its proposed laying position by propulsion equipment like a torpedo. It sinks at the end of its run and then operates like a mine. *Synonym: propelled mine. Related term: mine.* 01/11/1975	**mobile mine / самодвижеща се мина propelled mine** (допуска се) В морската минна война, мина, конструирана да се придвижи до планираната й позиция чрез задвижваща система, подобно на торпедо. Тя потъва в края на своя ход и започва да действа като мина. *Синоним: propelled mine. Вж.също: mine.* 15.01.2020

mobile support group / groupe de soutien logistique naval A group which provides logistic support to ships at an anchorage; in effect, a naval base afloat although certain of its supporting elements may be located ashore. 01/03/1982	**mobile support group / мобилна група за морска логистична поддръжка** Група, осигуряваща логистична поддръжка на кораби, които са на котвена стоянка; по същество плаваща военноморска логистична база, въпреки че някои нейни елементи може да се намират и на брега. 26/09/2013
mobility / mobilite A quality or capability of military forces which permits them to move from place to place while retaining the ability to fulfil their primary mission. 01/03/ 1973	**mobility / мобилност** Качество или способност на войски и/или сили, което им позволява да се придвижват от едно местоположение до друго, запазвайки способността си за изпълнение на основната мисия (задача). 26/09/2013
mobilizable reinforcing force / force de renfort mobilisable In reinforcement planning, any force which is not in being and which, when mobilized. is NATO assigned, NATO earmarked or otherwise designated to strengthen NATO forces. *Related term: augmentation force; reinforcing force*. 01/11/1986	**mobilization reinforcing force / сила за попълнение, която се формира при мобилизация** При планирането на попълнения сили/войски, които не са налични и при мобилизиране са предназначени за включване в състава на силите на НАТО или по друг начин са определени за усилване на въоръжените сили на Алианса. *Вж.също: reinforcing force.* 26/09/2013
mobilization[1] / mobilisation The act of preparing for war or other emergencies through assembling and organizing national resources. 01/03/1973	**mobilization[1] / мобилизация** Подготовката за война или други извънредни ситуации чрез организиране и събиране на всички национални ресурси. 26/09/2013
mobilization[2] / mobilisation The process by which the armed forces or part of them are brought to a state of readiness for war or other national emergency. This includes assembling and organizing personnel, supplies, and material for active military service. 01/03/1973	**mobilization[2] / мобилизация** Процесът, чрез който въоръжените сили или част от тях се привеждат в готовност за война или други извънредни ситуации от национален мащаб. Това включва събиране и организиране на личен състав, продоволствие и осигуряване на материални ресурси за активна военна служба. 26/09/2013
mock-up / maquette A model, built to scale. Of a machine, apparatus, or weapon, used in studying the construction of, and in testing a new development, or in teaching personnel how to operate the actual machine, apparatus, or weapon. 01/07/1980	**mock-up / макет** Модел, в определен мащаб, на машина, уред или оръжие, който се използва за изучаване на конструкцията на дадения обект, за тестване на нова разработка или за обучение на личен състав за работа с реалната машина, уред или оръжие. 26/09/2013

moderate nuclear risk / risque nucleaire modere A degree of nuclear risk where anticipated effects are tolerable, or at worst a minor nuisance. *Related term: degree of nuclear risk*. 01/03/1973	**moderate nuclear risk / умерен риск при използване на ядрено оръжие** Степен на ядрен риск, където очакваните ефекти са приемливи или, в най-лошия случай, малко опасни.. *Вж.също: degree of nuclear risk*. 26/09/2013
modify / modiffication In artillery, an order by the person authorized to make modifications to a fire plan. 01/08/1976	**modify / Промени! (*глагол*)** В артилерията, подаване на заповед/команда от лице, упълномощено да извършва промени в плана за стрелба. 26/09/2013
moment / moment In air transport, the weight of a load multiplied by its distance from a reference point in the aircraft. 01/07/1970	**moment / момент** При въздушния транспорт, теглото на товара, умножено по неговото разстояние до опорна точка в ЛА. 26/09/2013
monitoring[1] / ecouce de controle The act of listening , carrying out surveillance on, and/or recording the emissions of one's own of a allied forces for the purpose of maintaining and improving the procedural standards and security, or for reference, as applicable. *Synonym: radiological monitoring.* 01/07/1983	**monitoring[1] / наблюдение** Дейности по подслушване, наблюдение и/или записване на излъчванията от собствените съюзническите сили, с цел поддържане и подобряване на процедурните стандарти и сигурността или за съпоставяне на информация, ако е необходимо това. *Синоним: radiological monitoring.* 26/09/2013
monitoring[2] / ecouce de controle The act of listening, carrying out surveillance on, and/or recording of enemy emissions for intelligence purposes. *Synonym: radiological monitoring.* 01/07/1983	**monitoring[2] / наблюдение** Дейности по подслушване, наблюдение и/или записване на излъчванията от противника с разузнавателна цел. *Синоним: radiological monitoring.* 26/09/2013
monitoring[3] / surveillance Activity comprised of observing, assessing and reporting on the performance, efficiency and working practices of an organization or part thereof. MCLSB, 2018.12.06	**monitoring[3] / мониторинг** Дейност, включваща наблюдение, оценка и докладване на изпълнението на дейностите, ефикасността и начина на работа на дадена организация или част от нея. 15.12.2020
moored mine / mine a orin A contact or influence-operated mine of positive buoyancy held below the surface by a mooring attached to a sinker or anchor on the bottom. *Related term: mine*. 01/11/ 1975	**moored mine / котвена мина** Контактна или неконтактна мина с положителна плавучест, удържана под повърхността на водата чрез минреп, свързващ я с котвен сандък или котва, намираща се на дъното. *Вж.също: mine.* 22/10/2013

mopping up / nettoyage The liquidation of remnants of enemy resistance in an area that has been surrounded or Isolated. or through which other units have passed without eliminating all active resistance. 01/03/1973	**mopping up / прочистване** Ликвидирането на остатъци от противникова съпротива в район, който е бил обкръжен или изолиран, или през който са минали други формирования без да го прочистят напълно. 22/10/2013
motorized unit / unite motorisee A unit equipped with complete motor transportation that enables all of its personnel, weapons, and equipment to be moved at the same time without assistance from other sources. 01/03/1973	**motorized unit / моторизирано формирование** Формирование, напълно оборудвано с моторизирани транспортни средства, позволяващи целият личен състав, оръжия и оборудване да бъдат придвижвани едновременно, без да е нужна допълнителна помощ от други формирования. 22/10/2013
mounting / preparatifs en vue d'une operation All preparations made in areas designated for the purpose, in anticipation of an operation. It includes the assembly in the mounting area, preparation, and maintenance within the mounting area, movement to loading points, and subsequent embarkation into ships, crafts, or aircraft if applicable. 20/11/1996	**mounting / подготовка на районите за съсредоточаване и товарене** Цялостната подготовка в районите за съсредоточаване и товарене за предстояща операция. Това включва съсредоточаването на силите в назначените райони, тяхната подготовка и поддръжка в района, придвижването им към пунктовете за товарене и последващо товарене на кораби, други съдове или летателни апарати, ако е приложимо. 22/10/2013
mounting phase / phase de préparatifs en vue d'une opération The period after receipt of the warning order or planning directive until aircraft take off or ships depart on the mission. MCLSB, 2018.12.06	**mounting phase / фаза на подготовка** Времето, от получаване на предупредителната заповед или указанията по планиране, до излитането на въздухоплавателното средство или снемането на корабите за изпълнение на поставената задача. 15.12.2020
movement / mouvement The set of activities involved in the physical transfer of personnel and/or materiel as part of a military operation. 2020-07-31	
movement control[1] / mouvements et transports The planning, routing, scheduling control of personnel and cargo movements over lines of communication. *Synonym: movement control centre*. 01/11/1994	**movement control[1] / контрол на придвижването** Планирането, изборът на маршрут и контрол на графика за придвижването на личния състав и товарите по линиите за комуникация. *Синоним: movement control centre*. 21/11/2013

movement control[2] / organisation des mouvements et transports **movement control centre** (admitted) **MCC** (admitted) An organization responsible for the planning, routing, scheduling and control of personnel and cargo movements over lines of communication. 1994-11-01	**movement control[2]/ център за управление на придвижването** **movement control centre** (допуска се) **MCC** (допуска се) Структура, отговорна за планирането, избора на маршрут, контрола на графика за придвижването на личния състав и товарите по линиите за комуникация. *Синоним: movement control centre*. 21/11/2013
movement control centre / organisation des mouvements et transports *Preferred term: movement control[2]*. 01/11/1994	**movement control centre / център за контрол на придвижването** *Предпочитан термин: movement control[2].* 21/11/2013
movement control officer / officier charge du controle des mouvements An officer of the movement contra! organization responsible for the executive control of movement of military personnel and cargo by all means of transport. 01/07/70	**movement control officer / длъжностно лице по контрол на придвижването** Длъжностно лице от структурата за контрол на придвижването, отговорно за контрола по транспортиране на личен състав и товари чрез всякакъв вид транспорт. 21/11/2013
movement control post / poste de controle des mouvements The post through which the control of movement is exercised by the commander. depending on operational requirements. 01/10/1980	**movement control post / пункт за контрол на придвижването** Пунктът, чрез който командирът управлява придвижването в зависимост от оперативните изисквания. 21/11/2013
movement credit / credit de mouvement The allocation granted to one or more vehicles in order to move over controlled road in a fixed time according to movement instructions. 01/04/1971	**movement credit / разрешение за придвижване** Разрешение, дадено на едно или повече превозни средства, да се придвижват по указани маршрути в точно определено време, съгласно инструкциите по придвижването. 22/10/2013
movement order / ordre de movement An order issued by a commander covering the details for the movement of a unit, personnel and/or materiel. *Related term: movement table; notice to move; operational order; order to move; readiness time; warning order.* 06/01/2006	**movement order / заповед за придвижване** Заповед на командир с детайлите по придвижването на формирование, личен състав и/или материални ресурси. *Вж.също: movement table; notice to move; operational order; order to move; readiness time; warning order.* 01/10/2015

movement priority/ priorite de mouvement The relative precedence given to each movement requirement. 01/03/1973	**movement priority / приоритет за придвижване** Предимството, давано при всяко искане за придвижване. 22/10/2013
movement restriction/ restriction imposee a la circulation A restriction temporarily placed on traffic into and/or out of areas to permit clearance of, or prevention of congestion. 01/03/1973	**movement restriction / ограничения по придвижването** Временно ограничение, наложено върху трафика към и/или от райони с цел премахване или избягване на задръстване. 22/10/2013
movement table / tableau des mouvements et transports A table giving detailed instructions or data for a move. When necessary it will be qualified by the words road, rail, sea, air, etc., to signify the tipe of movement. Normally issued as an annex to a movement order or instruction. *Related term: embarkation order, movement order, order to move*. 01/03/1973.	**movement table / график на придвижването** Табличен график, даващ подробни инструкции или данни за придвижването. Когато е необходимо, се уточнява с думи като: шосеен, железопътен, морски, въздушен и др. за обозначаване начина на придвижване. Обикновено се издава като приложение към заповедта или инструкцията за придвижване. *Свързан термин: embarkation order; movement order; order to move.* 01/10/2015
moving mine / mine mobile The collective description of mines. such as drifting oscillating, creeping, mobile. Rising homing anti bouquet mines. 01/03/1982	**moving mine / подвижни мини** Събирателно название на мини, които могат да са дрейфащи, пълзящи, мини-торпедо, издигащи се, самонасочващи се и мини-тип „букет”. 22/10/2013
multimodal / multimode In transport operations, a term applied to the movement of passengers and cargo by more than one method of transport. 01/07/1980	**multimodal / мултимодален/комбиниран** Термин, означаващ придвижване на личен състав и товари с използване на повече от един вид транспорт в транспортни операции. 22/10/2013
multinational / multinational combined (admitted) Adjective used to describe activities, operations and organizations, in which elements of more than one nation participate. *Related terms: Allied joint operation; combined joint operation; joint; multinational.* 22/01/2010	**multinational / многонационален combined** (допуска се) Прилагателно име, използвано за описание на дейности, операции и организации, с участници от повече от една държава. *Предпочитан термин: combined*. *Свързани термини: Allied joint operation; combined joint operation; joint; multinational.* 22/10/2013
multinational force / force multinationale combined force (admitted) A force composed of elements of two or more nations. 31/08/2012	**multinational force /многонационални сили multinationale combined force** (допуска се) Сили, съставени от формирования от две или повече държави. 16/05/2013

multinational joint operation /opération interarmées multinationale **combined joint operation** (admitted) An operation carried out by forces of two or more nations, in which elements of at least two services participate. 31/08/2012	**multinational joint operation/ многонационална съвместна операция** **combined joint operation** (допуска се) Операция, провеждана от силите на две или повече страни, в които участват формирования от най-малко два вида въоръжени сили. 16/05/2013
multinational operation /opération multinationale **combined operation** (admitted) An operation conducted by forces of two or more nations acting together. 31/08/2012	**multinational operation / многонационална операция** **combined operation** (допуска се) Операция, провеждана от силите на две или повече страни, действащи заедно. 16/05/2013
multiservice / interarmées *Preferred term: joint.* 16/07/1999	**multiservice / на видовете въоръжени сили /съвместен** *Предпочитан термин : joint.* 22/10/2013
multispectral imagery / representation a spectres multiples The image of an object obtained simultaneously in a number of discrete special bands. 01/01/1980	**multispectral imagery / многоспектрално изображение** Изображение на обект, получено едновременно от голям брой отделни спектрални ивици. 22/10/2013
munition / munition – munitions A complete device charged with explosives, propellants, pyrotechnics, initiating composition or chemical, biological, radiological or nuclear material, for use in military operations, including demolitions. Notes: 1. Certain suitably modified munitions may be used for training, ceremonial or non-operational purposes. 2. In common usage, "munitions" (plural) may be military weapons, ammunition and equipment. *Related terms: ammunition lot; binary chemical munition; explosive ordnance; fixed ammunition; multi-agent munition; proofing; semi-fixed ammunition; separate loading ammunition.* 02/03/2009	**munition / боен припас** Цялостно изделие, снарядено с взривни вещества, метателни заряди, пиротехнически средства, взривни смеси или ядрени, биологически или химически вещества, предназначено за използване при военни действия, включително и за унищожаване. Забележки: 1. Подходящо модифицирани бойни припаси могат да се използват за обучение, церемонии и неоперативни цели. 2. В широк смисъл "munitions" (в множествено число) може да означава бойни оръжия, боеприпаси и техника. *Вж.също: ammunition lot; binary chemical munition; explosive ordnance; fixed ammunition; multi-agent munition; proofing; semi-fixed ammunition; separate loading ammunition.* 22/10/2013

mutual support / appui reciproque That support which units render each other against an enemy, because of their assigned tasks, their position relative to each other and to the enemy, and their inherent capabilities. *Related terms: cross-servicing; support*. 01/03/1973	**mutual support / взаимна поддръжка** Поддръжката, която формированията си оказват срещу противника, в съответствие с определените им задачи, съответното им положение едно спрямо друго и спрямо противника, както и техните собствени възможности. *Свързан термин: cross-servicing; support.* 22/10/2013

N

named area of interest / zone d'intérêt désignée A geographical area where information is gathered to satisfy specific intelligence requirements. 02/03/2007	**named area of interest / зона на особен интерес** Географска зона, където се събира информация, за да удовлетвори специфични разузнавателни изисквания. 21/11/2013
narrative / mise en recit A spoken or written account of events and information arranged in a logical sequence to influence the behaviour of a target audience. 2020-05-13	
national command/commandement national A command that is organized by, and functions under the authority of a specific nation. It may or may not be placed under a NATO commander. *Related term: command*. 01/03/1973	**national command / национално командване** Командване, което е формирано от отделна държава и е упълномощено от нея да функционира. То може да бъде или да не бъде под командването на НАТО. *Вж.също: command*. 21/11/2013
national commander / commandant national A national commander, territorial or Functional, who is normally not in the allied chain of command. 01/03/1973	**national commander / национален командир** Национален командир, териториален или функционален, който обикновено не е от съюзническата командна верига. 21/11/2013
national component / contingent national Any national forces of one or more set-vices under the command of a single national commander, assigned to any NATO commander. 01/03/1973	**national component / национален компонент** Национални сили от един или повече видове въоръжени сили, които са под командването на национален командир и са на подчинение на командир от НАТО. 21/11/2013
national force commander / commandant des forces nationalesintegrees Commander of national forces assigned as separate elements of subordinate allied commands. *Related term: commander*. 01/03/1973	**national force commander / командир на национални сили** Командир на национални сили, придадени като самостоятелен елемент на съюзни командвания. *Вж.също: commander*. 21/11/2013
national forces for the defence of the NATO area / forces nationales de defense de la zone OTAN Non-allocated forces whose mission involves the defence of an area within the NATO area of responsibility. *Related term*: *force(s).* 01/03/1973	**national forces for the defence of the NATO area / национални сили за отбрана на зона на НАТО** Сили, които не са под командването на НАТО, чиято мисия включва отбраната на район в границите на зоната на отговорност на НАТО. *Вж.също: force(s).* 21/11/2013

national infrastructure / infrastructure nationale Infrastructure provided and financed by a NATO member in its own territory solely for its own forces (Including those forces assigned to or designated for NATO). *Related term: infrastructure*. 01/03/1973	**national infrastructure / национална инфраструктура** Инфраструктура, осигурена и финансирана от страна-членка на НАТО, на нейната територия и само за нейните въоръжени сили (включително за силите в състава на НАТО или придадени към НАТО). . *Вж.също: infrastructure*. 21/11/2013
nationality undetermined post / poste de nationalite non fixee An international military post on a peacetime establishment which has not been accepted by any nation or allocated to any specific nation although it has been validated and approved. 26/09/2009	**nationality undetermined post / длъжност с неопределена националност** Одобрена и утвърдена международна военна длъжност по мирновременния щат, която не е приета от никоя държава или не е определена за конкретна държава. 14/2012/2010
national military authority /autorité militaire nationale NMA The government agency empowered to make decisions on military matters on behalf of its country. Note: This authority may be delegated to a military or civilian group or individual at any level appropriate for dealing with NATO commanders or their subordinates. Examples: ministry of defence; service ministry. 31/08/2012	**national military authority / национално военно ръководство** Национален орган/структура с делегирани правомощия за вземане на решения по военни въпроси от името на страната. Заб.: Тези правомощия може да бъдат делегирани на военни или граждански структури или лица на всяко ниво, определено за осъществяване на контакт с командири на НАТО или техни подчинени. 16/05/2013
national shipping authority / autorite nationale chargee de la marine marchande The organization within each allied government responsible in time of war for the direction of its own merchant shipping. 01/2012/1979	**national shipping authority / държавна морска администрация** Организацията във всяка страна-членка на НАТО, която е отговорна за управлението на търговския й флот във военно време. 21/11/2013
national territorial commander / autorite territoriale nationale A national commander who is responsible for the execution of purely national functions in a specific geographical area. He remains a national territorial commander regardless of any allied status which may be assigned to him. *Related term: commander*. 01/03/1973	**national territorial commander / национален териториален командир** Национален командир, отговорен за изпълнението само на национални функции в определен географски район. Той остава национален териториален командир, независимо от съюзническия статут, който може да му бъде определен. *Вж.също: commander.* 21/11/2013

NATO air policing / police du ciel de l'OTAN NATO AP **air policing** (admitted) **AP** (admitted) A peacetime mission involving the use of the air surveillance and control system, air command and control and appropriate air defence assets, including interceptors, for the purpose of preserving the integrity of the NATO airspace part of Alliance airspace. [C-M(2019)0032 (INV)] 2019-12-20	
NATO airspace / espace aerien OTAN The airspace above any NATO nation and its territorial waters. 01/11/1975	**NATO airspace / въздушно пространство на НАТО** Въздушното пространство над всяка страна-членка на НАТО и нейните териториални води. 21/11/2013
NATO assigned forces / forces affectees a I 'OTAN Forces and/or headquarters that nations agree to place under the operational command or operational control of a NATO commander. *Related term: force(s).* 15/01/2008	**NATO assigned forces / сили, обявени за предоставяне на оперативно подчинение на НАТО** Сили/или щаб, за които държавите се споразумяват да предоставят под оперативно командване или оперативен контрол на командващ определени сили на НАТО. *Вж.също: force(s).* 26/11/2009
NATO body / organisme OTAN A civilian or military headquarters, agency or other organizational unit established pursuant to the North Atlantic Treaty and fully financed through international budgets. [derived from: MC 0216/4, 2007], 2017.06.30	**NATO body / орган на НАТО** Гражданско или военно седалище, агенция или друго организационно звено, създадено съгласно Северноатлантическия договор и изцяло финансирано от международните бюджети. 26.01.2018
NATO code number / numero de code OTAN An identifying letter and number allocated to a product when it meets a specification which has been accepted under a NATO Standardization Agreement. 01/03/1982	**NATO code number / кодово обозначение на НАТО** Определени буква и номер, присвоени на продукт, когато той отговаря на спецификация, приета съгласно Стандартизационно споразумение на НАТО. 21/11/2013
NATO commander / commandant interallie - commandant OTAN **Allied commander** (admitted) A military commander in the NATO chain of command. *Synonym: Allied commander.* 01/06/1978	**NATO commander / командир от НАТО** **Allied commander** (допуска се) Военен командир в командната верига на НАТО. *Синоним: Allied commander*. 21/11/2013

NATO command forces / forces sous commandement OTAN Forces in being which nations have placed under the operational command or operational control of a NATO commander. *Related term: force(s)*. 01/07/1980	**NATO command forces / сили под командване на НАТО** Готови за използване сили, които държавите предоставят под оперативно командване и управление на командир на НАТО. *Вж.също: force(s).* 21/11/2013
NATO consultation, command and control systems / systemes OTAN de consultation, de commandement et de controle NC3S Communication and information systems, sensor systems and facilities which enable NATO authorities and commands to carry out consultation, command and control. 2010-01-22	
NATO earmarked forces / forces reservees pour affectation a l'OTAN Forces and/or headquarters that nations agree to place under the operational command or the operational control of a NATO commander at some future time. 2008-01-15	
NATO intelligence subject code / repertoire analytique du renseignement de I'OTAN A numerical framework developed for indexing the subject matter of intelligence documents. In addition to the subject outline. it includes a system of alphabetical or numerical symbols for geographic areas which are used with the subject classification. 01/03/1973	**NATO intelligence subject code / предметно-тематичен код на разузнавателната информация на НАТО** Цифров модел, разработен за индексиране на съдържанието на разузнавателни документи. В допълнение към предметното описание, той включва буквени или цифрови символи за географски области, които се използват с класификацията на тематиката. 21/11/13
NATO international civilian / agent civil OTAN à statut international NIC A civilian from an Alliance member nation, appointed to a NATO international civilian post, whose pay and allowances are established by the North Atlantic Council and provided from an international budget. 31/01/13	**NATO international civilian / цивилен служител на международна длъжност в НАТО** Цивилен служител от страна-членка на Алианса, назначен на цивилна международна длъжност в НАТО, чието заплащане и обезщетения се определят от Северноатлантическия съвет и се осигуряват от международен бюджет. 13/06/13

NATO international civilian post / poste civil international OTAN **NIC post** (admitted) A permanent international post in the approved establishment of a NATO body, authorized to be filled by a NATO international civilian. 18/02/2015	**NATO international civilian post/ международна цивилна длъжност в НАТО** Постоянна международна длъжност в утвърдено щатно разписание на структура в НАТО, одобрена за заемане от чуждестранен цивилен служител. 09/06/2016
NATO-led operation / opération dirigée par l'OTAN An operation utilizing NATO's military structures and incorporating contributions from NATO nations and operational partners, carried out under authority of the North Atlantic Council. 2017.06.30	**NATO-led operation / операция ръководена от НАТО** Операция, използваща военните структури на НАТО и включваща принос на държавите-членки на НАТО и други страни партньори в операцията, осъществяван под ръководството на Северноатлантическия съвет (NAC). 26.04.2018
NATO military authority / authorite militaire de l'OTAN The Military Committee, the Supreme Allied Commander Europe or Supreme Allied Commander Transformation. 26/09/09	**NATO military authority / висши военни органи на НАТО** Военния комитет на НАТО, Върховния съюзен командващ за Европа или Върховния съюзен командващ по трансформация. 14/2012/10
NATO military body / organisme militaire de l'OTAN NMB [C-M(69)22] Any international military headquarters or organization covered by the terms of Articles l(b), l(c) and 14 of the Protocol on the Status of International Military Headquarters set up pursuant to the North Atlantic Treaty and any other military body to which the Council has applied or may decide to apply the provisions of the Agreement on the Status of the North Atlantic Treaty Organization, National Representatives and International Staff by virtue of Article 2 of the said agreement. [C-M(69)22] 2016-09-16	
NATO military PA Preferred term: NATO military public affairs.	
NATO military public affairs / affaires publiques militaires de l'OTAN **NATO military PA** (admitted) The function responsible for promoting NATO's military aims and objectives to audiences to enhance awareness and understanding of military aspects of the Alliance. Note: This includes planning and conducting external and internal communications, and community relations. 14/08/2015	**NATO military public affairs /Военни връзки с обществеността на НАТО** Дейности, насочени към представяне на военните цели и задачи на НАТО пред обществеността, с цел да се повиши осведомеността и разбирането на военните аспекти на Съюза. Забележка: Това включва планиране и осъществяване на външни и вътрешни комуникации и отношения с обществеността. 22/03/2016

NATO off-the-shelf / OTAN sur étagère NOTS Pertaining to a product developed for a NATO organization and made available for authorized use, normally without modification. 26/08/2014	**NATO off-the-shelf / съответстващ на стандартите на НАТО и готов за използване продукт NOTS** Отнася се за продукт, разработен за потребностите на НАТО, одобрен и готов за употреба без допълнителни изменения. 07/07/2016
NATO standardization / normalisation OTAN The development and implementation of procedures, designs and terminology to the level necessary for the interoperability required by Allies, or to recommend useful practices in multinational cooperation. Note: The three levels of standardization in NATO are compatibility, interchangeability and commonality as defined in NATOTerm. 2016-03-17	
NATO standardization agreement /accord de normalisation OTAN A NATO standardization document that specifies the agreement of member Nations to implement a standard, in whole or in part, with or without reservation, in order to meet an interoperability requirement. Note: A NATO standardization agreement is distinct from the standard(s) it covers. *Synonym: STANAG*. 22/10/10 .	**NATO standardization agreement / стандартизационно споразумение на НАТО (STANAG)** Документ на НАТО, който отразява договореното съгласие на страните-членки за прилагане на стандарт, изцяло или частично, с или без резерви, за да се отговори на изискванията за оперативна съвместимост. Заб.: Стандартизационното споразумение на НАТО е различно от стандарта(ите), които обхваща. *Синоним: STANAG.* 12/2012/13
NATO standardization community / communauté de normalisation de l'OTAN The actors working together within NATO standardization considered as a whole. Note: The actors in this community are drawn from NATO nations and NATO partner nations, as well as NATO bodies, especially NATO committees in their capacity as tasking authorities and their subordinate bodies. CC, 2016.07.15	**NATO standardization community / общност по стандартизация на НАТО** Всички участници, работещи съвместно по стандартизацията в НАТО. Забележка: Участниците в тази общност се привличат от страни членки и партньори на НАТО, както и от структури на НАТО, особено от комитетите на НАТО в качеството им на възложители за разработване на стандартизационни споразумения както и от подчинените им структури. 27.03.18

NATO strategic commander / commandant strategique de l'OTAN A commander at the highest level of the NATO military command structure. *Related terms: area of responsibility; command; component command; component commander; strategic command; Supreme Allied Commander, Europe; Supreme Allied Commander, Transformation.* 2014-01-31	**NATO strategic commander / стратегически командващ на НАТО** Командващ на най-високото ниво във военната командна структура на НАТО. *Вж.също: area of responsibility; command; component command; component commander; strategic command; Supreme Allied Commander, Europe; Supreme Allied Commander, Transformation.* 08/07/14
NATO warning time / delai avant attaque The time between recognition by a NATO strategic commander, or higher NATO authority that an attack is impending and the start of the attack. 20/07/00	**NATO warning time / време за предупреждение в НАТО** Интервалът от време между разкриването от стратегическия командващ на НАТО или друг висш орган на НАТО на предстоящо нападение и началото на атаката. 21/11/13
NATO-wide exercise / exercice a l'echelle de l'OTAN An exercise involving the NATO strategic Commands and the majority of subordinate commands and national defence staffs. *Related term: extent of a military exercise*. 09/05/00	**NATO-wide exercise / широкомащабно учение на НАТО** Учение с участието на стратегическите командвания на НАТО и по-голямата част от подчинените командвания и национални военни щабове. *Вж.също: extent of a military exercise.* 21/11/13
nautical chart / carte hydrographique – carte nautique *Preferred term: hydrographic chart*. 01/04/1971	**nautical chart / морска навигационна карта** *Предпочитан термин: hydrographic chart.* 21/11/13
nautical plotting chart / carte de trace de route maritime An outline chart. devoid of hydrographic information, of a specific scale and projection. usually portraying a graticule and compass rose, designed to be ancillary to standard nautical charts, and produced either as an individual chart or a part of a coordinated series. 01/10/1984	**nautical plotting chart / морска оперативна карта** Контурна карта без хидрографска информация, с определен мащаб и проекция, обикновено изобразяваща мрежа и компасна роза, предназначена да бъде спомагателна към стандартните морски навигационни карти, която е или отделна карта, или част от серия карти. 21/11/2011
naval advanced logistic support site / site avance de soutien logistique naval A location used as the primary transshipment point in the theatre of operations for feet logistic support. *Related term: naval forward logistic site*. 01/ 12/ 93	**naval advanced logistic support site / военноморски изнесен логистичен район** Район за логистична поддръжка на флота в театъра на военните действия, използван като основно място за прехвърляне на товари. *Вж.също: naval forward logistic site.* 21/11/13

naval beach group / groupement naval de plage A permanently organized naval command, within an amphibious force, comprised of a commander, his staff, a beachmaster unit. an amphibious construction battalion. And an assault craft unit, designed to provide an administrative group from which required naval tactical components may be madeavailable to the attack force commander and to the amphibious landing forcecommander to support the landing of one division (reinforced). *Related term: shore party*. 01/08/ 74	**naval beach group / военноморска десантна група** Постоянно военноморско командване в рамките на десантни сили, което се състои от командир, щаб, подразделение на коменданта на десантния пункт, батальон за осигуряване на десантна и група/дивизион десантни кораби/катери, създадено да осигури необходимите военноморски тактически компоненти, които да са на разположение на командващия силите за нападение и командира на десантните сили за поддръжка на десанта на една дивизия (усилена). *Вж.също: shore party.* 21/11/13
naval beach unit / groupement naval de plage naval beach group A permanently organized naval command, within an amphibious force, comprised of a commander, his staff, a beachmaster unit, an amphibious construction battalion, and an assault craft unit, designed to provide an administrative group from which required naval tactical components may be made available to the attack force commander and to the amphibious landing force commander to support the landing of one division (reinforced). NATO Agreed 1974-08-01	
naval campaign / campagne navale An operation or a connected series of operations conducted essentially by naval forces including all surface, subsurface, air and amphibious troops. for the purpose of gaining, extending, or maintaining control of the sea. 01/03/1973	**naval campaign / военноморска кампания** Операция или серия от свързани операции, осъществявани основно от военноморските сили, включващи надводни, подводни, въздушни и десантни формирования с цел спечелване, разширяване или запазване на господството на море. 21/11/13

naval cooperation and guidance for shipping / coopération navale avec la marine marchande The provision of NATO military cooperation, guidance, advice, assistance and supervision to merchant shipping to enhance the safety of participating merchant ships and to support military operations. *Related terms: accompaniment; communication reporting gate; designated merchant ship; dispersal; emergency movement; merchant shipping; naval supervision of merchant ships; participating merchant ship; shipping cooperation point; standard route.* 02/03/07	**naval cooperation and guidance for shipping/ военноморско сътрудничество и ръководство на корабоплаването** Осигурявано от НАТО военноморско сътрудничество, ръководство, препоръки, помощ и надзор за търговското корабоплаване с цел повишаване безопасността на участващите търговски кораби и подпомагане на военните операции. *Свързан термин: accompaniment; communication reporting gate; designated merchant ship; dispersal; emergency movement; merchant shipping; naval supervision of merchant ships; participating merchant ship; shipping cooperation point; standard route*. 21/11/13
naval fire liaison team / équipe de liaison d'appui naval Personnel and equipment required to coordinate and advise ground/landing forces on naval fire employment. 01/03/1973	**naval fire liaison team / екип за корабна огнева свръзка** Личният състав и оборудването, необходими за свръзка и координация на морската огнева поддръжка със сухопътните/ десантни сили. 12/2012/13
naval fire operations center / centre d'oprations d'appui naval The agency established in a ship to control the execution of plans for the employment of naval fire, process requests for naval fire support, and to allot ships to forward observers. Ideally located in the same ship as the supporting arms coordination center. 01/03/1973	**naval fire operations center/ център за управление на корабните огневи средства** Установената на кораб група за контрол на изпълнението на плановете за стрелба, обработка на заявки за корабна огнева поддръжка и за разпределяне на кораби като предни наблюдатели. В най-добрия случай тази група се намира на същия кораб, на който е и центърът за координация на десантната поддръжка. 12/2012/13
naval fire support / appui-feu naval In naval operations, fire support provided from warships. *Related term: fire support*. 01/11/1994	**naval fire support** / огнева поддръжка от кораби на ВМС При морски операции, огнева поддръжка, осигурена от бойни кораби. *Вж.също:fire support*. 12/2012/13

naval forward logistic site / site logistique naval de l'avant A location, with port and aerodrome facilities nearby, which provides logistic support to naval forces within the theatre of operations. *Related term: naval advanced logistic support site*. 01/2012/1993	**naval forward logistic site / предна база за логистична поддръжка на военноморските сили** Позиция в съседство с пристанищни и летищни съоръжения, която осигурява логистична поддръжка на военноморските сили в театъра на операцията. *Вж.също: naval advanced logistic support site.* 12/2012/13
naval stores / approvisionnements navals Army articles or commodities used by a naval ship or station, such as equipment. consumable supplies, clothing, petroleum, oils and lubricants, medical supplies, and ammunition. 01/03/1973	**naval stores запаси от материални средства за военноморските сили** Материални средства, използвани от военноморски кораб или база, като оборудване, консумативи, облекло, горивни и смазочни материали, медицинско имущество и боеприпаси. 12/2012/13
naval supervision of merchant ships / supervision navale des navires marchands In naval cooperation and guidance for shipping, the mandatory routeing of merchant ships, control of their movements and/or convoy organization by naval authorities. *Related terms: convoy1; designated merchant ship; merchant ship; merchant shipping; naval cooperation and guidance for shipping.* 02/03/07	**naval supervision of merchant ships / наблюдение и контрол на търговското корабоплаване от военноморските сили** При военноморското сътрудничество и ръководство на корабоплаването, задължителното насочване на търговските кораби, контролът на тяхното придвижване и/или тяхното конвоиране от военноморските сили. *Свързан термин: convoy1; designated merchant ship; merchant ship; merchant shipping; naval cooperation and guidance for shipping.* 12/2012/13
naval support area / zone de soutien naval A sea area assigned to naval ships detailed to support an amphibious operation. *Related term: fire support area.* 01/03/1973	**naval support area/ зона за поддръжка на десантна операция** Морска зона, назначена на военноморски кораби за поддръжка на десантна операция. *Вж.също: fire support area*. 12/2012/13
navigational grid / grille de navigation A series of straight lines, superimposed over a conformal projection and indicating grid north. used as an aid to navigation. The interval of the grid lines is generally a multiple of 60 or 100 nautical miles. *Related terms: grid navigation; military grid.* 01/04/1971	**navigation grid / навигационна координатна мрежа** Съвкупност от прави линии върху равноъгълна проекция, които показват север в системата от координати, използвана като средство за навигация. Интервалът между линиите в мрежата обикновено е кратен на 60 или 100 морски мили. *Вж.също: grid navigation; military grid.* 12/2012/13

navigation head / point de transbordement A point alongside a waterway where loads are transferred between water carriers and land carriers. It is similar in function to a railhead or truckhead. *Related terms: railhead; trans-shipment point*. 04/10/00	**navigation head - пункт за разтоварване при воден транспорт** Пункт разположен на воден път, където се извършва прехвърляне на товари между водни и наземни транспортни средства. Подобен е по функции на железопътен или автомобилен терминал. *Вж.също: railhead; trans-shipment*. 23/01/14
near miss / quasi collision **airmiss** (admitted) Any circumstance in flight when the degree of separation between two aircraft might constitute a hazardous situation. *Synonym: airmiss.* 01/08/82	**near miss / опасно сближение** **airmiss** (допуска се) Обстоятелство по време на полет, при което нарушаването на разстоянието между две въздухоплавателни средства, може да представлява опасна ситуация. *Синоним: airmiss.*23/01/14
near real time / temps quasi reel (en) NRT [AC/224] Pertaining to the timeliness of data or information which has been delayed by the time required for electronic communication and automatic data processing. This implies that there are no significant delays. 01/11/1991	**near real time NRT / почти в реално време** Отнася се за своевременното получаване на данни или информация, забавящи се с времето, необходимо за електронно предаване на информация и автоматична обработка на данни. Това означава, че няма значителни закъснения. 12/2012/13
negative photo plane / plan du negatif The plane in which a film or plate lies at the moment of exposure. 01/07/70	**negative photo plane плоскост на негатива** Плоскост, върху която в момента на експониране се полага филм или фотографска плака. 12/2012/13
negligible nuclear risk / risque nucleaire negligeable A degree of nuclear risk where personnel are reasonably safe from a nuclear burst, with the exception of dazzle or temporary loss of night vision. *Related term: degree of nuclear risk*. 01/07/1980	**negligible nuclear risk / пренебрежим риск при ядрен взрив** Степен на ядрен риск, при който личният състав се намира в относителна безопасност по отношение на ядрения взрив, освен заслепяване или временна загуба на способността за нощно виждане вследствие на светлинното излъчване, съпътващо взрива. *Вж.също: degree of nuclear risk.* 12/2012/13
nerve agent / agent neurotoxique A potentially lethal chemical agent that interferes with the transmission of nerve impulses. 31/10/2013	**nerve agent/ нервно-паралитично отровно вещество** Химическо вещество с потенциално смъртоносно действие, блокиращо предаването на нервните импулси. 12/2012/2013

net call sign / indicatif d'appel de reseau A call sign which represents all stations within a net. *Related term: call sign*. 01/03/1973	**net call sign / окръжна позивна в мрежа.** Обща позивна за всички станции в мрежа. *Вж.също: call sign.* 12/2012/13
net sweep / drague a filet In naval mine warfare. a two-ship sweep, using a net like device, designed to collect drifting mines or scoop them up from the sea bottom. 01/08/1976	**net sweep / мрежов трал** В морската минна война, буксиран от два кораба трал, предназначен да събира плаващи мини или да ги изгребва от морското дъно, използващ устройство подобно на мрежа. 12/2012/13
net weight[1] / poids net a vide Weight of a vehicle, fully equipped and serviced for operation, including the weight of the fuel, lubricants, coolant, vehicle tools and spares, but not including the weight of the crew, personal equipment and load. *Related term*: *gross weight*. 01/03/82	**net weight[1] / нетно тегло** Теглото на превозно средство, напълно оборудвано и готово за използване, включително масата на гориво-смазочните материали и специални течности, инструментите и резервните части, но без теглото на екипажа, снаряжението и товара му. *Вж.също: gross weight*. 12/2012/13
net weight[2] / poids net a vide Weight of a container or pallet without freight and binding. *Related term*: *gross weight*. 01/03/82	**net weight[2] / нетно тегло** Тегло на контейнер или палет без товара и опаковката. *Вж.също: gross weight*. 12/2012/13
neutral / neutre In identification, the designation given to a track, object or entity whose characteristics, behaviour, origin or nationality indicate that it is neither supporting nor opposing friendly forces. *Related terms: friend; hostile; identification; unknown.* 01/10/03	**neutral /неутрален** При идентифициране, обозначението дадено на бойна машина, обект или единица, чиито характеристики, поведение, произход или националност показват, че те нито поддържат, нито се противопоставят на приятелските сили. *Вж.също: friend; hostile; identification; unknown.* 12/2012/13
neutralizatlon / neutralisation In mine warfare, a mine is said to be neutralized when it has been rendered, by external means, incapable of firing on passage of a target, although it may remain dangerous to handle. 01/08/1976	**neutralization / обезвреждане** При минната война: мината се счита за обезвредена, когато е била приведена по външен способ в положение, в което не може да се задейства при преминаване на цел, макар че може да е останала опасна за боравене. 01/08/1976
neutralization fire / tir de neutralisation Fire delivered to render a target temporarily ineffective or unusable. *Related term: suppression fire.* 17/01/05	**neutralization fire / неутрализиращ огън** Огнево въздействие по дадена цел, за да я направи временно неефективна или неизползваема. *Вж.също: suppression fire*. 23/01/14

neutralize / neutraliser To render a hostile entity or materiel temporarily incapable of interfering with friendly forces. MCLSB, 2018.12.06	
nickname / nom conventionnel Two short separate words which may be formally or informally assigned by any appropriate authority to an event, project, activity, place name, topographical feature, or item of equipment for convenience of reference but not for the security of information. 01/07/1980	**nickname / псевдоним** Две кратки отделни думи, които се дават, официално или неофициално, от съответна отговорна структура за наименуване на събитие, проект, дейност, име на място, топографска характеристика или част от оборудване с цел удобство при справка, но не и за защита на информацията. 23/01/14
NIC post Preferred term: NATO international civilian post.	**NIC post** Предпочитан термин: NATO international civilian post.
night effect / effet de nuit An effect mainly caused by variations in the state of polarization of reflected waves, which sometimes result in errors in direction finding bearings. The effect is most frequent at night-fall. 01/03/1973	**night effect / нощен ефект** Ефект, причинен главно от изменения в поляризацията на отразените вълни, който понякога води до грешки в определянето на посоката към излъчващото радиосредство. Ефектът е най-често след залез. 23/01/14
nominal filter / filtre nominal A filter capable of cutting off a nominal minimum percentage by weight of solid particles greater than a stated micron size. 01/03/1979	**nominal filter / номинален филтър** Филтър, непозволяващ преминаването на твърди частици, чиито номинален размер е по-голям от установен микроразмер. 18/03/14
nominal focal length / distance focale nominale An approximate value of the focal length. rounded off to some standard figure, used for the classification of lenses, mirrors, or cameras. *Related term: focal length*. 01/04/1971	**nominal focal length / номинално фокусно разстояние** Приблизителна стойност на фокусното разстояние, закръглена до определено число и използвана за класификация на лещи, огледала или камери. *Вж.също: focal lenght*. 18/03/14
nominal scale / echelle nominale – echelle principale *Preferred term: principal scale.* 01/04/1971	**nominal scale / nominal scale / главен мащаб** *Предпочитан термин: principal scale.* 18/03/14

non-battle casualty / perte hors combat A person who is not a battle casualty, but who is lost to his organization by reason of disease or injury, including persons dying from disease or injury, or by reason of being missing where the absence does not appear to be voluntary or due to enemy action or to being interned. *Related terms: battle casualty; casualty; died of wounds received in action; killed in action: wounded in action.* 01/09/03	**non-battle casualty / небойна загуба** Лице, което не е бойна загуба, но е в разход поради болест или травма, в това число починалите от болест или травми и изчезналите не по свое желание или вследствие на противникови действия или интерниране. *Вж.също: battle casualty; casualty; died of wounds received in action; killed in action; wounded in action.* 18/03/14
non-combatant evacuation operation / opération d'évacuation de non-combattants **NEO** [NASG] An operation conducted to relocate designated non-combatants threatened in a foreign country to a place of safety. 14/10/02	**non-combatant evacuation operation / операция по евакуация на цивилни** Операция за преместване на безопасно място на предварително определени цивилни лица, заплашени в чужди държави. 23/01/14
non-deadly force Preferred term: non-lethal force.	**non-deadly force** Предпочитан термни: non-lethal force.
non-disabling fire / tir d'interdiction –tir non désemparant Fire directed at a non-vital part of a vessel so as not to impair its seaworthiness and manoeuvrability. 01/10/01	**non-disabling fire / огън, чиято цел не е значителна повреда** Огнево въздействие върху плавателен съд, без да се нарушава неговата мореходност и маневреност. 23/01/14
non-expendable item / article non consommable An item that can be recovered once used, or retains its original identity in an assembly and normally requires further accounting. Examples: air-conditioning plant; real-estate. MCJSB, 2019.06.28	

non-governmental organization / organisation non gouvernementale NGO A private, not for profit, voluntary organization with no governmental or intergovernmental affiliation, established for the purpose of fulfilling a range of activities, in particular development-related projects or the promotion of a specific cause, and organized at local, national, regional or international level. Notes: 1. A non-governmental organization does not necessarily have an official status or mandate for its existence or activities. 2. NATO may or may not support or cooperate with a given non-governmental organization. 2009.08.26	
non-lethal fire / tir non létal non-lethal fire / несмъртоносен огън Fire that does not primarily seek the physical destruction of an intended target and is delivered to impair, disrupt, delay or neutralize the performance of enemy operational forces, functions and facilities. 18/02/2015	**non-lethal fire / несмъртоносен огън** Огън, чието основно предназначение не е физическото унищожаване на определена цел, а увреждане, нарушаване, забавяне или неутрализиране дейността на противостоящи сили, средства и съоръжения. 29/02/2016
non-lethal force / force non létale non-deadly force (admitted) Force not intended or likely to cause death, or serious injury resulting in death. 18/02/2015	**non-lethal force / несмъртоносна сила** Сила, която не цели и най-вероятно няма да причини смърт или сериозни наранявания, които биха довели до смърт. 07/07/2016
non-lethal weapon / arme non létale A weapon that is explicitly designed and primarily employed to incapacitate or repel persons or to disable equipment, while minimizing fatalities, permanent injury and damage to property and the environment. 17/01/2005.	**non-lethal weapon /несмъртоносно оръжие** Оръжие, което е изрично предназначено и се използва основно за временно изваждане от строя и отблъскване на хора или за повреждане на оборудване, при свеждане до минимум на смъртните случаи и трайните увреждания, както и щети на имуществото и околната среда. 23/01/2014
non-linear approach / approche non rectiligne In approach and landing systems, a final approach in which the nominal flight path is not a straight line. 01/01/1980	**non-linear approach / нелинеен заход за кацане** В системите за заход и кацане, финален етап на захода за кацане, при който траекторията на полета не е права линия. 18/03/14

non-permissive environment / environnement non permissif An environment in which friendly forces anticipate obstructions to, or interference with, operations. *Related terms: hostile environment; permissive environment.* 31/08/2012	**non-permissive environment / неблагоприятна среда** Среда, в която приятелски сили предвиждат възпрепятстване или противодействие на операциите. 16/05/2013
non-quota post / poste hors quota NQ post (admitted) An international military post in a peacetime establishment, that any nation may fill using a defined nomination and selection process. Note: Non-quota posts are included in the international manpower ceiling. 18/02/2015	**non-quota post / длъжност извън квотата** **NQ post** (допуска се) Международна военна длъжност в мирновременно щатно-длъжностно разписание, която може да бъде заета от представител на коя да е държава, избран по силата на определена процедура за номинация. Забележка: Длъжностите извън квотата са включени в лимита на мирновременното щатно-длъжностно разписание. 29/09/2016
non-registered publication / publication non-enregistree A publication which bears no register number and for which periodic accounting is not required. 01/03/1971	**non-registered publication / нерегистрана публикация** Публикация, която няма регистрационен номер и за която не се изисква периодична проверка. 18/03/2014
non-sub contact chart Preferred term: non-submarine contact chart.	**non-sub contact chart** Предпочитан термин: карта, получена чрез измерване на дълбочината на морското дъно
non-submarine contact chart / carte des faux echos A special naval chart, at a scale of 1:100 000 to 1:1 000 000, showing bathymetry, bottom characteristics, wreck data and non-submarine contact data for coastal and off-shored waters. It is designed for use in conducting submarine and antisubmarine warfare operations. *Commonly called: non-sub contact chart*. 01/10/1980	**non-submarine contact chart / карта, получена чрез измерване на дълбочината на морското дъно** Специална военноморска карта с мащаб от 1:100 000 до 1:1 000 000 с данни за дълбочината, характеристиките на дъното, останки от корабокрушения и данни, получени от засичане на ехото на крайбрежни води и плитчини. Тя е предназначена за използване при провеждане на подводни и противоподводни операции. Обикновено наричана: *non-sub contact chart*. 18/03/2014
normal impact effect / effet d'incidence normale *Preferred term: cardinal point effect*. 01/03/1979	**normal impact effect / стандартно ударно действие** *Предпочитан термин: cardinal point effect*. 18/03/2014

normal lighting / eclairage normal Lighting of vehicles as prescribed or authorized by the law of a given country without restrictions for military reasons. *Related term: reduced lighting*. 01/01/1980	**normal lighting / стандартно осветление** Осветление на превозни средства, регламентирано или разрешено по силата на закона на дадена страна, без ограничения от военен характер. *Вж.също: reduced lighting*. 18/03/2014
North Atlantic Treaty area / zone du Traité de l'Atlantique Nord In accordance with Article 6 of the North Atlantic Treaty, the area including the territory of the Parties in Europe and North America and the territory of Turkey, the Mediterranean Sea and the North Atlantic area north of the Tropic of Cancer. 2014-01-31	**North Atlantic Treaty area / зона на Северно-атлантическия договор** В съответствие с член 6 на Северноатлантическия договор, зоната, включваща територията на страните-членки от Европа и Северна Америка и територията на Турция, Средиземно море и северноатлантическата зона на север от Тропика на Рака. 08/07/2014
northing / vers le nord Northward, that is, from bottom to top, reading of grid values on a map. 01/03/1973	**northing / направление на север** В посока север, т.е. отдолу нагоре, при отчитане на правоъгълни координати на карта. 18/03/2014
notam / notam *Preferred term: notice to airmen*. 13/2012/1999	**notam / notam** *Предпочитан термин: notice to airmen*. 04/10/2000
notation / prise en note In NATO, the acknowledgement by an authority that it has been informed of a matter. 2017.06.30	**notation / нотация** В НАТО, потвърждението от страна на даден орган, че същият е бил информиран по даден въпрос. 26.04.2018
notice to airmen / avis aux navigants notam (admitted) A notice distributed by means of telecommunication containing information concerning the establishment, condition or change in any aeronautical facility, service, procedure or hazard, the timely knowledge of which is essential to personnel concerned with flight operations. [ICAO] 2008.09.15	

notice to effect / preavis d'engagement NTE An advance warning that specifies the time it will take to move from a decision to deploy until achievement of full operating capability in the theatre of operations. Notes: 1. A notice to effect has three distinct components: the notice to move, the deployment time, and the reception, staging, onward movement, and integration process. 2. The reception, staging, onward movement and integration process may not apply to the air and maritime domains. DPPC, 2019.06.26	**notice to effect / известие за време за развръщане** Предварително предупреждение, уточняващо времето което е необходимо на единицата за достигане на пълни оперативни способности в театъра на операцията, след вземането на решение за развръщането ѝ. Забележки: 1. Известието за времето за развръщане има три ясно разграничими компонента: известие за започване на придвижването, време за придвижване до района на действие и процеса по приемане, разполагане, по-нататъшно придвижване и интегриране. 2. Процесът по приемане, разполагане, по-нататъшно придвижване и интегриране може да не е приложим във въздушния и морския домейни. 15.12.2020
notice to move / préavis de mouvement A warning order that specifies the time given to a unit or headquarters to be ready to deploy. Note: this order normally precedes an order to move and may increase or decrease the time to prepare. *Related terms: movement to order; order to move; readiness time; warning order.* 01/10/2003	**notice to move/ предупреждение за придвижване** Предупредителна заповед, която определя времето, дадено на формирование или щаб за подготовка за развръщане или използване. Заб.: Тази заповед обикновено предшества заповед за придвижване и може да увеличи или намали времето за подготовка. *Вж.също: movement to order; order to move; readiness time; warning order.* 01/10/2015
no-wind position / position sans vent *Preferred term: air position*. 01 /03/1973	**no-wind position / местоположение във въздуха** *Предпочитан термин: air position*. 18/03/2014
NQ post *Preferred term: non-quota post.*	**NQ post** *Preferred term: non-quota post.*
nuclear airburst / explosion nucleaire aerienne **airburst** (admitted) A nuclear burst that occurs within the atmosphere at a height greater than the maximum radius of the fireball and consequently does not produce fallout. 2016-04-13	

nuclear bonus effects / effets nucleaires favorables non previsibles Desirable damage or casualties produced by the effects from friendly nuclear weapons that cannot be accurately calculated in targeting as the uncertainties involved preclude depending on them for a militarily significant result. 01/07/1980	**nuclear bonus effect / допълнително поразяващо действие на ядреното оръжие** Очаквани поражения или загуби, предизвикани от въздействието на приятелски ядрени удари, които в процеса на анализирането на целта не могат да бъдат толкова точно прогнозирани, колкото желаните от военна гледна точка резултати. 18/03/2014
nuclear certifiable / apte a l'homologation nucleaire Indicates a unit or vehicle possessing the potential of passing functional tests and inspections of all normal and emergency systems affecting the nuclear weapons. 01/11/1986	**nuclear certifiable / готов за ядрена сертификация** Формирование или средство/носител, притежаващо потенциал за преминаване на функционални изпитвания и проверки на всички основни и аварийни системи, оказващи влияние на ядрен боен припас. 18/03/2014
nuclear certified delivery unit / unite de vecteurs homologues nucleaire Any level of organization and support elements which are capable of executing Nuclear missions in accordance with Appropriate bilateral arrangements and NATO directives. *Related term: nuclear delivery unit*. 01/11/1985	**nuclear certified delivery unit / сертифицирано формирование с ядрено назначение** Всяко ниво от дадена организация и поддръжащи елементи, които могат да изпълняват ядрени задачи в съответствие със съществуващи двустранни споразумения и директиви на НАТО. *Вж.също: nuclear delivery vehicle*. 18/03/2014
nuclear certified delivery vehicle / vecteur homologue nucleaire A delivery vehicle whose compatibility with a nuclear weapon has been certified by the applicable nuclear power through formal procedures. *Related term: nuclear delivery vehicle.* 01/11/1985	**nuclear certified delivery vehicle / сертифицирано средство за доставяне (използване) на ядрено оръжие** Средство/носител, чиято съвместимост с ядреното оръжие е сертифицирана от съответната ядрена сила (държава) посредством официални процедури. *Вж.също: nuclear delivery vehicle.* 18/03/2014
nuclear cloud / nuage nucleaire A cloud of hot gases, smoke, dust and other particulate matter from a nuclear weapon and its environment, that is carried aloft in conjunction with the rise of the fireball produced by the detonation of that weapon. 2017-04-04	

nuclear collateral effects / effets nucléaires subsidiaires Undesired damage or casualties resulting from the detonation of friendly nuclear weapons. 09/01/1996	**nuclear collateral effects / съпътстващи/нежелани ефекти при ядрен взрив** Нежелани поражения или загуби на жива сила в резултат на приятелски ядрени удари**.** 18/03/2014
nuclear column / colonne nucleaire A hollow cylinder of water and spray thrown up from an underwater burst of nuclear weapon. through which the hot, high-pressure gases formed in the explosion are vented to the atmosphere A somewhat similar column of dirt is formed in an underground explosion. 01/03/1973	**nuclear column / стълб при ядрен взрив** Кух цилиндър от вода и капки, издигащ се вертикално при подводен ядрен взрив, чрез който нагорещени газове под високо налягане се изхвърлят в атмосферата. Подобен стълб от прах се формира и при подземен взрив. 18/03/2014
nuclear commitment / engagement nucleaire A statement by a NATO member that specific forces have been committed or will be committed to NATO in a nuclear only or dual capable role. 01/10/1984	**nuclear commitment / ядрен ангажимент** Заявление от страна-членка на НАТО, че определени нейни сили са предоставени или ще бъдат предоставени на НАТО за изпълнение както само на ядрени, така и на ядрени и конвенционални задачи. 18/03/2014
nuclear damage / degat nucleaire 1. Light Damage. Damage which does not prevent the immediate use of equipment or installations for which it was intended, Some repair by the user may be required red to make full use of the equipment or installations. 2. Moderate Damage. Damage which prevents the use of equipment or installations until extensive repairs are made. 3. Severe Damage. Damage which prevents use of equipment or installations permanently. 01/03/1973	**nuclear damage / поражения при ядрен взрив** **1.Light damage /леки поражения.** Поражения, които не възпрепятстват прякото използване на екипировка и обекти, както се е целяло. За пълноценната им експлоатация може да се наложи ползващият личен състав да извърши определени ремонти. **2. Moderate damage / средни поражения** Поражения, които възпрепятстват използването на екипировката и обектите до извършването на основен ремонт. **3. Severe damage / тежки поражения** Поражения, които безвъзвратно възпрепятстват по-нататъчното използване на екипировката или обектите. 15/04/2014
nuclear damage assessment / evaluation de dommages nucleaires The determination of the damage effect to the population, forces and resources resulting from actual nuclear attack. It is performed during and after an attack. The operational significance of the damage is not evaluated in this assessment. 01/07/1980	**nuclear damage assessment / оценка на пораженията от ядрен взрив** Установяване на поразяващия ефект на осъществена ядрена атака върху населението, войските и материалните средства. Тази оценка се извършва по време на и след атаката и не отчита оперативното значение на пораженията.. 15/04/2014

nuclear delivery unit / unite de vecteurs a capacite nucleaire Any level of organization capable of employing a nuclear weapon system or systems when the weapon or weapons have been released by proper authority. *Related term: nuclear certified delivery unit*.01/10/1984	**nuclear delivery unit / военно формирование с ядрено предназначение** Формирование, способно да употреби система/системи за използване на ядрено оръжие, когато такова оръжие е доставено и е разрешена неговата употреба от оторизирания орган. *Вж.също: nuclear certified delivery unit*. 15/04/2014
nuclear delivery vehicle / vecteur a capacite nucleaire That portion of the weapon system which provides the means of delivery of a nuclear weapon to the target. *Related term: nuclear certified delivery vehicle*. 01/10/1984	**nuclear delivery vehicle / средство за доставка на ядрено оръжие (ядрен боен припас)** Тази част от оръжейната система, която осигурява доставянето на ядрения боен припас до целта. *Вж.също: nuclear certified delivery vehicle.* 15/04/2014
nuclear detonation, detection and reporting system / systeme de detection et de compte rendu d'explosion nucleaire. A system deployed to provide surveillance coverage of critical friendly target areas, and indicate place. height of burst, yield. and ground zero of nuclear detonations. 01/03/1973	**nuclear detonation, detecting and reporting system /система за регистриране и докладване на ядрени взривове** Система, развърната за наблюдение в райони с особено важни приятелски обекти, осигуряваща определянето на мястото, височината, мощността и епицентровете на ядрените взривове. 15/04/2014
nuclear logistic movement / transport nucleaire The transport of nuclear weapons or Components of nuclear weapons in connection with supply or maintenance operations. 01/03/1973	**nuclear logistic movement / транспортиране на ядрено оръжие** Превозване на ядрени оръжия или компоненти за тях в рамките на операции за доставка или поддръжка. 15/04/2014
nuclear nation / nation nucleaire Military nuclear powers and civil nuclear powers. *Related term: nuclear power*. 01/04/1971	**nuclear nation / ядрена държава** Държава, притежаваща ядрено оръжие и граждански технологичен потенциал, свързан с такова оръжие. *Вж.също: nuclear power*. 15/04/2014
nuclear power / puissance nucleaire Not to be used without appropriate modifier. *Related terms: major nuclear power: military nuclear power; nuclear nation*. 01/04/1971	**nuclear power / ядрен потенциал** Да не се използва без съответно определение. *Вж.също: major nuclear power; military nuclear power; nuclear nation.* 15/04/2014
nuclear radiation / rayonnement nucleaire Ionizing radiation resulting from the detonation of a nuclear weapon. 2017-04-04	

nuclear safety line / ligne de securite nucleaire A line selected, if possible, to follow well-defined topographical features and used to delineate levels of protective measures, degrees of damage or risk to friendly troops, and/or prescribe limits to which the effects of friendly weapons may be permitted to extend. 01/04/1971	**nuclear safety line / рубеж на безопасно отдалечаване при ядрен взрив** Линия, съобразена по възможност с топографските характеристики, използвана както за очертаване нивата на защитните мерки, очакваните степени на поражение или риска за приятелските сили, така и/или за определяне на границите, отвъд които не може да се въздействa със собствени/приятелски оръжия. 15/04/2014
nuclear strike warning / preavis d'attaque nucleaire A warning of impending friendly or suspected enemy nuclear attack. 2017-04-04	**nuclear strike warning / предупреждение за ядрен удар** Предупреждение за предстоящ приятелски или очакван противников ядрен удар. 2017-04-04
nuclear vulnerability assessment / evaluation de la vulneabilite nucleaire The estimation of the probable effect on population, forces, and resources from a hypothetical nuclear attack. Note: It is performed predominantly in the pre-attack period; however, it may be extended to the trans-attack or post-attack periods. 2017-04-04	**nuclear vulnerability assessment / оценяване на уязвимостта от ядрен удар** Оценяване на вероятните ефекти от предполагаема ядрена атака върху населението, силите и материалните средства. Забележка: Провежда се основно в периода преди атаката, но може да продължи по време на нейното осъществяване или след завършването й. 2017-04-04
nuclear weapon / arme atomique - arme nucleaire A complete assembly (i.e. implosion type, gun type, or thermonuclear type), in its intended ultimate configuration which, upon completion of the prescribed arming, fusing and firing sequence, is capable of producing the intended nuclear reaction and release of energy. *Synonym: atomic weapon*. 01/11/1983	**nuclear weapon / ядрено/атомно оръжие** Снаряден в крайна конфигурация боен припас (в т.ч. от имплозивен, оръдеен или термоядрен тип), който след извършване на определената последователност на зареждане, задействане и взривяване е в състояние да произведе ядрена реакция и освобождаване на енергия. *Синоним: atomic weapon*. 18/06/2014
nuclear weapon employment time / delai d'emploi de l'arme nucleaire The time required for delivery of a nuclear weapon after the decision to fire has been made. 01/03/1973	**nuclear weapon employment time / време за достигане на ядрения боен припас до целта** Необходимото време за достигане на ядрения боен припас до целта, след вземане на решение за осъществяване на пуск. 08/07/2014

nuclear weapon exercise / exercice de preparation d'une arme nucleaire An operation not directly related to Immediate operational readiness. It includes removal of a weapon from its normal storage location, prepared for use, delivery to an employment unit, the movement in a ground training exercise to include loading aboard an aircraft or missile and return to storage. It may include any or all of the operations listed above, but does not include launching or flying operations. Typical exercises include aircraft generation exercises, ground readiness exercises, ground tactical exercises, and various categories of inspections designed to evaluate the capability of the unit to perform its prescribed mission. *Related terms: immediate operational readiness: nuclear weapon manoeuvre*. 01/03/1973	**nuclear weapon exercise / ядрено учение** Операция, която не е пряко свързана с непосредствената оперативна готовност. Състои се в предислоциране на бойния припас от мястото за съхранение, неговото снарядяване, доставяне до определеното формирование, придвижването му до назначения тренировъчен район за натоварване на борда на самолет или компановане в ракета, последвано от връщането му в склада. Учението може да включва някои или всички от изброените по-горе операции, но не включва действия по изстрелване или реален полет. Обикновено ученията включват генериране на авиационна групировка, готовност за действия на наземния персонал, отработване на тактически задачи и провеждане на различни видове контрол за оценка способността на формированието да изпълни поставената му задача**.** *Свързан термин: immediate operational readiness; nuclear weapon maneuver.* 18/06/2014
nuclear weapon manoeuvre / exercice d'emploi d'une arme nucleaire An operation not directly related to immediate operational readiness. It may consist of all those operations listed for a nuclear weapon exercise and is extended to include fly-away in combat aircraft, but does not include expenditure of the weapon. Typical manoeuvres include nuclear operational readiness manoeuvres and tactical air operations. *Related terms: immediate operational readiness; nuclear weapon exercise.* 01/09/1981	**nuclear weapon manoeuvre / учения с отработване на използване на ядрено оръжие** Операция, която не е пряко свързана с непосредствената оперативна готовност. Тя може да включва всички онези дейности, изпълнявани по време на ядрено учение**,** допълнително провеждане на подготовка за излитане на боен самолет, но не и разход (пуск) на ядрен боен припас. Обикновено този тип учения включват действия, свързани с оперативна ядрена готовност и тактически въздушни операции. *Вж.също: immediate operaational readiness; nuclear weapon exercise*. 08/07/2014
nuclear weapon state / etat possedant des armes nucleaires – puissance nucleaire militaire *Preferred term: military nuclear power*. 01/04/1971	**nuclear weapon state / ядрена държава** *Предпочитан термин: military nuclear power*. 08/07/2014

nuclear yield / puissance d'une arme nucleaire The energy released in the detonation of a nuclear weapon, measured in terms of the kilotons or megatons of trinitrotoluene required to produce the same energy release. 2017-04-04	**nuclear yield / мощност на ядрен боен припас** Енергията, която би се освободила при взрив на ядрен боен припас, измервана в килотони или мегатони тротилов еквивалент, необходим за отделянето на същото количество енергия. 2017-04-04
nuisance minefield / champ de mines de harcelement A minefield laid to delay and disorganize the enemy and to hinder his use of an area or route. *Related term: minefield*. 01/2012/1976	**nuisance minefield / възпиращо минно поле** Минно поле, устроено да забави и дезорганизира противостоящите сили и да ги затрудни в използването на даден район или път. *Вж.също: minefield*. 30/09/2014
number… in (out) / enieme piece reprend le tir (incident de tir) In artillery. term used to indicate a change in status of weapon number. 01/08/1976	**number… in (out) / категория … при зачисляване (при отчисляване)** В артилерията, термин използван да посочи промяна на категорията на артилерийската система (при зачисляване/отчисляване във формированието). 08/07/2014
numerical scale / echelle – echelle numerique *Preferred term: scale*. 01/07/72	**numerical scale / числен мащаб** *Предпочитан термин: scale.* 08/07/2014
NU post *Preferred term: nationality undetermined post.*	

O

objective / objectif[1] A clearly defined and attainable goal for a military operation, for example seizing a terrain feature, neutralizing an adversary's force or capability or achieving some other desired outcome that is essential to a commander's plan and towards which the operation is directed. 06/01/06	**objective / objectif[1]** **Obj** A clearly defined and attainable goal for a military operation, for example seizing a terrain feature, neutralizing an adversary's force or capability or achieving some other desired outcome that is essential to a commander's plan and towards which the operation is directed. 21/10/14
objective area / zone de l'objectif A defined geographical area within which is located an objective to be captured or reached by the military forces. This area is defined by competent authority for purposes of command and control. *Related terms: bridgehead line; target part 1; landing area.* 01/03/1973	**objective area / район на целта** Определен географски район с разположена в него цел, която трябва да се овладее или достигне от военни сили. Този район се определя от компетентния орган за целите на командването и управлението. *Вж.също: bridgehead line; target pat 1; landing area.* 12/11/2015
oblique air photograph / photographie aerienne oblique An air photograph taken with the camera axis directed between the horizontal and vertical planes. Commonly referred to as an " oblique". a. High Oblique. One in which the apparent horizon appears, and b. Low Oblique. One in which the apparent horizon does not appear. 01/07/1970	**oblique air photograph / перспективна аероснимка** Въздушна снимка, направена от камера, чиято оптическа ос е насочена между хоризонталната и вертикалната равнини. Обикновено наричана "перспективна". a. Високоперспективна - Аероснимка, която показва видимия хоризонт; b. Нископерспективна - Аероснимка, която не показва видимия хоризонт. 21/10/2014
observation post / observatoire A position from which military observations are made, or fire directed and adjusted. And which possesses appropriate communications; may be airborne. 08/09/2008	**observation post / наблюдателен пост** Позиция, от която се извършват наблюдения или се управлява и коригира огъня и е оборудвана със съответните комуникационни средства. Позицията може да бъде и въздушнопреносима. 21/10/2014

observed fire / tir observe Fire for which the point of impact or burst can be seen by an observer. The fire can be controlled and adjusted on the basis of observation. *Related term: fire*. 01/03/1973	**observed fire / огън по наблюдавана цел** Огън/пуск, при който точката на попадение или взривяване може да се види от наблюдател. Огънят може да се управлява и коригира чрез наблюдение. 21/10/2014
observed fire procedure / reglage de tir par observation A standardized procedure for use in adjusting indirect fire on a target. 01/03/1973	**observed fire procedure / процедура за коригиране на огъня по наблюдавана цел** Стандартизирана процедура за коригиране на стрелба по цел от закрита огнева позиция. 18/11/2014
observer identification / identification de l'obsevateur In artillery and naval gun-fire support, the first element of a call for fire to establish communication and to identify the observer/spotter. 01/09/1974	**observer identification / идентификация на наблюдателя** В артилерията и огневата поддръжка от военноморския компонент**,** първият елемент при заявка за огън. Използва се за определяне на наблюдателя/ наблюдателя за разривите. 18/11/2014
observer-target distance / distance d'observation The distance along an imaginary straight line from the spotter or observer to the target. 01/11/1975	**observer-target distance / разстояние наблюдател-цел** Разстоянието по мислена права линия от наблюдателя/наблюдателя за разривите до целта. 18/11/2014
observer-target line / ligne d'observation A- imaginary straight line from the observer/spotter to the target. *Related term*: *spotting line.* 01/09/1974	**observer-target line / линия наблюдател-цел** Мислена права линия от наблюдателя/наблюдателя за разривите до целта.. *Вж.също: spotting line.* 18/11/2014
obstacle (preferred) **/ obstacle obstruction** (preferred) A natural or man-made object that creates a physical impediment to or hazard for the movement of vehicles, personnel or formations. Note: The term "obstacle" is preferred in the land environment and "obstruction" in the air and water environments. Examples: A tall building near a flight path; a reef; an iceberg; a minefield; a marsh. 16/04/10	**obstacle / препятствие** Естествен или изкуствено създаден обект, който представлява физическа пречка или опасност за движението на превозни средства, личен състав или формирования. Заб.: Терминът **obstacle** е за предпочитане при наземна среда, а **obstruction -** при въздушна и водна среда. Примери: висока сграда близо до траекторията на полета; риф, айсберг, минно поле, блато. 27/06/2012
obstruction Preferred term: obstacle.	**obstruction / препятствие** Предпочитан термин: препятствие

obstructor / obstructeur In naval mine warfare, a device laid with the sole object of obstructing or damaging mechanical minesweeping equipment. 01/03/1977	**obstructor / обтуратор (минен защитник)** Устройство, използвано в противоминната борба, с цел да попречи на работата или да повреди средствата за борба с морските мини. 18/11/2014
occupation of position / occupation d'une position Movement into and proper organization of an area to be used as a battle position. 01/03/1973	**occupation of position / заемане на позиция** Придвижване към район и създаване на подходяща организация за използването му като бойна позиция. 18/11/2014
occupy / occuper To position a force in a specified area or location that is free of active opposition. MCLSB, 2018.12.06	**occupy / заемане / заеми** Разполагането на формирования (въоръжени сили) в определена зона, район или рубеж, които не са заети от противостоящи сили. 15.12.2020
ocean manifest / manifeste A detailed listing of the entire cargo loaded into any one ship showing all pertinent data which will readily identify such cargo and where and how the cargo is stowed. *Related term: loading plan.* 01/03/1981	**ocean manifest / морски манифест** Подробно изброяване на целия товар на кораб, показващ всички данни, които идентифицират товара, както и кога и къде е натоварен.*Вж.също: loading plan*. 18/11/2014
ocean station ship / navire stationnaire oceanique A ship assigned to operate within a specified area to provide several services including search and rescue, meteorological information, navigational aid, and communications facilities. 01/03/1973	**ocean station ship / кораб (кораб-станция) за осигуряване в определен район.** Кораб, предназначен да плава в рамките на определен район, за осигуряване на услуги, включващи операции по търсене и спасяване, метеорологична информация, навигационно съдействие, както и комуникационни средства. 18/11/2014
offensive counter-air operation / operation offensive contre le potentiel aerien An operation mounted to destroy, disrupt or limit enemy air power as close to its source as possible. 01/03/1982	**offensive counter air operation / настъпателна противовъздушна операция** Операция за унищожаване, разрушаване или ограничаване на въздушната мощ на противостоящите сили, възможно по-близо до техните позиции. 18/11/2014

offensive mine countermeasure / mesures offensives antimines Measures intended to prevent the enemy from successfully laying mines. 01/2012/1976	**offensive mine countermeasure / активни мерки за противоминна борба** Мерки за противодействие на успешното поставяне на мини от противостоящите сили. 18/11/2014
offensive minefield / champ de mines offensif In naval mine warfare, a minefield laid in enemy territorial water or waters under enemy control. *Related term: minefield*. 01/2012/1976	**offensive minefield / активно минно заграждение** В морската противоминна борба: минно заграждение, което се поставя в териториалните води на противника или в контролирани от него райони.*Вж.също: minefield*. 18/11/2014
officer conducting the exercise / officier directeur de l'exercice **OCE** The officer responsible for the conduct of an allocated part of the exercise from the Blue, Orange and Purple aspects. He will issue necessary supplementary instructions. In addition, he may be an exercise commander. 01/11/1983	**officer conducting the exercise / офицер, провеждащ учението** Офицерът, отговорен за провеждането на етапи от учението от гледна точка на сини, оранжеви и виолетови части. Той дава необходимите допълнителни инструкции. Освен това, той може да бъде командир на учението. 27/01/2015 *Определение, заложено в *„Ръководство за учениятa във ВС на Република България* *Длъжностно лице, назначено от офицера, планиращ учението. Отговаря за планирането и провеждането на конкретното учение, както и за докладване на резултатите от него съгласно дадените указания от офицера, планиращ учението. Носи основна отговорност за степента на постигане целите на подготовката и извличането на поуките от практиката. Сформира/активира основния планиращ състав на учението и отговаря за изготвянето на план за провеждане на учението и всички съпътстващи го документи. Провеждащият учението може да бъде командир/началник от старшата инстанция или командирът на основната група обучаеми. 27/10/2015

officer conducting the serial / officier responsable d'une phase de l'exercice OSC The officer designated to exercise tactical control over assigned forces for a specific exercise serial. 01/09/1974	**officer conducting the serial/ офицер, провеждащ етап от учението** Офицер, определен да осъществи тактически контрол на включените в отделен етап от учението сили. 27/10/2015
officer in tactical command / officier assurant le commandement tactique OTC In maritime usage, the senior officer present eligible to assume command. or the officer to whom he has delegated tactical command. 01/06/1981	**officer in tactical command / офицер, осъществяващ тактическото командване** Във ВМС, наличният старши офицер, подходящ да поеме командването или офицерът, на когото е било делегирано тактическото командване. 18/11/2014
officer scheduling the exercise / officier charge de la mise sur pied d'un exercice OSE The officer who originates the exercise and the orders it to take place. He will issue basic instructions which will include the designation of exercise areas, the allocation of forces, and the necessary coordinating instructions. He will also designate the officers conducting the exercise. 01/03/1973	**officer scheduling the exercise / офицер, планиращ учението** Офицерът, който инициира учението и отдава заповеди за неговото провеждане. Той дава основните инструкции, които включват обозначаване на районите на учението, разпределението на силите, както и координиращите инструкции. Той също назначава офицерите, провеждащи учението. 27/01/2015 *Определение, заложено в *„Ръководство за ученията във ВС на Република България* *Длъжностно лице във въоръжените сили на Република България, което установява оперативната потребност от конкретно учение и го предлага за включване в плановете и програмите за подготовка. Създава групата за планиране на учението и отговаря за изготвянето на спецификацията на учението и всичките съпътстващи я документи. Дава указания по планирането и провеждането му, осигурява съответните ресурси, утвърждава резултатите и поуките от учението.
offset bombing / bombardement en deport Any bombing procedure which employs a Reference or aiming point other than the actual target. 01/01/1973	**offset bombing / бомбопускане по изнесена точка** Всяка процедура за бомбопускане, при която се използва ориентир или прицелна точка, различни от действителната цел. 18/11/2014

offset distance / distance de decentrement In nuclear warfare, the distance the desired ground zero or actual ground zero is offset from the centre of an area target or from a point target. 01/03/197193	**offset distance / отклонение на епицентъра на взрива от целта за поразяване** В ядрената война, разстоянието на желания или фактическия епицентър на ядрения взрив до центъра на набелязаната за поразяване зона или точкова цел. 27/01/2015
offset point / point futur In air interception, a point in space relative to a target's flight path toward which an interceptor is vectored and from which the final or a preliminary turn to attack heading is made. 01/09/1974	**offset point / изнесена точка за насочване** При въздушния прехват, свързана с пътната линия на целта точка във въздушното пространство, към която се насочва изтребителят-прехващач за изпълнението на крайния етап от насочването**.** 18/11/2014
offshore patrol / patrouille du large A naval defence patrol operating in the outer area of navigable coastal waters. It is a part of the naval local defence forces consisting of naval ships and aircraft and operates outside those areas assigned to the inshore patrol. *Related term: patrol*. 01/03/1973	**offshore patrol / далечен дозор** Военноморски патрул за охрана, действащ във външната гранична зона на плавателните крайбрежни води и извън зоните на патрула в крайбрежната зона, част от силите за охрана в зоната на отговорност, които включват военни кораби и летателни средства. 08/11/2016
oiler / petroller A naval or merchant tanker specially equipped and rigged for replenishing other ships at sea. 01/03/1973	**oiler / танкер** Военен или търговски кораб за ГСМ, оборудван специално за презареждане на други кораби на море. 18/11/2014
on call / a la demande A term used to signify that a prearranged concentration, air strike, or final protective fire may be called for. *Related terms: call for fire; call mission*. 01/09/1971	**on call / по извикване** Термин, използван при вероятност за заявка за подготвено съсредоточаване на силите, въздушен удар или огнева поддръжка.. *Вж.също: call for fire; call mission*. 27/01/2015
on-call mission / mission sur demande – mission sur appel A type of air support mission which is not requested sufficiently in advance of the desired time of execution to permit detailed planning and briefing of pilots prior to take-off. Aircraft scheduled for this type of mission are on air, ground, or carrier alert, and are armed with a prescribed load. *Related term: air support.* 04/10/2000	**on-call mission /мисия по извикване** Вид мисия по въздушна поддръжка, която не е заявена своевременно преди изпълнението й с оглед осигуряване на детайлно планиране и брифинг с пилотите преди излитане. ЛА, определени за този тип мисия, дежурят във въздуха, на земята или на палубата на самолетоносачите и носят на борда си определеното за целта въоръжение. *Свързан термин: air support.* 27/01/2015

on-call target / tir a la demande - objectif a la demande In artillery and naval gun-fire support. A planned target other than a scheduled target on which fire is delivered when requested. 01/08/1976	**on-call target / планова цел на извикване** В артилерията и военноморската огнева поддръжка, цел различна от плановата цел, по която се води огън при заявка. 08/11/2016
on-call wave / vague sur demande *Related term: wave.* 01/03/1973	**on-call wave / вълна по заявка** *Вж.също: wave.* 27/01/2015
one-look circuit / mise de feu a impulsion unique A mine circuit which requires actuation by a given influence once only. 01/11/1975	**one-look circuit / взривяване с един импулс** Електрическа система в мина, която изисква еднократен електрически импулс за задействане на мината. 26/02/2015
on-order mission / mission sur ordre A mission to be executed at an unspecified time in the future when the order is given. 2012.01.30	
open route / itiniraire libre A route not subject to traffic or movement control restrictions. *Related term: route*. 01/01/1980	**open route / маршрут с нерегулирано движение** Маршрут без ограничения на трафик или контрол на движението.. *Вж.също route*. 26/02/2015
open source intelligence/renseignement de sources ouvertes OSINT Intelligence derived from publicly available information, as well as other unclassified information that has limited public distribution or access. 25/09/1998	**open source intelligence / разузнавателна информация от открити източници** Разузнавателна информация, добита от публично достъпна информация или от друга некласифицирана информация с ограничено публично разпространение или достъп. 26/02/2015
operating environment / environnement des opérations OE operational environment (obsolete) A composite of the conditions, circumstances, and influences that affect the employment of capabilities and bear on the decisions of the commander. 20/11/2014	**operating environment / оперативна среда** Съвкупност от условия, обстоятелства и влияния, които въздействат върху използването на способностите и в последствие на решенията на командира. 29/09/2016

operation / opération Op **OP** (admitted) A sequence of coordinated actions with a defined purpose. Notes: 1. NATO operations are military. 2. NATO operations contribute to a wider approach including nonmilitary actions. 10/04/2014	**operation / операция** Поредица от координирани действия с определена цел. Заб: 1. Операциите на НАТО са военни операции. 2. Операциите на НАТО спомагат за разширяване на подхода с включване и на невоенни действия. 21/10/2014
operational aircraft cross-servicing requirement / besoin operationnel de services mutuels pour aeronefs A military requirement, established by a NATO commander, for a designated airfield or ship to provide stage A or stage B cross-servicing to aircraft not assigned to that airfield or ship. *Related term: aircraft cross-servicing.* 01/11/1986	**operational aircraft cross-servicing requirement / оперативно изискване за съвместно обслужване на летателен апарат** Военно изискване, установено от командващ на НАТО, към определено летище или кораб, за осигуряване на съвместно обслужване от категория А или В за ЛА, който не е от състава на това летище или кораб. *Вж.също: aircraft cross-servicing.* 26/02/2015
operational analysis / analyse opérationnelle OA **operational research** (admitted) **operations research** (admitted) The application of scientific methods to assist executive decision-makers. 31/08/2012	**operational analysis / операционен анализ** **operational research** (допуска се) **operations research** (допуска се) Прилагането на научни методи за подпомагане на вземащите решения ръководители от всички нива.26/02/2015
operational art / art opérationnel The employment of forces to attain strategic and/or operational objectives through the design, organization, integration and conduct of strategies, campaigns, major operations and battles. 15/01/2008	**operational art / оперативно изкуство** Използването на военни сили за постигане на стратегически и / или оперативни цели чрез разработване на модел, организиране, интегриране и провеждане на стратегии, кампании, мащабни операции и сражения. 14/05/2015
operational chain of command /chaîne de commandement opérationnelle The chain of command established for a particular operation or series of operations. *Related term(s): chain of command.* 31/01/2014	**operational chain of command / оперативна командна верига** Командна верига, създадена за конкретна операция или поредица от операции. *Вж.също:chain of command*. 21/10/2014

operational characteristics / caracteristiques operationnelles The specific military qualities required of an item of equipment to enable it to meet an agreed operational need. *Related term: technical specification.* 01/08/1982	**operational characteristics / тактико-технически характеристики** Конкретните военни показатели, на които трябва да отговаря едно изделие за изпълнение на съответните експлоатационни изисквания.*Вж.също: technical specification*. 14/05/2015
operational command / commandement operationnel The authority granted to a commander to assign missions or tasks to subordinate commanders, to deploy units, to reassign forces, and to retain or delegate operational and/or tactical control as the commander deems necessary. Note: it does not include responsibility for administration. *Related terms: administrative control; command; operational control; tactical control.* 01/10/2001	**operational command / оперативно командване OPCOM** Правомощията, делегирани на командир, да възлага мисии или да поставя задачи на подчинените си командири, да развръща формирования, да ги преподчинява, както и да упражнява лично тези правомощия или от своя страна да делегира оперативното и/или тактическото им управление на друг командир, ако сметне за необходимо. Забележка: Оперативното командване не включва административно управление. *Вж.също: administrative control; command; operational control; tactical control.* 08/11/2016
operational control / controle operationnel **OPCON** The authority delegated to a commander to direct forces assigned so that the commander may accomplish specific missions or tasks which are usually limited by function, time, or location; to deploy units concerned, and to retain or assign tactical control of those units. It does not include authority to assign separate employment of components of the units concerned. Neither does it, of itself, include administrative or logistic control. *Related terms: administrative control;command[1]; full command; operational command; tactical control.* 01/10/2001	**operational control / оперативно управление OPCON** Правомощията, делегирани на съответния командващ/командир, да управлява определените сили за изпълнение на мисии или задачи, които обикновено са ограничени по функции, време и местоположение, да развръща формирования, да задържа или прехвърля тактическото им управление. Това не включва правомощия за отделно използване на елементи на формированията, както и административно или логистично управление. *Вж.също: administrative control;command[1]; full command; operational command; tactical control.* 17/06/2015

operational decontamination / decontamination operationnelle Decontamination carried out by an individual and/or a unit, restricted to specific parts of operationally essential equipment, materiel and/or working areas, in order to minimize contact and transfer hazards and to sustain operations. This may include decontamination of the individual beyond the scope of immediate decontamination, as well as decontamination of mission- essential spares and limited terrain decontamination*. Related terms: decontamination; immediate decontamination; thorough decontamination.* 01/10/1992	**operational decontamination / оперативно обеззаразяване** Обеззаразяване, провеждано от личен състав и/или от формирование, ограничено до специфични, важни от експлоатационна гледна точка части на въоръжението, снаряжението, материалните средства и/или работните участъци, с цел да бъде намален контактът, разпространението на заразяването и недопускане намаляване темпа на операциите. То може да включва обеззаразяване на личен състав, извън обхвата на непосредствено обеззаразяване, или на запаси, които са от първа необходимост за мисията, както и обеззаразяване на ограничен район. 08/11/2016
operational environment Preferred term: operating environment.	**operational environment/оперативна среда** Предпочитан термин: operating environment.
operational intelligence / renseignement opérationnel Intelligence required for the planning and conduct of campaigns at the operational level. *Related terms: operational level of war; strategic intelligence; tactical intelligence.* 01/10/2001	**operational intelligence / оперативно разузнаване** Разузнаване, необходимо за планирането и изпълнението на кампании на оперативно ниво. *Вж.също: operational level of war; strategic intelligence; tactical intelligence.* 17/06/2015
operational interchangeability / interchangeabilite operationnelle Ability to substitute one item for another of different composition or origin without loss in effectiveness, accuracy, and safety of performance. 01/03/1973	**operational interchangeability / оперативна взаимозаменяемост** Способност за замяна на едно изделие с друго, което има различен състав или произход, без да се загуби ефективността, точността и безопасността при неговото използване. 17/06/2015.
operational level / niveau operatif The level at which campaigns and major operations are planned, conducted and sustained to accomplish strategic objectives within theatres or areas of operations. *Related terms: operational-level planning.* 18/01/2008	**operational level / оперативно ниво** Нивото, на което се планират, провеждат и поддържат кампании и мащабни операции за постигане на стратегически цели в театрите или зоните на операциите. *Related terms: operational-level planning.* 17/06/2015

operational-level planning /planification au niveau opératif **operational planning** (deprecated) Note: The preferred English term to designate the planning of military operations at the operational level is "operational-level planning". The term "operational planning" is not to be used so as to prevent confusion with "operations planning". *Related term(s): operational level; operations planning.* 03/02/2011	**operational-level planning /планиране на операции на оперативно ниво** **operational planning** (deprecated)/**оперативно планиране** (неподходящ термин) Заб.: Предпочитаният английски термин за планиране на военни операции на оперативно ниво е "operational-level planning". Терминът "operational planning" не трябва да се използва, за да се избегне смесване с "operations planning".17/06/2015
operational partner / partenaire d'opération PO(2011)0141 A non-NATO country whose contribution of forces, capabilities or other support to a NATO-led operation, has been formally recognized by the North Atlantic Council. 2017.06.30	**operational partner / страна партньор в операция** Страна, която не е член на НАТО, чийто принос със сили, способности или друга подкрепа за ръководената от НАТО операция е официално признат от Северноатлантическия съвет. 26.04.2018
operational pause / pause opérationnelle A temporary and deliberate cessation of certain activities during the course of an operation to avoid reaching the culminating point and to be able to regenerate the combat power required to proceed with the next stage of the operation. 30/01/2012	**operational pause / оперативна пауза** Временно и преднамерено прекъсване на някои дейности в хода на операция с цел избягване достигането на точката на кулминация и създаване на възможност за възстановяване на бойната мощ, необходима за да се продължи към следващата фаза на операцията. 17/06/2015
operational performance standard / norme de performance opérationnelle A performance standard that an individual or unit must achieve to be able to execute a mission effectively. 01/10/2003	**operational performance standard/ стандарт, регламентиращ функционални изисквания** Установени показатели, които дадено лице или формирование трябва да постигнат за ефективно изпълнение на мисията. 01/10/2015
operational procedures / procedures operationnelles The detailed methods by which headquarters and units carry out their operational tasks. 01/08/1982	**operational procedures / оперативни процедури** Подробните методи, чрез които щабовете и формированията изпълняват оперативните си задачи. 17/06/2015

operational readiness / etat de preparation operationnelle The preparedness of a unit, formation, weapon system or item of materiel to perform the missions, tasks or functions for which it is organized or designed. Note: There are different levels of operational readiness. 2020-05-13	
operational requirement /besoin operationnel An established need justifying the timely allocation of resources to achieve a capability to accomplish approved military or civil objectives, operations, missions or actions. 01/10/2001	**operational requirement / оперативно изискване** Установена необходимост, обосноваща своевременното разпределение на ресурси за придобиване на способност за постигане на одобрени военни или граждански цели, изпълнение на операции, мисии или действия. 12/11/2015
operational route / itineraire operationnel Land route allocated to a command for the conduct of a specific operation, derived from the corresponding basic military route network. 01/09/1981	**operational route / оперативен маршрут** Указан маршрут от съответната основна военна пътна мрежа за провеждане на конкретна операция. 12/11/2015
operational stocks / stocks opérationnels The sum of basic stocks and sustaining stocks. 26/09/2014	**operational stocks / оперативни запаси** Сборът от основни и поддържащи запаси. 29/09/2016
operational training / entrainement operationnel Training that develops, maintains or improves the operational readiness of individuals or units. 01/04/1974	**operational training / бойна подготовка** Подготовка, която развива, поддържа или повишава бойната готовност на личен състав или формирования. 12/11/2015
operation order / ordre d'operation OPORD A directive issued by a commander to subordinate commanders for the purpose of coordinating the execution of an operation. 2020-05-13	
operation overlay / calque d'opération An overlay showing information such as the location, size, scheme of manoeuvre and fires of friendly forces involved in an operation, and possibly the locations and the predicted movements of enemy forces. 2012.01.30	

operation plan / plan d'operation A plan for a single or series of connected operations to be carried out simultaneously or in succession. It is usually based upon stated assumptions and is the form of directive employed by higher authority to permit subordinate commanders to prepare supporting plans and orders. The designation "plan" is usually used instead of "order" in preparing for operations well in advance. An operation plan may be put into effect at a prescribed time, or on signal, and then becomes the operation order. *Related terms: coordinated draft plan; draft plan: final plan: initial draft plan; operation order*. 01/03/1973	**operation plan / план за операция** План за единична или серия от свързани едновременно или последователно провеждани операции. Той обикновено се базира на определени допускания и е под формата на директива, използвана от по-старши орган, която позволява на подчинените командири да изготвят поддържащи планове и заповеди. Терминът "план" обикновено се използва вместо "заповед" при подготовката, която се осъществява много преди провеждането на операциите. Планът за операция може да се приведе в изпълнение в установено време или по сигнал и тогава добива статут на оперативна/бойна заповед.*Вж.също: coordinated draft plan; draft plan; final plan; initial draft plan; operation order.* 01/10/2015
operations planning /planification opérationnelle **operational planning** (deprecated) The planning of military operations at the strategic, operational or tactical levels. Note: The preferred English term to designate the planning of military operations at all levels is "operations planning". The term "operational planning" is not to be used so as to prevent confusion with operational-level planning. *Related term(s): operational-level planning.* 03/02/2011	**operations planning / планиране на операции** **operational planning** (deprecated**)** **/оперативно планиране** (неподходящ термин**)** Планирането на военни операции на стратегическо, оперативно и тактическо ниво. Заб.: Предпочитаният английски термин за планиране на военни операции на всички нива е "operations planning". Терминът "operational planning" не трябва да се използва, за да се избегне смесване с „operational-level planning".17/06/2015
operations security / securite des operations OPSEC The process which gives a military operation or exercise appropriate security, using passive or active means, to deny the enemy knowledge of the dispositions, capabilities and intentions of friendly forces. *Related terms: counter-intelligence; countersurveillance; electronic warfare; physical security; protective security.* 01/10/1992	**operations security/оперативна сигурност OPSEC** Процесът, който дава необходимата сигурност на военна операция или учение, чрез използване на пасивни и активни способи за ограничаване достъпа на противника до сведения за разположението, способностите и замисъла за действие на собствените сили. *Вж.също: counter-intelligence; contersurveillance; electronic warfare; phisical security; protective security*. 08/11/2016

opportunity target / objectif inopine *Preferred term: target of opportunity*. 01/03/1973	**opportunity target / непланова (възможна) цел** *Предпочитан термин: target of opportunity.* 26/01/2016
opposing forces / forces d'opposition OPFOR Those forces used in an enemy role during NATO exercises. *Related term: force(s).* 01/07/1994	**opposing forces (OPFOR) / противостоящи сили** Сили, изпълняващи ролята на противник по време на учения на НАТО. *Вж.също: force(s).* 26/01/2016
opposing forces commander / commandant des forces d'opposition The officer designated to exercise operational control over opposing forces for a specific period during NATO exercises. 01/07/1994	**opposing forces commander / командир на противостоящите сили** Офицерът, назначен да осъществява оперативно управление на противостоящите сили за определен период, по време на учения на НАТО. 26/01/2016
optical axis / axe optique In a lens element, the straight line which passes through the centres of curvature of the lens surfaces. In an optical system, the line formed by the coinciding principal axes of the series of optical elements. 01/07/1970	**optical axis / оптическа ос** В компонентите на обектива, правата линия, която минава през центровете на кривата на повърхностите на лещата. В оптична система, линията, образувана от съвпадащите главни оси на поредицата оптични елементи. 26/01/2016
optical minehunting / chasse aux mines a vue The use of an optical system (e.g. television or towed diver) to detect and classify mines or mine-like objects on or protruding from the sea-bed. 01/11/1975	**optical minehunting / откриване на мини по оптичен способ** Използването на оптична система (например телевизионна камера или такава, насочвана от водолаз) за откриване и класифициране на мини или миноподобни обекти, намиращи се на морското дъно. 29/02/2016
optimum height / hauteur type The height of an explosion which will produce the maximum effect against a given target. 01/03/1973	**optimum height / оптимална височина** Такава височина на взрива, на която ще бъде постигнат максимален ефект върху дадена цел.26/01/2016
optimum height of burst / hauteur type For nuclear weapons and for a particular target (or area), the height at which it is estimated a weapon of a specified energy yield will produce a certain desired effect over the maximum possible area. *Related term: height of burst.* 01/11/1986	**optimum height of burst / оптимална височина на взрива** За ядрените оръжия и дадена цел (или район), височината, на която взривът на ядрен боеприпас с определена мощност ще предизвика сигурен желан ефект върху максимална площ. *Вж.също: height of burst*. 26/01/2016

orbit point / point d'orbite A geographically or electronically defined location used in stationing aircraft in flight during tactical operations when a predetermined pattern is not established. *Related term: holding point*. 01/06/1984	**orbit point / зона за орбита** Определено по географски или електронен способ място във въздуха, което летателните апарати заемат по време на тактически операции, когато не е зададена предварително определена схема. Вж.също: *holding point*. 26/01/2016
order / ordre A communication. written. oral, or by signal. Which conveys instructions from a superior to a subordinate. 01/03/1973	**order / заповед** Съобщение - писмено, устно или чрез сигнал, което предава разпореждане от висшестоящ към подчинен. 26/01/2016
order of battle / ordre de bataille ORBAT The identification. strength. Command structure, and disposition of the personnel, units, and equipment of any military force. 01/03/1973	**order of battle (ORBAT) / числено бойно сведение** Идентификацията, численият състав, командната структура и разпределението на личния състав, формированията и оборудването на всяка военна сила. 26/01/2016
order to move / ordre de déplacement An order given by a commander to execute a movement. *Related terms: movement order; notice to move; operation order;operation plan; readiness time; warning order.* 06/01/2006	**order to move /заповед за придвижване** Заповед, издадена от командир, за изпълнение на придвижване. *Вж.също: movement order; notice to move; operation order;operation plan; readiness time; warning order.* 12/11/2015
ordinary transport / transport ordinaire In railway terminology, transport of a load whose size. weight or preparation does not entail special difficulties vis-a-vis the facilities or equipment of the railway systems to be used. *Related term: exceptional transport*. 01/11/1994	**ordinary transport / стандартен транспорт** В железопътната терминология, транспорт на товар, чийто размери, тегло или подготовка не са свързани с особени затруднения по отношение на използваните от железопътните организации съоръжения или оборудване. *Вж.също: exceptional transport*. 29/02/2016
organic / organique Forming an integral part of a military entity. 18/02/2015	**organic / щатен** Неразделна част от военна организационна единица. 29/09/2016
organization / organisation [Bi-SC Directive 85-1] In capability development, the structure through which NATO and the Allies cooperate to accomplish a common mission or agreed task. 2018.02.16	**organization / организация** При развитието на способностите, структурата, чрез която НАТО и съюзниците си сътрудничат, за изпълнение на обща мисия или задача. 26.02.2019

organizational strength / potentiel organisationnel The number of trained personnel, facilities and the amount of materiel required to perform a unit's assigned mission. Note: The organizational strength of a unit may change in response to changing situations and mission requirements. 14/10/2015	**organizational strength / състав на действащите сили и средства** Броят подготвен личен състав, оборудване и количеството материални ресурси, необходими за изпълнението на възложена мисия. Забележка: Възможностите на дадено формирование може да варират в зависимост от променящите се обстоятелства и изисквания на мисията. 19/04/2016
organization of the ground / organisation du terrain The development of a defensive position by strengthening the natural defences of the terrain and by assignment of the occupying troops to specific localities. 01/03/1973	**organization of the ground / инженерно оборудване на местността** Усъвършенстване на отбранителна позиция чрез усилване на естествените защитни свойства на местността и чрез разполагане на войски съобразно характеристиките на местността. 26/01/2016
original destination / destination initiale In naval control of shipping. the original final destination of a convoy or an individual ship (whether in convoy or independent). This is particularly applicable to the original destination of a voyage begun in peacetime. *Related terms: final destination: immediate destination*. 01/03/1973	**original destination / първоначално местоназначение** При военноморския контрол на корабоплаването, първоначалното местоназначение на конвой или отделен кораб (в конвой или самостоятелен). Прилага се главно за първоначалното местоназначение на пътуване, започнало в мирно време. *Вж.също: final destination; immediate destination*. 05/12/2016
originating medical facility / echelon sanitaire initial **OMF** A medical facility that initially transfers a patient to another medical facility. 01/03/1973	**originating medical facility (OMF) / медицинско заведение, започващо евакуацията** Медицинско заведение, което първоначално прехвърля пациент към друго медицинско заведение. 26/01/2016

oropesa sweep / drague mecanique divergente In naval mine warfare, a form of sweep in which a length of sweep wire is towed by a single ship, lateral displacement being caused by an otter and depth being controlled at the ship end by a kite and at the other end by a float and float wire. 01/11/1975	**oropesa sweep / контактен трал "Оропеза"** В морската минна война: трал, теглен на буксир от единичен кораб и състоящ се от стоманено въже с определена дължина. Страничното отклонение се контролира от отводител, дълбочината на потапяне се регулира от удълбочител от страната на кораба, а от другия край - с обозначителен буй и проволка за дълбочина. 05/12/2016
orthomorphic projection /projection orthomorphique – projection conforme A projection in which the scale, although varying throughout the map, is the same in all directions at any point, so that very small areas are represented by correct shape and bearings are correct. 01/03/1973	**orthomorphic projection / равноъгълни (конформни) проекции** Картографски проекции, представящи на картите ъглите без изкривявания и съхраняващи във всяка точка постоянен мащаб по всички направления, въпреки че в различни места по картата мащабът е различен. 05/12/2016
orthorectification / orthorectification In photogrammetry, the process of removing geometric distortions in an image caused by sensor tilt and terrain relief, and projecting the resulting image onto a map projection system. *Related terms: projection; rectification.* 14/10/2002	**orthorectification / орторектифициране** Във фотограметрията, процесът на премахване на геометрични деформации в изображението, причинени от положение на сензора и релефа на местността и последващо проектиране на изображението чрез определена картографска проекция. *Вж.също: projection; rectification.* 05/12/2016
oscillating mine / mine ludion A mine, hydrostatically controlled, which maintains a pre-set depth below the surface of the water independently of the rise and fall of the tide. *Related term: mine*. 01/08/1976	**oscillating mine / мина със зададено удълбочение** Мина с хидростатично управление, която поддържа предварително зададено потапяне под водната повърхност, независимо от прилива и отлива. *Вж.също: mine*. 05/12/2016
other forces for NATO / autres forces pour l'OTAN Forces not assigned or earmarked for a NATO command, but which might co-operate with NATO forces or be placed under the operational command or operational control of a NATO commander in certain circumstances which should be specified. *Related term: force(s).* 01/10/1980	**other forces for NATO / други сили за НАТО ОFN** Сили, които не са придадени или определени за командване от НАТО, но могат да сътрудничат със сили на НАТО или, при точно определени условия, да бъдат придадени под оперативно командване или оперативно управление на командващ/командир от НАТО. *Вж.също: force(s).* 05/12/2016

otter / divergent In naval mine warfare, a device which, when towed, displaces itself sideways to a predetermined distance. 01/08/1976	**otter / отводител** При морската минна война: устройство, което при буксиране се измества встрани на предварително определено разстояние.. 05/12/2016
outline map / carte a grander lignes A map which represents just sufficient geographic information to permit the correlation of additional data placed upon it. 01/04/1971	**outline map / бланкова карта** Карта, изобразяваща само минимално необходимата географска информация и предназначена за нанасяне върху нея на допълнителни данни. 05/12/2016
outline plan / avant-projet A preliminary plan which outlines the salient eatures or principles of a course of action prior to the initiation of detailed planning. 01/03/1973	**outline plan/ схематичен/структурен план** Предварителен план, който очертава характерните черти и принципи за начина на действие преди началото на подробното планиране. 05/12/2016
outreach / ouverture An action to establish communication with a community, organization or individuals with the aim of creating opportunities for engagement and/or liaison. 2019.02.25	**outreach / установяване на контакт** Действие за установяване на комуникация с общност, организация или отделни лица с цел създаване на благоприятна възможност за включването им в операция и/или взаимодействие с тях. 15.12.2020
overhead clearance / hauteur libre The minimum vertical distance between a ground or water surface and any obstruction above it. *Related term: air draught*. 04/10/2000	**overhead clearance / вертикален просвет/клирънс** Минималното вертикалното разстояние между земна/водна повърхност и което и да е препятствие над нея. *Вж.също: air draught.* 05/12/2016
overlap[1] / recouvrement In photography, the amount by which one photograph includes the same area covered by another, customarily expressed as a percentage. The overlap between successive air photographs on a track is called forward overlap . The overlap between photographs in adjacent parallel flight lines is called side overlap . The overlap of successive lines of a linescan is called line overlap . 01/03/1981	**overlap[1] / застъпване[1]** Във фотографията, част от снимка, която е покрита от същата по големина част от друга снимка, обикновено изразяващо се в проценти. Застъпването между последователни по направление на траекторията на заснемане въздушни фотоснимки се нарича надлъжно. Застъпването между фотоснимки с успоредни траектории се нарича странично. 05/12/2016
overlap[2] / recouvrement In cartography, that portion of a map or chart which overlaps the area covered by another of the same series. 01/03/1981	**overlap[2] / застъпване[2]** В картографията, тази част от карта или схема, която препокрива частта, покрита от друга карта (схема) от същата серия. 05/12/2016

overlap[3] / recouvrement In naval mine warfare, the width of that part of the swept path of a ship or formation which is also swept by an adjacent sweeper or formation or is re-swept on the next adjacent lap. 01/03/1981	**overlap[3] / застъпване[3]** В морската минна война: широчината на тази част от устроения проход от кораб или формирование, която е била прочистена също от съседния трал или формирование, или ще бъде повторно прочистена при следващия заход. 05/12/2016
overlap tell / transfert de recoupement *Related term: track telling*. 01/08/1973	**ovelap tell / предаване на информация от един сектор в друг** *Вж.също: track telling*. 05/12/2016
overpressure / surpression The pressure resulting from the blast wave of an explosion. It is referred to as positive when it exceeds atmospheric pressure and negative during the passage of the wave when resulting pressures are less than atmospheric pressure. 01/03/1973	**overpressure / свръхналягане** Налягането, получено от ударната вълна при взрив. Счита се за положително, когато надвишава атмосферното налягане и отрицателно, когато при преминаване на вълната резултатните налягания са по-ниски от атмосферното налягане. 05/12/2016
overprint / surimpression Information printed or stamped upon a map or chart, in addition to that originally printed, to show data of importance or special use. 01/07/1972	**overprint / впечатване** Допълнително отпечатана или щампована (*с друг цвят/цветове)* информация върху първоначално отпечатана карта или схема за изобразяване на особено важни данни или за специална употреба. 05/12/2016
overrun control / commande de prolongation de fonctionnement Equipment enabling a camera to continue operating for a predetermined number of frames or seconds after normal cut-off. 01/7/1970	**overrun control / функция за продължаващо действие** Програма, позволяваща на камерата да продължи да работи за предварително определения брой кадри или секунди след нормалното спиране. . 05/12/2016
overshoot / remise de gaz A phase of flight wherein a landing approach of an aircraft is not continued to touchdown. Synonym: *go around*. 01/01/1973	**overshoot / неуспешен заход** Етап от полета, когато заходът за кацане на въздухоплавателно средство се прекратява преди точката за опиране. *Синоним: go around*. 05/12/2016
overt operation / opération manifeste An operation conducted openly, without concealment. 2012.01.30	**overt operation / явна операция** Операция, провеждана открито, без прикриване. 26.04.2018

P

pace / vitesse de marche For ground forces, the speed of a column or element regulated to maintain a prescribed average speed. *Related terms: pace setter; rate of march; speed.* 01/07/1973	**pace / темп на придвижване** При сухопътните сили, скоростта на колона или група, регулирана с оглед поддържане на предварително определена средна скорост. *Свързан термин: pace setter; rate of march; speed.* 26.04.2018
pace setter / guide An individual, selected by the column commander, who travels in the lead vehicle or element to regulate the column speed and establish the pace necessary to meet the required movement order. *Related term: pace.* 01/07/1972	**pace setter / ръководител на темпа на придвижване** Лице, назначено от командира на автоколона, което е начело на колоната и регулира скоростта и установява темпа, съгласно заповедта за придвижване. *Вж.също: pace.* 26.04.2018
packaged petroleum product / produit petrolier conditionne A petroleum product, generally a lubricant, oil, grease or speciality item, normally packaged by the manufacturer and subsequently stored, transported, and issued in containers having an individual fill capacity of 250 litres or less. 01/08/1982	**packaged petroleum product / пакетирани гориво-смазочни материали и специални течности/ГСМ и СТ/** ГСМ и СТ, в повечето случаи пакетирани от производителя и впоследствие складирани, транспортирани и доставени в контейнери с вместимост до 250 литра. 26.04.2018
packet / rame In land convoy movements, a small number of vehicles that moves as part of a convoy. 2009.08.26	**packet / rame – пакетно придвижване** Малък брой превозни средства, движещи се в обособена група от състава на сухопътен конвой. 26.04.2018
pallet / palette A flat base for combining transport packages or carrying an assembly to form a unit load for handling, transportation, and storage by material handling equipment. MCLSB, 2018.12.06	**pallet / палет** Плоска основа за обединяване на имущество или пренасяне на единично изделие, с цел формиране на окрупнена единица за товарообработка, транспортиране и съхраняване с помощта на средства за товароразтоварна дейност. 17.05.2018
palletized unit load / charge palettisée Quantity of items, packaged or unpackaged, that is arranged on a pallet in a specified manner and securely strapped or fastened thereto, so that the whole is handled as a unit. MCLSB, 2018.12.06	**palletized unit load - палетизиран товар** Количество товар, пакетиран или непакетиран, подреден върху палет по определен начин и сигурно укрепен, позволяващ обработка като единичен товар. *Вж.също: aircraft flat pallet; binding.* 17.05.2018

panel code / code de panneaux - code de transmission sol-air A prearranged code designed for visual communications. usually between friendly units, by making use of marking panels. *Synonym: surface code*. *Related term: marking panel.* 01/ 01/1968	**panel code - код за сигнализация с флагчета** Предварително уговорен код за визуална комуникация, обикновено между свои/приятелски формирования чрез използване на сигнални флагчета. *Синоним: surface code. Вж.също: marking panel.* 17.05.2018
panoramic camera / appareil photographique panoramique 1. In aerial photography, a camera which, through a system of moving optics or mirrors, scans a wide area of the terrain, usually from horizon to horizon. The camera may be mounted vertically or obliquely within the aircraft, to scan across or along the line of flight. 2. In ground photography, a camera which photographs a wide expanse of terrain by rotating horizontally about the vertical axis through the centre of the camera lens. 01/09/1971	**panoramic camera / камера за панорамни снимки** 1. В аерофотографията, камера, която чрез система от подвижни оптични елементи или огледала сканира голяма област от терена, обикновено от хоризонт до хоризонт. В самолета камерата може да се монтира вертикално или наклонено, за да сканира по линията на полет. 2. В наземната фотография, камера, която фотографира широко пространство от терена чрез хоризонтално въртене около вертикалната ос през центъра на камерния обектив. 17.05.2018
parachute deployment height / hauteur d'ouverture de parachute The height above the intended impact point at which the parachute or parachutes are fully deployed. 01/03/1973	**parachute deployment height - височина на разтваряне на парашута** Височината над предварително зададена точка, при която парашутът или парашутите са напълно разтворени. 17.05.2018
paradrop / parachutage Delivery by parachute of personnel or cargo from an aircraft in flight. 01/07/1970	**paradrop - спускане с парашут** Спускане с парашут на личен състав или товар от самолет по време на полет. 17.05.2018
parallactic angle / angle parallactique Angle formed by the optical axes of two instruments, for example, a telescope and its viewfinder seeing the same object. 01/07/1970	**parallactic angle - паралактичен ъгъл** Ъгъл, образуван от оптическите оси на два прибора, насочени към един обект. 17.05.2018
parallax / parallaxe In photography, the apparent displacement of the position of an object in relation to a reference point, due to a change in the point of observation. 01/07/1970	**parallax - паралакс** Във фотографията, видимото изместване на положението на един обект, дължащо се на наблюдението му от две различни точки. 17.05.2018

parallax difference / difference de parallaxe The difference in displacement of the top of an objet; in relation to its base, as measured on :be two images of the object on a stereo pair of photographs. 01/07/1970	**parallax difference - паралактична разлика** Разлика в изместването на горната част на обект по отношение на неговата основа, измерена по неговите изображения върху две стереоснимки. 17.05.2018
parallel classification / classification parallele In railway terminology, the classification of ordinary transport military vehicles and equipment, based on a comparative study of the main characteristics of those vehicles and equipment and of those of the ordinary fiat wagons of a corresponding category onto which they can be loaded. 01/03/1981	**parallel classification - паралелна класификация** В железопътната терминология, класификацията на стандартни военни транспорни машини и оборудване, на базата на съпоставяне на основните им характеристики с характеристиките на стандартните вагони-платформи от съответната категория, върху които те могат да бъдат натоварени. 17.05.2018
part / piece In logistics an item of an assembly or sub-assembly, which is not normally further broken down. Synonym: *piece part. Related terms: assembly; component: equipment; sub-assembly*. 01/03/1992	**part / част** В логистиката, част от устройство или агрегат, което не се разделя на по-малки съставни елементи. *Синоним: piece part. Вж.също: assembly; component; equipment; sub-assembly.* 26.06.2018
partially planned movement / mouvement partiellement planitie A movement which is prepared as far as possible or as appropriate, based on data available and for which provision of movement and transport support has been arranged, adequate to the information available. Prior to the execution, this movement will be fully planned as soon as all necessary complementary information has been provided. Related terms: *ad hoc movement; fully planned movement*. 01/11/1990	**partially planned movement / частично планирано придвижване** Придвижване, което е ораганизирано до степен, съответстваща на наличните данни. До началото му, планирането ще бъде завършено с оглед на наличната информация. Вж.също: *ad hoc movement; fully planned movement*. 26.06.2018

participating merchant ship / navire marchand participant A merchant ship taking part in a naval cooperation and guidance for shipping operation. *Related terms: merchant ship; merchant shipping; naval cooperation and guidance for shipping.* 02/03/ 2007	**participating merchant ship / участващ търговски кораб** Търговски кораб, който взима участие в рамките на операции по военноморско сътрудничество и ръководство на корабоплаването. *Свързан термин: merchant ship; merchant shipping; naval cooperation and guidance for shipping*. 26.06.2018
participating nation / pays participant PN A nation that takes part in a NATO operation, programme or other activity, for which it is not required to contribute in money or in kind. 2012.08.31	**participating nation** / **участващата нация** Нация, която участва в операция, програма или друга дейност на НАТО, за което не се изисква предоставянето на пари или материални ресурси. 26.06.2018
pass time / duree d'ecoulement In road transport, the time that elapses between the moment when the leading vehicle of a column passes a given point and the moment when the last vehicle passes the same point. 01/07/1970	**pass time / време за преминаване на колоната** В автомобилния транспорт, времето между преминаването на водещата и последната машина от колоната покрай/през определена точка. 26.06.2018
passage of lines / passage de lignes An operation in which a force moves forward or rearward through another force's combat positions with the intention of moving into or out of contact with the enemy. 01/11/1985	**passage of lines / преминаване през бойния ред** Операция, при която военно формирование се придвижва през бойните позиции (към фронта или към тила) на друго военно формирование, с цел влизане в или излизане от съприкосновение с противника. 26.06.2018
passive / passif In surveillance, an adjective applied to actions or equipments which emit no energy capable of being detected. 01/2012/1976	**passive / пасивен** В разузнаването, прилагателно използвано като определение за дейности или технически средства, при които не се излъчва или не излъчват енергия, с което да бъдат разкрити. 26.06.2018
passive air and missile defence / defense aerienne et antimissile passive PAMD passive AMD (admitted) Passive measures taken for the physical defence and protection of personnel, essential installations and equipment in order to minimize the effectiveness of air and/or missile attack. [C-M(2019)0032 (INV)] 2019-12-20	
passive AMD Preferred term: passive air and missile defence.	

passive air defence / defence aerienne passive Passive measures taken for the physical defence and protection of personnel, essential installations and equipment in order to minimize the effectiveness of air and/or missile attack. *Related terms: active air defence; air defence; air superiority; air supremacy; counter-air operation; defensive counter-air operation; offensive counter-air operation.* 20/06/2006	**passive air defence / пасивна противовъздушна отбрана** Пасивни мерки, предприети за физическа защита на личния състав, съоръжения от първостепенно значение и оборудване, с цел намаляване ефективността на въздушната и/или ракетна атака. Вж.също: *active air defence; air defence; air superiority; air supremacy; counter-air operation; defensive counter-air operation; offensive counter-air operation.* 26.06.2018
passive defence / défense passive Passive measures taken for the physical defence and protection of personnel, essential installations and equipment in order to minimize the effectiveness of hostile action. *Related term: active defence.*	**passive defence / пасивна отбрана** Пасивни мерки, предприети за физическа защита на личния състав, съоръжения от първостепенно значение и оборудване с цел намаляване ефективността на противниковите действия. *Вж.също: active defence. 26.06.2018*
passive electronic protective measures/mesures de protection electronique passives Undetectable measures, such as those in operating procedures and technical features of equipment, to ensure effective friendly use of the electromagnetic spectrum. *Related terms: electronic protective measures; active electronic protective measures*. 20/11/1996	**passive electronic protective measures / пасивни мерки за електронна защита** Скрити мерки, като оперативни процедури и технически характеристики на средствата, осигуряващи ефективно използване на електромагнитния спектър от собствените сили. *Вж.също: electronic protective measures; active electronic protective measures*. 26.06.2018
passive homing guidance / guidage passif A system of homing guidance wherein the receiver in the missile utilizes radiation from the target. *Related term: homing guidance*. 01/01/1973	**passive homing guidance / пасивно самонасочване** Система за самонасочване, в която приемникът на ракетата използва излъчване от целта. *Вж.също: homing guidance*. 26.06.2018
passive mine[1] / mine passive[1] A mine whose anticountermining device has been operated preventing the firing mechanism from being actuated. The mine will usually remain passive for a comparatively short time. *Related term: active mine.* 01//11/1994	**passive mine1 / пасивна мина1** Мина, чието обезопасяващо устройство е поставено в безопасно положение, за да предпази пусковия механизъм от задействане. Обикновено мината остава пасивна за сравнително кратък период.*Вж.също: active mine.* 24.07.18
passive mine2 / mine passive2 A mine which does not emit a signal to detect the presence of a target. *Related term: active mine.* 1994.11.01	**passive mine2 / пасивна мина2** Мина, която не излъчва сигнали, за да открие наличието на цел. *Вж.също: active mine.* 24.07.18

password / mot de passe A secret word or distinctive sound used to reply to a challenge. *Related terms: challenge; countersign; reply.* 01/03/1973	**password / парола** Тайна дума или характерен звук, използвани за отговор при поискване. *Вж.също: challenge; countersign; replay.* 26.06.18
pathfinder aircraft / aeronef marqueur An aircraft with a specially trained crew carrying drop zone/landing zone marking teams, target markers, or navigational aids, which precedes the main force to the drop zone/landing zone or target. *Related term: marking team.* 01/08/1980	**pathfinder aircraft / авиационна платформа за превоз на групата за ориентиране и обозначаване** Авиационна платформа със специално обучен екипаж, превозваща групи за маркиране на зони за десантиране/приземяване, маркери за подсвет на цели или навигационни средства, която предшества главните сили. *Вж.също: marking team.* 24.07.18
pathfinder team / equipe d'orienteurs-marqueurs A team dropped or air landed at an objective to establish and operate navigational aids for the purpose of guiding aircraft to drop and landing zones. 01/07/1970	**pathfinder team / група за ориентиране и обозначаване** Група, стоварена по парашутен способ или чрез десантиране при целта/обекта, с цел навигационно осигуряване на водещото летателно средство към зоната за стоварване/десантиране.26.06.2018
patrol / patrouille A detachment of ground sea, or air forces sent out for the purpose of gathering information or carrying out a destructive. harassing. mopping up, or security mission *Related terms: combat air patrol; combat patrol; offshore patrol; reconnaissance patrol; standing patrol*. 01/07/1970	**patrol / патрул** Формирование от сухопътни, морски или въздушни сили, изпратено с цел добиване на информация или провеждане на действия за унищожаване, въздействие, прочистване или в интерес на сигурността на операциите. *Вж.също: combat air patrol; combat patrol; offshore patrol; reconnaissance patrol; standing patrol.* 24.07.18
pattern laying / pose de mines suivant schema In land mine warfare, the laying of mines in a fixed relationship to each other. 01/071972	**pattern laying / миниране по стандартна схема** При устройване на минни полета в сухопътните операции, поставяне на мини в определен ред при спазване на определена схема. 24.07.18
payload[1] / charge utile[1] PL In a missile or rocket, the warhead, its container and activating devices. *Related terms: aircraft store; airlift capability; combat load; load.* 2009.08.26	**payload[1] / полезен товар на ракета или реактивен снаряд** Бойната глава, контейнера и активиращите устройства (механизми). *Вж.също: aircraft store; airlift capability; combat load; load.* 24.07.2018

payload[2] / charge utile[2] PL The load, in addition to its unladen weight, that a vehicle is designed to transport under specified conditions of operation. Note: The load may include people, materiel and/or equipment. *Related term: transport capacity.* 2009.08.26	**payload2 / полезен товар на транспортно средство** Товарът, който транспортното средство е проектирано да превозва при специфични условия на работа, в допълнение към собствената си маса. Забележка: Товарът може да включва хора, материални средства и/или оборудване. 24.07.18
peace enforcement / imposition de la paix PE A peace support effort designed to end hostilities through the application of a range of coercive measures, including the use of military force. Note: Peace enforcement is likely to be conducted without the strategic consent of some, if not all, of the major conflicting parties. 20/11/2014	**peace enforcement / налагане на мир** Усилия за поддържане на мира, насочени към прекратяване на враждебни действия, чрез прилагането на комплекс от принудителни мерки, включващи използването на военна сила. Забележка: Налагането на мир може да бъде проведено и без съгласието (на стратегическо ниво) на някои от основните участници в конфликта. 24.07.18
peace support / soutien de la paix Efforts conducted impartially to restore or maintain peace. Note: Peace support efforts can include conflict prevention, peacemaking, peace enforcement, peacekeeping and peacebuilding. 20/11/2014	**peace support / поддържане на мир** Усилия, прилагани безпристрастно с цел възстановяване или поддържане на мира. Забележка: Поддържането на мир може да включва предотвратяване на конфликт, миротворчество, налагане, опазване и изграждане на мир. 24.07.18
peace support force / force de soutien de la paix A military force assigned to a peace support operation. *Related terms: conflict prevention; peacebuilding; peace enforcement; peacekeeping; peacemaking; peace support operation.* 17/01/2005	**peace support force / мироподдържащи сили** Военни сили, назначени за провеждане на операции за поддържане на мир. *Вж.също: conflict prevention; peacebuilding; peace enforcement; peacekeeping; peacemaking; peace support operation.* 24.07.18
peacebuilding / consolidation de la paix A peace support effort designed to reduce the risk of relapsing into conflict by addressing the underlying causes of the conflict and the longer-term needs of the people. Note: Peacebuilding requires a long-term commitment and may run concurrently with other types of peace support efforts. 20/11/2014	**peacebuilding / изграждане на мир** Усилия за поддържане на мира, предназначени за намаляване на риска от възобновяване на конфликта, насочени към причините за неговото възникване и дългосрочните нужди на населението. Забележка: Изграждането на мира изисква дългосрочна ангажираност и може да се провежда едновременно с други видове действия за поддържане на мира. 24.07.18

peacekeeping / maintien de la paix PK A peace support effort designed to assist the implementation of a ceasefire or peace settlement and to help lay the foundations for sustainable peace. Note: Peacekeeping is conducted with the strategic consent of all major conflicting parties. 20/11/2014	**peacekeeping / опазване на мира** Усилия за поддържане на мира, насочени към подпомагане прилагането на споразумение за прекратяване на огъня или установяване на примирие, и допринасящи за полагане основите за траен мир. Забележка: Опазването на мира се провежда със съгласието (на стратегическо ниво) на всички основни участници в конфликта. 24.07.18
peacemaking / rétablissement de la paix A peace support effort conducted after the initiation of a conflict to secure a ceasefire or peaceful settlement, involving primarily diplomatic action supported, when necessary, by direct or indirect use of military assets. 20/11/2014	**peacemaking / миротворчество** Усилия за поддържане на мира, положени след започване на конфликт, за прекратяване на огъня или мирно уреждане на конфликта, включващи главно дипломатически действия, поддържани при необходимост, пряко или непряко, от военни сили и средства. 24.07.18
peacetime complement / tableau d'effectifs du temps de paix *Preferred term: peacetime establishment*. 01/08/1974	**peacetime complement / мирновременен личен състав** *Предпочитан термин: peacetime establishement*. 01/08/1974
peacetime establishment / tableau d'effectifs du temps de paix PE peacetime complement (obsolete) An establishment of military and civilian posts for a military organization under peacetime conditions. 18/02/2015	**peacetime establishment / длъжностно разписание (щат) за мирно време PE** Длъжностното разписание (щат) на военните и цивилните длъжности за дадена военна структура в мирно време. 24.07.18
pecked line / tiretes A symbol consisting of a line broken at regular intervals. 01/04/1971	**pecked line / пунктирана линия** Символ, състоящ се от линия, която е прекъсната на равни интервали. 27.09.18
pencil beam / pinceau lumineux A searchlight beam reduced to, or set at, its minimum width. 01/09/1974	**pencil beam / остронасочен лъч** Прожекторен лъч, намален до неговата минимална широчина. 27.09.18
penetration / attaque de rupture In land operations, a form of offensive which seeks to break through the enemy's defence and disrupt the defensive system. 01/08/1982	**penetration / пробив** В сухопътните операции, форма на настъпление, което цели да преодолее защитата на противника и да разруши отбранителната му система. 27.09.18
percentage clearance / pourcentage de deblaiement In mine warfare, the estimated percentage of mines of specified characteristics which have been cleared from an area or channel. 01/11/1975	**percentage clearance / процентно почистване** При бойното използване на мини, пресметнатият процент мини със специфични характеристики, които са били прочистени от район или зона. 30.10.2018

permanent echo / echo permanent Any dense and fixed radar return caused by reflection of energy from the earth's surface. Distinguished from ground clutter by being from definable locations rather than large areas. 01/07/1972	**permanent echo / отражение от неподвижни местни предмети (местници)** Всеки плътен неподвижен радарен сигнал, получен при отразяване на енергията от повърхността на земята. Той се различава на фона на отраженията от земната повърхност. 27.09.18
permissive environment /environnement permissif An environment in which friendly forces anticipate no obstructions to, or interference with, operations. Note: A permissive environment does not necessarily imply absence of threat. *Related terms: hostile environment;non-permissive environment.* 31/08/2012	**permissive environment / благоприятна среда** Среда, в която приятелски сили не предвиждат възпрепятстване или противодействие на операциите. Забележка: Благоприятната среда не изключва наличието на заплаха. 27.09.18
personal locator beacon / radiobalise individuelle de reparage An emergency radio locator beacon with a two-way speech facility carried by crew members, either on their person or in their survival equipment, and capable of providing homing signals to assist search and rescue operations. *Related terms: beacon: crash locator beacon; emergency locator beacon*. 01/07/1987	**personal locator beacon / личен авариен радиомаяк** Радиомаяк за обозначаване на местоположението при аварийна ситуация, с възможност за двустранна речева връзка, носен от членовете на екипажа/групата, с тях или в тяхното спасително снаряжение, който осигурява сигнал за насочване с цел подпомагане на операции по търсене и спасяване. 27.09.18
personnel / personnel The military and/or civilian human resources required to accomplish an assigned mission or task. 2018.02.16	**personnel – личен състав** Човешки ресурс - военен и/или граждански, необходим за изпълнение на определена мисия или задача. 26.02.2019
personnel recovery / récupération de personnel The sum of military, diplomatic and civil efforts to effect the recovery and reintegration of isolated personnel. 2017	**personnel recovery / извеждане и възстановяване на личен състав** Съвкупност от военни, дипломатически и граждански усилия, за извеждане от изолация и реинтеграция на личен състав. 27.03.18
perspective grid / reseau perspectif A network of lines, drawn or superimposed on a photograph, to represent the perspective of a systematic network of lines on the ground or datum plane. 01/03/1973	**perspective grid / перспективна мрежа** Мрежа от линии, изчертана или наложена върху снимка, която да представи перспективата на систематична мрежа от линии върху земната повърхност или изходна равнина. 30.10.2018

petroleum intersectional service / direction des essences inter-sections–direction des essences inter-zones An intersectional or interzonal service in a theatre of operations that operates pipelines and related facilities for the supply of bulk petroleum products to theatre Army elements and other forces as directed. 01/07/1970	**petroleum intersectional service / междусекционна служба за горивo-смазочни материали, специални течности и специални горива/ГСМ, СТ и СГ/** Междусекционна или междузонална служба на театъра на операцията, която обслужва нефтопроводи и свързани с тях съоръжения за доставка на ГСМ, СТ и СГ до театъра на военните действия за военни сухопътни формирования и други сили, както е указано. 27.09.18
phase line / ligne d'objectifs intermediaires A line utilized for control and coordination of military operations, usually a terrain feature extending across the zone of action. *Related term: report line*. 01/08/1976	**phase line / фазова линия (рубеж за регулиране)** Линия в зоната на действие, използвана за управление и координиране на военните операции, обикновено съобразена с характеристиките на терена. *Вж.също: report line*. 27.09.18
phoney minefield / faux champ de mines An area free of live mines used to simulate a minefield. or section of a minefield, with the object of deceiving the enemy. *Related terms: gap; minefield.* 01/12/1979	**phoney minefield / лъжливо минно поле** Област без бойни мини, имитираща минно поле, или коляно от минно поле за заблуждаване на противника. *Вж.също: gap; minefield.* 30.10.2018
photoflash bomb / bombe photo-eclair A bomb designed to produce a brief and intense illumination for medium altitude night photography. 01/07/1970	**photoflash bomb / фотографска авиационна бомба** Бомба, предназначена да създава кратко и интензивно осветяване за нощно фотографиране от средна височина. 27.09.18
photoflash cartridge / cartouche photo-eclair A pyrotechnic cartridge designed to produce a brief and intense illumination for low altitude night photography. 01/05/1973	**photoflash cartridge / фотографски патрон** Пиротехнически патрон, предназначен да създава кратко и интензивно осветяване за правене на нощни снимки от малка височина. 30.10.2018
photogrammetric control / cheminement Photogrammetrique Control established by photogrammetric methods as distinguished from control established by ground methods. Sometimes called minor control . 01/2012/1974	**photogrammetric control / фотограметричен контрол** Контрол, извършван чрез фотограметрични методи за разлика от контрола осъществяван чрез полеви геодезически методи. Понякога наричан второстепенен контрол. 30.10.2018

photogrammetry / photogrammitrie The science or art of obtaining reliable measurements from photographic images. 01/07/1970	**photogrammetry / фотограметрия** Наука или изкуство за получаване на достоверни измервания от фотоизображения. 30.10.2018
photographic filter / filtre photographique A layer of glass, gelatine. or other material used to modify the spectrum of the incidental light. 01/07/1970	**photographic filter / фотографски филтър** Слой стъкло, желатин или друг материал, използван за промяна спектъра на съпътстващата (странична) светлина. 30.10.2018
photographic interpretation / interpretation photographique *Preferred term: imagery interpretation*. 01/07/1980	**photographic interpretation / разчитане на снимки** *Предпочитан термин: imagery interpretation.* 01/07/1980
photographic reading / lecture photographique The simple recognition of natural or man-made features from photographs not involving imagery interpretation techniques. 01/07/1980	**photographic reading / разчитане на фотографски материали** Опознаване на елементи/обекти от местността по фотографски материали, което не включва техники за интерпретиране на изображението. 30.10.2018
photographic scale / echelle photographique The ratio of a distance measured on a photograph or mosaic to the corresponding distance on the ground, classified as follows: a. very large scale 1:4.999 and larger; b. large scale 1:5.000 to 1:9.999; c. medium scale l:lO.OOO to 1:24.999; d. small scale 1:25,000 to 1:49.999; e. very small scale 1:50,000 and smaller. *Related term: scale.* 01/03/1979	**photographic scale / мащаб на фотоснимка** Отношението между разстоянието, измерено по фотоснимка или фотосхема към съответното разстояние върху земната повърхност, класифицирано както следва: а) много едър мащаб 1:4999 и по-едър; б) едър мащаб 1:5000 до 1:9999; в) среден мащаб 1:10000 до 1:24999; г) дребен мащаб 1:25000 до 1:49999; д) много дребен мащаб 1:50000 и по-дребен. *Вж.също: scale*. 30.10.2018
photographic sortie / sortie de reconnaissance photographique – sortie photographique *Preferred term: imagery sottie*. 01/08/1970	**photographic sortie / излитане за фоторазузнаване** Предпочитан термин: imagery sortie. 01/08/1970
photographic strip / bande de photographies Series of successive overlapping photographs taken along a selected course or direction. 01/09/1969	**photographic strip / аерофотоснимачен маршрут** Серия от последователни припокриващи се фотоснимки, фотографирани по избран маршрут или посока. 22.11.2018

photo interpretation key / cle d'interpobtation *Preferred term: imagery interpretation key*. 01/09/1969	**photo interpretation key / ключ за дешифриране на фотоснимка** *Предпочитан термин: imagery interpretation key.* 01/09/1969
photomap / photocarte A reproduction of a photograph or photomosaic upon which the grid lines, marginal data. contours. Place names, boundaries, and other data may be added. *Related term: image map.* 01/08/1970	**photomap / фотокарта** Репродукция на фотоснимка или фотосхема, върху която могат да се добавят координатна мрежа, легенда, хоризонтали, наименования на местности, граници и други данни. *Вж.също: image map.* 30.10.2018
photo nadir / nadir de la photographie – nadir de l'appareil de prise de vue The point at which a vertical line through the perspective centre of the camera lens intersects the photo plane. *Synonym: camera nadir.* 01/09/1969	**photo nadir / фотонадир** Точката, при която вертикална линия през центъра на перспективата на обектива на камерата пресича плоскостта на изображението. *Синоним: camera nadir.* 27.09.18
P-hour / heure P In airborne operations, the time at which the lead parachute element arrives or is due to arrive over the point of impact to begin operations. *Related terms: C-day; D-day; E-day; F-hour; G-day; G-hour; H-hour; L-hour; M-day; T-day; T-hour; Y-hour.* 04/02/2011	**P-hour / час „П"** При въздушнодесантни операции времето за начало на операцията, в което водещият парашутен елемент достига или се намира над разчетната точка за десантиране. *Вж.също: C-day; D-day; E-day; F-hour; G-day; G-hour; H-hour; L-hour; M-day; T-day; T-hour; Y-hour.* 22.11.2018
physical security / sécurité physique That part of security concerned with physical measures designed to safeguard personnel, to prevent unauthorized access to equipment, installations, material, documents and information, and to protect them against espionage, sabotage, terrorism, damage, and theft. 26/08/2014	**physical security / физическа сигурност** Тази част от сигурността, отнасяща се до физическите мерки, целящи да предпазят личния състав, да предотвратят нерегламентиран достъп до оборудване, обекти, материални ресурси, документи и информация, както и да ги защити срещу шпионаж, саботаж, тероризъм, повреда и кражба. 29/09/2016
pictorial symbolization / representation conventionnelle The use of symbols which convey the visual character of the features they represent. 01/08/1971	**pictorial symbolization / обозначаване чрез условни знаци** Използване на условни знаци, които съответстват на визуалния характер на елементите/обектите, които представят. 30.10.2018
piece part / piece *Preferred term: part*. 01/12/1977	**piece part / част от огнево средство** *Предпочитан термин: part.* 01/2012/1977

pillbox / emplacement de tir abrite A small, low fortification that houses machine guns, antitank weapons, etc. A pillbox is usually made of concrete, steel. Or filled sandbags. 01/07/1970	**pillbox / закрито огнево съоръжение** Малко фортификационно съоръжение, в което се разполагат картечници, противотанкови оръжия и др., обикновено изградено от бетон, стомана или защитено с чували, пълни с пясък (или друг инертен материал). 30.10.2018
pilot's trace / trace du pilote A rough overlay to a map made by the 1 : lot of a photographic reconnaissance aircraft during or immediately after a sortie. It shows the location, direction, number, and order of photographic runs made, together with the camera(s) used on each run. 01/07/1970	**pilot's trace / маршрут за пилотиране при аерофотографиране** Приблизително обозначение върху карта, което показва местоположение, посока, брой и ред на направените фотоснимки, както и характеристиките на използваната камера (камери). 30.10.2018
pinpoint / point par rapport a un repere au sol – repere 1. A precisely identified point, especially on the ground, that locates a very small target, a reference point for rendezvous or for other purposes; the coordinates that define this point. 2. The ground position of aircraft determined by direct observation of the ground. *Related term: datum point*. 01/07/1970	**pinpoint / ориентир** 1. Прецизно определена точка (репер), обикновено върху земната повърхност, която определя местоположението на много малка цел, навигационен ориентир за приближаване или други нужди; координатите, които дефинират тази точка. 2. Проекция на самолет върху земната повърхност, определена чрез директно наблюдение. *Вж.също:datum point*. 22.11.2018
pinpoint photograph / photographie d'un objectif ponctuel A single photograph or a stereo pair of a specific object or target. 01/05/1973	**pin-point photograph / фотоснимка на точков обект** Отделна фотоснимка или стереодвойка на определен обект или цел. 22.11.2018
pipeline / ligne de ravitaillement In logistics, the channel of support or a specific portion thereof by means of which materiel or personnel flow from sources of procurement to their point of use. 01/07/1970	**pipeline / снабдителен канал** В областта на логистиката, каналът за поддръжка или определена част от него, посредством който се придвижват потоците от материали или личен състав от източниците на доставката до тяхното място на използване. 22.11.2018
pitch /1. tangage; 2. inclinaison 1. The movement of an aircraft or ship about its transverse axis. 2. In air photography, the camera rotation about the transverse axis of the aircraft. *Commonaly called: tip*. 18/12/97	**pitch / 1. тангаж; 2. напречен наклон** 1. Движението на летателен апарат или кораб около неговата напречна ос. 2. При въздушната фотография, завъртането на камерата около напречната ос на летателния апарат. *Наричан общо: tip.* 22.11.2018

pitch angle / assiette longitudinale The angle between the aircraft's longitudinal axis and the horizontal plane. *Synonym: inclination angle*. 01/12/1979	**pitch angle / ъгъл на тангажа** Ъгълът между надлъжната ос на летателния апарат и хоризонталната плоскост. *Синоним: inclination angle*. 22.11.2018
plan for landing / plan general de debarquement In amphibious operations, a collective term referring to all individually prepared naval and landing force documents which, taken together, present in detail all instructions for execution of the ship-to-shore movement. *Related terms: landing diagram: ship-to-shore movement*. 01/03/1982	**plan for landing / план за стоварване на морски десант** При амфибийните операции – общото наименование на документите, подготвени от военноморските и десантиращите сили и описва детайлно всички инструкции, касаещи придвижването на десантиращите от плавателното средство до морския бряг. *Вж.също: landing diagram; ship-to-shore movement.* 17.01.19
plan range / distance horizontale In air photographic reconnaissance, the horizontal distance from the point below the aircraft to an object on the ground. 01/07/1970	**plan range / хоризонтално разстояние** В аерофоторазузнаването, хоризонталното разстояние от точката под самолета до обект върху земната повърхност. 22.11.2018
planned maintenance / maintenance périodique Preventive maintenance carried out systematically according to the degree of use of the equipment. *Related term: preventive maintenance.* 01/10/2001	**planned maintenance / планирано обслужване** Периодично обслужване, извършвано систематично според степента на употреба на оборудването. 22.11.2018
planned target / objectif prevu In artillery and naval gun-fire support, a target on which fire is prearranged. 01/08/1976	**planned target / планирана цел** В артилерийската и корабната огнева поддръжка, цел, която предварително е определена за поразяване. 22.11.2018
planning factor / facteur de planification A multiplier used in planning to estimate the amount and type of effort involved in a contemplated operation. Planning factors are often expressed as rates, ratios, or lengths of time. 01/11/1985	**planning factor / планиращ фактор** Фактор, използван в планирането за оценка на количеството и типа дейности, включени в планираната операция. Често се изразява като коефициент, отношение или продължителност. 22.11.2018
plastic explosive / explosif plastique Explosive which is malleable at normal temperatures. 01/12/1977	**plastic explosive / пластично взривно вещество** Взривно вещество, което е меко и податливо на моделиране при нормална температура. 22.11.2018

plastic range / champ d'elasticite The stress range in which a material will not fail when subjected t o the action of a force, but will not recover completely so that a permanent deformation results when the force is removed. 01/07/1970	**plastic range / област на пластична деформация** Областта на напрежение, в която материалът не се разрушава, когато е обект на действието на сила, но не се възстановява напълно, така че постоянната деформация остава при отстраняване на упражняваната силата.01/07/1970
plastic spray packaging / emballage par pulverisation de matiere plastique *Preferred term: cocooning*. 01/09/1969	**plastic spray packaging / опаковане чрез пулверизация с пластичен материал** *Предпочитан термин: cocooning.* 01/09/1969
plastic zone / zone plastique The region beyond the rupture zone associated with crater formation resulting from an explosion in which there is no visible rupture, but in which the soil is permanently deformed and compressed to a high density. *Related term: rupture zone.* 01/07/1970	**plastic zone / зона на пластична деформация** Районът, извън зоната на разрива, свързан с формиране на кратер, получен от взрива, в който няма видими разрушения, но в който почвата е деформирана и уплътнена до висока плътност. *Вж.също: rupture zone.* 01/07/1970
plate / 1. planche; 2. plaque 1. In cartography: a. a printing plate of zinc, aluminium, or engraved copper; b. collective term for all "states" of an engraved map reproduced from the same engraved printing plate; c. all details to appear on a map or chart which will be reproduced from a single printing plate (e.g. the "blue plate " or the "contour plate "). 2. In photography, a transparent medium, usually glass, coated with a photographic emulsion. *Related term: diapositive; transparency*. 01/04/1971	**plate / лист (плоча)** 1. В картографията: a. печатна форма от цинк, алуминий или гравирана мед; b. общ термин за всички "състояния" на карта, възпроизведена от еднаква гравирана печатна форма; c. всички данни за нанасяне върху карта или схема, които ще се възпроизведат само от една печатна форма (напр. "печатна форма за оцветяване в синьо" или "печатна форма за оцветяване в кафяво"). 2. Във фотографията, прозрачен носител, обикновено стъкло, покрит с фотографска емулсия. *Вж.също: diapozitive; transparency*. 26.02.2019
platform drop / largage lourd The airdrop of loaded platforms from rear loading aircraft with roller conveyors. *Related terms: airdrop, airdrop platform.* 01/09/1969	**platform drop / спускане на платформи** Спускане на натоварени платформи от задната част на самолета с ролков конвейер. *Вж.също: airdrop; airdrop platform.* 26.02.2019

plot / 1.schema; 2.position graphique; 3.position visualisee 1. Map, chart, or graph representing data of any sort. 2. Representation on a diagram or chart of the position or course of a target in terms of angles and distances from positions: location of a position on a map or a chart. 3. The visual display of a singie location of an airborne object at a particular instant of time. 01/07/1972	**plot / план (чертеж)** 1. Карта, схема или диаграма, представяща данни от различен характер. 2. Представяне на диаграма или схема на местоположението или курса на цел чрез ъгли и разстояния от известни позиции; местоположение върху карта или схема. 3. Визуално изображение на местоположението на летящ обект в определен момент от време. 26.02.2019
point designation grid / grille de designation des points A system of lines, having no relation to the actual scale, or orientation, drawn on a map. chart, or air photograph dividing it into squares so that points can be more readily located. 01/08/1973	**point designation grid / мрежа за обозначаване на точки** Система от линии, която няма връзка с фактически мащаб или ориентация, начертана върху карта, схема или въздушна снимка, която я разделя на квадрати, така че местоположението на точките да може по-лесно да се определи. 26.02.2019
point of impact / 1. point d'atterrissage; 2.point d'impact 1. The point on the drop zone where the first parachutist or air dropped cargo item lands or is expected to land. 2. The point at which a projectile, bomb, or re-entry vehicle impacts or is expected to impact. *Synonym: impact point*. 01/12/1974	**point of impact / 1. точка на приземяване; 2. точка на попадение** 1. Точка от площадката за приземяване, където първият парашутист или товар следва да се приземи. 2. Точката, в която снаряд, бомба или бойна част попада или се очаква да попадне. *Синоним: impact point*. 26.02.2019
point of no return / point de non-retour A point along an aircraft track beyond which its endurance will not permit return to its own or some other associated base on its own fuel supply. 01/09/1969	**point of no return / критична точка, от която самолетът не може да се върне в базата** Точка от самолетния маршрут, след която самолетът няма да може да се върне до собствено летище с наличното гориво. 26.03.2019
point target / objectif ponctuel A target which requires the accurate placement of bombs or fire. 01/09/1969	**point target / точкова цел** Цел, която изисква точно попадане на средствата за поразяване. 26.03.2019
poised mine / mine mure A mine in which the ship counter setting has been run down to "one " and which is ready to detonate at the next actuation. *Related term: mine*. 01/10/1978	**poised mine / мина в готовност** Мина, в която прибора за кратност за брой преминали кораби е стигнал до "едно" и която е готова да детонира при следващото преминаване. *Вж.също: mine.* 26.03.2019

polar coordinates / coordonnees polaires 1 Coordinates derived from the distance and angular measurements from a fixed point (pole). 2. In artillery and naval gun-fire support, the direction, distance, and vertical correction from the observer/spotter position to the target. 01/09/1974	**polar coordinates / полярни координати** 1. Координати получени от измервания на ъгли и разстояния от фиксирана точка (полюс). 2. В артилерията и при поддръжката с корабна артилерия: посоката, разстоянието и вертикалната корекция от позицията на наблюдателя на разривите до целта. 26.03.2019
polar plot / designation en coordonnees polaires The method of locating a target or point on the map by means of polar coordinates. 01/07/1972	**polar plot / определяне на полярни координати** Методът за определяне на местоположението на цел или точка върху картата с помощта на полярни координати. 26.03.2019
policy / politique Agreed principles, approach and general objectives, set out in a document, to guide the achievement of specific outcomes. Notes: 1. In NATO, a policy is normally developed on the basis of a given concept. 2. A policy implementation plan may also be developed. 2018.02.16	**policy / политика** Договорени принципи, подход и общи цели, изложени в документ, които водят до постигането на конкретни резултати. Забележка: 1. В НАТО обикновено се разработва политика въз основа на определена концепция. 2. Може да бъде разработен и план за изпълнение на политиката. 26.02.2019
port capacity / capacite portuaire The estimated capacity of a port or an anchorage to clear cargo in 24 hours usually expressed in tons. *Related term: beach capacity.* 01/09/1969	**port capacity / капацитет на пристанище** Предвиденият капацитет на пристанище или котвена стоянка за обработка на товари за 24 часа, изразен обикновено в тонове. *Вж.също: beach capacity.* 26.03.2019
port evacuation of cargoes / evacuation portuaire des cargaisons The removal of cargoes from a threatened port to alternative storage sites. 01/07/1993	**port evacuation of cargoes / евакуиране на товари от пристанище** Преместването на товари от застрашено пристанище до алтернативни места за съхранение. 26.03.2019
port evacuation of shipping / evacuation de port par do navires marchands The movement of merchant ships from a threatened port for their own protection. 01/07/1980	**port evacuation of shipping / евакуиране на търговски кораби от пристанище** Придвижването на търговски кораби от застрашено пристанище за тяхната собствена защита. 26.03.2019

port of debarkation / port de débarquement A seaport, airport or railhead where personnel, equipment and/or stocks are unloaded from a means of transport. *Synonym: port of disembarkation. Related terms: debarkation; embarkation; port of embarkation.* 04/11/2005	**port of debarkation /пункт за дебаркиране/разтоварване** Пристанище, летище или жп гара, където личен състав, оборудване и/или запаси се разтоварват от транспортни средства. *Синоним: port of disembarkation. Вж.също: debarkation; embarkation; port of embarkation.* 26.03.2019
port of disembarkation / port de débarquement *Preferred term: port of debarkation.* 04/11/05	**port of disembarkation / пункт за дебаркиране/разтоварване** *Предпочитан термин: port of debarkation.* 26.03.2019
port of embarkation / port d'embarquement A seaport, airport or railhead where personnel, equipment and/or stocks are loaded onto a means of transport. *Related terms: debarkation; embarkation; port of debarkation.* 04/11/2005	**port of embarkation /пункт за товарене** Пристанище, летище или жп гара, където личен състав, оборудване и/или запаси се товарят, за да се транспортират. *Вж.също: debarkation; embarkation; port of debarkation.* 26.03.2019
port security / securite portuaire The safeguarding of vessels, harbours, ports, waterfront facilities and cargo from internal threats such as: destruction. Loss. Or injury from sabotage or other subversive acts; accidents; thefts; or other causes of similar nature. *Related terms: harbour defence; physical security; security*. 01/12/1974	**port security / пристанищна сигурност** Охраната на плавателни съдове, пристанища, брегови съоръжения и товари от вътрешни заплахи, такива като: разрушение, загуби или щети от саботаж или други подривни действия, инциденти, кражби или други причини от подобен характер. *Вж.също: harbour defence; physical security; security.* 26.03.2019
position / position A location or area occupied by a military unit. MCLSB, 2018.12.06	**position / местоположение** Зона или район, заети от военно формирование. 15.12.2020

position defence / defense ferme The type of defence in which the bulk of. the defending force is disposed in selected tactical localities where the decisive battle is to be fought. Principal reliance is placed on the ability of the forces in the defended localities to maintain their positions and to control the terrain between them. The reserve is used to add depth, to block, or restore the battle position by counterattack. *Synonym: positional defence*. 01/10/1980	**position defence / позиционна отбрана** Видът отбрана, при която по-голямата част от отбраняващите се сили са разположени в избрани опорни пунктове, райони, позиции, рубежи или ключови участъци от местността, където се очаква да се проведе решителното сражение (бой). Разположението на силите се подбира по начин, по който се осигурява възможността за взаимна поддръжка между опорните пунктове, както и да се контролират участъците от местността между тях. Вторият ешелон (резервът) се използва за осигуряване на дълбочина на отбраната, блокиране или възстановяване на предния край на отбраната.*Синоним: positional defence.* 23.04.2019
positional defence / defense ferme *Preferred term: position defence.* 01/10/1980	**positional defence / позиционна отбрана** *Вж.също: position defence.* 23.04.2019
positive control / controle integral In air traffic control within NATO, a method of regulation of all identified air traffic within a designated airspace, conducted with electronic means by an air traffic control agency having the authority and responsibility therein. 01/02/1989	**positive control – обслужване по контрол на въздушното движение** При управление на въздушното движение, метод за управление на въздухоплавателните средства, за които е поета отговорността за контрол в определено въздушно пространство, осъществяван чрез електронни средства от агенция за управление на въздушното движение, притежаваща съответните правомощия и отговорност. 23.04.2019
post-flight inspection / verification apres le vol *Preferred term: after-flight inspection*. 01/02/1973	**post-flight inspection / следполетна подготовка** *Предпочитан термин: after-flight inspection.* 23.04.2019
post-strike damage estimation / estimation indirecte des dommages A revised target analysis based on new data such as actual weapon yield, burst height, and ground zero obtained by means other than direct assessment. 01/04/1974	**post-strike damage estimation / оценка на нанесените поражения** Актуализиран анализ на поразената цел, базиран на нови данни, като мощността на бойния припас, височината и епицентъра на взрива, придобити по начин, различен от директната оценка. 21.05.2019

pouncer operation / opération de renforcement de l'écran anti-sous-marin *Preferred term: antisubmarine warfare pouncer operation.* 04/10/2000	**pouncer operation / подсилваща операция** *Предпочитан термин: antisubmarine warfare pouncer operation 18.06.2019*
pouncer procedure / procédure de parachèvement du déminage *Preferred term: mine countermeasures pouncer procedure.* 04/10/2000	**pouncer procedure /процедура за обезвреждане** *Предпочитан термин: mine countermeasures pouncer procedure.* 23.04.2019
PPI gauge / gabarit PPI *Preferred term: international loading gauge*. 01/07/1985	**PPI gauge / габарит PPI** *Предпочитан термин: international loading gauge.* 23.04.2019
practice mine / 1.mine d'entrainement; 2.mine d'instruction *1.* In land mine warfare, an inert mine to which is fitted a fuze and a device to indicate, in a non-lethal fashion, that the fuze has been activated*. Related terms: instructional mine; mine.* 2. In naval mine warfare, an inert-filled mine but complete with assembly, suitable for instruction and for practice in preparation. Related terms: *drill mine; exercise mine; inert mine; instructional mine.* 01/11/1975	**practice mine / учебна мина** 1. При устройване на учебно минно поле/обучение за използване на мини: инертна, несмъртоносна мина, към която е монтиран взривател или индикатор и взривателят е активиран. *Вж.също: instructional mine; mine.* 2. При устройване на учебно минно поле/обучение за използване на морски мини: мина с инертен пълнеж, напълно окомплектована за използване, подходяща за провеждане на обучение и тренировки по миниране. *Вж.също: drill mine; exercise mine; inert mine; instruction mine.* 21.05.2019
prearranged fire / tir prepare Fire that is formally planned and executed against targets or target areas of known location. Such fire is usually planned well in advance and is executed at a predetermined time or during a predetermined period of time. 01/08/1976	**prearranged fire / планов огън** Планиран огън, изпълнен срещу цели или райони с известно местоположение в предварително установено време или в определен интервал от време. 23.04.2019
pre-assault operation / operation avant l'assaut In amphibious operations, an operation conducted prior to the assault, which includes amongst others: reconnaissance, mine countermeasures operations, naval fire support, bombing, underwater demolition and destruction of beach obstacles. 01/10/2001	**pre-assault operation / действия по подготовка на десант** В морските десантни операции, операция осъществена преди извършване на нападението, която включва разузнаване, мерки срещу мини, морска огнева поддръжка, бомбардиране, подводно разрушаване и разрушаване на брегови препятствия. 23.04.2019

precedence / priorite A designation assigned to a message by the originator to indicate to communication personnel the relative order of handling and to the addressee the order in which the message is to be noted. 01/09/1969	**precedence / приоритет** Обозначение, включено към съобщение от съставителя, за да посочи на комуникиращите относителния ред за обработка, а до адресанта реда, в който съобщението трябва да се изпълни. 23.04.2019
precession / precession *Related terms: apparent precession; induced precession; real precession*. 01/08/1976	**precession / прецесия (отклонение)** *Вж.също: apparent precession; induced precession; real precession.* 12/11/2015
precursor front / front de pression precurseur An air pressure wave which moves ahead of the main blast wave for some distance as a result of a nuclear explosion of appropriate yield and low burst height over a heat-absorbing (or dusty) surface. The pressure at the precursor front increases more gradually than in a true (or ideal) shock wave, so that the behaviour in the precursor region *is* said to be non-ideal. 01/08/1979	**precursor front /предшестващ фронт** Вълна от сгъстен въздух, която се движи на известно разстояние пред основната ударна вълна, получена в резултат на ядрен взрив със съответна мощност и малка височина на осъществяване над абсорбираща топлина (или прашна) повърхност. При предшестващия фронт налягането се увеличава по-плавно, отколкото в същинската (или идеалната) ударна вълна, така че поведението и процесите в него не са аналогични на тези в същинската (идеалната) ударна вълна. 23.04.2019
precursor sweeping / dragage precurseur The sweeping of an area by relatively safe means in order to reduce the risk to mine countermeasures vessels in subsequent operations. *Related term: initial path sweeping.* 01/11/1975	**precursor sweeping / предварително тралене** Траленето на район с относително безопасни средства, за да се намали рискът за корабите за противоминна борба в последващите операции. *Вж.също: initial path sweeping.* 01/11/1975
predicted fire / tir d'efficacite d'emblee Fire that is delivered without adjustment. 01/01/1983	**predicted fire / стрелба без предварителна подготовка** Стрелба, която се провежда без предварително подготвени данни. 18.06.2019
predominant height / hauteur Predominante In air reconnaissance, the height of 51% or more of the structures within an area of similar surface material. 01/11/1975	**predominated height / преобладаваща височина** Във въздушното разузнаване, височината на 51% или повече от обектите в дадена зона/участък с подобен структурен материал. 18.06.2019
preflight inspection Preferred term: before-flight inspection.	**preflight inspection - предполетна подготовка** Preferred term: before-flight inspection. 21.05.2019

preliminary demolition target / ouvrage a destruction preliminaire A target, other than a reserved demolition target, which is earmarked for demolition and which can be executed immediately after preparation, provided that prior authority has been granted. *Related term: reserved demolition target*. 01/03/1982	**preliminary demolution target / цел, планирана за унищожаване** Цел (различна от цел, планирана за унищожаване по специална заповед), която е набелязана за разрушаване, което може да се извърши незабавно след подготовката при предварително получено разрешение. *Вж.също: reserved demolution target*. 21.05.2019
preload loading / chargement precurseur The loading of selected items aboard ship at one port prior to the main loading of the ship at another. *Related term: loading*. 01/09/1969	**preload loading / предварително натоварване** Товарене на избрани материални средства на борда на плавателен съд на пристанище, преди основното му товарене на друго пристанище. *Вж.също: loading.* 21.05.2019
preparation fire / tir de preparation Fire delivered before an attack to weaken the enemy position. 18/12/1997	**preparation fire / огнева подготовка на атаката** Огън, произведен преди атаката, за да се отслабят позициите на противостоящите сили. 21.05.2019
preplanned air support / appui aerien a temps Air support in accordance with a programme, planned in advance of operations. *Related term: air support*. 01/09/1969	**preplanned air support / предварително планирана авиационна поддръжка** Въздушна поддръжка в съответствие с дадена програма, планирана преди провеждането на операциите.. *Вж.също: air support.* 27/01/2015
pre-position / prépositionner To place military units, equipment, or supplies at or near the point of planned use or at a designated location to reduce reaction time, and to ensure timely support of a specific force during initial phases of an operation. 20/11/1996	**pre-position / препозициониране** Разполагане на военни формирования, техника или материални ресурси при или близо до пункта за планирано използване или на определено местоположение, с цел намаляване времето за реакция и за осигуряване на навременна поддръжка на определени сили през началните фази на операцията. 21.05.2019

prescribed nuclear load / charge nucléaire prescrite - dotation nucléaire A specified quantity of nuclear weapons to be carried by a delivery unit. The establishment and replenishment of this load after each expenditure is a command decision and is dependent upon the tactical situation, the nuclear logistical situation, and the capability of the unit to transport and utilize the load. It may vary from day to day among similar delivery units. 16/07/1999	**prescribed nuclear load / щатен ядрен боен комплект** Определено за транспортиране от формирование за доставка количество ядрени бойни припаси. Установяването и попълването на това количество след всеки разход е командирско решение и зависи от тактическата обстановка, условията за доставка и възможността на формированието да транспортира и подготвя за използване ядрени бойни припаси. Същите могат да варират от ден за ден между различните формирования за доставка на ядрени бойни припаси. 21.05.2019
prescribed nuclear stockage / stockage nucleaire prescrit A specified quantity of nuclear weapons, components of nuclear weapons, and warhead test equipment to be stocked in special ammunition supply points or other logistical installations. The establishment and replenishment of this stockage is a command decision and is dependent upon the tactical situation, the allocation, the capability of the logistical support unit to store and maintain the nuclear weapons, and the nuclear logistical situation. The prescribed stockage may vary from time to time and among similar logistical support units. 01/09/1969	**prescribed nuclear stockage / щатен запас от ядрени бойни припаси** Определено количество от ядрени бойни припаси, техни компоненти и оборудване за изпитание на ядрени бойни глави, което трябва да се съхранява в пунктове за снабдяване със специални бойни припаси или други логистични пунктове. Установяването и попълването на тези запаси е командирско решение и зависи от тактическата обстановка, отпуснатия лимит, възможността на формированието за логистична поддръжка да съхранява и обслужва ядрените бойни припаси и логистичните възможности за осигуряване с такива бойни припаси. Щатният запас може да варира във времето между различните формирования за логистична поддръжка. 19.06.2019
press information centre / centre d'information de la presse A facility established by national headquarters/organizations to provide the media with timely and accurate information on national and Allied issues, events and operations, and to provide other support, advice and assistance including escorts for war correspondents. *Related term: Allied press information centre.* 01/11/1991	**press information centre / център за информиране на печата** Пункт, определен от национален щаб/организации да осигурява медиите с навременна и точна информация по национални и съюзнически въпроси, събития и операции, както и друга поддръжка, препоръки и подпомагане, включително ескортиране на военни кореспонденти. Вж.също: Allied press information centre. 19.06.2019

pressure breathing / alimentation en oxygene sous pression The technique of breathing which is required when oxygen is supplied direct to an individual at a pressure higher than the ambient barometric pressure. 01/07/1970	**pressure breathing / дишане под налягане** Техника на дишане, която се прилага, когато кислородът се подава на човек директно под налягане, по-високо от барометричното налягане на околната среда. 18.06.2019
pressure front / front de choc-front de l'onde de surpression *Preferred term: shock front*. 01/09/1969	**pressure front / фронт на ударната вълна** *Предпочитан термин: shock front*. 18.06.2019
pressure mine / 1. mine a pression; 2.mine a depression 1. In land mine warfare, a mine whose fuze responds to the direct pressure of a target. *Related term: mine.* 2. In naval mine warfare, a mine whose circuit responds to the hydrodynamic pressure field of a target. Synonym: *pressure mine circuit. Related term: mine.* 01/12/1976	**pressure mine / 1. мина, която се активира при натиск; 2. мина, която се активира при повишено налягане** 1. При бойното използване на сухопътни мини: мина, чийто взривател реагира на директен натиск от целта. *Вж.също: mine.* 2. При бойното използване на морски мини: мина, чийто взривател се задейства при промяна на хидродинамичното налягане, предизвикано от целта. *Синоним: pressure mine circuit. Вж.също: mine.* 19.06.2019
pressure mine circuit / circuit de mise de feu a depression - mine a depression *Preferred term: pressure mine 2.* 01/12/1976	**pressure mine circuit / минен взривател, задействащ се при натиск или налягане** *Предпочитан термин: pressure mine* 2. 01/12/1976
pressure suit / vetement de pressurisation a. Partial. A skin tight suit which does not completely enclose the body but which is capable of exerting pressure on the major portion of the body in order to counteract an increased intrapulmonary oxygen pressure. b. Full. A suit which completely encloses the body and in which a gas pressure, sufficiently above ambient pressure for maintenance of function may be sustained. 01/09/1969	**pressure suit / противопретоварващ костюм** а. Частичен - плътно прилепнал костюм, който не обхваща изцяло тялото, но който може да упражнява налягане върху по-голяма част от него, за да противодейства на повишеното налягане на кислорода в белите дробове. б. Пълен - костюм, който обхваща цялото тяло и в който налягането на газа, за поддържане на функцията му, е значително над налягането на околната среда. 18.06.2019

pressure-altitude / altitude-pression An atmospheric pressure expressed in terms of altitude which corresponds to that pressure in the standard atmosphere. *Related term: altitude*. 01/03/1985	**pressure-altitude / барометрична височина** Атмосферно налягане, представено като надморска височина, съответстваща на налягането в стандартна атмосфера. *Вж.също: altitude.* 18.06.2019
prevention of mutual interference/mesures pour eviter une interference mutuelle 1. Procedures designed to prevent interference between friendly forces and units. 2007.09.05 2. Procedures to prevent interference between active and passive electromagnetic or acoustic sensors of friendly forces. 25/09/1998 3. In submarine operations, a system of procedures to prevent, on the one hand, submerged collisions between friendly submarines, between submerged submarines and friendly ship towed bodies or between submerged submarines and any other underwater object, and, on the other hand, interferences with any underwater event. 25/09/1998	**prevention of mutual interference / предотвратяване на взаимна намеса (1); предпазване от взаимно смущаване(2); предотвратяване на подводен сблъсък (3)** 1. Процедури, предназначени да предотвратят взаимна намеса между приятелски сили и формирования. 2. Процедури, имащи за цел да предотвратят взаимни смущения между активни или между активни и пасивни електромагнитни или звукови сензори на приятелски сили. 3. При операциите с подводници, система от процедури за преодоляване от една страна на сблъсъци под вода между приятелски подводници, между потопени подводници и обекти, теглени от приятелски кораби, или между потопени подводници и какъвто и да било друг подводен обект, и от друга страна, намеса в някаква подводна дейност. 23.07.2019
prevention of stripping equipment / dispositif antidimontage *Preferred term: antirecovery device*. 01/11/1975	**preventation of stripping equipment / предпазване на техниката от демонтаж** *Предпочитан термин: antirecovery device.* 23.07.2019
preventive maintenance / maintenance preventive Systematic and/or prescribed maintenance intended to reduce the probability of failure. *Related terms: corrective maintenance*; *planned maintenance.* 01/10/2001	**preventive maintenance/профилактична поддръжка** Периодична и/или предписана поддръжка, предназначена да намали вероятността от повреда. 23.07.2019 *Вж.също: corrective maintenance; planned maintenance.*
primary position / position premiere The position that covers the enemy's most likely avenue of approach into the area of operations. MCLSB, 2019.06.05	**primary position / основна позиция** Позиция, в зоната на операцията, разположена на най-вероятното направление за настъпление на противостоящи сили. 15.12.2020

primed charge / charge amorcee A charge ready in all aspects for ignition. Related term: charge. 01/06/1978	**primed charge / готов заряд** Заряд, който е готов за използване във всяко отношение. Вж.също: charge. 23.07.2019
priming charge / charge d'amorgage An initial charge which transmits the detonation wave to the whole of the charge. *Related tern: charge*[2]. 01/01/1991	**priming charge / инициращ заряд** Инициращ заряд, който задейства основния заряд, чрез създадения от него детонационен импулс. *Вж.също: charge* [2]. 23.07.2019
principal direction of fire / direction principale de tir PDF The main direction in which a weapon will be oriented. Note: This direction is determined based on the enemy, mission, terrain and weapons capability. MCLSB, 2019.06.05	**principal direction of fire / основно направление на стрелбата** Основната посока (направление), накъдето ще се насочат оръжията или оръжейните системи. Забележка: Тази посока се определя в зависимост от противника, мисията, терена и тактико-техническите характеристики на оръжията или оръжейните системи. 15.12.2020
principal parallel / horizontale principale On an oblique photograph, a line parallel to the true horizon and passing through the principal point. 01/09/1969	**principal parallel / главен паралел** Върху наклонена (перспективна) аерофотоснимка, линия, успоредна на реалния хоризонт, която преминава през централната точка на аерофотоснимката. 23.07.2019
principal plane / plan principal A vertical plane which contains the principal point of an oblique photograph, the perspective centre of the lens and the ground nadir. 01/09/1969	**pricipal plane / главна равнина** Вертикална равнина, която е определена от централната точка на наклонена (перспективна) аерофотоснимка, централната точка на обектива (лещата) и надира върху земната повърхност. 23.07.2019
principal point / point principal The foot of the perpendicular to the photo plane through the perspective centre. Generally determined by intersection of the lines joining opposite collimating or fiducial marks. 01/10/1969	**principal point / централна точка** Основата на перпендикуляра към равнината на аерофотоснимката, преминаващ през центъра и. Обикновено тази точка е определена чрез пресичането на линиите, съединяващи противоположните марки на аерофотоснимката. 23.07.2019
principal scale / echelle principale - echelle nominale In cartography, the scale of a reduced or generating globe representing the sphere or spheroid, defined by the fractional relation of their respective radii. *Synonym: nominal scale. Related term: scale*. 01/08/1970	**principal scale / главен мащаб** В картографията, мащабът на умалено или пресъздадено земно кълбо, което представлява сфера или сфероид, дефинирани чрез дробното отношение на съответните им радиуси. *Синоним: nominal scale. Вж.също: scale.* 23.07.2019

principal vertical / ligne de plus grande pente On an oblique photograph, a line perpendicular to the true horizon and passing through the principal point. 01/09/1969	**principal vertical / главна вертикала** Върху наклонена (перспективна) аерофотоснимка, линия, перпендикулярна на реалния (истинския) хоризонт, която преминава през централната точка на аерофотоснимката. 23.07.2019
print reference / reference d'une epreuve A reference to an individual print in an air photographic sortie. 01/09/1969	**print reference / референция към снимка** Препратка към отделна снимка при въздушен фотограметричен полет. 23.07.2019
printing size of a map or chart / format de carte The dimensions of the smallest rectangle which will contain a map or chart including ail the printed material in its margin. 01/09/1969	**printing size of a map or chart / размер на отпечатване на карта или схема** Размерите на най-малкия правоъгълник, който ще съдържа карта или схема, включващ в своите полета целия отпечатан материал. 23.07.2019
prior permission / autorisation prealable Permission granted by the appropriate authority prior to the commencement of a flight or a series of flights landing in or flying over the territory of the nation concerned. 01/09/1969	**prior permission / предварително разрешение** Разрешение, дадено от съответните власти преди началото на полет или серии полети с кацане в или полет над територията на засегнатата страна. 23.07.2019
priority of effort Preferred term: main effort.	**priority of effort** Предпочитан термин: основно усилие
priority of fires / priorite des feux The organization and employment of fire support means according to the importance of the supported unit's missions. MCLSB, 2018.12.06	**priority of fires / приоритет на огъня** Организацията и последователността при използване на средствата за огнева поддръжка в зависимост от степента на важност (значимостта) на мисиите на поддържаните формирования. 15.12.2020
priority target / objectif prioritaire A target on which the delivery of fire takes precedence over all other fire missions for the designated firing unit or element. MCLSB, 2019.06.05	**priority target / приоритетна цел** Цел, поразяването на която има предимство пред всички други огневи задачи, изпълнявани от определено формирование или единица. 15.12.2020
prisoner of a war compound / bloc de prisonniers de guerre A subdivision of a prisoner of war enclosure. 01/09/1969	**prisoner of war compound / сектор от лагер за военнопленници** Сектор от лагер за военнопленници. 19.09.2019

prisoner of war branch camp / depot auxiliaire de prisonniers de guerre A subsidiary camp under the supervision and administration of a prisoner of war camp. 01/11/1977	**prisoner of war branch camp / помощен лагер за военнопленници** Филиал на лагер под контрола и администрацията на лагера за военнопленници. 19.09.2019
prisoner of war camp / camp de prisonniers de guerre A camp of a semi-permanent nature established in t. e communication zone or zone of interior (home country) for the internment and complete administration of prisoners of war. It may be located on, or independent of, other military installations. 01/09/1969	**prisoner of war camp / лагер за военнопленници** Лагер с полустационарно естество, установен в зоната за комуникации или във вътрешна зона (на собствена територия) за интерниране и цялостно администриране на режим на затворниците. Той може да се разположи в или независимо от други военни съоръжения. 19.09.2019
prisoner of war collecting point / point de rassemblement pour prisonniers de guerre A designated locality in a forward battle area where prisoners are assembled pending local examination for information of immediate tactical value and subsequent evacuation. 01/09/1969	**prisonier of war collecting point / пункт за приемане на военнопленници** Определено място в района на бойните действия, където се приемат пленници с цел получаване на информация с непосредствена тактическа стойност преди тяхната евакуация. 19.09.2019
prisoner of war enclosure / enclos de prisonniers de guerre A subdivision of a prisoner of war camp. 01/09/1969	**prisonier of war enclosure / сектор за военнопленници** Подразделение от лагер за военнопленници. 19.09.2019
prisoner of war personnel record / fiche d'identite de prisonniers de guerre A form for recording photograph, fingerprints. and other pertinent personal data concerning the prisoner of war, including that required by the Geneva Convention. 01/09/1969	**prisonier of war personnel record / лично дело на военнопленника** Форма за водене (записване) на фотографии, пръстови отпечатъци и други лични данни на военнопленника, включително тези, изискани по Женевската конвенция. 19.09.2019
probability of damage / degats probables The probability that damage will occur to a target expressed as a percentage or as a decimal. 01/11/1968	**probability of damage / вероятност от поражение** Вероятността от нанасяне на поражение на целта, изразена като процент или като десетична дроб. 19.09.2019
probably destroyed / probablement detruit In air operations. a damage assessment on an enemy aircraft seen to break off combat in circumstances which lead to the conclusion that it must be a loss although it is not actually seen to crash. 01/11/1968	**probably destroyed / вероятно унищожен** При въздушни операции, оценка за нанесено върху противников самолет поражение, който е напуснал боя в състояние, което води до заключение, че той трябва да е унищожен, въпреки че неговата катастрофа не е директно наблюдавана. 19.09.2019

procedural control / controle aux procedures A method of airspace control which relies on a combination of previously agreed and promulgated orders and procedures. 01/03/1981	**procedural control / процедурен контрол** Метод на контрола на въздушното пространство, който се базира на комбинация от предварително съгласувани и официално обявени заповеди и процедури. 19.09.2019
procedure turn / virage conventionnel An aircraft manoeuvre in which a turn is made away from a designated track followed by a turn in the opposite direction, both turns being executed at a constant rate so as to permit the aircraft to intercept and proceed along the reciprocal of the designated track. 01/07/1972	**procedure turn / стандартен завой** Маневра на самолет, в която се прави завой в страни от определената пътна линия, следван от завой в обратна посока, като и двата се извършват при постоянна скорост, така че да позволяват на самолета да излезе и продължи полета по пътната линия в обратна посока. 19.09.2019
processing[1] / traitement In photography, the operations necessary to produce negatives, diapositives, or prints from exposed films, plates or paper. 1980.10.01	**processing[1] / обработка[1]** Във фотографията, операциите, необходими за да се изработят негативи, диапозитиви или отпечатани копия от експонирани филми, фотографски плаки или хартия. 19.09.2019
processing[2] Preferred term: exploitation[2].	**processing[2]** Предпочитан термин: развитие на успеха[2].
production logistics / logistique de production That part of logistics concerning the process and procedures of research, design, development, manufacture and acceptance of materiel. *Related term: consumer logistics; acceptance trial.* 22/06/2004	**production logistics / производствена логистика** Тази част от логистиката, която се отнася до процесите и процедурите на проучване, проектиране, разработка, производство и приемане на материални ресурси. *Вж.също: consumer logistics; acceptance trial.* 22.10.2019
programme of nuclear cooperation / programme de cooperation nucleaire Presidentially approved bilateral proposals for the United States to provide nuclear weapons, and specified support to user nations who desire to commit delivery units to NATO in nuclear only or dual capable roles. After presidential approval in principle, negotiations will be initiated with the user nation to develop detailed support arrangements. 01/10/1984	**programme of nuclear cooperatoin / програма за ядрено сътрудничество** Одобрена от президента на САЩ двустранна договореност за осигуряване на ядрено оръжие и специфична поддръжка на страната- потребител, желаеща да предостави на НАТО формирования със способност само за използване на ядрено оръжие или такива, с двойно назначение. След принципното одобрение на президента, със страната-потребител започват преговори за детайлно разработване на споразуменията за поддръжка. 22.10.2019

programme of targets / programme d'objectifs A number of targets of a similar nature. MCLSB, 2018.12.06	**programme of targets / група цели** Цели със сходен характер. 15.12.2020
prohibited area[1] / zone interdite[1] An airspace of defined dimensions, above the land area or territorial waters of a state, within the flight of aircraft is prohibited. *Related terms: closed area; danger area; restricted area.* 01/06/1981	**prohibited area[1] / забранена зона[1]** Въздушно пространство с определени размери над сушата или териториалните води на държава, в рамките на което е забранен полета на ЛА. *Вж.също: closed area; danger area; restricted area.* 22.10.2019
prohibited area[2] / zone interdite[2] An area shown on charts within which navigation and/or anchoring is prohibited except as authorized by appropriate authority. *Related terms: closed area; danger area; restricted area.* 01/06/1981	**prohibited area[2] / забранена зона (район)[2]** Район, указан върху карти, в който е забранено корабоплаването и/или заставането на котва, освен ако има разрешение от съответния орган. *Вж.също: closed area; danger area; restricted area.* 22.10.2019
projected map display / carte projetee The displayed image of a map or chart projected through an optical or electro-optical system on to a viewing surface. *Related term: moving map display.* 01/10/1980	**projected map display / проектирано визуално представяне на карта** Изображение на карта или схема, проектирано чрез оптическа или електро-оптическа система върху повърхност за визуализация. *Вж.също: moving map display.* 22.10.2019
projectile / projectile An object capable of being propelled by a force normally from a gun and that follows its trajectory by virtue of its kinetic energy. AC/326, 2018.04.19 (MODIFIED)	**projectile / снаряд; куршум** Предмет, който може да бъде приведен в движение под въздействие на енергия, обикновено от огнестрелно оръжие, и който следва траекторията си по силата на кинетичната си енергия. 26.11.2019
projection / projection In cartography, any systematic arrangement of materials and parallels portraying the curved surface of the sphere or spheroid upon a plane. *Related terms: georeferenced image; orthorectification*. 01/08/1970	**projection / проектиране** В картографията, всяко систематично изобразяване на меридиани и паралели, описващи извитата повърхност на сфера или сфероид върху плоскост (равнина). *Вж.също: georeferenced image; orthorectification*. 22.10.2019
projection print / epreuve par projection A photographic print obtained by projection of the image of a negative or a transparency on to a sensitized surface. 01/03/1981	**projection print / отпечатък на проекция** Фотографски отпечатък, получен чрез проектирането на изображение на негатив или диапозитив върху светлочувствителна повърхност. 22.10.2019

proofing / vérification de dépollution In land operations, the process following breaching, route or area clearance to further reduce the risk from mines or other explosive ordnance, improvised explosive devices and booby traps in a defined area. *Related terms: area clearance; booby trap; countermine operation; explosive ordnance; improvised explosive device; mine clearance.* 14/10/2002	**proofing /обезопасяване, проверка** В сухопътните операции, процесът последващ устройването на проход, прочистване на път или район, целящ намаляне на риска от мини или други взривни материали, импровизирани взривни устройства или минни сюрпризи в определената зона. *Вж.също: area clearance; booby trap; countermine operation; explosive ordnance; improvised explosive device; mine clearance.* 22.10.2019
propaganda / propagande Information, especially of a biased or misleading nature, used to promote a political cause or point of view. 31/01/ 2013	**propaganda/ пропаганда** Информация, с пристрастен или подвеждащ характер, използвана за прокарване на политическа кауза или гледна точка. 22.10.2019
propelled mine / mine autopropulsee *Preferred term: mobile mine*. 01/11/1975	**propelled mine / реактивна мина** *Предпочитан термин: mobile mine*. 01/11/1975
protected frequency / frequence protegee A friendly frequency on which interference must be minimized. 02/05/1995	**protected frequency / защитена честота** Собствена/Приятелска честота, върху която смущенията трябва да бъдат минимизирани. 22.10.2019
protected site / site protégé A facility which is protected by the use of camouflage or concealment, selective siting. construction of facilities designed to prevent damage from fragments caused by conventional weapons, or a combination of such measures. 01/07/1987	**protected site / защитена позиция** Обект, който е защитен чрез употребата на маскировка или скриване, селективно разполагане, конструкция на съоръжения, които предпазват от увреждане от осколки, получени от конвенционални оръжия, или комбинация от такива мерки. 22.10.2019
protection of civilians / protection des civils PoC All efforts taken to avoid, minimize and mitigate the negative effects that might arise from military operations on the civilian population and, when applicable, to protect civilians from conflict-related physical violence or threats of physical violence by other actors, including through the establishment of a safe and secure environment. 2020-05-13	

protective clothing / vetement protecteur Clothing especially designed, fabricated, or treated to protect personnel against hazards caused by extreme changes in physical environment, dangerous working conditions, or enemy action. 01/07/1970	**protective clothing / защитно облекло** Облекло, специално проектирано, изработено или обработено за защита на личен състав от опасности, причинени от екстремни промени в заобикалящата среда, опасни условия на труд/работа или действия на противника. 22.10.2019
protective minefield[1] / champ de mines de protection[1] In land mine warfare, a minefield employed to assist a unit in its local, close-in protection. 1975.11.01	**protective minefield[1] / защитно минно поле[1]** В сухопътна операция, минно поле, устроено пред предния край на отбраната за защита на определено формирование. 18.02.2020
protective minefield[2] / champ de mines de protection[2] In naval mine warfare, a minefield laid in friendly territorial waters to protect ports, harbours, anchorages, coasts and coastal routes. 1975.11.01	**protective minefield[2] / защитно минно поле[2]** Във военноморски операции, минно поле, устроено в свои или приятелски териториални води, с цел защита на пристанища, котвени стоянки, брегове и крайбрежни пътища. 18.02.2020
protective security / sûreté1 The organized system of defensive measures instituted and maintained at all levels of command with the aim of achieving and maintaining security. 1981.03.01	**protective security / сигурност** Система от защитни мерки, създадена и поддържана на всички нива на командване, с цел постигане и поддържане на сигурността. 18.02.2020
provisional unit / unité temporaire An assemblage of personnel and equipment temporarily organized for a limited period of time for the accomplishment of a specific mission. 1968.11.01	**provisional unit / временно формирование** Личен състав и оборудване, временно организирани за ограничен период от време за изпълнение на конкретна мисия. 18.02.2020
proximity fuze / fusée de proximité A fuze wherein primary initiation occurs by remotely sensing the presence, distance, and/or direction of a target or its associated environment by means of a signal generated by the fuze or emitted by the target, or by detecting a disturbance of a natural field surrounding the target. 1976.08.01	**proximity fuze / безконтактен взривател** Взривател, който се задейства, в зависимост от разстоянието и/или посоката на движение на целта или свързаната с нея среда, чрез сигнал, генериран от взривателя или излъчван от целта, или чрез откриване на изменение на средата, заобикаляща целта. 18.02.2020

prudent limit of endurance / limite de sécurité du temps de vol The time during which an aircraft can remain airborne and still retain a given safety margin of fuel. 1969.09.01	**prudent limit of endurance / продължителност на полета** Времето, през което въздухоплавателното средство може да остане във въздуха и въпреки това да запази даден запас от гориво. 18.02.2020
prudent limit of patrol / heure-limite de sécurité sur zone The time at which an aircraft must depart from its operational area in order to return to its base and arrive there with a given safety margin (usually 20%) of fuel reserve for bad weather diversions. 1972.08.01	**prudent limit of patrol / максимално време за дежурство в зона** Времето, в което въздухоплавателното средство трябва да напусне своята оперативна зона и да се върне в базата си с минимален зададен запас (обикновено 20%) от гориво за отклонения към запасно летище при лошо време. 18.02.2020
psychological media / moyens psychologiques The media, technical or non-technical. which establish any kind of communication with a target audience. 01/08/1972	**psychological media / средства за провеждане на психологически операции** Техническо или друго средство, чрез което се установява някакъв вид комуникация с целева аудитория. 26.11.2019
psychological operation /opération psychologique PsyOp Planned activities using methods of communication and other means directed at approved audiences in order to influence perceptions, attitudes and behaviour, affecting the achievement of political and military objectives. *Related terms: battlefield psychological activities;psychological consolidation activities; strategic psychologicalactivities.* 31/01/2013	**psychological operation / психологически операции** Планирани действия с използване на методи за комуникация и други способи, насочени към одобрени целеви групи, за повлияване върху възприятията, нагласите и поведението им за постигане на политически и военни цели. *Вж.също: battlefield psychological activities; peace support psychological activities; psychological consolidation activities; strategic psychological activities.* 26.11.2019
psychological operations approach / forme d'operations psychologiques The technique adopted to induce a desired reaction on the part of the target audience. 01/08/1972	**psychological operations approach / подход към психологическите операции** Техниката, приета за предизвикване на желана реакция от страна на целевата аудитория. 26.11.2019
psychological situation / situation psychologique The current emotional state. Mental disposition or other behavioral motivation of a target audience, basically founded on its national political, social, economic, and psychological peculiarities but also subject to the influence of circumstances and events. 01/08/1972	**psychological situation / психологическа обстановка** Настоящото емоционално състояние, умствено предразположение или друга поведенческа мотивация на целева аудитория, основно базирани на национални, политически, социални, икономически и психологически особености, но също обект на влияние от обсоятелства и събития. 26.11.2019

pull-up point / point de cabre The point at which an aircraft must start to climb from a low-level approach in order to gain sufficient height from which to execute the attack or retirement. *Related term: contact point; turn-in point*. 01/08/1970	**pull-up point / точка за набор на височина** Точката, в която самолетът трябва да започне да набира височина за подход от малка височина, с цел набор на достатъчна височина, от която да извърши атака или оттегляне.*Вж.също: contact point; turn-in point*. 26.11.2019
pulsejet / pulsoreacteur A jet-propulsion engine containing neither compressor nor turbine. Equipped with valves in the front which open and shut, it takes in air to create thrust in rapid periodic bursts rather than continuously. 01/11/1968	**pulsejet / пулсиращ въздушно-реактивен двигател** Въздушно-реактивен двигател, без компресор или турбина. Оборудван с клапани в предната част, които се отварят и затварят, като при това се вкарва въздух за създаване на тяга, чрез по-скоро бързи – периодични, вместо непрекъснати възпламенявания. 26.11.2019
pulsing / impulsion In naval mine warfare, a method of operating magnetic and acoustic sweeps in which the sweep is energized by current which varies or is intermittent in accordance with a predetermined schedule. 01/11/1975	**pulsing /пулсиращ режим на работа** В морската минна война: метод на работа на електромагнитен или акустичен трал, захранван от ток, който се променя или пулсира в съответствие с предварително зададен режим. 15.01.2020
purple commander / commandant pourpre The officer designated to exercise operational control over purple forces for a specific period during an exercise. 01/07/1985	**purple commander / "пурпурен" командир** Офицер, назначен да упражнява оперативен контрол върху "пурпурните" сили за определен период по време на учение. 15.01.2020
purple forces / forces pourpres In NATO exercises, forces used to oppose both blue and opposing forces. This term is most usually applicable to submarines and aircraft. *Related term: force(s).* 09/01/1996	**purple forces / "пурпурни" сили** Тези сили, които при учения на НАТО са използвани да противодействат на "сините" сили и на войските на условния противник. Този термин е приложим най-често за подводници и въздухоплавателни средства. *Вж.също: force(s).* 15.01.2020
pursuit / poursuite An offensive operation designed to catch or cut off a hostile force attempting to escape, with the aim of destroying it. 01/08/1979	**pursuit / преследване** Настъпателна операция, целяща да унищожи оттеглящи се противостоящи сили чрез преследване. 26.11.2019

pyrotechnic composition / composition pyrotechnique **pyrotechnics** (admitted) A mixture of chemicals which, when ignited, undergoes an energetic chemical reaction at a controlled rate intended to produce on demand and in various combinations, specific time delays or quantities of heat, noise, smoke, light, or infrared radiation or to initiate burning reactions such as in igniters. Notes: 1. Pyrotechnics do not include propellants and explosives. 2. In most of their applications, pyrotechnic compositions are required not to undergo a deflagration-to-detonation transition. 2020-01-20	
pyrotechnic delay / retard pyrotechnique A pyrotechnic device added to a firing system which transmits the ignition flame after a predetermined delay. 01/06/1978	**pyrotechnic delay / пиротехнически закъснител** Пиротехническо устройство, прибавено към огнева/взривна система, което предава възпламеняващия пламък с предварително определено закъснение. 15.01.2020
pyrotechnics / substance pyrotechnique A mixture of chemicals which, when ignited, is capable of reacting exothermically to produce light, heat, smoke, sound or gas, and may be used to introduce a delay into a firing system because of its known burning time. The term excludes propellants and explosives. 04/10/2000	**pyrotechnics / пиротехническа смес** Смес от химикали, която поради специфичното си време на горене, при запалване реагира екзотермично за произвеждане на светлина, топлина, дим, звук или газ и може да предизвика забавяне в огневата система. Терминът изключва горивните смеси и взривните вещества. 15.01.2020

Q

q-message / message q A classified message relating to navigational dangers, navigational aids, mined areas, and searched or swept channels. 01/06/1978	**q-message / q съобщение** Класифицирано съобщение относно навигационни опасности, навигационни средства, минни зони, претърсени или протралени канали. 15.01.2020
Q-ship Preferred term: decoy ship.	**Q-ship / кораб-примамка** Preferred term: decoy ship.
quadrant elevation / angle au niveau The angle between the horizontal plane and the axis of the bore when the weapon is laid. 01/08/1976	**quadrant elevation / ъгъл на възвишение** Ъгълът между хоризонталната равнина и оста на цевта, при насочване на оръжието. 18.02.2020
quick search procedure / methode de recherche rapide A method of search done as quickly as possible by searching the entire area on the outbound leg and by using twice as many aircraft as are normally used. 01/11/1968	**quick search procedure / процедура за бързо търсене** Метод на търсене, при който се работи възможно най-бързо, като се претърсва цялата площ по маршрута за отлитане и се използват два пъти повече самолети. 15.01.2020
quota post / poste permanent Q post (admitted) An international military post in a peacetime establishment, that a particular nation has accepted to fill indefinitely. Note: Quota posts are included in the international manpower ceiling. 18/02/2015	**quota post /длъжност в рамките на квотата** Международна военна длъжност в мирновременно щатно-длъжностно разписание, която определена държава е приела да заеме за неопределено време. Забележка: Длъжностите в рамките на квотата са включени в лимита на мирновременното щатно-длъжностно разписание. 29/09/2016

R

radar altimeter / altimetre radar A type of absolute altimeter which measures vertical distance to the surface below using radar technology. *Related term: absolute altimeter*. 01/12/1993	**radar altimeter / радиовисотомер** Вид висотомер, който измерва вертикалното разстояние от въздухоплавателното средство до повърхност под него чрез използване на радарна технология. *Вж.също: absolute altimeter.* 15.01.2020
radar altimetry area / zone de reference altimetrique radar A large and comparatively level terrain area with a defined elevation which can be used in determining the altitude of airborne equipment by the use of radar. 01/04/1971	**radar altimetry area / зона за радиолокационно измерване на височината** Обширна и сравнително равнинна площ с установена надморска височина, която може да се използва при определяне на височината на въздухоплавателното средство с помощта на радар. 18.02.2020
radar camouflage / camouflage radar The use of radar absorbent or reflecting materials to change the radar echoing properties of a surface of an object. 01/08/1973	**radar camouflage / радиолокационна маскировка** Използването на поглъщащи или отразяващи радиолокационните вълни материали, за да се изменят радарните ехо-качества на повърхността на даден предмет. 15.01.2020
radar countermeasures / contre-mesures radar *Preferred term: electronic warfare; chaff.* 01/08/1973	**radar countermeasures / радиолокационно противодействие** *Предпочитан термин: electronic warfare; chaff.* 01/08/1973
radar coverage / couverture radar The limits within which objects can be detected by one or more radar stations. 01/11/1968	**radar coverage / радиолокационно покритие** Границите, в рамките на които могат да се засичат обекти от една или повече радиолокационни станции. 15.01.2020
radar danning / navigation radar sur bouee dan In naval mine warfare, a method of navigating by using radar to keep the required distance from a line of dan buoys. 01/11/1975	**radar danning / навигация с използване на радиолокационни ориентири** Метод за определяне мястото на кораба чрез радиолокационна станция при спазване на дистанция между кораба и предварително обвехована полоса, по време на противоминна операция. 23.06.2020
radar fire / tir au radar Gun-fire aimed at a target which is tracked by radar. *Related term: fire*. 01/11/1968	**radar fire / стрелба с радиолокационно проследяване на целта** Стрелба по цел, която се проследява от радиолокационна станция. *Вж.също: fire.* 15.01.2020
radar guard-ship / batiment de veille radar Any ship which has been assigned the task by the officer in tactical command of maintaining the radar watch. 20/11/1996	**radar guard-ship / кораб, носещ радиолокационна вахта** Кораб с поставена задача за извършване на радиолокационно разузнаване. 23.06.2020

radar horizon / horizon radar The locus of points at which the rays from a radar antenna become tangential to the earth's surface. On the open sea this locus is horizontal but on land it varies according to the topographical features of the terrain. 01/06/1978	**radar horizon / радиолокационен хоризонт** Геометричното място на точките, в които лъчите от радиолокационната антена стават допирателни към земната повърхност. В открито море това място е хоризонтално, но на сушата то се определя от топографските характеристики на местността. 15.01.2020
radar netting / reseau radar The linking of several radars to a single centre to provide integrated target information. *Related term: radar netting station*. 01/07/1970	**radar netting / радиолокационна мрежа** Свързването на няколко радара към един център за осигуряване на интегрирана информация за целта. *Вж.също: radar netting station.* 23.06.2020
radar netting station / centre de reseau radar A centre which can receive data from radar tracking stations and exchange this data among other radar tracking stations, thus forming a radar netting system. *Related term: radar netting*. 01/07/1970	**radar netting station / радиолокационен център** Център, който може да получава радиолокационна информация от радиолокационни центрове и обменя тези данни с други радиолокационни центрове, като по този начин се формира система от радиолокационни мрежи. *Вж.също: radar netting.* 23.06.2020
radar picket / piquet radar Any ship, aircraft, or vehicle, stationed at a distance from the force protected. for the purpose of increasing the radar detection range. 01/11/1968	**radar picket / радиолокационен пост/изнесен радиолокационен пост** Всеки кораб, летателен апарат или бойна машина, които са разположени на определено разстояние от собствени и/или приятелски сили, с цел увеличаване обхвата на радиолокационното наблюдение. 23.06.2020
radar silence / silence radar An imposed discipline prohibiting the transmission by radar of electromagnetic signals on some or all frequencies. 01/11/1968	**radar silence / радиолокационно мълчание** Наложени мерки, които забраняват излъчването на електромагнитни сигнали от радар на някои или всички честоти. 23.06.2020
radarscope overlay / calque pour ecran radar A transparent overlay for placing on the radarscope for comparison and identification of radar returns. 01/09/1969	**radarscope overlay / азимутална или километрична мрежа** Прозрачна схема върху екрана на ИКО за сравняване и опознаване на отразените радарни сигнали. 01/09/1969
radarscope photography / photographie d'ecran radar A film record of the returns shown by a radar screen. 01/09/1969	**radarscope photography / фотографиране на екрана на радиолокационна станция** Запис на отразените сигнали, изобразени на радиолокационен екран.

radial displacement / deformation radiale On vertical photographs, the apparent "leaning out", or the apparent displacement of the top of any object having height in relation to its base. The direction of displacement is radial from the principal point on a true vertical, or from the isocentre on a vertical photograph distorted by tip or tilt. 1975.11.01	**radial displacement / радиално изместване** При вертикалните аерофотоснимки, видимото "наклоняване навън" или видимото изместване на върха (върховете) на всеки висок обект, по отношение на основата си. Посоката на изместването е радиална от централната точка, лежаща на истинския вертикал, или от изоцентъра на вертикална аерофотоснимка, деформирана в следствие напречния и надлъжния наклон. 23.06.2020
radiation dose / dose d'irradiation The quantity of ionizing radiation received by material or biological tissue. MCJSB, 2016.12.14	**radiation dose / погълната доза на облъчване** Количеството радиация, погълнато от даден материал или биологична тъкан. 23.06.2020
radiation dose rate / debit de dose de rayonnement Measurement of radiation dose per unit of time. MCJSB, 2016.12.14	**radiation dose rate / мощност на дозата на облъчване** Величина на сумарната доза на облъчване за единица време. 23.06.2020
radiation dose rate contour line / courbe de niveau du debit de dose de rayonnement **dose rate contour line** (admitted) **isodose rate line** (admitted) A line on a map, diagram or overlay joining all points at which the ionizing radiation dose rate is the same at a given time. 2020-11-13	
radiation exposure status / etat d'exposition aux radiations RES Risk category to assist the commander in planning future operations with potential exposure to ionising radiation based on total cumulative dose, which is normally expressed as total absorbed dose. MCMedSB, 2018.01.09	**radiation exposure status / допустимост на излагане на радиация** Рискова категория за подпомагане на командира при планиране на бъдещи операции с потенциално излагане на радиация въз основа на общата натрупана доза, която обикновено се изразява като обща погълната доза. 23.06.2020
radio approach aids / aides radio d'approche Equipment making use of radio to determine the position of an aircraft with considerable accuracy from the time it is in the vicinity of an aerodrome or carrier until it reaches a position from which landing can be carried out. 01/11/1968	**radio approach aids / радиоприводни средства** Оборудване, използващо радиовълни, за да се определи със значителна точност местоположението на самолета от момента, в който той е в близост до летището или самолетоносача, до достигане на мястото, от което може да бъде извършено кацането. 23.06.2020

radio beacon / radiophare A radio transmitter which emits a distinctive, or characteristic, signal used for the determination of bearings, courses or location. *Related terms: beacon; fan marker beacon; localizer; z-marker beacon.* 01/11/1968	**radio beacon / радиомаяк** Радиопредавател, който излъчва отличителен или характерен сигнал, използван за определяне на азимутите, курсовете или местоположението. *Вж.също: beacon; fan maker beacon; localizer; z-marker beacon.* 23.06.2020
radio detection / detection radioelectrique The detection of the presence of an object by radio-location without precise determination of its position. 01/11/1968	**radio detection / откриване с помощта на радиотехнически средства** Засичането на наличието на обект посредством радиолокация без точно определяне на местоположението му. 01/11/1968
radio direction finding / radiogoniometrie RDF Radiolocation in which only the direction of a station is determined by means of its emissions. C3B, 2017.09.19	**radio direction finding / радиопеленгация** Радиолокация, при която се определя само посоката на станцията чрез нейното излъчване. 01/11/1968
radio fix[1] / localisation radiogoniometrique The locating of a radio transmitter by bearings taken from two or more direction finding stations, the site of the transmitter being at the point of intersection. 1973.07.01	**radio fix[1] / пеленгация на радиостанция** Установяване местоположението на радиопредавател чрез азимутите, взети от две или повече станции за откриване на посоката, като мястото на предавателя е в точката на пресичане на тези азимути. 23.06.2020
radio fix[2] / point radio The location of a ship or aircraft by determining the direction of radio signals coming to the ship or aircraft from two or more sending stations, the locations of which are known. 1973.07.01	**radio fix2 / пеленгация на радиостанция** Определяне местоположението на кораб или самолет чрез установяване посоката на радиосигналите към кораба или самолета от две или повече станции, чието местоположение е известно. 23.06.2020
radio magnetic indicator / indicateur radio magnetique An instrument which displays aircraft heading and bearing to selected radio navigation aids. 01/01/1980	**radio magnetic indicator / радиомагнитен индикатор** Инструмент, който показва направлението и азимута на даден самолет на определени радионавигационни средства. 01/01/1980
radio navigation / radionavigation Radiolocation intended for the determination of position or direction or for obstruction warning in navigation. 01/11/1968	**radio navigation / радионавигация** Радиолокация, предвидена за определянето на местоположението или направлението, или за предупреждаване за налични препятствия в навигацията. 01/11/1968

radio range finding / radiotelemetrie Radio-location in which the distance of an object is determined by means of its radio emissions, whether independent, reflected, or retransmitted on the same or other wavelength. 01/11/1968	**radio range finding / определяне на местоположението посредством радио-технически средства** Радиолокация, в която разстоянието на даден предмет се определя посредством неговото радио излъчване, без значение дали това е самостоятелно излъчване, отразено или препредадено на същата или на друга дължина на радиовълните. 01/11/1968
radio range station / station radiophare A radio navigation land station in the aeronautical radio navigation service providing radio equi-signal zones. (In certain instances a radio range station may be placed on board a ship.) 01/11/1968	**radio range station / радиотехническа станция (установка)** Радионавигационна наземна установка в авиационното обслужване, която осигурява радио двусигнални зони. (В определени моменти тази установка може да бъде поставена на борда на кораб). 01/11/1968
radio recognition / identification radioelectrique The determination by radio means of the friendly or enemy character, or the individuality, of another. 01/11/1968	**radio recognition / радио опознаване** Определяне на приятелския или вражеския "характер" или личност на някой друг чрез радио средства. 01/11/1968
radio silence / silence radio A condition in which all or certain radio equipment capable of radiation is kept inoperative. 01/07/1980	**radio silence / радио мълчание** Състояние, при което цялото радио оборудване или определен радио елемент не се използват за излъчване. 01/07/1980
radio sonobuoy / bouee acoustique – bouee radioacoustique *Preferred term: sonobuoy*. 01/11/1968	**radio sonobuoy / радио-хидроакустичен буй (РХАБ)** *Предпочитан термин: sonobuoy*. 01/11/1968
radioactive decay / décroissance de la radioactivit The decrease in the radiation intensity of a radioactive material with respect to time. Note: Radioactive decay is non-linear. 31/10/2013	**radioactive decay / радиоактивно разпадане** Намаляването на активността на даден радиоактивен източник с течение на времето. Заб. Радиоактивното разпадане е нелинейно. 29/09/2016
radioactivity concentration guide / bareme de radioconcentration – concentration maximale admissible The amount of any specified radioisotope that is acceptable in air and water for continuous consumption*. Synonym: maximum permissible concentration.* 01/11/1968	**radioactivity concentration guide/ максимално допустима концентрация за радиоактивно заразяване** Допустима (безопасна) концентрация на известен радиоактивен изотоп във въздуха и водата. *Синоним: maximum permissible concentration.* 01/11/1968

radius of action / rayon d'action ROA The maximum distance a ship, aircraft, or vehicle can travel away from its base along a given course with normal combat load and return without refueling, allowing for all safety and operating factors. 14/08/2015	**radius of action / радиус на действие** Максималното разстояние, на което може да се отдалечи от базата си един кораб, самолет или превозно средство по зададен курс със стандартното си въоръжение и да се върне без презареждане на гориво, като се вземат предвид всички оперативни фактори и мерки за безопасност. 29/09/2016
radius of safety / rayon de securite The horizontal distance from ground zero beyond which the weapon effects on friendly troops are acceptable. 01/11/1968	**radius of safety / радиус на безопасно отдалечение при ядрен взрив** Хоризонталното разстояние от епицентъра на ядрения взрив, отвъд което влиянието на неговите поразяващи фактори са безопасни за собствените и приятелските войски. 01/11/1968
raid / raid An operation, usually small scale. involving a swift penetration of hostile territory to secure information, confuse the enemy, or destroy his installations. It ends with a planned withdrawal upon completion of the assigned mission. 01/11/1968	**raid / нападение (атака)** Операция, обикновено малка, която включва бързо проникване във вражеската територия за добиване на информация, объркване на противника или разрушаване на съоръженията му. Завършва с планирано отстъпление след изпълнението на мисията. 01/11/1968
raid report / compte rendu de raid In air defence, one of a series of related reports that are made for the purpose of developing a plot to assist in the rapid evaluation of a tactical situation. 01/09/1974	**raid report / доклад за въздушното нападение** При ПВО, един от серията свързани доклади, които се правят с цел разработване на план за помощ при бързо оценяване на тактическата ситуация. 01/09/1974
railhead / terminal ferroviaire A point on a railway where loads are transferred between trains and other means of transport. *Related term: navigation head.* 04/10/2000	**railhead / разтоварна гара** Място на жп линията, където товарите се претоварват от един влак на друг и на други превозни средства. *Вж.също: navigation head.* 04/10/2000
railway line capacity / capacité d'une ligne de chemin de fer The maximum number of trains which can be moved in each direction over a specified section of a railway line in a 24 hour period. MCLSB, 2018.12.06	
railway loading ramp / rampe de chargement A sloping platform situated at the end or beside a track and rising to the level of the floor of the rail cars or wagons. MCLSB, 2018.12.06	**railway loading ramp / товарна жп рампа** Наклонена платформа в края или покрай линията, която се издига на височината на пода на жп платформите или вагоните. MCLSB, 2018.12.06

rally point / point de ralliement An easily identifiable point on the ground at which units can reassemble and/or reorganize if they become dispersed, or where aircrews and/or passengers can assemble and reorganize following an incident requiring a forced landing. MCLSB, 2019.06.05	**rally point / сборен пункт / събирателна точка** Лесно за идентифициране място, където формированията могат да се съберат и/или реорганизират, ако са се разпръснали, или където екипажите и/или пътниците могат да се съберат и реорганизират след инцидент, изискващ принудително кацане. 21.01.2021
ramjet / statoreacteur A jet-propulsion engine containing neither compressor nor turbine which depends for its operation on the air compression accomplished by the forward motion of the engine. 01/05/1963	**ramjet / правопоточен въздушно-реактивен двигател** Реактивен двигател, без компресор или турбина, който зависи от операциите по сгъстяване на въздуха, получаващи се при движението на двигателя напред. 01/05/1963
random minelaying / pose de mines sans schema In land mine warfare, the laying of mines without regard to pattern. 01/10/1978	**random minelaying / поставяне на мини на посоки** При бойното използване на мини на сушата, поставянето на мини без определен ред. 01/10/1978
range[1] / distance The distance between any given point and an object or target. 14/08/2015	**range[1]/ разстояние, далечина** Отстоянието от дадена точка до обект или цел. 29/09/2016
range[2]/polygone An area reserved and normally equipped for practice in weapons delivery and/or shooting at targets. . 01/08/1982	**range[2] / полигон** Запазена и обикновено оборудвана зона за упражняване на стрелба и стреляне по цели. 01/08/1982
range[3]/ stand de tir The distance which can be covered over a hard surface by a ground vehicle. with its rated payload, using the fuel in its tank and in cans normally carried as part of the ground vehicle equipment. 01/08/1982	**range[3] / дистанция** Разстоянието, което може да се покрие от превозно средство при труден терен заедно с бойното си снаряжение, като използва горивото си в резервоара и във варелите, които обикновено са част от оборудването му. 01/08/1982
range marker / autonomie marqueur de distance A single calibration blip fed on to the time base of a radial display. The rotation of the time base shows the single blips as a circle on the plan position indicator scope. It may be used to measure range. 01/09/1969	**range marker / маркер за разстояние** Еднократна отметка за калибриране, която се подава на развиващото устройство на радиалния дисплей. Въртенето на развиващото устройство показва единичните отметки във вид на кръг в обхвата на индикатора с кръгов обзор. Може да се използва за измерване на разстоянието. 01/09/1969

range resolution / pouvoir separateur en portee The ability of the radar equipment to separate two reflecting objects on a similar bearing, but at different ranges from the antenna. The ability is determined primarily by the pulse length in use. 01/09/1969	**range resolution / разрешаваща способност по далечина** Способността на радарното оборудване да разграничи два отражавани предмета с еднакви азимути, но на различно разстояние от антената. Тази способност се определя основно от продължителността на импулса, който се използва. 01/09/1969
ranging / telemetrie The process of establishing target distance. Types of ranging include echo, intermittent, manual, navigational, explosive echo, optical, radar, etc. *Related term: spot*. 01/05/1963	**ranging / определяне на разстоянието до целта** Процесът на установяване на разстоянието до целта. Видовете определяне на разстояние до целта включват ехо, скокообразно, ръчно, навигационно, взривно отразяване, оптично, радарно и т. н. *Вж.също: spot.* 01/05/1963
rated load / charge nominale The designed safe operating load for the equipment under prescribed conditions. 01/11/1983	**rated load / номинално натоварване** Безопасно оперативно натоварване на техниката при предварително определени условия. 01/11/1983
rate of fire / cadence de tir The number of rounds fired per weapon per minute. 01/11/1968	**rate of fire / скорострелност** Броят изстрели от едно оръжие за минута. 01/11/1968
rate of march / vitesse de progression The average number of miles or kilometres to be traveled in a given period of time, including all ordered halts. It is expressed in miles or kilometres in the hour. *Related terms: pace; speed of advance*. 01/09/1969	**rate of march / скорост на марша** Средното количество мили или километри, което трябва да се преминат за даден период от време, включително всички спирания по заповед. Изразява се в мили или километри в час. *Вж.също: pace; speed of advance.* 01/09/1969
reachback / liaison arriere The process to provide deployed forces with services and capabilities from experts that are external to the theatre of operations. 2020-04-22	
readiness state Preferred term: state of readiness.	

readiness time / délai de préparation The time within which a unit can be made ready to perform the tasks for which it has been organized, equipped and trained. This time is amplified or measured by indicators of the unit's current personnel, materiel and training state. It does not include transit time. *Related terms: movement order, notice to move, operational readiness, order to move, readiness, readiness state.* 01/10/2003	**readiness time /време за готовност** Срокът, за който едно формирование може да бъде приведено в готовност за изпълнение на задачите, за които е било организационно обособено, екипирано и подготвено. Този срок се характеризира или измерва с показатели, определящи текущата окомплектованост на формирането с личен състав, материални ресурси и състояние на бойната подготовка. Той не включва времето за транспортиране. *Вж.също: movement order, notice to move, operational readiness, order to move, readiness, readiness state.* 12/11/2015
ready / pret The term used to indicate that a weapon(s) is loaded, aimed and prepared to fire. 01/01/1973	**ready / "оръжието е готово за стрелба"** Терминът, който се използва за обозначаване, че оръжието (оръжията) е заредено, насочено и готово за стрелба. 12/11/2015
ready position / position d'attente In helicopter operations, a designated place where a helicopter load of troops and/or equipment waits for pick-up. 01/07/1983	**ready position / район за изчакване на вертолетите** Определено място при операции с използване на вертолети, където войски и/или оборудване изчакват да бъдат натоварени. 12/11/2015
reallocation authority / pouvoirs de reaffectation The authority given to NATO commanders and normally negotiated in peacetime, to reallocate in an emergency in war national logistic resources controlled by the combat forces under their command, and made available by nations, in order to influence the battle logistically*. Related term: reallocation of resources*. 01/03/1984	**reallocation authority / правомощия за преразпределяне** Правомощията, предоставяни на командири от НАТО и обикновено договаряни в мирно време, да преразпределят "по време на война" национални логистични ресурси, контролирани от бойните сили под тяхно командване и предоставяни на разположение от държавите, за да влияят чрез логистиката на хода на бойните действия.. *Вж.също: reallocation of resources.* 12/11/2015

reallocation of resources / reallocation de ressources The provision of logistic resources by the military forces of one nation from those deemed "made available" under the terms Incorporated in appropriate NATO documents, to the military forces of another nation or nations as directed by the appropriate military authority. *Related terms: combined logistic support: logistic assistance; mutual aid: reallocation authority.* 01/11/1968	**reallocation of resources / преразпределяне на ресурси** Предоставянето на логистични ресурси, считани съгласно условията в съответните документи на НАТО за "налични", от въоръжените сили на една държава на друга държава или държави, според указанията на съответното военно ръководство. *Вж.също: combined logistic support; logistic assistance; mutual aid; reallocation authority.* 12/11/2015
real precession / precession vraie - derive vraie Precession resulting from an applied torque such as friction and dynamic imbalance. *Synonym: real wander. Related term: precession.* 01/08/1976	**real precession / реална прецесия** Отклонение, което произлиза от прилагането на въртящ момент като триене или динамично неравновесие. *Синоним: real wander. Вж.също: precession*. 12/11/2015
real wander / derive vraie – precession vraie *Preferred term: real precession*. 01/08/1976	**real wander / реално поднасяне** *Предпочитан термин: real precession*. 12/11/2015
rear area / zone arriere For any particular command, the area extending forward from its rear boundary to the rear of the area of responsibility of the next lower level of command. This area is provided primarily for the performance of combat service support functions. 01/07/1983	**rear area / тилна зона** За всяко отделно командване зоната, която се простира от тилната му граница към тилната граница на зоната за отговорност на командването от следващо по-ниско ниво. Тази зона се използва основно за осигуряване на войските и силите. 12/11/2015
rear boundary / limite arriere A line that defines the rear of an area of operations assigned to a particular unit. MCLSB, 2019.06.05	**rear boundary / тилна граница** Заповядана (определена) линия на дадено формирование, определяща разграничителната линия в дълбочина на зоната за провеждане на операцията. 21.01.2021
rear echelon / echelon arritiere Elements of a force which are not required in the objective area. 01/11/1968	**rear echelon / тилен ешелон** Елементи от сили, чието присъствие в зоната на действията не е наложително. 26/01/2016

rear guard / arriere-garde 1. The rearmost elements of an advancing or withdrawing force. It has the following functions: a. to protect the rear of a column from hostile forces. b. during the withdrawal, to delay the enemy. c. during the advance, to keep supply routes open. 2. Security detachment which a moving ground force details to the rear to keep it informed and covered. 01/08/1982	**rear guard / тилов отряд** 1. Най-задните елементи на настъпващата или отстъпващата сила. Има следните функции: а. Да защитава тила на колоната от вражеските сили. б. Да задържа противника по време на отстъплението. в. Да поддържа пътищата за доставка отворени по време на настъплението. 2. Охранителен отряд, който е назначен към тила от движещите се сухопътни сили, за да го държи информиран и да го прикрива. 01/08/1982
RECCE Preferred term: reconnaissance.	
receiving ship / batiment ravitaille In replenishment at sea, the ship that receives the rig(s). *Related term: delivering ship.* 04/10/2000	**receiving ship / приемащ кораб** При презареждане на море, корабът който получава запасите. *Вж.също: delivering ship.* 04/10/2000
receptivity / receptivite The vulnerability of a target audience to particular psychological operations media. 01/01/1973	**receptivity / възприемчивост** Уязвимостта на аудиторията към специални психологически операции. 01/01/1973
recognized electromagnetic picture / situation électromagnétique générale REMP A complete and seamless depiction of the electromagnetic environment aiming at positively identifying and continuously tracking all the emitters and associated platforms and weapons in the area of responsibility. MCJSB, 2016.12.14	**recognized electromagnetic picture / опозната картина на електромагнитната обстановка** Цялостно и непрекъснато изобразяване на електромагнитната обстановка, насочено към идентифициране и непрекъснато следене на всички излъчватели и свързаните с тях платформи и оръжейни системи в зоната на отговорност. 27.03.18
recognized environmental picture / situation générale de l'environnement A complete and seamless depiction of geospatial, oceanographic and meteorological information designated for the planning and conduct of joint operations in a specific area at a specific time and which supports the unity of effort throughout the battlespace. 20/06/2006	**recognized environmental picture /опозната картина на околната среда** Цялостно и непрекъснато описание на глобална, океанографска и метеорологична информация, предназначена за планиране и изпълнение на съвместни операции в определена зона, която подкрепя единството на усилията в рамките на бойното пространство. 20/06/2006

recognition / reconnaissance The determination of the nature or a detected person, object or phenomenon, and possibly its class or type. This may include the determination of an individual within a particular class or type. *Related terms: detection; identification; identification friend or foe.* 01/02/1989	**recognition / опознаване** Определянето на природата или изследвания човек, предмет или феномен и възможно неговия клас или вид. Това може да включва определянето на личността в рамките на определен клас или вид. *Вж.също: detection; identification; identification friend or foe*. 01/02/1989
recompression chamber / caisson de compression – caisson de plongee – caisson de recompression – caisson hyperbare *Preferred term: hyperbaric chamber*. 01/10/1984	**recompression chamber / барокамера** *Предпочитан термин: hyperbaric chamber.* 01/10/1984
reconnaissance / reconnaissance 2 **RECCE** (admitted) A mission undertaken to obtain, by visual observation or other detection methods, information about the activities and resources of an adversary or to obtain data concerning the meteorological, hydrographical or geographic characteristics of a particular area. 2020-07-31	
reconnaissance by fire / reconnaissance par le feu A method of reconnaissance in which fire is placed on a suspected enemy position to cause the enemy to disclose his presence by movement or return of fire. 01/11/1968	**reconnaissance by fire / разузнаване с огън** Метод на разузнаване, в който се стреля по предполагаемите противникови позиции, за да се разкрие противника чрез движение от негова страна или чрез отвръщане на огъня. 01/11/1968
reconnaissance exploitation report / compte rendu d'exploitation de reconnaissance A standard message format used to report the results of a tactical air reconnaissance mission. Whenever possible the report should include the interpretation of sensor imagery. *Commonly called: RECCEXREP.* 01/01/1983	**reconnaissance exploitation report / разузнавателен доклад** Стандартна форма на съобщение, която се използва за докладване на резултатите от мисията за тактическо въздушно разузнаване. Винаги, когато е възможно, докладът трябва да включва интерпретация на сензорни образи. *Обикновено се нарича: RECCEXREP* . 01/01/1983
reconnaissance in force / reconnaissance en force - reconnaissance offensive An offensive operation designed to discover and/or test the enemy's strength or to obtain other information. 01/07/1980	**reconnaissance in force/разузнаване с бой** Настъпателни бойни действия, провеждани с цел откриване на противника и/или проверка на способностите му, или добиване на друга информация. 01/07/1980

reconnaissance patrol / patrouille de reconnaissance For ground forces, a patrol used to gain tactical information preferably without the knowledge of the enemy. *Related terms: combat air patrol; combat patrol; patrol*. 01/03/1982	**reconnaissance patrol / разузнавателен патрул** За сухопътните сили, патрул, който се използва за получаване на тактическа информация предимно без знанието на врага. *Вж.също: combat air patrol; combat patrol; patrol.* 01/03/1982
record as target / enregistrer comme objectif In artillery and naval gun-fire support, the order used to denote that the target is to be recorded for future engagement or reference. 01/01/1973	**record as target / "фиксирай целта"** В артилерийската и военноморската огнева поддръжка, заповед, която се използва да обозначи, че целта трябва да се фиксира за бъдещо обстрелване или като отправна точка. 01/01/1973
recorded / enregistre In artillery and naval fire support, the response used to indicate that the action to "record as target" has been completed. 16/07/1996	**recorded / "целта е фиксирана"** В артилерийската и военноморската огнева поддръжка, отговор, който показва, че е извършено действието по командата "фиксирай целта". 16/07/1996
recover / recuperer To extract a friendly entity or materiel from an area or location not under friendly control. 2020-01-20	
recovery[1] / recuperation In land operations, contacting, protecting and extracting personnel, a non-hostile individual or group and/or materiel from a location not under friendly control, with or without force. 2015.04.02	**recovery[1] / извеждане** При операции - осъществяване на контакт, защита и извеждане (на безопасно място) на личен състав, малки групи, подразделения или материални средства.
recovery[2] / recuperation In naval mine warfare, salvage of a mine as nearly intact as possible to permit further investigation for intelligence and/or evaluation purposes. 1998.09.25	**recovery[2] / извличане на техника** При бойното използване на морски мини, изваждане на мината от водата в колкото се може по-запазено състояние за последващо изследване с разузнавателни цели или с цел оценяване. Вж.също: salvage procedure. 25/09/1998
recovery[3]/ retour In air operations, that phase of a mission which involves the return of an aircraft to a base. 1998.09.25	**recovery[3] / завръщане в базата** При въздушните операции, тази фаза от мисията, която включва завръщането на самолета в базата.

recovery[4] / recuperation In battlefield maintenance, the extrication of an abandoned, disabled or immobilized vehicle and, if necessary, its removal to a maintenance point. MCLSB, 2016.09.05	**recovery[4] / извличане на техника** При бойната поддръжка, извличането на изоставена, излязла от строя или задържана бойна техника и ако е необходимо, преместването й до пункт за техническо обслужване и ремонт. 20/11/2017
recovery[5]/ recuperation An explosive ordnance disposal procedure used to take physical control of and move explosive ordnance to an alternative, safer location in order to conduct further actions. MCLSB, 2018.12.06	**recovery[5]/ обезвреждане[5]** Процедура за обезвреждане на бойни припаси, използвана за и преместване на бойни припаси на алтернативно, по-безопасно място с цел извършване на по-нататъшни действия. 21.01.2021
recovery controller / controleur de recueil The air controller responsible for the correct execution of recovering aircraft to the appropriate terminal control agency. 01/11/1975	**recovery controller / пулт за управление на завръщането в базата** Въздушен пулт за управление, който отговаря за правилното изпълнение на завръщането на самолета в съответната контролна база. 01/11/1975
recovery procedure / procede d'enlevement *Related term: explosive ordnance disposal procedures*. 01/08/1974	**recovery procedure / процедура за обезвреждане на боеприпаси** *Вж.също: explosive ordnance disposal procedures.* 01/08/1974
rectification / redressement In photogrammetry, the process whereby an image is corrected for distortions caused by sensor tilt and projected onto a map projection system. *Related terms: controlled mosaic; orthorectification; semi-controlled mosaic; uncontrolled mosaic.* 14/10/2002	**rectification / коригиране** Във фотограметрията, процесът на коригиране на изкривяванията, причинени от наклона на сензора и проектирането й върху проекционната система на картата. *Вж.също: controlled mosaic; orthorectification; semi-controlled mosaic; uncontrolled mosaic.* 14/10/2002
rectified airspeed / vitesse rectifice *Preferred term: calibrated airspeed*. 01/01/1973	**rectified airspeed / земна индикаторна скорост** *Вж.също: calibrated airspeed.* 01/01/1973
redeployment / redeploiement The relocation of forces from an area of operations to a national location. 2020-04-22	
rectifier / redresseur A device for converting alternating current into direct current. *Related term: inverter*. 01/01/1983	**rectifier / токоизправител** Уред за превръщане на променливия ток в прав ток. *Вж.също: inverter*. 01/01/1983
recuperation / récupération *Preferred term: recovery 5.* 01/10/2003	**recuperation / възстановяване** *Предпочитан термин: recovery 5.* 01/10/2003

redeployment aerodrome / aerodrome de redeploiement An aerodrome not occupied in its entirety in peacetime, but available immediately upon outbreak of war for use and occupation by units redeployed from their peacetime locations. It must have substantially the same standard of operational facilities as the main aerodrome. *Related terms: aerodrome; diversion aerodrome; main aerodrome*. 01/11/1994	**redeployment aerodrome / летище за прегрупиране** Летище, което не е заето като цяло в мирно време, но е на незабавно разположение на прегрупираните подразделения при избухване на война. В основата си трябва да има същия стандарт на оперативни съоръжения като този на основното летище. *Вж.също: aerodrome; diversion aerodrome; main aerodrome.* 01/11/1994
reduced lighting / eclairage reduit The reduction in brightness of ground vehicle lights by either reducing power or by screening in such a way that any visible light is limited in output. *Related term: normal lighting.* 01/03/1982	**reduced lighting / намалено осветление** Намаляването на яркостта на осветлението на сухопътните превозни средства посредством намаляване на мощността или посредством преграждане по такъв начин, че всяка видима светлина е ограничена. *Вж.също: normal lighting.* 01/03/1982
re-entry vehicle / corps de rentree That part of a space vehicle designed to re-enter the earth's atmosphere in the terminal portion of its trajectory. 01/11/1968	**re-entry vehicle / възвращаем апарат** Тази част от космическия летателен апарат, която е създадена да се завърне в земната атмосфера в края на траекторията си. 01/11/68
reference box / cadre de reference - cartouche de reference The identification box placed in the margin of a map or chart which contains the series designation, sheet number and edition number in a readily identified form. *Synonym*: *refer-to box. Related term: information box.* 01/07/88	**reference box / легенда** Опознавателна рамка, разположена в полето на картата или схемата, която съдържа указание на серията, номера на страницата и на изданието в готова форма. *Синоним: refer-to box. Вж.също: information box*. 01/07/88
reference datum / plan de reference – centrage zero In aircraft loading, an imaginary vertical plane at or near the nose of the aircraft from which all horizontal distances are measured for balance purposes. *Synonym: balance station zero. Related term: moment. 09/07/97*	**reference datum / изходно положение за отчитане** При товаренето на самолетите, въображаема вертикална равнина при или близо до носа на самолета, от която се измерват всички хоризонтални разстояния с цел балансиране. *Синоним: balance station zero.Вж.също:: moment. 09/07/97*

reference diversion point / point de reference de deroutement One of a number of positions selected by the routing authority on both sides of the route of a convoy or independent to facilitate diversion at sea. 01/03/1979	**reference diversion point / отправна точка за обход** Една от няколкото отправни точки, избрани от определящите маршрута, от двете страни на маршрута на конвоя или независимо от него, за улеснение на обхода по море. 01/03/1979
reference point / point de reference A prominent, easily located point in the terrain. 01/08/1973	**reference point / отправна точка (ориентир)** Забележима точка в дадена местност за лесно откриване. 01/08/1973
refer-to box / cadre de reference - cartouche de reference *Preferred term: reference box*. 01/01/1973	**refer-to box / легенда за справки** *Предпочитан термин: reference box*. 01/01/1973
reflex sight / viseur reflex An optical or computing sight that reflects a reticle image (or images) onto a combining glass for superimposition on the target. 01/11/1975	**reflex sight / отражателен прицел** Оптически или изчислен прицел, който отразява образа (образите) на визирния кръст върху комбиниращо стъкло за супер налагане върху целта. 01/11/1975
refuge area / zone de refuge A coastal area considered safe from enemy attack to which merchant ships may be ordered to proceed when the shipping movement policy is implemented. *Related term: safe anchorage.* 01/06/1978	**refuge area / убежище** Брегова зона, считана за безопасна откъм вражески атаки, към която може да бъдат насочени търговските кораби, в съответствие с политиката по корабоплаването. *Вж.също: safe anchorage*. 01/06/1978
refugee / réfugié Any person who, owing to a well-founded fear of being persecuted for reasons of race, religion, nationality, membership of a particular social group or political opinion, is outside the country of his nationality and is unable, or owing to such fear, is unwilling to avail himself of the protection of that country; or who, not having a nationality and being outside the country of his former habitual residence as a result of such events, is unable or, owing to such fear, is unwilling to return to it. 14/08/2015	**refugee / бежанец** Всяко лице, което поради основателен страх от преследване по отношение на раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или политически убеждения се намира извън страната си и не е в състояние или поради тези опасения не желае да се ползва от закрилата на тази страна; или бидейки без гражданство и намирайки се извън страната на своето предишно обичайно местоживеене не може или не желае, поради тези опасения, да се завърне в нея в резултат на посочените обстоятелства. 22/03/2016

regeneration/regeneration The timely activation, in full or in part, of existing force structures and infrastructure, including the restoration of manning, equipment and stocks to designated levels. *Related terms: activate; mobilization.* 25/09/1998	**regeneration / възстановяване** Навременно задействане (активиране) изцяло или на част от съществуващите структури и инфраструктура на силите, включително възстановяване на комплектоване с личен състав, оборудване и запаси до указаните нива. Вж.също: *activate; mobilization.* 25/09/1998
regional reinforcing force / force de renfort regionale A reinforcing force made available to a strategic commander which is further allocated by him or her to a specific regional commander. 01/10/2001	**regional reinforcing force / регионални сили за подкрепление** Сили за подкрепление на разположение на стратегическия командващ, които по-нататък се прехвърлят от него на определен регионален командващ. 01/10/2001
register / controle de reperage In cartography, the correct position of one component of a composite map image in relation to the other components, at each stage of production. 01/01/1973	**register / регистър** В картографията, вярното местоположение на един компонент от съставен образ от карта по отношение на другите компоненти във всяка фаза на представянето. 01/01/1973
registered publication / publication enregistree A classified publication bearing a register number as well as a long and short title, and for which periodic accounting is required. 01/11/1968	**registered publication / регистрирана публикация** Класифицирана публикация, която носи номер и кратко заглавие, и която се проверява периодично. 01/11/1968
register glass / glace de reperage In photography, a glass plate at the focal plane against which the film is pressed during exposure. 01/07/1970	**register glass / притисквателно стъкло** Във фотографията, стъклената пластина, в която се притиска филма по време на експозицията. 01/07/1970
register marks / index de reperage In cartography, designated marks, such as small crosses, circles, or other patterns applied to original copy prior to reproduction to facilitate registration of plates and to indicate the relative positions of successive impressions. 01/04/1971	**register marks / маркери за съвместяване на разчленените оригинали** В картографията, специални маркери (малки хиксове, кръгчета или други фигури), които се прилагат към оригиналното копие преди неговото препечатване за улесняване на регистрирането на стереотипните форми и за отбелязване на съответните места на успешните издания. 01/04/1971

registration fire / tir de reglage Fire delivered to obtain accurate data for subsequent effective engagement of targets. *Related term: fire.* 20/11/1996	**registration fire / прострелване** Огън за получаване на точни данни за последващото точно обстрелване на целите. *Вж.също: fire.* 20/11/1996
registration point / point de reglage Terrain feature or other designated point on which fire is adjusted for the purpose of obtaining corrections to firing data. 01/01/1973	**registration point / пристрелъчен репер** Характерна черта на местността или друга определена точка, по която се коригира огъня с цел получаване на корекции за данните за стрелба. 01/01/1973
regulated item / article controle Any item whose issue to a user is subject to control by an appropriate authority for reasons that may include cost, scarcity, technical or hazardous nature, or operational significance. *Synonym: controlled item. Related term: critical supplies and materiel.* 01/11/1991	**regulated item / специално контролируем предмет** Всяко нещо, чието разпространение е предмет на контрол от съответните власти, а причините за това могат да бъдат цената, недостиг, техническата му или рискованата му природа или оперативна значимост. *Синоним: controlled item. Вж.също: critical supplies and materiel.* 01/11/1991
regulatory sign / panneau de signalisation A sign used by competent authority to regulate and control traffic. 01/11/1968	**regulatory sign / контролен знак** Знак, който се използва от компетентните власти за регулиране и контролиране на движението. 01/11/1968
reimbursable NATO military personnel / personnel militaire de l'OTAN remboursable Military personnel provided by a host nation to NATO and for which reimbursement to the nation concerned is made from the NATO international budget. 18/02/2015	**reimbursable NATO military personnel / военен личен състав, чиито заплати се възстановяват от НАТО** Военен личен състав, предоставен на НАТО от страната-домакин, чието заплащане се възстановява от международния бюджет на НАТО. 07/07/2016
reinforcement / renforcement The process of relocating and/or reallocating forces to strengthen military capabilities as a means of conflict prevention, crisis management or defence. 2019.02.25	**reinforcement / усилване** Процес на предислоциране и/или преразпределение на сили за повишаване на военните способности като средство за предотвратяване на конфликти, управление на кризи или отбрана. 21.01.2021
reinforcing / renforcement In artillery usage, a tactical mission in which one artillery unit augments the fire of another artillery unit. 01/03/1985	**reinforcing / усилване на стрелбата** В артилерията, тактическа мисия, в която едно артилерийско подразделение подкрепя стрелбата на друго артилерийско подразделение. 01/08/1985

reinforcing force / force de renfort In rapid reinforcement planning, a force in being which is made available to a Major NATO Commander by nations to supplement in-place forces. *Related terms: augmentation force; mobilizable reinforcing force.* 01/11/1986	**reinforcing force / сили на подкреплението** При бързо планиране на подкрепление, войски, които държавите предоставят на командващ на НАТО като допълнение към наличните сили. *Вж.също: augmentation force; mobilizable reinforcing force.* 01/11/1986
reinforcing nation / pays fournissant des renforts A NATO nation which will send reinforcing forces to a NATO command. 01/11/1986	**reinforcing nation / подкрепяща страна** Страна от НАТО, която изпраща подкрепление на командване на НАТО. 01/11/1986
reintegration[1] / réintégration[1] A process whereby former combatants or belligerents receive amnesty and they, together with refugees and internally-displaced persons, reenter civil society. 29/08/2011	**reintegration[1] / реинтеграция[1]** Процес, при който бивши участници във военни действия или въоръжени конфликти получават амнистия и те, заедно с бежанци и вътрешноразселени лица, се интегрират отново в гражданското общество. 27/06/2012
reintegration[2] / réintégration[2] The operational process of providing medical and psychological care to personnel recovered from isolation, and debriefing them for intelligence and lessons learned purposes. MCLSB, 2016.08.31	**reintegration[2] / реинтеграция[2]** Оперативен процес за предоставяне на медицинска и психологическа помощ на възстановен след изолация личен състав, включително и провеждане на беседи за добиване на разузнавателна информация и извличане на поуки от практиката. 27.03.18
relateral tell / transfert par tiers interpose *Related term: track telling*. 01/08/1973	**relateral tell / релейно предаване на информация** *Вж. също: track telling*. 01/08/1973
relative altitude / altitude relative - espacement vertical *Preferred term: vertical separation*. 01/08/1973	**relative altitude / относителна височина** *Предпочитан термин: vertical separation.* 01/08/1973
relative bearing / gisement The direction expressed as a horizontal angle normally measured clockwise from the forward point of the longitudinal axis of a vehicle, aircraft or ship to an object or body. *Related terms: bearing; grid bearing*. 01/03/1979	**relative bearing / относителен пеленг** Посоката, изразена във вид на хоризонтален ъгъл, който обикновено се измерва по посока на часовниковата стрелка от предната точка на надлъжната ос на превозното средство, самолета или кораба до някой предмет или тяло. *Вж.също: bearing; grid bearing*. 01/03/1979

relative biological effectiveness / efficacite biologique relative The ratio of the absorbed dose of gamma or X-rays of a certain energy to the absorbed dose of another ionizing radiation which produces the same biological effect. 01/08/1982	**relative biological effectiveness / относителна биологическа ефективност** Съотношението на погълнатата доза гама или рентгенова радиация с определена енергия, към погълнатата доза от друго йонизиращо лъчение, която има същия биологически ефект. 01/08/1982
release / largage In air armament, the intentional separation of a free-fall aircraft store, from its suspension equipment. for purposes of employment of the store. *Related terms: air movement: free drop; high velocity drop; low velocity drop.* 01/07/1980	**release / освобождаване** В авиационното въоръжение, предумишлено разединяване на самолетния товар със свободно падане от поддържащото го оборудване, за неговото използване. *Вж.също: air movement; free drop; high velocity drop; low velocity drop.* 01/07/1980
released / au repos In air defence, weapons and crews which have been released from commitments and states of readiness. When so released, they are given a time at which a state of readiness will be resumed. 01/08/1973	**released / състояние на отменена бойна готовност** При противовъздушната отбрана, оръжията и екипажите, които са освободени от ангажиментите си или от състоянието на готовност. Когато са освободени по този начин, на тях им се дава време, през което да се възстанови състоянието на готовност. 01/08/1973
release point /1. point de dislocation; 2.point de largage 1. In road movements, a well-defined point on a route at which the elements composing a column return under the authority of their respective commanders, each one of these elements continuing its movement towards its own appropriate destination. 2. In air transport, a point on the ground directly above which the first paratroop or cargo item is airdropped. *Related terms: compilation diagram; information box.* 01/07/1993	**release point / изходно положение; точка за спускане** 1. При движение по пътищата, точно определена точка от маршрута, в която елементите, образуващи колона, се връщат под управлението на съответните си командири, като всеки от тези елементи продължава движението си в собственото си направление. 2. Във въздушния транспорт, точка на земята, точно над която се спуска първия парашутист или първия товар. *Вж.също: compilation diagram; information box.* .01/07/1993
reliability diagram / carton documentaire In cartography, a diagram showing the dates and quality of the source material from which a map or chart has been compiled. *Related terms: compilation diagram; information box*. 01/04/1971	**reliability diagram / схема на материалите, използвани при съставянето на картата** В картографията, схема, показваща датите и качеството на източника, от който е съставена. *Вж.също: compilation diagram; information box.* 01/04/1971

relief / relief Inequalities of elevation and the configuration of land features on the surface of the earth which may be represented on maps or charts by contours, hypsometric tints, shading, or spot elevations. 01/04/1971	**relief / релеф** Неравностите на земната повърхност и конфигурацията на земните обекти, които могат да са представени на карти или схеми с хоризонтали, хипсометрични нюанси, сенки или височини на точки. 01/04/1971
relief in place / releve sur place An operation in which, by direction of higher authority, all or part of a unit is replaced in an area by the incoming unit. The responsibilities of the replaced elements for the mission and the assigned zone of operations are transferred to the incoming unit. The incoming unit continues the operation as ordered. 01/11/1968	**relief in place / смяна на войските на непосредствено заеманите позиции** Операция, при която под ръководството на по-висши власти, се заменя цялото подразделение или част от него от приходящото подразделение. Отговорностите на заменените елементи за мисията и определената зона на операциите се прехвърлят на приходящото подразделение. Приходящото подразделение продължава операцията, както е заповядано. 01/11/1968
relieve / relever To replace a force with an assigned mission with a different force to continue that mission. MCLSB, 2018.12.06	**relieve / смяна/ротация** Заменяне на дадено формирование с възложена мисия (задача), от друго формирование, което продължава изпълнението на вече възложената мисия (задача). 21.01.2021
remotely delivered mine / mine posée à distance A mine delivered to the target area by air assets, or by indirect fire from a distance of more than 500 metres. Note: the exact position of the mines may not be known. *Related term: scatterable mine.* 01/10/2001	**remote delivered mine / дистанционно доставена мина** Мина, доставена до зоната на целта чрез въздушни средства или чрез индиректен огън от разстояние, повече от 500 метра. Забележка: точната позиция на мината може да не е известна*. Вж.също: scatterable mine.* 01/10/2001
remotely piloted aircraft /aéronef télépiloté An unmanned aircraft that is controlled from a remote pilot station by a pilot who has been trained and certified to the same standards as a pilot of a manned aircraft. 17/07/2013	**remotely piloted aircraft / дистанционно управляемо въздухоплавателно средство** Безпилотно въздухоплавателно средство, управлявано от отдалечен пункт за управление от оператор, който е обучен и сертифициран по стандартите за пилот на пилотирано въздухоплавателно средство. 30/09/2014

remotely piloted vehicle / vehicule teleguide An unmanned vehicle capable of being controlled from a distant location through a communication link. It is normally designed to be recoverable. *Related terms: drone; vehicle; unmanned aerial vehicle.* 01/10/1980	**remotely piloted vehicle / дистанционно управляем летателен апарат** Непилотиран летателен апарат, който може да се контролира от отдалечено място посредством комуникационна връзка. Обикновено е конструиран така, че може да се използва многократно. *Вж.също: drone; vehicle; unmanned aerial vehicle.* 01/10/1980
render safe procedures / procede de mise hors d'etat de fonctionner *Related term: explosive ordnance disposal procedures*. 01/08/1974	**render safe procedures / процедури по безопасността** *Вж.също: explosive ordnance disposal procedures.* 01/08/1974
rendezvous point / point de regroupement A given location at which to regroup before, during or after an operation at a specified time or in a specified situation. *Related term: assembly area.* 04/11/2005	**rendezvous point / място за прегрупиране** Определено място за прегрупиране преди, по време или след мисия в определено време или при определена ситуация. *Вж.също: assembly area.* 04/11/2005
repeat / memes elements in artillery and naval gun-tire support, an order or request to fire again the same number of rounds with the same method of fire. 01/08/1973	**repeat / "повтори"** В артилерийската и военноморската огнева поддръжка, заповед или молба да се стреля повторно по същия начин, както първия път. 01/08/1973
repeater-jammer / brouilleur - repeteur A receiver transmitter device which amplifies, multiplies and retransmits the signals received, for purposes of deception or jamming. 01/08/1973	**repeater-jammer / ретранслатор на смущения** Предавател с приемник, който усилва, умножава и ретранслира получените сигнали с цел заблуждаване на противника или създаване на смущения. 01/08/1973
replacement factor / taux de remplacement The estimated percentage of equipment or repair parts in use that will require replacement during a given period due to wearing out beyond repair, enemy action, abandonment, pilferage, and other causes except catastrophes. 01/05/1963	**replacement factor / коефициент на подменяемост** Процентното съдържание на оборудването или подменяемите части, които трябва да се заменят за определен период от време, поради износване извън основния ремонт, противниковите действия, напускане на полето на действията, дребни кражби и други случаи, с изключение на катастрофи. 01/05/1963

replenishment at sea / ravitaillement a la mer Those operations required to make a Transfer of personnel and/or supplies when at sea. *Synonym: underway replenishment*. 01/09/1981	**replenishment at sea / попълване на запасите на море** Операциите, необходими за извършване на прехвърляне на личен състав и/или запаси на море. Синоним: *underway replenishment*. 01/09/1981
reply / reponse An answer to a challenge. *Related terms: challenge; countersign; password*. 01/11/1968	**reply / отговор** Отговор на предизвикателство. *Вж.също: challenge; countersign; password.* 01/11/1968
report line / ligne de compte rendu RL A line at which troops, after having reached it, must report to their command echelon. MCLSB, 2019.06.05	
representative downwind direction / direction virtuelle du vent During the forecast period, the mean surface downwind direction in the hazard area towards which the cloud travels. *Related term: representative downwind spee*d. 01/02/1988	**representative downwind direction / посока на движение по вятъра** По време на периода за прогнозиране, средната посока на повърхността в рискованата зона, към която се движи облакът. *Вж.също: representative downwind speed.* 01/02/1988
representative downwind speed / vitesse virtuelle du vent The mean surface downwind speed in the hazard area during the forecast. *Related term: downwind direction*. 01/02/1988	**representative downwind speed / скорост по вятъра** Средната повърхностна скорост в рисковата зона по време на прогнозиране. *Вж.също: representative downwind direction.* 01/02/1988
representative fraction / echelle – echelle numerique *Preferred term: scale*. 01/08/1973	**representative fraction / числен мащаб** *Предпочитан термин: scale*. 01/08/1973
reproduction material / materiel de reproduction Material, generally in the form of positive or negative copies on film or glass for each colour plate, from which a map or a chart may be directly reproduced. 01/12/1974	**reproduction material / материал за репродукция** Материал, обикновено във формата на позитивни или негативни копия върху филм или стъкло за всяка цветна пластина, от която може директно да се направи репродукция на карта или схема. 01/12/1974
request modify / demande de modification In artillery and naval fire support, a request by any person, other than the person authorized to make modifications to a fire plan, for a modification. 01/08/1974	**request modify / молба за промяна** В артилерийската и военноморската огнева поддръжка, молба за промяна от някого, който не е упълномощен да прави промени в плана на стрелбата. 01/08/1974

required military force / moyens necessaires The armed forces necessary to carry out a military mission over a specified period of time. 01/11/1968	**required military force / необходима войска** Въоръжените сили, необходими за извършването на военна мисия за определен период от време. 01/11/1968
required supply rate / taux de ravitaillement requis The amount of ammunition expressed in rounds per weapon per day for those items fired by weapons, and of all other items of supply expressed in terms of appropriate unit of measure per day, estimated to sustain operations of any designated force without restriction for a specified period. 01/06/1984	**required supply rate / разрешен разход** Количеството боеприпаси, полагащи се на единица въоръжение за един ден и всички други артикули за снабдяване, изразени от гледна точка на съответната мярка на ден, което се оценява, за да поддържа операциите на всяка определена сила без ограничения за определен период от време. 01/06/1984
requisition / requisition An authoritative demand or request especially for personnel, supplies, or services authorized but not made available without specific request. 01/11/1975	**requisition / заявка** Оторизиращо изискване или молба, особено за личен състав, доставки или услуги, които са разрешени, но не са на разположение без специална заявка. 01/11/1975
rescue ship / navire de sauvetage In shipping control, a ship of a convoy stationed at the rear of a convoy column to rescue survivors. 01/03/1979	**rescue ship / спасителен кораб** В контрол на морските превози, кораб от конвоя, поставен в задната част на колоната на конвоя, за да спасява оцелелите. 01/03/1979
rescue strop / sangle de sauvetage A piece of rescue equipment which is placed around a person's chest to secure that person to a rescue line or helicopter hoist cable. *Synonym: horse collar*. 01/06/1984	**rescue strop / спасителен колан** Част от спасителна техника, която се поставя около гръдния кош на човека, за да се закрепи към спасително въже или към лебедката на вертолет. *Синоним: horse collar*. 01/06/1984
reseau / reseau A grid system of a standard size in the image plane of a photographic system used for mensuration purposes. 01/01/1980	**reseau / решетка (мрежа)** Координатна система със стандартен размер в образния план на фотографската система, която се използва за измервателни цели. 01/01/1980

reservation / réserve[1] **reservation / резерви** In NATO standardization, a formal statement by which a member nation describes the part of the document or documents covered by a NATO standardization agreement that it will not implement or will not implement in full. 20/10/2010	**reservation / резерви** В стандартизация на НАТО, официална декларация, с която държава-членка описва частта от документа или документите, включени в стандартизационно споразумение на НАТО, която няма да се прилага или няма да се прилага изцяло. 29/09/2016
reserve / réserve A force held to counter unforeseen situations or to impact on future events. 16/07/1999	**reserve /резерв** Въоръжена сила за противодействие на възможни ситуации или за въздействие на бъдещи събития. 16/07/1999
reserved demolition target / ouvrage a destruction reserve A target for demolition, the destruction of which must be controlled by a specific level of command because it plays a vital part in the tactical or strategical plan, or because of the importance of the structure itself, or because the demolition may be executed in the face of the enemy. *Related term: preliminary demolition target.* 01/07/1972	**reserved demolition target / обект, подготвен за унищожаване по специална заповед** Цел за унищожаване, разрушаването на която трябва да се контролира на специално командно ниво, защото има жизненоважна роля в тактически или стратегически план, или заради важността на самата структура, или защото разрушаването може да се извърши пред противника. *Вж.също: preliminsry demolition target.* 01/07/1972
reserved route / itiniraire reserve In road traffic, a specific route allocated exclusively to an authority or formation. *Related term: route*. 01/06/1984	**reserved route / запазен маршрут** В пътното движение, специален маршрут, определен за използване само от определени органи на властта или войсково формирование. *Вж.също: route*. 01/06/1984
residual contamination / contamination residuelle Contamination which remains after steps have been taken to remove it. These steps may consist of nothing more than allowing the contamination to decay normally. 01/03/1982	**residual contamination / остатъчно заразяване** Заразяване, което остава след като са предприети мерки за отстраняването му. Тези мерки могат да включват разграждането на заразяването по естествен път. 01/03/1982
resolution / pouvoir separateur A measurement of the smallest detail which can be distinguished by a sensor system under specific conditions. 01/03/1979	**resolution / разлагане** Измерване на най-малките детайли, които могат да се разграничат от една сензорна система (датчици) при специфични условия. 01/03/1979

responsor / repondeur An electronic device used to receive an electronic challenge and display a reply thereto. *Related term: transponder*. 01/02/1974	**responsor / отговарящо устройство** Електронно приспособление, което се използва да приема електронно повикване и да подава отговор към него*. Вж.също: transponder*. 01/02/1974
rest / repos In artillery, a command that indicates that the unit(s) or gun(s) to which it is addressed shall not follow up tire orders during the time that the order is in force. 01/03/1977	**rest / свободно** В артилерията, команда, която показва, че подразделението(ята) или оръдието(ята), към които се отнася, не трябва да следват заповедите за стрелба през времето, когато тази заповед е в сила. 01/03/1977
restart at… / continuez sur… In artillery, a term used to restart a fire plan After" dwell at... " or "check firing" or "cease loading" has been ordered. 01/03/1977	**restart at… / започнете отново** В артилерията, термин, който се използва за "подновяване на плана за стрелба след като е било заповядано "съпровождане на целта", "прекратете огъня", или "прекратете зареждането". 01/03/1977
restitution / restitution The process of determining the true planimetric position of objects whose images appear on photographs. 01/09/1969	**restitution / възстановяване** Процесът на определяне на истинското планиметрично местоположение на предметите, чиито образи се виждат на снимките. 01/09/1969
restitution factor / facteur de restitution *Preferred term: correlation factor*. 01/04/1971	**restitution factor / коригиращ коефициент** *Предпочитан термин: correlation factor.* 01/04/1971
restraint factor / coeficient d'arrimage In air transport, a factor, normally expressed In multiples of the force of gravity, which determines the required strength of lashings and tie-downs to secure a particular load. 01/09/1969	**restraint factor / ограничителен коефициент** Във въздушния транспорт, коефициент, който обикновено се изразява в кратните числа на гравитационната сила, определяща необходимата сила на въжетата и връзките за обезопасяване на определен товар. 01/09/1969

restricted area / 1. 2. zone reglementee; 3. zone reservee 1. An airspace of defined dimensions, above the land areas or territorial waters of a state, within which the flight of aircraft is restricted in accordance with certain specified conditions. 2. An area in which there are special restrictive measures employed to prevent or minimize interference between friendly forces. 3. An area under military jurisdiction in which special security measures are employed to prevent unauthorized entry. *Related terms: closed area; danger area; prohibited area*. 01/03/1982	**restricted area / ограничена зона** 1. Въздушно пространство с определени измерения над земята или териториалните води на страната, в което е ограничен полета на летателния апарат в съответствие с уточнени условия. 2. Зона, в която има специални ограничителни мерки за предотвратяване или свеждане до минимум на конфликта между войските. 3. Зона във военната юрисдикция, в която са взети специални мерки за предотвратяване на неразрешено влизане. *Вж.също:closed area; danger area; prohibited area.* 01/03/1982
restricted dangerous air cargo / cargaison aerienne dangereuse reglementee Cargo which does not belong to the highly dangerous category but which is hazardous and requires, for transport by cargo or passenger aircraft, extra precautions in packing and handling. *Related term: cargo.* 01/07/1987	**restricted dangerous air cargo / ограничено опасен въздушен товар** Товар, който не е от висок клас на опасност, но който изисква вземане на допълнителни мерки при опаковането му и боравенето с него, когато се транспортира от товарен или пътнически самолет. *Вж.също: cargo.* 01/07/1987
restricted fire area Preferred term: restrictive fire area.	
restricted operating zone / zone d'operations reglementee ROZ Airspace of defined dimensions, designated by the airspace control authority in response to specific situations and/or requirements, within which the operation of one or more airspace users is restricted. 2011.10.11	**restricted operating zone / ограничена оперативна зона**
restrictive fire area / zone de tirs restreints RFA **restricted fire area** (admitted) An area in which specific restrictions are imposed and in which fires that exceed those restrictions are not delivered without coordination with the establishing headquarters. MCLSB, 2019.06.05	**restrictive fire area / зона с ограничения за водене на огън** **restricted fire area** (допуска се) Зона, в която са наложени специфични ограничения и в която воденето на огън в противоречие с тях не се допуска без съгласуване с щаба, който ги е установил. 16.02.2021

restrictive fire line / ligne de tirs restreints RFL A line established between converging friendly forces that prohibits all fire or effects from fire across the line without coordination with the affected force. MCLSB, 2019.06.05	**restrictive fire line / линия ограничаваща воденето на огъня** Линия, установена (назначена) между съседни собствени/приятелски формирования, която забранява воденето на каквито и да било огньове или ефектите които предизвикват отвъд нея, без съгласуване с формирането върху което огньовете могат да окажат въздействие. 16.02.2021
restrictive fire plan / plan de tir restrictif A safety measure for friendly aircraft which establishes airspace that is reasonably safe from friendly surface delivered non-nuclear fires. 01/02/1974	**restrictive fire plan / план за ограничено използване на огън** Предпазна мярка за своите самолети, която определя въздушно пространство, сравнително безопасно от свой конвенционален обстрел. 01/02/1974
resupply / reapprovisionnement The act of replenishing stocks in order to maintain required levels of supply. 01/07/1985	**resupply / попълване на запасите** Попълването на материалните средства, за да се поддържа необходимото ниво на запасяване**.** 01/07/1985
resupply of Europe / ravitaillement de l'Europe The shipping of supplies to Europe during the period from the outbreak of war until the end of such a requirement. These supplies to exclude any material already located upon land in Europe, but to include other supplies irrespective of their origin or location. *Related term: element of resupply*. 01/11/1968	**resupply of Europe / попълване на запасите на Европа** Изпращането на припаси за Европа по време на периода от избухването на война до края на необходимостта от попълването. Тези запаси изключват вече разположените на територията на Европа материали, но включват други припаси, без значение от произхода им или местоположението им. *Вж.също: element of resupply.* 01/11/1968
reticle / reticule A mark such as a cross or a system of lines lying In the image plane of a viewing apparatus. It may be used singly as a reference mark on certain types of monocular instruments or as one of a pair to form a floating mark as in certain types of stereoscopes. *Related term: graticule*. 01/11/1975	**reticle / визирен знак** Знак, като например кръст или система от линии, които са разположени в образната равнина на обзорния апарат. Може да се използва като отправна точка в някои видове монокулярни инструменти или като една от чифт, за да образува плаващ знак в някои видове стереоскопи. *Вж.също: graticule.* 01/11/1975

retirement / repli An operation in which a force out of contact moves away from the enemy. 01/07/1983	**retirement / оттегляне** Операция, в която въоръжените подразделения, които не участват в боя, се оттеглят от врага. 01/07/1983
retrograde shipping / transports maritimes vers l'arriere Shipping used to return personnel, stores and equipment from a theatre of operations. 03/08/1998	**retrograde shipping / морски превози, извършвани при оттегляне** Превози, използвани за връщане обратно на личен състав, запаси и оборудване от театъра на операциите. 03/08/1998
return load / chargement de retour Personnel and/or cargo to be transported by a returning carrier. MCLSB, 2018.12.06	**return load / обратен товар** Личен състав и/или товар, който трябва да се транспортира от завръщащо се превозно средство. 2018.12.06
reverse slope / contre-pente Any slope which descends away from the enemy. 01/11/1968	**reverse slope / обратен наклон** Всеки наклон, който се спуска в посока обратна на противника. 01/11/1968
right (or left) / droite (ou gauche) - gauche (ou droite) *Preferred term: left (or right*). 01/11/1968	**right (or left) / надясно (или наляво)** *Предпочитан термин: left (or right).* 01/11/1968
riding-off / dégagement The manoeuvre of an escort ship to interpose itself between an escorted unit or units and an opposing force to cause the latter to turn away. 01/10/2001	**riding-off /изтласкване** Маневрата на ескортиращ кораб за заставане между ескортираната бойна единица или бойните единици и противостоящата сила, за да отблъсне последната. 01/10/2001
riot control agent / agent antiémeute A chemical not listed in a schedule of the Chemical Weapons Convention, that can rapidly produce in humans sensory irritation or disabling physical effects that disappear shortly after termination of exposure. 25/06/2014	**riot control agent / вещество, използвано при контрол на масови безредици** Химическо вещество, което не е включено в приложенията на „Конвенция за химическо оръжие", което е в състояние бързо да предизвика у хората сетивни дразнещи или други физиологични ефекти, които отминават скоро след прекратяване на контакта с него. 29/09/2016
riot control means / moyens anti-émeute Non-lethal means used to deter, prevent, contain or suppress riots and other violent civil disorders. 17/01/2005	**riot control means / средства за контрол на безредици** Несмъртоносни средства, използвани за определяне, превенция, възпиране или потушаване на безредици и други стихийни граждански безредици. 17/01/2005
ripe / receptive In mine warfare, a word once used to mean "armed". *Related term: armed min*e. 01/12/1976	**ripe / приведена в бойна готовност** При бойното използване на мини, дума, която се е използвала със значението на "заредена". *Вж.също: armed mine.* 01/12/1976

rising mine / mine a flotteur largable In naval mine warfare, a mine having positive buoyancy which is released from a sinker by a ship influence or by a timing device. The mine may fire by contact, hydrostatic pressure or other means. *Related term: mine*. 01/12/1976	**rising mine / издигаща се мина** При бойното използване на морски мини, мина, притежаваща положителна плавучест, която се освобождава от тежест (котва) под въздействието на кораб или чрез брояч. Мината може да се взриви при контакт, изменение на хидростатичното налягане или по друг начин. Вж.също: mine. 01/12/1976
risk / risque In capability development, the extent to which uncertainties and potential events might have an impact on achievement of objectives. 2018.02.16	**risk – риск** При развитие на способностите, степента, до която несигурността и възможните събития могат да окажат въздействие върху постигането на целите. 26.02.2019
risk management / gestion des risques RM The process of identifying, assessing, and controlling risk arising from operational factors, and making informed decisions that balance risk cost with mission benefits. 31/08/2012	**risk management / управление на риска** Процесът на установяване, оценяване и контролиране на риска, произтичащ от оперативни фактори и вземането на информирани решения, които балансират поемания риск с потенциалните ползи от изпълнение на мисията. 16/05/2013
road block / barrage routier A barrier or obstacle (usually covered by fire) used to block, or limit the movement of, hostile vehicles along a route. 01/11/1968	**road block / пътна преграда** Бариера или препятствие (обикновено прикривано с огън), които се използват за преграждане или ограничаване на движението на вражеските превозни средства по определен маршрут. 01/11/1968
road clearance time / duree d'encombrement The total time a column requires to travel over and clear a section of the road. 01/07/1970	**road clearance time / време на преминаване на колона през участък от маршрута** Общото време, необходимо на една колона да премине и да освободи отсечка от пътя. 01/07/1970
road hazard sign / signal de danger routier A sign used to indicate traffic hazards. Military hazard signs should be used in a communications zone area only in accordance with existing agreements with national authorities. 01/12/1966	**road hazard sign / знак за опасност по пътя** Знак, който се използва за обозначаване на опасностите по пътя. Военните знаци за опасност трябва да се използват в зоната на комуникации само в съответствие със съществуващите споразумения с националните власти. 01/12/1966

road space / longueur de colonne The length of roadway allocated to, and/or actually occupied by, a column on a route, expressed in miles or kilometres. *Related term: column length*. 01/11/1968	**road space / дълбочина на колоната (при придвижване)** Дължината на пътя по маршрута, определен за една колона и/или зает от нея, изразена в мили или километри. *Вж.също: column length*. 01/11/1968
roamer / rapporteur de coordonnees Grids constructed to common map scales used for determination of map coordinates. 01/08/1973	**roamer / мащабна координатна мрежа** Решетки към скалата на обикновената карта за определяне на координатите. 01/08/1973
rocket / roquette A self-propelled vehicle whose trajectory can possibly be controlled in the final phase of its trajectory, but neither during the initial phase, nor during the ballistic trajectory. 2020-05-25	
role number / numero caracteristique In the medical field, the classification of treatment facilities according to their different capabilities. 01/07/1985	**role number / роля** В медицинската област, класификацията на лечебните заведения според различните им медицински способности. 20/11/2017
roll / 1.roulis; 2.inclinaison laterale 1. The rotation of an aircraft or ship about its longitudinal axis. 2. In air photography, the camera rotation about the longitudinal axis of the aircraft. *Commonly called: tilt. Related term: tilt angle*. 01/07/1972	**roll / завъртане около надлъжната ос; въртене на камерата около надлъжната ос на самолет** 1. Въртенето на самолет или кораб около надлъжната си ос. 2.Във въздушната фотография, въртенето на камерата около надлъжната ос на летателния апарат. *Обикновено се нарича: tilt. Вж.също: tilt angle.* 01/07/1972
roller conveyor / chemin de roulement A material handling aid containing rollers over which cargo is moved. 01/09/1969	**roller conveyor / ролков конвейер** Средство за товарообработка съставен от помощни ролки, по които се мести товара. 01/09/1969
romper / licheur A ship which has moved more than 10 nautical miles ahead of its convoy, and is unable to rejoin it. *Related term: straggle*r. 01/03/1979	**romper / отделен от конвоя кораб** Кораб, който се е придвижил на повече от 10 морски мили напред от конвоя си и не може да се присъедини обратно към него. *Вж.също: staggler*. 01/03/1979
rotational post / poste tournant ROT post (admitted) An international military post in a peacetime establishment, that specified nations have agreed to fill on a rotational basis. Note: Rotational posts are included in the international manpower ceiling. 18/02/2015	**rotational post / длъжност на ротационен принцип** Международна военна длъжност от мирновременното щатно-длъжностно разписание, която определени държави са се договорили да заемат на ротационен принцип. Забележка: Длъжностите, които се заемат на ротационен принцип, са включени в лимита на числеността на международния личен състав. 07/07/2016

rotor governing mode / controle automatique de la vitesse de rotor A control mode in which helicopter rotor speed is maintained automatically. 01/01/1973	**rotor governing mode / регулатор на оборотите на винта** Контролен режим на работа, при който скоростта на носещия винт (ротора) на вертолета се поддържа автоматично. 01/01/1973
roundout / arrondi *Preferred term: flare.* 01/02/1974	**roundout / сигнална ракета** *Предпочитан термин: flare*. 01/02/1974
rounds complete / tir termine In artillery and naval fire support, the procedural term used to indicate that all the rounds ordered at "fire for effect" have been fired. *Related term: shot.* 16/07/1996	**rounds complete / количество изстрели** В артилерийската и военноморската огнева поддръжка, процедурен термин, чрез който се отбелязва, че стрелба за поразяване е била извършена. *Вж.също: shot.* 16/07/1996
route / itineraire The prescribed coarse to be traveled from a specific point of origin to a specific destination. *Related term: axial route; connecting route; controlled route; despatch route; diversion; double flow route; lateral route; limited access route; main supply route; open route; reserved route; route classification; single flow route; supervised route.* 01/11/1968	**route / маршрут** Назначено направление за придвижване от определена начална точка до определено местоназначение*. Вж.също: axial route; connecting route; controlled route; despatch route; diversion; double flow route; lateral route; limited access route; main supply route; open route; reserved route; route classification; single flow route; supervised route.* 26/02/2015
route capacity / capacite d'itiniraire The maximum traffic flow of vehicles one direction at the most restricted point on the route. *Related term: railway line capacity*. 01/10/1980	**route capacity / капацитет на маршрута** Максималния товарен поток от превозните средства в една посока в най-ограниченото място на маршрута. *Вж.също: railway line capacity.* 01/10/1980
route classification / classification d'un itineraire Classification assigned to a route using factors 0.. minimum width, worst route type, least bridge, raft or culvert military load classification, and obstructions to traffic flow. *Related term: military load classification; route*. 01/04/1971	**route classification / класификация на маршрутите** Класификация, определена за един маршрут, използвайки фактор 0.. за класификация за военни товари по минимална ширина, най-лошия маршрут, най-малкия мост, сал или канал и препятствия по трасето. *Вж.също: military load classification; route.* 01/04/1971

route clearance / dépollution le long d'itinéraire The detection and, if found, the confirmation, identification, marking and neutralization, destruction or removal of explosive ordnance and non-explosive obstacles threatening a defined route to allow a military operation to continue with reduced risk. MCLSB, 2018.12.06	
route lanes / rateau de routes A series of parallel tracks for the routing of independently sailed ships. 01/06/1978	**route lanes / маршрутни зони** Серии паралелни пътища маршрутизирани на независимо плаващи един от друг кораби. 01/06/1978
route reconnaissance / reconnaissance d'itiniraire Reconnaissance along a specific line of communications, such as road, railway or waterway, to provide new or updated information on route conditions and activities along the route. 01/12/1979	**route reconnaissance / разузнаване на маршрут** Разузнаване по определена линия на комуникации, като път, жп линия или воден път за обезпечаване на нова и осъвременена информация за условията на маршрута и мероприятията по него. 01/12/1979
row marker / repere d'extremite de rangee In land mine warfare, a natural, artificial, or specially installed marker, located at the start or finish of a mine row where mines are laid by individual rows. *Related term: marker.* 01/11/1994	**row marker / маркер на редицата** При бойното използване на мини на сушата, натурален, изкуствен или специално поставен маркер, разположен в началото или края на редицата от мини, където мините са поставени в отделни редици. *Вж.също: marker.* 01/11/1994
rules of engagement / regles d'engagement Directives issued by competent military authority which specify the circumstances and limitations under which forces will initiate and/or continue combat engagement with other forces encountered. 01/01/1973	**rules of engagement / правила за поведение** Директиви, издадени от компетентни военни власти, уточняващи обстоятелствата и ограниченията, при които войските започват и/или продължават бойните действия с други войски. 01/01/1973
rules of engagement profile / profil de règles d'engagement A list of rules of engagement selected for a force assigned to a particular role or operation within defined time and space boundaries. 01/10/2001	**rules of engagement profile /профил на правила за поведение** Списък с правилата за поведение на въоръжена сила, на която е възложена определена роля или операция, в определени времеви и пространствени граници. 01/10/2001

run / 1. passage de prise de vues; 2. passage 1. That part of a flight of one reconnaissance aircraft during which sensor imagery is taken. 2. The transit of a sweeper-sweep combination or of a minehunter operating its equipment through a lap. This term may also be applied to a transit of any formation of sweepers. 01/08/1982	**run / събиране на изображения от датчиците; преминаване** 1. Тази част от полета на разузнавателния самолет, по време на която се събират изображения от датчиците. 2. Преминаването на миночистач-трал или минен ловец, който използва оборудването си. Този термин може да се приложи и към преминаването на каквото и да е формирование от миночистачи. 01/08/1982
running fix / point par transport de lieux geometriques The Intersection of TWO or more position lines, not obtained simultaneously adjusted to a common time. 01/05/1974	**running fix / определяне на мястото по способа крюйс-пеленг** Пресичането на две или повече линии на местоположението, което не се получава едновременно, коригирано към едно и също време. 01/05/1974
run-up area / zone de point fixe A zone within the manoeuvring area reserved for testing aircraft engines prior to take-off. 01/07/1972	**run-up area / площадка за изпитване на двигателите преди излитане** Зона в полето за маневри, която служи за изпитване на двигателите на самолета преди излитане. 01/07/1972
runway / piste A defined rectangular area on an aerodrome. Prepared for the landing and take-off run of aircraft along its length. 01/12 /1976	**runway / писта** Определена правоъгълна зона на летището, подготвена за кацане и излитане на летателни апарати по дължината й. 01/12/1976
runway visual range / portee visuelle de piste RVR [ICAO, 2019] The maximum distance in the direction of take-off or landing at which the runway, or specified lights or markers delineating it, can be seen from a position above a specified point on its centre line at a height corresponding to the average eye level of pilots at touchdown. 2020-11-09	
rupture zone / zone de rupture The region immediately adjacent to the crater boundary in which the stresses produced by the explosion have exceeded the ultimate strength of the medium. It is characterized by the appearance of numerous radial cracks of various sizes. *Related term: plastic zone*. 01/09/1969	**rupture zone / зона на разрив на почвата** Областта, намираща се непосредствено до границата на кратера, който се образува, когато ударът при експлозията надвиши крайната сила на средата. Характеризира се с появяването на многобройни радиални пропуквания с различна големина. *Вж.също: plastic zone*. 01/09/1969

S

sabot / sabot Lightweight carrier in which a subcalibre projectile is centred to permit firing the projectile in the larger calibre weapon. The carrier fills the bore of the weapon from which the projectile is fired; it is normally discarded a short distance from the muzzle. 01/06/1961	**sabot / (подкалибрен) снаряд с подставка** Лекотоварен носач, в който подкалибреният снаряд е центриран, за да може да се изстреля снаряда от оръжието с по-голям калибър. Носачът пълни ствола на оръжието, от който се изстрелва снаряда; обикновено се изхвърля на малко разстояние от дулото. 01/06/1961
safe anchorage / mouillage sur An anchorage considered safe from enemy attack to which merchant ships may be ordered to proceed when the shipping movement policy is implemented. *Related term: refuge area.* 01/06/1978	**safe anchorage / безопасна котвена стоянка** Котвена стоянка, която се счита за защитена от атаки и на която може да застават търговски кораби, съгласно приетите процедури. *Вж.също: refuge area*.01/06/1978
safe and secure environment / environnement sur et securise SASE [AJP-3.4.5] The surroundings and conditions that are sufficiently protective for long-term security and stability to develop and where the population is served by a functional, legitimate, self-sustaining and resilient government. [derived from: MC 0668]. 2020-05-13	
safe area / zone de sécurité In peace support operations, a secure area in which NATO or NATO-led forces protect designated persons and/or propert*y. Related term: secure area.* 29/05/2002	**safe area /обезопасена зона** В мироопазващите операции, обезопасена зона, в която НАТО или водените от НАТО сили, защитават определени хора и/или собственост. *Вж.също: secure area.* 29/05/2002
safe burst height / hauteur d'eclatement de securite The height of burst at or above which the level of fallout, or damage to ground installations is at a predetermined level acceptable to the military commander. *Related term: height of burst*. 01/05/1963	**safe burst height / безопасна височина на взрива** Височината на взрива, на която или над която валежите от радиационни частици или щетите на наземните инсталации са на определено ниво, приемливо за военния командир.*Вж.също: height of burst.* 01/05/1963

safe current / intensite d'autoprotection In naval mine warfare, the maximum current that can be supplied to a sweep in a given waveform and pulse cycle which does not produce a danger area with respect to the mines being swept for. 01/08/1976	**safe current / безопасен ток** При бойното използване на морски мини, максималният ток, който може да бъде подаден на трала в дадена форма на вълна и импулсен цикъл, който не произвежда опасна зона по отношение на мините за тралене. 01/08/1976
safe depth / profondeur de securite In naval mine warfare, the shallowest depth of water in which a ship will not actuate a bottom mine of the type under consideration. Safe depth is usually quoted for conditions of ship upright, calm sea and a given speed. 01/12/1976	**safe depth / безопасна дълбочина** При бойното използване на морски мини, най-малката дълбочина, на която корабът няма да активира мините на дъното. Безопасната дълбочина обикновено се цитира за изправен кораб, при спокойно море и зададена скорост. 01/12/1976
safe distance / distance de securite In naval mine warfare, the horizontal range from the edge of the explosion damage area to the centre of the sweeper. 01/11/1975	**safe distance / безопасно разстояние** При бойното използване на морски мини: хоризонталното разстояние от края на зоната на поражение от взрива до центъра на трала. 01/11/1975
safe separation distance / distance de securite au largage The minimum distance between the delivery system and the weapon beyond which the hazards associated with functioning (detonation) are acceptable. 01/03/1981	**safe separation distance / безопасна дистанция** Минималното разстояние от средството за доставка на оръжието и оръжието, извън което са приемливи опасностите, свързани с детонацията. 01/03/1981
safe speed / vitesse de securite In naval mine warfare, the speed at which a particular ship can proceed without actuating a given influence mine. at the depth under consideration, within the damage area. 01/11/1975	**safe speed / безопасна скорост** При бойното използване на морски мини, скоростта, при която определен кораб може да продължи без да активира дадена контактна мина на разглежданата дълбочина в зоната на поражение. 01/11/1975
safe state / état de sécurité The state in which a mine cannot function and in which it is safe to handle and transport. 09/05/2000	**safe state /безопасен момент** Моментът, в който мината не функционира и нейното третиране и транспортиране е безопасно. 09/05/2000

safety and arming mechanism / mecanisme de securite et d'armement A dual function device which prevents the unintended actuation of a main charge or propulsion unit prior to arming but allows activation thereafter upon receipt of the appropriate stimuli. 01/11/1994	**safety and arming mechanism / предпазно-задействаш механизъм** Уред с двойна функция, който предотвратява нежеланото активиране на основния заряд или на задвижващия механизъм преди зареждане, но позволява след това активиране при получаване на подходящ стимул. 01/11/1994
safety angle / angle de securite *Preferred term: angle of safety*. 01/11/`1968	**safety angle / ъгъл на безопасността** *Предпочитан термин: angle of safety.* 01/11/1968
safety-critical avionics / avionique essentielle a la securite Avionics in which failure to function as expected in a safe manner could result in death or serious injury. MCASB, 2019.02.01	**safety-critical avionics / авионика от съществено значение за безопасността** Авионика, която ако не функционира по безопасен начин, може да доведе до смърт или сериозно нараняване. 21.01.2021
safety-critical system / système critique sur le plan de la sécurité A system in which a failure or malfunction may cause a direct hazard to persons, the environment and/or materiel. 09/05/2000	**safety-critical system /предохранителна критична система** Система, при която провал или повреда могат да доведат до директни щети на хора, околна среда и/или материални средства. 09/05/2000
safety device / dispositif de securite A device which prevents unintentional functioning. 01/11/1994	**safety device / предпазно устройство** Устройство, което предотвратява непреднамерено функциониране. 01/11/1994
safety distance / distance de securite In road transport, the distance between vehicles travelling in column specified by the command in light of safety requirements. 01/09/1969	**safety distance / безопасна дистанция** В пътния транспорт, дистанцията между превозните средства, които пътуват в колона, уточнена от командването според изискванията за безопасност. 01/09/1969
safety fuze / mèche lente The pyrotechnics contained in a flexible and weatherproof sheath burning at a constant rate, used to transmit a flame to the detonator with a predetermined delay. AC/326, 2018.04.19	**safety fuze / огнепроводен шнур** Пиротехническа смес, поставена в гъвкава и устойчива на атмосферни влияния обвивка, горяща с определена скорост, която се използва за предаване на огъня до детонатора с предварително определено закъснение. 18.02.2020
safety height / altitude de securite – altitude minimale de securite *Preferred term: minimum safe altitude*. 01/04/1971	**safety height / безопасна височина** *Предпочитан термин: minimum safe altitude*. 01/04/1971

safety lane / chenal de securite Specified sea lane designated for use in transit by submarine and surface ships to prevent attack by friendly forces. 01/05/1963	**safety lane / безопасен фарватер** Специален фарватер, предназначен за преминаване на подводници и надводни кораби, за да се предпазват от атаките на приятелски сили. 01/05/1963
safety line / marquage de securite In land mine warfare, demarcation line for trip wire or wire-actuated mines in a minefield. It serves to protect the laying personnel. After the minefield is laid this line is neither marked on the ground nor plotted on the minefield record. 01/12/1977	**safety line / линия за сигурност** При бойното използване на мини на сушата, разделителна линия за означаване границите на минно поле, което се устройва с противопехотни мини поставени с взриватели на опън. Служи за защита на хората, които поставят мините. След като е приключено минното поле, този кабел нито се маркира на земята, нито се включва в отчетната карта на минното поле. 01/12/1977
safety pin / goupille de securite *Preferred term: arming pin.* 01/07/1980	**safety pin / предохранителен щифт** *Предпочитан термин: arming pin*. 01/07/1980
safety wire / fil de securite A cable, wire or lanyard attached to the aircraft and routed to an expendable aircraft store to prevent arming initiation prior to store release. *Related term: arming wire.* 01/07/1993	**safety wire / предохранителен кабел** Кабел, жица или шнур, прикрепен към ЛА и потребимия самолетен товар, за да се предотврати взвеждането преди освобождаването на товара. *Вж.също: armong wire.* 01/07/1993
safety zone / zone de securite An area (land, sea or air) reserved for non-combat operations of friendly aircraft, surface ships, submarines or ground forces. 01/03/1981	**safety zone / безопасна зона** Зона (земна, морска или въздушна), запазена за невоенни операции на своите самолети, кораби, подводници или сухопътни сили. 01/03/1981
safe working load / charge maximum pratique In sea operations, the maximum load that can be safely applied to a fitting, and normally shown on a label plate adjacent to the fitting. *Related term: static test load*. 01/03/1981	**safe working load / пределно допустимо работно натоварване** В морските операции, максималното натоварване, което може безопасно да бъде приложено към апаратурата и обикновено е показано на етикета, прикрепен към нея. *Вж.също: static test load*. 01/03/1981
salvage[1] / materiel recuperet1. Damaged, discarded, condemned or abandoned Allied or enemy materiel including ships, craft or floating equipment which is recovered for reuse. 01/07/88	**salvage[1] /повредено имущество; спасено имущество на бойното поле** Повредена, свалена от въоръжение, бракувана или изоставена съюзническа или противникова техника включително кораби, летателни апарати или друго оборудване, подходящо за повторна употреба. 01/07/88

salvage[2] / recuperer The saving or recovering of materials contained in damaged, discarded, condemned or abandoned allied or enemy equipment for reuse. 25/09/1998	**salvage[2] /повредено имущество; спасено имущество на бойното поле** Спасяването или възстановяването на технически средства, съдържащи се в повредено, свалено от въоръжение, бракувано или изоставено съюзно или противникова оборудване за повторна употреба. 25/09/1998
salvage[3] / récupérer In battlefield maintenance, to remove assemblies, sub-assemblies or components from a irreparable item of equipment for reuse. MCLSB, 2018.12.06	
salvage procedure[1] / procedure de renflouage The recovery, evacuation, and reclamation of damaged, discarded, condemned, or abandoned allied or enemy materiel. ships, craft. and floating equipment for reuse, repair, refabrication, or scrapping. *Related terms: recovery; salvage.*	**salvage procedure[1] / спасяване на имущество** Откриването, евакуирането и възстановяването на повредена, свалена от въоръжение, бракувана или изоставена съюзническа или вражеска техника, кораби, летателни апарати или друго оборудване, подходящо за повторна употреба, поправка, повторно строене или отпадъци. Вж.също: recovery; salvage.
salvage procedure[2] / deblaiement et renflouage Naval salvage operations include harbour and channel clearance, diving, hazardous towing and rescue tug services and the recovery of materiel, ships, craft, and floating equipment sunk offshore or elsewhere stranded. 01/12/1974	**salvage procedure[2] / изваждане на потънали плавателни съдове** Военноморски операции за изваждане на потънали плавателни съдове, включват почистването на пристанища, канали, водолазни и буксирни услуги. Спасяване на имущество е възстановяването на технически средства, кораби и друго оборудване, потънало в открито море или заседнало някъде другаде. 01/12/1974
S-bend distortion / distorsion en S *Preferred term: S-curve distorsion*. 01/01/1980	**S-bend distortion / S-образно изкривяване** *Предпочитан термин: S-curve distortion.* 01/01/1980
scale / echelle – echelle numerique The ratio or fraction between the distance on a map, chart, or photograph and the corresponding distance on the surface of the earth. *Synonyms: numerical scale; representative fraction. Related terms: bar scale; conversion scale; graphic scale; photographic scale; principal scale*. 01/08/1973	**scale / мащаб** Съотношението между разстоянието на карта, схема или снимка и съответстващото разстояние на повърхността на земята. *Синоним: numerical scale; representative fraction. Вж.също: bar scale; conversion scale; graphic scale; photographic scale; principal scale.* 01/08/1973

scale of an exercise / ampleur d'un d'exercice The size of an exercise in terms of resources required or allocated. It may be categorized as large, medium or small, viewed in the context of NATO as a whole. *Related term: extent of a military exercise*. 01/11/1985	**scale of an exercise / мащаб на учение** Размерът на едно учение от гледна точка на необходимите или отпуснатите за него ресурси. Разгледано в контекста на НАТО като цяло, може да бъде категоризирано като голямо, средно или малко. *Вж.също: extent of a military exercise.* 01/11/1985
scaling law / loi des distances A mathematical relationship which permits the effects of a nuclear explosion of given energy yield to be determined as a function of distance from the explosion (or from ground zero) provided the corresponding effect is known as a function of distance for a reference explosion, e.g., of l-kiloton energy yield. 01/11/1968	**scaling law / закон за определяне на поразяващите фактори от ядрен взрив** Математическо отношение, което позволява ефектите от ядрената експлозия с дадена енергия да се определят като функция на разстоянието от експлозията (или от земната нула), ако съответният ефект е известен като функция на разстоянието за отправната експлозия, например, с енергия 1 килотон. 01/11/1968
scan / balayage In electromagnetic or acoustic search, one complete rotation of the antenna. It may determine a time base. 01/04/1971	**scan / сканиране** При електромагнитно или акустично търсене, едно пълно завъртане на антената. Може да определя временната база. 01/04/1971
scan rate / frequence de balayage The rate at which individual scans are recorded. 01/01/1980	**scan rate / честота на сканиране** Скоростта, с която се записват отделните сканирания. 01/01/1980
scatterable mine / mine dispersable l'horaire In land mine warfare, a mine laid without regard to classical pattern and which is designed to be delivered by aircraft, artillery, missile, ground dispenser or by hand. Once laid, it normally has a limited life. *Related terms: mine; remotely delivered mine.* 01/10/2001	**scatterable mine / мина за (дистанционно) миниране** При бойното използване на мини на сушата, мина, която е поставена без определена схема и която е конструирана така, че да се доставя с авиация, артилерия, ракета, минопоставящо устройство или ръчно. Веднъж поставена тя има ограничен "живот". *Вж.също: mine; remotedly delivered mine.* 01/10/2001
scene of action commander / commandant de la zone de contact In antisubmarine warfare, the commander at the scene of contact. He is usually in a ship, or may be in a fixed wing aircraft, helicopter, or submarine. 01/09/1969	**scene of action commander / командир на подразделението в района на бойните действия** В противоподводната война, командирът в района на бойните действия. Обикновено той е на кораба или може да бъде в самолет (ЛА с неподвижни крила), вертолет или подводница. 01/09/1969

schedule of targets / programme de tir a l'horaire In artillery and naval gun-fire support, individual targets, groups or series of targets to be fired on, in a definite sequence according to a definite programme. 01/10/1978	**schedule of targets / план с цели** В артилерийската и военноморската огнева поддръжка, индивидуални цели, групи или серии от цели, по които трябва да се стреля в определена последователност според дадена програма. 01/10/1978
scheduled fire / tir sur horaire A type of prearranged fire executed at a predetermined time. 01/08/1974	**scheduled fire / планиран огън** Вид предварително планиран огън, който се води в точно зададено време. 01/08/1974
scheduled speed / vitesse type The planned sustained speed of a convoy through the water which determines the speed classification of that convoy. *Related terms: convoy speed; critical speed; declared speed; speed.* 01/06/1978	**schedulded speed / планирана скорост** Планираната поддържана скорост на конвоя по вода, която определя класифицирането на този конвой според скоростта. *Вж.също: convoy speed; critical speed; declared speed; speed.* 01/06/1978
scheduled target / tir a l'horaire - objectif a battre a l'horaire In artillery and naval gun-fire support, a planned target on which fire is to be delivered at a specific time. 01/08/1976	**scheduled target / планирана цел** В артилерийската и военноморската огнева поддръжка, планирана цел, по която се стреля в зададено време. 01/08/1976
scheme of manoeuvre / plan de manoeuvre The central expression of the commander's concept of operations, describing how arrayed forces will accomplish his intent and governing the design of supporting plans or annexes. MCLSB, 2018.12.06	**scheme of manoeuvre / схема на маньовър** Основния израз на концепцията на командира за операцията, описващ как построението (бойния ред) на силите (формированията) ще изпълнят намерението му и определящ прилагането на поддържащите планове и/или анексите. 21.01.2021
scheduled wave / vague a l'horaire *Preferred term: wave*. 01/11/1968	**scheduled wave / планирана вълна** *Предпочитан термин: wave*. 01/11/1968
scramble / decollage immediat An order directing take-off of aircraft as quickly as possible, usually followed by mission instructions. 01/12/1974	**scramble / излитане по тревога** Команда за излитане на самолета колкото се може по-бързо, след която обикновено следват инструкции за мисията. 01/12/1974
screen[1] / protection An arrangement of ships, aircraft and/or submarines to protect a main body or convoy. *Related term: screen coordinator.*	**screen[1] / охрана** Подреждане на кораби, самолети или подводници за защита на основно тяло или конвой. *Вж.също: screen coordinator.* 01/03/1981

screen[2] / ecran-rideau In surveillance, camouflage and concealment, any natural or artificial material, opaque to surveillance sensor(s), interposed between the sensor(s), and the object to be camouflaged or concealed. *Related term: concealment* 01/03/1981	**screen[2] / екран** В разузнаването, камуфлаж и маскировка, всеки естествен или изкуствен материал, непроницаем за разузнавателните датчици, поставен между датчиците и предмета, който трябва да се прикрие. *Вж.също: concealment*. 01/03/1981
screen[3] / ecran A security element whose primary task is to observe, identify and report information, and which only fights in self-protection. *Related term: flank- guard; guard*. 01/03/1981	**screen[3] / подразделение от охраната** Подразделение от охраната, чиято основна задача е да наблюдава, опознава и докладва информация и което участва в бой само при самозащита. *Вж.също: flank-guard; guard.* 01/03/1981
screen coordinator / coordinnateur d'ecran In naval usage, an officer appointed by the officer in tactical command to exercise specific command functions relating to the screen. *Related term: screen*. 01/12/1976	**screen coordinator / координатор на охраната** Във ВМС, офицер, който е назначен от офицер от тактическото командване, за да упражнява определени командни функции, отнасящи се до охраната. Вж.също: *screen*. 01/12/1976
S-curve distortion / distorsion en S The distortion in the image produced by a scanning sensor which results from the forward displacement of the sensor during the time of lateral scan. *Synonym: S-bend distortion.* 01/01/1980	**S-curve distortion / S-образно изкривяване** Изкривяването на образа от сканиращия датчик, което се получава от изместването на датчика напред по време на страничното сканиране. *Синоним: S-bend distortion*. 01/01/1980
sea control / contrôle de l'espace maritime The condition that exists when one has freedom of action within an area of the sea for one's own purposes for a period of time in the subsurface, surface and above water environments. *Related terms: command of the sea; sea denia*l. 13/12/1999	**sea control / контрол в морските пространства** Състояние, при което субектът има свободата на действие под, на и над повърхността на водата за собствени цели в определен район от морето, за определен период от време. *Вж.също: command of the sea; sea denial.* 13/12/1999
sea denial / interdiction de l'espace maritime Preventing an adversary from controlling a maritime area without being able to control that area oneself. *Related terms: command of the sea; sea control.* 13/12/1999	**sea denial /отказване на морско пространство** Превенция на противника да контролира морска зона при липса на възможност да бъде контролирана от собствените сили. *Вж.също: command of the sea; sea control.* 13/12/1999

sea echelon / echelon maritime A portion of the assault shipping which withdraws from, or remains out of, the transport area during an amphibious landing and operates in designated areas to seaward in an on-call or unscheduled status. 01/05/1963	**sea echelon / морски ешелон** Част от транспортно-десантни средства, която се оттегля от или остава извън транспортната зона по време на акостирането на сушата и работи в определени райони като морска охрана на повикване или по непредвидена програма. 01/05/1963
sealed cabin / cabine etanche The occupied space of an aircraft characterized by walls which do not allow any gaseous exchange between the ambient atmosphere and the inside atmosphere and containing its own ways of regenerating the inside atmosphere. 01/11/1968	**sealed cabin / херметична кабина** Заето място в летателния апарат, което се характеризира със стени, непозволяващи да има какъвто и да е бил газообмен между заобикалящата и вътрешната атмосфера и което по собствен начин регенерира вътрешната си атмосфера. 01/11/1968
search and rescue / recherche et sauvetage The use of aircraft, surface craft, submarines, specialized rescue teams and equipment to search for and rescue personnel in distress on land or at sea. *Related term: combat search and rescue.* 01/10/2003	**search and rescue / търсене и спасяване** Използването на летателни апарати, кораби, подводници, специализирани спасителни екипи и оборудване за търсене и спасяване на личния състав в беда, на сушата или по море. *Вж.също: combat search and rescue.* 01/10/2003
searched channel / chenal explore In naval mine warfare, the whole or part of a route or a path which has been searched, swept or hunted, the width of the channel being specified. 01/11/1975	**searched channel / протралена полоса** При бойното използване на морски мини, целият маршрут или част от него, или прохода, който е претърсен или трален, като се уточнява ширината на канала. 01/11/1975
searching fire / tir de recherche - tir sur hausses echelonnees Fire distributed in depth by successive changes in the elevation of the gun. *Related term: fire*. 01/05/1963	**searching fire / стрелба с (изкуствено) разсейване по далечина** Стрелба в далечина посредством последователни промени в наклона на оръдието. *Вж.също: fire.* 01/05/1963
search jammer / brouilleur chercheur *Preferred term: automatic search jammer*. 01/07/1972	**search jammer / предавател на смущения с търсещо устройство** *Предпочитан термин: automatic search jammer.* 01/07/1972
search mission / mission de recherche In air operations, an air reconnaissance by one or more aircraft dispatched to locate an object or objects known or suspected to be in a specific area. 01/11/1968	**search mission / търсене** Във въздушните операции, въздушно разузнаване, извършвано от един или повече летателни апарати, за определяне на местоположението на предмет/предмети, за които се знае или се предполага, че се намират в даден район. 01/11/1968

search sweeping / dragage d'exploration In naval mine warfare, the operation of sweeping a sample of route or area to determine whether poised mines are present. 01/12/1976	**search sweeping / контролно тралене** При бойното използване на морски мини, операцията по тралене на маршрут или район, за да се определи наличието на закрепени мини. 01/12/1976
sea skimmer / missile a trajectoire rasante A missile designed to transit at less than 50 feet (or 15 metres) above the surface of the sea. *Related term: guided missile*. 01/11/1975	**sea skimmer / морска ракета с пределно малка височина на летене над водната повърхност** Ракета, конструирана да лети на по-малко от 50 фута (15 метра) от морската повърхност. *Вж.също: guided missile*. 01/11/1975
sea surveillance / surveillance maritime The systematic observation of surface and sub-surface sea areas by all available and practicable means primarily for the purpose of locating, identifying and determining the movements of ships, submarines, and other vehicles, friendly and enemy, proceeding on or under the surface of the world's seas and oceans. *Related terms: sea surveillance system; surveillance*. 01/11/1968	**sea surveillance / наблюдение на морското пространство** Систематичното наблюдение на надводни и подводни пространства с всички налични средства с цел определяне наличието, местоположението, разпознаване и определяне движението на кораби, подводници и други приятелски или противникови съдове и обекти над и под повърхността на Световния океан. *Вж.също: sea surveillance system; surveillance.* 01/11/1968
sea surveillance system / systeme de surveillance maritime A system for collecting, reporting, correlating and presenting information supporting and derived from the task of sea surveillance. *Related term: sea surveillance*. 01/11/1968	**sea surveillance system / система за наблюдение на морското пространство** Система за събиране, докладване, взаимно съгласуване и представяне на информация от наблюдението на морското пространство. *Вж.също: sea surveillance*. 01/11/1968
secondary port / port secondaire A port with one or more berths, normally at quays, which can accommodate ocean-going ships for discharge. *Related term: port*. 01/11/1968	**secondary port / второстепенно пристанище** Пристанище с едно или повече кейови места, с възможност за посрещане на морски и презокеански кораби за разтоварване. *Вж.също: port.* 01/11/1968

secondary water terminal / terminus maritime secondaire A coastal area with no facility for placing deep draft ships alongside a wharf. Secondary water terminals are established on beaches that desirably are adjacent to rail lines and/or good coastal highways. At secondary water terminals, shipping is unloaded at anchorages located from one to five miles offshore, and the cargo and personnel unloaded are landed in the terminal area by ship-to-shore lighters. The scope of operation is so limited that it is not designated as a probable primary nuclear target. *Related term: water terminal.* 01/01/1965	**secondary water terminal / второстепенен воден терминал** Брегова зона без капацитет за приемане на дълбокогазещи кораби по кейовете. Спомагателните пристанища са изградени на брегове, които е желателно да са близо до жп линии и/или добри крайбрежни магистрали. В спомагателните пристанища корабите се разтоварват на места за закотвяне, разположени на една до пет мили от брега, като товарът и личният състав се докарват в пристанището на помощни кораби (лихтери). Обхватът на операцията е толкова ограничен, че тя не се счита за обект на вероятна ядрена атака. *Вж.също: water terminal*. 01/01/1965
second strike capability / capacite de deuxieme frappe The ability to survive a first strike with sufficient resources to deliver an effective counterblow (generally associated with nuclear weapons). 01/04/1971	**second strike capability / способност за ответен удар** Способност за оцеляване с достатъчни ресурси след първия удар, за да може да се даде ефектен ответен удар (обикновено се свързва с ядрените оръжия). 01/04/1971
sector / secteur An area designated by boundaries within which a unit operates, and for which it is responsible. *Related terms: area of influence; zone of action.* 01/07/1985	**sector / сектор** Зона, определена от граници, в рамките на които действа дадено подразделение, което отговаря за нея. *Вж.също: area of influence; zone of action.* 01/07/1985
sector commander / commandant de secteur An officer responsible for the tactical control of air defence forces and the operations of facilities within a specified sector of an air defence area. 01/10/1978	**sector commander / командир на сектора** Офицер, който отговаря за тактическия контрол на противовъздушните сили и действието на оборудването в определен сектор от противовъздушната зона. 01/10/1978
sector controller / controleur de secteur An officer appointed to act on behalf of a sector commander in a sector operations centre. He is responsible for operational control of all active air defences in the sector area in coordination with those of adjacent sectors. In these tasks he is subject to overall direction by the group or command controller. 01/11/1968	**sector controller / диспечер на сектора** Офицер, който е назначен да действа от името на секторния командир в секторния оперативен център. Той отговаря за оперативния контрол на всички действащи сили и средства за ПВО в сектора, в координация със съседните сектори. При подобни задачи той е подчинен на командващия диспечер. 01/11/1968

sector of fire / secteur de tir A defined area which is required to be covered by the fire of individual or crew served weapons or the weapons of a unit. 01/04/1971	**sector of fire / сектор за обстрел** Определен район, който трябва да бъде покрит от огъня на индивидуално оръжие, от оръжие обслужвано от разчет или от цялото въоръжение на бойната част. 01/04/1971
sector scan / balayage sectorielle Scan in which the antenna oscillates through a selected angle. 13/2012/1999	**sector scan / сектор на сканиране** Сканиране, при което антената се колебае в рамките на определен ъгъл. 13/2012/1999
secure / s'assurer de To gain possession of a specified area, location or objective and prevent its use or destruction by a hostile entity. MCLSB, 2018.12.06	
secure area / zone protégée A designated location or area within which NATO or NATO-led forces accept a specified degree of responsibility for persons or property and may impose restrictions on movement. Note: the use of force may be authorized to establish and protect a secure area. *Related term: safe area.* 01/10/2001	**secure area /обезопасен район** Обозначено местонахождение или зона, в която НАТО или водените от НАТО сили приемат определена степен на отговорност за хората или собствеността и могат да наложат ограничения на движението. Забележка: използването на сила може да бъде използвано, за да се осигури и защити овладеният район. *Вж.също: safe area.* 01/10/2001
security[1] / sécurité[1] The condition achieved when designated information, materiel, personnel, activities and installations are protected against espionage, sabotage, subversion, terrorism and damage, as well as against loss or unauthorized disclosure. 26/08/2014	**security[1] /сигурност** Достигнатото състояние, при което определена информация, материални ресурси, личен състав, дейности и съоръжения са защитени от шпионаж, саботаж, подривна дейност и тероризъм, както и от загубване или неоторизирано разкритие. 07/07/2016
security[2] / sécurité[2] The measures necessary to ensure designated information, materiel, personnel, activities and installations are protected against espionage, sabotage, subversion, terrorism and damage, as well as against loss or unauthorized disclosure. 26/08/2014	**security[2] /мерки за сигурност** Мерките, необходими за осигуряване защитата на определена информация, материални ресурси, личен състав, дейности и съоръжения от шпионаж, саботаж, подривна дейност и тероризъм, нанасяне на щети, както и от загубване или неоторизирано разкритие. 07/07/2016

security certificate / certificat de sécurité A certificate issued by a competent national authority confirming that a person has been investigated and is eligible for access to classified material as stated in the certificate. *Synonym: certificate of security clearance.* 01/10/2003	**security certificate / сертификат за достъп до класифицирана информация** Сертификат, издаден от компетентен национален орган за удостоверяване, че лицето е проучено и притежава необходимите качества да бъде допуснато до класифицирани материали с посоченото в сертификата ниво на класификация. *Синоним: certificate of security clearance.* 01/10/2003
security classification / classification de securite A category or grade assigned to defence information on or material to indicate the degree of danger to NATO. / national security that would result from its unauthorized disclosure and the standard of protection required to guard against unauthorized disclosure. 01/11/1968	**security classification / гриф за сигурност** Категория или ниво на класификация за сигурност, определени и обозначени да защитават информация или материал, показвайки степента на заплаха за интересите на НАТО в случай на нерегламентиран достъп. 01/11/1968
security clearance / habilitation de securite An administrative determination by competent national authority that an individual is eligible, from a security standpoint, for access to classified information. 01/01/1973	**security clearance / разрешение за достъп до класифицирана информация** Административно установяване от компетентен национален орган, че лицето притежава необходимата надеждност, от гледна точка на сигурността, за достъп до класифицирана информация. 01/01/1973
security intelligence / renseignement de securite Intelligence on the identity, capabilities and intentions of hostile organizations or individuals who are or may be engaged in espionage, sabotage, subversion, terrorism and organized crime. 31/10/2013	**security intelligence/ разузнавателна информация относно сигурността** Разузнавателна информация за наличието, способностите и намеренията на вражески организации или лица, които са или могат да бъдат замесени в шпионаж, саботаж, подривна дейност, тероризъм или организирана престъпност. 07/07/2016
security operation / operation de securite SecOp **SECOP** (admitted) An operation undertaken by a commander to provide early and accurate warning of enemy operations, to provide the protected force with time and manoeuvre space within which to react to the enemy, as well as to develop the situation to allow the commander to effectively use the protected force. MCLSB, 2019.06.05	**security operation / операция по безопасност и сигурност** **SECOP** (допуска се) Операция, предприета от командира за осигуряване на ранно и точно предупреждение за противникови операции, с цел осигуряване на време и пространство за маньовър на защитените формирования, с което адекватно да реагират на действията на противника, както и да се създадат условия, които да позволят на командира ефективно да използва защитените сили. 21.01.2021

selective identification feature / capacité d'identification sélective SIF A special coding capability of transponders that allows the identification friend or foe system to distinguish between friends. *Related term: identification, friend or foe* 04/02/2011	**selective identification feature / функция за селективно опознаване** Способност на транспондерите за кодиране със специален код, която позволява на системата за опознаване "свой-чужд" да направи допълнително разграничение между приятелските сили. *Свързан термин: identification, friend or foe. 27/06/2012*
selective jamming / brouillage selectif *Preferred term: spot jamming*. 01/08/1973	**selective jamming / прицелни смущения** *Предпочитан термин: spot jamming*. 01/08/1973
selective loading / chargement selectif The arrangement and stowage of equipment and supplies aboard ship in a manner designed to facilitate issues to units. *Related terms: loading: selective unloading*. 01/07/1980	**selective loading / селективно натоварване** Организирането и натоварването на оборудване и доставки на кораб по такъв начин, че да се улесни издаването им на подразделенията. *Вж.също: loading; selective unloading*. 01/07/1980
selective unloading / dechargement selectif In an amphibious operation, the controlled unloading from assault shipping, and movement ashore, of specific items of cargo at the request of the landing force commander. *Related term: combat loading; loading: selective loading*. 01/07/1980	**selective unloading / селективно разтоварване** При военноморските операции, контролираното разтоварване от десантните кораби и придвижването до брега на специфични товари по заповед на командира на десанта. *Вж.също: combat loading; loading; selective loading.* 01/07/1980
self-deactivation / autodésactivation In land mine warfare, automatically rendering a mine inoperable and therefore safe to handle by the exhaustion of a component essential to the operation of the mine. Note: this process may be reversed by the replacement of the exhausted component, for example a battery. 01/10/2003	**self-deactivation / самодеактивация** При бойното използване на мини на сушата, процес на автоматичното привеждане на мината в неоперативно състояние, като по този начин тя става безопасна за боравене. Обикновено чрез изтощаването на компонент, който е важен за действието на мината. Забележка: Този процес може да протече в обратна посока чрез подменянето на изтощения компонент, напр. батерия. 01/10/2003
self-destroying fuze / fusee autodestructice A fuze designed to burst a projectile before the end of its flight. *Related term: fuze*. 01/11/1968	**self-destroying fuze / самоунищожаващ се взривател** Взривател, предназначен да взриви боеприпаса преди края на полета му. 18.02.2020

self-neutralization / autoneutralisation The rendering of a mine inoperable, but not necessarily safe to handle, by means of an automatically functioning mechanism incorporated into the mine. This process may be reversible. 01/10/2003	**self-neutralization / самонеутрализация** Процес на привеждането на мината в неоперативно състояние, но не е задължително да бъде безопасно за боравене, обикновено чрез автоматично функциониращ механизъм, вграден в мината. Процесът може да бъде обратим. 01/10/2003
self-protection depth / profondeur d'autoprotection The depth of water where the aggregate danger width relative to mines affected by a mine-sweeping technique is zero. Safe depth is a particular self-protection depth. 01/08/1976	**self-protection depth /самозапазваща се дълбочина** Дълбочината на водата, където съвкупната опасна ширина, свързана с мините, засягаща разминиращата техника е нула. Безопасната дълбочина на водата е определена самозапазваща се дълбочина. 01/08/1976
semi-active homing guidance / guidage semi-actif A system of homing distance wherein the receiver in the missile utilizes radiations from the target which has been illuminated by an outside source. *Related term: homing guidance.* 01/07/1972	**semi-active homing gui dance / полуактивно самонасочване** Система за самонасочване, където приемникът в ракетата използва излъчването от целта, която е осветена от външен източник. *Вж.също: homing guidance*. 01/07/1972
semi-fixed ammunition / munition a douille separee – munition semi-encartouchee Ammunition in which the cartridge case is not permanently attached to the projectile. *Related term: munition*. 01/11/1968	**semi-fixed ammunition / бойни припаси с разделно-гилзово зареждане** Бойни припаси, в които патронната гилза не е постоянно прикрепена към снаряда. *Вж.също: munition*. 01/11/1968
sending nation / pays envoyeur SN A nation deploying its forces, supplies and/or national components of multinational forces and requesting the use of host nation logistic and other support during transit through or employment on the host nation's territory. LCEG(S) 2017.12.06	**sending nation / изпращаща страна** Държава, изпращаща свои сили, ресурси и / или национални компоненти на многонационални сили и изискваща използването на логистична и друга поддръжка от страната домакин по време на преминаване или пребиваване на територията й. 26.04.2018
separate loading ammunition / munition a charge separee Ammunition in which the projectile and charge are loaded into a gun separately. *Related term: munition*. 01/11/1968	**separate loading ammunition / бойни припаси с разделно зареждане** Боен припас, в който снарядът и зарядът се зареждат в оръдието поотделно. *Вж.също: munition*. 01/11/1968

separation zone / zone de separation An area between two adjacent horizontal or vertical areas into which units are not to proceed unless certain safety measures can be fulfilled. 01/11/1975	**separation zone / разделителна зона** Зона между две съседни хоризонтални или вертикални зони, в която подразделенията не трябва да навлизат, освен ако не са предприети определени мерки за безопасност. 01/11/1975
sequence circuit / mise de feu a sequence In mine warfare, a circuit which requires actuation by a predetermined sequence of influences of predetermined magnitudes. 01/11/1975	**sequence circuit / схема на последователност** При бойното използване на мини, схема, която изисква активиране по предварително определена последователност на въздействие с предварително зададени стойности. 01/11/1975
sequenced ejection system / systeme d'ejection sequentielle *Preferred term: ejection systems*. 01/03/1981	**sequenced ejection system / последователна катапултна система** *Предпочитан термин: ejection systems*. 01/03/1981
series of targets / serie d'objectifs In artillery and naval gun-fire support, a number of targets and/or group(s) of targets planned to support a manoeuvre phase. A series of targets may be indicated by a nickname. 01/08/1976	**series of targets / група цели** В артилерийската и военноморската огнева поддръжка, брой цели и/или група(и) цели, планирани за поддръжка на маньовъра на войските. Групата цели може да се обозначава с кодово название. 01/08/1976
service environment, environnement d'exploitation All external conditions, whether natural or induced, to which items of materiel are likely to be subjected throughout their life cycle. 01/06/1989	**service environment / работна среда** Външни условия, природни или изкуствено предизвикани, на въздействието на които могат да бъдат подложени материалните средства по време на съществуването им. 01/06/1989
service mine / mine reelle A mine capable of a destructive explosion. 01/12/1976	**service mine / бойна мина** Мина, която е в състояние да произведе разрушителен взрив. 01/12/1976
servicing / entretien courant Cleaning. Lubrication. Replenishment, examination and minor repairs to keep equipment in operational condition. In some cases, servicing may include rearming. 01/11/1991	**servicing / обслужване** Почистване, смазване, попълване на запасите, преглеждане и малки ремонти, за да се поддържа оборудването в изправно състояние. В някои случаи обслужването може да включва и повторно снарядяване. 01/11/1991

severe damage / degat grave *Preferred term: nuclear damage*. 01/11/1975	**severe damage / сериозни поражения (пълно разрушаване)** *Предпочитан термин: nuclear damage*. 01/11/1975
severely threatened coastline / littoral gravement menace A coastline already specified within the NATO area which should be evacuated under threat of nuclear attack. *Related terms: dangerously exposed waters; evacuation of dangerously exposed waters*. 01/06/1978	**severely threatened coastline / силно застрашена брегова линия** Определена брегова линия в зоната на НАТО, която трябва да се евакуира при заплаха от ядрено нападение. *Вж.също: dangerously exposed waters; evacuation of dangerously exposed waters*. 01/06/1978
shaded relief / relief par ombres potties A cartographic technique that provides an apparent three-dimensional configuration of the terrain on maps and charts by the use of graded shadows that would be cast by high ground if light were shining from the northwest. Shaded relief is usually used in combination with contours. *Related term: hill shading*. 01/02/1974	**shaded relief / засенчен релеф** Картографска техника, която осигурява явна триизмерна конфигурация на терена върху карти и графики, като се използват градуирани сенки наклонени от северозапад. Засенченият релеф обикновено се използва в комбинация с контури. *Вж.също: hill shading*. 01/02/1974
shadow / avion suiveur *Preferred term: trailer aircraft*. 01/02/1974	**shadow / преследвач, затварящ строя летателен апарат ("сянка")** *Предпочитан термин: trailer aircraft.* 01/02/1974
shadower / navire suiveur A maritime unit observing and (not necessarily continuously) maintaining contact with an object; shadowing may be carried out either overtly or covertly. *Related terms: trailer aircraft; marker*. 01/02/1974	**shadower / преследвач** Морско подразделение, което наблюдава и (не задължително непрекъснато) поддържа контакт с обекта; преследването може да се извършва открито или тайно . *Вж.също: trailer aircraft; marker.* 01/02/1974
shadow factor / facteur d'ombre – tangente h A multiplication factor derived from the sun's declination, the latitude of the target and the time of photography, used in determining the heights of objects from shadow length. *Synonym: tangent altitude (tan alt).* 01/12/1974	**shadow factor / коефициент за сянката** Коефициент за умножаване, който се получава от деклинацията на слънцето, географската ширина на целта и времето на снимане и се използва при определяне на височините на предметите по дължината на сенките им. *Синоним: tangent altitude (tan alt)*. 01/12/1974

shallow fording capability / aptitude a franchir un gue peu profond The characteristic of a self-propelled gun or ground vehicle equipped with built-in waterproofing. with its wheels or tracks in contact with the ground, to negotiate a water obstacle without the use of a special waterproofing kit. *Related term: deep fording capability.* 01/08/1973	**shallow fording capability / способност за преминаване през плитък брод** Характеристика на самоходно оръдие или сухопътно превозно средство, снабдено с вградена водонепроницаемост, като колелата или веригите му контактуват със земята, за да преодолява водни препятствия без специално водоустойчиво оборудване. *Вж.също: deep fording capability.* 01/08/1973
shallow water / petits fonds Water having a depth between 10 metres and 200 metres. 14/10/2002.	**shallow water /плитка вода** Вода с дълбочина между 10 и 200 метра. 14/10/2002
shaped charge / charge formee A charge shaped so as to concentrate its explosive force in a particular direction. *Related term: charge[1]*. 01/06/1978	**shaped charge / фигурен заряд** Заряд, оформен така, че да концентрира експлозивната си сила в определена посока. *Вж.също: charge[1]*. 01/06/1978
shear link assembly / lien a casser A device designed to break at a specified mechanical load. 01/03/1981	**shear link assembly / установка с механично звено** Устройство, разработено да се счупи при определено механично натоварване. 01/03/1981
sheet explosive / explosif en feuille Plastic explosives provided in a sheet form. 01/01/1991	**sheet explosive / листово взривно вещество** Пластичен експлозив във форма на лист. 01/01/1991
shell (specify) / a obus A command or request indicating the type of projectile to be used. 01/03/1977	**shell (specify) / снаряд (уточнете)** Команда или изискване, която указва вида на снаряда, който да се използва. 01/03/1977
shelling report / compte rendu de bombardement Any report of enemy shelling containing information on calibre, direction, time, density and area shelled. 01/11/1968	**shelling report / доклад за артилерийски и минометен огън** Всеки доклад за противниковия артилерийски огън, който съдържа информация за калибъра, посоката, часа, интензивността и обстрелваната зона. 01/11/1968
shielding / ecran de protection 1. Material of suitable thickness and physical characteristics used to protect personnel from radiation during the manufacture. handling, and transportation of fissionable and radioactive materials. 01/11/1968	**shielding / защитна преграда** 1. Материал с подходяща плътност и физически характеристики, който се използва за защита на личния състав от радиационно облъчване по време на производството, употребата и транспортирането на радиоактивни материали. 01/11/1968

ship counter / compteur de navires In naval mine warfare. a device in a mine which prevents the mine from detonating until a preset number of actuations has taken place. 01/11/1975	**ship counter / прибор за кратността (в неконтактната мина)** При бойното използване на морски мини, устройство в мината, което пречи тя да се взриви преди да са произведени предварително определен брой взвеждания. 01/11/1975
ship influence / influence de navire In naval mine warfare, the magnetic, acoustic and pressure effects of a ship, or a minesweep simulating a ship, which is detectable by a mine or other sensing devices. 01/08/1976	**ship influence / корабни полета на въздействие** При бойното използване на морски мини, магнитните, акустичните и ефектите от полетата на кораба или трала, симулиращ кораб, които се засичат от мината или други чувствителни прибори. 01/08/1976
shipping cooperation point / point de coopération pour la navigation commerciale A location where naval cooperation and guidance for shipping staff gather and disseminate information on local merchant shipping and naval operations and provide the means to brief merchant ships on risks, routeing and protective measures. *Related terms: merchant ship; merchant shipping; naval cooperation and guidance for shipping.* 02/03/2007	**shipping cooperation point / пункт за координиране на корабоплаването** Място, където щабът за военноморския контрол на корабоплаването събира и разпространява информация за местното търговско корабоплаване и военноморските операции и осигурява процедури за оповестяване на търговските кораби при рискове, определяне на маршрути и защитни средства. Свързан термин: merchant ship; merchant shipping; naval cooperation and guidance for shipping. *Свързан термин: merchant ship; merchant shipping; naval cooperation and guidance for shipping.* 02/03/2007
shipping lane / route maritime A term used to indicate the general flow of merchant shipping between two departure/terminal areas. 01/02/1974	**shipping lane / морски път** Термин, който се използва да обозначи общия поток на търговски кораби, които преминават между точките на отплаване и пристигане. 01/02/1974
shipping movement policy / plan de sauvegarde de la navigation commerciale The policy for the movement of merchant ships in the early days of war laid down in Military Committee documents. 01/06/1978	**shipping movement policy / политика на корабоплаването** Политиката за плаване на търговските кораби през първите дни на войната, упомената в документите на Военния комитет. 01/06/1978

ship-to-shore movement / mouvement navire-rivage That portion of the assault phase of an amphibious operation which includes the deployment of the landing force from the assault shipping to designated landing areas. *Related term: plan for landing*. 01/11/1968	**ship-to-shore movement / движение на морския десант към брега** Тази част от морския десант, която включва разгръщането на десанта от бойните кораби към определените сухопътни зони. *Вж.също: plan for landing.* 01/11/1968
shock front / front de choc - front de I'onde de surpression The boundary between the pressure disturbance created by an explosion (in air, water, or earth) and the ambient atmosphere, water, or earth. *Synonym: pressure front*. 01/05/1963	**shock front / фронт на ударната вълна** Границата между повишеното налягане, създадено при взрив (във въздуха, водата или на земната повърхност) и обкръжаващата атмосфера, вода или земя. *Синоним: pressure front.* 18.06.2019
shore bombardment line / ligne de tir contre la terre A ground line established to delimit bombardment by friendly surface ships. 01/05/1963	**shore bombardment line / граница на безопасното отдалечаване при артилерийска поддръжка на морския десант** Земна линия, установена да определя границата на артилерийския обстрел от собствените кораби. 01/05/1963
shore line effect / effet de cote *Preferred term: coastal refraction*. 01/03/1973	**shore line effect / брегово пречупване** *Предпочитан термин: coastal refraction*. 01/03/1973
shore party / element de plage – groupe de plage A task organization of the landing force, formed for the purpose of facilitating the landing and movement off the beaches of troops, equipment. and supplies; for the evacuation from the beaches of casualties and prisoners of war; and for facilitating the beaching, retraction and salvaging of landing ships and craft. It comprises elements of both the naval and landing forces. *Synonym: beach group. Related term: naval beach group*. 01/06/1963	**shore party / брегови отряд** Оперативна организация на десанта, формирана с цел улесняване на десантирането и придвижването на войските, оборудването и припасите от брега; за евакуирането на жертвите и затворниците от брега и за улесняване на подхода на десантните кораби към необорудваните брегове, оттегляне и спасяване на имуществото на десантните кораби. Включва елементи и на морските сили и на десанта. *Синоним: beach group. Вж.също: naval beach group.* 01/06/1963
short / court In artillery and naval gun-fire support, a spotting or an observation, used by an observer to indicate that a burst(s) occurred short of the target in relation to the spotting line. 01/03/1977	**short / недолитане** В артилерийската и военноморската огнева поддръжка, наблюдение за резултатите от стрелбата, при което се установява, че снарядите са се взривили преди да достигнат целта си. 01/03/1977

short distance navigational aid / aide a la navigation a courte distance An equipment or system which provides navigational assistance to a range not exceeding 200 statute miles/320 kilometres. 01/11/1968	**short distance navigational aid / средства на близка навигация** Оборудване или система, която осигурява навигационна помощ на разстояние не повече от 200 сухопътни мили/320 км. 01/11/1968
short-range air defence engagement zone / zone d'engagement des systemes a courte portee *Related term: weapon engagement zone*. 01/08/1982	**short-range air defence engagement zone / зона за противовъздушна отбрана на малко разстояние** *Вж.също: weapon engagement zone*. 01/08/1982
short-range transport aircraft / aeronef de transport a court rayon d'action *Preferred term: transport aircraft.* 01/02/1974	**short-range transport aircraft / транспортен самолет за кратки разстояния** *Предпочитан термин: transport aircraft*. 01/02/1974
short scope buoy / bouee sans derive A buoy used as a navigational reference which remains nearly vertical over its sinker. 01/11/1975	**short scope buoy / буй с къс привод** Буй, който остава почти вертикално над котвата си и се използва за навигационен ориентир. 01/11/1975
short take-off and landing aircraft / aeronef a decollage et atterrissage courts **STOL aircraft** (admitted) An aircraft capable of clearing a 15-metre (50-foot) obstacle within 450 metres (1,500 feet) of commencing take-off or, in landing, of stopping within 450 metres (1,500 feet) after passing over a 15-metre (50-foot) obstacle. 2009.03.02	**short take-off and landing aircraft / въздухоплавателно средство за кратко излитане и кацане** **въздухоплавателно средство STOL** (допуска се) Въздухоплавателно средство, способно да прелети над 15-метрово (50-фута) препятствие разположено в рамките на 450 метра (1500 фута) от началото на излитането или, при кацане, да установи в рамките на 450 метра (1500 фута) след преминаване над 15-метрово (50-фута) препятствие. 17.11.2020

short take-off and landing / decollage et atterrissage courts The ability of an aircraft to clear a 15 metres (50-foot) obstacle within 450 metres (1,500 feet) of commencing take-off or, in landing, to stop within 450 metres (1,500 feet) after passing over a 15 metres (50-foot) obstacle. *Related terms: short take-off and vertical landing; vertical/short take-off and landing aircraft: vertical take-off and landing*. 01/07/1964	**short take-off and landing / съкратен разбег и пробег** Способността на един летателен апарат да прелети над 15-метрово (50-фута) препятствие в рамките на 450 метра (1,500 фута) при излитане, а при кацане, да спре на 450 метра след преминаването на препятствието. *Вж.също: short take-off and vertical landing; vertical/short take-off and landing*. 01/07/1964
short take-off and vertical landing aircraft / aeronef a decollage court et atterrissage vertical Fixed-wing aircraft capable of clearing a 15-metres (50-foot) obstacle within 450 metres (1500 feet) of commencing take-off run, and capable of landing vertically.*Commonly called: STOVL. Related terms: short take-off and landing; vertical/short take-off and landing aircraft: vertical take-off and landing*. 01/11/1991	**short take-off and vertical landing aircraft / самолет със съкратен разбег и вертикално кацане** Самолет, който може да прелети над 15-метрово (50-футово) препятствие в рамките на 450 метра (1,500 фута) при излитането и да може да се приземява вертикално. Обикновено се нарича със съкращението STOVL. *Вж.също: short take-off and landing; vertical/short take-off and landing aircraft; vertical take-off and landing.* 01/11/1991
short title / titre abrégé A combination of letters, numbers or both, serving to identify a document and used for reasons of brevity. 20/05/2005	**short title / условно наименование** Комбинация от букви, цифри или и от двете, служеща за идентифициране на документ и използвана за краткост. 18/10/2016
shot / coup parti In artillery and naval gun-fire support, a report that indicates that a gun, or guns, have been fired. *Related term: rounds complete.* 01/02/1974	**shot / изстрел** В артилерийската и военноморската огнева поддръжка, донесение, което показва, че оръдието или оръдията са произвели изстрел. *Вж.също: rounds complete.* 01/02/1974
shuttered fuze / fusee a obturateur A fuze in which inadvertent initiation of the detonator will not initiate either the booster or the burst charge. *Related term: fuze*. 01/11/1968	**shuttered fuze / взривател с предпазител (тип капачка)** Взривател, при който неволното въздействие върху детонатора не позволява задействането на взривателя или основното взривно вещество. 18.02.2020
side-looking airborne radar / radar – aeroporte a antenne laterale An airborne radar, viewing at right angles to the axis of the vehicle, which produces a presentation of terrain or moving targets. 01/11/1968	**side looking airborne radar / преносим по въздуха радар със страничен обзор** Преносима по въздуха РЛС, която наблюдава под прав ъгъл спрямо осите на превозното средство и представя околния терен или движещите се цели. 01/11/1968

side overlap / recouvrement lateral *Preferred term: overlap*. 01/03/1981	**side overlap / странично припокриване** *Предпочитан термин: overlap*. 01/03/1981
sighting angle / angle de vise In bombing, the angle between the line-of-sight to the aiming point and the vertical. 01/11/1975	**sighting angle / ъгъл на визиране** При бомбопускане, ъгълът между линията на визиране на точката на прицелване и вертикала. 01/11/1975
signal / 1.signal; 2.message conventionnel 1. As applied to electronics, any transmitted electrical impulse. 2. Operationally, a type of message, the text of which consists of one or more letters, words, characters, signal flags, visual displays, or special sounds, with prearranged meaning and which is conveyed or transmitted by visual, acoustical, or electrical means. 01/06/1965	**signal / електрически импулс; вид съобщение; електрически сигнал** 1. В електрониката, всеки предаден електрически импулс. 2. Вид съобщение, текстът на което съдържа една или повече букви, думи, знаци, сигнални флагове, визуални индикатори или специални звуци с предварително определено значение и което се предава с визуални, звукови или електрически средства. 01/06/1965
signal area / aire a signaux An area on an aerodrome used for the display of ground signals. *Related term: ground signals*. 01/07/1972	**signal area / сигнална зона** Зона на летището, която се използва за предаване на наземни сигнали. *Вж.също: ground signals*. 01/07/1972
signal centre / centre des transmissions *Preferred term: communications centre*. 01/11/1975	**signal centre / свързочен (комуникационен) център** *Предпочитан термин: communications centre*. 01/11/1975
signal letters / indicatif d'appel international - signe distinctif *Preferred term: international call sign*. 01/04/1973	**signal letters / позивни** *Предпочитан термин: international call sign*. 01/04/1973
signals intelligence/renseignement d'origine electromagnetique The general term used to describe communications intelligence and electronic intelligence when there is no requirement to differentiate between these two types of intelligence, or to represent fusion of the two. 16/07/1996	**signals intelligence/ сигнално разузнаване** Общ термин използван да опише комуникационното разузнаване и електронното разузнаване тогава когато не се изисква разграничаване на тези два типа разузнаване, или за да покаже сливането на двете. 16/07/1996

signals support / renfort de transmissions The provision of personnel and equipment from other forces for the establishment of a special or supplementary communications system. 01/11/1968	**signals support / комуникационно осигуряване** Осигуряване на личен състав и оборудване от други части за установяване на специална или допълнителна комуникационна система. 01/11/1968
signature equipment / equipement caracteristique Any item of equipment which reveals the type and nature of the unit or formation to which it belongs. 01/07/1980	**signature equipment / оборудване с опознавателни признаци** Всяка част от оборудването, която показва вида на подразделението или формированието, към което се числи. 01/07/1980
significant track / piste significative In air defence, tracks of aircraft or missiles which behave in an unusual manner which warrants attention and could pose a threat to a defended area. 01/04/1971	**significant track / потенциално застрашаваща непозната цел** В противовъздушната отбрана, необичайни маршрути на самолети или ракети, засечени от радара, които привличат вниманието и биха могли да бъдат заплаха за отбраняваната зона. 01/04/1971
simultaneity / simultanéité In military operations, an element of campaign and operational design that seeks to disrupt the decision-making process of the enemy commander by confronting the latter with a number of concurrent problems. 2012.01.30	
single flow route / itineraire a simple courant A route at least one and a half lanes wide allowing the passage of a column of vehicles, and permitting isolated vehicles to pass or travel in the opposite direction at predetermined points. *Related terms: double flow route; limited access route; route.* 01/03/1979	**single flow rout / еднопосочен маршрут** Маршрут, широк поне платно и половина, който позволява преминаването на колона от превозни средства и дава възможност на отделни превозни средства да преминат в обратната посока на предварително определени места. *Вж.също: double flow route; limited access route; route*. 01/03/1979
sinker / crapaud In naval mine warfare, a heavy weight t o which a buoyant mine is moored. The sinker generally houses the mooring rope drum and depth setting mechanism and for mines laid by ships, it also serves as a launching trolley. *Synonym: anchor*. 01/11/1975	**sinker / котва** При бойното използване на морски мини, тежест, за която е закотвена плаващата мина. Котвата основно представлява закотвящо въже, барабан и определящ дълбочината механизъм, а за мините, поставени от кораби, също така служи като пускова установка. *Синоним: anchor (котва).* 01/11/1975

situation map / carte de situation A map showing the tactical or the administrative situation at a particular time. 01/11/1968	**situation map / карта на обстановката** Карта, която показва тактическата или административната обстановка в определено време. 01/11/1968
situation report / compte rendu de situation SITREP A report giving the situation in the operational area of a specific unit or formation. 2020-05-13	
situational awareness / connaissance de la situation SA battlespace awareness (obsolete) The knowledge of the elements in the battlespace necessary to make well-informed decisions. 2012.01.30	
skim sweeping / dragage de controle d'immersion In naval mine warfare, the technique of wire sweeping to a fixed depth over deep laid moored mines to cut any shallow enough to endanger surface shipping. 01/08/1976	**skim sweeping / повърхностно тралене** При бойното използване на морски мини: техника на тралене на фиксирана дълбочина над мини с дълбоко закотвяне, за да се прокара път на достатъчна дълбочина, за да не бъдат изложени на опасност кораби. 01/08/1976
slant range / distance oblique The line of sight distance between two points, not at the same level relative to a specific datum. 01/01/1980	**slant range / наклонено разстояние** Линията на видимото разстояние между две точки, които не са в една и съща равнина по отношение на специална плоскост. 01/01/1980
small ship / petit navire A ship of 450 feet (or 137 metres) or less in length. *Related term: large ship*. 01/11/1975	**small ship / малък кораб** Кораб с дължина 450 фута (137 метра) или по-малко от това. *Вж.също: ship*. 01/11/1975
smoke screen / ecran de fumee – rideau de fumee Cloud of smoke used to mask either friendly or enemy installations or manoeuvres. 01/05/1963	**smoke screen / димна завеса** Облак от дим (аерозоли), който се използва за маскиране на своите или противникови съоръжения или маньовър. 01/05/1963
snagline mine / mine a ligne flottante A contact mine with a buoyant line attached to one of the horns or switches which may be caught and pulled by the hull or propellers of a ship. *Related term: mine*. 01/11/1975	**snagline mine / антенна мина** Контактна мина с буй и въже, прикрепено към един от роговете й или взривателя й, за да може да бъде хваната и задействана от корпуса на кораб или двигателните перки. *Вж.също:mine*. 01/11/1975

snake mode / controle de manoeuvre d'identitication A control mode in which the pursuing aircraft files a programmed weaving flight path to allow time to accomplish identification functions. 01/07/1972	**snake mode / вълнообразен режим на работа** Контролен режим на работа, в който преследващият самолет извършва програмиран вълнообразен полет, за да може да спечели време за извършване на идентифициращите функции. 01/07/1972
soft missile base / base de lancement pour missile non protegee A launching base that is not protected against a nuclear explosion. 01/06/1964	**soft missile base / незащитена в противоядрено отношение ракетна база** Ракетна база, която не е защитена от ядрена атака. 01/06/1964
solenoid sweep / drague a solenoide In naval mine warfare, a magnetic sweep consisting of a horizontal axis coil wound on a floating iron tube. 01/06/1978	**solenoid sweep / соленоиден трал** При бойното използване на морски мини, магнитен трал, който се състои от бобина с хоризонтална ос, навита на плаваща желязна тръба. 01/06/1978
sonobuoy / bouee acoustique – bouee radio-acoustique An acoustic device, used mainly for the detection of submarines which, when activated, transmits information by radio. *Synonym: radio sonobuoy.* 01/03/1981	**sonobuoy / хидроакустичен буй** Акустичен уред, използван основно за откриване на подводници, който при активирането си предава информация по радиото. *Синоним: radio sonobuoy.* 01/03/1981
sortie / sortie In air operations, an operational flight by one aircraft. 01/11/1968	**sortie / оперативен полет** Във въздушните операции, оперативен полет, извършван от един самолет. 01/11/1968
sortie number / numero de sortie – reference de sortie A reference used to identify the images taken by all the sensors during one air reconnaissance sortie. *Synonym: radio sonobuoy.* 01/09/1969	**sortie number / номер на оперативен полет** Номер, което се използва за идентифициране на образите от датчиците по време на единичен разузнавателен полет. *Синоним: radio sonobuoy.* 01/09/1969
sortie plot / schema de surface couverte *Preferred term: master plot*. 01/08/1979	**sortie plot / схема с данните от фоторазузнаването** *Предпочитан термин: master plot*. 01/08/1979
sortie reference / numero de sortie – reference de sortie *Preferred term: sortie number*. 01/09/1969	**sortie reference / номер на оперативен полет** *Предпочитан термин: sortie number*. 01/09/1969

sorting / triage - tri *Preferred term: triage.* 13/2012/1999	**sorting / (медицинско) сортиране на ранените** *Предпочитан термин: triage.* 13/2012/1999
source / source In intelligence usage, a person from whom or thing from which information can be obtained. *Related terms: agency; agent*. 01/09/1981	**source / източник** В разузнаването, човек или предмет, от който може да бъде получена информация. *Вж.също: agency; agent.* 01/09/1981
spare / pièce de rechange An individual part, sub-assembly or assembly supplied for the maintenance of systems or equipment. MCLSB, 2018.12.06	**spare / резервна част** Отделна част, детайл или под-детайл, който се доставя за поддържането на дадени системи или оборудване. 01/12/1977
special aeronautical chart / carte aéronautique spéciale A topographic chart with aeronautical information designed to meet military peacetime requirements for low level air navigation. *Related terms: aeronautical chart; aeronautical topographic chart* 17/01/05	**special aeronautical chart /специална аеронавигационна карта** Топографска карта с аеронавигационна информация, чиято цел е да отговаря на военните мирновременни изисквания за ниско ниво на въздушната навигация. *Вж.също: aeronautical chart; aeronautical topographic chart* 17/01/05
special air operation / operation aerienne speciale An operation, conducted at any level of conflict, in support of unconventional warfare and clandestine, covert and psychological activities. 01/2012/1976	**special air operation / специална въздушна операция** Операция, извършвана на всяко ниво на конфликт, в подкрепа на неконвенционална война, тайните, скрити и психологически мероприятия. 01/2012/1976
special flight / transport aerien a la demande An air transport flight, other than a scheduled service, set up to move a specific load. 01/06/65	**special flight / специален полет** Въздушнотранспортен полет, различен от планираните полети, който се извършва за превозване на специален товар. 01/06/65
special hazard / risque particuller In aircraft crash rescue and fire-fighting activities: fuels, materials, components or situations that could increase the risks normally associated with military aircraft accidents and could require special procedures, equipment or extinguishing agents. 01/10/1984	**special hazard / специална опасност** В авиационните аварийно-спасителните дейности, горивата, материалите, компонентите или ситуациите, които могат да повишат риска от нещастни случаи с военните летателни апарати и могат да изискват специални процедури, оборудване или средства за гасене. 01/10/1984

special job cover map / carte d'avancement des travaux photographiques A small-scale map used to record progress on photographic reconnaissance t asks covering very large areas. As each port or of the task is completed. the area covered is outlined on the map. 01/ 09/ 69	**special job cover map / карта за приключване на дадена дейност** Дребномащабна карта, която се използва за записване на напредването във фотографското разузнаване, покриващо големи зони. След приключването на всеки етап от заданието, на картата се обозначава обработената зона.01/09/69
special operations command and control element / élément de commandement et de contrôle des opérations spéciales **SOCCE** An element established by the special operations component commander to synchronize, deconflict and coordinate special operations with those conducted by conventional forces. 04/02/2011	**special operations command and control element / SOCCE /елемент за командване и управление на специални операции** Елемент, сформиран от командира на компонента за специални операции, за синхронизиране, организиране на взаимодействие и координиране на специалните операции с тези, провеждани от конвенционалните сили. 27/06/2012
special operations / opérations spéciales Military activities conducted by specially designated, organized, trained and equipped forces using distinct techniques and modes of employment. MCJSB, 2018.04.12	
special reconnaissance / reconnaissance speciale SR Reconnaissance and surveillance activities conducted as a special operation in, but not limited to, hostile, denied, diplomatically and/or politically sensitive environments to collect or verify information of strategic or operational significance, led by special operations forces using distinct techniques and methods. 2020-04-22	
special staff / etat-major special All officers having duties at a headquarters, but who are not included in the general staff or in the personal staff. MCLSB, 2019.06.05	**special staff / специален щаб** Определени служители от състава на основния щаб, формиращи щаб за изпълнение на специфична задача. 21.01.2021
spectrozonal photography / photographie par bandes spectrales A photographic technique whereby the natural spectral emissions of all objects are selectively filtered in order to image only those objects within a particular spectral band or zone and eliminate the unwanted background. 01/08/1976	**spectrozonal photography / спектрозонална фотография** Фотографска техника, при която се филтрират селективно естествените спектрални излъчвания на всички предмети, за да се изобразят само предметите в определен спектрален сектор или зона и да се елиминира нежелания фон. 01/08/1976

speed / vitesse *Related terms: convoy speed; critical speed; declared speed; endurance speed; maximum sustained speed; scheduled speed: speed of advance; speed of sound*. 01/06/1978	**speed / скорост** *Вж.също: convoy speed; critical speed; declared speed; endurance speed; maximum sustained speed; scheduled speed; speed of advance; speed of sound.* 01/06/1978
speed of advance / vitesse de progression In naval usage, the speed expected to be made good over the ground. *Related terms: pace; rate of march; speed.* 01/01/1983	**speed of advance / скорост на напредване** При употреба във ВМС, скоростта, която се очаква да бъде постигната спрямо земята. Вж.също: pace; rate of march; speed. *Вж.също: pace; rate of march; speed.* 01/01/1983
speed of sound / vitesse du son The speed at which sound travels in a given medium under specified conditions. The speed of sound at sea level in the International Standard Atmosphere is 1108 ft/second, 658 knots, 1215 km/hour. *Related terms: hypersonic; speed: transonic*. 01/11/68	**speed of sound / скорост на звука** Скоростта, с която се движи звука в дадена среда при специфични условия. Скоростта на звука на морското равнище в Международния стандарт за атмосферата е 1108 фута в секунда, 658 възела, 1215 км/ч. *Свързан термин: hypersonic; speed; transonic.* 01/11/68
spigot / tenon *Preferred term: sprag*. 01/09/69	**spigot / клин за запиране на колело** *Предпочитан термин: sprag.* 01/09/69
splash / 1.arrivee; 2.destruction 1. In artillery and naval gun-fire support, word transmitted to an observer or spotter five seconds before the estimated time of the impact of a salvo or round. 2. In air interception, target destruction verified by visual or radar means. 01/02/1974	**splash / (доклад) "пет секунди до взрива"; "унищожаване на целта"** 1. В артилерийската и военноморската огнева поддръжка, дума, която се предава на наблюдателя 5 секунди преди прецененото време на удара на залпа или изстрела. 2. При въздушен прехват, унищожаване на целта, потвърдено визуално или радарно. 01/02/1974
split cameras / appareils photographiques jumeles An assembly of two cameras disposed at a fixed overlapping angle relative to each other. 01/08/70	**split cameras / разделни камери** Монтаж на две камери, които се поставят под фиксиран ъгъл на препокриване по отношение една към друга. 01/08/70
split pair / couple de photographies a decalage lateral - verticales divisees *Preferred term: split vertical photography*. 01/08/1973	**split pair / разделна фотография** *Предпочитан термин: split vertical photography*. 01/08/1973

split-up / eclatement *Preferred term: break-up 2*. 01/2012/1974	**split-up / разформиране** *Предпочитан термин: break-up 2*. 01/2012/1974
split vertical photography / verticales divisees - couple de photographies a decalage lateral Photographs taken simultaneously by two cameras mounted at an angle from the vertical, one tilted to the left and one to the right, to obtain a small sidelap. *Synonym: split pair*. 01/08/1973	**split vertical photography / разделна вертикална (планово-въздушна) фотография** Снимки, направени едновременно от две камери, закачени под ъгъл от вертикала, като едната е наклонена наляво, другата надясно, за да се получи малко странично препокриване. *Синоним: split pair*. 01/08/1973
spoiling attack / attaque preventive de harcelement A tactical manoeuvre employed to impair seriously a hostile attack while the enemy is in the process of forming up or assembling for an attack. 01/03/82	**spoiling attack / изпреварващо нападение** Тактическа маневра, който се предприема с цел сериозно да обърка противниковото нападение, докато противникът се престроява или съсредоточава силите си за атака. 01/03/82
spot / 1.observer ; 2.situer 1. To determine by observation, deviations of ordnance from the target for the purpose of supplying necessary information for the adjustment of fire. *Related terms: adjustment of fire; ranging.* 2. To place in a proper location. 01/08/1973	**spot / наблюдаване за резултатите от стрелбата; разполагане** 1. Определяне посредством наблюдение на отклоненията на бойните припаси от целта, за да се набави необходимата информация за коригиране на стрелбата. *Вж.също: adjustment of fire; ranging.* 2. Разполагане на правилното място. 01/08/1973
spot elevation / point cote A point on a map or chart whose elevation is noted. 01/01/68	**spot elevation / отбелязване на височината** Точка на картата или схемата, чиято височина се отбелязва. 01/01/68
spot jamming / brouillage selectif The jamming of a specific channel or frequency. *Synonym: selective jamming. Related term: jamming*. 01/06/64	**spot jamming / прицелни смущения** Смущаване на специфичен канал или честота. *Синоним: selective jamming. Вж.също: jamming.* 01/06/64
spot size / dimensions du spot The size of the electron spot on the face of the cathode ray tube. 01/06/64	**spot size /размери на светлинното петно** Размерите на електрона на предната част на катодната лъчева тръба. 01/06/64

spotting / observation du tir A process of determining by visual or electronic observation, deviations of artillery or naval gun-fire from the target in relation to a spotting line for the purpose of supplying necessary information for the adjustment or analysis of fire. 01/08/1976	**spotting / наблюдение за резултатите от стрелбата** Процес на определяне чрез визуално или електронно наблюдение на отклоненията на артилерийската или военноморската стрелба на оръдията от целта по отношение на линията "оръдие-цел" с цел набавяне на необходимата информация за коригиране или анализ на стрелбата. 01/08/1976
spotting line / axe d'observation Any straight line to which the fall of shot of projectiles is related or fire is adjusted by an observer or a spotter. *Related terms: gun target line; observer-target line*. 01/11/1994	**spotting line / линия "оръдие-разрив"** Всяка права линия, към която се отнася падането на изстреляни снаряди или по която се коригира стрелбата от насочващия попаденията.. *Вж.също: gun-target line; observer-target line.* 18/11/14
sprag / tenon A projection preventing the movement of platforms or pallets in the side guidance rails in an aircraft cabin. *Synonym: spigot*. 01/09/69	**sprag / спирачен клин** Издатина, която предотвратява движението на платформите или палетите в страничните насочващи релси на самолетната кабина. *Синоним: spigot.* 01/09/69
spray dome / dome d'ecume - dome The mound of water spray thrown up into the air when the shock wave from an underwater detonation of a nuclear weapon reaches the surface. *Synonym: dome*. 01/2012/1976	**spray dome / воден стълб при подводен ядрен взрив** Издигането на воден стълб във въздуха, когато подводната ударна вълна от ядрения взрив достигне повърхността на водата. *Синоним: dome*. 01/2012/1976
sprocket / roue a rochets In naval mine warfare, an anti-sweep device included in a mine mooring to allow a sweep wire to pass through the mooring without parting the mine from its sinker. 01/11/1975	**sprocket / зъбно колело** При бойното използване на морски мини, противотрално устройство в закотвянето на мината, за да може тралещото въже да премине през закотвящото въже без да раздели мината от котвата й. 01/11/1975
squirt / jet de reperage In air-to-air refueling, a means of providing visual detection of a nearby aircraft. In practice this is achieved by the donor aircraft dumping fuel and/or the receiver aircraft selecting afterburners, if so equipped. 01/11/1983	**squirt / струя** При презареждането с гориво във въздуха, средство за визуално наблюдение на съседния летателен апарат. На практика това се постига от изливането на гориво от снабдяващия летателен апарат и/или получаващия летателен апарат включва „ форсаж", ако разполага с такъв. 01/11/1983

stability augmentation feature / amortisseur d'instabilite In a flight control system, an automatic device which operates to augment the short term stability characteristics of an aircraft. 01/01/1973	**stability augmentation feature / функция за повишаване на стабилизирането** Автоматичен уред, част от системата за управление на полета, който служи за усилване на характеристиките на самолета за погасяване на кратките колебания. 01/01/1973
stability policing / police de stabilisation Police-related activities intended to reinforce or temporarily replace the indigenous police in order to contribute to the restoration and/or upholding of the public order and security, rule of law, and the protection of human rights. MCLSB, 2016.09.05	**stability policing / поддържане на обществен ред и стабилност** Полицейски дейности, предназначени да усилят или временно да заместят местната полиция, с цел принос към възстановяването и/или поддържането на обществения ред и сигурност, върховенството на закона и защитата на правата на човека. 27.03.18
stable base film / film a faible retrait A particular type of film having a high stability in regard to shrinkage and stretching. 01/04/1971	**stable base film / филм със стабилна основа** Специален вид филмова лента, която има голяма стабилност по отношение на свиване и разтягане. 01/
staff / état-major In a military organization, a group of military and/or civilian personnel assisting a commander. 2012.01.30	
stage / 1.etage; 2.3. etape 1. An element of the missile or propulsion system that generally separates from the missile at burnout or cut-off. Stages are numbered chronologically in order of burning. *Related term: staging area*. 2. To process, in a specified area, troops which are in transit from one locality to another. *Related term: marshalling.* 3. The part of an air route from one air staging unit to the next. 01/03/82	**stage / степен; организиране; етап (от маршрута)** 1. Елемент от ракетата или задвижващата система, която се отделя от ракетата при прекратяване на действието на двигателя или при изключването му. Степените са подредени хронологично по ред на изгаряне. *Вж.също: staging area.* 2. Организиране на войски в определена зона, които се преместват от едно място на друго. *Вж.също: marshalling.* 3. Част от въздушния маршрут от един етап до следващия. 01/03/82
staged crew / equipage de releve Aircrew prepositioned at specific points along an air route to allow the continuous operation of the aircraft. 01/11/68	**staged crew / екипаж за смяна** Въздушен екипаж, поставен предварително на определени места по маршрута, за да позволи непрекъсваемостта на действие на летателния апарат. 01/11/68

staging area / zone d'etape 1. An area located between the mounting area and the objective area through which all or part of the forces pass after mounting, for the purpose of refueling, regrouping, training, inspection and distribution of troops and materiel. *Related terms: marshalling; mounting; objrctive area.* 2. A general locality established for the concentration of troop units and transient personnel between movements over lines of communication. *Related terms: marshalling; stage.* 25/09/1998	**staging area / район на съсредоточаване на десанта/войските** 1. Място, намиращо се между изходния район на десантиране и зоната на целта, през което преминават въоръжените сили или части от тях след десантирането, за презареждане с гориво, прегрупиране, учения, проверка и преразпределяне на войските и материалните средтсва. *Вж.също: marshalling; mounting; objrctive area.* 2. Основно място, установено за концентриране на войсковите подразделения и приходящия личен състав между придвижванията по линиите на комуникация. *Вж.също: marshalling, stage.* 25/09/1998
STANAG / accord de normalisation OTAN – STANAG The NATO term derived from standardization agreement. *Preferred term: NATO standardization agreement.* 01/11/68	**STANAG / стандартизационно споразумение на НАТО** Термин на НАТО, който произхожда от думите "споразумение за стандартизация". *Предпочитан термин: NATO standardization agreement.* 01/11/68
standard / norme An exact value, a physical entity, or an abstract concept, established and defined by authority, custom, or common consent to serve as a reference, model, or rule in measuring quantities or qualities, establishing practices or procedures, or evaluating results. A fixed quantity or quality. 01/02/1974	**standard / стандарт** Точна стойност, физическа единица или абстрактна концепция, установена и определена от властите, обичая или по взаимно съгласие да служи като отправна точка, модел или правило при измерването на количества или качества, при установяване на практики или процедури или за оценяване на резултати. Фиксирано количество или качество. 01/02/1974
standard day of supply / jour standard d'approvisionnement The total amount of supplies required for an average day based on Standing Group NATO rates and / or on national rates as appropriate. *Related term: one day's supply* 01/02/1974	**standard day of supply / стандартна дневна норма за снабдяване** Общото количество запаси от материални ресурси, необходими за един ден, което се базира на нормите на съответната Постоянна група на НАТО и/или съответно на националните норми. *Вж.също: one day's supply*. 14/05/2015

standardization / normalisation The developing and implementation of concepts, doctrines, procedures and designs in order to achieve and maintain compatibility, interchangeability or commonality which are necessary to attain the required level of interoperability, or to optimize the use of resourses, in the fields of operations, materiel and administration. *Related terms: commonality, compatibility; interchangeability; interoperability* 22/06/2004	**standardization / стандартизация** Разработването и прилагането на концепции, доктрини, процедури и модели с цел постигане и поддържане на съвместимост, взаимозаменяемост или унификация, необходими, за достигане на изискваното ниво на оперативна съвместимост или оптимизиране на употребата на ресурси в оперативната, материалната и административната области. *Вж.също: commonality, compatibility; interchangeability; interoperability* 22/06/2004
standardization objective/objectif de normalisation Within NATO, a precise statement of objectives to be achieved within a standardization requirement. 02/05/1995	**standardization objective/цел на стандартизация** В НАТО, прецизно изложение на целите, които трябва да бъдат постигнати в рамките на едно стандартизационно изискване. 02/05/1995
standardization requirement / 1. besoin de normalisation; 2. spécification de normalisation 1. Within NATO, a detailed statement, provided by a strategic command, a nation or a NATO body, that identifies what should be standardized and the level of standardization to be achieved in the operational, procedural, materiel, technical and administrative fields. 04/10/2000 2. Within NATO a broad statement identifying the levels of standardization that should be achieved within specific areas of operations, materiel, administration and the related procedures. 09/01/1996	**standardization requirement / стандартизационно изискване** 1. В НАТО, детайлизирано становище, изготвено от стратегическо командване, държава или орган на НАТО, в което се определя какво трябва да се стандартизира и нивото на стандартизация, което трябва да се постигне в оперативната, процедурната, материалната, техническата и административната област. 04/10/2000 2. В НАТО, общо становище, определящо нивата на стандартизация, които трябва да бъдат постигнати в в оперативната, материалната и административната област и свързаните с това процедури. 09/01/1996
standardized product / produit normalise A product that conforms to specifications resulting from the same or equivalent technical requirements. NATO standardized products are identified by a NATO code number. *Related term: acceptable product; emergency substitute*. 01/08/82	**standardized product / стандартизиран продукт** Продукт, който съответства на спецификациите, произлизащи от еднакви или еквивалентни технически изисквания. Стандартизираните продукти на НАТО се обозначават с кодификационен номер по НАТО. *Вж.също:acceptable product; emergency substitute.* 01/08/82

standard operating procedure Preferred term: standing operating procedure.	
standard parallel / parallele de reference A parallel on a map or chart along which the scale is as stated for that map or chart. 01/06/1981	**standard parallel / стандартен паралел** Паралел на карта или схема, по който е определен мащаба за дадената карта или схема. 01/06/1981
standard pattern / plan de pose reglementaire In land mine warfare. the agreed pattern to which mines are normally laid. 01/11/68	**standard pattern / стандартна схема** При бойното използване на мини на сушата, уговорената схема, по която обикновено се залагат мините. 01/11/68
standard route / route standard In naval cooperation and guidance for shipping, a preplanned single track connecting positions within the main shipping route. *Related term: naval cooperation and guidance for shipping.* 02/03/2007	**standard route / типов маршрут** При военноморския контрол на корабоплаването, препланиран отделен маршрут, свързващ точки в рамките на основния корабен маршрут. *Вж.също: naval cooperation and guidance for shipping*. 02/03/2007
standby state / état de veille The state of a land mine when all safety and arming delay devices have operated and the mine is awaiting an arming signal. *Related terms: arming delay device; safety device.* 09/05/00	**standby state /състояние на готовност** Състояние на сухопътна мина, когато всички предпазни устройства и закъснителни механизми работят и се очаква сигнала за бойното задействане на мината. *Вж.също: arming delay device; safety device.* 09/05/00
stand fast / halte In artillery, the order at which all action on the position ceases immediately. 01/03/82	**stand fast / стой! по местата! (команда)** В артилерията, заповед, при която всички действия на позициите се прекратяват незабавно. 01/03/82
standing operating procedure / instructions permanentes SOP **standard operating procedure** (admitted) A set of instructions applicable to those features of operations that lend themselves to a definite or standardized procedure without loss of effectiveness. 2020-05-13	
standing order / ordre permanent A promulgated order which remains in force until amended or cancelled. 01/11/68	**standing order / постоянна заповед** Обнародвана заповед, която остава в сила до нейното изменение или отмяна. 01/11/68

standing patrol / patrouille en attente A patrol which will be of a strength decided by the commander allotting the task. Its task maybe recce, listening, fighting, or a combination of these. It differs from a recce, fighting, or listening patrol, in that having taken up its allotted position, it is not free to manoeuvre in the performance of its task without permission. *Related term: patrol*. 01/05/63	**standing patrol / неподвижен патрул** Патрул, числеността на когото се определя от командира, възлагащ задачата. Задачата му може да бъде разузнаване, подслушване, водене на битка или комбинация от гореспоменатите. Отличава се от разузнавателния, водещия битка или подслушващия патрул по това, че когато заеме определената му позиция, не може да маневрира по време на изпълнение на задачата си без разрешение. *Вж.също: patrol.* 01/05/63
start point / point initial A well defined point on a route at which a movement of vehicles begins to be under the control of the commander of this movement. It is at this point that the column is formed by the successive passing, at an appointed time, of each of the elements composing the column. In addition to the principal start point of a column there may be secondary start points for its different elements. 01/11/1983	**start point / изходен пункт на движение** Точно определена точка от маршрута, от която придвижването на превозните средства се поставя под контрола на командира. В тази точка се формира колоната от всеки един от съставните й елементи посредством успешно преминаване в определено време. В допълнение на първоначалната начална точка на колоната може да има второстепенни изходни точки за различните й елементи. 01/11/1983
state[1] Preferred term: state of readiness safe.	
state[2] Preferred term: state of readiness armed.	
state of readiness / etat de preparation SOR **readiness state** (admitted) The level of readiness at a given point in time of a unit, formation, weapon system or item of materiel for operations or exercises. 2020-05-13	
state of readiness armed / etat de preparation amorce **state 2** (admitted) The state of a demolition target in which the demolition charges are in place, the firing and priming circuits are installed and complete, ready for immediate firing. 2016-04-29	

state of readiness safe / etat de preparation non amorce **state 1** (admitted) The state of readiness of a demolition target in which charges are in place and the firing circuit may be in place, but the detonators are not installed and the means of firing are not connected. 2016-04-29	
static air temperature / temperature de l'air statique The temperature at a point at rest relative to the ambient air. 01/01/1980	**static air temperature / статична температура на въздуха** Температурата в неподвижна точка, отнасяща се до заобикалящия я въздух. 01/01/1980
static marking / interference due a l'electricite statique Marks on photographic negatives and other imagery caused by unwanted discharges of static electricity. 01/2012/1974	**static marking / петна от статично електричество** Петна на фотографските негативи и други образи, които се образуват от нежелано освобождаване на статично електричество. 01/2012/1974
static test load / charge d'epreuve statique In sea operations. twice the safe working load. *Related term: safe working load*. 01/07/1980	**static test load / статично пробно натоварване** В морските операции, двойно по-голямо количество от безопасния работен товар. *Вж.също: safe working load*. 01/07/1980
station time / heure de fin de chargement In air transport operations, the time at which crews, passengers, and cargo are to be on board and ready for the flight. 01/09/1981	**station time / време на натоварване и подготовка на летателния апарат за излитане** Във въздушно-транспортните операции, времето, за което екипажите, пътниците и товарите трябва да са на борда на самолета и да са готови за полета. 01/09/1981
stay behind force / detachement de surete A force which is left in position to conduct a specified mission when the remainder of the force withdraws or retires from the area. 01/08/1976	**stay behind force / подразделение зад линията на фронта** Подразделение, което остава на позицията, за да изпълни определена задача, когато останалите сили вече са се изтеглили или са напуснали района. 01/08/1976
stepped-up separation / separation verticale The vertical separation in a formation of aircraft measured from an aircraft ahead upward to the next aircraft behind or in echelon. 01/11/1975	**stepped-up separation / разделяне с превишаване** Вертикалното разделяне в едно формирование от самолети, което се измерва от самолета отпред до следващия зад него или в ешелона по посока нагоре. 01/11/1975

step-up / 1.bascule; 2.detachement de bascule 1. In land operations, a procedure by which control is passed from an organization to an element of that organization which has been sent to a new location in order to maintain continuity of control during relocation(s) of that organization. 2. In land operations, the element of an organization which is sent to carry out a step-up procedure. 01/11/1975	**step-up / поемам управлението; структура, която поема управлението** 1. В сухопътните операции, процедура посредством която управлението на една организация се прехвърля към някой от нейните структури, която е преместена на ново място, за да поддържа непрекъснатост на управлението по време на преместването на тази организация. 2. В сухопътните операции, структура от дадена организация, на която е възложено изпълнението на дейности по управлението на организацията. 01/11/1975
stereogram / stereogramme A stereoscopic set of photographs or drawings correctly oriented and mounted for stereoscopic viewing. 01/09/1969	**stereogram / стереограма** Стереоскопичен комплект от снимки или рисунки, насочени и монтирани за стереоскопичен оглед. 01/09/1969
stereoscopic cover / couverture stereoscopique Photographs taken with sufficient overlap to permit complete stereoscopic examinations. 01/09/1969	**stereoscopic cover / стереоскопично покриване** Снимки, които са направени с достатъчно препокриване, за да позволяват пълни стереоскопични изследвания. 01/09/1969
stereoscopic model / representation stereoscopique The mental impression of an area or object seen as being in three dimensions when viewed stereoscopically on photographs. 01/09/1969	**stereoscopic model / стереоскопичен модел** Мисленият образ на някоя зона или обект, който се вижда в три измерения, когато се разглежда на снимките стереоскопично. 01/09/1969
stereoscopic pair / couple stereoscopique Two photographs with sufficient overlap of detail to make possible stereoscopic examination of an object or an area common to both. 01/09/1969	**stereoscopic pair / стереоскопичен чифт** Две снимки с достатъчно препокриване на детайлите, за да може да се направи стереоскопично изследване на предмета или зоната, общо и за двете. 01/09/1969
sterilize / sterilisation In naval mine warfare, to permanently render a mine incapable of firing, by means of a device (e.g. sterilizer) within the mine. 01/11/1975	**sterilize / обезвреждане** При бойното използване на морски мини, окончателно обезвреждане на една мина, с помощта на вградено в нея устройство (напр. обезвредител). 01/11/1975

sterilizer / dispositif de sterilisation In mine warfare, a device Included in mines to render the mine permanently inoperative on expiration of a predetermined time after laying. 01/11/1975	**sterilizer / обезвредител** При бойното използване на морски мини, врадено в мините устройство, с помощта на което те се обезвреждат окончателно, след изтичането на опрделен период от поставянето им. 01/11/1975
stick / groupe de saut A number of paratroopers who jump from one aperture or door of an aircraft during one run over a drop zone. 01/03/1982	**stick / серия парашутисти, скачащи един след друг** Определено количество парашутисти, които скачат от един отвор или врата на самолет по време на едно преминаване над зоната за десантиране. 01/03/1982
stock control / controle de stock Process of maintaining inventory data on the quantity, location, and condition of supplies and equipment due-on on-hand and due out, to determine quantities of material and equipment available and/or required for issue and to facilitate distribution and management of material. *Related term: inventory control*. 01/11/1968	**stock control / контрол на запасите** Процес на поддържане на инвентарни данни за количеството, местоположението и състоянието на провизиите и оборудването, което трябва да бъде начислено, налично е или трябва да бъде отчислено; да се определят наличните и/или необходими количествата материални средства и оборудване и да се улесни разпределението и управлението им. *Вж.също: inventory control.* 01/11/1968
stockpile to target sequence / successions des operations depuis le depot jusqu'a l'objectif The order and permutations of events involved in removing a nuclear weapon from storage and assembling, testing, transporting, and delivering it on the target. 01/05/1963	**stockpile to target sequence / последователност на дейностите при доставка на ядрено оръжие от мястото на съхранение до целта** Редът и случаите за неговото изменение, при изпълнението на мероприятията по преместването на ядрено оръжие от мястото на съхранение, неговото сглобяване, тестуване, транспортиране и доставянето му целта. 01/05/1963
stocks / stock The quantity of supplies and material on hand ready for use. *Related terms: basic stocks; operational stocks: sustaining stocks; theatre operational stocks*. 01/02/1974	**stocks / запаси** Количеството налични запаси и материални средства, които са готови за ползване. *Вж.също: basic stocks; operational stocks; sutaining stocks; theatre operational stocks.* 01/02/1974
STOL aircraft Preferred term: short take-off and landing aircraft.	**STOL aircraft / въздухоплавателно средство STOL** Предпочитан термин: въздухоплавателно средство, изпълняващо късо излитане и кацане. 17.11.2020

stop line / ligne d'arrêt In land operations, a selected line on the ground, of tactical significance, on which the guard element of the covering force will halt the enemy and attempt to force him into a deliberate attack. MCLSB, 2018.12.06	**stop line / задържащ рубеж** Отбранителна позиция при сухопътни операции, с тактическо значение, на която защитният елемент на прикриващото формирование следва да спре противника и да го принуди да премине предварително в атака. 21.01.2021
stopway / prolongement d'arret A defined rectangular area on the ground at the end of a runway in the direction of take-off designated and prepared by the competent authority as a suitable area in which an aircraft can be stopped in the case of an interrupted take-off. It must be capable of supporting aircraft of approximately 23 000 kilogrammes(50,000 lbs). 01/03/1981	**stopway / уловка** Определена зона на земята в края на пистата по посока на излитане, създадена и подготвена от компетентни власти като подходяща зона, в която самолетът може да бъде спрян в случай на прекъснато излитане. Тя трябва да може да издържи самолет с тежест приблизително 23000 кг. 01/03/1981
storage life / duree limite de stockage The length of time for which an item of supply including explosives, given specific storage conditions, may be expected to remain serviceable and, if relevant, safe. *Related term: shelf life*. 01/09/1981	**storage life / срок на съхранение** Времето, за което един запас, включително експлозиви, които имат определени условия на съхранение, може да се очаква да остане годен за използване и безопасен. *Вж.също: shelf life.* 01/09/1981
stowage diagram / plan d'arrimage A scaled drawing included in the loading plan of a vessel for each deck or platform showing the exact location of all cargo. 01/2012/1979	**stowage diagram / товарен план** Чертеж във вид на таблица, включен в плана на товарене на плавателния съд за всяка палуба или платформа, който показва точното местоположение на всички товари. 01/2012/1979
straggler /1. isole; 2. trainard 1. Any personnel, vehicles, ships or aircraft which, without apparent purpose or assigned mission, become separated from their unit, column or formation. 2. A ship separated from its convoy by more than 5 nautical miles, through inability to keep up, and unable to rejoin before dark, or over 10 nautical miles from its convoy whether or not it can rejoin before dark. *Related term: romper*. 01/03/1979	**straggler / отделен от строя; изостанал от конвоя си кораб** 1. Личен състав, превозни средства, кораби или летателни апарати, които без очевидна причина или определена мисия са се отделили от своето подразделение, колона или формирование. 2. Кораб, който се е отделил от конвоя си на повече от 5 морски мили поради неспособност да поддържа темпото и не е в състояние да се присъедини обратно към конвоя или е на повече от 10 морски мили от конвоя си, независимо дали може или не да се присъедини. *Вж.също: romper.* 01/03/1979

strategic aeromedical evacuation/ evacuation sanitaire aerienne strategique That phase of evacuation which provides airlift for patients from overseas areas or from theatres of active operations, to the home base, to other NATO countries or to a temporary safe area. *Synonym: "intertheatre aeromadical evacuation". Related term: tactical aeromedical evacuation*. 09/07/1997	**strategic aeromedical evacuation/стратегическа авиомедицинска евакуация** Този етап на евакуация, който осигурява въздушен превоз на ранени от зони с активни бойни действия до собствената база, до друга държава-членка на НАТО, или до временен безопасен район. *Вж.също: tactical aeromedical evacuation*. 09/07/1997
strategic air transport operations /operations de transport aerien strategique The carriage of passengers and cargo between theatres by means of: a. scheduled service; b. special flight; c. air logistic support; d. aeromedical evacuation. 01/09/69	**strategic air transport operations/ стратегически въздушно-транспортни операции** Превозването на пътници и товар между театрите (от страната до ТВД) посредством: а. планиран полет; б. специален полет; в. въздушно-логистична поддръжка; г. авиомедицинска евакуация. 01/09/69
strategic air warfare / guerre aerienne strategique Air operations designed to effect the progressive destruction and disintegration of the enemy's war-making capacity. 01/11/68	**strategic air warfare / стратегически въздушни операции** Въздушни операции, имащи за цел постепенно унищожаване и разединяване на бойния потенциал на противника. 01/11/68
strategic command / commandement stratégique The command organization at the highest level of the NATO military command structure. Note: there are two strategic commands, namely, Allied Command Operations and Allied Command Transformation. *Related term: NATO strategic commander.* 30/06/05	**strategic command /стратегическо командване** Най-високото ниво във военната командна структура на НАТО. Забележка: Съществуват две стратегически командвания – Съюзно командване по операциите и Съюзно командване по трансформацията. *Вж.също: NATO strategic commander.* 08/07/14

strategic communications / communications stratégiques StratCom In the NATO military context, the integration of communication capabilities and information staff function with other military activities, in order to understand and shape the information environment, in support of NATO strategic aims and objectives. 2017.06.30	**strategic communications StratCom / стратегически комуникации** Във военния контекст на НАТО интеграцията на комуникационни способности и щабните функции, занимаващи се с информация, с други военни дейности, с цел постигане на по-пълно разбиране и оформяне на информационната среда по начин, подпомагащ стратегическите цели и задачи на НАТО. 26.04.2018
strategic concentration / concentration strategique The assembly of designated forces in areas from which it is intended that operations of the assembled force shall begin so that they are best disposed to initiate the plan of campaign. 01/11/68	**strategic concentration / стратегическо съсредоточаване** Събирането на определени сили в районите, от които е планирано да започнат бойните действия, така че същите да имат най-добро разположение за започване на кампанията. 01/11/68
strategic concept / concept strategique The course of action accepted as a result of the estimate of the strategic situation. It is a statement of what is to be done in broad terms sufficiently flexible to permit its use in framing the military, diplomatic, economic, psychological and other measures which stem from it. 01/11/1983	**strategic concept / стратегическа концепция** Вариантът на действие, приет в резултат на оценка на стратегическата обстановка. Уточнява какви действия трябва да се предприемат в най-широк смисъл и достатъчно гъвкаво, за да бъдат реализирани военните, дипломатическите, икономическите, психологическите и други мерки, произхождащи от нея. 01/11/1983
strategic deployment / deploiement strategique The relocation of forces from a national location to a joint operations area, consisting of both national and strategic movements. 2020-04-22	
strategic intelligence / renseignement strategique Intelligence required for the formulation of policy, military planning and the provision of indications and warning, at the national and/or international levels. *Related terms: operational intelligence; strategic level of war; tactical intelligence.* 14/10/2002	**strategic intelligence / стратегическо разузнаване** Разузнаване, необходимо за формулирането на политиката, военното планиране и осигуряването на индикации и предупреждение на национално и/или международно ниво.*Вж.също: operational intelligence; strategic level of war; tactical intelligence.* 17/06/2015

strategic level of war / niveau strategique de la guerre The level of war at which a nation or group of nations determines national or multinational security objectives and deploys national, including military, resources to achieve them. *Related term: strategic intelligence.* 01/11/1994	**strategic level of war / стратегическо ниво на войната** Ниво на войната, при което една държава или група от държави определя националните или многонационалните цели за безопасност и използва национални ресурси, включително и военни, за постигането им. *Вж.също: strategic intelligence.* 01/11/1994
strategic mining / minage strategique A long term mining campaign designed to deny the enemy the use of specific sea routes or sea areas. 01/11/1975	**strategic mining / стратегическо миниране** Дългосрочна кампания за миниране, предназначена да предотврати използването на определени морски маршрути или морски зони от противника. 01/11/1975
strategic mobility / mobilité stratégique The capability to move forces and their associated logistics in a timely and effective manner over long distances. This could be between joint operations areas, between regions, or beyond NATO's area of responsibility. 17/01/05	**strategic mobility / стратегическа мобилност** Способността за придвижване на въоръжените сили и свързаната с тях логистика по навременен и ефективен начин на дълги разстояния. Това може да бъде между зони на съвместни операции, региони или извън зоната на отговорност на НАТО. 17/01/05
strategic redeployment / redeploiement strategique The relocation of forces from a joint operations area to a national location, consisting of both strategic and national movements. 2020-04-22	
strategic transport aircraft / avion de transport strategique Aircraft designed primarily for the carriage of personnel and/or cargo over long distances. *Related term: transport aircraft*. 01/09/69	**strategic transport aircraft / стратегически транспортен самолет** Самолет, конструиран предимно за превозване на личен състав и/или товар на дълги разстояния. *Вж.също: transport aircraft*. 01/09/69
strategic warning / alerte strategique A notification that hostilities may be imminent. This notification may occur at any time prior to the initiation of hostilities. *Related term: tactical warning.* 01/10/1992	**strategic warning / стратегическо предупреждение** Известие за това, че има вероятност от предстоящи вражески военни действия. Това съобщение може да възникне по всяко време преди началото на вражески военни действия. *Вж.също: tactical warning*. 01/10/1992

stream take-off / decollage en serie Aircraft taking off in trail /column formation. 01/06/65	**stream take-off /последователно излитане** Група от летателни апарати, които излитат последователно през определени интервали от време. 01/06/65
strength / potentiel *Related terms: economic potential; unit strength*. 01/07/70	**strength / сила** *Вж.също: economic potential; unit strength*. 01/07/70
strike / action de choc choc An attack which is intended to inflict damage on, seize, or destroy an objective. 01/05/63	**strike / атака; удар** Атака, която има за цел да причини щети на даден обект, да го плени или да го разруши. 01/05/63
strike force / force de choc A force committed to conduct a decisive attack. Note: The force normally comprises the maximum combat power available to the commander at the time of the attack. 2020-04-22	
strike photography / photographie de controle d'attaque Air photographs taken during an air strike 01/04/1971	**strike photography / заснемане резултатите от въздушния удар** Снимки, направени от борда на летателен апарат по време на въздушен удар. 01/04/1971
strip marker / repere d'extremite de rangee double In land mine warfare, a marker, natural, artificial, or specially installed, located at the start and finish of a mine strip. *Related term: marker.* 01/03/1981	**strip marker / ориентир за ивицата от мини (в минното поле)** При бойното използване на мини на сушата, естествен, изкуствен или специално поставен маркер, който се намира в началото и края на ивицата от мини. *Вж.също: marker*. 01/03/1981
strip plot / plot de bande photo A portion of a map or overlay on which a number of photographs taken along a track is delineated without defining the outlines of individual prints. 01/09/69	**strip plot / схема на монтажна лента** Част от карта или схема, на която се очертават редица снимки, направени по трасето, без да се определят границите на отделните снимки. 01/09/69
strip search / reconnaissance sur axe Reconnaissance along a straight line between two given reference points. 01/03/1981	**strip search / зонално търсене** Разузнаване по права линия между дадени две опорни точки. 01/03/1981

strong point / centre de resistance A key point in a defensive position usually strongly fortified and heavily armed with automatic weapons, around which other positions are grouped for its protection. *Related term: key point.* 20/11/1996	**strong point / опорен отбранителен пункт** Ключов пункт в отбранителната позиция, обикновено силно укрепен и оборудван с автоматични оръжия, около който са групирани други позиции, за да го отбраняват. *Вж.също*: *key point.* 20/11/1996
structured message / **message structure structured message text** (obsolete) A text-based message format composed of paragraphs ordered in a specific sequence, each paragraph characterized by an identifier and containing information in free form. Note: It is designed to facilitate manual data entry rather than be processed by automated communication and information systems. 2020-01-20	
sub-assembly / sour-ensemble In logistics, a portion of an assembly, consisting of two or more parts, that can be provisioned and replaced as an entity. *Related terms: assembly; component; equipment; part*. 01/10/1992	**sub-assembly / спомагателен възел (блок)** В логистиката, част от блок, състояща се от две или повече звена, която може да бъде доставена и заменена като единица. *Вж.също: assembly; component; equipment; part.* 01/10/1992
submarine action area/zone d'action de sous-marins In naval warfare, a waterspace management area that contains one or more friendly submarines which are the only units that may use antisubmarine weapons within that area. *Related terms: antisubmarine warfare; antisubmarine warfare free area; waterspace management.* 16/07/1996	**submarine action area/зона на действие на подводниците** При бойни действия на военноморските сили, зона, в която се водят бойни действия и в която има една или повече собствени подводници. В тази зона единствено те имат правото да използват оръжия за противоподводна защита. *Вж.също: antisubmarine warfare; antisubmarine warfare free area; waterspace management.* 16/07/1996
submarine base / base de sous-marins A base providing logistic support for submarines. 01/11/68	**submarine base / база за подводници** База, осигуряваща логистична поддръжка на подводници. 01/11/68
submarine exercise area coordinator / coordonnateur des secteurs d'exercice pour sous-marins An authority who publishes permanently established national submarine exercise areas and lanes which have been agreed to by the nations concerned. 01/11/1983	**submarine exercise area coordinator / координатор в района за учения на подводници** Орган, който огласява постоянно установените национални райони за учения и маршрути за движение на подводници, предварително договорени от заинтересованите страни. 01/11/1983

submarine haven / zone de securite de sous-marins Specified sea areas for submarine operations including: a. a submarine sanctuary announced by the area, fleet, or equivalent commander; b. an area reserved for submarine operations and training in non-combat zones; and c. a moving area, established by a submarine notice surrounding one or more submarines in transit, extending a designated number of nautical miles ahead, astern and on each side of the planned track position of the submarine(s). *Related terms: antisubmarine warfare; antisubmarine warfare free area; antisubmarine action area; and waterspace management.* 16/07/1996	**submarine haven / пристанища (убежища) за подводници** Специфични морски зони за операции на подводници, които включват: а. убежища за подводници, които се съобщават от командира на района, на флота или съответните власти; б. Зона, определена за провеждане на операции и за бойна подготовка от подводниците, разположена извън зоните за бойни действия; и в. подвижна зона, установена в съобщението за подводниците, съпровождаща една или повече подводници при тяхното транзитно преминаване, разширена с предварително определено число морски мили напред, назад и от всяка страна на планирания маршрут на подводницата(ците). Вж.също: antisubmarine warfare; antisubmarine warfare free area; antisubmarine action area; and waterspace management. *Вж.също: antisubmarine warfare; antisubmarine warfare free area; antisubmarine action area; and waterspace management.* 16/07/1996
submarine locator acoustic beacon /balise acoustique de reperage de sous- marin An electronic device, used by submarines in distress, for emitting a repetitive sonic pulse underwater. *Related term: beacon*. 01/02/88	**submarine locator acoustic beacon / локационен акустичен маяк за подводници** Електронен уред, който се използва от подводниците в беда, за излъчване на повтарящ се звуков импулс под водата. *Вж.също: beacon.* 01/02/88
submarine movement advisory authority/ autorite consultative pour les mouvements des sour-marins The authority who monitors movements of submarines and ships operating variable depth sonar or towed arrays within his area of responsibility and advises the submarine operating authorities and, if necessary, units concerned, of possible mutual interference. 01/06/1984	**submarine movement advisory authority / контролиращ орган за движението на подводниците** Орган, който контролира движението на подводници и кораби, използвайки сонар с различна удълбоченост или буксируеми кабели в рамките на своя район за отговорност и който съобщава на органите, управляващи действията на подводниците, а при нужда и на заинтересованите подразделения, за възможни взаимни смущения. 01/06/1984

submarine notice / avis de mouvement des sous-marins A message report originated by a submarine operating authority providing operational and movement instructions for submarines in peace and war, including transit and patrol area information. 01/11/1983	**submarine notice / съобщение за движението на подводниците** Съобщение от органа, управляващ действията на подводниците, който осигурява инструкции за оперативната дейност и движението на подводниците в мирно и военно време, включително информация за транзитните и патрулни зони. 01/11/1983
submarine operating authority / autorite responsable de la mise en oeuvre des sous-marins The naval commander exercising operational control of submarines. 01/11/1983	**submarine operating authority / ръководни власти на подводниците** Военноморски командир, който упражнява оперативен контрол над подводниците. 01/11/1983
submarine patrol area / zone de patrouille de sous-marins A stationary area established to allow submarine operations unimpeded by submerged mutual interference. *Related terms: prevention of mutual interference; submarine action area; waterspace managemen*t. 16/07/1996	**submarine patrol area / район на действие на подводници** Район, определен за действия на подводници, недопускащ възникването на взаимни подводни смущения. *Вж.също: prevention of mutual interference; submarine action area; waterspace managemen*t. 16/07/1996
submunition / sous-munition Any munition that, to perform its task, separates from a parent munition. 01/11/1985	**submunition / суб-боеприпас/бомблет** Всеки боен припас, който се отделя от носителя (контейнера) си, за да изпълни предназначението си. 01/11/1985
subordinate-level plan / plan d'échelon subordonné A plan developed by a subordinate command and approved by the next superior level of command once the relevant strategic command-level plan has been approved by the initiating authority. 01/10/01	**subordinate-level plan /план на подчиненото ниво** План, разработен от подчинено командване и одобрен от командването от следващо ниво в командната структура, когато съответният стратегически план е одобрен от иницииращия орган. 01/10/01
subsidiary landing / debarquement secondaire In an amphibious operation, a landing usually made outside the designated landing area, the purpose of which is to support the main landing. 01/07/1980	**subsidiary landing / спомагателен десант** Във военнодесантните операции, десантиране, което обикновено се прави извън указаната зона за десантиране с цел поддръжка на основния десант. 01/07/1980

subversion / subversion Action or a coordinated set of actions of any nature intended to weaken the military, economic or political strength of an established authority by undermining the morale, loyalty or reliability of its members. 14/08/2015	**subversion / подривна дейност** Действие или координиран комплекс от действия от различен характер, насочени към отслабване на военната, икономическата или политическа сила на утвърдена власт чрез подкопаване на морала, лоялността или благонадеждността на нейните членове. 18/10/2016
superimposed / en superposition A term used in fire planning to indicate that an artillery unit is augmenting fire on a target and its fire nay be lifted from that target by the authority implicit in its fire support role. 01/08/1974	**superimposed / наложен** Термин, използван в планирането на огъня, за да покаже, че едно артилерийско подразделение засилва огъня по целта, като в същото време той може да се прекрати поради пълномощията, които са му дадени като поддържащо подразделение. 01/08/1974
supervised route / itineraire surveille In road traffic, a roadway over which limited control is exercised by means of traffic control posts, traffic patrols or both. Movement credit is required for its use by a column of vehicles or a vehicle of exceptional size or weight. *Related term: route*. 09/05/00	**supervised route / контролиран маршрут** В пътното движение, който се контролира чрез пътно-транспортни постове, пътни патрули или и двете. Изисква се наличието на разрешение за преминаване на колона с машини или на машина с изключителни размери или тегло. *Вж.също: route.* 09/05/00
supplement / supplement A separate publication, related to a basic publication and prepared for purposes of promulgating additional information or summaries, and may include extracts from the basic publication. 01/09/69	**supplement / допълнение** Отделна публикация, свързана с основната публикация и подготвена за целите на обнародването на допълнителна информация или обобщения, като може да включва извадки от основната публикация. 01/09/69
supplemental programmed interpretation report / compte rendu supplementaire d'interpretation A standardized imagery interpretation report providing information, which has not previously been included in other reports, on significant targets covered by the mission: or when supplemental information is required. 01/09/1981	**supplemental programmed interpretation report (SUPIR) / допълнителен програмиран доклад за дешифриране на информация** Стандартизиран доклад за образна интерпретация, съдържащ информация, която не е била включена преди в другите доклади, относно значителни цели на операцията или когато се изисква допълнителна информация. 01/09/1981

supplementary facilities / services supplementaires Facilities required at a particular location to provide a specified minimum of support for reinforcing forces, which exceed the facilities required to support in-place forces. 01/11/1994	**supplementary facilities / допълнителни средства** Необходимите на определено място средства за осигуряването на уточнения минимум поддръжка за силите на подкреплението, които надвишават средствата, необходими за поддръжка на разгърнатите войски. 01/11/1994
supplies / ravitaillement All materiel and items used in the equipment. support and maintenance of military forces. *Related term: equipment.* 01/11/1986	**supplies / материални средства (запаси)** Всички материални средства и предмети, които се използват за оборудването, поддръжката и техническото обслужване на военните сили. *Вж.също: equipment*. 01/11/1986
supplying ship / batiment ravitailleur The ship in a replenishment unit that provides the personnel and/or supplies to be transferred. 01/09/1981	**supplying ship / снабдителен кораб** Кораб от групата за попълване на запасите по море, който осигурява личния състав и/или материалните средства (запаси) за прехвърляне. 01/09/1981
supply point / point de ravitaillement Any point where supplies are issued in detail. 01/11/68	**supply point / снабдителен пункт** Всеки пункт, където се отпускат материални средства (запаси). 01/11/68
support / appui The action of a force, or portion thereof, which aids, protects, complements, or sustains any other force. *Related term: close support: mutual support*. 01/11/68	**support / поддръжка** Действието на дадена сила или част от нея, която подпомага, защитава, попълва или поддържа всяка друга сила. *Вж.също: close support; mutual support*. 01/11/68
support area / zone logistique A designated area in which combat services support elements and some staff elements are located to support a unit. MCLSB, 2019.06.05	**support area / район за разполагане на елементи за поддръжка** Определен/а район/зона, в която са разположени елементи за поддържане и неопределени щабни елементи за поддръжка на дадено формирование. 21.01.2021
support by fire / appuyer par feux directs To engage the enemy by direct fire in support of another manoeuvring force. MCLSB, 2018.12.06	**support by fire / поддръжка / поддържай с огън** Да се въздейства на противника посредством огън с право мерене в поддръжка на друго маневрено формирование. 21.01.2021

supported commander / commandant bénéficiaire A commander having primary responsibility for all aspects of a task assigned by a higher NATO military authority and who receives forces or other support from one or more supporting commanders. *Related term: supporting commander.* 04/10/00	**supported commander / осигуряван командир** Командир, чиято основна отговорност са всички аспекти на възложените задачи от висшестоящ военен орган на НАТО и приемащ въоръжени сили или друга подкрепа от един или повече подкрепящи командири. *Вж.също: supporting commander.* 04/10/00
supporting arms coordination centre / centre de coordination des armes d'appul – centre de coordination des feux d'appul *Preferred term: fire support coordination centre*. 01/06/64	**supporting arms coordination centre / пост за управляване на огъня на десантната поддръжка** *Предпочитан термин: fire support coordination centre.* 01/06/64
supporting attack / attaque d'appui An offensive operation carried out in conjunction with a main attack and designed to achieve one or more of the following: a. deceive the enemy; b. destroy or pin down enemy forces which could interfere with the main attack; c. control ground whose occupation by the enemy will hinder the main attack, or d. force the enemy to commit reserves prematurely or in an indecisive area. 01/11/1983	**supporting attack / второстепенен удар** Настъпателна операция, която се провежда заедно с главния удар и преследва една или повече от следните цели: а. заблуда на противника; б. униюожаване или задържане на противниковите сили, които биха могли да попречат на главния удар; в. обладяване на територия, чиято окупация от страна на противника може да затрудни извършването на глвния удар; г. принуждаване на противника да използва резервите си на прекалено ранен етап или на несъществено място. 01/11/1983
supporting commander / commandant en soutien A commander who provides a supported commander with forces or other support and/or who develops a supporting plan. *Related term: supported commander.* 04/10/00	**supporting commander / поддържащ командир** Командир, който предоставя на осигурявания командир въоръжени сили или друга поддръжка и/или който разработва план за поддръжката. Вж.също: *supported commander.* 04/10/00
supporting fire / tir d'appui Fire delivered by supporting units to assist or protect a unit in combat. *Related terms: close supporting fire; deep supporting fire; direct supporting fire; fire*. 01/11/68	**supporting fire / поддържащ огън** Огън, доставен от поддържащите подразделения в помощ или защита на някое подразделение по време на сражение. *Вж.също: close supporting fire; deep supporting fire; direct supporting fire; fire.* 01/11/68

supporting operations / operations d'appui In amphibious operations, those operations conducted by forces other than those assigned to the amphibious task force. They are ordered by higher authority at the request of the amphibious task force commander and normally are conducted outside the area for which the amphibious task force commander is responsible at the time of their execution. 01/03/82	**supporting operations / поддържащи операции** При морските десантни операции, тези операции, които се извършват от сили, на които не са възложени морскодесантни задачи. Те са подчинени на по-висшестоящи органи, по изискване на командира на десантната оперативна група, и обикновено действат извън зоната на отговорност на този командир. 01/03/82
support plan / plan suppletif SUPPLAN A plan for an activity or subject area that supports an operation outlined in a main plan. 2020-04-22	
suppression / neutralisation A temporary degradation by an opposing force of the performance of a weapons system below the level needed to fulfil its mission objectives. MCLSB, 2018.12.06	**suppression / подавяне/ подави** Временна загуба на функционирането на огневите системи поради оказано въздействие от противника, водещо до понижаване на ефективността им под определено ниво, необходимо за изпълнение целите на мисията. 21.01.2021
suppression fire / tir de suppression Fire that degrades the performance of a target below the level needed to fulfil its mission. Suppression is usually only effective for the duration of the fire. *Related term: neutralization fire.* 17/01/05	**suppression fire / подавящ огън** Огън, които понижава действието на целта под нивото, необходимо за изпълнение на нейната мисия. Подавянето обикновено е ефективно за времето на огъня.*Вж.също: neutralization fire.* 17/01/05
suppression of enemy air defences / mise hors de combat des moyens de defense aerienne ennemis That activity, which neutralizes, temporarily degrades or destroys enemy air defences by a destructive and/or disruptive means. 18/2012/97	**suppression of enemy air defences / подавяне на противниковата противовъздушна отбрана** Дейност, която неутрализира, временно възпрепятства или разрушава противниковата противовъздушна отбрана, посредством разрушаване и/или сриване. 18/2012/97

Supreme Allied Commander Europe / Commandant suprême des Forces alliées en Europe **SACEUR** The NATO strategic commander commanding Allied Command Operations and responsible for the planning and execution of NATO operations. *Related term(s): NATO strategic commander; Supreme Allied Commander Transformation;* 31/01/14	**Supreme Allied Commander Europe/ Върховен главнокомандващ на обединените въоръжени сили на НАТО в Европа** Стратегическият командир на НАТО, командващ Съюзното командване по операциите и отговорен за планирането и изпълнението на операции на НАТО. *Вж.също: NATO strategic commander; Supreme Allied Commander Transformation.* 21/10/14
Supreme Allied Commander Transformation / Commandant suprême allié Transformation The NATO strategic commander commanding Allied Command Transformation and responsible for the transformation of NATO military capabilities over the full range of Alliance military missions. *Related terms: NATO strategic commander; Supreme Allied Commander, Europe ; transformation* 2014.01.31	**Supreme Allied Commander Transformation / Върховен съюзен командващ по трансформацията** Стратегически командир на НАТО, командващ Съюзното командване по трансформацията и отговорен за трансформацията на военните способности на НАТО в пълния спектър от военни мисии на Алианса. *Вж.също: NATO strategic commander; Supreme Allied Commander, Europe ; transformation* 08/07/14
surf zone / zone de déferlement The sea area from where waves start to break up, to the waterline. 14/10/02	**surf zone /зона на прибоя (крайбрежна зона)** Район в морето, от където вълните се разделят до ватерлинията. 14/10/02
surface burst Preferred term: surface nuclear burst.	
surface code Preferred term: panel code.	**surface code / код за сигнализация** *Предпочитан термин: panel code.* 01/01/68
surface nuclear burst / explosion nucléaire de surface **surface burst** (admitted) A nuclear burst that occurs within the atmosphere at a height such that the fireball is in contact with the earth's surface and consequently produces fallout. MCJSB, 2016.04.13	
surface zero SZ Preferred term: ground zero.	**surface zero / епицентър на взрив** *Предпочитан термин: ground zero*.
surface-to-air missile / missile solair SAM A surface-launched missile for use against air targets. AMDC, 2019.03.20	**surface-to-air guided missile / управляема ракета "земя-въздух"** Изстрелвана от земята управляема ракета за използване срещу въздушни цели. *Вж.също: guided missile*. 2019.03.20

surface-to-surface missile / missile sol-sol SSM A surface-launched missile for use against surface targets. NNAG, 2019.05.31	**surface-to-surface guided missile / управляема ракета "земя-земя"** Изстрелвана от земята управляема ракета за използване срещу наземни цели. Вж.*също: guided missile.* 2019.05.31
surveillance / surveillance[1] The systematic observation across all domains, places, persons or objects by visual, electronic, photographic or other means. 2020-07-31	
susceptibility / susceptibilite The vulnerability of a target audience to particular forms of psychological operations approach. 01/2012/1976	**susceptibility / податливост (уязвимост)** Уязвимостта на обекта на въздействие към определени форми на психологически операции. 01/2012/1976
suspect / suspect In identification, the designation given to a track, object or entity whose characteristics, behaviour or origin indicate that it is a potential threat to friendly forces. 2012.01.30	
suspension equipment / systeme d'emport All aircraft devices such as racks, adapters, missile launchers, pylons, used for carriage, employment and jettison of aircraft stores. 01/03/1981	**suspension equipment / подвесно оборудване** Всички самолетни уреди като стойки, адаптери, ракетни пускови установки, пилони, които се използват за пренасяне, използване и изхвърляне на самолетни товари. 01/03/1981
suspension strop / raccord d'elingue A length of webbing or wire rope between the helicopters and cargo sling. 01/09/69	**suspension strop / въже за външен товар** Парче лента или телено въже между вертолета и товара. 01/09/69
sustainability / soutenabilite The ability of a force to maintain the necessary level of combat power for the duration required to achieve its objectives. 01/02/89	**sustainability / издръжливост** Способността на дадена военна сила да поддържа нужното ниво на бойна мощ за времето, необходимо за постигането на целите й. 01/02/89
sustained attrition minefield / champ de mines d'attrition entretenu In naval mine warfare, a minefield which is replenished to maintain its danger to the enemy in the face of counter-measures. *Related term: minefield*. 01/11/1975	**sustained attrition minefield / минно поле за продължително нанасяне на загуби** При бойното използване на морски мини, минно поле, което е преоборудвано, за да поддържа опасността си за противника въпреки мерките за противодействие. *Вж.също: minefield.* 01/11/1975

sustained rate of fire / cadence normale de tir Actual rate of fire that a weapon can Continue to deliver for an indefinite length of time without seriously overheating. 01/08/1973	**sustained rate of fire / непрекъсната стрелба** Действителната непрекъсната стрелба, която може да постигне едно оръжие за неопределен период от време, без да прегрее сериозно. 01/08/1973
sustaining stocks / stocks d'entretien Stocks to support the execution of approved operational plans beyond the initial pre-determined period covered by basic stocks until resupply is available for support of continued operations. *Related term: basic stock: stock*. 01/02/88	**sustaining stocks / запаси (от материални средства) за обезпечаване на продължителни бойни действия** Запаси за поддръжка на изпълнението на одобрените оперативни планове извън първоначалния предопределен период, които покриват основните материални средства преди да бъде направено презареждането за обезпечаване на продължителни бойни действия. *Вж.също: basic stock; stock*. 01/02/88
sweeper track / route du chasseur – route du dragueur *Preferred term: hunter track*. 01/11/1977	**sweeper track / трална полоса** *Предпочитан термин: hunter track.* 01/11/1977
sweep jamming / brouillage par balayage A narrow band of jamming that is swept back and forth over a relatively wide operating band of frequencies. *Related term: jamming.* 01/08/1973	**sweep jamming / заградителни смущения** Тесен сектор от смущения, който се прехвърля напред-назад по сравнително обширна оперативна вълна от честоти. *Вж.също:jamming*. 01/08/1973
swept path / intercept mecanique In naval mine warfare, the width of the lane swept by the mechanical sweep at all depths less than the sweep depth. 01/03/1977	**swept path / почистен от мини път** При бойното използване на морски мини, ширината на полосата, която е почистена от механичния трал на всички дълбочини, по-малки от дълбочината на тралене. 01/03/1977
switch horn / antenne interrupteur In naval mine warfare, a switch in a mine operated by a projecting spike. *Related term: horn*. 01/08/1976	**switch horn / рог на електроударната мина** При бойното използване на морски мини, превключвател в мината, който се задейства посредством издаден шип. *Вж.също: horn.* 01/08/1976
synthetic exercise / exercice synthetique An exercise in which enemy and/or friendly forces are generated, displayed and moved by electronic or other means on simulators, radar scopes or other training devices. 01/11/1983	**synthetic exercise / учение по съгласуване на действията** Учение, в което противниковите и/или приятелски сили създават, разполагат и се движат чрез електронни или други средства по симулатори, радарни индикатори и други тренировъчни уреди. 01/11/1983

T

table of organization / tableau d'effectifs –tableau d'effectifs et de dotation – tableau d'organisation et d'équipement *Preferred term: establishment 2.* 01/03/1973	**table of organization / щатно разписание на личния състав;** *Предпочитан термин: establishment 2.* 01/03/1973
table of organization and equipment / tableau d'effectifs et de dotation – tableau d'organisation et d'equipement *Preferred term: establishment 2.* 01/03/1973	**table of organization and equipment / щатно разписание на личния състав и полагащите му се щатно вещево имущество и щатен боекомплект** *Предпочитан термин: establishment 2.* 01/03/1973
taboo frequency/fréquence taboue A friendly frequency on which jamming or other intentional interference is prohibited. 02/05/1995	**taboo frequency/забранена честота** Радиочестота, използвана от собствените или съюзническите войски, върху която са забранени всякакви преднамерени смущения. 02/05/1995
tacan / tacan An ultra-high frequency electronic air navigation system, able to provide continuous bearing and slant range to a selected station. The term is derived from *tactical air navigation*. 01/02/1974	**TACAN / Тактическа радионавигационна система "ТАКАН"** УКВ/UHF-радиоелектронна система за аеронавигация, която дава непрекъснато азимут и разстояние по наклонена права до определена станция. Терминът произтича от акронима *TACtical Air Navigation*. 01/02/1974
tachometric or synchronous sights / viseur tachymetrique ou synchrone *Related term: bomb sighting systems.* 01/11/1975	**tachometric or synchronous sights / тахометрични или синхронни прицели** *Вж.също: bomb sighting systems.* 01/11/1975
tactical aeromedical evacuation / evacuation sanitaire aerienne secondaire - evacuation sanitaire aerienne tactique That phase of evacuation, which provides airlift for patients from the combat zone to points outside the combat zone, and between points within the communication zone. *Related term: strategic aeromedical evacuation.* 09/07/97	**tactical aeromedical evacuation / тактическа авиомедицинска евакуация** Този етап на евакуацията, който предоставя въздушен превоз на пациенти от зоната на бойните действия до пунктове извън нея, както и между пунктовете в комуникационната зона. *Вж.също: strategic aeromedical evacuation.* 09/07/97

tactical air control centre / centre de controle aerien tactique The principal air operations installation (land or ship based) from which all aircraft and air warning functions of tactical air operations are controlled. *Related term: air control.* 01/11/68	**tactical air control centre / тактически център за въздушно управление** Основен пункт (с наземно или морско базиране) за управление на авиацията и оповестяване за въздушна опасност при тактически въздушни операции. *Вж.също: air control.* 01/11/68
tactical air control party / element de controle aerien tactique A subordinate operational component of a tactical air control system designed to provide air liaison to land forces and for the control of aircraft. 01/08/82	**tactical air control party / група за управление на авиацията в тактическа дълбочина** Подчинен оперативен елемент на система за управление на тактическата авиация, предназначен да поддържа връзка между авиацията и сухопътните сили и за управление на ЛА. 01/08/82
tactical air control system / systeme de controle aerien tactique The organization and equipment necessary to plan, direct, and control tactical air operations and to coordinate air operations with other Services. It is composed of control agencies and communications-electronics facilities which provide the means for centralized control and decentralized execution of missions. 01/2012/1974	**tactical air control system / система за управление на тактическата авиация** Организацията и техническите средства, необходими за планиране, насочване и управление на въздушните операции на тактическите ВВС, както и да координира въздушните операции на останалите видове въоръжени сили. Тя се състои от органи за управление и от радиоелектронни средства за свръзка, чрез които се извършва централизирано управление и децентрализирано изпълнение на задачите. 01/2012/1974
tactical air controller / controleur aerien tactique The officer in charge of all operations of the tactical air control centre. He is responsible to the tactical air commander for the control of all aircraft and air warning facilities within his area of responsibility. *Related terms: air control; air controller*. 01/11/68	**tactical air controller / тактически авиодиспечер** Офицерът (служителят), отговорен за всички действия на центъра за управление на тактическата авиация. Той отговаря пред командира на тактическата авиация за управлението на всички самолети и на средствата за оповестяване за въздушна опасност в неговата полоса на действие. *Вж.също: air control, air controller*. 01/11/68
tactical air doctrine / doctrine tactique aerienne Fundamental principles designed to provide guidance for the employment of air power in tactical air operations to attain established objectives. 01/11/1980	**tactical air doctrine / тактическа въздушна доктрина** Основни принципи, имащи за цел да дадат насоките за използване въздушната мощ в операции на тактическата авиация за постигане на установените цели. 01/11/1980

tactical air force / force aerienne tactique An air force charged with carrying out tactical air operations in coordination with ground or naval forces. 01/11/68	**tactical air force / тактически ВВС** Авиационна военна сила, натоварена с провеждането на тактически въздушни операции във взаимодействие с морските или сухопътните сили. 01/11/68
tactical air operation / manoeuvre aerienne tactique The employment of air power in coordination with ground or naval forces to: a. attain and maintain air superiority; b. prevent movement of enemy forces into and within the combat zone and to seek out and destroy these forces and their supporting installations; and c. assist ground or naval forces in achieving their objectives by combined and/or joint operations. 04/10/2000	**tactical air operation / тактическа въздушна операция** Използването на тактическата авиация във взаимодействие със сухопътните или военноморските сили за: а. постигане и поддържане на въздушно превъзходство; б. възпиране на придвижването на противникови сили към или в зоната на бойните действия, както и за откриване и унищожаване на тези сили и на техните поддържащи инсталации; в. подпомагане на сухопътните и военноморските сили при постигане на техните цели чрез комбинирани и/или обединени операции. 04/10/2000
tactical air support / appui aerien tactique Air operations carried out in coordination with, surface force and which directly assist land or maritime operations. *Related term: air support*. 01/07/1983	**tactical air support / тактическа авиационна поддръжка** Въздушни операции, провеждани във взаимодействие със сухопътни или надводни сили, пряко подпомагащи сухопътни или военноморски операции.*Вж.също: air support.* 27/01/2015
tactical air transport operations / operations de transport aerien tactique The carriage of passengers and cargo within a theatre by means of: a. Airborne operations; Parachute assault, Helicopter borne assault, Air landing; b. Air logistic support; c. Special missions; d. Aeromedical evacuation missions. 01/11/68	**tactical air transport operations / тактически въздушно-транспортни операции** Превозването на пътници и/или товари в района на ТВД с помощта на: а. Въздушно-десантни операции; парашутен десант, вертолетен десант, десантиране на земята; б. логистична поддръжка по въздуха; в. специални мисии; г. мисии по авиомедицинска евакуация. 01/11/68
tactical call sign / indicatif d'appel tactique A call sign which identifies a tactical command or tactical communication facility. *Related term: call sign*. 01/11/68	**tactical call sign / позивна за тактическо звено** Позивна, предназначена да обозначи тактическо командване или тактически комуникационен център. *Вж.също: call sign.* 01/11/68

tactical command / commandement tactique The authority delegated to a commander to assign tasks to forces under his command for the accomplishment of the mission assigned by higher authority. 01/09/1974	**tactical command / тактическо командване (формирование, съединение)** Правото, делегирано на един командир да възлага задачи на подчинените му войски за изпълнението на мисии, възложени от по-старши командир (щаб). 01/09/1974
tactical concept / concept tactique A statement, in broad outline, which provides a common basis for future development of tactical doctrine. 01/08/1976	**tactical concept / тактическа концепция** Становище в широк план, което представлява обща база за бъдещо развитие на тактическата доктрина. 01/08/1976
tactical control / controle tactique The detailed and, usually, local direction and control of movements or manoeuvres necessary to accomplish missions or tasks assigned. *Related term: operational command.* 01/10/01	**tactical control / тактическо управление** Непосредствено управление и контрол на придвижването или маньовъра на формированията, необходими за изпълнение на мисията или поставените задачи. *Вж.също: operational command.* 17/06/2015
tactical intelligence / renseignement tactique Intelligence required for the planning and execution of operations at the tactical level. *Related terms: combat intelligence; intelligence; operational intelligence; strategic intelligence; tactical level of war*. 01/10/01	**tactical intelligence/тактическо разузнаване** Разузнаване, необходимо за планирането и провеждането на операции на тактическо ниво. *Вж.също: combat intelligence; intelligence; operational intelligence; strategic intelligence; tactical level of war*. 17/06/2015
tactical level of war / niveau tactique de la guerre The level of war at which battles and engagements are planned and executed to accomplish military objectives assigned to tactical formations and units. *Related term: tactical intelligence.* 01/10/01	**tactical level of war / тактическо равнище на войната** Равнището на военен конфликт, на което сраженията и целите се планират и изпълняват, за да се постигнат военни задачи, възложени на тактически формации и части. *Вж.също: tactical intelligence.* 01/10/01
tactical loading / chargement par unite constituee - chargement tactique *Preferred term: unit loading*. 01/11/68	**tactical loading / тактически товар** *Предпочитан термин: unit loading.* 01/11/68
tactical locality / zone d'interet tactique An area of terrain which, because of its location or features, possesses a tactical significance in the particular circumstances existing at a particular time. 01/11/68	**tactical locality / район на тактически интереси; район с тактическо значение** Район, който поради своето местоположение или релефни особености, придобива тактически интерес при определени обстоятелства, проявяващи се в определено време. 01/11/68

tactical minefield / champ de mines de manoeuvre - champ de mines tactique A minefield which is part of a formation obstacle plan and is laid to delay, channel or break up an enemy advance. *Related term: minefield.* 01/07/1980	**tactical minefield / тактическо (бойно) минно поле** Минно поле, което е част от план за пътно заграждение и е сложено за задържане, ограничаване или проваляне на противниково настъпление. *Вж.също: minefield*. 01/07/1980
tactical mining / moulliage tactique de mines In naval mine warfare, mining designed to influence a specific operation or to counter a known or presumed tactical aim of the enemy. Implicit in tactical mining Is a limited period of effectiveness of the minefield. 01/2012/1976	**tactical mining / тактическо миниране** При военноморските средства за минна война, миниране, имащо за цел да окаже влияние на определена операция или да противодействия на известна или предполагаема тактическа цел на противника. В тактическото миниране се подразбира че минното поле има ограничен период на ефективност. 01/2012/1976
tactical mobility / mobilite tactique The ability to move rapidly from one part of the battlefield to another, relative to the enemy. MCLSB, 2018.12.06	**tactical mobility / тактическа мобилност**. Възможност за бързо придвижване от една част на бойното поле до друга, спрямо противника. 21.01.2021
tactical range / champ de tir tactique A range in which realistic targets are in use and a certain freedom of manoeuvre is allowed. 01/03/82	**tactical range / тактически радиус** Район, в който действат реални цели и който позволява определена свобода на маневриране. 01/03/82
tactical security / surete In operations, the measures necessary to deny information to the enemy and to ensure that a force retains its freedom of action and is warned or protected against an unexpected encounter with the enemy or an attack. *Related term: physical security; protective security; security*. 01/11/1991	**tactical security / тактическа сигурност** Мерките, предприемани при операции, целящи възпрепятстване добиването на информация от страна на противостоящите сили и осигуряване свободата на действие на собствените сили, като своевременно предупреждение или защита срещу неочаквано противниково въздействие или атака.*Вж.също: physical security; protective security; security.* 08/11/2016
tactical sub-concept / sous-concept tactique A statement, in broad outline, for a specific field of military capability within a tactical concept which provides a common basis both for equipment and weapon system development and for future development of tactical doctrine. 01/01/1983	**tactical sub-concept / тактическа подконцепция** Становище, в по-широк смисъл, за определена област на бойната пригодност в рамките на военна доктрина, което служи като обща база за разработване на бойна екипировка и оръжейни системи, както и за бъдещо развитие на тактическата доктрина. 01/01/1983

tactical track/piste tactique The representation of a moving object in terms of its position, course, velocity and general characteristics. The information is usually correlated from different sources. 09/01/1996	**tactical track/тактическо проследяване** Представянето на движещ се обект от гледна точка на местоположение, курс, скорост и общи характеристики. Обикновено се съпоставя информацията от различни източници. 09/01/1996
tactical transport aircraft / aeronef de transport tactique Aircraft designed primarily for the carriage of personnel and/or cargo over short or medium distances. *Related term: transport aircraft*. 01/09/69	**tactical transport aircraft / тактически транспортен самолет** Самолет, предназначен преди всичко за превоз на пътници и/или товари на малки и средни разстояния. *Вж.също: transport aircraft*. 01/09/69
tactical warning / alerte tactique A notification that a local enemy attack is imminent. This notification may occur at any time from the indication of a probable, attack until just prior to the target being struck or engaged. *Related term: strategic warning*. 01/02/1974	**tactical warning / тактическо оповестяване** Съобщение, че локална противникова атака е неизбежна. Това съобщение може да се появи по всяко време за разкриването на съответна атака, малко преди целта да бъде обстрелвана или нападната. *Вж.също: strategic warning.* 01/02/1974
tail hook / crosse d'aeronef - crosse d'appontage – crosse d'arret - crosse d'arret d'aeronef *Preferred term: aircraft arresting hook.* 01/07/1994	**tail hook / спирачна кука** *Предпочитан термин: aircraft arresting hook.* 01/07/1994
takedown / abordage The insertion of specially trained forces onto a vessel to compel the master to submit to a search by a boarding party. 14/10/02	**takedown /бординг** Навлизането на специално обучени въоръжени сили на плавателен съд, които да принудят капитана да позволи корабът да бъде претърсен от бординг група. 14/10/02
tan alt / tangente h *Preferred term: shadow factor.* 01/2012/1974	**tan alt / тангенс h** *Предпочитан термин: shadow factor*. 01/2012/1974
target[1] / objectif[2] The object of a particular action, for example a geographic area, a complex, an installation, a force, equipment, an individual, a group or a system, planned for capture, exploitation, neutralization or destruction by military forces. *Related term: objective.* 06/01/06	**target[1] / цел[2]** Район на определено действие, например географска зона, комплекс, инсталация, въоръжена сила, съоръжение, индивид, група или система планирана за превземане, експлоатация, неутрализация или разрушаване от въоръжените сили. *Вж.също: objective.* 06/01/06

target [2] / objectif[3] In intelligence usage, a country, area, installation, agency or person against which intelligence activities are directed. 06/01/06	**target[2] / цел[3]** В разузнаването, държава, район, съоръжение, агенция или личност, срещу която са насочени разузнавателни действия. 06/01/06
target [3] / objectif* In artillery, an area designated and numbered for future firing. 06/01/06	**target [3] / цел*** В артилерията, район, набелязан и номериран за бъдещ обстрел. 06/01/06
target* / coup au but In artillery and naval fire support, a term indicating that the target has been hit. 06/01/06	**target* / цел** В артилерийската и морската огнева поддръжка, термин обозначаващ, че целта е поразена. 06/01/06
target acquisition / acquisition d'objectif The detection, identification, and location of a target in sufficient detail to permit the effective employment of weapons.*Related term: target analysis.* 01/09/1971	**target acquisition/ откриване, разпознаване и определяне местоположението на цел** Откриване, разпознаване и определяне местоположението на цел с точност, позволяваща ефективното използване на оръжия срещу нея. *Вж.също: target analysis*. 01/09/1971
target allocation / affectation des objectifs In air defence, the process, following weapon assignment, of allocating a particular target or area to a specific surface-to-air missile unit or interceptor aircraft. 01/09/1974	**target allocation / разпределение на целите** В ПВО, процесът последващ назначението на оръжията, на разпределяне на определена цел или площ за конкретна зенитно-ракетна част или самолет-прехващач. 01/09/1974
target analysis / analyse d'objectifs An examination of potential targets to determine military importance, priority of attack, and weapons required to obtain a desired level of damage or casualties. *Related term: target acquisition.* 01/05/65	**target analysis / анализ на целите** Оценяване на евентуални цели за определяне на военното им значение, приоритетът на атаката и оръжията, необходими за постигане на желаното равнище на разрушения и/или загуби. Вж.*също: target acquisition.* 01/05/65
target approach point / point d'orientation (air) In air transport operations, a navigational check-point over which the final turn into the drop zone/landing zone is made. *Related term: initial point*. 01/06/66	**target approach point / начало на бойния курс** Във военновъздушните транспортни операции, навигационен ориентир, над който се провежда последния заход към целта в зоната на десанта (за кацане). *Вж.също: initial point.* 01/06/66

target audience / audience-cible An individual or group selected for influence or attack by means of psychological operations. 01/01/1973	**target audience / обект (цел) на въздействие** Лице или група хора, избрани за въздействие или атакуване с психологически (психо-тронни) оръжия. 01/01/1973
target complex / complexe d'objectifs A geographically integrated series of target concentrations. *Related term: target concentration*. 01/11/68	**target complex / комплекс от цели** Серия от съсредоточени цели обединени географски. *Вж.също: target concentration.* 01/11/68
target concentration / concentration d'objectifs A grouping of geographically proximate targets. *Related term: target complex*. 01/02/1974	**target concentration / съсредоточаване на цели** Съсредоточаване на съседни в географско отношение цели. *Вж.също: target complex.* 01/02/1974
target date / date d'execution The date on which it is desired that an action be accomplished or initiated. 14/08/2015	**target date / дата за изпълнение** Датата, на която е планирано изпълнението или началото на дадено действие. 18/10/2016
target description / description de l'objectif *Preferred term: description of target*. 01/11/1975	**target description / описание на целта** *Предпочитан термин: description of target.* 01/11/1975
target designation / designation d'objectif The act of assigning a target to a weapon system. 01/10/01	**target designation /определяне на целта** Действието на залагането на цел към оръжейна система. 01/10/01
target discrimination / discrimination des objectifs The ability of a surveillance or guidance system to Identify or engage any one target when multiple targets are present. 01/09/69	**target discrimination / разпознаване на цели** Способността на система за разузнаване или насочване да разпознава или унищожава отделна цел сред група цели. 01/09/69
target dossier / dossier d'objectifs A file of assembled target intelligence about a specific geographic area. 01/11/68	**target dossier / справочник на целите** Файл (списък) със сборни данни на разузнаването за обекти в определени географски район. 01/11/68
target folder / carnet d'objectifs – dossier d'objectifs A folder containing target intelligence and related materials prepared for planning and executing action against a specific target. 01/11/68	**target folder / справочник с данни за целите** Папка, съдържаща разузнавателни данни за целите и свързаните с това материали, изготвен за планови и изпълнителни действия срещу определена цел. 01/11/68

target grid / grille d'objectif Device for converting the observer's target locations and corrections with respect to the observer target line to target locations and corrections with respect to the gun target line. 01/05/63	**target grid / артилерийска координатна мрежа на района на целта** Уред за превръщане на координатите на наблюдаваната цел и внасяне на корекции спрямо линията "наблюдател-цел" към координатите на целта и внасяне на корекции спрямо линията "оръдие-цел". 01/05/63
target illustration print/ photographie d'objectif A single contact print or enlarged portion of a selected area from a single print, providing the best available illustration of a specific installation or pin-point target. 01/09/69	**target illustration print / фотоснимка на цел** Единична фотоснимка на цел или увеличен детайл от нея, които дават възможно най-пълна представа за определен обект, точкова цел и др. 01/09/69
target information sheet / fiche de renseignements sur l'objectif Brief description of the target, completing the "descriptive target data". It should include technical and physical characteristics, details on exact location, disposition, importance, and possible obstacles for an aircraft flying at low altitudes. 01/06/1964	**target information sheet / лист с информация за целта** Кратко описание на целта, което завършва термина "descriptive target data". То трябва да включва технически и физически характеристики, подробни данни за точното местонахождение, разположение, значение и възможни препятствия за самолет, който лети на ниски височини. 01/06/1964
targeting / choix des objectifs et des moyens de traitement The process of selecting and prioritizing targets and matching the appropriate response to them, taking into account operational requirements and capabilities. 15/01/2008	**targeting / определяне на вероятни цели за въздействие/таргетинг** Процесът на селектиране и приоритизиране на цели и определяне на подходящо въздействие върху тях в съответствие с оперативните изисквания и способности. 12/2012/2013
target intelligence / renseignement sur l'objectif Intelligence, derived from any source, that is used for targeting purposes. 31/10/2013	**target intelligence / разузнавателна информация за целите** Разузнавателна информация, получена от който и да е източник, която се използва за нуждите на процеса за определяне и приоритизиране на целите. 18/10/2016
target list / liste d'objectifs – repertoire des objectifs A tabulation of confirmed or suspected targets maintained by any echelon for information and tire support planning purposes. *Synonym: list of targets*. 01/07/1980	**target list / списък на целите** Списък с потвърдени или предполагаеми цели, поддържани от всяко звено за нуждите на планирането на информацията и поддръжката на огъня. *Синоним: list of targets*. 01/07/1980

target number / numero de reference de l'objectif The reference number given to the target by the fire control unit. 01/01/1963	**target number / номер на целта** Справочният номер, който се дава на целта от подразделението за управление на огъня. 01/01/1963
target of opportunity/ objectif inopine A target which appears during combat and which can be reached by ground fire, naval fire, or aircraft fire, and against which fire has not been scheduled. *Synonym: opportunity target*. 01/01/1968	**target of opportunity/ изгодна (внезапно открита, не планирана) цел** Цел, която се появява по време на бойни действия, може да бъде поразена от стрелбата на наземни, военноморски или авиационни подразделения, а стрелбата по нея не е била планирана. *Синоним: opportunity target*. 01/01/1968
target overlay / calque d'objectifs A transparent sheet which, when superimposed on a particular chart map, drawing. tracing or other representation, depicts target locations and designations. The target overlay may also show boundaries between manoeuvre elements, objectives and friendly forward dispositions. 01/08/1973	**target overlay / схема на целите** Прозрачен лист, който при разполагане върху дадена навигационна карта, топографска карта, чертеж, съпровождане или друг вид представяне, очертава местонахожденията на целта и нейните обозначения. Схемата на целта може да покаже и границите между маневриращи части, цели и съюзнически позиции от предната линия. 01/08/1973
target range / polygone – stand de tir *Preferred term: range 3.* 01/08/1982	**target range / обхват на целта** *Предпочитан термин: range 3*. 01/08/1982
target reference point / point de référence d'un objectif TRP An easily recognized natural or manmade point on the ground used to initiate and adjust fire. MCLSB, 2018.12.06	**target reference point / точка за управление на огъня** Лесно разпознаваема естествена/изкуствена точка, използвана за откриване и управление на огъня. 21.01.2021
target signature[1] / signature d'un objectif The characteristic pattern of a target displayed by detection and identification equipment. 01/06/1978	**target signature[1] / сигнатура (знак, обозначение, следа) на целта** Характерна сигнатура на целта, изобразена от техниката за откриване и идентификация. 01/06/1978
target signature[2] / signature d'un objectif In naval mine warfare, the variation in the influence field produced by the passage of a ship or sweep. 01/06/1978	**target signature[2] / сигнатура (знак, обозначение, следа) на целта** При военноморските средства за минна борба, вариацията в полето, създавана при преминаването на кораб или тралене. 01/06/1978

target status board / tableau de situation d'objectifs A wall chart maintained by the air intelligence division of the joint operations centre. It includes target lists, locations, priority, and status of action taken. It may *Related term: include recommended armament and fusing for destruction.* 01/11/68	**target status board / планшет за въздушната обстановка** Стенна навигационна карта, поддържана от подразделение на въздушното разузнаване на центъра за съвместни операции. Тя включва списъци с целите, местонахождения, приоритет и статут на предприетите действия. Може да включва и препоръчано въоръжение и вид на взривателите. *Свързан термин: include recommended armament and fusing for destruction.* 01/11/68
target system / systeme d'objectif All the targets situated in a particular geographic area and functionally related. 01/11/68	**target system / система от цели** Всички цели, които са разположени в определен географски район и са функционално свързани. 01/11/68
task force / force operationnelle 1. A temporary grouping of units, under one commander, formed for the purpose of carrying out a specific operation or mission. 2. A semi-permanent organization of units, under one commander, formed for the purpose of carrying out a continuing specific task. 3. A component of a fleet organized by the commander of a task fleet or higher authority for the accomplishment of a specific task or tasks. *Related term: force(s).* 01/11/68	**task force / оперативни сили** 1. Временно групиране на подразделения, под ръководството на един командир, извършено с цел изпълнение на дадена операция или мисия. 2. Полу-постоянна организация от подразделения, под ръководството на един командир, създадена с цел изпълнението на продължителна определена задача. 3. Компонент на флота, организиран от командира на даден оперативен флот или по-висш орган за изпълнението на определена задача или задачи. *Вж.също: force(s).* 01/11/68
tasking / attribution des missions The process of translating the allocation into orders, and passing these orders to the units involved. Each order normally contains sufficient detailed instructions to enable the executing agency to accomplish the mission successfully. 01/10/1978	**tasking / разработване и поставяне на задачи** Процесът на преобразуване на разпределението в заповеди и предаването на тези заповеди към съответните подразделения. Всяка заповед обикновено съдържа достатъчно подробни инструкции, за да подпомогне изпълнителната организация в успешното завършване на мисията. 01/10/1978

tasking authority / autorité responsable 1. In NATO standardization, a principal NATO committee that has the authority to task its subordinate groups to produce standardization agreements and Allied publications. Note: a tasking authority may delegate this function to a subordinate group. 2. In NATO operations, the authority of an organization or individual to task assets, resources or personnel. 01/10/03	**tasking authority /отговорна структура** 1. В стандартизацията на НАТО, главен комитет на НАТО, който има властта да налага на подчинените си групи да изготвят стандартизационни споразумения и съюзни публикации. Забележка: отговорната структура може да делегира тази своя функция на подчинена група. 2. В операциите на НАТО, авторитета на организация или индивид да назначава сили, ресурси или персонал. 01/10/03
tattletale / commère In naval operations, a unit maintaining contact with a target from a position which enables it to pass targeting information to other units. 01/10/2001	**tattletale /препредаване на информация** При бойните действия на море, единица, поддържаща контакт с целта от позиция, която позволява предаването на целеуказване на другите единици. 01/10/2001
taxiway / voie de circulation-chemin de roulement-taxiway A defined path on a land aerodrome established for the taxiing of aircraft and intended to provide a link between one part of the aerodrome and another. (ICAO) 06/01/06	**taxiway / полоса за рулиране (рульожка)** Определен маршрут върху дадено летище предназначен за рулиращи самолети и подготвен за осъществяване на връзка между различни части на летището. (ИКАО) 06/01/06
technical analysis / analyse technique In imagery interpretation, the precise description of details appearing on imagery. 01/03/82	**technical analysis / технически анализ** При интерпретацията на изображения, точното описание на подробностите, които се явяват върху изображението. 01/03/82
technical intelligence / renseignement technique Intelligence concerning foreign technological developments, and the performance and operational capabilities of foreign materiel, which have or may eventually have a practical application for military purposes. *Related term: intelligence*. 01/08/1979	**technical intelligence / техническо разузнаване** Разузнаване на задграничното технологично развитие, както и техническите и оперативни възможности на задграничната (бойна) техника, които имат или могат евентуално да имат приложение за военни цели. *Вж.също: intelligence*. 01/08/1979

technical material/materiel technique 1. In intelligence, equipment, materiel, systems and procedures, technical development and capabilities intended for operational activities, from which intelligence may be derived. 2. In signals intelligence, data concerning cryptographic systems, communications systems, procedures and methods, signal characteristics, equipment and procedures. 25/09/1998 MCJSB, 2015.12.14	**technical material/технически средства** 1 В областта на разузнаването: оборудване, материални средства, системи и процедури, технически разработки и ресурси, предназначени за оперативни дейности, от които може да се извлича разузнавателна информация. 20/11/2017 2. При комуникационно разузнаване, данни отнасящи се до криптографски системи, комуникационни системи, процедури и методи, характеристики на сигнала, оборудване и процедури. 25/09/1998
technical neutralization / neutralisation technique A technical operation to render equipment temporarily unusable. *Related term: destruction*. 04/10/00	**technical neutralization /техническа неутрализация** Техническа операция за поправка на оборудване, временно извън употреба. *Вж.също: destruction*. 04/10/00
technical specification / specification technique A detailed description of technical requirements stated in terms suitable to form the basis for the actual design development and production processes of an item having the qualities specified in the operational characteristics. *Related term: operational characteristics*. 01/11/68	**technical specification / техническа спецификация** Подробно описание на техническите изисквания, посочени по начин, подходящ за основа на реално разработване на проект и производство на изделие, което да притежава качествата, определени в тактико-техническите характеристики. *Вж.също: operational characteristics.* 14/05/2015
telebrief / transmetteur d 'ordres Direct telephone communications between an air controller and the crews in their aircraft on the ground. 18/2012/97	**telebrief / пряка радиотелефонна свръзка** Преки телефонни свръзки между диспечера за управление на въздушното движение и екипажите в техните самолети на земята. 18/2012/97
telecommunication / telecomunication 1. Communication by wire, radio, optical or other electromagnetic systems. 2. Any transmission, emission or reception of signals representing signs, writing, images and sounds or information of any nature by wire, radio, optical or other electromagnetic systems. 01/07/04	**telecommunication / телекомуникация** 1.Комуникация осъществена по кабел (проводна свръзка), радиоканал, оптична или друга електромагнитна система. 2.Всяко предаване, излъчване или приемане на сигнали представляващи знаци, писмени съобщения, изображения и звуци или информация от какъвто и да е характер по кабел(проводна свръзка), радиоканал, оптична или друга електромагнитна система. 01/07/04

temporarily filled military post / poste militaire temporaire A nationally undetermined post which a nation has agreed to fill for one tour of duty only. 01/08/1976	**temporarily filled military post / временно зает военен пост** Нерешен (неопределен) в национално отношение пост, който дадена държава се е съгласила да заеме само за един цикъл на изпълнение на задълженията. 01/08/1976
temporary cemetery / cimetiere temporaire A cemetery for the purpose of: a. The initial burial of the remains if the circumstances permit; or b. The re-burial of remains exhumed from an emergency burial. 01/06/59	**temporary cemetery / временно гробище** Гробище, предназначено за: а. Първоначално заравяне на останки, ако обстоятелствата позволяват това; или б. Повторно заравяне на останки, ексхумирани от срочно погребение. 01/06/59
temporary civilian personnel / personnel civil temporaire TCP Civilian personnel engaged from among nationals of the members of the Alliance either to replace NATO international civilian staff who are temporarily absent or to undertake tasks, temporarily in excess of the international manpower ceiling. 18/02/2015	**temporary civilian personnel / временен цивилен личен състав TCP** Цивилен личен състав от страни-членки на НАТО, нает за заместване на служители от международния цивилен личен състав на НАТО, които отсъстват, или за временно изпълнение на задачи извън лимита на числеността на международния личен състав. 07/07/2016
terminal control area / zone de controle terminale A control area normally established at the confluence of Air Traffic Service routes in the vicinity of one or more major aerodromes. *Related terms: airway; controlled airspace; control area; control zone.* 01/01/1973	**terminal control area / зона за контрол в крайния участък от траекторията на полета** Контролируема зона*/зона за контрол*, която обикновено се създава на мястото на сливане на маршрутите на Службата за управление на въздушното движение в пространството на едно или повече главни летища. *Вж.също: airway; controlled airspace; control area; control zone*. 01/01/1973
terminal guidance / guidage de fin de trajectoire The guidance applied to a missile between midcourse guidance and its arrival in the vicinity of the target. 01/01/1973	**terminal guidance / насочване в крайния участък от траекторията** Насочването, прилагано към ракета между насочването в средния участък от траекторията и нейното навлизане в близкото пространство на целта. 01/01/1973

terminal velocity / 1.vitesse limite; 2. vitesse terminale 1 Hypothetical maximum speed a body could attain along a specified flight path under given conditions of weight and thrust if diving through an unlimited distance in air of specified uniform density. 2. Remaining speed of a projectile at the point in its downward path where it is level with the muzzle of the weapon. 01/11/68	**terminal velocity / максимална скорост; крайна скорост;** 1. Хипотетичната максимална скорост, което едно тяло може да достигне при определен маршрут на полета при дадени условия на маса и тяга, ако пикира през неограничено разстояние във въздух с определена равномерна плътност. 2. Остатъчната скорост на снаряд в ниската точка от нейната траектория на полета, където тя се изравнява с дулната скорост на оръжието. 01/11/68
terrain analysis / analyse du terrain The collection, analysis, evaluation and interpretation of geographic information on the natural and man-made features of the terrain, combined with other relevant factors, to predict the effect of the terrain on military operations. 01/11/1990	**terrain analysis / анализ на местността** Събиране, анализ, оценка и интерпретация на географска информация върху естествените и изменените от дейността на човека особености на местността, комбинирани с други уместни фактори, с цел да се прогнозира влиянието на местността върху военните операции. 01/11/1990
terrain avoidance system / function "evitement du sol" A system which provides the pilot or navigator of an aircraft with a situation display of the ground or obstacles which project above either a horizontal plane through the aircraft or a plane parallel to it, so that the pilot can manoeuvre the aircraft to avoid the obstruction. 01/02/1974	**terrain avoidance system / система за обход на препятствия (при полети на малки височини)** Система, която осигурява пилота или навигатора на самолет с изображение на ситуацията на земята или препятствията, които се проектират или над дадена хоризонтална равнина, преминаваща през самолета, или над равнина, успоредна на него, така че пилотът да може да управлява самолета, за да избегне препятствието. 01/02/1974

terrain clearance system / fonction "decoupe" A system which provides the pilot, or autopilot, of an aircraft with climb or dive signals such that the aircraft will maintain a selected height over flat ground and clear the peaks of undulating ground within the selected height in a vertical plane through the flight vector. This system differs from terrain following in that the aircraft need not descend into a valley to follow the ground contour. 01/01/1973	**terrain clearance system / система за указване на височината над земната повърхност** Система, която осигурява пилота или автопилота на самолета със сигнали за издигане или пикиране, така че самолетът да може да поддържа избраната височина над плоска земна повърхност и да коригира върховете при неравна местност в рамките на избраната височина във вертикална равнина чрез вектора на полета. Тази система се различава от системата за следване на местността по това, че не е необходимо самолетът да се снижава в дадена долина, за да следва контура на местността. 01/01/1973
terrain flight / vol tactique Flight close to the earth's surface during which airspeed, height and/or altitude are adapted to the contours and cover of the ground in order to avoid enemy detection and fire. 01/06/1984	**terrain flight / полет по релефа на местността** Полет близо до повърхността на земята, по време на който въздушната скорост, надморската височина и/или височината на полета се адаптират към контурите и покривката на земята, за да се избегне евентуално откриване и стрелба от страна на противника. 01/06/1984
terrain following system / fonction "suivi du terrain" A system which provides the pilot or autopilot of an aircraft with climb or dive signals such that the aircraft will maintain as closely as possible, a selected height above a ground contour in a vertical plane through the flight vector. 01/02/1974	**terrain following system / система за облитане на препятствия (при полети на малки височини)** Система, която осигурява пилота или автопилота на самолета със сигнали за издигане или пикиране, така че самолетът да може да поддържа, колкото е възможно по-близо, избрана височина над контура на земята във вертикална равнина чрез вектора на полета. 01/02/1974
terrorism / terrorisme The unlawful use or threatened use of force or violence against individuals or property in an attempt to coerce or intimidate governments or societies to achieve political, religious or ideological objectives. 01/09/89	**terrorism / тероризъм** Незаконно използване или заплаха от прилагане на сила спрямо лица или имущество в опит за принуждаване или сплашване на правителства или общества, за постигане на политически, религиозни или идеологически цели. 08/07/14
test depth / immersion d'epreuve The depth of which the submarine is tested by actual or simulated submergence. 01/09/1981	**test depth / дълбочина на изпитване** Дълбочината, на която подводницата се изпитва с действително или симулирано потапяне. 01/09/1981

theatre of operations / théâtre d'opérations TOO A designated area, which may include one or more joint operations areas. Note: A theatre of operations may include land, air, space and sea outside a joint operations area. MCJSB, 2018.04.12	**theatre of operations / театър на операциите** Определена зона, която може да включва една или повече зони на съвместни операции. Забележка: Театърът на операциите може да включва земно, въздушно, морско и космическо пространство извън зоната на съвместни операции. 26.02.2019
theatre operational stocks / stocks operationnels du theatre Operational stocks normally held in a theatre to support that theatre. *Related terms: operational stocks; stocks; war reserves*. 01/08/1973	**theatre operational stocks / оперативни запаси на театъра на военните действия** Оперативните запаси, които обикновено се съхраняват в района на военните действия, за поддръжката на този район. *Вж.също:operational stocks; stocks; war reserves.* 01/08/1973
thermal exposure / effet thermique The total normal component of thermal radiation striking a given surface throughout the course of a detonation; expressed in calories per square cetimetre and/or magajoules per square metre. 01/08/1979	**thermal exposure / топлинно въздействие** Общата нормална компонента на топлинното излъчване, което поразява дадена повърхност по време на взрива; изразено в калории на квадратен сантиметър и/или мегаджаули на квадратен метър. 01/08/1979
thermal imagery / imagerie thermique Imagery produced by sensing and recording the thermal energy emitted or reflected from the objects which are imaged. 01/07/1983	**thermal imagery / топлинно изображение** Изображението, създадено чрез откриване и регистриране на топлинната енергия, излъчена или отразена от обектите, които се изобразяват. 01/07/1983
thermal radiation / rayonnement thermique The heat and light produced by a nuclear explosion. 01/05/63	**thermal radiation / топлинна радиация** Топлината и светлината, получени при ядрен взрив. 01/05/63
thermal shadow / ombre thermique The tone contrast difference of infra-red linescan imagery which is caused by a thermal gradient which persists as a result of a shadow of an object which has been moved. 01/2012/1976	**thermal shadow / топлинна сянка** Тоновата контрастна разлика на инфрачервените изображения, причинена от топлинния градиент, който се запазва като резултат на сянката на даден обект, който е бил преместен. 01/2012/1976

thermal X-rays / rayonnement thermique The electromagnetic radiation, mainly in the soft (low-energy) X-ray region, emitted by the debris of a nuclear weapon by virtue of its extremely high temperature. 01/09/1981	**thermal X-rays / топлинни рентгенови лъчи** Електромагнитната радиация, главно в областта на мекото (ниско енергийно) рентгеново лъчение, излъчена от остатъците от ядреното оръжие въз основа на неговата изключително висока температура. 01/09/1981
thorough decontamination (preferred) / **décontamination approfondie thorough decon** (admitted) Decontamination carried out in order to permit the partial or total removal of individual protective equipment, with the aim of restoring operational tempo. 20/10/2014	**thorough decontamination /пълно обеззаразяване** Вид обеззаразяване, извършено за да бъде позволено частично или пълно снемане на средствата за индивидуална защита с цел възстановяване на оперативния темп. 18/10/2016
threat-oriented munitions / stocks de munitions proportionnels a la menace In stockpile planning. munitions intended to neutralize a finite assessed threat and for which the total requirement is determined by an agreed mathematical model. *Related term: level-of-effort munitions.* 01/02/88	**threat-oriented munitions / бойни припаси, при които е отчетена вероятната бойна обстановка и характера на целта** При планирането на логистичното осигуряване, бойните припаси, които са предназначени да неутрализират крайна оценена заплаха и за които цялостните изисквания се определят от съгласуван математически модел. *Вж.също: level-of-effort munitions.* 01/02/88
threshold / seuil The beginning of that portion of the runway usable for landing. 01/2012/1976	**threshold / праг на полосата** Началото на тази част от полосата, която може да се използва за кацане. 01/2012/1976
tie down / arrimage The fastening or securing or a load to its carrier by use of ropes. cables or other means to prevent shifting during transport Also used (as a noun) to describe the material employed to secure a load. *Synonym: lashing.* 01/2012/1974	**tie down / закрепвам; ограничавам** Закрепване или обезопасяване на товар към неговия носител чрез използването на въжета, кабели или други средства за предотвратяване на евентуално изместване при транспортиране. Терминът се използва (като съществително) и за да се опише материала, използван за обезопасяване на товара. *Синоним: lashing.* 01/2012/1974
tie down diagram / schema d'arrimage A drawing indicating the prescribed method of securing a particular item of cargo within a specific type of vehicle. 01/09/69	**tie down diagram / схема на закрепване** Схема, която показва предписвания метод за обезопасяване на даден елемент от определен товар при определен вид транспортно средство. 01/09/69

tie down point / point d'arrimage lashing point (admitted) An attachment designed for the purpose of load restraint. MCLSB, 2018.12.06	
tie down point pattern / plan de soute The pattern of tie down points within a vehicle. 01/11/68	**tie down point pattern / схема на точките за закрепване** Схемата на разположение на точките на закрепване в дадено транспортно средство. 01/11/68
tilt angle / angle d'inclinaison The angle between the optical axis of an air camera and the vertical at the time of exposure. *Related terms: angle of depression; roll*. 01/03/1979	**tilt angle / ъгъл на наклон** Ъгълът между оптичната ос на въздушната камера и вертикалата по време на експониране. *Вж.също: angle of depression; roll.* 01/03/1979
time fuze / fusée chronométrique A fuze designed to initiate a munition at a desired time. CASG, 2019.03.20	**time fuze / взривател с устройство за взривяване в определено време** Взривател, предназначен да задейства боеприпасите в точно определено време. 18.02.2020
time of flight / duree de trajet In artillery and naval gun-fire support, the time in seconds from the instant a weapon is fired, launched, or released from the delivery vehicle or weapons system to the instant it strikes or detonates. 01/08/1976	**time of flight / време на полета** При поддръжката на артилерията и огъня на военноморските артилерийски системи, времето в секунди от момента, в който с оръжието се стреля или освобождава от носителя или бойната система до момента на попадението или взрива. 01/08/1976
time on target / heure sur l'objectif 1. Time at which aircraft are scheduled to attack or photograph a target. 2. In other than air operations, the time of the first weapons effect on the target groups. 3. In coordinated maritime operations, the time of arrival of the first warhead in a specified target area. 01/07/87	**time on target / време за появяване на самолета над целта; време за обстрел на целта** 1. Времето, за което е планирана атаката или фотографирането на целта от самолетите. 2. Във всички операции, които не са въздушни, времето на първото въздействие от оръжията върху групите от цели. 3. При координираните военноморски операции, времето на пристигане на първата бойна глава в определена зона на целта. 01/07/87
time slot / créneau slot (admitted) A period of time during which certain activities take place or are governed by specific regulations. 14/08/2015	**time slot / времеви интервал** Период от време, в рамките на който се осъществяват определени действия или който се регулира от специфични правила. 07/07/2016

titling strip / donee de marquage – donee de titrage The information added to negatives and/or positives, in accordance with regulations to identify and provide reference information. 01/09/69	**titling strip / надпис, титри** Информацията, която се добавя към негативите и/или диапозитивите, в съответствие с наредбите за идентифициране и осигуряване на справочна информация. 01/09/69
TNT equivalent / équivalence TNT A measure of the energy released from the detonation of a nuclear weapon, or from the explosion of a given quantity of fissionable material, in terms of the amount of TNT that could release the same amount of energy when exploded. MCJSB, 2019.01.28	**TNT equivalent / тротилов еквивалент** Мярка на енергията, освободена при взривяването на ядрено оръжие или от взривяването на дадено количество ядрен материал, изразена като количеството TNT, който при взрив освобождава същото количество енергия. 2019.01.28
tone / ton Each distinguishable shade variation from black to white on imagery. 01/02/1974	**tone / тон** Всяка разграничима вариация на сянката от черно към бяло върху изображенията. 01/02/1974
tonedown / attenuation *Preferred term: attenuation.* 01/11/1991	**tonedown / отслабване** *Предпочитан термин: attenuation*. 01/11/1991
topographic base / base topographique *Preferred term: chart base*. 01/08/70	**topographic base / топографска основа** *Предпочитан термин: chart base*. 01/08/70
torpedo defence net / filet pare-torpille A net employed to close an inner harbour to torpedoes fired from seaward or to protect an individual ship at anchor or underway. 01/05/63	**torpedo defence net / мрежа за защита от торпеда** Мрежа против торпеда, изстрелвани мористо, използвана за затваряне на вътрешни пристанища, или за защита на отделни кораби, които са на котва или на ход. 01/05/63
total pressure / pression totale The sum of dynamic and static pressures. 01/08/1979	**total pressure / сумарно налягане** Сумата от динамичното и статичното налягане. 01/08/1979
touchdown / pose The contact, or moment of contact, of an aircraft or spacecraft with the landing surface. 01/01/1973	**touchdown / приземяване; опиране** Контактът или моментът на контакт на самолета или космическият летателен апарат с повърхността, върху която се приземява. 01/01/1973
touchdown zone / zone de pose 1. For fixed-wing aircraft, the first 3,000 feet or 1,000 metres of runway beginning at the threshold. 2. For rotary-wings and vectored-thrust aircraft, the portion of the helipad or runway used for landing. *Related term: aerodrome.* 06/01/06	**touchdown zone / зона на приземяване** 1. За самолети с неизменяема геометрия на крилата, първите 3000 фута или 1000 метра от началото на пистата, считано от прага на полосата. 2. За самолети с носещ винт и векторна тяга, онази част от вертолетната площадка или пистата, използвана за приземяване. *Вж.също: aerodrome.* 06/01/06

track (to) / 1. suivre; 2. acquerir; 3. poursuivre 1. To display or record the successive positions of a moving object. 2. To lock on to a point of radiation and obtain guidance therefrom. *Related term: lock on.* 3. To keep a gun properly aimed, or to point continuously a target-locating instrument at a moving target. 18/02/1998	**track (to) / проследявам, прихващам, съпровождам** 1. Изобразявам или регистрирам последователните позиции на движещ се обект. 2. Прехващане на точка на излъчване, чрез която се получават насоки. *Вж.също: lock on.* 3. Поддържам точно насочване на оръдие или насочвам непрекъснато прибор за локализиране на цели към движеща се цел. 18/02/1998
track / 1. axe de passage; 2. trace; 3. chenille; 4. route; 5. chemin de guidange 1. In air photographic reconnaissance, the prescribed ground path over which an air vehicle moves during the execution of its mission. 2. A mark left on the ground by the passage or presence of a person or object. 3. One of two endless belts on which a full-track or half-track vehicle runs. 4. The projection on the surface of the earth of the path of a spacecraft, aircraft or ship, the direction of which path at any point is usually expressed in degrees from North (true, magnetic, or grid). 5. A metal part forming a path for a moving object. 18/02/1998	**track / маршрут; следа; знак** 1. При въздушното фотографско разузнаване, предписаната наземна траектория, над която летателният апарат се придвижва при изпълнението на своята мисия. 2. Знак, оставен върху земята от преминаването или присъствието на човек или предмет. 3. Една от две безкрайни ленти, върху която се движи верижна или полуверижна транспортна машина. 4. Проекцията върху повърхността на земята на пътя на космическия летателен апарат, самолет или кораб, посоката на който във всяка една точка обикновено се изразява в градуси от Север (действителен, магнитен или от координатна мрежа). 5. Метална част, която създава път за движещ се обект. 18/02/1998
track handover / transfert de piste In air defence, the process of transferring the responsibility for production of a track from one track production area to another. 01/09/1974	**track handover / предаване на следа** При противовъздушната отбрана, процесът на прехвърляне на отговорността за производство на следа от една зона за производство на следа на друга. 01/09/1974
tracking / poursuite Precise and continuous position-finding of targets by radar, optical. or other means. 01/01/1973	**tracking / съпровождане** Прецизно и непрекъснато определяне местоположението на целите с помощта на радиолокационни, оптични или други средства. 01/01/1973
track production / production des pistes A function of a surveillance organization in which the active and passive radar inputs are correlated into coherent position reports, together with historical positions, identity, height, strength and direction. 01/2012/1974	**track production / производство на следа (отметка на целта)** Функция при организацията на наблюдение, при която входовете (входните данни) на активната и пасивната радиолокационна станция се взаимосвързани в кохерентни позиционни отчети, заедно с предишните позиции, идентичност, височина, брой и посока. 01/2012/1974

track production area / zone de production des pistes. An area in which tracks are produced by one radar station. 01/08/1973	**track production area / зона за производство на следа (отметка на целта)** Зона, в която следите (отметките) се създават от една радиолокационна станция. 01/08/1973
track symbology / symboles de piste Symbols used to display tracks on a data display console or other display device. 01/08/1973	**track symbology / условни обозначения на целите (отметки на цели)** Символите, използвани за изобразяване на следи (отметки за цели) върху пулт за изобразяване на данни или друго дисплей устройство. 01/08/1973
track telling / transfert de pistes The process of communicating air surveillance and tactical data information between command and control systems or between facilities within the systems. Telling may be classified into the following types: 1. Back tell -The transfer of information from a higher to a lower echelon of command. 2. Cross tell – The transfer of information between facilities at the same operational level. 3. Forward tell - The transfer of information to a higher level of command. 4. Overlap tell – The transfer of information to an adjacent facility concerning tracks detected in the adjacent facility's area of responsibility. 5. Relateral tell –The relay of information between facilities through the use of a third facility. This type of telling is appropriate between automated facilities in a degraded communications environment. 01/12/1974	**track telling / предаване на информация** Процесът на предаване на тактически данни, както и данни от въздушно наблюдение между системите за командване и управление или между средствата вътре в самите системи. Комуникацията може да се класифицира на следните видове. 1. Back tell / свеждане на информация Предаването на информация от по-висше към по-нисше ниво на командване. 2. Cross tell / обмен на информация Предаването на информация между структури от едно и също ниво на командване. 3.Forward tell / докладване на информация Предаване на информация към по-висше ниво на командване. 4.Overlap tell / споделяне на информация Предаване на информация към съседна структура (станция) за проследяването на данни за обстановката в нейната зона на отговорност. 5.Relateral tell / препредаване на информация Предаването на информация между системи чрез използването на трета система. Този вид предаване на информация е подходящ за автоматизирани системи във влошена комуникационна среда. 26.10.2017
trafficability / aptitude a la circulation Capability of terrain to bear traffic. It refers to the extent to which the terrain will permit continued movement of any and or all types of traffic. 01/04/1971	**trafficability / проходимост; пропускателна способност** Способността на терена да пропуска движението, то се изразява със степента, до която теренът ще позволи непрекъснато транспорт на всякакви и/или на всички видове транспорт по пътищата. 01/04/1971

traffic control police / police de la circulation Any personnel ordered by a military commander and/or by a civil authority to facilitate the movement of traffic and to prevent and/or report any breach of road traffic regulations. 04/10/00	**traffic control police / пътна полиция** Целият персонал, назначен от военен командир и/или от националните органи за облекчаване на движението по пътищата и за предотвратяване и/или докладване на всяко нарушение на правилника за движение по пътищата. 04/10/00
traffic density / densite du trafic The average number of vehicles that occupy one mile or one kilometre of road space, expressed in vehicles per mile or per kilometre. 01/11/68	**traffic density / интензивност на движението; натовареност на пътя** Средният брой на МПС, движещи се в участък от път с дължина 1 миля (1609 м) или 1 км, изразен в МПС/миля или МПС/км. 01/11/68
traffic flow / debit d'itineraire The total number of vehicles passing a given point in a given time. Traffic flow is expressed as vehicles per hour. 01/09/69	**traffic flow / автомобилен поток** Общият брой на МПС, преминаващи през даден пункт за единица време. Автомобилният поток се изразява в МПС/час. 01/09/69
trail / trainee de bombardement The manner in which a bomb trails behind the aircraft from which it has been released. assuming the aircraft does not change its velocity after the release of the bomb. 01/11/1975	**trail / следа; изоставане на авиобомба спрямо самолета, от който е пусната** Начинът, по който една авиобомба пада свободно зад самолета, от който е пусната, при условие, че самолетът не променя своята скорост след пускането на авиобомбата. 01/11/1975
trailer aircraft / avion suiveur Aircraft which are following and keeping under surveillance a designated airborne contact. *Synonym: shadow. Related term: shadower*. 01/02/ 74	**trail aircraft / самолет(и)-преследвач(и)** Самолет(и), който (които) преследват и държат под наблюдение определени въздушни цели. *Синоним: shadow. Вж.също: shadower*. 01/02/1974
trail formation / formation en ligne A formation in which all aircraft are in singie file. each directly behind the other. *Synonym: line astern. Related terms: column formation; transport stream.* 01/11/1977	**trail formation / формация "колона"; колона по един** Формация (боен ред), при който самолетите летят в колона на определена дистанция един от друг. *Синоним:line astern. Вж.също: column formation; transport stream.* 01/11/1977
train path / marche In railway terminology the timing of a possible movement of a train along a given route. All the train paths on a given route constitute a time table. 01/03/1981	**train path / влаково разписание** В железопътната терминология, това е времето, в рамките на което един влак трябва да премине по даден маршрут. Разписанията на всички влакове, пътуващи по даден маршрут, образуват маршрутно ж.п. разписание. 01/03/1981
training area / zone d'entraînement A geographical area, which may include airspace, temporarily or permanently designated for education and training purposes, including exercises and testing activities. 2019.02.25	**training area / зона за обучение / полигон** Временно или постоянно определена географска зона, която може да включва и въздушното пространство предназначено за обучение и/или тренировки, включително учения и тестови изпитания. 21.01.2021

transfer loader / chariot de transbordement A wheeled or tracked vehicle with a platform capable of vertical and horizontal adjustment used in the loading and unloading of aircraft, ships, or other vehicles. 01/11/68	**transfer loader / подемно-транспортна машина** Колесна или верижна машина с възможност за хоризонтално и вертикално преместване на товари,използвана за натоварване и разтоварване на самолети,кораби и др. транспортни средства. 01/11/68
transfer of authority/transfert d'autorite Within NATO, an action by which a member nation or NATO Command gives operational command or control of designated forces to a NATO Command. 09/01/1996	**transfer of authority/ преподчиняване на правомощия** В рамките на НАТО, действие, с което една страна-членка на НАТО, или Командване на НАТО предава оперативното командване или контрол на посочени сили под Командване на НАТО. 09/01/1996
transformation / transformation A continuous and proactive process of developing and integrating innovative concepts, doctrines and capabilities in order to improve the effectiveness and interoperability of military forces. *Related term(s): Supreme Allied Commander Transformation.* 31/01/14	**transformation /трансформация** Непрекъснат и активен процес на развитие и интеграция на иновативни концепции, доктрини и способности, чиято цел е да подобри ефективността и оперативната съвместимост на въоръжените сили. 21/10/14
transient / isole – maintenu en attente An individual awaiting orders, transport, eat.. at a post or station to which he is not attached or assigned. *Synonyms: draftee; holdee*. 01/03/1979	**transient / преминаващ, транзитен (пътник, товар)** Индивид изчакващ указания, транспортиране, хранене в поща или гара, към които той не е прикрепен или приписан. *Синоними: draftee; holdee.* 01/03/1979
transit bearing / relivement en transit A bearing determined by nothing the time at which two features on the earth's surface have the same relative bearing. 01/08/1976	**transit bearing / транзитен пеленг** Азимут, който се определя от начален момент от време, в който два елемента на земната повърхност имат еднакъв курсов ъгъл. 01/08/1976
transition altitude / altitude de transition The altitude at or below which the vertical position of an aircraft is controlled by reference to altitude*. Related terms: altitude; transition level.* 01/03/82	**transition altitude / преходна височина над морското равнище** Височината на, или под която вертикалното положение на един самолет се управлява по отношение на височината. *Вж.също: altitude, transition level*. 01/03/82
transition layer / couche de transition The airspace between the transition altitude and the transition level. 01/01/1973	**transition layer / преходен слой** Вертикалният въздушен слой, заключен между преходната височина и преходното ниво. 01/01/1973

transition level / niveau de transition The lowest flight level available for use above the transition altitude. *Related terms: altitude; transition altitude.* 01/04/1971	**transition level / преходен ешелон** Най-ниската височина за летене, разрешена за използване над преходната височина. *Вж.също: altitude; transition altitude.* 01/04/1971
transit route[1] / route de transit In air operations, a temporary air corridor of defined dimensions established in the forward area to minimize the risks to friendly aircraft from friendly air defences or surface forces. 22/06/2004	**transit route[1] / транзитен маршрут** При въздушни операции, временен въздушен коридор с определени измерения, установен в предстояща зона с цел минимизиране на риска за приятелски ЛА от приятелски ПВО и сухопътни сили. 22/06/2004
transit route[2] / route du large In maritime operations, a sea route that crosses open waters normally joining two coastal routes. 22/06/2004	**transit route[2] / транзитен маршрут** При морски операции, морски път, който пресича открита акватория, обикновено свързващ два крайбрежни пътя. 22/06/2004
transonic / transsonique Of or pertaining to the speed of a body in a surrounding fluid when the relative speed of the fluid IS subsonic in some places and supersonic in others. This is encountered when passing from subsonic to supersonic speed and vice versa. *Related term: speed of sound*. 01/08/1979	**transonic / околозвуков** Скорост на тяло, движещо се във флуидна среда, когато относителната скорост на флуида е дозвукова на едни места и свръхзвукова - на други. Тя се проявява, когато се преминава от дозвукова във свръхзвукова скорост и обратно. *Вж.също: speed of sound.* 01/08/1979
transparency/ epreuvetransparente AR image fixed on a clear base by means of a photographic, printing, chemical or other process, especially adaptable for viewing by transmitted light. *Related term: diapositive: plate*. 01/03/1981	**transparency / прозрачност** Изображение, фиксирано върху чиста подложка с помощта на фотографски, печатарски, химически или друг процес, специално пригодено за визуализация с пропускана светлина. *Вж.също: diapositive; plate .* 01/03/1981
transponder / transpondeur A reciever-transmitter which will generate a reply signal upon proper interrogation. *Related term: responsor*. 01/07/ 83	**transponder / отговарящо устройство - транспондер** Приемо-предавател, който генерира ответен сигнал при съответно запитване. *Вж.също: responsor.* 01/07/1993

transport aircraft / aeronef de transport Aircraft designed primarily for the carriage of personnel and/or cargo. Transport aircraft may be classed according to range, as follows: a. Short-range - Not to exceed 1200 nautical miles at normal cruising conditions (2222 km). b. Medium-range - Between 1 200 and 3 500 nautical miles at normal cruising conditions (2222 and 6482 km). c. Long-range - Exceeds 3 500 nautical miles at normal cruising conditions (6462 km). *Related terms: strategic transport aircraft: tactical transport aircraft*. 01/02 /1974	**transport aircraft / транспортен самолет** Самолет предназначен предимно за превозване на пътници и/или товари. Транспортните самолети могат да се класифицират по далечина на полета, както следва: А. С малка далечина на полета - до 1200 м.мили (2222 km) при нормални условия на полета и крейсерска скорост. Б. Със средна далечина на полета - между 1200 и 3500 м. мили (между 2222 и 6482 km) при нормални условия на полета и крейсерска скорост; В. С голяма далечина на полета - над 3500 м.мили (Є 6482 km) при нормални условия на полета и крейсерска скорост. *Вж.също: strategic transport aircraft, tactical transport aircraft*. 01/02/1974
transport capacity / capacite de transport The number of persons, weight or volume of the load which can be carried by means of transport under given conditions. *Related term: payload.* 01/09/1981 MCLSB, 2016.09.05	**transport capacity / товароносимост (товароподемност)** **Броят на пътниците, теглото или обема на товара, които могат да бъдат превозвани от транспортно средство при дадени условия.** *Вж.също: payload.* 20/11/2017
transport stream / courant aerien Transport aircraft flying in single file, either in formation or singly, at defined intervals. *Related terms: column formation; trail formation.* 01/03/1991	**transport stream / транспортен поток** Транспортни самолети, летящи в колона по един, или във формация или единично, но на определени интервали един след друг. *Вж.също: column formation; trail formation.* 01/03/1991
trans-shipment point / point de transbordement A location where material is transferred between vehicles. *Related terms: navigation head; railhead.* 04/10/00	**trans-shipment point / пункт за прехвърляне на товари; товаро-разпределителна гара (рампа, възел, терминал)** Място, където материалите (веществата, елементите и др.) се прехвърля между транспортни средства. *Свързан термин: navigation head; railhead.* 04/10/00
traverse[1] / pointer en direction; 1. To turn a weapon to the right or left on its mount. 01/2012/1974	**traverse[2] / завъртване в хоризонтална плоскост** Завъртването на едно оръжие в посока наляво или надясно спрямо вертикалната ос на неговата установка. 01/2012/1974

traverse[2] / cheminement graphique A method of surveying in which lengths and directions of lines between points on the earth are obtained or from field measurements, and used in determining positions of the points. 01/2012/1974	**traverse[2] / завъртване в хоризонтална плоскост** Метод за наблюдение, при който дължините и посоките на линиите между точките върху земната повърхност се получават или от топографските измервания или се използват за определяне на координатите на точките. 01/2012/1974
traverse level / altitude de transit That vertical displacement above low level air defence systems, expressed both as height and altitude, at which aircraft can cross the area. 01/03/1981	**traverse level / височина на транзитно пресичане** Тази разлика във височините над зенитните системи за борба с нисколетящи цели, изразена в относителна или надморска височина, в която самолетите могат свободно да пресичат защитаваната зона. 01/03/1981
triage / triage - tri The evaluation and classification of wounded for purposes of treatment and evacuation. It consists of the immediate sorting of patients according to type and seriousness of injury, and likelihood of survival, and the establishment of priority for treatment and evacuation to assure medical care of the greatest benefit to the largest number. *Synonym: sorting.* 01/11/1977 *Synonym: sorting.* 13/2012/1999.	**triage / (медицинска) сортировка, разпределяне** Оценката и класификацията на ранени за целите на лечението и евакуацията. Състои се от незабавното сортиране на пациентите според типа и сериозността на нараняването и от вероятността за оцеляване, както и за установяване на приоритетите за лечение и евакуация, за да може оказваната медицинска помощ да има най-голям положителен ефект за най-голям брой ранени, болни и пострадали. *Синоним: sorting.* 01/11/1977 *Синоним: sorting.* 13/2012/1999.
triangulation station / station de triangulation A point on the earth, the position of which is determined by triangulation. *Commonly called: trig point.* 01/02/1974	**triangulation station / триангулационен пункт** Точка от земната повърхност, чието местоположение се определя чрез триангулация. *Известно още като: trig point.* 01/02/1974
tri-camera photography / faisceau de trois photographies Photography obtained by simultaneous exposure of three cameras systematically disposed in the air vehicle at fixed overlapping angles relative to each other in order to cover a wide field. *Related terms: fan camera photography: fan cameras.* 01/09/69	**tri-camera photography / тройна фотоснимка (фотоснимка с аерофотоапарат "триметрогон")** Фотография, получена при едновременното снимане на три фотоапарата (кинокамери), неподвижно разположени в летателен апарат под три различни припокриващи се ъгъла, за получаване на по-голямо полезрение. *Вж.също: fan camera photography: fan cameras.* 01/09/69
trim size / format massicote The size of a map or chart sheet when the excess paper out- side the margin has been trimmed off after printing. 01/04/1971	**trim size / размер на формата** Размерът на карта или картографски лист, когато графичните участъци, надхвърлящи най-външната рамка на листа са отрязани при отпечатването на картата. 01/04/1971

tropopause / tropopause The transition zone between the stratosphere and the troposphere. The tropopause normally occurs at an altitude of about 25.000 to 45.000 feet (8 to 15 kilometres) in polar and temperate zones, and at 55.000 feet (20 kilometres) in the tropics. 01/11/68	**tropopause / тропопауза** Преходната зона между стратосферата и тропосферата. Нормалната височина на тропопаузата е около 25 000 до 45 000 фута (8-15 km) над полярните и умерените пояси и 55 000 фута (20 km) в тропиците. 01/11/68
troposphere / troposphere The lower layers of atmosphere, in which the change of temperature with height is relatively large. It is the region where clouds form, convection is active, and mixing is continuous and more or less complete. 01/11/68	**troposphere / тропосфера** Най-ниските слоеве на атмосферата, в които промяната на температурата по височина е относително голяма. Там протичат процеси на облакообразуване, активна конвекция, а смесването на въздушните течения и пластове е непрекъснато и напълно в по-малка или по-голяма степен. 01/11/68
true bearing / azimut géographique –relèvement géographique – relèvement vrai - azimut vrai Bearing measured with reference to true north. *Commonly called: bearing. Related terms: bearing; grid bearing; magnetic bearing; relative bearing.* 09/01/1996	**true bearing / действителен азимут** Азимут, измерен по посока на истинския север. Известно още като: *bearing. Вж.също: bearing, grid bearing, magnetic bearing, relative bearing. 09/01/1996*
true convergence / convergence des meridiens sur le spheroide A change in the azimuth of a great circle from one meridian to another. *Related term: convergence*. 01/08/1973	**true convergence / действително сближаване** Изменението в азимута на голям кръг от един меридиан до друг. *Вж.също: convergence.* 01/08/1973
true horizon[1] / horizon vrai The boundary of a horizontal plane passing through a point of vision. 01/2012/1974	**true horizon[1] / действителен хоризонт** Границата на хоризонтална равнина, преминаваща през точката на наблюдение. 01/2012/1974
true horizon[2] / horizon theorique In photogrammetry, The boundary of a horizontal plane passing through the perspective centre of a lens system. 01/2012/1974	**true horizon[2] / действителен хоризонт** Във фотограметрията, границата на хоризонтална равнина, преминаваща през перспективния център на обектива. 01/2012/1974
true north / nord vrai ou giographique The direction from an observer's position to the geographic North Pole. The north direction of any geographic meridian. 01/04/1971	**true north / истински север** Посоката от мястото на наблюдателя към географския Северен полюс. Северната посока на всеки географски меридиан. 01/04/1971
trunk air route / voie aerienne principale An air route established for the strategic movement of military forces. 20/11/1996	**trunk air route / въздушно магистрално трасе** Установено въздушно трасе за стратегическо движение на военни сили. 20/11/1996

turn / detourner To force a hostile entity to move in a desired direction. MCLSB, 2018.12.06	**turn / отклони** Принуждаване на неприятелска сила да се движи в желано от нас направление. 16.02.2021
turn and slip indicator / indicateur combine de virage et derapage An instrument which combines the functions of a turn and a slip indicator. 01/01/1980	**turn and slip indicator / индикатор на завиване и плъзгане** Прибор, който съчетава функциите на индикатора за завиване и индикатора за плъзгане. 01/01/1980
turnaround / rotation The length of time between arriving at a point and being ready to depart from that point. It is used in this sense for the loading, unloading, refuelling and re-arming. where appropriate, of vehicles, aircraft and ships. *Related term: turnaround cycle.* 01/2012/1977	**turnaround / подготовка за повторно използване/ полет** Интервалът от време между кацане в даден пункт и готовността за излитане от същия пункт. Използва се в смисъл за товарене, разтоварване, зареждане с гориво и бойни припаси, където се използва, на самолети, автомобили и кораби. *Вж.също: turnaround cycle*. 01/2012/1977
turnaround cycle / temps de rotation A term used in conjunction with vehicles, ships and aircraft. and comprising the following: loading time at departure point; time to and from destination, unloading and loading time at destination; unloading time at returning point, planned maintenance time, and where applicable, time awaiting facilities. *Related term: turnaround.* 01/2012/1979	**turnaround cycle / цикъл за повторно използване/полет** Термин, използва във връзка с автомобили, кораби и самолети и обхващащ следното: време за натоварване в пункта за отпътуване; време до и от крайната цел; време за разтоварване и натоварване в крайната цел, време за разтоварване в пункта за връщане, планирано аеродромно (парково) обслужване, и където се използва, съоръжения за изчакване. *Вж.също: turnaround.* 01/2012/1979
turning movement / mouvement tournant A variation of the envelopment in which the attacking force passes around or over the enemy's principal defensive positions to secure objectives deep in the enemy's rear to force the enemy to abandon his position or divert major forces to meet the threat. *Related term: envelopment*. 01/08/1976	**turning movement / обходна маневра** Вид обкръжаване, при който атакуващата сила преминава около или над основните отбранителни позиции на противника за овладяване на цели дълбоко в противниковия тил, с цел при нужда на противника да изостави своите позиции или да развърне част от силите си за отблъскване на атаката. *Вж.също: envelopment*. 01/08/1976
turning point / point d'inflexion inflexion In land mine warfare, a point on the centreline of a mine strip or row where it changes direction. 02/05/1995	**turning point / повратен пункт** В сухопътната минна борба, точка от осевата линия на минната полоса или ред, където полосите или редовете променят своята посока. 02/05/1995

turret-down / defilement de tourelle A tactical position in which the entire vehicle is behind cover from direct fire but that still allows the commander to observe from the turret hatch or cupola. MCLSB, 2018.12.06	**turret-down / защитена позиция за наблюдение** Тактическа позиция, при която цялата машина е разположена зад укритие, непозволяващо директен обстрел, но командирът може да води наблюдение чрез прибори или от куполата. 16.02.2021
turn-in point / point de debut d'attaque The point at which an aircraft starts to turn from the approach direction to the line of attack. *Related terms: contact point; pull-up point*. 01/11/68	**turn-in point / точка на завиване** Точката, от която самолетът започва да завива от посоката на заход към линията на атака. *Вж.също: contact point, pull-up point.* 01/11/68
twilight / crepuscule The periods of Incomplete darkness following sunset and preceding sunrise. Twilight is designated as civil, nautical or astronomical, as the darker limit occurs when the centre of the sun is 6, 12 or 18, respectively, below the celestial horizon. 01/01/1973	**twilight / сумрак, здрач** Периодите на полумрак след залез или преди изгрев слънце. Разпознават се три вида здрач: граждански (центърът на Слънцето е 6° под линията на хоризонта), навигационен (горният край на Слънцето е на линията на хоризонта, а центърът му - на не повече от 12° под линията на хоризонта) и астрономически (центърът на слънцето е 18° под линията на хоризонта). 01/01/1973
two-up / par deux A formation with two elements disposed abreast; the remaining element(s) in rear. 01/05/63	**two-up / боен ред с два елемента** Формирование с два елемента, разположени на една линия, а останалите елементи са в тила. 01/05/63

U

uncharged demolition target / ouvrage a destruction preparee A demolition target for which charges have been calculated, prepared, and stored in a safe place, and for which execution procedures have been established. *Related term: demolition.* 01/07/1993	**uncharged demolition target / обект за разрушаване** Обект за разрушаване, за който са били пресметнати, подготвени и складирани на безопасно място необходимите взривни заряди и за който са установени процедури по изпълнението. *Вж.също: demolition.* 01/07/1993
uncharged weapon / arme déchargée A previously charged weapon which has been returned to a loaded state. *Related terms: charged weapon; loaded weapon; unloaded weapon.* 01/10/2001	**uncharged weapon /разснарядено оръжие** Предварително заредено оръжие, което е върнато към момента на зареждане. *Вж.също: charged weapon; loaded weapon; unloaded weapon.* 01/10/2001
unconventional warfare / guerre non conventionnelle UW Military activities conducted through or with underground, auxiliary or guerrilla forces to enable a resistance movement or insurgency to coerce, disrupt, or overthrow a government or occupying power. 2012.01.30	
underslung load / charge sous elingue In helicopter transport operations, any external load hanging under the helicopter fuselage. *Related term: hook operation*. 01/07/88	**underslung load / окачен товар** При вертолетните транспортни операции, всеки външен товар, който виси под тялото на вертолета. *Вж.също: hook operation.* 01/07/88
underwater demolition / demolition sous- marine The destruction or neutralization of underwater obstacles; this is normally accomplished by underwater demolition teams. 01/11/68	**underwater demolition / подводно подриваване** Разрушаването или неутрализирането на подводни препятствия; което обикновено се извършва от подводни подривни команди или екипи. 01/11/68
underway replenishment / ravitaillement a la mer *Preferred term: replenishment at sea*. 01/09/1981	**underway replenishment/ зареждане на ход** *Предпочитан термин: replenishment at sea.* 01/09/1981

underway replenishment force / force de ravitaillement a la mer A task force of fleet auxiliaries (consisting of oilers. ammunition ships, stores issue ships, etc.) adequately protected by escorts furnished by the responsible operational commander. The function of this force is to provide underway logistic support for naval forces. *Related term: force(s).* 01/11/68	**underway replenishment force/ сили за извършване на зареждане на ход** Група от спомагателни плавателни средства (състояща се от танкери, кораби за транспорт на бойни припаси, транспорт за снабдяване и др.), защитена от ескортни кораби, осигурени от отговорния оперативен командир. Функцията на тази група е да осигури логистична поддръжка на военноморските сили по време на преход. *Вж.също: force(s).* 01/11/68
unexploded explosive ordnance / dispositifs explosifs non exploses UXO **dud[2]** (admitted) Explosive ordnance that has been primed, fuzed, armed or otherwise prepared for action, and that has been fired, dropped, launched, projected or placed in such a manner as to cause harm to operations, installations, personnel or material and remains unexploded either by malfunction or manufacturing defect or for any other cause. Note: The English preferred term refers to unexploded munitions collectively. 2020-01-20	
unit[1] / unite A military element whose structure is prescribed by a competent authority. *Related term: task force.* *Synonym: unit of issue. 09/01/1996*	**unit[1] / подразделение (бойна единица)** Военен елемент, чиято структура е предписана от компетентен орган. *Вж.също: task force.* 09/01/1996
unit[2]/ unite de dotation A standard or basic quantity into which an item of supply is divided, issued, or used. *Synonym: unit of issue*. 09/01/1996	**unit / разчетно-снабдителска единица** Стандартно или основно количество, на което се разделя, раздава или използва даден предмет на снабдяване. *Синоним: unit of issue*. 09/01/1996
unit commitment status / etat d'engagement d'unite The degree of commitment of any unit designated and categorized as a force allocated to NATO. 01/06/1984	**unit commitment status / степен на задълженията на подразделение** Степента на задълженията на всяко подразделение, обозначена и категоризирана като въоръжена сила, назначена към НАТО. 01/06/1984
unit emplaning officer/officier d'embarquement de l'unite In air transport, a representative of the transported unit responsible for organizing the movement of that unit. 09/01/1996	**unit emplanning officer / длъжностно лице по транспортиране на подразделение по въздуха** Във въздушния транспорт, представител на транспортирано подразделение, отговорен за организиране на придвижването й. 09/01/1996

unit equipment / dotation d'unité UE The quantity and type of major equipment assigned to a unit, as listed in the table of organization and equipment. 14/08/2015	**unit equipment / оборудване на формирование** Количеството и видът основно оборудване на дадено формирование, както е посочено в организационно-щатното разписание и списъка на военното имущество. 18/10/2016
unit load / charge unitaire A load designed to be carried, stored and handled as a separate unit and able to withstand the conditions with the appropriate modes of transport. Notes: 1. Such a load comprises a number of packages or articles which are either placed or stacked on and secured by strapping, shrinkwrapping or other suitable means to a load board such as a pallet; or placed in a protective outer packaging such as a pallet box; or permanently secured together in a sling. 2. A single large package such as a tank-container, intermediate bulk container or freight container is specifically excluded. MCLSB, 2018.12.06	**unit load / единица товар** Товар, предназначен да се превозва, съхранява и обработва като отделна единица и да издържа на условията за транспортиране със съответните видове транспорт. Забележки: 1. Такъв товар се състои от множество опаковки или предмети, които са поставени или подредени и закрепени чрез връзване, обвиване и прикрепяне с опаковъчно фолио или други подходящи средства към товарна дъска като палет; или поставени в защитна външна опаковка като палетна кутия/сандък; или трайно закрепени заедно посредством товарозахватни и/или притягащи средства (такелажни вериги, товароподемни примки, обтяжни ластици/ленти и пр.). 2. Специално изключени (от определението) са големи единични опаковки като контейнер-цистерна, междинен контейнер за насипни товари или товарен контейнер. 16.02.2021
unit of issue / unite - unite de delivrance - unite de dotation *Preferred term: unit 2.* 09/01/1996	**unit of issue / разчетно-снабдителска единица** *Предпочитан термин: unit 2*. 09/01/1996
unit strength / potentiel d'une unite As applied to a friendly or enemy unit, relates to the number of personnel, amount of supplies, armament equipment and vehicles and the total logistic capabilities. *Related term: strength*. 01/2012/70	**unit strength/потенциал на подразделение** По отношение на съюзнически или противникови подразделения се отнася до броя на хората, количеството на доставките, въоръжението, транспортните средства и общите възможности за материално-техническо осигуряване. *Вж.също: strength.* 01/2012/70
unity of effort / unité d'effort In military operations, coordination and cooperation among all actors in order to achieve a common objective. 2012.01.30	

universal transverse Mercator grid / grille de Mercator transverse universelle A grid coordinate system based on the transverse Mercator projection, applied to maps of the earth's surface extending to 84N and 80 S latitudes. 01/08/1973	**universal transverse Mercator grid / мрежа от координати в универсалната напречна проекция на Меркатор** Система от правоъгълни координати, която се основава на напречната проекция на Меркатор, приложена към топографски карти на земната повърхност до 84°N и 80°S географска ширина. 01/08/1973
unknown / inconnu In identification, the designation given to an evaluated track, object or entity that has not been identified. *Related terms: friend; hostile; identification; neutral.* 01/10/2003	**unknown / непознат** При идентифицирането, обозначението дадено на оценявани следа, обект или единица, които не са били идентифицирани. *Вж.също: friend; hostile; identification; neutral.* 01/10/2003
unloaded weapon / arme non approvisionnée A weapon separated from its ammunition. *Related terms: charged weapon; loaded weapon; uncharged weapon.* 01/10/01	**unloaded weapon / ненапълнено оръжие (без боеприпас в пълнителя/цевта)** Оръжие, което е отделено от неговите бойни припаси. *Вж.също: charged weapon; loaded weapon; uncharged weapon.* 01/10/01
unmanned aerial vehicle / véhicule aérien sans pilote A powered, aerial vehicle that does not carry a human operator, uses aerodynamic forces to provide vehicle lift, can fly autonomously or be piloted remotely, can be expendable or recoverable, and can carry a lethal or non-lethal payload. Ballistic or semi-ballistic vehicles, cruise missiles, and artillery projectiles are not considered unmanned aerial vehicles. *Related terms: drone; remotely piloted vehicle.* 30/06/05	**unmanned aerial vehicle / безпилотен летателен апарат** Задвижващо се летателно средство, което няма пилот, използва аеродинамични сили, за да се издигне, може да лети самостоятелно или да бъде пилотирано дистанционно, може да бъде за еднократно или многократно ползване и може да носи смъртоносен или несмъртоносен товар. Балистичните или полубалистичните летателни средства, крилатите ракети и артилерийските снаряди не се смятат за безпилотни летателни средства. *Вж.също: drone; remotely piloted vehicle.* 30/06/05
unmanned aircraft system / système aérien sans pilote UAS [C-M(2011)0087] A system whose components include the unmanned aircraft, the supporting network and all equipment and personnel necessary to control the unmanned aircraft. 15/03/ 2011	**unmanned aircraft system / безпилотна летателна система** Система, чиито компоненти включват безпилотни ЛА, поддържащата мрежа и всички съоръжения и личен състав, необходими за управление на тези ЛА. 16/05/2013
unobserved fire / tir non controle - tir non observe Fire for which points of impact or burst are not observed. *Related term: fire*. 01/11/68	**unobserved fire / стрелба по ненаблюдаема цел** Стрелба, при която точката на удар или разрив не могат да бъдат наблюдавани. *Вж.също: fire.* 01/11/68

unscheduled convoy phase / phase des convois non planifies The period in the early days of war when convoys are instituted on an ad hoc basis before the introduction of convoy schedules in the regular convoy phase. 01/06/1978	**unscheduled convoy phase / фаза на извънпланов конвой** Периодът в ранните дни на войната, когато конвоите се създават на специализирана основа преди въвеждането графика за конвоите във фазата на редовните конвои. 01/06/1978
unwanted cargo / cargaison non requise A cargo loaded in peacetime which is not required by the consignee country in wartime. *Related term: cargo*. 01/03/1981	**unwanted cargo / нежелан товар** Товар, натоварен в мирно време, но нежелан от страната-получател по време на война. *Вж.също: cargo*. 01/03/1981
unwarned exposed / expose et non alerte The vulnerability of friendly forces to nuclear weapon effects. In this condition, personnel are assumed to be standing in the open at burst time, but have dropped to a prone position by the time the blast wave arrives. They are expected to have areas of bare skin exposed to direct thermal radiation, and some personnel may suffer dazzle. *Related terms: warned exposed; warned protected*. 01/04/1971	**unwarned exposed / непредупреден, изложен на опасност** Уязвимостта на съюзническите сили към въздействието на ядрените оръжия. При това условие се предполага, че личния състав стои на открито по време на взрива, но е заел положение легнал, когато преминава ударната вълна на взрива. Очаква се да има открити участъци от тялото, които са били подложени на пряката топлинна радиация и известна част от личния състав може да е заслепена. *Вж.също: warned exposed; warned protected.* 01/04/1971
up / plus haut In artillery and naval gun-fire support: 1. A term used in a call for tire to indicate that the target is higher in altitude than the point which has been used as a reference point for the target location. 2. A correction used by an observer or a spotter in time fire to indicate that an increase in height of burst is desired. 01/02/1974	**up / по-високо** В артилерийската и военноморската поддръжка на огъня: 1. Термин, използван при сигнал за стрелба, който да покаже, че целта се намира по-високо по отношение височината на полета от точката, която е използвана като координатна точка за локализиране на целта. 2. Корекция, използвана от наблюдател или коректор на артилерийския огън, която да покаже, че е необходимо увеличение във височината на взрива 01/02/1974
urgent mining / mouillage des mines d'urgence In naval mine warfare, the laying of mines with correct spacing but not in the ordered or planned positions. The mines may be laid either inside or outside the allowed area in such positions that they will hamper the movements of the enemy more than those of our own forces. 01/08/1976	**urgent mining / спешно миниране** В бойните действия на море, поставянето на мини с правилно разстояние между тях, но не на места, които са заповядани или планирани. Мините може да се поставят вътре или извън разрешената зона на такива позиции, че да могат да възпрепятстват движението на противника повече, отколкото на собствените сили. 01/08/1976

utility helicopter / hélicoptère utilitaire Multi-purpose helicopter which may be armed. 10/12/2014	**utility helicopter / вертолет с общо предназначение** Многофункционален вертолет, който може да притежава способности и за огнево въздействие. 08/11/2016

V

V/STOL aircraft Preferred term: vertical or short take-off and landing aircraft.	**V/STOL aircraft / въздухоплавателно средство V/STOL** Предпочитан термин: въздухоплавателно средство с вертикално или за късо излитане и кацане. 17.11.2020
validation / validation The confirmation of the capabilities and performance of organizations, individuals, materiel or systems to meet defined standards or criteria, through the provision of objective evidence. Note: In the context of military forces, the hierarchical relationship in logical sequence is: assessment, analysis, evaluation, validation and certification. *Related terms: analysis1; assessment; certification; evaluation1.* 02/03/2007	**validation /потвърждаване** Потвърждаване на способностите и представянето на организации, индивиди, материални части или системи за достигането на определени стандарти или критерии чрез представяне на обективно доказателство. Забележка: в контекста на военните сили, йерархичното взаимоотношение в логическа последователност е: анализ, оценка, потвърждаване и удостоверяване. *Вж.също: analysis1; assessment; certification; evaluation1.* 02/03/2007
variability[1] / variabilite The manner in which the probability of damage to a specific target decreases with the distance from ground zero. MCLSB, 2018.12.06	**variability[1] / променливост** Начинът, по който вероятността от нанасяне на поражение върху целта намалява с разстоянието от епицентъра. 2018.12.06
variability[2] / variabilite[2] In damage assessment, a mathematical factor introduced to average the effects of orientation, minor shielding and uncertainty of target response to the effects considered. 2020-01-20	
vectored attack / attaque sur vecteur –attaque teleguidee Attack in which a weapon carrier (air, surface, or subsurface) not holding contact on the target, is vectored to the weapon delivery point by a unit (air, surface or subsurface) which holds contact on the target. 01/11/68	**vectored attack / атака чрез насочване** Атака, при която носител на средства за поразяване (въздушен, наземен/надводен или подземен/подводен), който няма захват върху целта, се насочва към района на целта чрез подразделение (въздушно, наземно/надводно или подземно/подводно), което има захват върху целта. 01/11/68
vector sights / viseur vectoriel *Related term: bomb sighting systems*. 01/08/1976	**vector sights / векторен прицел** *Вж.също: bomb sighting systems*. 01/08/1976
vehicle / vehicule A self-propelled, boosted, or towed conveyance for transporting a burden on land, sea or through air or space. *Related terms: amphibious vehicle; ground effect machine; remotely piloted vehicle*. 01/10/1992	**vehicle / транспортно средство** Самоходно или боксируемо транспортно средство за транспортиране на товари по земя, море, по въздух или в космоса. *Вж.също: amphibious vehicle; ground effect machine; remotely piloted vehicle.* 01/10/1992

vehicle distance / distance entre vehicules The clearance between vehicles in a column which is measured from the rear of one vehicle to the front of the following vehicle. 01/03/82	**vehicle distance / дистанция на транспортни средства** Разстоянието между транспортните средства, движещи се в колона, което се измерва от задната част на едно транспортно средство до предната част на следващото. 01/03/82
verify / verifier To ensure that the meaning and phraseology of the transmitted message conveys the exact intention of the originator. 01/05/63	**verify / потвърждавам** Давам уверение, че смисълът и фразеологията на предаденото съобщение изразяват точното намерение на първоизточника. 01/05/63
vertex / vertex In artillery and naval gun-fire support, the highest point in the trajectory of a projectile. 01/11/1991	**vertex / връх** В артилерията и морската поддръжка на артилерийския огън, най-високата точка в траекторията на снаряда. 01/11/1991
vertex height / fleche *Preferred term: maximum ordinate*. 01/11/1991	**vertex height / височина на върха** *Предпочитан термин: maximum ordinate.* 01/11/1991
vertical air photograph / photographie aerienne verticale An air photograph taken with the optical axis of the camera perpendicular to the surface of the earth. 01/09/69	**vertical air photograph / вертикална въздушна снимка** Въздушна снимка, при която оптичната ос на фотоапарата е перпендикулярна на повърхността на Земята. 01/09/69
vertical buffer distance / marge de securite verticale In nuclear warfare, the vertical distance that is added to the fallout safe-height of burst in order to determine a desired height of burst which will provide the desired assurance that militarily significant fallout will not occur. Note: The vertical buffer distance is normally expressed quantitatively in multiples of the vertical error. MCJSB, 2017.04.04	**vertical buffer distance / вертикално буферно разстояние** При ядрена война, вертикалното разстояние, което се добавя към безопасната по отношение на радиоактивните частици височина, за да се определи желаната височина на взрива, която ще гарантира, че няма да се формира значимо от военна гледна точка радиоактивно заразяване. Забележка: Вертикално буферно разстояние обикновено се изразява количествено в числа, кратни на вертикалната грешка. 17.11.2020
vertical envelopment / enveloppement vertical A tactical manoeuvre in which troops, either air-dropped or airlanded, attack the rear and flanks of a force, cutting off or encircling the force. MCLSB, 2018.12.06	**vertical envelopment / вертикален обхват** Тактически маньовър, при който чрез въздушен десант се атакуват тила и фланговете на противника, за да се прекъснат пътищата му за оттегляне или за да бъде обкръжен. 16.02.2021
vertical interval / intervalle vertical Difference in altitude or height between two specified points or locations. 01/02/1974	**vertical interval / вертикален интервал** Разликата във височината между две определени точки или позиции. 01/02/1974

vertical or short take-off and landing aircraft / aeronef a decollage et atterrissage courts ou verticaux **VSTOL aircraft** (admitted) **V/STOL aircraft** (deprecated) An aircraft capable of executing a vertical take-off and landing, a short take-off and landing or any combination of these modes of operation. 2009.08.26	**vertical or short take-off and landing aircraft** / въздухоплавателно средство **с вертикално или за късо излитане и кацане** Въздухоплавателно средство **VSTOL** (допуска се) Въздухоплавателно средство **V/STOL** (остарял) Въздухоплавателно средство, способен да изпълнява вертикално излитане и кацане, късо излитане и кацане или всяка комбинация от тези режими на работа. 17.11.2020
vertical replenishment / ravitaillement vertical The use of a helicopter for the transfer of materiel to or from a ship. 01/03/1981	**vertical replenishment / вертикално зареждане** Използването на вертолет за прехвърляне на материални средства на или от кораб. 01/03/1981
vertical scale instrument system / systeme d'instruments a echelles verticales A system of vertical scale indicators which display flight and engine information. 01/02/1974	**vertical scale instrument system / система от прибори с вертикална скала** Система от индикатори с вертикална скала, които дават информация за полета и двигателя. 01/02/1974
vertical separation / espacement vertical-altitude relative –- etagement en altitude Separation between aircraft expressed in units of vertical distance. *Synonym: relative altitude*. 01/07/1980	**vertical separation / altitude relative- вертикално разделение в зависимост от височината на полета (интервал по височина)** Отделяне на самолетите, изразено в единици вертикално разстояние. *Синоним: relative altitude.* 01/07/1980
vertical situation display / presentation de situation verticale An electronically generated display on which information on aircraft attitude and heading, flight director commands, weapon aiming and terrain following can be presented, choice of presentation being under the control of the pilot. 01/2012/1979	**vertical situation display / вертикално изобразяване на информацията** Генерирано по електронен път изображение, върху което могат да бъдат изобразени информацията за височината и посоката на полета на самолета, командите на управляващия полетите, насочването на оръжията и следването на терена, като изборът за представяне е под контрола на пилота. 01/2012/1979

vertical speed indicator / indicateur de vitesse verticale An instrument which displays rate of climb or descent. a. Barometric. An instrument which displays the apparent vertical speed of the aircraft as derived from the rate of change of static pressure. b. Instantaneous. An instrument which displays the vertical speed of the aircraft as derived from a combination of accelerometric and barometric sources. 01/11/1980	**vertical speed indicator / индикатор на вертикалната скорост** Прибор, който показва скоростта на набор или снижение. а. Барометричен. Прибор, който показва видимата скорост на самолета, получена от скоростта на изменение на статичното налягане. б. Моментна скорост. Прибор, който показва вертикалната скорост на самолета, получена от комбинацията на акселерометричните и барометрични източници. 01/11/1980
vertical take-off and landing / decollage et atterrissage verticaux The capability of an aircraft to take-off and land vertically and to transfer to or from forward motion at heights required to clear surrounding obstacles. *Related terms: short take-off and landing; short take-off and vertical landing aircraft; vertical/short take-off and landing aircraft*. 01/11/1991	**vertical take-off and landing / вертикално излитане и кацане** Способността на самолета да излита и каца вертикално и да преминава към или от движение напред на височини, където се изисква да бъдат преодолени някакви препятствия. *Вж.също: short take-off and landing; short take-off and vertical landing aircraft; vertical/short take-off and landing aircraft.* 01/11/1991
very deep draught ship / navire a tres grand tirant d'eau A ship with a laden draught of 13.72 metres (45 feet) or more. 01/2012/1977	**very deep draught ship / кораб с много дълбоко газене** При натоварен кораб, газене над 13,72 метра (45 фута). 01/2012/1977
very shallow water / très petits fonds Water having a depth less than 10 metres. *Related term: very shallow water mine countermeasures.* 14/10/2002	**very shallow water /много плитки води** Вода с дълбочина по-малко от 10 метра. *Вж.също: very shallow water mine countermeasures.* 14/10/2002
very shallow water mine countermeasures/ lutte contre les mines par très petits fonds Searching for, detecting, locating, neutralizing and/or disposing of explosive ordnance and/or obstructions in very shallow water. *Related term: very shallow water.* 14/10/2002	**very shallow water mine countermeasures /мерки за противодействие срещу мини в много плитки води** Търсене, откриване, установяване на местонахождение, неутрализиране и/или унищожаване на взривоопасни бойни припаси и/или прегради в много плитки води. *Вж.също: very shallow water.* 14/10/2002
vesicant agent / agent vesicant *Preferred term: blister agent*. 01/08/1976	**vesicant agent / вещество, което причинява мехури** *Предпочитан термин: blister agent*. 01/08/1976
vignetting / vignettage A method of producing a band of colour or tone on a map or chart, the density of which is reduced uniformly from edge to edge. 01/02/1974	**vignetting / винетиране** Метод на създаване на цвят или тон върху топографска или навигационна карта, чиято плътност е намалена равномерно от единия до другия край. 01/02/1974

visual call sign / indicatif d'appel visuel A call sign provided primarily for visual signalling. *Related term: call sign*. 01/05/63	**visual call sign / позивна за зрителна свръзка** Позивна, предназначена главно за визуална сигнализация. *Вж.също: call sign.* 01/05/63
visual identification / controle automatique pour identification a vue In a flight control system, a control mode in which the aircraft follows a radar target and is automatically positioned to allow visual identification. 01/01/1973	**visual identification / визуална идентификация** В системата за управление на полета, режим на контрол, при който самолетът проследява радиолокационна цел и автоматично се позиционира, за да се създаде възможност за визуална идентификация. 01/01/1973
visual mine firing indicator / indicateur visuel de mise de feu - bombette visuel de mise de feu A device used with exercise mines to indicate that the mine would have detonated hat it been poised. 01/03/1981	**visual mine firing indicator / визуален индикатор за възпламеняване на мината** Устройство, използвано при учебните мини за индикация, че тя би се възпламенила, ако е била активирана. 01/03/1981
vital ground / terrain vital Ground of such importance that it must be retained or controlled for the success of the mission. 01/07/87	**vital ground / важен участък от местността** Участък от район, който е от такова значение, че трябва да бъде запазен или контролиран, за да успее мисията. 01/07/87
vital interests / intérêts vitaux For a country, interests which contribute to the integrity of the national territory and neighbouring areas, the free exercise of national sovereignty, and the protection of the population. 02/05/13	**vital interests / жизненоважни интереси** Интересите на дадена страна, които допринасят за целостта на националната територия и прилежащите райони, за свободното упражняване на националния суверенитет и за защита на населението. 21/10/14
vital zone/zone vital A designated area or installation to be defended by air defence units. 01/12/1976	**vital zone/жизнено важна зона** Определен район или съоръжение, охранявано от части на ПВО. 01/12/1976
voice call sign / indicatif d'appel phonie A call sign provided primarily for voice communications. *Related term: call sign*. 01/05/63	**voice call sign / телефонна позивна** Телефонна позивна предназначена и използвана основно при гласови (телефонни, речеви) комуникации. *Вж.също: call sign*. 01/05/63
VOR / VOR A air navigational radio aid which uses phases comparison of a ground transmitted signal to determine bearing. This term is derived from the words "very high frequency omnidirectional radio range" 01/2012/1976	**VOR / всенасочен УКВ радиомаяк** Аеронавигационно радиосредство, което използва сравняване фазите на предаден от земята сигнал, за да бъде определен азимутът. Този термин представлява съкращение от very high frequency omnidirectional radio range. 01/2012/1976

W

wading crossing / passage a gue *Related terms: deep fording capability; shadow* *fording capability*. 01/04/1971	**wading crossing / дълбочина на газене при разминаване** *Вж.също: deep fording capability; shallow fording capability.* 01/04/1971
waiting position / position d'attente Any suitable position in which naval units can be kept ready for operations at immediate notice. *Related term: laying-up position.* 01/10/1984	**waiting position / позиция на изчакване** Всяка удобна позиция, при която военноморските части могат да поддържат боеготовност при незабавно повикване. *Вж.също: laying-up position*. 01/10/1984
walking patient / malade ambulatoire A patient not requiring a litter while in transit. 01/11/1991	**walking patient / пациент, който е на крак** Пациент, който не изисква носилка при транспортиране. 01/11/1991
wanted cargo / cargaison requise In naval control of shipping, a cargo which is not immediately required by the consignee country but will be needed later. *Related term: cargo*. 01/03/1981	**wanted cargo / необходим товар** При военноморския контрол на превоза на стоки, товар, който не се търси по спешност от държавата-получател, но ще бъде необходим по-късно. *Вж.също: cargo.* 01/03/1981
warble / modulation de frequence In naval mine warfare, the process of varying the frequency of sound produced by a narrow band noise maker to ensure that the frequency to which the mine will respond is covered. 01/11/1975	**warble/ настройка на звукова честота** При военноморските средства за минна война, процес на изменение на честотата на звука, произведен от теснолентови източници на звук, за да се осигури покриване на честотата, на която мината ще сработи. 01/11/1975
war game / jeu de guerre A simulation of a military operation, by whatever means, using specific rules, data, methods and procedures. 04/10/2000	**war game / военна игра** Симулация на военна операция, независимо с какви средства, използваща специални правила, информация, методи и процедури. 04/10/2000
warhead / tête militaire The part of a munition that contains the payload to be delivered. CASG, 2019.10.04	
warhead section / section du cone de charge A completely assembled warhead including appropriate skin sections and related components. 01/05/63	**warhead section / отделение на бойната глава** Напълно комплектована бойна глава, включително обшивката и свързаните с бойната глава компоненти. 01/05/63

warned exposed / expose et alerte The vulnerability of friendly forces to nuclear weapon effects. In this condition, personnel are assumed to be prone with all skin covered and with thermal protection at least that provided by a two-layer summer uniform. *Related terms: unwarned exposed; warned protected*. 01/04/1971	**warned exposed / предупреден, изложен на опасност** Уязвимостта на приятелските сили към въздействието на ядрените оръжия. При тези условия се предполага, че персоналът е легнал по корем, кожата е покрита изцяло и е осигурена термална защита, минимум от двуслойната лятна униформа. *Вж.също: unwarned exposed; warned protected.* 01/04/1971
warned protected / protege et alerte The vulnerability of friendly forces to nuclear weapon effects. In this condition. personnel are assumed to have some protection against heat, blast. and radiation such as that afforded in closed armoured vehicles or crouched in fox holes with improvised overhead shielding. *Related terms: unwarned exposed; warned exposed*. 01/04/1971	**warned protected / предупреден, защитен** Уязвимостта на приятелските сили на въздействието на ядреното оръжие. При тези условия се предполага, че персоналът има защита срещу топлинното излъчване, ударната вълна и радиацията, например защитата, която осигурява дадена затворена бронирана машина или единичните окопи с импровизирано покритие срещу прегряване. *Вж.също: unwarned exposed; warned exposed.* 01/04/1971
warning off / sommation de dégager Notifying potentially hostile units that their actions are interfering with NATO or NATO-led operations and ordering them to stop forthwith. Note: normally used in naval operations. 01/10/2001	**warning off /предупреждение за изтегляне** Уведомяване на потенциално враждебни войскови части, че техните действия се намесват в операции на НАТО или ръководени от НАТО операции и им бива наредено да спрат незабавно. Забележка: обикновено използвано при военноморски операции. 01/10/2001
warning order / ordre d'avertissement - ordre preparatoire A preliminary notice of an order or action which is to follow. *Related terms: notice to move; movement order; order to move.* 01/10/2003	**warning order / предварителна заповед** Предварително уведомление за последваща за изпълнение заповед или действие. *Вж.също: notice to move; movement order; order to move.* 26/01/2015
war reserve modes / modes reserves pour le temps de guerre Characteristics or operating procedures of equipment or systems, which are held in reserve for war or crisis. 01/2012/1993	**war reserve modes / режими на военновременен резерв** Характеристики или работни процедури на оборудване или системи, които се държат в резерв за война или криза. 01/2012/1993

war reserves / reserves de guerre Stocks of material amassed in peacetime to meet the increase in military requirements consequent up on an outbreak of war. War reserves are intended to provide the interim support essential to sustain operations until resupply can be effected. *Related terms: operational stocks: theatre operational stocks*. 01/11/68	**war reserves / военновременни запаси** Стоки, събирани в мирно време с цел да се увеличат възможностите за отговор на повишените изисквания при евентуална война. Военновременните резерви са предназначени за осигуряване на средно ниво на поддръжка, достатъчно за поддръжката на операциите, докато бъде осъществено новото снабдяване. *Вж.също: operational stocks; theatre operational stocks.* 01/11/68
watching mine / mine a orin en surface In naval mine warfare, a mine secured to its mooring but showing on the surface, possibly only in certain tidal conditions. *Related terms: antiwatching device; floating mine; mine*. 01/11/1975	**watching mine/ котвена мина на позиция** При военноморските средства за минна война, мина, която е закотвена, но се показва на повърхността, вероятно само при известни условия по време на отлив. *Вж.също: antiwatching device; floating mine; mine.* 01/11/1975
waterspace management / gestion de l'espace marin In naval warfare, a system of procedures for the control of antisubmarine weapons to prevent inadvertent engagement of friendly submarines. *Related terms: antisubmarine free area; submarine action area.* 16/07/1996	**waterspace management / управление на водното пространство** При бойните действия на море, система от процедури за контрол на противоподводното оръжие, за предотвратяване използването му по приятелски подводници*. Вж.също: antisubmarine free area; submarine action area.* 16/07/1996
water terminal / terminus maritime *Related terms: alternate water terminal; major water terminal: secondary water terminal; port*. 01/09/69	**water terminal / пункт за базиране** *Вж.също: alternate water terminal; major water terminal; secondary water terminal; port.* 01/09/69
wave / vague In amphibious operations, a formation of forces, landing ships, craft, amphibious vehicles or aircraft, required to beach or land about the same time. It can be classified as to type, function or order as shown: a. Assault wave; b. Boat wave; c. Helicopter wave: d. Numbered wave; e. On-call wave; f. Scheduled wave. 01/10/2001	**wave / вълна** При морските десантни операции, формация от въоръжени сили, десантни кораби, катери, амфибийни средства или летателни апарати, необходими за стоварване на брега или сушата, по едно и също време. Могат да бъдат класифицирани по вид, функция или последователност, както следва: а\ Първа десантна вълна б\ Амфибийна десантна вълна в\ Вертолетна вълна г\ Разчетна по последователност вълна д\ Вълна по заявка е\ Планова вълна (на десанта). 27/01/2015
weapon engagement zone / zone d'engagement d'arme WEZ In air and missile defence, airspace of defined dimensions that is normally reserved for engagements by a specific weapon system. 2020-05-25	

weapon of mass destruction / arme de destruction massive WMD A weapon that is able to cause widespread devastation and loss of life. 20/11/2014	**weapon of mass destruction / оръжие за масово поразяване** Оръжие, което е в състояние да причини мащабни материални разрушения и смърт. 18/10/2016
weapons assignment / affectation d'armes In air defence, the process by which weapons are assigned to individual air weapons controllers for use in accomplishing an assigned mission. 01/02/1974	**weapons assignment / назначение на оръжията** При ПВО, процесът, чрез който оръжията се зачисляват към индивидуални диспечери за ПВО, за извършване на определена мисия. 01/02/1974
Weapons free / Tir libre In air defence, a weapon control order imposing a status whereby weapons systems may be fired at any target not positively recognized as friendly. 2020-06-30	
weapons hold / tir prescrit In air defence, a weapon control order imposing a status whereby weapons systems may only be fired in self-defence or in response to a formal order. *Related terms: weapons free: weapons tight*. 01/07/1983	**weapons hold / воденето на огън се забранява (команда)** При ПВО, заповед за контрол на оръжията, налагаща статус, чрез който бойните системи могат да бъдат активирани за стрелба само при самозащита или в отговор на официална заповед. *Вж.също: weapons free; weapons tight.* 01/07/1983
weapons holding area / site de stockage d'armement Within the framework of a demobilisation operation, a location for the temporary or permanent storage of weapons and/or other military equipment. MCLSB, 2018.12.06	**weapons holding area / място за съхранение на оръжия** В рамките на операция по демобилизация, място (охраняемо) за временно или постоянно складиране/съхранение на оръжие, въоръжение и/или друго военно оборудване. 16.02.2021
weapon(s) system / systeme d'arme(s) A combination of one or more weapons with all related equipment, materials, services, personnel and means of delivery and deployment (if applicable) required for self-sufficiency. 01/11/1986	**weapon(s) system / бойна(и) система** Комбинация от едно или повече оръжия със цялата свързана екипировка, материали, обслужване, личен състав и средства за доставяне и развръщане, изисквани за автономност в бойното използване. 01/11/1986
weapons tight / tir restreint In air defence, a weapon control order imposing a status whereby weapons systems may be fired only at targets recognized as hostile. *Related term: weapons hold*. 01/07/1983	**weapons tight / воденето на огън се забранява (команда)** При ПВО, заповед за контрол на оръжията, налагаща статус, при който оръжията могат да бъдат активирани за стрелба само към цели, идентифицирани като противникови. *Вж.също: weapons hold.* 01/07/1983

weapon system / systeme d'arme weapon system A combination of one or more weapons with all related equipment, materials, services, personnel and means of delivery and deployment, if applicable, required for selfsufficiency. NATO Agreed 2020-02-17	
weight and balance sheet / feuillet de chargement et decentrage A sheet which records the distribution of weight in an aircraft and shows the centre of gravity of an aircraft at takeoff and landing. 01/11/68	**weight and balance sheet / ведомост за разпределението на теглото и равновесието** Ведомост, която отразява разпределението в самолета и показва центъра на тежестта при излитане и кацане. 01/11/68
wheelbase / empattement The distance between the centres of two consecutive wheels. In the case of vehicles with more than two axles or equivalent systems, the successive wheelbases are all given in the order front to rear of the vehicle. 01/2012/1979	**wheelbase / междуосово разстояние** Разстоянието между центровете на две последователни колела. В случай на транспортни средства с повече от две оси или еквивалентни системи, всички последователни междуосови разстояния се дават в реда от предната към задната част на автомобила. 01/2012/1979
white forces / forces blanches In NATO exercises, forces used as umpires. *Related term: force(s).* 09/01/1996	**white forces / бели сили** При ученията на НАТО, части, използвани като посредници (оценители). *Вж.също: force(s).* 09/01/1996
whiteout / voile blanc Loss of external visual references caused by blowing snow. Note: In helicopter operations, this form of degraded visual environment is often self-induced during landing and/or take-off. 2020-06-30	
wild weasel / wild weasel An aircraft specially modified to identify, locate, and physically suppress or destroy ground based enemy air defence systems that employ sensors radiating electromagnetic energy. 01/08/82	**wild weasel / уайлд уизъл ("дива невестулка")** Самолет, специално модифициран да идентифицира, локализира и физически потиска или разрушава наземно-базирани противникови системи за ПВО, които използват датчици с електромагнитна енергия. 01/08/82
wind velocity / vecteur vent The horizontal direction and speed of air motion. 01/09/1974	**wind velocity / скорост на вятъра** Хоризонталната посока и скорост на движение на въздушния поток. 01/09/1974
wingman / ailier A pilot flying subordinate to and in support of his designated leader; also, the aircraft flown in this role. 01/03/1981	**wingman / воден** Пилот, който лети в подчинение и за поддръжка на обозначен лидер; а също и самолетът, който изпълнява тази роля. 01/03/1981

withdrawal operation / desengagement A planned operation in which a force in contact disengages from an enemy force. 01/07/1983	**withdrawal operation / операция по оттегляне** Планирана операция, при която въоръжена сила, която е в съприкосновение(с противника), излиза от боя с противниковата сила. 01/07/1983
working anchorage / mouillage de travail An anchorage where ships lie to load or discharge cargoes overside using coasters or lighters. *Related term: emergency anchorage.* 09/01/1996	**working anchorage / работна котвена стоянка** Стоянка, където корабите застават на котва, за да товарят или разтоварват товари на плавателни средства за крайбрежно плаване или лихтери. *Вж.също: emergency anchorage.* 09/01/1996
wounded in action / blessé au combat WIA A battle casualty who has incurred a non-fatal injury due to an external agent or cause as a result of hostile action. 2011.11.07	

X

X-scale / echelle en X On an oblique photograph, the scale along a line parallel to the true horizon. 01/09/69	**X-scale / X-мащаб** Върху перспективна фотоснимка, мащабът по линейния паралел към истинския хоризонт. 01/09/69

Y

yaw / lacet 1. The rotation of an aircraft, ship or missile about its vertical axis so as to cause the longitudinal axis of the aircraft, ship or missile to deviate from the flight line or heading in its horizontal plane. 2. The rotation of a camera or a photograph coordinate system about either the photograph z-axis or the exterior z-axis. 3. Angle between the longitudinal axis of a projectile at any moment and the tangent to the trajectory in the corresponding point of flight of the projectile. 01/2012/1974	**yaw / отклонение от курса** 1. Въртене на самолет, кораб или ракета около вертикалната й ос, което причинява отклонение на надлъжната ос на самолета, кораба или ракетата от линията на полета или посоката в неговата хоризонтална равнина. 2. Въртене на фотоапарат или координатна система на фотографска снимка, или около оста Z на снимката или около външната ос Z. 3. Ъгъл между надлъжната ос на снаряд във всеки един момент и допирателната до траекторията в съответната точка от полета на снаряда. 01/2012/1974
Y-scale / echelle en Y On an oblique photograph, the scale along the line of the principal vertical, or any other line inherent or plotted. which, on the ground, is parallel to the principal vertical. 01/07/70	**Y-scale / Y-мащаб** Върху перспективна фотоснимка, мащабът по линията на основния вертикал или която и да е друга линия, характерна за снимката или начертана на нея, която върху земята е успоредна на основния вертикал. 01/07/70

Z

zero-length launching / depart ponctuel A technique in which the first motion of the missile or aircraft removes it from the launcher. 01/11/68	**zero-length launching / пуск без ускоряване по направляваща** Метод, при който първото движение на ракетата или самолета, я изстрелва от пусковата установка. 01/11/68
Z-marker beacon / radioborne Z A type of radio beacon, the emissions of which radiate in a vertical cone shaped pattern. *Related terms: beacon; cone of silence; fan marker beacon; radio beacon*. 01/04/82	**Z-marker beacon / Z-маркерен радиомаяк** Вид радиомаяк, чиито емисии излъчват по диаграма във формата на вертикален конус. *Вж.също: beacon; cone of silence; fan marker beacon; radio beacon.* 01/04/82
zone of action / zone d'action A tactical subdivision of a larger area, the responsibility of which is assigned to a tactical unit; generally applied to offensive action. *Related term: sector*. 01/11/68	**zone of action / зона на действие** Тактическо подразделяне на по-голяма площ, отговорността за което се дава на тактическата бойна единица; обикновено се използва при нападателни действия. *Вж.също: sector.* 01/11/68
zone of fire / zone de tir An area into which a designated ground unit or fire support asset delivers, or is prepared to deliver, fires. 04/11/05	**zone of fire /зона на огън** Район, в който определена сухопътна част или силите за огнева поддръжка доставящи, или подготвени да доставят огън. 04/11/05
Z-scale / echelle en Z On an oblique photograph, the scale used in calculating the height of an object. Also the name given to this method of height determination. 01/09/69	**Z-scale / Z-мащаб** При перспективните фотоснимки, мащабът, използват за изчисляване височината на обекта. А също и името, дадено на този метод за определяне на височината. 01/09/69
zulu time / heure zulu Greenwich Mean Time. 01/09/69	**zulu time / средно време по Гринуич** Средно време по Гринуич. 01/09/69